ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵԻՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200Ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
2
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930

2 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1354

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԲՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ԱԿՆՈՑՈՎ

«Յորհրդ. Հայաստան»ի խմբագրական ծանօթութիւնը եւ դիտողութիւնը, որ արտատպած էինք մեր վերջին խմբագրականին մէջ, ցոյց կուտայ թէ կոմունիստական կուսակցութեան կեդրոնական օրգանը լիովին տեղեակ չէ եղած նոր վարչութեան քաղաքականութեան, եւ տեղ տուած է այնպիսի արտայայտութիւններու, որոնք անցեալ տարիներու ընթացքին անընդհատ կրկնուած են:

Թերթի սխալը ուղղելու համար հրապարակ եկած է կ. Յունիսէի անդամ եւ վերստուգիչ յանձնաժողովի նախագահ Թ. Մանտալեան բոլշեւիկեան այժմու գաղափարախօսութեամբ զարգելու Հ. Յ. Դաշնակցութեան քաղաքականութիւնը եւ աստօրէն սաստելու սայթաքողները:

Թ. Մանտալեան սայթաքում կը նկատէ Պ. Թորոսեանի այն պնդումը թէ Դաշնակցութիւնը իր գործունէութեան ծանրութեան կեդրոնը դարձուցած է Թուրքիան: Ընդհակառակը կը պնդէ թէ Դաշնակցութիւնը ուշքն ու միտքը լարած է Յորհրդ. Միութեան դէմ: Թէեւ Պ. Թորոսեանն ալ պակաս չէ մնացած Թ. Մանտալեանէն, Դաշնակցութեան վերագրելու այս գարնան Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած ապստամբութիւնները, բայց Մերձաւոր Արեւելքի ընդհանուր դէպքերը նկատի առնելով, համարձակած է ըսել թէ Դաշնակցութիւնը Յորհրդ. Միութեան դէմ իր պայքարը կը տանի «խաղաղ ներգործօն ճանապարհով»: Ի հարկէ բոլշեւիկ յօդուածագիրն ամէն զգուշութիւն ձեռք առած է չբանադրուելու համար, ու այդ չակերտուած բառերը փոխ առած է դաշնակցական թերթերէ: Սակայն, հաւատացնենք Թ. Մանտալեան նոյնքան ճարպկութեամբ կը բռնէ իր ընկերոջ օձիքէն:

Ի՞նչ կ'ըսէ Մանտալեան այս առթիւ.— «Խօսիլ այդ պայմաններում Դաշնակցութեան, իբր թէ նոր, իբր թէ «խաղաղ» դիրքորման մասին, կը նշանակէ կոծկել դասակարգային ձեղնամուխ պայքարի գաղափարական պատրաստութիւնը. քողարկել դասակարգային պայքարը, գաղափարական տրամադրութիւնները ցասել սովրական շարքերում, կը նշանակէ գէրի ինկնել դաշնակցական գրչակների թակարդին, շփոթել նրանց գրական մանէվրները Դաշնակցութեան իրական քաղաքականութեան հետ»:

Անդրադառնալով Թուրքիոյ հանդէպ Դաշնակցութեան տածած դիրքին, Մանտալեան կը գրէ.— «Ուրեմն, գլխաւոր Թշնամին Դաշնակցութեան համար Թուրքիան է, որի դէմ եւ ուղղուած է դաշնակների կողմից հովանաւորուող քրտական շարժումը, մենք չգիտենք թէ ո՞ր դաշնակցական ժուռնալիստի ճարպիկ գրիչն է մոլորեցրել մեր յօդուածագրին, սակայն, կուսակցական կազմակերպութեան եւ բանուորութեան մէջ շատ քիչ եր կը տնուհին, որ հաւատան թէ Դաշնակցութիւնը Թուրքիային է հարում իր գլխաւոր Թշնամին»:

Այս վերջին արտայայտութիւնը, կը խոստովանինք որ նոր ութիւն մըն է. նորութիւն մը որ տակաւին յօդուածագիր Պ. Թորոսեանը և «Յորհրդ. Հայաստան»ի խմբագրութիւնը չեն իմացած, Որովհետեւ, անոնց և մեր գիտցածն այն է, որ բոլշեւիկեան կուսակցութեան տասնամեայ գրականութեան ընթացքին, տասը հազար անգամ գրուած է Դաշնակցութեան դէմ, ամբաստանելով զայն որպէս Թուրքին և Թուրքիոյ Թշնամի ազգայնական մարտական կուսակցութիւն մը:

Իսկ հիմա, ըստ Թ. Մանտալեանի, Դաշնակցութեան պայքարը ուղղուած չէ Թուրքիոյ դէմ, այլ Յորհրդ. Ռուսիոյ: Ու այս տրամաբանութեամբ ներկայ կեդր. կոմիտէի «տեսաբան»ը այնքան մը գոհարներ կը ներկայացնէ մեզ: Դարձեալ Մանտալեանն է որ մատ թափ կուտայ Պ. Թորոսեանի վրայ.— «Մեր յօդուածագիրը չի տեսել եւ «քրտական շարժման» իսկական իմաստը, այն է, որ նա ուղղուած է ոչ այնքան Թուրքիայի, որքան Խորհրդային միութեան դէմ, քանի որ նա ղեկավարւում է անգլիական իմպերիալիզմի եւ Դաշնակցութեան կողմից»:

Այսպիսի դատողութիւն մը, երեւան նստած հայ «վարիչ»ի կողմէ, հաւասար է տխմարութեան: Այլապէս, ինչպէ՞ս կարելի է ըսել թէ քրտական երեք ամսուան արիւնալի կռիւները Թուրքիայէն աւելի Ռուսաստանի դէմ ուղղուած են: Կամ աւելի բացորոշ ըլլալու համար, Մանտալեանը պարտաւոր էր այս եզրակացութեան կցել յաւելում մը, յայտարարելով որ ներկայ Թուրքիոյ դէմ ուղղուած որ եւ է հարուած, բոլշեւիկները իրենց դէմ ուղղուած կը նկատեն: Այն ատեն՝ ծիծաղելի դառնար հարցի քննութեան այն կերպը, որ Մանտալեան ընդգրած է, ցոյց տալու թէ Դաշնակցութիւնը Թուրքիոյ դէմ դէպքեր չունի: Ան, նոյնիսկ, այդ մասին վճռապէս կ'եզրացնէ.— «Դաշնակցութիւնը պատրաստ է վերջնականապէս հաշտուելու Թուրքիոյ հետ, եթէ միայն վերջինս ենթարկուի ազգերի լիգային, այսինքն անգլիական իմպէրիալիզմին»:

Այս թեթեւամիտ և անհիմն վճիռները շատ դիւրութեամբ կարող են ընդգծել ու ստորագրել բոլշեւիկ ղեկավարները, Հայաստանի հանրային միտքը պղտորելու և իրենց ներքին հաշիւները մաքրելու համար: Բայց այս թեթեւամտութեամբ անոնք չեն կարող վրիպեցնել ժողովուրդի ըմբռնումները Դաշնակցութեան հիմնական քաղաքականութենէն:

Կ. Ս.

«ՈՉ Մ�էԿ ՕՏԱՐ ԿԱՅ ՓՐՏ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»

Գահիրէի «Էլ Ահրամ» Թերթը հրատարակած է «Շօյպուն»միութեան կեդր. կոմիտէի մէկ յայտարարութիւնը, որ կարեւոր փաստաթուղթ մըն է: Յայտարարութիւնը կ'ըսէ ի միջի այլոց.—

1925ի քրտական ըմբոստութենէն յետոյ, քիւրտ ցեղապետներէն շատեր փախան Իրան, իրաք եւ Սուրիա, իբր քաղաքական յանցաւոր, միւս փիւրտերը մնացին Թուրքիա եւ քաշուեցան Արարատ, ուր կը բնակի Ջակլայի աշիրէթը: Յետոյ, վերոյիշեալ օտար երկիրներու քիւրտ յեղափոխականները միանալով կազմեցին «Շօյպուն» (անկախութիւն) միութիւնը, իբր նպատակ ունենալով քրտական անկախութիւնը: Քրտական շարժումը կեդրոնացած էր մասնաւորաբար Արարատի շրջանին մէջ, ուրկէ պիտի ծագէր ըմբոստութիւնը: Ներքին եւ արտաքին կազմակերպութիւնը ընելէ յետոյ, Շօյպուն որոշեց Արարատի մէջ ըմբոստանալ եւ իշխանատարութիւնը յանձնեց Իհսան Նուրի փաշայի, որ գնաց Արարատ եւ յաջողեցաւ Թրքական սահմաններու մէջ քրտական անկախ շրջան մը ստեղծել:

Ասոր վրայ Պայազիտի կուսակալը Դրամ եւ հող առաջարկեց Իհսան Նուրի փաշայի, հաշտութիւն կնքելու համար, բայց մերժուեցաւ: Յետոյ Թուրքերը որոշեցին գինուորական գործողութեան ձեռնարկել եւ Իհսան Նուրի փաշան ստիպուեցաւ ետ քաշուիլ Իրան: Ակնառու անոր որ գիտէին թէ փիւրտերուն միակ նպատակն է ազատիլ զուլումէն եւ Թրքանալու քաղաքականութենէն, յետադիմական նպատակներ վերագրեցին ըմբոստներուն եւ ըսին թէ անոնք գործիք կ'ըլլան օտարներու:

Մինչդեռ իրողութիւն է որ օտար ոեւէ պետութիւն չօժանդակեր մեզի: Ապացոյց այն որ Թուրքիոյ ֆրեւան բոլոր պետութիւնները ամէն տեսակ արգելք կը յարուցանեն փիւրտերուն դէմ, Պարսիկ կառավարութիւնը մէկուկէս տարի առաջ Թաւրիզի մէջ ձերբակալեց 40 քիւրտ ցեղապետներ, այն մեղադրանքով թէ անոնք կը պատկանին Շօյպունի, իրաքի փիւրտերը ստիպուեցան ֆեռանալ սահմանամերձ շրջաններէն, Սուրիոյ փիւրտերն ալ դէպի ֆարաւ դրկուած են: Բացարձակապէս սուտ է թէ Լօրէնսը եւ 150նոցները կ'օգնեն մեզի: Ամբողջ կազմակերպութիւնը զուտ քրտական է եւ ոչ մէկ օտար կայ անոր շարքերուն մէջ,

ԼՕՐԷՆՍԻ ԴԵՐԸ ՔՐՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՄԷՋ

«Ահրար» արաբական Թերթին էնկիւրիի Թղթակիցը, 8 օգոստ. Թուականով ֆետեւեալը կը ֆաղորդէ անգլիացի ծանօթ լրտես գնդապետ Լօրէնսի մասին.

Հասկցուած է որ գնդապետ Լօրէնսն է քրտական ըմբոստութեան դեկավարը:

Քրտական առաջին շարժումէն քիչ առաջ, ան Պարսկաստան գտնուած է եւ վերջը անֆետացած: Իր անֆետացումէն անմիջապէս վերջը սկսած է շարժումը: Վերջը Լօրէնս տեսնուեցաւ Իրաքի մէջ Ալթունքէօփրիւ րսուած տեղը եւ այդ օրերուն սկսան Իրաքի սահմանի յարձակումները եւ Վէրագան աշիրէթները գրաւեցին Հէքեարիի կուսակալութիւնը:

Օգոստոսի սկիզբներն ալ Լօրէնս տեսնուած է սուրիական սահմանին վրայ, Շօրման լեռնէրուն մէջ եւ շուտով սկսած է սուրիական սահմանի յարձակումը: 600 ձիաւորով, օգոստ. 5ին, Շաճօ Թուրքիա մտած եւ գրաւած է Հապաթի շրջանները:

ՕՐ ԸՍՏ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ԹՈՒՐՔ ԹԵՐԹԵՐԸ ԿԸ ԼՈՒԵՆ

ՄԻՆՉ ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

Քիւրտերը նոր յարձակում մը գործած են Իկտիրի վրայ և բուռն ու երկարատեւ կռիւ մը յետոյ ամբողջովին գրաւած զայն: Թուրք ընդհանուր հրամանատարն ու սպայակոյտի անդամները, որոնք Պայազիտ կը գտնուէին, սարսափահար օգնութիւն խնդրած են պարսկական սահմանէն: Նոր ուժեր եւ բազմաթիւ օգնաւեր հասած են եւ սոսկալի ընդհարումէ մը յետոյ Քիւրտերը պարպած են քաղաքը: Երկուստեք մեծ կորուստներ եղած են:

Էնկիւրիէն 16 Օգոստոսին տրուած հեռագիր մը այս կռուի մասին կը հաղորդէ.—

Իկտիրի մէջ սոսկալի ընդհարում մը տեղի ունեցաւ. ապստամբները վաթսուն մեռել ձգելով փախուստի դիմեցին:

300 թուրք զինուորներ ջարդուած

Ամսոյս 12էն սկսեալ Արարատի փէշերուն վրայ սկսած են սաստիկ կռիւներ Էղրիի քիւրտ ապստամբներուն եւ Թուրք զինուորներուն միջեւ: Քիւրտերը, երկու կողմէն՝ Էղրիէն եւ պարսկական սահմանէն բուռն յարձակումով մը յանկարծակիի բերած են Թուրք պահակները եւ անոնցմէ երեք հարիւր հոգի ջարդած: Պարսկաստանէն արշաւող քրտահան ուժերը ղեկավարած են Իսմէր Պէկօ, Ահմէտ Ապտուլլահ եւ Միրզա Եուսուֆ՝ 600 ձիաւորներով, որոնք Թրքական գօտին ճեղքած եւ միացած են Էղրիի ապստամբներուն:

Դէպի պարսկական հող արշաւել պատրաստուող եւ Էղրին կռնակէն պաշարելու ծրագիրը հետապնդող Թըքական [illegible] զինուորները միջեւ: Քիւրտերը, երկու կողմէն՝ Էղրիէն եւ պարսկական սահմանէն բուռն յարձակումով մը յանկարծակիի բերած են Թուրք պահակները եւ անոնցմէ երեք հարիւր հոգի ջարդած: Պարսկաստանէն արշաւող քրտահան ուժերը ղեկավարած են Իսմէր Պէկօ, Ահմէտ Ապտուլլահ եւ Միրզա Եուսուֆ՝ 600 ձիաւորներով, որոնք Թրքական գօտին ճեղքած եւ միացած են Էղրիի ապստամբներուն:

Դէպի պարսկական հող արշաւել պատրաստուող եւ Էղրին կռնակէն պաշարելու ծրագիրը հետապնդող Թըքական զօրքերուն իրենց եւ անկէ ալ Արարատի փէշերը:

Այժմ ամբողջ պարսկական սահմանի երկայնքին կեդրոնացուած են 60,000 Թրքական զինուորներ: Ամսոյս 10ին, Թրքական ուժեր մօտ 5 քիլոմէթր դէպի պարսկական հող մտած են, բայց Պարսկաստանի բուռն բողոքին վրայ դադրեցուցած են իրենց արշաւը: Այժմ երկու կողմերն ալ պատրաստութիւններ կը տեսնեն եւ կը կրկնապատկեն իրենց ուժերը սահմանի վրայ:

Այս օրերս Էղրիի շրջանի քիւրտերուն եւ զինուորներուն միջեւ մղուող կռիւներու շուրջ, Թրքական հեռագրական գործակալութիւնները միշտ կը յիշեն ապստամբներու պարտութիւնն ու կորուստները, առանց յիշատակելու իրենց կորուստները:

ՊՈԼԻՍ, 19 օգոստ.— Մեր ուժերը գօրացուցին Արարատի շրջան. երէկ նորէն սաստիկ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ ապստամբներու եւ մեր ուժերուն միջեւ, որու ընթացքին Թրշնամին 250 մեռել Թողուց: Մեր ուժերը պարսկական սահմաններէն անցան եւ պաշարեցին Էղրին:

ՎԱՆ.— Շատ բուռն ընդհարում մը տեղի ունեցաւ հրոսակներուն եւ մեր մէկ ջոկատին միջեւ, որ դիրք բռնած էր Արարատի փէշերուն հիւսիսային մասին վրայ: Ընդհարումը, որ քանի մը ժամ տեւեց, հրոսակներու պարտութեամբը եւ փախուստով վերջացաւ: Ձաձակները 100 սպանեալ տուին եւ փախան Պարսկաստան:

Ինսան Նուրի ապաւինուած ?

Վերապահութեամբ կը հաղորդենք Թրքական հեռագրական գործակալութեան հետեւեալ պաշտօնական հեռագիրը.

ԷՆԿԻՒՐԻ.— Կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակեց որմէ կը հասկցուի որ ամսոյս 19էն իվեր սաստիկ կռիւներ կ'ըլլան Քիւրտերու եւ մեր ուժերու միջեւ՝ Էղրիի շուրջ: Վերջին ընդհարումներու միջոցին 70 Քիւրտեր սպանուած են, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ Իհսան Նուրի փաշան:

ԱՅԼ ԱՌԱԿ

Քիւրտերը յուսահատ ?

Ստանայէն Թուրք հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ.

ԱՏԱՆԱ, 27 (Ս. Փ.).— Արարատի եւ շրջակայքի կռիւներուն ընթացքին վիրաւորուած քիւրտ աւազակներէն ոմանք ձեւով մը յաջողած են սահմանը անցնիլ եւ Մուսուլի զանազան հիւանդանոցները ապաստանիլ: Դարմանուելով հանդերձ, ասոնք հսկողութեան տակ կը գտնուին: Այս վիրաւորներուն ըսածին համաձայն, աւազակները վերջին աստիճան յուսահատ եղած են: Մասնաւորապէս Պարսկաստանի ճամբան գոցուած ըլլալով, իրենց յուսահատութիւնը աւելցած է, որովհետեւ այլեւս չեն կրնար ռազմամթերք ստանալ:

Էնկիւրիէն եկած հեռագրի մը հաւաձայն, կ'ենթադրուի թէ Պարսկաստան պիտի ընդունի Թրքական վերջին ծանուցագրին առաջարկները: Հաւանաբար ամսոյս վերջը հասնի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԻՆԶՊԷՍ ԳՐԱՒՈՒԵՑԱՒ ԹԱՇ ՊՐՈՒՆԸ

«Էլ Ահրար»ի Էնկիւրիի Թղթակիցը կը գրէ.

«Վերջերս, երբ Թրքական ուժեր սկսան Էղրիի պաշարման գործողութիւններուն, կատարեալ լռութիւն տիրեց ապստամբներուն ժամ: Այդ լռութիւնը հասկցուեցաւ որ խորհրդաւոր էր. Քիւրտերը ուզած են Էղրին պաշարող զինուորները օդակել դրսէն եւ շղթայի մէջ առնել զանոնք.

«Ապստամբները իրենց այդ ծրագիրը յաջողցնելու համար կ'որոշեն հինգ ուղղութեամբ խուժքեր հանել, որոնց ղեկավարներն են Իհսան Նուրի, Ապտալլա Օմար, Եուսուֆ Մէրզէ, Օմար Պէկօ եւ Ջէլֆէի Մահուն: Անոնց մէկ մասը պարսկական սահմանէն, մէկ մասը Էղրիէն և մէկ մասն ալ Թուրքիոյ սահմանէն պիտի գային:

«Թուրք հրամանատարութիւնը օրին տեղեկացաւ այս ծրագրին եւ 12,000 նոր ուժեր ճամբայ հանեց դէպի Թաշ Պրուն, որ ամենէն կարեւոր դիրքն է Արարատի վրայ: Բայց զեռ զինուորներ չհասած, ապստամբները շարժեցան եւ յարձակեցան Թաշ Պրունի վրայ, ուր հազիւ պէօլիւկ մը զինուոր կար այդ միջոցին: Անոնք մեռցուցին այդ ուժերը եւ գրաւեցին Թաշ Պրունքական ուժերը եւ սաստիկ բախում մը սկսաւ զինուորներու եւ ապստամբներու միջեւ, Թրնդանօթներ, օդանաւեր անվերջ ռումբեր արձակեցին: 5 ժամ տեւող ահեղ պատերազմէ մը վերջ, Քիւրտերը փախան 220 մեռել ձգելով: Թուրքերը գրաւեցին վերստին Թաշ Պրունը:

«Մակայն վերջին պահուն տեղեկացանք որ ամսոյս 15ին նոր յարձակումներ եղած են Քիւրտերու կողմէ եւ տեղի ունեցած բուռն կռիւներ. արդիւնքը դեռ յայտնի չէղաւ:

Եգիպտոսի «Էլ Մուգաթթամ» Թերթը եւս Էնկիւրիէն տեղեկացած ըլլալով միեւնոյն կռիւներուն մասին, կը գրէ որ Քիւրտերը միայն 6 մեռել Թողած են, որոնցմէ երկուքը ղեկավարներ են:

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ՊԻՏԻ ՃԵՂՔԷՆ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՇՂԹԱՆ

Ըստ «Մուգաթթամ»ի տեղեկութեանց, Թուրքերը առաջին ձիւնաթափին պիտի յարձակին Էղրիի վրայ՝ բնաջնջելու համար հոն ապաստանող ապստամբները: Քիւրտերը սակայն, կ'ըսէ «Մուգաթթամ», փորձեր կ'ընեն ճեղքելու պաշարման գօտին եւ անցնելու Քիւրտիստան, ուր անոնք աւելի ապահով տեղեր պիտի գտնեն եւ աւելի մեծ միաններ կրնան պատճառել Թուրքերուն:

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Քանի մը օր առաջ Եաֆայի մէջ ձերբակալուած են երկու փախստական հայ համայնավարներ, որոնք կը փնտռուէին Պէյրութի ոստիկանութեան կողմէ: Ասոնցմէ մէկուն անունը Յարութիւն է (Մատոեան) եղեր, իսկ միւսը ցարդ չէ ստուգուած: Անոնք ինքնաշարժ դրուած եւ Եաֆայէն դրկուած են Պէյրութ:

Կը կարծուի որ այս փախստական համայնավարներուն ձերբակալումով, այլեւս երեւան պիտի հանուին իրենց ախուր գործունէութեան բոլոր գաղտնները:

ԱՐՏԱՇԷՍ ՎԱՆԱՐԵԱՆ

Քառասուն օր առաջ, Նիւ-Եորքի քաղաքէն հասած հեռագիրը դուժէր ամերիկահայութեան քաջածանօթ Արտաշէս Վանարեանի։

Հակառակ իր մասին հրատարակուած բազմաթիւ յօդուածներուն, ինչպէս նաեւ Տիքրոյիտի ամբողջ հայ գաղութի ժամանակցութեամբ կատարուած յուղարկաւորութեան նկարագրութեան, դեռ կը դժուարանամ հաւատալ որ այդ կենսուրախ, առոյգ, եռանդուն, գործունեայ, երիտասարդ ու քաջառողջ անձը չի՛շնչերայլեւս, իր կապերը կտրած է այս աշխարհի հետ եւ իր ոսկորները կը հանգչին օտար երկրի մը մէկ գերեզմանատան մէջ բարձրացող հողաթումբի մը տակ։

Բնիկ Վանեցի էր Արտաշէս, զաւակը բարեկեցիկ ընտանիքի մը, աշակերտած Վանի երամեան եւ կեդրոնական վարժարաններուն։ Իր սուր միտքը եւ դիտող աչքերը չէին բաւականացած հայրենի քաղաքին տրուած կրթութեամբը։ Թրքական սահմանադրութենէն յետոյ՝ Արտաշէս առաջիններէն էր ուսման համար Պոլսոյ ճամբան ափ առնողներէն։ Իր ուշիմութեան եւ Վանի մէջ ստացած բաւականաչափ հիմնաւոր պատրաստութեան շնորհիւ, Արտաշէս համեմատաբար կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ աւարտած է Պոլսոյ Կեդրոնականը և ստած իրաւաբանական վարժարան, որուն շրջանը բոլորած է վերջին պատերազմի առաջին տարին։

Զինքը ճանչցայ առաջին անգամ իր ուսանողութեան շրջանին, 1912 թուին։ Իր ընկերներուն մէջէն աչքի կ'իյնար իր ցոյց տուած հետաքրքրութեամբ դէպի ազգային-քաղաքական խնդիրները, այլեւ իր հարցախնրութեամբ եւ վէճի առարկայ եղող նիւթերուն խորը երթալու հակամէտութեամբ։

Հանրային կեանքի մէջ Արտաշէս սկսաւ դեր կատարել պատերազմէն անմիջապէս յետոյ իբր լրագրող. 1919—20 թուականներուն, Պոլիս հրատարակուող ձակատամարտ օրաթերթի գնահատուած խմբագիրներէն մին էր։ Կարճ ժամանակուան մէջ երեւան ելաւ իր ընդունակութիւնը իբր լրագրող, այնպէս որ դաշնակցական օրկանէն զատ՝ ուրիշ թերթերու վարիչներ ալ ուզեցին ունենալ իր գործակցութիւնը։ Այս ուղղութեամբ կատարուած փորձերը չկրցան, սակայն, խլել զինքը իր սիրած շրջանակէն։

1921ին Արտաշէս ընդունեց Հ. Յ. Դաշնակցութեան Ամերիկայի Կեդր. Կոմիտէի առաջարկը, եկաւ Նոր Աշխարհ, ու չորս տարի շրջեցաւ իբր գործիչ։ Այս շրջանը եղաւ իր հանրային կեանքին ամէնէն եռունը եւ արդիւնաւէտը։ Միացեալ Նահանգներու եւ Քանատայի մէջ չկայ որ եւ է քաղաք, ուր հայ հաւաքականութիւն մը գտնուի եւ ուր Ա. վանարեան սրտցաւ ու լայնախոհ գործիչի մը տպաւորութիւնը թողած չըլլայ ո՛չ միայն դաշնակցական ու համակիր, այլ եւ չէզոք ու հակառակորդ շրջանակներուն մէջ։

Վերջին հինգ տարիներուն, Արտաշէս ունէր իր մասնաւոր դբաղումը, ապահովագրական ընկերութեան մը գործակալութիւնը, սակայն անիկա արգելք մը չէր որ ան շարունակէր ինալ Ամերիկայի շրջանի Դաշնակցութեան անպաշտօն գործիչը և առ հասարակ հայրային կեանքին նուիրուած մը։

Ամերիկայի մէջ առաջին անգամ իրեն հանդիպեցայ 1926ի ամրան, դաշնակցական ժողովի մը մէջ։ Ի՛նչ խօսք որ զինքը դասյ աւելի հասունցած եւ կեանքի մէջ եփուած գործիչ մը։ Անկէ ի վեր յաճախ թղթակցեցանք ու հանդիպեցանք իրարու։ Վերջին հանդիպումս եղաւ իր մահէն հազիւ տասն օր առաջ, Նիակարագիոլի հիւանդանոցին մէջ, ուր եւ կնքեց իր մահկանացուն, խե՛ղճ Արտաշէսը։

Յունիս 29ի կիրակի օրը, երեկոյեան ժամը 6ին, հասայ Նիակարագիոլ եւ անմիջապէս քալլերս ուղղեցի դէպի այն հիւանդանոցը, ուր կը գտնուէր Վանարեան մօտ երեք շաբաթէ ի վեր։ Դիտէի որ յունիսի սկիզբը ենթարկուած էր կոյր աղիքի գործողութեան եւ քանի մը օր յետոյ ունեցած էր բարդութիւն մը, որուն հետեւանքով դեռ կը մնար անկողնին գամուած։

Զինքը գտայ մեծկակ եւ հնաբաւոր լաւագոյն յարմարութիւններով օժտուած, օդասուն սենեակի մը մէջ, չափազանց նիհար եւ դունատ։ «Ի՛նչ հաճելի անակնկալ ըրիր. իմացայ որ ուրիշներ անցեր են արդէն դէպի Տիքրոյիտ։ բայց ո՛չ ոք հանդիպեցաւ ինծի», ըսելով ձեռքս բռնեց ու բաւական երկար պահեց իր անուժ ձեռքին մէջ։

Պատմել տուի իր հիւանդութեան մանրամասնութիւնները։ Նախապէս ո՛չ մէկ ցաւ ունեցած է, ո՛չ մէկ նշան որ կոյր աղիքի բորբոքում մը ենթադրել տար։ Յանկարծակի բռներ են սոսկալի ցաւերը։ Ընկերութեան բժիշկը իսկոյն փոխադրեր է զինքը հիւանդանոց, ուր տեղւոյն լաւագոյն բժիշկը յաջողութեամբ կատարեր է կոյր աղիքի գործողութիւնը։ Վէրքին դարմանումն ալ տեղի է ունեցեր շատ բնականոն պայմաններու մէջ։ Մէկ շաբաթ յետոյ, երբ արդէն վէրքը բոլորովին գոցուելու մօտ է եղեր, երեկոյեան դէմ քունը տարեր է՝ բաց պատուհանի առջեւ։ Իր քնացած միջոցին դուռն ալ բացուեր է ինքն իրեն կամ իրեն այցելող հիւանդապահուհիին անուշադրութեան հետեւանքով, եւ առաջացած հոսանքը թէեւ զովութիւն մը պատճառեր է եւ երկարեր իր քունը, բայց միւս կողմէ մսեցուցեր է, որուն հետեւանքով ստացեր է թոքատապ։ Այս հիւանդութիւնը դարձողութենէն աւելի տկարացուցեր էր զինքը. առաջին 8-10 օրը արդիւնաւած է եղեր որեւէ մէկուն այցելութիւնը. երբ բժիշկը վտանգը անցած համարեր է, արտօներ է այցելուներ ընդունիլ, 2-3 օր առաջ։

Շատ գանգատեցաւ խե՛ղճ Արտաշէսը հիւանդապահուհիներուն տգիտութենէն. գիւղացի կաթոլիկ աղջիկներ են, կ'ըսէր որոնք ո՛չ մէկ լուրջ պատրաստութիւն ունին, կուգան եւ կը ծառայեն հիւանդանոցին մէջ ու տարիներու ընթացքին գործնականօրէն կը սորվին հիւանդապահուհիութիւն։

Երկու - երեք օրէն, յուլիս 1ին կամ 2ին, հիւանդանոցէն պիտի ելլեմ, կ'ըսէր, կը կարծէր որ հիւանդանոցը կրնար աւելի հանդիստ ընել ու աւելի շուտ ապաքինիլ։ Երբ ես նախազգուշացուցի զինքը նոր բարդութենէ մը, իսկոյն աւելցուց. «Այս տգէտ հիւանդապահուհիներուն քով ապահով չեմ զգար ինքզինքս. հիւրանոցս շատ լաւ է եւ ծառայողները հոգատար։ Բժիշկն ալ համաձայն է այս ծրագրիս եւ արտօնած է որ երկու-երեք օրէն ձգեմ հիւանդանոցը»։— «Հարկաւ, միշտ բժշկականի խնամքին ենթակայ պիտի նկատես ինքզինքդ, մինչեւ որ լաւ մը կազդուրուիս եւ ուժերդ վերադտնես կրկին», ըսի։ «Անշո՛ւշտ, այդ մասին անհոգ կրնաս ըլլալ» եղաւ պատասխանը։

Զուգեցի աւելի երկար մնալ։ որպէսզի չյոգնի Արտաշէսը, ոեռուն աչքերը կը փայլէին սովորականին պէս, առանց ազդուելու իր տկարութենէն։ Արագ ապաքինման մաղթանքներս ընելէ յետոյ՝ ձեռքս երկարեցի, որպէսզի հրաժեշտ առնեմ։ Ձգուելը շարժեց եւ փափաքեցաւ որ նստիմ։ Երբ ըսի որ չեմ ուզեր զինքը յոգնեցնել, «աւելի շատ մի մօտ մնայեր էի մօտ երկու ժամ։ Հրաժեշտ առի իրմէ, կրկին ու կրկին անգամ արագ ապաքինում մաղթելով իրեն։

Յաջորդող օրերուն յաճախ կը յիշէի Արտաշէսն ու իր հետ ունեցած խօսակցութիւնս։ Եւ մինչ կ'ակնկալէի իրմէ երկտող մը, որ բերէր իր առողջանալու լուրը, յանկարծ կը բանամ ու կը կարդամ իր մահը գուժող հեռագիրը...

Հակառակ ըրած հարցուփորձերուս, չկրցայ պարզել իր հիւանդութեան ստացած նոր ընթացքը իր կեանքի վերջին օրերուն։ Իր մարմինը Տիքրոյիտ փոխադրելու համար Նիակարագիոլ գացող ընկերներուն չանքերը՝ հիւանդանոցի պաշտօնէութենէն այս մասին մանրամասնութիւններ ստանալու համար, անցած են բոլորովին ապարդիւն։ Միակ տեղեկութիւնը՝ որ կրցեր են քաղել, հետեւեալն է.— Մահէն երկու ժամ առաջ՝ Արտաշէս պահանջեր է որ իր քովը կանչեն իր բարեկամներէն մէկը կամ միւսը, հեռախօսով փոյթեր են լուր տալ անոնց՝ որոնց անունները տուեր է։ Ոմանք այդ միջոցին չեն գտնուիր իրենց տունը կամ գործատեղին. ուրիշներ չեն կրցեր անմիջապէս գալ, եւ խե՛ղճ Արտաշէսը մահուն դէմ մաքառելով հոգին աւանդեր է, առանց մտերիմի կամ նոյնիսկ ազգակցի մը հետ վերջին անգամ խօսելու հնարաւորութիւնն ունենալու...։

Որո՞ւն փիլքէն կ'անցնէր, այս ճակատագրական վախճանը։ Ամէնէն քիչ իր մտքէն անցած պէտք է ըլլար նման կարելիութիւն մը։ Շարունակ կը խօսէր հիւանդանոցէն օր առաջ ելլելու, արագ կազդուրուելու եւ նորէն իր սիրած կեանքին դառնալու մասին։

Խե՛ղճ Արտաշէս, որ այդպէս շուտ զատուեցաւ իր սիրած կեանքէն, հոգ չէ թէ ան իրեն տուած ըլլար խինդէն աւելի վիշտ, ուրախութենէն աւելի տառապանք, մանաւանդ իր պատկանած ու սիրած ազգին ծանրածանր հոգերը։

Իր կեանքը ձգեց իր զգալի հետքը, որ աւելի շեշտած պիտի դառնար՝ եթէ կեանքը այդքան դաժան չըլլար իր հանդէպ։

Իր մահը կը ձգէ բաց մը հայ կեանքի մէջ, ամերիկահայ կեանքի մէջ մասնաւորապէս եւ մանաւանդ Հ. Յ. Դաշնակցութեան մէջ, որուն հաւատաւոր, եռանդուն, խորաթափանց եւ պրպտող երիտասարդ սերունդի փայլուն մէկ ներկայացուցիչն էր։

ՏՈՔԹ. Ա. ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ
Պոստոն

ՕՏԱՐ ԵԻ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒԻՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

Պոլսոյ մէջ, կրթական վերատեսուչին մասնակցութեամբ կազմուած յանձնաժողով մը, օտար եւ փոքրամասնութեանց թուրք ուսուցիչներու մասին քննութիւններ կը կատարէ, ի հարկին անկարողները. հրաժարեցնելու եւ հարկ եղած փոփոխութիւնները ընելու։ Յանձնաժողովը իր աշխատանքը կը շարունակէ. տրուած տեղեկութեանց համաձայն, հիմնական կերպով կը հետապնդէ իրեն յանձնուած պաշտօնը եւ լուրջ փոփոխութիւններ պիտի ըլլան, որպէս զի յիշեալ վարժարաններուն մէջ կրթական իշխանութիւնը ներկայացնող ուսուցիչները արժանաւոր անձեր ըլլան եւ հմտանան իրենց յանձնուած ճիւղերուն։

Որոշուած է հրաժարեցնել այն ուսուցիչները որոնք պետական վարժարաններուն մէջ կը պաշտօնավարեն եւ օտար կամ փոքրամասնութեանց դպրոցներուն մէջ 15 պահէն աւելի դասունին, անոնք՝ որ դուրսը ուրիշ զբաղում մը ունին, եւ անոնք՝ որ քննիչներու տեղեկագիրներուն համաձայն, ուսուցիչ մը պահանջուած հմտութիւնն ու կարողութիւնը չունին։

ԴԱՌՆԱՑԱԾ ՍԻՐՏԵՐՈՒՆ «ԽԵՂԴՈՒԱԾ ՁԱՅՆԸ»

Ամբողջ վեց ամիսներ սեղանին վրայ մնաց «Չէյթունի Ձայնը», աչքերս յառած Չէյթունի կեդր. վարչութեան սրտակոտոր «կոչ»ին, ու ականջս տուած թերթերու մէջէն հասած այն խառնիճաղանճ ժխորին՝ որ գաղթաշխարհի հայութիւնն է։ Անցուցինք կէս տարին, ո՛չ մէկ արձագանգ. ոչ մէկ պատասխան չտուաւ Չէյթունը սիրող 700,000 հայութիւնը։

Լայն ու երկար սիւնակներով դրամներ հաւաքուեցա՛ն ու հաւաքուեցան եւ դեռ կը հաւաքուին այս կէս տարուան մէջ, իսկ մենք անձկութեամբ, ձեռքերնիս սրտերնուս վրայ, հետեւեցանք այդ հանգանակութեան գուժարներու երկար շարաններուն, փնտռեցինք սա երկու բառը «Չէյթունի հայար». մեր աչքի առջեւ գուժարուեցան, բազմապատկուեցան ֆրանքներու, տոլարներու երկար շարքեր, բայց չտեսանք, չգտանք այդ երկու բառը, չբարձրացաւ ո՛չ մէկ շշուկ, ո՛չ մէկ հետաքրքրութիւն՝ վերապրող Չէյթունցիին նոր Չէյթունը վերաշինելու աղերսին ու ձեռնարկին։

Ու այսպէ՛ս է աշխարհը... ծորչափ բախտը կ'ըլլայ քեզի բարեկամ, բարեկամներ բոլորտիքդ ժան կուգան. գուարթ օրերդ տխուր ամպե՛ր պատեցին, ալ ձախ նայէ՛, մնացեր ես առանձին։

Բայց Չէյթուն ի՛նքն էր շինած իր բախտը։

Այսքա՞ն ալ մոռցուելու արժանի էին Չէյթունն եւ Չէյթունցին, խորհրդանիշերը արիութեան ու անկախ նկարագրին. այսքա՞ն ալ լքուելու էին անոնք, որովհետեւ Չէյթուն իր ազգը չզոհելու համար իր դարաւոր հպարտութիւնը զոհեց, եւ կրծքին, անոր հայրենի թիւնը, անկախ կեանքի ամաճառ եղան որ անայսօր դրսէն իրեն
այդ իսկ պատճառով անպատասխան կացութիւն Թունցի վերապրողներն ունին։ Տոլարներու չէխօսիր իրենց հա նասիրաց», «կրթասիրաց «Վերաշինական Միութի չկրցան ունենալ արտ նի մէջ։ Հայրենակ առաքելութիւնը մեզ իրենց համար,

Զուներն ժանեաւոր միատեղ համախմբուի մը։ Սուէտիոյ Մու կուշտին 40 տնուոր նեցան, որ սակայն ու չէր կրնար ըլլալ տեղ ու մէջոց չկար։ դպրոց մը Չէյթունի Չէյթունցի ժանչուն այսօր Չէյթունցի ազգին անդին, պատթեան հովին առջեւ ա պէս կը շարժի այս «Հայրենակցական» սիրաց» Միութեան նին մէջ, եւ շատ անգ վարժ աշակերտի տակ։

Մատի վրայ համրը մը ժառանգականներ ամբողջ Չէյթունի ղպրներէն, որոնք քանի մը կը հասնէին՝ այդ ալ ցրուած են աղ դործի եւ հացի ի խնդ։

Հինգ տարի չեղաւ սիօնարութիւն մը կ կէր Քանատա տանի դտնուող Չէյթունցինե կան Հայրենակցական նը մերժեց այդ հրաւէ շեց չցրուիլ Սուրիայ չձուլուիլ Քանատայի մէջ։ Մե՞ղք թէ առաքի Արդեօ՞ք սխալ ըրաւ ցին։

Քանի մտածէ մարդ անտարբեր վերաբերու թունն ու Չէյթունցին թեան պիտի պատկան լետ այսու, պաղ Լուր վրան եւ տխուր լու

ՅԱԳՉՎԱՑ ՎԻՎԱԴՈՒԺԱՆԸ

ՎԵՑԲՈՐԴ ՍԱՍՆ

Ամեն գյուղում ոմանք, որ կարդում էին գրքեր, ամեն գյուղում էլ կային մարդիկ, որ ոչ միայն չէին կարդում, այլև հպարտանում էին դրանով: Ամեն գյուղում էլ կային մարդիկ, որ «ուսումնասիրում» էին գրքերը, բայց ոչ թե նրանց բովանդակությունը, այլ նրանց արտաքին կողմը: Ամեն գյուղում էլ կային մարդիկ, որ գրքերը կարդում էին ոչ թե ինքնուրույն, այլ ուրիշների հետ միասին: Ամեն գյուղում էլ կային մարդիկ, որ գրքերը կարդում էին ոչ թե ինքնուրույն, այլ ուրիշների հետ միասին:

Պարսկաստանի պատասխանը: Եւ սակայն ինչ ալ ըլլայ պատասխանը, Թուրք բանակը Սեպտ. 1ին գործողութեան պիտի ձեռնարկէ Արարատի դէմ:

Թուրք գործակալութեան այս վերջին սուտը կը ներքուի Թէհրանէն տրուած հետեւեալ հեռագրով.

ԹԷՀՐԱՆ, 30 Օգոստոս.— Թերթերու մէջ տրուած յայտարարութեանց համաձայն, պարսիկ իշխանութիւնները կը հերքեն արտասահմանի մէջ հրապարակ նետուած լուրը՝ Քիւրտերու դէմ թուրքեւպարսիկ զինուորական գործակցութեան եւ սահմանային սրբագրութեան վերաբերեալ Թրքական ծանուցագրին մասին:

Իրաքի Քիւրտերուն շարժուն

Գրած էինք թէ Սիւլէյմանիէի (Իրաք) Քիւրտերը հեռագրով Իրաքի կառավարութենէն խնդրած էին ինքնավարութիւն տալ իրենց, եւ թէ Իրաքի նախարարները Սիւլէյմանիէ փութացած էին, խոռված միտքերը հանդարտեցնելու համար: Այժմ Պաղտատէն հետեւեալը կը հաղորդեն.—

Իրաքի նախարարները եւ բրիտանական բարձր քօմիսէրի խորհրդականը վերադարձան Սիւլէյմանիէի իրենց ճամբորդութենէն: Յայտարարեցին թէ ամէն կողմ խաղաղութիւն կը տիրէ, և թէ անցեալ շաբթու տեղի ունեցած ցոյցերը ոչ մէկ կապ ունէին քրտական խնդրին հետ: Աւելցուցին թէ քիւրտ ժողովուրդը մեծ հաւատարմութիւն մը ցոյց տուած է Իրաքի հանդէպ:

Սուրիա կը հետապնդէ Քիւրտերը

ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԸ ?

ԱՏԱՆԱ. (Ս. Փ.).— Հալէպէն եկած լուրերու համաձայն, Սուրիոյ Ֆրանսական Բարձր Քօմիսէրը յայտարարութիւն մը հրատարակելով, կ'ըսէ թէ Թուրքիայէն փախչող եւ Թուրքիայէն դուրս մեքենայութիւններ լարող անձերը ոչ մէկ թոյլտուութիւն պիտի գտնեն Սուրիոյ հողին վրայ:

Այս յայտարարութեան հետեւանքն է որ ձէմիլ փաշագատէները Դամասկոսի մէջ, Մէվլանզատէ Րիֆաթը, Ալի Հիլմին և Սալիհ Հալէպի մէջ պարտաւորուած են քնակիլ:

Հալէպի կեդրոնի հրամանատարը այս անձերը կանչել տալով, յայտնած է թէ անոնց քաղաքական ամենափոքր գործունէութիւնն իսկ չպիտի թոյլատրէ: Առանձնապէս Դաշնակցականները Հայերը կը հետապնդուին:

Թուրքիա կը վերժէ զինաթափ ըլլալ

Շաբաթ օր բացումը կատարուեցաւ Էնկիւրի—Սվազ երկաթուղագծին: Այս առթիւ վարչապետ Ըսմէթ փաշա ճառով մը պատասխանեց իր հակառակորդներուն քննադատութեանց եւ գլխաւորաբար պաշտպանեց երկաթուղիի վերաբերեալ իր քաղաքականութիւնը: Նեղտեց թէ Նոր Թուրքիան 7 տարուան մէջ շինեց 1800 քիլոմեդր երկաթուղի, մինչ կայսրութեան օրով, վաթսուն տարուան ընթացքին, միայն 4000 քիլոմեդր գիծ էր հաստատուեր:

— Երկաթուղագծի հարցը, ըսաւ Ըսմէթ, Թուրքիոյ համար կը կազմէ ազգային խնդիր մը, որ սերտօրէն կապուած է անոր գոյութեան եւ անկախութեան: Յետոյ, անդրադառնալով գերման ելեմտազէտ Միւլլերի տեղեկագրին, որ խստօրէն կը քննադատէ երկաթուղիի եւ ազգային պաշտպանութեան յատկացուած մեծ ծախքերը, Ըսմէթ յայտարարեց.

— Համաշխարհային քաղաքականութեան պահանջները մեզ կ'արգիլեն նուազեցնել ազգային պաշտպանութեան յատկացուած ծախքերը: Ազգային սպառազինման հարցը պայմանաւորուած է ազգակներով, որոնք անկախ են Թուրք ժողովուրդին կամքին: Միշտ տրամադիր եղած ենք զինելու ինչ որ մեր ուժերուն մէջ է, բայց չենք կրնար զինաթափ ըլլալ միւս ազգերէն առաջ:

«Թուրքիա նուազ խաղաղասէր չէ, քան ուրիշ որ եւ է պետութիւն, բայց մեր օճախները պաշտպանելու համար, միակ միջոցն է զինել մեր տղաքները»:

Մեծ կարեւորութիւն կը տրուի այս ճառին, որ պաշտօնական առաջին պատասխանն է Ժէնեւի քննադատութեանց եւ թելադրութիւններուն:

Լօրէնս Պարսկաստանի մէջ

ԹԷՀՐԱՆ, 31 Օգոստոս,— Պարսիկ թերթերը անգամ մը եւս կը հաղորդեն թէ անգլիացի գնդ. Լօրէնս Քիւրտիստանէն Պարսկաստան պիտի գայ: Հակառակ բրիտանական պատուիրակութեան բացարձակ հերքումին թէ գնդ. Լօրընսը չէ որ գրգռած ու կազմակերպած է Քիւրտերու ըմբոստութիւնը՝ ընդդէմ Թուրքիոյ, պարսիկ մամուլը կը հաւաստէ թէ Լօրէնս Քիւրտիստան կը գտնուէր ճիշտ այն պտհուն, երբ Քիւրտերը կը սկսէին յարձակիլ Թուրքերուն վրայ:

Իրաքի statistական պայմանները

ՊԱՂՏԱՏ, 21 օգոստ.— Անգլիական Հիլտըն-Եունկ յանձնախումբին տեղեկագիրը Իրաքի տնտեսական կացութեան մասին, կառավարութեան կը յանձնարարէ հետապնդել բարգաւաճման քայլ քականութիւն մը, շահագործել երկրին բնական հարստութիւնները եւ նուազեցնել արտադրութեան հիմնարժէքը:

Տեղեկագիրը կը թելադրէ նաեւ արտաքին փոխառութիւն մը կնքել, երաշխաւորութիւն ցոյց տալով, քարիւղի հասոյթները, պայմանաւ որ այդ երաշխաւորութիւնը չվնասէ Իրաքի անկախութեան եւ գերիշխանութեան:

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9). Մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-91

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Ընարատ եւ թարմ Մ Ո Խ Ի Ր Ձ

Ապրանքներուն ամէնէն լաւը՝ անմրցելի գիներով

Հ. Ց. Դ.

ԳԱԻԱՌ

Լիոնի Համազգասէր խումբի ժողովը վաղը Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահին մէջ:

Լիոնի վըէժ խումբի ժողովը վաղը Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Գրադարանը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՅՆԻՔ

Պարժըմոն, Սօղ.— 35:
Տէսին, Յ. Պ.— Մտացած ենք:
Տեսնել թիւ 1329:
Մարսէյլ, Տիկ. Մ. Ս.— 35:
Պերլին, Ռ. Տ. Մ.— 100:
Հէրօ, Ա. Մ.— 35:
Նիս, Տիկ, Վ.— 140:
Մարսէյլ, Կ. Պ.— 35:
Արժանթէօյ, Ս. Պ.— 280:
Նէօյեի, Յ. Ո.— 35:
Էքիւլի, Յ. Թ.— 35:
Էթուի, Պ. Տ.— 70:
Տէսին, Թէրզ.— 35:
Իվրի, Պ. Յ.— 70:
Պօրտօ, Կ. Տ.— 70:
Մարսէյլ, Գործ.— 960:
Լիոն, Գործ.— 735:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ Կէյվէ Օրթա գիւղացի Զաքարիկ ճէնտիքեան, հօր անուն՝ Խաչատուր, մօր անուն՝ Նոյեմզար, քոյրերը Սիրվարդ, Մարիանիկ: Ընդհանուր պատերազմին աքսորուած է իր մօրաքրոջ հետ: Լուր տուողին ոսկի տաբեկան ցառաջ նուէր: Իմացնել՝ Epicerie Nersessian Antoine, Ave. Jean Jaurès. Décines. Isère.

— Տ. Տօնապետեան Մօրենիկի (Խարբերդ), կը փնտռէ իր մօտիկ ազգականը Մօրինիկի, Յարութիւն Խաչատուրեան: Մօտաւորապէս մէկ տարի է կը գտնուէր Պուքրէշ (Ռումանիա): կը խնդրուի տեղեկութիւն ունեցողներէն իմացնել հետեւեալ հասցէին, Տօնապետեան, 5 Rue Balthazar Baro, Valence (Drôme):

— Կը փնտռուի Սերաստիոյ Ուլաշ գիւղացի Գրիգոր Եզեկիէլեան, հօր անուն Մկրտիչ, մօր անուն Հռիփսիմէ, 1928ին կը գտնուէր Տրամա (Յունաստան) Նիր Իսթի որբանոցը: Իմացնել իր հօրեղբօրորդւոյն Թորոս Եզեկիէլեանի, 36 Rue Chapelier. Marseille.

Կը խնդրուի Յունահայ Թերթերէ արտատպել:

— Կը փնտռուի Ջինջճաքցի Օր. Ֆիւրճի Իսրայէլեան, մօր անուն՝ Դամամ, հօր անուն Փանոս քոյրերը Ովաննա, Հռիփսիմէ, Մարթա, եղբայրները Դանիէլ, Յովհաննէս: 12 տարի առաջ անյայտացած է Համայի (Սուրիա) կողմերը: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Պոլիս: Ճշգրիտ լուր տուողին 200 ֆր. նուէր: Իմացնել՝ Toros Israélianի, Traverse Chevalier No. 20, St. Loup, Grand Pins.

— Տիկին Սրբուհի Մարուկեան (քնիկ Կրանկցի) կը փնտռէ իր աժուսինը (Կրանկցի ատաղձագործ) Սահակ Մարուկեան որմէ բաժնուած է 6 տարիէ ի վեր: 4 տարիէ ի վեր Տիկ. Մարուկեան եւ իր աղջիկը՝ Արաքսի (8 տարեկան) կը գտնուին Նիկոսիա (Կիպրոս): Սահակ Մարուկեան 35 տարեկան է, միջահասակ ու չափաւոր կազմուածք: Իմացնել՝ Melkonian, Educational Institut, Nicossia, Cyprus.

— Կը փնտռուի Եողկատցի Լուի Եազըճեան որ ունի հինգ տարեկան զաւակ մը: Մինչեւ 1930 մարտի սկիզբը կը կարծուէր թէ Լուի կը գտնուէր Ֆրանսա կամ Սուրիա: Իմացնել՝ Béatrice Yazejianի, 865 P. O. Box, Fresno, Calif. U. S. A.

— Կը փնտռուի Սերաստիոյ Պուրհան գիւղացի ժօրաքրոջս որդին Զերթակ Անդրանիկ Պապիկեան որ երկու տարի առաջ Պէյրութէն եկած է Մարսէյլ եւ ժնկնած է Հարաւային Ամերիկա: Մէկ նամակ ստացած ենք իրմէ: Անկէ ի վեր լուր չունինք իր մասին: Իմացնել Տիկ. Կ. Խոտիկեանի, 34 Bld Lafuante, Mârseille

— Կը փնտռուի Արաբկիրցի Եղիա Գազանճեան իր եղբօր Նազարէթ Գազանճեանի եւ իր քեռորդիները Հայկ եւ Արաս Տէվիրճեանի կողմէ, 1924ին Եղիա կը գտնուէր Պուքրէշ (Ռումանիա), Կը խնդրուի իմացնել՝ A. Demirdjianի 120 bld Jean Jaurès, Boulogne s)Seinc France, կամ H. Demirdjianի 2 Georges Dupré St.Etienne(Loire) France. *Կը խնդրուի արտասահմանեան Թերթերէ արտատպել:*

Ծախու է

ճաշարան - սըրճարան մը Թրամուէյի գծին վրայ, Ավընիւ Վէրտէօն (Իսի-լէ Մուլինօ) փողոցին մէջ: Լաւ յաճախորդ (մեծ մասը Ալճերիացիներ են): Մանրամասնութիւններու համար դիմել կէսօրին ժամը 12ին կամ իրիկունները ժամը 6—7 Մխրիճան Շիրանեանի 92bis Ave. Verdun, Issy les-Moulineaux.

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ դարմանում Ք. ճառագայթներու քննութեամբ: Ա. ռանց քիմքի եւ ճանկի ատամնաշարներ: Ոսկի եւ ճերմակ ակռաներ: Ձափաւոր գին, խորհրդակց. վիրաբոյժ-ատամնաբուժ Ժ. Չ—8, Կիրակի 9—12, Դիմել՝ 52 Rue de Bondy, Métro République, Lancry, St. Denis.

ALLIANCE FRANÇAISE

101, Bld. RASPAIL, PARIS (6)

Ֆրանս. լեզուի գործն. վարժարանը կը բանայ սեպտ. եւ հոկտ. ամիսներուն նախապատր. դասընթացք մը համալսարան մտնելու համար: Շաբաթը 15 ժ. ֆրանսերէն լեզուի գործն. դաս. 40 դասախօսք. 10 պըտոյտ - դասախօսք, Փարիզ եւ շրջակաները: Ամիսը՝ 170 ֆր., 2 ամիսը 260 ֆր.: Մանրմ. համար դիմել՝ Robert Dupouey, 101, Bld. Raspail, Paris (6e):

EMPIRE Մխզիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Ընուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95_21

WAGRAM AUTO
73 Ave. de Wagram
63 Ave. Gde. Armée
149ter Bd. Villette

Ամբողջ դասընթացքը՝ սկսեալ 100 ֆրանքէն:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթ-լէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռաթոմառ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՆ

ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ՝ Շոգեկառքով կամ ինքնաքով 15 — 30 վայրկեան, կազ, էլեկտրականութիւն: Ամսավճար՝ սկսեալ 200 ֆրանքէն: Շէնքերու կառուցում, վճարման մեծ դիւրութիւններ. 15 տարուան մէջ: 15 տարի տուները ազատ են տուրքէ, պրաստի villaներ, նոր բնակարաններ գնելու կամ վարձելու համար, ամէն տեսակ գործողութիւններ, կալուածներու ծախ, գրաւ դնելու, ապահովագրութեան եւայլն.

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ՝ սկսուած է նոր հողաբաներու վաճառումը, Versailles մօտ Bois d'Arsy մէջ պատուաճ գեղեցիկ անտառով: Հաղորդակցութիւնը ինքնաշարժով՝ Gare Mont Parnasse էն ուղղակի, իսկ Gard Invalide էն St. Lazare էն Versailles ի գիծով: Ցեսնել կարելի է ամէն ինքնաշարժով՝ ձրի: Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը 10—12 առաւօտները 4—7 կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը 10—1: Նաեւ Provence 87—32 եւ 82—48:

Ցուներու շինութեան համար ձրի խորհրդակցութիւն սաւոր ճարտարագէտի մը կողմէ Գ. եւ Շբ. օրերը ժամը

Ուշադրութիւն

ԱՒՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, Անարատ ձուկ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն

Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 98-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը հիւանդները ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու: Աչքի գէտը կ'ընդունի Գ., Շ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթ, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ԾԱԽՈՒ Է Ստիպողական մեկնումի պատճառով St. Margueritte (Սէն Մարնի) մէջ 17 փիէսով տուն մը որ ունի 550 մեթր մշակուած հող: Նպաստաւոր պայմաններ: Դիմել Պ. Աճատուրեանի, 42 Barbé. Marseille.

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 31...

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ...

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ խմել, դիմեցէք հիւսկայական

CAFÉ SULTANի

Ս. ԹՈՐՈՍ (Ռէչմախցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil...

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ նէն նրբաճաշակները:

Հոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած պատրաստուած սուրճին: կ'ընդունինք ապսպրանքներ ամէն տեսակ սահմանէն եւ գաւառներէն: փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

ODÉON Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ

56 RUE PIAT, PARIS (20e).

ԱՄԷՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ ՓՈՆՈՆԵՐ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

POLYDOR MARQUE DÉPOSÉE

Columbia

COLUMBIA

MÉTRO: BELLEVILLE

ԿԱՆԽԻԿ ԵԻ ԱՄԻՍՂԱՅ

ԱՄԷՆ ԼԱԻ ՓՈՆՕ ԵԻ ՓԼԱՔ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆ Է

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
3
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
3 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1355 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԲՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ԱԿՆՈՑՈՎ

Հայ կոմունիստական կուսակցութեան այժմու Կ. կոմիտէն, ահաբեկուած ժողովրդական ինքնաբուխ պոռթկումներէն, որոնք տեղի ունեցան այս գարնան, իր արիւնալի քաղաքականութիւնը արդարացնելու համար, Հայաստանի եւ Մերձաւոր Արեւելքի բոլոր շարժումներուն մէջ Դաշնակցութեան գործօն ժանեակցութիւնը կը տեսնէ: Ու, այս մտավախութիւնը ծիծաղելի բլլալու աստիճան զարգացած է: Այս ժարդիկ, ամէն առաւօտ, իրենց թերթերու ճակատը կը զետեղեն անգլիական իմբէրիալիզմի վտանգը ընդդէմ Խորհրդ. Միութեան, ու բնազդական վախով մը, յաջորդ անխուսափելի անունը որ կուգայ իր սպառնական տեղը գրաւել խորհրդային հայ մամուլին մէջ, Դաշնակցութիւնն է:

Այս արտայայտութիւնները բռնակալութեան ներքին հոգեկան տագնապի արդիւնքներն են: Ամէն օր փուշի վրայ կը դգան զիրենք, ու կուզեն լարուած վախի մէջ պահել նաեւ ժողովուրդը:

Թ. Մանտալեանի բանաղրական յօդուածի եզրակացութիւնները Պ. Թորոսեանի մասին, ըստ ամէնայնի այս հոգեբանութեան ապացոյցները կուտան:

Մանտալեան կ'եզրակացնէ.— «Ո՞րն է ընկ. Պ. Թորոսեանի յօդուածի օբեկտիւ իմաստը: Շեղել ուշադրութիւնը Դաշնակցութեան դէմ տարուող քաղաքական պայքարից, քօղարկել ազգայնական վտանգը, ռէվիզիայի ենթարկել կուսակցութեան տեսակէտները այդ խնդրում, ՇԵՂԵԼ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎՏԱՆԳԻՑ» (ընդգծումը Թ. Մ.-ին է): ... «Ընկ. Պ. Թորոսեանի աջ օպորտունիստական յօդուածը գաղափարական եւ քաղաքական զինաթափման քարոզ է հանդիսանում: ... Ահա թէ ինչո՞ւ աջ օպորտունիստական կամ ազգայնական թեքման ու նրա ռէցիտիւի ամէն մի արտայայտութիւն թէ այդ փրօնտում, թէ գործնականում պէտք է ամենախիստ հակահարուած ստանայ. այդ թուում եւ ընկ. Պ. Թորոսեանի քաղաքականապէս վնասակար յօդուածը» («Խորհ. Հայաստան» թիւ 191).

Այս մշուշապատ դասակարգային պայքարի եւ բանաղրանքի ծալքերը պէտք է բանալ, որմէ Դաշնակցութեան քաղաքականութենէն աւելի, հայ բոլշեւիկներու քաղաքականութիւնը պիտի պարզուի:

Գլխաւոր մտահոգութիւնը, ինչպէս կը տեսնուի, «պատերազմի վտանգ»ն է: Բոլշեւիկները պատերազմի վտանգը դաւոկլեան սուրի մը պէս կախուած կը պահեն ժողովրդի գլխին, որպէս զի ան սահմռկած ճնշայ եւ ենթարկուի տարիներու պատերազմական վիճակին, որպէս զի ժողովուրդն ինքն իր գլխուն չդգայ, չտեղաւորուի, որպէս զի ներքին անտանելի վիճակին ժամին ժամանակ չունենայ մտածելու: Այս է հոգեբանական լարուած վիճակին պատճառը: Երբ որ եւ է անհատ կ'ազատուի խորհրդային «դրախտ»էն (նոյն իսկ ամէնէն գիտակից մտաւորականը), սահմանն անցնելէ յետոյ, առաջին հարցումը կ'ըլլայ թէ «պատերազմը ե՞րբ պիտի պայթի»: Տարիներով, բազմամիլիոն ժողովուրդը հաւատացած է թէ պատերազմը օրերու խնդիր է: Ու այս սարսափը անհրաժեշտ է, որպէս զի բոլշեւիկները ամէն օր ներքին արիւնալի պատերազմ մղեն, որ բազմամիլիոն զանգուածները շուարած՝ սպասեն արտաքին պատերազմին:

Մինչդեռ Պ. Թորոսեանը հաւարձակած էր ըսելու թէ Դաշնակցութեան պայքարը կեղրոնացած է Թուրքիոյ դէմ: Այս օրերուն, այսպիսի հանրային կարծիք մը, բոլշեւիկեան յուծին տակ հեծող հայութեան համակրանքը պիտի քաշէր դէպի Դաշնակցութիւնը: Առանձին նշանակութիւն ունի այս պաշտօնապէս քրտական շարժումը, որ ուղղուած է բացառապէս Թուրքիոյ դէմ, և ըստ բոլշեւիկեան թերթերու տեղեկութեան՝ արժման ետեւը կայնած են Անգլիան և Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը: Բնական է որ Արարատի ստորոտը բնակող մէկ միլիոն հայութիւնը բաներ մը զգար սահմանէն անդին տարածուող պայրեռի հողերու մասին և պահ մը մոռնար պատերազմի վտանգը: Պահ մը ուրախանար, որ հարուածները կեղրոնացած են դարաւոր թշնամիին դէմ:

Այս վտանգաւոր կացութեան հանդէպ, կոմունիստական կեղր. կոմիտէն աճապարանքով հրապարակ կուգայ հասկցնելու հայ ժողովուրդին թէ քրտական շարժումը ուղղուած է Խորհրդ. Միութեան դէմ: Անգլիա և Դաշնակցութիւնը իրենց ուժերը լարած են կովկասի տիրապետութեան համար: Եւ դեռ աւելին. ըստ Թ. Մանտալեանին «Դաշնակցութիւնը պատրաստ դաշնակցելու «դարաւոր թշնամու» հետ, հրաժարուելու աւազողովին Տաճկահայաստանից, միայն թէ ապահովէ Անդրկովկասի շուկաները:

Ու այս ամբողջ սուտերն ու խարդախութիւններն անոր համար, որ Հայաստանի ժողովուրդը նորէն մատնուի պատերազմի վախին, որ իր ընդհանուր բնոյթէն աւելի յուզում հայ պատճառել Խորհրդ. Հայաստանի բնակչութեան, քանի որ այս անգամուան պատերազմի ձեռնարկին, ըստ Կ. Կոմիտէի ներկայացուցչի արտայայտութեան, Թուրքերն ալ կրնան մասնակցիլ Դաշնակցութեան հետ կողք կողքի:

Յաջորդով կ'անդրադառնանք Թրքական քաղաքականութեան, տեսնելու թէ ի՞նչ պատճառներ կան այժմ, որոնք դրած են կոմունիստական Կ. Կոմիտէն իր լեզուն փոխելու «դարաւոր թշնամու» դէմ:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՖԷՄԱԼԻՆ ՆՈՐ «ԸՆԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐԸ»

«Հայրենիք» այս վերնագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (օգոստ. 20).

— «Ֆէթհիի լրջօրէն ձեռնարկած է նոր կուսակցութեան մը կազմութեան, որուն համար Թոյլտուութիւն առնելու նպատակով, արդէն պաշտօնական դիմում ալ կատարած է Էնկիւրիի կառավարութեան:

Ինչպէս յայտնի է ֆեռագիրներէն, կազմուող Թրքական նոր կուսակցութիւնը պիտի բլլայ «ընդդիմադիր»՝ կառավարական «Խալք» կուսակցութեան եւ պիտի կրէ «Նոր Հանրապետական» անունը: Երեւոյթներէն դատելով՝ ֆէմալ նախօրօք տուած է իր հաւանութիւնը, հետեւաբար, պէտք է սպասել, որ ձեւականութիւնները կատարուելէ ետքը, Ֆէթհի պէյի կուսակցութիւնը պաշտօնապէս իրապարակ գայ:

Ուշագրաւ է, որ ֆէմալի քոյրը՝ Մագպուլէ հանըմ փութացեր անդամագրուելու նոր կուսակցութեան: Եւ, ինչպէս կ'ըսեն, Ազգային ժողովի անդամներէն շատեր ալ մտադիր են անցնելու «ընդդիմադիրներու» կողմը, այսինքն՝ միանալու Ֆէթհիի պէյի գլխաւորած խմբակցութեան:

Կը Թուի, թէ ֆէմալ կը պատրաստուի մօտ ատենէն կատարելու դահլիճի փոփոխութիւն մը եւ ըսմէթ փաշայի տեղ Ֆէթհիի պէյը դնելու իր վարչութեան գլուխը:

Հարկաւ միամտութիւն պիտի բլլար հիմնական փոփոխութիւն մը սպասել ֆէմալ եւ անոր ձախ բազուկն եղող Ֆէթհիի պէյէն: Բլլալիքը, ինչպէս բացատրած ենք արդէն ասկէ առաջ, քաղաքական նոր խաղ մըն է, զոր ֆէմալ կ'ուզէ խաղալ: կեղծ քաղաքական նոր խաղ մըն է, զոր ֆէմալ կ'ուզէ խաղալ՝ կեղծ ընդդիմադիր կուսակցութեան մը ստեղծումը եւ նոր դահլիճի մը կազմութիւնը քօղարկեալ ընդդիմադիրներէ ծրագրուած են քաղաքական նոր յոյսեր արթընցնելու համար ոչ միայն դրսի աշխարհի, այլ եւ փոթորկայոյզ Թուրքիոյ մէջ:

Քանի մը օր առաջ հայ թերթի մը թղթակցին Ֆէթհիի պէյ նշանակալից յայտարարութիւն մը ըրած է, ըսած է, թէ իր նորակազմ «ընդդիմադիր» կուսակցութիւնը հակառակ չէ որ Թուրքիոյ փոքրամասնութիւնները, այսինքն՝ հայերը, յոյները, քիւրտերը եւայլն երեսփոխաններ ընտրեն այսուհետեւ էնկիւրիի ազգային մեծ ժողովին համար, ալեւին Ֆէթհիի պէյ նոյնիսկ անորոշ խոստումներ ալ ըրած է հայերու գրաւուած հողերու եւ գոյքերու վերադարձի մասին:

Անհաւանական չէ, որ ֆէմալ իր հրամանով կազմուած այս նոր կուսակցութեան մրջոցով կը պատրաստուի պզտիկ զիջումներ ընել Թուրքիոյ «փոքրամասնութիւններուն», իր խախտուած դիրքը ամրացնելու համար եւ Թուրքիան Թուրքերու համար նշանաբանը այսուհետեւ Թերեւս չգործադրուի սանձարձակ ու ծայրայեղօրէն գրգռիչ խստութեամբ, որպէս զի կարելի բլլայ բարձրացնել Թուրքիոյ վարկը նաեւ արտասահմանի մէջ:»

ՕՐ ԸՍ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐԱՐԱՏԻ ՎՐԱՅ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ՍԿՍԱՒ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 Սեպտ.— Թրքական ուժերը այսօր սկսան մեծ յարձակողականի մը քիւրտ ըմբոստներուն դէմ, որոնք ներկայիս կը գտնուին Արարատի կողմերը:

Միւս կողմէ կը ծանուցանեն թէ Թուրք եւ պարսիկ մասնագէտները պիտի հաւաքուին Արարատի շրջանին մէջ, անմիջապէս որ քիւրտ ըմբոստներու զսպումը վերջ գտնէ: Մասնագէտները պիտի ուսումնասիրեն թէ ի՞նչ հիմերու վրայ կարելի պիտի բլլայ Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ նոր սահմանագծում մը իրականացնել:

Հաւանական է որ ֆեռագրին առաջին մասը ստոյգ բլլայ: Ցուրտը սաստկօրէն չկոխած, Թուրքերը ամէն շահ ունին Արարատի դէմ յարձակման մը ելքին կապելու իրերց բախտը՝ եթէ յաջողեցան մեծ հարուած մը տալ քիւրտ յեղափոխականներուն, (քանի որ այլեւս Արարատի շրջանին մէջ չմնաց ջարդելիք անմեղ ժողովուրդ) ձմեռը կ'անցընեն հանգիստ՝ ըմբոստ լերան քղանցքին տակ, իսկ եթէ ձախողեցան, ստիպուած պիտի բլլան դէպի ներս քաշել կարեւոր ուժեր, գանոնք պատսպարելու համար ձմրան դէմ, ինչպէս նաեւ ապաճովելու համար անոնց պարենաւորումը: Եւ կամ պիտի հանդուրժեն որ կլիմայական պայմանները լրացնեն, ինչ որ քիւրտերը կէս ձգեցին — կոտորակելով Թուրք ուժերը, Ուրեմն, երկար ատենէ ի վեր ծանուցուած ու պատրաստուած մեծ յարձակողականն է որ կը սկսի:

Գալով երկրորդ մասին — Թրքօպարսիկ սահմաններու սրբագրութեան հարցին — ստորեւ տրուած տեղեկութիւնները բաւական են անհրաժեշտ լուսաբանութիւնները տալու:

ՊՈԼԻՍ.— Թրքեւպարսկական յարաբերութիւնները կարծուածէն աւելի ձգտուած են: Օգոստոս 22ին Մուսթաֆա Քէմալի նախագահութեան տակ գումարուած արտակարգ նախարարաց ժողովը դարձեալ քննեց Արեւելեան Նահանգներու կացութիւնը եւ նոր ծանուցագիր ղրկելու որոշում տուաւ:

Մինչեւ հիմակ, Էնկիւրիի կառավարութիւնը ղրկած է չորս ծանուցագիր, պահանջելով որ արտօնութիւն տրուի Թրքական բանակին պարսկական սահմանը անցնելու, մաքրելու համար Քիւրտերը Արարատի շրջանէն:

Թուրքիոյ երեք ծանուցագիրներուն, Թէհրանի կառավարութիւնը պատասխանած է թէ ներկայացուածը բարեկամական առաջարկ չէ եւ թէ ինք ամէն միջոց ձեռք առած է արգիլելու համար քիւրտ յեղափոխականներու փախուստը դէպի Պարսկաստան:

Գալով սահմանագլուխի սրբագրութեան խնդրին, Պարսկաստան կտրուկ կերպով կը մերժէ Թուրքիոյ պահանջը, գայն գտնելով անտեղի ու անարդարանալի:

Միւս կողմէ, սակայն, կը տեղեկացնեն թէ պարսիկ կառավարութիւնը բացառիկ միջոցներ ձեռք առած է սահմանագլուխին վրայ, Քիւրտերուն յարգել տալու համար իր չէզոքութիւնը:

Արարատէն Պարսկաստան իջնող ճամբուն վրայ գետեղուած են ծանր թնդանօթներ, որոնք պիտի գործածուին եթէ Քիւրտերը պարսկական հող մտնեն:

Քիւրտեր կը յարձակին Մուշի եւ Մծբինի վրայ

ՊԻԹԼԻՍ.— «Ճիւմհուրիյէթ»ի թղթակիցը, տեսակցութիւն մը ունենալով Արեւելեան Նահանգներու մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյի հետ, հեռագրով հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ.—

Փոքր Արարատը, երկարած բլլալով դէպի Պարսկաստան, ապստամբները Պարսկաստանի իրենց ուժերուն հետ անմիջական յարաբերութեան մէջ են: Հակառակ այդ հանգամանքին, ապստամբները նեղուած են պաշարումէն եւ կը կարծենք թէ պիտի փորձեն ճեղքել պաշարման գիծը: Այդ հաւանականութեան դէմ միջոցներ ձեռք առինք:

Մուշի նահանգէն Պուլանըք գաւառին մէջ եւս կը գործեն ապստամբները: Զինուորական հրամանատարութիւնը միջոցներ ձեռք առաւ զսպելու համար նաեւ այդ շրջանակին ապստամբները:

Ինչպէս Վանի եւ Էչքեաարիի մէջ, նոյնպէս Սուրուջի եւ Մծբինի մէջ յարձակում գործեցին ապստամբները, որոնք Սուրիայէն եկած էին:

Յարձակողները փայտէլը գիւղաքաղաքը գրաւեցին եւ յաոջխաղացում մը կատարեցին Սուրուջի հիւսիսային արեւելեան կողմերը: Ասոնց նպատակն էր կենդանիներու հօտ մը յափշտակել, սակայն ապարդիւն, որովհետեւ մեր ժողովուրդին եւ զինուորներուն հակայարձակման պատճառաւ, ապստամբները նահանջեցին:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՔՐՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ

(Սեփական թղթակցութիւն)

... 17 օգոստոս

Գոյանցի աշխրէթի Չարդի պատճառը այն է, որ 500 զինուած ձիաւորները եւ զինուորները այս աշխրէթէն անցեր էին Ճիւլամերիկ ու Սղերդ՝ սիանալով այս շրջանի ապստամբ Քիւրտերուն:

Ճիւլամերիկի շրջանին մէջ կռիւները ոչ թէ միայն չեն դադրած, այլ օրըստօրէ աւելի կատաղի դառնալ սկսած են: Ճիւլամերիկ, Վան, Սղերդ Քիւրտերու գրաւման տակ կը մնան դեռ. կռիւները ներկայիս տեղի կ'ունենան Պիթլիսի, Թանթուրէքի եւ Էրզրումի շրջաններուն մէջ:

Իրաքի սահմանի Թրքական պահականոցները տակաւին Թափուր կը մնան, այս իսկ պատճառաւ, աւազակութիւնները պէտք եղածէն աւելի բազմացած են: Գրեթէ օր չանցնիր, որ Թրքական սահմանէն աւազակներ չանցնին Իրաքի սահմանները կողոպտուտ ընելու համար: Հակառակ ձեռք առնուած միջոցներուն, այս աւազակները յաճախ յաջողութիւններ կը գտնեն:

Կ'ըսուի թէ Ապուպէքիրի հօրեղբայր Սմայէլ աղան սպանուած է՝ թակարդէ մը ինքզինք աղատել փորձած պահուն: Թուրք բանակը՝ ըլլայ Զիլանի, ըլլայ Շատախի ուղղութեամբ՝ պաշարելով Քիւրտերը, գանոնք փախուստի մատնած է: Կռուի վայրէն եկած քիւրտը կը պատմէ, թէ սկզբէն Քիւրտերը շատ յաղթող էին, Թուրքերը, ընդհակառակն, յուսահատիլ սկսան էին, մանաւանդ Ճիւլամերիկի շրջանին մէջ, երբ Գոյանցիները օգնութեան հասան իրենց հայրենակիցներուն: Սակայն յետոյ Թուրքերը օդնական ուժեր ստանալով հակայարձակման դիմեցին ու գրաւելով կորնցուցած վայրերը, Քիւրտերը քշեցին դէպի լեռները:

Վանի եւ Պիթլիսի ամբողջ նահանգներուն մէջ բուռն կռիւներ տեղի կ'ունենան: Այս շրջաններուն մէջ Թրքական զօրքերու Թիւը կը հասնի 20,000ի:

Սուրիական սահմանին մէջ (Ճզերէի կողքին) բնակող երկու յայտնի աշխրէթապետներ՝ Հաշկո եւ Միրանցինների աղա Հաւիք իրենց ամբողջ ուժերով Գոյան լեռներէն անցնելով գացած են դէպի Վան՝ Քրտերուն միանալու համար: Ուրիշ շրջաններէ ալ ժամաւորապէս 600ի հասնող օգնական ուժեր փութացեր են օգնելու Քրտերուն:

Ճզերէ քաղաքի առեւտուրը դադրած է. ամբողջ քրտական շրջանը ահաբեկուած է աւազակներէն: Երթեւեկութիւնը նոյնիսկ շատ բանուկ վայրերու մէջ վտանգաւոր դարձած է: Ժողովուրդը զգուած՝ կրկին դիմած է Թրքական կառավարութեան Թոյլատրելով զիրենք փրանսական բաժինն միանալու կամ այդ բաժինը անցնելու:

*** Քրտական ապստամբութեան նկատմամբ պարսիկները բաւականին փափուկ կացութեան մէջ են. վախնալով Թուրքեպոլշեւիկ գինակցութենէն՝ խիստ չէզոքութիւն կը պահեն: Մսկօի սպանութիւնը կըրնայ դէք չափով մը բացատրել այն դիրքը, որ Իրանը բռնած է քրտական ապստամբութեան հարցին մէջ:

ՀՈՂԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՄԱՐ ՊԱՅՔԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ընդունված է Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի կողմից 1925 թվականի հոկտեմբերի 19-ին

Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետը հաստատում է Հայկական ՍՍՀ հողային հարցերի մասին հետևյալ օրենսգիրքը՝ համաձայն Միության հողային հարցերի մասին հիմնական օրենքների, որոնք ընդունված են Միության Գերագույն Սովետի կողմից 1922 թվականի հունիսի 15-ին և 1924 թվականի մայիսի 17-ին։

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

Հող ունենալու իրավունքը։

1. Հողը Հայկական ՍՍՀ տերիտորիայում գտնվող բոլոր հողերի հետ միասին, անկախ նրանց նշանակությունից և գտնվելու տեղից, ինչպես նաև հողի տակ գտնվող հանքերը, ջրերը, անտառները, ինչպես նաև ընդհանրապես հողի վրա գտնվող բոլոր բնական հարստությունները, ինչպես նաև ամբողջ կենդանական աշխարհը, որ ապրում է ազատ վիճակում, հանդիսանում են Հայկական ՍՍՀ ամբողջ աշխատավոր ժողովրդի սեփականությունը։

2. Հողի վրա սեփականության իրավունքը չի կարող գոյություն ունենալ։

3. Հողի վրա սեփականության իրավունքը չի կարող գոյություն ունենալ նաև այն հողերի վրա, որոնք ընդունված են Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի կողմից 1922 թվականի հունիսի 15-ին և 1924 թվականի մայիսի 17-ին։

4. Հողի վրա սեփականության իրավունքը չի կարող գոյություն ունենալ նաև այն հողերի վրա, որոնք ընդունված են Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի կողմից 1922 թվականի հունիսի 15-ին և 1924 թվականի մայիսի 17-ին։

5. Հողի վրա սեփականության իրավունքը չի կարող գոյություն ունենալ նաև այն հողերի վրա, որոնք ընդունված են Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի կողմից 1922 թվականի հունիսի 15-ին և 1924 թվականի մայիսի 17-ին։

6. Հողի վրա սեփականության իրավունքը չի կարող գոյություն ունենալ նաև այն հողերի վրա, որոնք ընդունված են Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի կողմից 1922 թվականի հունիսի 15-ին և 1924 թվականի մայիսի 17-ին։

7. Հողի վրա սեփականության իրավունքը չի կարող գոյություն ունենալ նաև այն հողերի վրա, որոնք ընդունված են Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի կողմից 1922 թվականի հունիսի 15-ին և 1924 թվականի մայիսի 17-ին։

8. Հողի վրա սեփականության իրավունքը չի կարող գոյություն ունենալ նաև այն հողերի վրա, որոնք ընդունված են Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի կողմից 1922 թվականի հունիսի 15-ին և 1924 թվականի մայիսի 17-ին։

9. Հողի վրա սեփականության իրավունքը չի կարող գոյություն ունենալ նաև այն հողերի վրա, որոնք ընդունված են Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի կողմից 1922 թվականի հունիսի 15-ին և 1924 թվականի մայիսի 17-ին։

10. Հողի վրա սեփականության իրավունքը չի կարող գոյություն ունենալ նաև այն հողերի վրա, որոնք ընդունված են Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի կողմից 1922 թվականի հունիսի 15-ին և 1924 թվականի մայիսի 17-ին։

ՅԱՎԱՇՈՒՑ ՎԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՈՂԱՆ ՄԱՐՏԻՆ

— Հարմ, ինչ ես ասում, ես էլ նույն կարծիքին եմ, որ գործարանը չի կարող մեզ ոչ մի օգնություն ցույց տալ, բայց ինչ անենք, որ ամեն ինչ ինքներս մեզ համար անենք, ոչ ոք մեզ չի օգնի, ինչ ունենք, ինչ կերանք, ամեն ինչ մեր ձեռքերով պիտի անենք, ուրիշ ոչ ոք չի օգնի մեզ, ոչ ոք չի հոգա մեր մասին, ոչ ոք չի ուզում մեզ հետ խոսել, ոչ ոք չի ուզում մեզ հետ ընկերանալ, ոչ ոք չի ուզում մեզ հետ ծանոթանալ

Թուրքերը կը հետապնդեն Քիւրտերը

Էնկիւրի.— Վանէն հեռախօսով կը տեղեկացնեն «Ճիւմհուրիյէթ»ի.—

Արարատի մեր բանակը դիրքերուն մէջ կը սպասէ։ Լերան գագաթը սաստիկ ցուրտ կ'ընէ եւ ձիւն կուգայ։ Այս պատճառով ապստամբները հետզհետէ վար իջնելու դատապարտուած են։

Վերջին ընդհարումի ընթացքին, վիրաւոր ապստամբները, որոնց գլուխները կտրած էին իրենց ընկերները՝ որպէսզի կարելի չըլլայ ճանչնալ անոնց ինքնութիւնը, կրցանք ճշդել։ Այսպէս անոնց մէջ կը գտնուէր ապստամբ Էօմէրին դիակը։ Միւսները անճանաչելի են։ 40 ապստամբներ, որոնք հարաւային սահմաններէն ներս մտան, կը հետապնդուին մեր զինուորներուն կողմէ։

Ուրֆայի սահմանագլուխը ապահովութեան տակ առնուեցաւ։

Մարզպան Իպրահիմ Թալի պէյ վան հասաւ։

Հաճօի մարդիկը կ'արշաւեն

Սուրիոյ Մարզպանութեան տեղեկատու դիւանի պետ գնդ. Մօրթիէ հիւսիսային Սուրիա մեկնեցաւ, կարգ մը ոստիկանական կարգադրութիւններ ընելու համար սահմանային խնդիրներու շուրջ։ Ամսոյս 14ին սահմանի մօտերը նոր դէպքեր պատահած են. Հաճօի մարդիկը Թրքական սահմանէն ներս մտած են եւ մեծ ջնասներ պատճառած թուրք սահմանապահ զինուորներուն։

Այս պատճառաւ Մարզպանութիւնը որոշած է կասկածելի տարրերը հեռացնել սահմանամերձ շրջաններէ եւ առիթ չտալ որ եւ է դէպքի։

Պէյրութի Թրքական հիւպատոսը Մուհիտտին Բաշիտ պէյ, առջի օր այցելեց Պ. Հօբբընօնի եւ խնդրեց սահմանի մօտերէն հեռացնել վտանգաւոր տարրերը։

Պարսկաստան զօրք կը հաւաքէ

Պէյրութի ամերիկեան եւ ֆրանսական համալսարանի ուսանողներէն հինգ պարսկահպատակներ, պարսիկ հիւպատոսէն հրահանգ ստացան 24 ժամուան մէջոցին մեկնիլ Պարսկաստան կատարելու համար իրենց զինուորական պարտականութիւնները։ Ուսանողներու խնդրանքին վրայ 24 ժամուան պայմանաժամը հրկարաձգուեցաւ երեք օրուան, եւ առջի օր անոնք մեկնեցան իրենց հայրենիքը։

Այս ուսանողներու փոխադրութեան ամբողջ ծախքը կը հոգայ կառավարութիւնը։ Ըստ անոնց տրուած բացատրութեան, արդէն քանի մը դասեր զէնքի տակ առնուած են եւ բոլորն ալ պիտի ղրկուին Թրքական սահմանագլուխ, պատրաստ ըլլալու եւ դիմագրաւելու համար Թրքական հաւանական յարձակումի մը։

Միւս պարսիկ ուսանողներն ալ կասկածի տակ են եւ կը սպասեն որ իրենք ալ կանչուին մօտ ատենէն։

Ռուսիա կը դիմաւորէ վերահաս սովը

Գնդապետ Ուալթըր Պէլ որ մեծ սովի օրերուն, Ռուսիոյ օգնութիւն հասցնելու համար ստեղծած մարմնին մէջ՝ Հուվըրի գլխաւոր օգնականն էր, ընդունեց Ռուսիոյ հրաւէրը ստանձնելու Խորհրդ. Միութեան օգնաւերով պարէն հասցնելու գործը մեծ սովի ընթացքին, որ կը նախատեսուի ամբողջ Խորհրդ. Միութեան մէջ։

ՎաճՏ կը զիջի Անգլիոյ

ԼՈՆՏՈՆ, 1. Սեպտեմբեր.— «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Գահիրէի թղթակիցը կը հաւաստէ թէ Նահաս փաշա արտօնած է եգիպտոսի Նախկին դահլիճին մէջ՝ ելմտական Նախարար Մաքրէմ պէյի որ Լոնտոնի մէջ, Անգլիոյ իրաւասու շրջանակներուն հետ իր տեսակցութեան ընթացքին, յայտնէ թէ վաֆտ կուսակցութիւնը կ'ընդունի Չէնտըրսընի առաջարկը եգիպտոսի և Սուտանի մասին։ Այս առաջարկը նախապէս մերժելէ յետոյ, Նահաս փաշա հիմա կ'ընդունի, պայմանաւ ոս Անգլիա յանձն առնէ իշխանութեան գլուխ բերել վաֆտը։ Եթէ Անգլիոյ պատասխանը նպաստաւոր ըլլայ, Նահաս փաշա պիտի մեկնի Լոնտոն բանակցելու։

Նորհն Աստանտեանը օդին

Ֆրանսացի համբաւաւոր օդանաւորդը Քոսթ եւ իր օգնականը Պելլոնթ, որոնք մէկ քանի ամիսներէ ի վեր կը պատրաստուէին Ատլանտեանը կտրել օդանաւով, երկուշաբթի առաւտու ժամը 10.55 անցած, մեկնեցան վերջապէս Պուրժէի կայանէն։ Քանիցս մեկնումի պատրաստութիւնները տեսնելէ, բայց մրթնոլորտին անյարմար պայմաններուն հետեւանքով, յետաձգելէ յետոյ, դեռ մինչեւ վերջին պահը, օդանաւորդները վարանումի մէջ էին։ Առտուան թանձր մշուշը երկմտութեան կը մատնէր զիրենք։ Մասնաւոր օդանաւ մը, երեք պտոյտներ կատարեց, ստուգելու համար օդին պայծառութիւնը, որմէ յետոյ Քոսթ եւ Պելլոնթ մեկնեցան։

Եթէ ամէն ինչ կանոնաւոր ընթանայ, ճամբորդութիւնը պիտի տեւէ 35 ժամ եւ այս իրիկուան դէմ նաւորդները պիտի հասնին Նիւ Եորք։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 54 rue Lafayette, Paris (9e). Tél. Prov. 87-53, Métro Cadet

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր

պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում։ Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի։ ՖՐԱՆՍԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում։ (ԱՅԻՏԱՎԻԹ)։ Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն։ Վիզա ամէն երկրի համար։

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։ Խորհրդակցութիւնները ձրի են։

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ՆՈՐ ԱՌԻԹ ՄԸ ԵԻՍ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳՈՐԾԸ

"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՏՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ)

Տպագրութիւնը աւարտած չըլլալով, մինչեւ գրքին լոյս տեսնելը երկարաձգուած է երկու հատորներուն համար նշանակուած բացառիկ գինը 30 ՖՐԱՆՔ։

Գիրքը հրապարակ երկրէն վերջ Ա. եւ Բ. հատորները առանձին պիտի ծախուին 20ական ֆրանքի։

Ուստի փութացէք օգտուիլ այս նոր առիթէն։ Կանխիկ 30 ֆր. վճարողները պիտի առանան երկու հատորը միասին։ Գաւառէն եւ արտասահմանէն փոստի համար ղրկել 2 ֆր. աւելի։

Դիմել հրատարակչին Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe), Հեռաձայն՝ Danton 88-65։ Մէթրօ Օտէոն։ *Գրատան մէջ պիտի գտնէք ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՔԵՐ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ վերջին կատարելագործութեամբ։* Տպագրական ամէն կարգի գործեր։

ՄԱՄՈՒԼՈՅ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէռ Պուա Քոլոնպի «Սահակ Մեսրոպ» Գրադարանի կողմէ 7 Սեպտ. Կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Արժանթէօյի անտառը։

Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱԶԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Տեղի կ'ունենայ Սեպտեմբեր 7ին, Սէն Քլուի անտառին մէջ, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։

Հ. Ը. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ընկեր Զորմիսեանի տունը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԳԱՒԱՌ

Լիոնի Համազգայնական խումբի ժողովը այսօր Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահին մէջ։

Լիոնի Վրէժ խումբի ժողովը այսօր Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ը. Դ. Գրադարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ն. Գ. Բ.ի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Petite Source սրճարանը։ Կարեւոր օրակարգ։

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Ժլորիայի մէջ։ Նիւթ՝ Թուրքերը, ֆիւրտերը եւ մենք։ Մէկ ժամ սինէմա։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Ֆնտըճաքցի Օր. Ֆէւրվի Իսրայէլեան, ժոր անուն՝ Դամաժ, հօր անուն Փանոս քոյրերը Ովաննա, Հռիփսիմէ, Մարթա, եղբայրները Դանիէլ, Յովհաննէս։ 12 տարի առաջ անյայտացած է Համայի (Սուրիա) կողմերը։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Պոլիս։ Ճշդրիտ լուր տուողին 200 ֆր. նուէր։ Իմացնել՝ Toros Israélian, Traverse Chevalier No. 20, St. Loup, Grand Pins.

— Տիկին Սրբուհի Ծարուկեան (քնիկ Կրանկցի) կը փնտռէ իր ամուսինը (Կրանկցի ատաղձագործ) Սահակ Ծարուկեան որմէ բաժնուած է 6 տարիէ ի վեր։ 4 տարիէ ի վեր Տիկ. Ծարուկեան եւ իր աղջիկը Արաքսի (8 տարեկան) կը գտնուին Նիկոսիա (Կիպրոս)։ Սահակ Ծարուկեան 35 տարեկան է, միջահասակ ու չափաւոր կազմուածք։ Իմացնել՝ Melkonian, Educational Institut, Nicossia, Cyprus.

— Կը փնտռուի Եողկատցի Լուի Եազըճեան որ ունի հինգ տարեկան զաւակ մը։ Մինչեւ 1930 մարտի սկիզբը կը կարծուէր թէ Լուի կը գտնուէր Ֆրանսա կամ Սուրիա։ Իմանալ՝ Béatrice Yazejian, 865 P. O. Box, Fresno, Calif. U. S. A.

— Կը փնտռուի Սեբաստիոյ Պուրհան գիւղացի ժօրաքրոլս որդին դերձակ Անդրանիկ Պաշիկեան որ երեք տարի առաջ Պէյրութէն եկած է Մարսէյլ եւ մեկնած է Հարաւային Ամերիկա։ Մէկ նամակ ստացած ենք իրմէ։ Անկէ ի վեր լուր չունինք իր մասին։ Իմացնել Տիկ. Կ. Խոտիկեանի, 34 Bld Lafuante, Mârseille

— Կը փնտռուի Արաբկիրցի Եղիա Գազանճեան իր եղբօր Նազարէթ Գազանճեանի եւ իր քեռորդիները Հայկ եւ Արաա Տէմիրճեանի կողմէ, 1924ին Եղիա կը գտնուէր Պուքրէշ (Ռումանիա)։ Կը խնդրուի իմացնել՝ A. Demirdjian 120 bld Jean Jaurès, Boulogne s/Seinc France, *կամ* H. Demirdjian 2 Georges Dupré St-Etienne (Loire) France. *Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէ արտատպել։*

Ծախու է *ճաշարան - սըրճարան մը Թրամուէյի գծին վրայ, Ավընիւ Վէրսէօն (Իսի-լէ-Մուլինօ) փողոցին մէջ։ Լաւ յաճախորդ (մեծ մասը Ալճերիացիներ են)։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել կէսօրին ժամը 12ին կամ իրիկունները ժամը 6–7 Մխրիճեան Շիրանեանի* 92bis Ave. Verdun, Issy-les-Moulineaux.

ALLIANCE FRANÇAISE

101, Bld. RASPAIL, PARIS (6)

Ֆրանս. Լեզուի գործն. վարժարանը կը բանայ սեպտ. եւ հոկտ. ամիսներուն նախապատր. դասընթացք մը համալսարան մտնելու համար։ Շաբաթը 15 ժ. ֆրանսերէն լեզուի գործն. դաս. 40 դասախօսք. 10 պրոտոյտ - դասախօսք, Փարիզ եւ շրջակաները։ Ամիսը՝ 170 ֆր., 2 ամիսը 260 ֆր.։ Մանրամ. համար դիմել՝ Robert Duponey, 101, Bld. Raspail, Paris (6e)։

EMPIRE Սիւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81 07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՁԷՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՁԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Loretteի խաչ

ՏԱՆՏԵՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏԻ

Ամենադիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պ[illegible] Սէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, ելեւջտրական [illegible] ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ [illegible] հակով ափարթըմաններ, ամենավերջին Confortով, ամա[illegible] տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդր[illegible] ջերմութիւն եւ վերելակ (ascenseur)։ 50 հազարէն 100 ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը [illegible] երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն [illegible] րելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7։ Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, [illegible] *Լազարի մօտ։ Այժէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգման պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները։*

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցերը եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-[illegible]

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը [illegible] ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի [illegible] գէտը կ'ընդունի Գ շ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4–6։ Ռէնտկէնի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2–3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՑ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է Փարիզի բազմամարդ մը մէջ ընդարձակ եւ գեղեցիկ ճաշարան մը ամբողջ կահ մեծ լիսանսով։ կարելի է ժէրանսով ալ առնել։ Պայմ՝ 9 տարեկան վարձք 2000 ֆր. 30–40 հոգիի սպս սարկ[illegible] դաններ։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել նամ[illegible] անձամբ ամէն օր Մաքսիմ Մխրիճեանեանի, 37 Rue de [illegible] Փարիզ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱՆ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 34-[illegible]

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, Անարատ [illegible] առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիրար[illegible] համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք [illegible] ձախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Ոչ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպ[illegible] կութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կար[illegible] Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հմտեղ կերակուրնե[illegible]

Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, լեր. մոմիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լասէռաթերաւում եւ ազամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9–12, 2–8 եւ առէն 12

ՅՐՈՆՔՅԻ ՄՈՒՐԱՏ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՏԱՐՕՆ - ՍԱՍՈՒՆ

Էջեր Հայոց

նորագոյն պատմութենէն

Շրատ. «Ցարօն Սասուն Մուրատ Ֆօնտի յանձ.ի» Հալէպ։

380 էջով այս գեղեցիկ հատորը զարդարուած է մեր յեղափոխական դէմքերու եւ պատմական վայրերու նկարներով։

Դիմել՝ Լ. Գեւոնեանի՝ 235 Fbg. St. Martin. Paris. Գինն՝ 12 ֆրանք փոստի ծախք 1 ֆրանք

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ՄԻՒՔԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԻ

Նոր գիրքը

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԱԾ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ

կան գործունէութեան

Նաժեայ յոբելեանի

Դիմել՝ L. Kévonian Fbg. St Martin։ Գինն [illegible] փոստի ծախք [illegible]

MONDE

Միջազգային մեծ [illegible] թերթ՝ գրական, գեղար[illegible] կան, գիտական եւ [illegible] տեղեկութեանց

Կը հրատարակուի [illegible] բաթ։ Գին 1.50 ֆրանք [illegible] կան բաժնեգին 50 ֆր. [illegible] սեալ՝ 25 ֆրանք ([illegible] *համար)։*

Հասցէ.— Administ[illegible] Monde», 50 Rue [illegible] Marcel, Paris (2e).

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1930
4 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1356 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՆԴԷՊ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան 11րդ ընդհ. ժողովի (1929) յայտարարութիւնը որոշակի ընդգծած է կուսակցութեան հիմական քաղաքականութիւնը Հայոց ազգային հարցի մասին, արդեգրելով Միացեալ եւ Անկախ հայրենիք ստեղծելու գաղափարը, որ 1919ի 9րդ ընդհ. ժողովէն ի վեր անխախտ համոզումը կը մնայ Դաշնակցութեան:

Սահմանափակենք վէճը միայն հողային պահանջներուն շուրջ, որոնք խիստ կենսական եւ հրամայական նշանակութիւն ունին հայ ժողովուրդի համար: Դաշնակցութիւնը ելնելով Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի տեսակէտէն, (որ կը նշանակէ, լիովին կամ աստիճանաբար ընդարձակել Հայաստանի հողերը, անոնց վրայ հաւաքել ցրուած հայութիւնը եւ ժողովուրդին ազատութիւն տալ ինքզինք կառավարելու), կը պահանջէ Հայաստանի այն հողերը, որոնք կը գտնուին Թրքական լուծին տակ: Թուրքերը, ինչպէս անցեալի մէջ, նոյնպէս այսօր, սուրի ու հուրի ուժով կ'անտեսեն հայ ժողովուրդի պահանջները: Որով հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարի կեդրոնական կրակը ուղղուած կը մնայ Թուրքիոյ դէմ:

Հայկական հողերու ամբողջութեան տեսակէտէն, նոյնքան հրատապ խնդիր մըն է Ղարաբաղի, Նախիջեւանի եւ Ախալքալաքի միացումը ներկայ Հայաստանին:

Հիւսիսի եւ հարաւի հողային այս պահանջները հայ ժողովուրդը եւ հետեւաբար Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը թշնամական դիրքի վրայ կը պահեն հանդէպ Թուրքիոյ եւ բոլշեւիկեան կարգերու:

Միայն թէ այս երկու ճակատները տարբեր գործելակերպ կը պարտադրեն մեզ: Թուրքիոյ հանդէպ Դաշնակցութիւնը դրդեցած է անհնար պայքար, ամէն գնով ու ամէն յարմար առիթով, նկատի ունենալով նաեւ Թուրքի ջարդարարութիւնը եւ համաթրքական վտանգը, որ գրաւուած Հայաստանէն դուրս, մնացած Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի համար մշտական վտանգ մըն է: Մինչդեռ հիւսիսի հողերու կցումը ներկայ Հայաստանին, մենք պարտադիր գործը կը նկատենք ներկայ Հայաստանի իշխանաւոր բոլշեւիկեան վարչութեան: Մենք կը պայքարինք հայ բոլշեւիկներու տկարութեան դէմ, որոնք 10 տարիէ ի վեր անընդունակ եղան այս ընդարձակ նահանգները եւ հայ գանգուածները միացնելու Խորհրդ. Հայաստանին, գործի անցնելու ընդդէմ... Դաշնակցութեան: Իսկ եթէ բոլշեւիկեան վարչութիւնը, ստրկօրէն կ'ենթարկուի Մոսկուայի եւ Անդրբէյջանի գերակշռութեան, այդ նահանգներու ժողովուրդին կը մնայ շարժիլ եւ իրենց բախտը կապել Հայաստանի ժողովուրդի բախտին: Այս շարժումը նպատակ չունի երեւանի այս օրուան իշխանաւորները երկրէն քշելու, այլ անոնց ազդիկար վարչութեան տակ հաւաքելու կովկասի հայկական նահանգները:

Այս յստակ քաղաքական ուղեգծի հանդէպ Թ. Մանտալեան անգօր ճիգ մը կը թափէ հանրային ուշադրութիւնը վրիպեցնելու, սրտնեղելով իր ընկերոջ Պ. Թորոսեանի առարկական բացատրութիւններէն:

«Ընկեր Թորոսեանը ձգնում է ապացուցանել որ Դաշնակցութեան համար «Միացեալ Հայաստան»ի ձանապարհը Թուրքիոյ Արեւելեան Նահանգներու վրայով է անցնում այն ժամանակ, երբ նոյն Դաշնակցութիւնը այդ Հայաստանի ստեղծման առաջին քայլն է համարում Ախալքալաքի, Ղարաբաղի, Նախիջեւանի շրջանների միացումը Հայաստանին: Ուրիշ խօսքով, Դաշնակցութեան քաղաքականութեան կենտրոնը Անդրկովկասն է եւ ոչ թէ Տաճկահայաստանը»:

Այս հատուածէն կը պարզուի Մանտալեանի նախկին պրնումները, որ մենք յիշատակեցինք նախորդ թիւերուն մէջ: Այս դիտաւորեալ չարափոխութեամբ, բոլշեւիկ յօդուածագիրը կ'ուզէ թէ Դաշնակցութեան «գլխաւոր թշնամին Թուրքը» է, թէ Դաշնակցութիւնը պատրաստ է Թուրքիոյ միանալ եւ Անդրկովկասեան շուկաները գրաւել, զանոնք «հայ բուրժուազիային արդարացնելու» համար: Այս գործողութիւնը գլուխ բերելու համար (անշուշտ հայ բուրժուազիայի սիրոյն), ըստ անգէտ Մանտալեանի, «Դաշնակցութիւնը պատրաստ է այսօր դաշնակցելու, թէկուզ սատանայի հետ»:

Մանտալեանի այս ըմբռնումները «ալ օպպորտունիստական են», փոխ առնուած ռամկավար մամուլէն եւ աւետարանական «գոչնակ Հայաստան»էն: Բայց «ալ օպպորտունիստ» կը պատուի խեղճ Պ. Թորոսեանը եւ կը բանադրուի:

Արդ, այս նեղ անկիւնի մէջ սեղմելով կոմունիստ կուսակցութեան կեդր. կոմիտէի բանբերը, կ'առաջադրենք հարցերը, կասելով որ գործնական կեանքին մէջ ընթացք տան իրենց յաղաքականութեան, եթէ համաձայն են մեզ հետ:

Կովկասեան Հայաստանի նահանգներու միացման խնդիրը դնելու համար, Դաշնակցութիւնը ժողովուրդի պահանջին պիտի ընդառաջել: Այդ պարագային, Դաշնակցութիւնը կը մնայ դաշնակցիլ հայ ժողովուրդին եւ Խորհրդ. Միութեան զանազան ազգերու յեղափոխական տարրերուն հետ, բայց ոչ սատանային: Որովհետեւ սատանան մեզ կը ներկայանայ Թուրքի բոլշեւիկի կերպարանքով, որոնք միայն կրնան վնաս հասցնել հայութեան:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՊԱՇՈՎ ՃԱՄԲԱՆ

(ԱԶԳԱՊԱՇՊԱՆՈՒԹԻՒՆԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳԱԿՆԵՐԷՆ

«Յուսաբեր» այս խորագրով խմբագրականի մը ժէղ կը գրէ (օգոստ. 22).

— «Ջանի մը խօսք մեր ազգութեան, աւելի ճիշդը՝ ազգապահպանութիւնն նուիրուած աշխատութեանց մասին:

Դիտեցէք հայ կեանքը.— հանրային հոգերու եւ ձգտումներու բարդ, բազմաճաւալ ու բազմայարկ կառուցուածք մը, որուն բոլորտիքը խմբուած են այդ կարիքներուն ու ձգտումներուն նուիրուած հանրային հաստատութիւնները:

Ունինք որբը, հիւանդն ու աղքատը, եւ ասոնց առընթեր,— ունինք նաեւ մեր որբախնամները, հիւանդանոցները, տարագրելոցներն ու գաղթականախնամները:

Ունինք կարօտն ու անպաշտպանը, եւ ասոնց դէմ,— բարեգործականներն ու մարդասիրականները,

Ունինք հայ գեղարուեստը իր բոլոր ճիւղերով,— եւ ունինք նաեւ այս գեղարուեստի պաշտպանութեանը նուիրուած զանազան միութիւններ՝ թատերասիրաց, երաժշտասիրաց, գեղարուեստասիրաց եւայլն, եւայլն,

Սակայն չունինք մարմին մը, միութիւն մը, համազգային հաստատութիւն մը, որ նուիրուած ըլլար բացառաբար հայ ազգութեան պահպանումի գործին,

Առարկութիւնները գիտենք:

Ոմանք պիտի ըսեն, որ քիչ վերը յիշատակուած (եւ բազմաթիւ այլ մոռցուած) միութիւններն ու կազմակերպութիւնները, տարբեր ձեւի եւ անուններու տակ, ճիշդ նոյն նպատակին կը ծառայեն,

Նորաստեղծ «Համազգայինը» առաւելաբար այս գործին է որ պիտի ծառայէ, ջեւականօրէն ան այս նպատակին կը ձգտի: Որովհետեւ պայքարի այն գէնքերը — գիրք, գրադարան, ընթերցարան, մեծերու դասընթացք, դպրոց եւայլն— որոնցմով ան կ'ուզէ հայ ժողովուրդը գիտնել, այդ գէնքերը ուղղուած են օտարացումի դէմ ի պաշտպանութիւն բացառաբար հայկական ազգութեան: Քանաւանդ դպրոցը: Անուրանալի է այն հսկայական դերը, որ վերապահուած է այս ազդակին, մեր ազգութեան պահպանումին մէջ: փրկել հայ դպրօցը — այդ կը նշանակէ փրկել մեր ազգութիւնը օտարութեան մէջ: Եթէ մենք կարողանանք ժամանակակից պահանջներուն համապատասխան դպրոցներ ստեղծել եւ պահել (մանկապարտէզներէն մինչեւ երկրորդական վարժարանները.) եթէ հայ վարժարանը ի վիճակի ըլլայ յաջողապէս մրցիլ համատիճան օտար վարժարաններու հետ. եթէ հայ ծնողքը տեսնէ ու հաւտզուի, որ իր զաւակը ազգային կրթական հաստատութեան մէջ ոչ միայն օտար վարժարանի ուսումը կը ստանայ, այլ եւ ազգային կրթութեամբ կ'օժտուի,— այնատեն հաւտզուած կարելի է ըլլալ, որ ազգապահպանումի դժուարին գործի կարեւորագոյն մասը ինքնին կատարուած կ'ըլլայ: Օտար վարժարանը աննշան բացառութեամբ օտարացումի կը մղէ հայ երեխան, երբ մանաւանդ ուժեղ չէ ազգային ոգին այն ընտանիքին մէջ, ուրկէ ան կուգայ:»

ՕՐ ԸՍ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Քիւրտերը եւ Ընկերվր. Միջազգայինը

Ընկերվարական Միջազգայինի Գործադիրը Ցուրիխի իր վերջին նիստին մէջ, միաձայնութեամբ ընդունած է հետեւեալ բանաձեւը՝ քրտական վերջին ապստամբութեան եւ Թուրքերու կողմէ կատարուած կոտորածներու առթիւ.—

Գործադիրը աշխարհի ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ջարդերուն վրայ, որոնցմով Թուրք կառավարութիւնը ո՛չ միայն կ'ուզէ կոտորակել իրենց ազատութեան համար կռուող Քիւրտերը, այլ նաեւ բնաջնջել քիւրտ խաղաղ ժողովուրդը, որ չի մասնակցիր ըմբոստութեան եւ որոնցմով, Թուրք կառավարութիւնը կ'ուզէ Քիւրտերն եւս ենթարկել Հայերու վիճակին, առանց որ դրամատիրական ազգերու հանրային կարծիքը բողոքէ այս արիւնահեղ բարբարոսութեան դէմ:

Նաեւ, Գործադիրը ուշադրութիւն կը հրաւիրէ այն լուրջ վտանգներուն վրայ, որոնք ընդդէմ խաղաղութեան կրնան առաջ գալ Թուրք զօրախումբերու կողմէ՝ պարսկական հողամասերու բռնագրաւումէն: Աշխարհի միջազգային կազմակերպութեան գայթակղեցուցիչ անբաւարարութեան փաստն է որ կը տրուի, երբ զինուորական ուժեր կրնան մտնել դրացի տկար պետութեան մը հողերուն վրայ, որոնք չեն պաշտպանուիր մարդկութեան կողմէ:

Ուշադրութիւն դարձնելով այն վտանգներուն վրայ, որոնք կրնան ծագիլ Քիւրտիստանի դէպքերէն, Գործադիրը կը հրաւիրէ աշխարհի հանրային կարծիքը բողոքելու Թէ Թուրք սակաւապետութեան բռնութիւններուն եւ Թէ դրամատիրական կառավարութեանց լռութեան դէմ՝ հանդէպ արիւնահեղ ոճիրներուն՝ որոնց զոհ կ'երթայ քիւրտ ժողովուրդը:

Թուրքիա, Իրաք եւ Քիւրտերը

Էնկիւրիէն տրուած հեռագրի մը համաձայն Իրաքի վարչապետը Նուրի փաշա տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ըսմէթ փաշայի եւ Թէվֆիք Րիւշտի պէյի հետ: Այս տեսակցութեան ընթացքին, նախարարները համաձայնութիւն գոյացուցած են սահմանագլուխին վրայ կարգը ապահովելու եւ ըմբոստ Քիւրտերը զսպելու անհրաժեշտութեան մասին:

Նուրի փաշա Էնկիւրիէն մեկնած է ետքովս, ուր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ նաեւ Մուսթաֆա Քէմալի հետ, իր երկիրը վերադառնալէ առաջ:

"Շեյխ Վահէտիի օրերը կը յիշեցնեն,,

Յաղթ կուսակցութեան Պոլսոյ վարչական խորհուրդին նախագահ ձէվտէթ Քէրիմ պէյ, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է լրագրողներու, Ձէթինի կուսակցութեան մասին:

— Սէրպէսթ Ձիւմհուրիէթ կուսակցութիւնը, որ մինչեւ երէկ ծրագիր չունէր, ծրագիր մը շինելու ելած է, եւ յանդգնած է առնել մեր սկզբունքները, միայն բառերը փոխելով:

Յետով կը տեսնենք որ նոր կուսակցութիւնը դուռ բացած է այնպիսի հրատարակութիւններու, որոնք կը յիշեցնեն Տէրվիշ Վահէտիի, «Սէրպէսթի»ի եւ «Վոլքան»ի ընթացքը: Նոր կուսակցութիւնը շատ կարճ ատենուան մէջ եւ անտեղի կերպով մինչեւ փողոցային քաղաքականութիւնը (քալտըրըմ փոլիթիքաճըլըղը) իյաւ: Ուրախէս կը ցաւինք ասոր համար:

Մեր կուսակցութիւնը գրեթէ աւարտած է քաղաքապետական ընտրութեանց պատրաստութիւնները: Զարժեր անգամ խօսքի նիւթ ընել այն պարագան, որ զանազան առիթներով դժգոհ մնացած եւ կամ տեսակէտի տարբերութեան պատճառով քանի մը հարիւր հոգի մտած են նոր կուսակցութեան մէջ, երբ անդին 700,000 բնակիչ կայ Պոլսոյ մէջ: Մենք ամբողջովին վստահ ենք ընտրութեանց ելքի մասին:

Ռուսիա Սեւ ծովու վէճ

«Փոլիթիքա»յի խմբագրականէն.— «Նորոգելու պատրաստակին տակ», Ռուսիա ասկէ առաջ քանի մը զրահաւոր մտցուց Սեւ ծով, եւ բաւ թէ անոնք մարտ ամսուն դուրս պիտի ելլեն: Մինչդեռ մինչեւ հիմա դուրս չեն ելած:

Միւս կողմէ, Ռումանիա որոշած է 80 միլիոն ոսկի ծախսելով նաւային կայան մը հաստատել Սեւ ծովի մէջ: Եւ որովհետեւ ի վիճակի չէ այսչափ դրամ ծախսելու, իր որոշումը ըսի-ըսաւներու տեղի տուաւ:

Բնականաբար բարեկամ ենք Ռուսիոյ, բայց ստիպուած ենք մտահոգութեամբ խառն շահագրգռութեամբ մը հետեւիլ Սեւ ծովու մէջ կատարուած սպառազինութեան մրցումին: Այս սպառազինումը կրնայ դուռ բանալ կարգ մը բարդութիւններու, որոնք բնաւ փափաքելի չեն խաղաղութեան տեսակէտով:

Օգնութիւն սովահար Ռուսիոյ

Գրած էինք երէկ թէ գնդապետ Ուալթըր Պէլ ընդունած է Ռուսիոյ առաջարկը, կազմակերպելու համար օդանաւով պարեն հասցնելու գործը, երբ մեծ սովը որմէ կը վախցուի, իրականանայ Ռուսիոյ մէջ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

"ՖՐԱՆՍԱ Կ'ՈՒԶԷ ԾՈՒՆԿԻ ԲԵՐԵԼ ԹՈՒՐՔԻԱՆ,,

Թրքական «Յօն փօսթա» թերթէն.— Անցեալ տարի, Ռումանիոյ տնտեսական կացութիւնը շատ գէշցաւ: Երկրագործները չէին կրնար տուրք վճարել, քաղաքներու մէջ սնանկութիւնները օրէ օր կ'աւելնային, եւ կառավարութիւնը չէր կրնար իր պարտքերը վճարել: Արտասահմանը չէր ուզեր դրամ տալ եւ Ռումանական դրամը կը կորսնցնէր իր արժէքը, վերջապէս որոշուեցաւ դուրսէն ելմտագէտ մը բերել եւ կացութիւնը քննել տալ անոր:

Ձիշդ այդ միջոցին մէջտեղ եկաւ Ֆրանսա եւ յայտնեց թէ ինչ կերպ եղած դրամը պիտի տայ, եթէ Ռումանիա իր գահը վերադարձնէ Իշխան Քարոլը եւ իր բոլոր պէտքերը Ֆրանսայէն հայթայթէ: Ռումանիա անձար մնաց, ընդունեց, ու այս ձեւով Ֆրանսական ազդեցութեան ենթարկուեցաւ:

Տարիէ մը ի վեր մեր երկրին տնտեսական եւ ելմտական կացութիւնն ալ սկսած էր աւրուիլ: Գիւղացիները չէին կրնար իրենց տուրքը վճարել, քաղաքներու մէջ սնանկութեան դէպքերը օրէ օր կ'աւելնային, մեր դրամը օրէ օր կը կորսնցնէր իր արժէքը եւ վերջապէս կառավարութիւնը հասաւ վիճակի մը որ խոստովանեցաւ թէ չի կրնար վճարել իր արտաքին պարտքը:

Ձիշդ այս միջոցին Ֆրանսա հրապարակ իջաւ, եւ մեզի դրամ առաջարկեց Տէլոզիէրի եւ վայթի միջոցաւ, որոնք որպէս թէ կացութիւնը քննելու եկած էին: Պայմանը այն է որ մեր բոլոր կազմածները Ֆրանսայէն պիտի գնենք եւ կազմածներն ալ Ֆրանսացի պաշտօնատարի մը հակակշռին տակ պիտի գործածենք:

Մինչեւ հոս զուգահեռական կ'երթայ հակակշիռը: Բայց ասկէ վերջ կը փոխուի կացութիւնը: Ըսմէթ փաշա կը մերժէ բաժնետէրերուն այս առաջարկը, առանց նոյն իսկ քննելու: Ասոր վրայ Ֆրանսացիները կը հեռանան, ըսելով. «Չենք կրնար դրամ տալ Թուրքիոյ»: Եւ պարտքերու վճարման մասին դիւրութիւն չտալէ զատ, կը սկսին նաեւ բազմաթիւ դժուարութիւններ յարուցանել:

Ֆրանսացիները յոյս մը ունին սակայն— Ձէթինի պէյի վարչապետ դառնալը: Ձէթինի պէյ յայտարարեց թէ կողմնակից է փոխառութեան: Արդէն, փարիզի մէջ երկար ատեն շփում ունեցած ըլլալով բաժնետէրերուն հետ, ծանօթ ալ է անոնց տեսակէտներուն: Հետեւաբար,— կ'ենթադրեն Ֆրանսացիները,— Ձէթինի պէյ երբ վարչապետ դառնայ, պիտի կրնան դիւրութեամբ մեզի ալ ծունկի բերել, ինչպէս ըրին Ռումանիոյ:

Վստահութիւն ունինք Ձէթինի պէյի վրայ: Բայց արթուն եւ ուշադիր գտնուինք, առատ խոստումներէ եւ աւելորդ յոյսերէ չտարուինք:

ՎԱՐՁԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսական կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի հրամանատարութեան տիտղոսը տուաւ օդանաւորդ Քոսթի: (Քոսթ 12րդ թռիչքն է, որ կը կատարէ այս անդամ): Պելլոնթ կը ստանայ Պատուոյ Լէգէոնի սպայութեան տիտղոսը:

ԿՈՒԻ ԻՐԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ՔԻՒՐԴ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐԸ ԸՆԿԱՉԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Թէհրան հրատարակուող «Շաֆաղ-Ծօրխ» պարսկական թերթը հետեւեալ յօդուածը գրած է (թիւ 1564) քիւրտ-Թրքական կռիւնե-րու առթիւ, կուտանք նոյնութեամբ. իսկ արծարծուած մտքերուն պիտի անդրադառնանք առանձին:

Աշխարհագրական որակումով «Ցածկական քիւրթիստան»ը այն երկրամասի անունն է որ կը գըտնուի Արեւելեան Ցածկաստանի մէջ՝ պարսկական Ատրպատականի արեւմտեան մասին եւ Մուսուլի նահանգի հիւսիսային (արաբական Իրագի քիւրթիստան) եւ Վանի ծովի ու Ցածկահայաստանի հարաւային եւ խարբերդի վիլայէթի արեւելեան կողմերը: քիւրթիստանի ամենալաւ նահանգներն են Ցիարպէքիրը (Տիգրանակերտ), Պիթլիսը եւ Մարտինը: Ցածկական քիւրթիստանի երկրամասի մեծագոյն մասը ծածկուած է բարձր դժուարանցանելի լեռներով, որոնք հայկական Ցաւրոսի լեռնաշղթայի մասը կը հաշուուին:

Այս շրջանի բնակչութեան մեծ մասը քիւրթեր են, ապրելով բոստ եւ աւարառու գեղեր, որոնք քաղաքակրթութեան հակառակորդ կը համարուին: Անոնց մեծագոյն մասին զրաղմունքն է սպանութիւն եւ աւազակութիւն: Օսմանեան Սուլթաններու օրով քիւրթերու մեծագոյն մասը ապըստամբութեան դրօշ էր պարզած եւ կառավարութեան չէր հպատակեր:

Մինչի կառավարութեան հաստատուելէն եւ թուրքիոյ երիտասարդ Հանրապետութենէն յետոյ, քիւրթերը իրենց հին ըմբռնքը բռնեցին եւ կառավարութեան վերածնութեան ձեռնարկներուն վատ աչքով կը նայէին:

Մինչեւ 1925ին, օտարներու պրոպագանդին շնորհիւ եւ անկախ քիւրթիստան կազմելու համար, մեծ խառնակութիւն մը ստեղծեցին, որ զսպելու համար Էնկիւրիի կառավարութիւնը մէկ քանի ամիս չանքեր թափեց եւ վերջապէս անոնց ղեկավարը՝ Շէյխ Սայիտն եւ միւս ղեկավարները ձերբակալեց եւ գնդակահարեց: Այդ թուականէն ի վեր թուրքիոյ պետական մարմինները քիւրթիստանի նախկին դրութիւնը բարեկարգելու եւ ապստամբութիւնները խեղդելու համար քայլեր առին եւ նոր կազմակերպութիւններ ըրին մինչեւ որ կրկին աղմուկ բարձրացաւ:

Ցանկարծակի էրզրումի թուրք գաղտնի ոստիկանութիւնը դաւադրութիւն մը երեւան հանեց, որու մէջ մաս ունէին հանգուցեալ Շէյխ Սաիտի որդի Սէյիտհէտտինը եւ խումբ մը քիւրտեր: Անոնց հարցաքննութիւններէն ի յայտ կուգայ որ անոնց նպատակն է ստեղծել ան կախ պետութիւն մը «քիւրթիստան» անունով, որ բացի իսկական քիւրթիստանէն իր մէջ պէտք է պարունակէ նաեւ Ցածկահայաստանի մէկ մասը, իսկ մայրաքաղաքը պէտք է ըլլայ Վանը: Սէյիտհէտտինի ձերբակալութիւնը, իր հոր սպանութենէն յետոյ իր կրթութիւնն ստացեր է պաղտատի գինուորական դպրոցին մէջ) եւ անգլիացի գնդ. Լօրէնսի երեւան գալը հիւսիսային քիւրթիստանի սահմաններուն վրայ, զուգադիպեցան իրար եւ տաճկական թերթերը տեղեկացան որ բրիտանական հրամանատարը արաբական Իտաքիմէջ, Սէյիտհէտտինին կ'ալածկեր եւ անմիջապէս որ ապստամբութիւնը ծագեցաւ, մեծ մասով սկսան կասկածիլ Անգլիացիներէն:

Ցամենայն դէպս, այս տարուան ապստամբութիւնը աւելի լայն ծաւալ ստացաւ եւ եթէ թրքական ղեկավար մարմինները աւելի շատ ուշադրութեան չդարձնէին, մեծ վտանգ մը կը դառնար Թուրքիոյ ամբողջութեան դէմ: Ինչպէս մէկ քանի օտար գործակալութիւններ կը յայտնեն թէ քիւրտ ապստամբներու ղեկավարներու նպատակն է կազմել պետութիւն մը, որուն մաս պէտք է կազմէ նաեւ Իրաքի քիւրտիստանը, քիւրտիստանը եւ Ցածկահայաստանը մինչեւ Սեւ Ծովի ափերը եւ Հարաւային կովկասի մէկ մասը, այսինքն Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Խորհրդային Ատրպատականի այն կէտերը, որոնց բնակչութեան մէկ մասը քիւրտեր են:

Ցածկական զօրքը մէկ քանի կողմէն զօրքեր կեդրոնացուց քիւրտիստան եւ մէկ քանի կռիւներու մէջ վանի ծովի շրջակայքն եւ Զիլանի ձորին մէջ ծանր կորուստներ հասցուց քիւրտերուն: Սակայն քիւրտերը փախուստ տալով դէպի Հիւսիսային քիւրտիստան ուրիշ տարրեր մինչդուին իրենց հետ եւ կրկին կռուի դուրս եկան: Այս անգամ գործն աւելի դժուարացաւ, որովհետեւ այս երկրամասը ամբողջովին ծածկուած է դժուարանցանելի լեռներով եւ ձորերով եւ շօսէներ գոյութիւն չունին: (Շար.)

ՌԻԿՈՖ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՊԵՐԼԻՆ ԵՐԹԱԼ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Գ. Միջպգագիրի քաղաքդիւանի նախորդ պետը Ռիկոֆ, որ Կրիստինսկիի տեղ պերլինի դեսպան նշանակուած էր, կը մերժէ իրեն տրուած նոր պաշտօնը:

Կ'ըսուի թէ Կրիստինսկիի տեղ պերլինի դեսպան նշանակուած է Էնկիւրիի դեսպանը Սուրիչ:

ԿԼՓԼՈՒՆ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

«Մօրնինկ փօսթ»ի Ռիկայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ, Տասած տեղեկութեանց համաձայն, Ռիկայի Խորհրդ. առեւտրական ներկայացուցիչը Աթաթեկոֆ որ վերջերս Ռուսիա կանչուած էր, նոր պաշտօնի մը գլուխն անցնելու պատրուակով, ձերբակալուած եւ մահապատժի ենթարկուած է կէփէուի հրամանով:

ՁԵՂՆԱՐԱՐ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ

Մոսկուայի ոստիկանութեան կատարած մանրակրկիտ պրպտումներուն հետեւանքով, երեւան եկաւ թէ բազմաթիւ պատասխանատու պաշտօնեաներու միջամտութեամբ, 300,000 տետրակներշահագործուած են անձերու կողմէ որոնք ո՛չ մէկ իրաւունք ունէին զանոնք գործածելու: Այդ տետրակները կը պարունակէին ժողովուրդին պարենաւորման յատուկ կտրօններ:

Խոշեւիկեան մամուլը կը պահանջէ որ յանգաւորները խըստօրէն պատժուին: Բազմաթիւ շահատէրեր, պաշտօնեաներու մեղսակցութեամբ, յայտնած են ձեռք անցընել այդ տետրակները զոր յետոյ կը ծախէին ամէնէն շատ վճարողին:

Կը խնդրուի թղթակիցներէ հիւ յօդուածագիրներէ իրենց գրութիւնները գրել թուղթին մէկ երեսին վրայ:

ՔԻՒՐԴ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ԷՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ «ՀՈՅՊՈՒՆ»Ի

(Բ. եւ վերջին մաս)

1930 յունիս 25էն քրտական շարժումը աւելի ընդարձակուեցաւ: Դէպի արեւմուտք եւ փոխն ի փոխ եղած յարձակողականներուն եւ պաշտպանողականներուն հետեւանքով քաղաքներն ու գիւղերը հետղհետէ Քիւրտերուն ձեռքը անցան:

Այս յաջողութեանց լուրը, հակառակ թուրքերուն կողմէ քօղարկուելուն, ամէն կողմ տարածուեցաւ:

Էնկիւրիի կառավարութիւնը, նկատելով որ կրնայ այս շարժումը մի քանի օրուան մէջ զսպել, իր ձեռք առած միջոցներու մասին միայն լուր տուաւ բանակի սպաներուն եւ ուրիշներէն դադտնի պահեց զայն:

Ժողովուրդը անտեղեակ մնաց, որովհետեւ հակառակ պարագային պէտք պիտի ըլլար խոստովանիլ քիւրտ իշխանութեան մը գոյութիւնը, արդարացնելու համար ձեռք առնուած զսպողական միջոցները:

Երբ քրտական եւ թրքական ուժերը ընդհարուն ունեցան եւ վան քաղաքը եւ Սիփհանայ լեռները զրաւուեցան, այդ պարագային Էնկիւրիի կառավարութիւնը պաշտօնական ծանուցագրով քրտական շարժումը իբրեւ յեղուզակային շարժում հանրութեան սեփականութիւնը դարձուց, ըսելով որ Քիւրտեր պարսիկ սահմանէն ներս կը խուժեն կողոպտելու, խռովութիւններ ստեղծելու առաջադրութեամբ:

Բնական էր որ թուրքերը այս ձեւով պիտի ներկայացնէին դէպքերը ժողովուրդը յուսադրելու համար:

Քիւրտերուն վերագրուեցաւ դաւաճանական արարք, յետադիմական շարժում, եւ օտար ձեռքերուն մէջ գործիք ըլլալու զրպարտութիւնները, ինչ որ անցեալին մէջ եղած էր նաեւ այն բոլոր ժողովուրդներուն, որոնք կռուած էին թրքական զուլումէն ազատուելու համար:

Թուրքերը դեռ կ'անդիտանան քիւրտ ժողովուրդի ազգային դոյավիճակը եւ իբրեւ ազգ ապրելու իրաւունքը:

Անոնք չեն ուզեր խոստովանիլ «Հոյպուն»ի գոյութիւնը, որուն գործունէութեան վայրերէն մէկն է Էյրի Տաղը:

Թուրք ժողովուրդի կողմէ Քիւրտերը բնաջնջելու քաղաքականութիւնը անգութօրէն կը շարունակուի, առանց դադար առնելու:

Տարակոյս չկայ, որ թուրքերը լաւատեղեակ են քրտական շարժման էութեան, որ է ազատուիլ թուրք լուծէն եւ գործիք չդառնալ թուրք քաղաքական նպատակներուն:

Թուրքերը արտակարգ պատրաստութեամբ կը պայքարին մեր ուժերուն դէմ, եւ նոյն ատեն անխնայ կը ջարդեն խաղաղ ժողովուրդը:

Այս բոլորէն ի յայտ կուգայ, որ օտար ո՛չ մէկ արտաքին ոյժ իր բարոյական թէ նիւթական աջակցութիւնը կը բերէ Քիւրտերուն:

Քրտական շարժումը իրականին մէջ յեղափոխական բնոյթ չունէր, եւ Քիւրտերը զէնքի ուժով իրենց իրաւունքներուն տիրանալու համար կռիւ չէյատարեցին. ընդհակառակն, թուրք կառավարութիւնն էր, որ առանց արդարացնող պատճառներու ձեռք առաւ զինուորական դորձողութիւններ եւ նախայարձակ եղաւ քիւրտ հողաժասին վրայ, ուր կեդրոնացած էր քրտական շարժման գործունէութիւնը:

Ո՛չ անցեալին մէջ, եւ ո՛չ ալ այսօր քիւրտ շարժման մէջ օտար մարդ չկայ:

Ընդհակառակն, իրականութիւնը բոլորովին տարբեր է, եւ օտարներ թշնամական դիրք ունին ժեղի հանդէպ ու միշտ խոչընդոտներ կը յարուցանեն քիւրտ գործիչներուն, ժառանգականներուն եւ կազմակերպութիւններուն ազատ գործունէութեան դէմ:

Թուրքիոյ շուրջ գտնուող հարեւան կառավարութիւնները եւ հովանաւորող պետութիւնները խիստ միջոցներ ձեռք առած են եկուոր քիւրտերուն եւ նոյնիսկ բնիկներուն դէմ. այս բոլորը կ'ընեն բարի դրացնութեան եւ բարեկամական զգացումներուն հաւար:

Օրինակ, Իրանի կառավարութիւնը դեռ տարի ու կէս առաջ ձերբակալեց 40ի չափ քիւրտ պէյեր, այն ամբաստանութեամբ որ «Հոյպուն»ի կը պատկանին եւ կ'օժանդակեն Էյրի Տաղի շարժումներուն:

Այս 40 հոգիները մինչեւ այսօր բանտարկուած կը մնան, առանց դատավարութեան, թաւրիզի բանտին մէջ:

Միջադէտքի մէջ քիւրտ պետեր եւ ժառանգականներ հարկադրուած կը ձգեն իրենց կալուածները թուրքեւիրաք սահմանամերձ վայրերէն, — եւ այս ցուցմունքները կը կատարուին թուրք կառավարութեան կողմէ — եւ կ'երթան կը հաստատուին հարաւային հողերուն վրայ որոնք անգլիական ազդեցութեան ներքեւ կը գտնուին:

Նոյնը նաեւ Սուրիոյ մէջ. շատ մը Քիւրտեր, որոնք սահմանամերձ վայրերուն մէջ կը բնակէին, հեռացուեցան եւ 50 քիլոմեդր հեռու վայրերուն մէջ հաստատուեցան, եւ անոնցմէ մեծ մասին հրաժայուեցաւ 40 քիլոմեդր միայն մօտենալ սահմանին, հակառակ անոր որ այս բոլորն ալ սուրիացի քաղաքացիներ են:

Իսկ ինչ որ կը խօսուի գնդապետ Լօրէնսի մասին եւ թէ ուրիշ Անգլիացիներու, որոնք քրտական շարժման կ'աջակցին, նիւթական թէ բարոյական օժանդակութիւն կ'ընեն եւ նաեւ Էնկիւրիի կառավարութեան կողմէ դատապարտուած 150նոց ցանկի մարդկանց մասին, այս բոլոր հրատարակութիւնները բացարձակ զրպարտութիւններ են եւ կը ձգտին հանրային կարծիքը հեռու պահել քուն իրականութենէն:

Քիւրտ շարժումները, որոնք այսօր տեղի կ'ունենան Էյրի Տաղի շրջակայքը եւ այլ վայրերու մէջ, իրենց նպատակ ունին քրտական անկախութիւնը, որուն մասին արտայայտուեցանք արդէն:

«Հոյպուն» անկախ կուսակցութեան հոդաժասը կը գտնուի Թուրքիոյ մէջ. Թուրքերն է որ զինուորական մեծ ուժերով յարձակեցան մեր վրայ եւ ստիպեցին մեզ պաշտպանողական դիրք բռնել, եւ ի վերջոյ պարագաներու բերումով հարկադրուեցանք յարձակողականի անցնիլ:

Թուրք զինուորներու կողմէ գործադրուած անիրաւութիւնները, խժդժութիւնները, վայրագութիւններն ու զանգուածային սպանութիւնները, գիտակցութեան եւ ազատութեան ոգին արթնցուցին Արարատի եւ Էյրի Տաղի շրջակայքը ապրող քիւրտ ցեղապետներուն մէջ եւ այսպէս անոնք միացան Իհսան Նուրի փաշային եւ հետեւեցան նոր հրահանգներուն:

Ո՛չ մէկ օտար կառավարութիւն մասնակցութիւն ունի քիւրտ ազատագրական շարժման մէջ, չկայ նաեւ ո՛չ մէկ թուրք 150նոց ցանկէն, որ իր մասնակցութիւնը բերած ըլլայ:

Այս շարժումը իր սկզբնական օրերէն մինչեւ այսօր, եղած է զուտ քրտական եւ զարձեալ կը կրկնենք, անոր մէջ ո՛չ մէկ օտար մասնակցութիւն կայ:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՔԻՒՐԴ «ՀՈՅՊՈՒՆ»
Անկախ կուսակցութեան

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դ.

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԱՊԱԶՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐ

Անկարութեան ինգ տարի պայմանաժամը լրանալէն յետոյ, ի՞նչ վիճակի կ'ենթարկուի ապահովագրեալը:

Այս հինգ տարուան պայմանաժամին լրացումէն վերջ, ապահովագրեալը կ'ենթարկուի բժշկական նոր քննութեան մը եւ անկարութեան թոշակը կը շարունակուի, եթէ 50 առ 100 հաւասարութեամբ կամ աւելի պակաս չափով, կը շարունակէ ուժով աշխատելու անկարող վիճակի մէջ:

Հինգ տարուան նոր պայմանաժամ մը վերջ, դարձեալ նոր քննութեան մը կ'ենթարկուի, վերջնապէս ճշդելու հաւար անոր անկարութեան թոշակը:

Բայց, ժամանակաւոր անկարութեան շրջանին, այսինքն՝ 6 ամիս հիւանդութենէ եւ հինգ տարի անկարութեան շրջանէ վերջ, ապահովագրեալը այլեւս իրաւունք չունի դեղագործական ծախքեր գանձելու կամ վճարել տալու:

Ընտանեկան ծանրաբեռնուածներու համար անկարը իրաւունք ունի՞ յաւելումի:

Այո՛: Անկարութեան թոշակին վրայ, 16 տարեկանէն վար ամէն մէկ տղու հաւար կը տրուի տարեկան 100ական ֆր. աւելի:

Ի՞նչ պայմաններ կան օգտուիլ կարենալու հաւար անկարութեան թոշակէն:

Հիւանդութենէն կամ արկածէն երկու տարի առաջ, պէտք է արձանագրուած ըլլալ ապահովագրութեան մէջ, եւ այս երկու տարիներու հաշուոյն պէտք է վճարած ըլլալ 480 օրական ապահովագին:

Աշխատանքի արկածները ենթակա՞յ են այս օրէնքին:

Ո՛չ: Այն հիւանդութիւններն ու վէրքերը որոնք կ'իյնան աշխատանքի տրկածներու օրէնքին տրամադրութեան տակ, իրաւունք չեն տար օգտուելու ապահովագրութեան օրէնքին նըպաստներէն:

Սակայն, երբ ապահովագրեալի ժը անկարութեան վիճակը կը սաստկանայ իր հիւանդութեան կամ արկածին հետեւանքով, մինչ արդէն, իբր աշխատանքի արկածեալ նպաստ կը ստանայ, կրնայ նաեւ պահանջել անկարութեան նըպաստը, եթէ իր աշխատանքի ընդունակութիւնը կորսնցուցած է երկու երրորդ հաւասարութեամբ:

ՄԱՅՐԵՐԸ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ապահովագրութիւնը ի՞նչ առաւելութիւններ կու տայ մայրերուն:

Ապահովագրեալ կնոջ եւ ապահովագրեալին կնոջ հիւանդութեան պարագային բոլոր բժշկական եւ դեղագործական առաւելութիւնները կը տրուին յղութենէն ամբողջ շրջանին եւ յղութենէն յետոյ մինչեւ վեց ամիս:

Դրամական հատուցումներ կա՞ն:

Այո՛: Բայց միայն ապահովագրեալ կնոջ հաւար:

Այս հատուցումները կը տրուին յղութենէն վեց ամիս առաջ եւ վեց ամիս յետոյ: Դուժարը այնքան է որքան հիւանդութեան պարագային:

Ի՞նչ պայմաններ կան այս նպաստներէն օգտուելու հաւար:

Այդ շրջանի ապահովագրեալ կինը պէտք է դադրեցնէ ամէն աշխատանք որ վարձք կը բերէ: Պէտք է նաեւ որ յղութեան նախընթաց երեք ամիսներուն հաւար, 60 օրական ապահովագին վճարած ըլլայ:

Ի՞նչ է կաթնատուութեան պարգեւը:

Կաթնատուութեան պարգեւը կայ ամէն մօր հաւար որ իր տղուն ինքն իսկ կաթ կուտայ եւ որ յղութեան նախընթաց շրջանին մէջ, վճարած է օրական ապահովագին 12 առուան հաշուով եւ 60 օրական 3 ամսուան հաշուով:

Այս պարգեւները կը կ[illegible] ուին կաթնատուութեան շրջանին եւ առառաւելն 3 ամիս:

Առաջին 4 ամիսներու թացքին, մայրը կը [illegible] 150ական ֆրանք ամսա[illegible] 100 ֆր. հինգերորդ եւ վեցերորդ եւ 50ական՝ 7րդ, 8րդ, 9րդ ամիսներուն:

Ի՞նչ կը տրուի անոնց որ կրնար կաթ տալ իրենց ապահովագրեալ կինը կը նայ կաթի իրաւունք մուրհակներ, պայմանագրեալ տղան իր տան մէջ պահ[illegible] Այդ պարագային կաթի պակասը չէ անցնի կաթնատութեան պարգեւի 2)3ը:

ՄԱՀԻՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ

Ի՞նչ է մահուան պարագային ապահովագրութիւնը:

Ապահովագրեալին մահուան պարագային, իր կինը կամ ժառանգաւորները որ [illegible] կ'ապրին, կը ստանան գումար մը:

Ի՞նչ է այդ գումարը:

20 առ հարիւրը մեծ տարեկան վաստակին, հնգկերպով:

Եթէ մեռնողը ապահովագրուած է 30 տարեկան [illegible] չինը կ'առնուի այն վարձերուն հաւասարութեամբ որոնց հաւաձայն 16 տարեկանէն ի վեր վճարած է իր ապահովագինը: Ժառանգորդները պիտի ստանան այս մինչեւ մարին 20 առ հարիւրը:

Ուրեմն, առաջին դասի կանոններուն հաւար այս մարը պիտի ըլլայ 360 ֆր. 720 ֆր. Բ. դասին հաւար, 1440 ֆր. Գ. դասին հաւար, 1440 Դ. դասին հաւար եւ 2160 ե. դասին հաւար:

Ապահովագրեալը պէտք կանոնաւոր կերպով վճարած [illegible] տարեկաններէն եւ գոնէ մը ամբողջ վճարած ըլլայ:

Ի՞նչ յաւելում կայ:

Մահուան առթիւ, ապահովագրեալին պարագային, իր կինը կամ [illegible] րած գումարին վրայ, 100 ֆրանքի յաւելում մը կ[illegible] ուի 16 տարեկանէն վար մէկ տղու հաւար:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԾԱՆՐԱԲԵՌՆՈՒԹԻՒՆ

Ընտանեկան ծանրաբեռնութիւններու հաւար տրուած նպաստներուն վրայ յաւելում կատարուին հիւանդութեան եւ անկարութեան եւ մահուան պարագաներու մէջ:

Ապահովագրեալ կնոջ հիւանդութեան կամ անոր յղութեան ընթացքին, օրական 1 ֆր. կը տրուի 16էն վար ամէն հաւար, պայմանաւ որ [illegible] ինքն իսկ նայի, այսինքն ապահովող վարձկան գրքոյկ չկատարէն:

Անկարութեան նպաստի վրայ, տղայ զլուխ կը [illegible] 100 ֆրանք աւելի:

Նոյնպէս, ժառանգաւորներուն, տրուած գումարին վրայ, տղայ զլուխ 100 ֆրանք [illegible]

(Շար.)

ԹՈՒՐՔԻՍՏԱՆ ԵՒ ԱՊՍՏԱ[illegible]

«Մէզոդնիա» թերթը կը (21 օգոստ.) թէ թուրքիոյ մէջ կարմիր բանակին եւ զգներու միջեւ արիւնալի հարուածներ տեղի կ'ունենան:

Կրդզները չափազանց սպառազինուած են եւ նօթներ ալ ունին: Օշ քաղաքի մօտակաները ռուս գիւղերն ալ միացան ապստամբուն:

ՅԱԳՉՎԱՑ ՎԻՎԱՂՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՔԻԱԹ ՍԱՍՆ

Ամենայն սիրով ենք ընդունում հետևյալ հոդվածը, որ ստացել ենք մեր ընթերցողներից մեկից։ Հոդվածագիրը ճիշտ է նկատում, որ մեր մամուլը շատ քիչ է ուշադրություն դարձնում հեքիաթների հավաքման և ուսումնասիրության վրա։ Մենք ևս մեր կողմից հրավիրում ենք մեր ընթերցողների ուշադրությունը այդ կարևոր հարցի վրա։ Խմբ.

***

Ես հավաքել եմ մոտ 5,000 տող։ Ես ոչ գրագետ եմ, ուստի չեմ կարող գրի առնել հեքիաթները, այլ պատմում եմ բանավոր։ Ես ունեմ մեծ հետաքրքրություն դեպի հեքիաթները, ուստի ամեն անգամ, երբ լսում եմ մի նոր հեքիաթ, ես ձգտում եմ այն գրի առնել։ Ես ունեմ մեծ ցանկություն, որ իմ հավաքած հեքիաթները տպագրվեն, որպեսզի ամենքը կարդան և ծանոթանան դրանց հետ։

Ես ծնվել եմ Ալաշկերտի գավառի Ղարաքիլիսա գյուղում։ Մանկությունս անցել է Ղարաքիլիսայում։ Ես հեքիաթներ եմ լսել մանկությունից։ Ինձ պատմել են հեքիաթներ մայրս, հայրս, հարևանները, ինչպես նաև ուրիշ գյուղերի մարդիկ։ Ես հեքիաթներ եմ լսել նաև Ալաշկերտի գավառի Ղարաքիլիսա գյուղից դուրս գտնվող ուրիշ գյուղերում։

Այս մասին, հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը տրուին։ Ռուսիոյ մէջ, գնդ. Պէլ իր տրամադրութեան տակ պիտի ունենայ խորհրդային առեւտրական օդանաւորդութեան պատկանող մեծ օդանաւեր։ Համաձայն հաստատուած ծրագրին, ճաշը ժողովուրդին պիտի տրուի գոց բակերու մէջ, որոնց շինութիւնը նախատեսուածէեւ որոնք պիտի կրնան տեղ տալ մէկ անգամէն տասը հազար անձերու։ Պէլի տրամադրութեան տակ դրուած այս օդանաւերը, ուտելիքը պիտի փոխադրեն բոլորովին պատրաստ վիճակի մէջ, գոց տուփերով։

Գաղափար մը տալու համար Ռուսիոյ արդի կացութեան վրայ, տանք ցուցակը գոր բոլշեւիկեան թերթ մը կը հրատարակէ իր 29 օգոստոսի թիւով։ Այս ցուցակին համեմատ, սեպտեմբերի ընթացքին, ամէնէն նպաստաւորեալ բանուորները պարէն պիտի ստանան հետեւեալ քանակութեամբ։ 1500 կրամ շաքար, 1000 կրամ խմորեղէն, 1800 կրամ լաւ ալիւր, 50 կրամ թէյ, կէս լիդր իւղ, 200 կրամ ճարպ, 2 քիլօ աղած ձուկ եւ 500 կրամ օճառ։ Հացի տեղ, գործաւորները պիտի կրնան հայթայթել օրական 500 կրամ ալիւր։ Իսկ ամսուան մէջ, ընդամէնը վեց անգամ միս պիտի բաշխուի, մարդ գլուխ 600 կրամ հաշուով։

Ստորին դասակարգին համարպարէնի քանակը գալի չափով նուազ է եւ կարգ մը գործաւորներու համար, կը հասնի 100ին 40 համեմատութեան, բաղդատմամբ վերի թիւերուն։

Համալիսարանը Հնդկաչինի մէջ

Ֆրանսայի գաղթային նախարարութիւնը կը հաղորդէ թէ 1000ի չափ ցուցարարներ, օգոստ. 30ին խուժեցին Հան-Տանկ քաղաքին կառավարչատունը եւ ստիպեցին տեղացի կառավարիչը որ ստորագրէ իրենց պահանջագիրը։ Բանտին պահապանները չարչրկելէ յետոյ, ազատ արձակեցին քանի մը բանտարկեալ ոճրագործներ եւ կողոպտեցին ոգելից ըմպելիի խանութներ եւ կարգ մը բնակարաններ։ Ցուցարարները կտրած ըլլալով հաղորդակցութեան միջոցները, ֆրանսական կառավարիչը շատ ուշ առեն միայն կրցաւ տեղեկութիւններ ստանալ դէպքին մասին։

Կատարուած քննութիւններէն կը հասկցուի թէ ցոյցը կազմակերպուած է համայնավարներուն կողմէ, ընդդէմ վերջերս կատարուած կարգ մը ձերբակալութիւններու։ Կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առաւ կազմալուծելու համար համայնավար բջիջը։

Մարոկի ընտրութիւններու հետ բախում

Մարոք-ալճերիական սահմանագլուխին վրայ, ֆրանսական գինուորական ջոկատ մը, օգոստ. 30ին հետախուզական պտոյտի ելած էր, երեւան հանելու համար հրոսախումբ մը, որ կը սպառնար կտրել Ջիպի հաղորդակցութիւնը, երբ կոուի բռնուեցաւ Այիտ Համուի մարդոցմէ ուժեղ խումբի մը հետ։

Բուռն կռիւէ մը յետոյ, ֆրանսական ջոկատը կրցաւ վերադառնալ Թարտա, նոյն օրը երեկոյեան, առանց նեղուելու մարոքցի հրոսախումբէն, որ ծանր կորուստներ կրելով, քաշուեցաւ Թարտիրուսի արեւելքը։

Ֆրանսական ջոկատի կորուստներն են 1 սպայ, երեք են. Թասպայ, 18 լեգէոնական սպանեալ կամ անյայտ, երկու սպայ, մէկ ենթասպայ, 10 լեգէոնական վիրաւոր։ Սպանուած են նաեւ 24 եւ վիրաւորուած 12 հոգի լրացուցիչ զօրախումբերէն։

Հնդկաստանի խռովութիւնները

60,000 ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐ ԱՆԳՈՐԾ

«Մորնինկ փոսթ»ի Պոմպոյի թղթակիցը կը հաղորդէ թէ, Պոմպէյի հիւսկեղէնի գործարաններէն 8ը եւս փակեցին իրենց տուները, դուրս ձգելով 20,000 բանուորներ։ Այս կերպով, անհրնազանդութեան պայքարի սկիզբէն մինչեւ այսօր, փակուած գործարաններու թիւը կը հասնի 22ի։

Ներկայիս 60,000 կը գնահատուի թիւը այն բանուորներուն, որոնք անգործ կը թափառին, միայն Պոմպէյի մէջ։

Քաղաքին մէջ, մեծ խռով եւ անձկութիւն կը տիրէ եւ կը վախցուի որ մեծ անկարգութիւններ տեղի կ'ունենան։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻ ՑԵՂԵՐԸ

Պաշտօնական զեկոյցի համաձայն, Հնդկաստանի հիւսիս-արեւմտեան սահմանին վրայ ծագած ըմբոստութիւնը, ներկայիս տարածուած է Աֆղանօհնդիկ սահմանագլուխին վրայ՝ Քուրրամի հովտամասին մէջ, ուր կարգ մը հնդիկ ցեղախումբեր կը սպառնան մտնել հնդկական հող, հակառակ աֆղան կառավարութեան արգելքին ու չանքերուն։

Ըմբոստ ցեղախումբերէն կազմուած մեծ ուժեր համախմբուած են եւ կը սպառնան յարձակիլ Քուրրամի հիւսիս-արեւմուտքը, մինչ ուրիշ ցեղախմբեր կը պատրաստուին յարձակիլ Տաթթա-Քէլի վրայ, կամ Միրանշահի ուղղութեամբ։

ԱՇԱԲԵԿԻՉՆԵՐՈՒ ԵՏԵՒԷՆ

Կայկաթայէն կը հաղորդեն թէ ոստիկանական ուժեր եւ ահաբեկիչներ կռիւի բռնուեցան։ Ահաբեկիչներէն մէկը սպանուեցաւ, մնացեալ չորսը ձերբակալուեցան։ Անոնց վրայէն գտնուեցան պայթուցիկի պատրաստութեան յատուկ ամբողջական կազմածներ։

ՔԱՐԱՇԻՒ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Քարաշիի մէջ բաւական ծանր խռովութիւններ պատահեցան։ 2000նոց բազմութիւն մը յարձակուած գործեց երեք սպաններու եւ 25 ոստիկաններու վրայ, որոնք կը ջանային ցրուել եւրոպական վաճառատուններու առջեւ գործող խռովարարները։ Ենթասպայ մը եւ բազմաթիւ ոստիկաններ վիրաւորուեցան իրենց վրայ նետուած քարերէն։

Փարիզեն Նիւ Եորք մէկ շունչով

Քոսթ եւ Պելլոնթ որոնք Պուռժէի կայանէն մեկներ էին երկուշաբթի առտու ժամը 10,55ին, Նիւ Եորք հասան երեքշաբթի կէս գիշերը 12 անցած։ Մինչեւ Նիւ-Եորք, մթնոլորտային պայմանները նպաստաւոր էին թռիչքին, բայց ճիշդ Նիւ-Եորքի օդանաւային կայանին վրայ, յանկարծ պայթող բուռն փոթորիկը ճիշդ այն պահուն որ օդանաւը հասնելու վրայէր, վախեր տուաւ ելքին մասին։ Միւչեւ իսկ Քոսթը դիմաւորելու պատրաստուող օդանաւորդներ մերժեցին ճամբայ ելլել։ Բարեբախտաբար փոթորիկը դադրեցաւ եւ թոյլ տուաւ որ օդանաւը հանդարտօրէն իջնէ կայան։

Այս թռիչքը Քոսթի եւ Պելլոնթի կը բերէ 2 միլիոն տոլար (50 միլիոն ֆրանք)։

Քոսթ եւ Պելլոթ երկու օր հանգիստ յետոյ, հինգշաբթի առտու իսկ, Նիւ-Եորքէն օդանաւով մեկնեցան Թէքսաս, շահիլ փորձելու համար գնդ. Խաթէրվուտի մրցանակը՝ 25,000 տոլար։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէռ Պուա Քոլոնպի «Սահակ Մեսրոպ» Դրադարանի կողմէ 7 Սեպտ. կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Արժանթէօյի անտառը։

Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այս կիր. Մէն Քլուբի անտառին մէջ, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։

Նախագահութեամբ Պ. Ալ. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Երգ. հայկական եւ ռուսական պարեր, ճոպ եւ ՄԱՏՋԵԼԻ ՊԻՒՖԷ

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Շոգենաւ՝ իջնել սէն քլուբ Թրամվէյ Թիւ 2 եւ 25 իջնել terminus. Pavillon Bleuի առջեւ, ելեկտրական գնացք առնել սէն Լազարէն եւ իջնել սէն քլու, այնտեղից իջնել մինչեւ Pavillou Bleu.

Ուշաջնորդները կը սպասեն Թրամվէյի վերջաւորութեանը։

ԵՐԿՈՒՆՔ

ՕՐԳԱՆ՝ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Ուսումնասիրական, պատմական և գրական թերթ։ Հայ որբերուն շարժումը։ Լոյս կը տեսնէ ամէն ամիս կանոնաւոր։ Սեպտեմբերի սկիզբը կը հրատարակուի հինգ թիւը (Բ. տարի)։ Մէկուկէս տարուան կեանք ունի արդէն։

Բաժանորդագրութեան պայմաններն են.— Ֆրանսա՝ տարեկան 25 ֆրանք, արտասահման՝ մէկուկէս տոլար։ Դիմել՝ M. KURKDJIAN, 247, Boulevard Voltaire, Paris (11e)։

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ընկեր Զորմիսեանի տունը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի Զէյթուն ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռագոյն, Վիշապեան եւ Փոթորիկ խումբերու ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ եւ զեկոյց։

Գ Ա Խ Ա Ռ

Վիչիի կոմիտին իր շրջանի բոլոր խումբերը (Քրիստափոր, Ապառաժ եւ Ռուստոմ) ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս կիրակի ժամը 2ին, կոմիտէի «Խաժակ» ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ.— Զեկոյց Ը. Շրջ. ժողովի մասին եւ նոր կոմիտէի ընտրութիւն։ Ժողովէն վերջ բոլոր ներկայ ընկերները պիտի լուսանկարուին։ Կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ճիշդ ժամանակին ներկայ գտնուիլ իրենց անդամատուրերով միասին։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ն. Գ. Բ.ի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Petite Source սրճարանը։ Կարեւոր օրակարգ։

Ջ. Ե. Ո. Մխիթեան Փարիզի մասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Ժլօրիայի մէջ։ Նիւթ՝ Թուրքերը, ֆիւրտերը եւ մենք։ *Մէկ ժամ սինէմա։*

ԿԸ ՓՆՏՌԻԻ

— *Կը փնտռուի Ֆնտըճաքցի Օր. Ֆիւրճի Իսրայէլեան, ժողանուն՝ Դամաժ, հօր անուն Փանոս քոյրերը Ովսաննա, Հռիփսիմէ, Մարթա, եղբայրները Դանիէլ, Յովհաննէս։ 12 տարի առաջ անյայտացած է Համայի (Սուրիա) կողմերը։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Պոլիս։ Ճշդրիտ լուր տուողին 200 ֆր. նուէր։ Իմացնել՝* Toros Israélian, Traverse Chevalier No. 20, St. Loup, Grand Pins.

— *Տիկին Սրբուհի Ծարուկեան (բնիկ Կրանկցի) կը փնտռէ իր ամուսինը (Կրանկցի ատաղձագործ) Սահակ Ծարուկեան որմէ բաժնուած է 6 տարիէ ի վեր։ 4 տարիէ ի վեր Տիկ. Ծարուկեան եւ իր աղջիկը՝ Արաքսի (8 տարեկան) կը գտնուին Նիկոսիա (Կիպրոս)։ Սահակ Ծարուկեան 35 տարեկան է, միջահասակ ու չափաւոր կազմուածք։ Իմացնել՝* Melkonian, Educational Institut, Nicossia, Cyprus.

— *Կը փնտռուի Եողկատցի Լուի Եազըճեան որ ունի հինգ տարեկան զաւակ մը։ Մինչեւ 1930 մարտի սկիզբը կը կարծուէր թէ Լուի կը գտնուէր Ֆրանսա կամ Սուրիա։ Իմանալ՝* Béatrice Yazejianի, 865 P. O. Box, Fresno, Calif. U. S. A.

— *Կը փնտռուի Սեբաստիոյ Պուրհան գիւղացի ժօրաքրոջս որդին դերձակ Անդրանիկ Պապիկեան որ երեք տարի առաջ Պէյրութէն եկած է Մարսէյլ եւ մեկնած է Հարաւային Ամերիկա։ Մէկ նամակ ստացած ենք իրմէ։ Անկէ ի վեր լուր չունինք իր մասին։ Իմացնել Տիկ. Կ. Խոտիկեանի,* 34 Bld Lafuante, Marseille

ՅՈՎՍԿԻՄ Անդրանիկեանէ (Պրուսացի) կը խնդրուի դիմել անմիջապէս Պ. Եարճանեանի գրասենեակը, 54 Rue Lafayette, *գինքը շահագրգռող գործին համար։*

Ծախու է *ճաշարան - սրճարան մը թրամուէյի գծին վրայ, Ավընիւ Վէրսէօն (Իսի-լէ-Մուլինօ) փողոցին մէջ։ Լաւ յաճախորդ (մեծ մասը Ալճերիացիներ են)։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել կէսօրին ժամը 12ին կամ իրիկունները ժամը 6—7 Մխիթեան Շիրանեանի* 92bis Ave. Verdun, Issy-les-Moulineaux.

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԴԱՐՄԱՆԱՍՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

ՀԱՅՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պ. Վահան Եարճանեանի իրաւագիտական գրասենեակը՝ փոխադրուած է 54 rue Lafayette, Paris (9). Tél. Provence 87-53, Métro Cadet.

Կ'ընդունի ամէն օր 9էն 12 եւ 2էն 7.

ALLIANCE FRANÇAISE
101, Bld. RASPAIL, PARIS (6)

Ֆրանս. լեզուի գործն. վարժարանը կը բանայ սեպտ. եւ հոկտ. ամիսներուն նախապատր. դասընթացք մը համալսարան մտնելու համար։ Շաբաթը 15 ժ. ֆրանսերէն լեզուի գործն. դաս. 40 դասախօսք. 10 պրոտյտ - դասախօսք., Փարիզ եւ շրջակայքերը։ Ամիսը՝ 170 ֆր., 2 ամիսը 260 ֆր.։ Մանրմ. համար դիմել՝ Robert Dupouey, 101, Bld. Raspail, Paris (6e)։

EMPIRE Սիւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, անարատ մսեղ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարուիլ համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ձախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ։ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն։

Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

ՕՂԻՒ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ
ՄԻԱԿ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ԳԱՌԼՕ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
34 RUE ST. LAZARE, PARIS (9e)
Մէթրօ՝ Peletier *եւ* N. D. des Lorettes

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՑՏԵՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Շ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ *ամէն օր ժամը 9էն 19։*

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ
Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր
CAFÉ SULTAN
Մ. ԹՈՐՈՍ (Բէյաղեցի)
92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56-
Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ նէն նրբաճաշակները։
Ձոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ պատրաստած սուրճին։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն եւ գաւառներէն։ Փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառուն։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիր համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հռչակաւոր պուխտագործ եւ ապուխտավաճառ
HAIG MARACHLIAN
Fabrique des salaisons Orientales
16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE
որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.
Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ։

Լ'ԻՒՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ
Ա. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ
21 Րիւ Բէսըրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ
Օթել Տիէօի հիւանդանոցին մօտ
Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց համար բացած ենք բարի խանութ մը, ուր կը ժաքրենք եւ կը ներկենք զգեստ ղէնները։ Մաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք։ Այցելեցէք եւ պիտի մնաք։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթ-Լէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, չեզմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լաբորատուար՝ Ախտամիտ եւ արագ խորհրդատուութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,

ԱԿՈՒՇԵՐՈՒՀԻ դարմանատուն ճառագայթներու քննութեան, ուռանց քիմքի եւ ճանկի ատամներու։ Ոսկի եւ ճերմակ պատ. Շափաւոր գին, խորհրդակցութ. ժ. 2—8, 9—12, Դիմել՝ 52 Rue de Metro République, Lancry Denis.

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Տ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
5
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
5 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1357

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՆԴԷՊ

Երբ հայ բոլշեւիկները Դաշնակցութեան քաղաքականութիւնը կը քննադատեն իրենց սովորական եւ կաղապարուած ընդհանուր խօսքերով, անշուշտ իրենց դերին մէջն էն: Բայց երբ հայ-թրքական յարաբերութիւնները խնդրոյ առարկայ կը դառնան, այդտեղ բոլշեւիկեան ճարպիկութիւնն իսկ կը սնանկանայ: Որովհետեւ, պատմութիւնը վերջնականօրէն արձանագրած է այն իրողութիւնը թէ 1918էն սկսած մինչեւ այսօր, բոլշեւիկեան քաղաքականութիւնը հովանաւորը հանդիսացած է Թուրքիոյ եւ գործակիցն ու աջակիցն է եղած Թրքական բոլոր շարժումներուն: Պէտք կ՛ՈՒՆԻ յիշատակելու Բրէստ-Լիտովսքը, բոլշեւիկեան փոխատուութիւնը Թուրքիոյ (1920ին), զինական աջակցութիւնը (1920ին), Հայաստանի խորտակման պարագաները, Լոզանը... Թուրքիոյ եւ Խորհրդ. Միութեան շահերն իրարու զուգադիպեցան, ու հայ ժողովուրդը ոտքի տակ զնաց:

Բոլշեւիկեան այս ընդհանուր քաղաքականութեան ստրուկ հետեւակութեամբ մը հայ բոլշեւիկներն ալ իրենց կարգին, Թրքասիրական ճակատի պաշտպան հանդիսացան, կոուեցան Դաշնակցութեան եւ հայ ժողովուրդին դէմ, քայքայեցին հայ Հանրապետութեան շէնքը, դիմեցին մինչեւ իսկ մատնութեան եւ դաւաճանութեան «եղբայրակից» ու «կարմիր» (դուք առանց չակերտի կարդացէք, երբ ածականը Թուրքին կ՛երթայ) Թուրքիոյ գէնքի յաղողութեան համար: Տասը տարի հայհոյեցին Դաշնակցութեան որ Թուրքին դէմ կոուած է, ու պարծենցան թէ իրենք կրցած են հաշտուիլ Թուրքիոյ հետ:

Իսկ հիմա, երբ Հայաստանի հայութիւնը քաղաքական մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւի Թուրքիոյ դժուարութիւններուն եւ ազգային տրամադրութիւններ ցոյց կուտայ, հայ բոլշեւիկ գործիչները, այս անգամ, նորէն Թրքական վտանգը կ՛ուզեն ցուցադրել Արարատեան հայութեան, զայն սմքեցնելու համար: Բայց այս անգամ, ծիծաղելի ըլլալու աստիճան, իրենց մինչեւ հիմա որդեգրածէն տարբեր ճանապարհով մը կը փորձեն ազդել հանրային կարծիքին վրայ: Անոնք, Թ. Մանտալեանի բերնով ժողովուրդին կը հասկցնեն Թէ Դաշնակցութիւնը Թուրքիոյ դէմ պայքար չունի: Ներկայ Հայաստանի ժողովուրդը, ի հարկէ այս պնդումին չի հաւատար: Անոնք քայլ մը աւելի առաջ կ՛երթան, ըսելու Թէ Դաշնակցութիւնը Թուրքիոյ հետ միացած՝ կովկասի դէմ կը գործէ: Այս վերջին սուտ և խարդախ յայտարարութեամբ, հայ բոլշեւիկները կը կարծեն հասնիլ երկու նպատակի: Առաջին, այս ճանապարհով Թրքական սարսափը բերել Երեւանի դռներուն առջեւ: Երկրորդ, արտաքսումի հայութեան հաւատացնել որ իրենք Թուրքիոյ բարեկամը չեն: Դոնէ Թ. Մանտալեանի յօդուածը այս նոր քաղաքական գծի յայտարար նշաններն ունի:

Սակայն այս տխմար խաղի ծալքերը ոուս բոլշեւիկեան քաղաքականութեան մէկ անգոյն ու անմարս հայկական արտայայտութիւնն է: Հայ բոլշեւիկները երբեք առանձին քաղաքականութիւն մը չեն ունեցած հանդէպ Թուրքիոյ: Նոյն իսկ, հակառակ մեր տեսակէտներուն, եթէ հայբոլշեւիկները կրնային հայ Թրքական բարեկամութեան քաղաքականութիւն մը հետապնդել, ինքնին քաղաքական կարեւորութիւն մը պիտի ստանար անոնց ձեռնարկը: Մինչդեռ հայ բոլշեւիկները, ստրկօրէն և տգիտօրէն, այս խնդրոյ մէջ, հետեւած են Մոսկուային:

Ի՞նչ է պատահածը:

Թուրքիա ծանր ճգնաժամ մը կ՛անցնէ շնորհիւ քրտական ազատագրական ապստամբութեան: Միւս կողմէ, եալովայի պատոր յուրերուն մէջ դաւադրութիւն մը մարմին կը ստանայ, Թուրքիոյ ներկայ քաղաքական ուղին դէպի Եւրոպա դարձնելու և խուսափելու տնտեսական և վարչական քայքայումէ:

Փոխանցման այս շրջանով, ամէնէն շատ հետաքրքրուող պետութիւնը Խորհրդ. Միութիւնն է, որ ՑէՔԻՀի պէյի կուսակցութիւնը կը նկատէ պահպանողական և Թուրքիան դէպի Ազգերու Դաշնակցութիւնը տանող նոր շարժում մը, և հետեւաբար՝ հակաբոլշեւիկեան: Մոսկուայի մամուլն այս ուղղութեամբ որոշակի արտայայտուեցաւ:

Ու ահա, Երեւանի Թուրքակներն ալ Թուրքիոյ հանդէպ վերապահութիւն ցոյց տալու համար Դաշնակցութեան և Թուրքերու վտանգը մինչեւ կովկասեան լեռները հասցուցին, միշտ «հայ բուրժուազիայի շահերու» սիրոյն:

Հայ բոլշեւիկ վարիչները պէտք է գիտնան, որ Ըսմէթ փաշայի և ՑէՔԻՀի պէյի վարչութիւնները նոյն արժէքն ունին հայութեան համար: Եւ հետեւաբար, հայկական հողերու ազատագրութեան պայքարը նոյն անշեղ գծով պիտի շարունակուի Թրքական որ եւ է վարչութեան դէմ, մինչեւ որ հայ ժողովուրդը տէր դառնայ իր հայրենիքին:

Արդ, այս պայքարի մէջ, Դաշնակցութիւնը պատրաստ է դաշնակցիլ բոլոր այն ուժերուն, որոնք իրենց հարուածները կ՛ուղղեն Թուրքիոյ դէմ, նոյնիսկ, դաշնակից կրնանք դառնալ բոլշեւիկներուն, որոնք այս պարագային, սատանայի կերպանքով չպիտի երեւին մեզի:

Հայ բոլշեւիկներուն կը մնայ գործնական քայլերով ապացուցանել Թէ ասկէ յետոյ պիտի գործեն Թրքական վտանգին դէմ:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՍՊԱՌՆԱԼԻՑ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

«Հայաստան» (Պուքրէշ), այս վերնագրով խմբագրականի մը սկզբ կը գրէ. (օգոստ. 28).

— «Սկսից առաջ ըսած էինք Թէ՝ Թուրքերը վռնտուած Արեւմուտքէն, վտարուած Շարաւէն, իրենց բոլոր ուշադրութիւնը դարձուցած են դէպի Արեւելք:

Վերջապէս ըսմէթ փաշայի վերջին ճառը՝ գոր արտասաներ է էնկիւրի իրաւաբանական վարժարանի ընթացաւարտներու բաշխման հանդէսին՝ եւ Թուրք ժամուլին պարսկաստանի դէմ սպառնալից հրատարակութիւնները Թուրքիոյ Թուրանեան քաղաքականութեան հետապնդումները ցոյց կուտան:

Քրտական ապստամբութիւնը կը վերագրեն պարսկաստանի եւ հետեւանքները հանելու կը պատրաստուին:

Չէ պատահիր որ Թուրքերը իրենց բովանդակ պատմութեան մէջ՝ գտնէ մէկ անգամուան համար՝ հասկնան այն պարզ պատմական իրողութիւնը Թէ՝ Թուրքիոյ բազկացուցիչ տարրերու յաջորդական ապստամբութիւնները իրենց վատթար վարչութեան, եւ յարաճուն կերպով սաստկացող հալածանքներուն հետեւանքներն են եղած, անոնք միշտ օդային մատը տեսած են իրենց *բահաներու* եւ *Թէպուհաներուն* խլրտումներուն մէջ, հասկացողութեան այս պակասը կայ ու կը մնայ, բայց կայ նաեւ այն պարագան որ անոնք ներկայ ապստամբութիւնը կ՛ուզեն շահագործել ոչ Թէ միայն քիւրտերը բնաջնջելու համար իրենց արեւելեան սահմաններէն ներս, այլ նաեւ իրենց քաղաքական հաշիւները կարգադրելու համար, Ըսմէթ փաշա՝ իր պետական մարդու բառերով կ՛ըսէ ակնարկելով պարսկաստանի.

«Երկիր մը չէ կրնար պատասխանատուութենէ ազատիլ եթէ իր հողին վրայ ուրիշ երկրի մը դէմ խառնակիչ կազմակերպութիւններ ստեղծուին, նոյն իսկ ասիկայ ըլլայ իր կամքին հակառակ, եւ կամ իր անհոգութեան հետեւանքով.»

Ըսմէթ փաշա աւելի առաջ կ՛երթայ եւ կը շարունակէ. *«Յարձակման ենթարկուող կողմը — որ մինակ ինք — օրինաւոր ինքնապաշտպանութեան հարկին տակ կը գտնուի, Թող չենթադրուի Թէ՝ պէտք եղածը չպիտի ընենք, երբ հարկը ծագի օրինաւոր ինքնապաշտպանութեան»:*

Ահա խաղը:

Բայց այս խաղը, եթէ Թուրքերը այսօր պիտի ուզեն խաղալ պարսկաստանի հետ, անոնք պիտի ուզեն խաղալ նաեւ նորագոտ իրաքիեւ Սուրիոյ հետ, հերթին կամ ըստ պատեհութեան:

Թուրքերը՝ եթէ քաղաքակրթութեան եւ բարձր մշակոյթի հոգեկան, ներքին մղումներէն, բարձրագոյն ձգտումներէ զուրկ են, չեն տիրելու եւ տիրապետելու, ճաւալելու եւ... յափշտակելու ձգտումներէն, ընդհակառակը այդ գիծը՝ զոր փոխադրեր են իրենց հետ Գարագօրումի տափաստաններէն կը շարունակուի իրենց մէջ. Թուրքիոյ ներկայ տարաճումը տասներեք միլիոն Թուրքիոյ—Ըսմէթ փաշայի ճառով տրուած Թիւն է այս — զարգացման եւ առաջադիմութեան մեծագոյն արգելքներէն մէկն է բայց անոնք չեն գիտեր ո՛չ մէկին ո՛չ ալ միւսին հոդ, այլ աչքերնին յառած են անծայրածիր հորիզոններ:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Քիւրտերը պաշարուած են եղեր...

ԲԱՅՑ ԹՈՒՐՔԸ ՁՕՐԱՇԱՒԱՔ ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ

Էնկիւրիէն, սեպտեմբեր 3 Թուակիր հեռագիր մը կը հաղորդէ Թէ Արարատեան շրջանին մէջ, զինուորական գործողութիւնները սկսան սեպտ. 1ի առտուն, Թէ քիւրտ ըմբոստները պաշարուած կը մնան լեռան վրայ: Քիւրտերուն հրամանատարն է Հասօ Թէլլի, իսկ սպայակոյտի պետն է Իհսան Նուրի, Թուրք բանակի նախկին սպայ, որ երեք տարի առաջ դասալիք էր եղեր: Լեռան վրայ ձիւն կը տեղայ եւ ցուրտ կը տիրէ: Ըմբոստները որ բարձունքները բռնած էին, ստիպուած են ամէն օր վար իջնել դէպի ստորոտ: Անոնց բարոյական եւ նիւթական կացութիւնն ուրեմն շատ վատ է:

Կը կարծուի Թէ գործողութիւնները պիտի աւարտին սեպտեմբերի վերջը:

Երկար պատրաստութիւններէ յետոյ սկսուած յարձակողականը, ուրեմն, երեք օրուան ընթացքին, ո՛չ մէկ արդիւնք տուած է ի նպաստ Թուրքերուն, եւ ինչպէս կ՛երեւի: Որովհետեւ, պարզ է: Չի բաւեր անընդհատ կրկնել Թէ ցուրտին ու ձիւնին պատճառով, քիւրտերը որ գրաւած են Արարատի անառիկ բարձունքները, ստիպուած են աստիճանաբար դէպի ստորոտ իջնալ: Քիւրտերը որքան ալ վար իջնան (եթէ սակայն ստոյգ է) Թուրքերը պէտք է որ վեր բարձրանան... եթէ մտադրած են եւ կ՛ուզեն իր բոյնին մէջ խեղդել ազատագրական շարժումը, եւ Ազատի սեպերուն վրայ, քիւրտերուն հետ դէմ դէմի փորձեն իրենց կրակին ուժն եւ իրենցտոկունութեան չափը: Անոր համար որ, եթէ ցուրտն ու ձիւնը կը ստիպեն քիւրտերը վար իջնել, պիտի բռնադատեն Թուրքերը փախիլ Արարատի ստորոտէն, եւ կամ քիւրտերը ժռռնալով, օրհասական պայքար մղել հիւանդութեան դէմ, որ եղած է եւ տակաւին է Թուրք բանակին ամէնէն ոխերիմ Թշնամին, իբրեւ՝ ձմրան խստաշունչ օրերուն, քնական դաշնակիցը Թուրքերու հակառակորդ ուժերուն:

Էնկիւրի որ անընդհատ փորձեր կը կատարէ դարբնուած լուրեր տեղաւորելու եւրոպական մամուլին մէջ, աւելի ժամանջ ըլլալ կը Թուի եւ աւելի «վատ կացութեան» մէջ քան քիւրտերը, քանի որ իր առաւելագոյն ուժերը կեդրոնացնելէ յետոյ ըմբոստներուն դէմ, ստիպուած է դիմելով մէկտեղ ժողովրդային ուժերու, կատարել նաեւ զօրակոչ, հաւանօրէն *Յուսաբերի* քաղաք ստոյգ տեղեկութեանց, որոնք կը հաստատուին նաեւ մեզ տրուած կողմնակի լուրերով.— Ահա *Յուսաբերի* լուրը.—

Հեղինակաւոր աղբիւրէ կը տեղեկանանք որ Թուրքիոյ 5 դասերը — 1901, 1902, 1903, 1904 եւ 1905 դասերը զօրակոչի ենթարկուած են: Արդէն եգիպտոսէն քանի մը հոգի մեկնած են Պոլիս:

Թուրքեր, Քիւրտեր եւ Հայեր

Թրքական կառավարութիւնը կը փափաքի քրտական շարժումին վերջ տալ ձմեռուընէ առաջ, որովհետեւ այն ժամանակ Թրքական բանակին ծախքերը մեծապէս պիտի աւելնան: Արդէն հիմակուընէ իսկ պէտք տեսնուած է որ արեւելեան շրջաններու Թրքական բանակին ձմեռուան հագուստեղէն ղրկուի:

Քիւրտերու վերոյիշեալ շարժումը արդէն մեծապէս ծանրացուցած է պետական պիւտճէն եւ հաստատուած է որ ծախսուած են գումարներ, որոնք էնկիւրիի տնտեսական ծրագրին գործադրութեան յատկացուած էին: Այս նկատումով քրտական շարժումը Թուրքիոյ համար մեծ վէրք մը բացած է:

Կ՛ըսուի Թէ քանի մը քիւրտ ցեղապետներ առաջարկած են հնազանդիլ որոշ պայմաններով: Այս առաջարկը մերժուած է:

Պոլսոյ Թուրք մամուլը կը շարունակէ պաշտպանել Թէ Քիւրտերը ոտքի հանողը «դաշնակ» կուսակցութիւնն է, որ պարագլուխն է հակաթուրք շարժումին, նպատակ ունենալով միացնել արիական ժողովուրդները, Պարսիկները, Քիւրտերը, Հայերը եւ Ասորիները:

Հայկական «Դրօշակ» եւ «Իրանը Ֆէպիր» Թերթերը այս շարժումին օրկաններն են, որունք Թուրքերուն համաԹուրանական ծրագիրներուն դէմ են:

Իրաքի քրտական օճախը որ կը պարունակէ Քէրքուքի և Սիւլէյմանիէի օսմանեան նահանգները, կ՛աշխատի քրտական միութեան համար, եւ հրատարակուած է քրտական լեզուին բառարանները եւ քերականութիւնը:

Ֆրանսա եւ հիւրս շարժուն

ՊՈԼԻՍ, 30.— Սուրիոյ Ֆրանսայի Բարձր Կոմիսարին յայտարարութիւններուն եւ ձեռք առնուած միջոցներուն պատճառով հոն գտնուող հակաքէմալականներու գործունէութիւնը ապարդիւն ելած է, որոնց մէջ կար նաեւ սուլթանական նախկին նախարար Մէհմանզատէ Բիֆաթ պէյ:

Թրքական խնդրանքի մը հետեւանօք, Ֆրանսացիները շատ մը միջոցներ ձեռք առած են Սուրիոյ սահմանապուխին վրայ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅ ՅԵԼՈՒԶԱԿՆԵՐ ՓՈՐՁԵՑԻՆ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԸ ԱՆՑՆԻԼ

ՖՐԱՆՍ. ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱԶՄԱՆԷՆ ՀԵՌԱՑՈՒՑ ԶԱՆՈՆՔ

«Սօն փօսթա» կը գրէ.— Քաղաքական եւ յեղուզակային նպատակներով հարաւային սահմանը անցած են խումբ մը հայ հրոսակներ, որոնց խուճապարական այս նոր ձեռնարկը ի դերեւ ելած է սակայն:

Այս «հայտուտ»ները որոնց ինքնութիւնը ճշդեցինք, նոյն սահմանին վրայ միացած են իրենց պէս քաղաքական նպատակներ հետապնդողներու, փորձածենյանկարծական յարձակումով մը սահմանագուխը անցնիլ եւ մարտիկ գիւղերը: Բարեբախտաբար ատենին տեղեկութիւն տրուած է այս ձեռնարկին շուրջ եւ մարտինի կուսակալ Թալաթ պէյ Ֆրանսական իշխանութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած է:

Թալաթ պէյ ղրկած է նաեւ ցուցակ մը, որ կը պարունակէ այս շարժումին մասնակցող մարդոց անունները:

Տէրզօրի Ֆրանս. պահակախումբին հրամանատարը շփման մէջ մտած է Գամբշլըի կայանին հետ եւ սահմանէն հեռացուցած է վերոյիշեալ յարձակումը պատրաստողները, որոնք Տէրզօր ղրկուած են:

Մարտինի կուսակալը ասոր վրայ հրատարակած է ժողովուրդին ուղղուած ծանօթ յայտարարութիւնը, ցեղացիները խոստացած են նմանօրինակ յարձակումի մը պարագային կռուիլ զինուորներու կողքին:

ԱՆԳԼ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ՍԵՒ ԾՈՎԻ ՄԷՋ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Մոսկուայէն անգլ. «Օպզըրվըր» Թերթին կը հաղորդեն Թէ «Փրավդա» Ռուսիոյ դէմ ցոյց մը կը նկատէ անգլ. նաւատորմին Ռոսիթանցա այցելութիւնը: Անիկա կը հաստատուի նաեւ անով, որ ռուսէն պետական մարդոցմէ ոմանք վերջերս յայտարարութիւններ ըրին Ռուսիոյ դէմ, իսկ ռուսէն քաղաքականութիւնը բացայայտօրէն հակառուսական է:

«Անգլիական նաւատորմին Ռումանիա այցը, — կ՛եզրակացնէ «Պրավդա»,— ցոյց կուտայ Թէ Անգլիա զործօն դեր մը ստանձնած է, Ռումանիոյ ֆաշիստական վարչաձեւը զօրացնելու տեսակէտով»:

ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ԼՈՒՐ ՄԸ

«Ինգլիլապ», որ նոր սկսաւ հրատարակուիլ իբր օրաԹերթ, կը գրէ Թէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը որոշած է հայ, յոյն եւ հրեայ Թեկնածուներ ներկայացնել Պոլսոյքաղաքապետ ընտրութեանց մէջ: Այս առիթ ֆէՔԻհի պէյ հրաւիրած է կարգ մը յոյն, հայ եւ հրեայ անձնաւորութիւններ եւ խորհրդակցած անոնց հետ:

ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ

Պոլսէն Ռէօյթէրի գործակալութեան կը հաղորդեն Թէ Արժանթինի Պոլսոյ ընդհ. հիւպատոսը անձնասպան եղած է, քունքին պարպելով ատրճանակի հարուած մը:

Անձնասպանութիւնը կը վերագրուի չղազարութեան:

ԿՌԻԻ ԻՐԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ ՔԻՒՐԴ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐԸ ԸՆԿԱՃԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Եթէ մանրազնին կերպով դիտենք աշխարհագրական քարտէսը, կը տեսնենք որ քիւրտիստանէն դուրս եւ տաճկական Հայաստանի ներսն է, որովհետեւ Արարատ լեռը որուն շուրջը բազմաթիւ թուրք զօրքեր յարձակողականի են դիմած, Հայաստանի լեռներէն կը համարուի եւ ոչ թէ քիւրտիստանի: Հետեւաբար պէտք է ըսել որ քրտական խնդիրը այդ կէտերը իրենց ապստամբած են:

Արարատը կամ Ագրի տաղը հրաբխային լեռ մըն է որ կը գտնուի Մակուի (պարսկական Ատրպատական) հիւսիս-արեւմտեան անկիւնը, թրքական պայազիտի եւ խորհրդային Հայաստանի հարաւային կողմը եւ ունի երկու գագաթներ, մէկը մեծ Մասիսը (մեծ Ագրի տաղը) որու բարձրութիւնը 5211 մեթր է եւ միւսը փոքր Մասիսը (փոքր Ագրի տաղը) 3960 մեթր բարձրութեամբ, որոնք միշտ ծածկուած են ձիւնով եւ որուն շրջակայքը բազմաթիւ խիստ երկրաշարժներ տեղի կ'ունենան, ինչպէս 1840ին սոսկալի երկրաշարժ տեղի ունեցաւ Տանեւիններորդ դարուն մէջ խումբ մը երկրաֆոյներ եւ շրջիկներ (Թուրիստներ) բարձրացան այս լեռը, Պորրետը 1829ին, Արիշը 1844ին եւ ուրիշները:

Արեւելեան ազգերու կարծիքով Արարատը (Ագրի տաղը) այն լեռն է որու վրայ ապաւինեցաւ Նոյի Տապանը:

Ցամենայն դէպս այս ընդարձակ լերան շրջակայքը կարեւորութիւն ունեցող կէտեր ունի եւ կանոնաւոր պատերազմական զօրքեր ուղարկելը առանց դժուարութեան չէ:

Կարգ մը օտար թերթերու նկարագրութեան համաձայն, Տաճկաստան որոշած է ինչ գինով ալ ըլլայ քիւրտերու խռովութիւնները արմատախիլ ընել եւ այս նպատակը իրագործելու համար աւելի քան 60,000 զօրք եւ 100 պատերազմական սաւառնակ է ուղարկած այնտեղ եւ վերջերս Ֆէվզի փաշան, տաճկական սպայակոյտի պետը մեկնած է պայազիտ՝ ապստամբութեան շրջանը:

Թաս գործակալութեան անցեալ օրուան տեղեկութիւններու համաձայն, անգլիական մամուլը խիստ հետաքրքրութիւն ցոյց կուտայ քիւրտերու ապստամբութեան հանդէպ եւ կը հրատարակեն լուրեր որ թրքական զօրքերը քիւրտ ապստամբներն ընկճելու համար Պարսկաստանի սահմանը ոտնակոխած են եւ սկսած են ուսումնասիրութեան առնել պարսկաստանի եւ թուրքիոյ յարաբերութեանց ամպամած վիճակը:

Էնկիւրիի թերթերը կը հերքեն պարսկաստանի եւ Տաճկաստանի յարաբերութիւններու լարուածութիւնը եւ անհիմն կը համարեն տարածուած լուրեր եւ կը պնդեն որ երկու պետութիւններու բարեկամական յարաբերութիւնները հաստատուն են:

Պերլինէն անթելի լուրի մը համաձայն, Տաճկաստոի պաշտօնական շրջանները էնկիւրիին կը վստահեցնեն թէ պարսկաստանի եւ Տաճկաստանի յարաբերութիւնները վերին աստիճանի բարեկամական են:

Նախորդ օրուան թիւով, Ռէօյթէրի գործակալութեան տուած լուրի հիման վրայ, տեղեկացուցինք որ տաճկական կառավարութիւնը յուշագիր մը ներկայացուցեր է պարսիկ կառավարութեան կողմէ:

Վերոյիշեալ գործակալութիւնը անցեալ օրուան թո ականով յայտնած է որ պաշտօնական թերւժրն (Հաքիմրյեթ Միլլիյե) գրածներուն համաձայն, յուշագիրը որ ներկայացուցած է պարսիկ կառավարութեան, կը պահանջէ Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ գործակցութիւնը ապստամբները սաստելու համար պարսկաստանի մէջ եւ կ'աւելցնէ որ Տաճկաստանը պատրաստ է զիջելու Պարսկաստանի Տաճկաստանի հողամասի մէկ մասը որ հարաւային սահմանի մօտերը կը գտնուի, փոխարէն գրաւուած երկրամասին (փոքր Ագրի տաղը եւ Այփիտաղը) որ ռազմական տեսակէտէն մեծ կարեւորութիւն ունի: (Պերլինի անցեալ օրուան անթելն ալ կը հաստատէ այս լուրը):

Այն հաղորդագրութիւնը որ այսօր մեզ հասած է արտաքին նախարարութենէն, կը հաստատէ թուրք թերթերու լուրը երկու պետութիւններու բարեկամական յարաբերութիւնները հաստատուն են:

Պրլինէն անթելի լուրի մը համաձայն, Տաճկաստոի պաշտօնական շրջանները էնկիւրին կը վստահեցնեն թէ պարսկաստանի եւ Տաճկաստանի յարաբերութիւնները վերին աստիճանի բարեկամական են:

Նախորդ օրուան թիւով, Ռէօյթէրի գործակալութեան տուած լուրի հիման վրայ, տեղեկացուցինք որ տաճկական կառավարութիւնը յուշագիր մը ներկայացուցեր է պարսիկ կառավարութեան կողմէ:

Վերոյիշեալ գործակալութիւնը անցեալ օրուան թո ականով յայտնած է որ պաշտօնական թերւժրն (Հաքիմրյեթ Միլլիյե) գրածներուն համաձայն, յուշագիրը որ ներկայացուցած է պարսիկ կառավարութեան, կը պահանջէ Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ գործակցութիւնը ապստամբները սաստելու համար պարսկաստանի մէջ եւ կ'աւելցնէ որ Տաճկաստանը պատրաստ է զիջելու Պարսկաստանի Տաճկաստանի հողամասի մէկ մասը որ հարաւային սահմանի մօտերը կը գտնուի, փոխարէն գրաւուած երկրամասին (փոքր Ագրի տաղը եւ Այփիտաղը) որ ռազմական տեսակէտէն մեծ կարեւորութիւն ունի: (Պերլինի անցեալ օրուան անթելն ալ կը հաստատէ այս լուրը):

Այն հաղորդագրութիւնը որ այսօր մեզ հասած է արտաքին նախարարութենէն, կը հաստատէ թուրք թերթերու լուրը երկու պետութիւններու բարեկամական յարաբերութիւնները հաստատուն են:

Պրլինէն անթելի լուրի մը համաձայն, Տաճկաստոի պաշտօնական շրջանները էնկիւրին կը վստահեցնեն թէ պարսկաստանի եւ Տաճկաստանի յարաբերութիւնները վերին աստիճանի բարեկամական են:

Նախորդ օրուան թիւով, Ռէօյթէրի գործակալութեան տուած լուրի հիման վրայ, տեղեկացուցինք որ տաճկական կառավարութիւնը յուշագիր մը ներկայացուցեր է պարսիկ կառավարութեան կողմէ:

Վերոյիշեալ գործակալութիւնը անցեալ օրուան թո ականով յայտնած է որ պաշտօնական թերւժրն (Հաքիմրյեթ Միլլիյե) գրածներուն համաձայն, յուշագիրը որ ներկայացուցած է պարսիկ կառավարութեան, կը պահանջէ Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ գործակցութիւնը ապստամբները սաստելու համար պարսկաստանի մէջ եւ կ'աւելցնէ որ Տաճկաստանը պատրաստ է զիջելու Պարսկաստանի Տաճկաստանի հողամասի մէկ մասը որ հարաւային սահմանի մօտերը կը գտնուի, փոխարէն գրաւուած երկրամասին (փոքր Ագրի տաղը եւ Այփիտաղը) որ ռազմական տեսակէտէն մեծ կարեւորութիւն ունի: (Պերլինի անցեալ օրուան անթելն ալ կը հաստատէ այս լուրը):

Այն հաղորդագրութիւնը որ այսօր մեզ հասած է արտաքին նախարարութենէն, կը հաստատէ թուրք թերթերու լուրը երկու պետութիւններու բարեկամական յարաբերութիւնները հաստատուն են:

Պրլինէն անթելի լուրի մը համաձայն, Տաճկաստոի պաշտօնական շրջանները էնկիւրին կը վստահեցնեն թէ պարսկաստանի եւ Տաճկաստանի յարաբերութիւնները վերին աստիճանի բարեկամական են:

Նախորդ օրուան թիւով, Ռէօյթէրի գործակալութեան տուած լուրի հիման վրայ, տեղեկացուցինք որ տաճկական կառավարութիւնը յուշագիր մը ներկայացուցեր է պարսիկ կառավարութեան կողմէ:

Վերոյիշեալ գործակալութիւնը անցեալ օրուան թո ականով յայտնած է որ պաշտօնական թերւժրն (Հաքիմրյեթ Միլլիյե) գրածներուն համաձայն, յուշագիրը որ ներկայացուցած է պարսիկ կառավարութեան, կը պահանջէ Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ գործակցութիւնը ապստամբները սաստելու համար պարսկաստանի մէջ եւ կ'աւելցնէ որ Տաճկաստանը պատրաստ է զիջելու Պարսկաստանի Տաճկաստանի հողամասի մէկ մասը որ հարաւային սահմանի մօտերը կը գտնուի, փոխարէն գրաւուած երկրամասին (փոքր Ագրի տաղը եւ Այփիտաղը) որ ռազմական տեսակէտէն մեծ կարեւորութիւն ունի: (Պերլինի անցեալ օրուան անթելն ալ կը հաստատէ այս լուրը):

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆԸ ԵՒ ԳՈՐԾԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ցուրիխի մէջ գումարուած Ընկերվ. Միջազգայինի Գործադիրը վիճաձնութեամբ ընդունած է հետեւեալ բանաձեւը գործատուութեան հարցին մասին.

Նկատի ունենալով գործատուութեան ծանրութիւնը եւ ամբողջ աշխարհի ընկերվարութեան հաւար, այս տագնապին մէջ՝ բանուոր դասակարգին օգնելու նպատակով՝ միահամուռ գործունէութեան մը անհրաժեշտութիւնը,

Համոզուած որ համաշխարհային տնտեսական տագնապը անհրաժեշտութիւնը կը փաստէ ամենամեծ ճիգեր կատարելու, ապահովելու հաւար գործատուութեան հիմնական պատճառին՝ դրամատիրական վարչաձեւի փոխանցումը՝ ընկերվարական վարչաձեւի:

Ընկերվարական բանուորական Միջազգայինի Գործադիրը կը հրաւիրէ Սէնտիքաներու Միջազգային Դաշնակցութիւնը որ յանձնախումբ մը կազմէ ուսումնասիրելու եւ պատրաստելու հաւար,

1) Միահամուռ գործունէութեան ծրագիր մը:

2) Անմիջապէս որ կարելի ըլլայ, հրաւիրէ միջազգային յատուկ խորհրդակցական ժողով մը, որուն մասնակցին աշխատաւորական զանազան կազմակերպութիւններ, որպէսզի միահամուռ գործունէութեան մը մղուին, առաջքն առնելու հաւար գործատուութեան տագնապին:

ՕՐՈՒԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՐ ՈՒՂԵԳԻԾԸ

ԸՆԿ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Իր սելանիկ այցելութեան առթիւ, ընկ. Շաւարշ Միսաքեան հրաւիրուած է հանրութեան բացատրելու օրուան քաղաքական կացութիւնը եւ մեր ուղեգիծը եւ այս առթիւ խօսած է ճառ մը, որու համառօտագրութիւնը կ'արտապեենք «Հորիզոն»էն:

Հետաքրքիր հարցնակիցներու հոծ ու երկար բազմութիւն մը եկած լեցուցած էր սրահը, օրուան բանախօսը լսելու հաւար:

Ժողովի նախագահը ընկ. Ա. Աբրահամեան քանի մը խօսքով ընկ. բանախօսը ունկնդիրներուն ներկայացնելէ վերջ, բեմ եկաւ ընկ. Շաւարշ Միսաքեան, որ կուռ բանախօսութեամբ մը վերլուծեց «Օրուան կացութիւնը եւ մեր ուղեգիծը»:

Ընկ. Շ. Միսաքեան, նախ ողջունեց հայ բազմութիւնները, որոնք ամէն երկրի մէջ, ամրօրէն կառչած հայրենիքի սիրոյն ու գաղափարին եւ լեցուած՝ հաւատքով ու լաւագոյն զգացումներով, կը պայքարին իրենց ազգ իրենց գոյութիւնը պահելու համար:

Վերլուծելով՝ 1914էն մինչեւ 1918 շրջանը երկարող հայ կեանքի փուլերը, ծանրացաւ այն յաղթութեան վրայ, զոր իր ազատութեան հաւար պայքարող հայ ժողովուրդը, իր զէնքավար կուսակցութեան ճիգերուն շնորհիւ ձեռք ձգեց Արարատի ստորոտը, ստեղծելով հոն անկախ հայրենիք մը: Դաշնակցութիւնը, ըսաւ ան, ոչ միայն ստեղծեց այդ հայրենիքը, այլև յաջողեցաւ հիմնիվայր փոխել անոր ազգագրական դիմագիծը, դարձնելով զայն հայկական հոծ ու համախումբ կեդրոն մը, խարիսխ մը եւ միանգամայն յենարան մը, յառաջիկայ նուաճումներու համար: Ու, խորհրդային վիճակագրութիւններով հաստատեց, թէ ինչպէս, 1918էն առաջ, Հայաստանի այժմու 9 գաւառներուն մէջ, հայկ. փոքրամասնութեան եւ թրք. մեծամասնութեան տեղ, այսօր ունինք 700 հազար հայութիւն 80 հազար թրքութեան դէմ: Իրականութիւն մըն է այսօրուան մեր ժանրանկար հայրենիքը, թէեւ խորհրդային, բայց յաւենային դէպս միակ թանկագին կորիզը եւ մեր վաղուան յոյսերուն ու յաղթութեանց միակ կռուանը, իր մէկ միլիոն բնակչութեամբ: Կ'օգնենք այդ հայրենիքին, մեր բոլոր միջոցներով, կ'աջակցինք անոր վերաշինութեան, կը քաջալերենք ժողովուրդի տնտեսական զարգացման նպաստող բոլոր ձեռնարկներուն: Այս է Դաշնակցութեան քաղաքակա-

նութիւնը Հայաստանի հանդէպ, զոր կը սիրենք ամէնէն աւելի եւ որուն ապագային համար կ'աշխատինք Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի ծրագրով, զոր պէտք է իրականացնել մեր պատմական հայրենիքի որոշ սահմաններուն մէջ:

Հայրենիքէն դուրս, ընկ. բանախօսը, մի առ մի եւ համառօտակի կանգ առաւ հակ. գաղութներու վրայ եւ պարզեց անոնց կացութիւնը: Պատերազմէն առաջ, արտասահմանի ցանցառաթիւ հայութիւնը Պոլսէն կը ստանար իր ազգային ներշնչումը, ինչպէս որ Պոլիսն ալ՝ վանով կամ Մարօնով կ'ոգեւորուէր: Այսօրուան գաղթահայ հոծ զանգուածներու խանդավառութեան աղբիւրն է մեր ժանրանկար հայրենիքը: Դաշնակցութիւնը կ'աշխատի վառ պահել հայրենիքի գաղափարը գաղթահայութեան մէջ եւ պահպանել անոր ցեղային դիմագիծը: Դաշնակցութիւնը, ամէն օր կը սորվեցնէ գաղթահայութեան թօթափել պատրանքները եւ իրականութեան կառչիլ: Դաշնակցութիւնը գտած է ուղեգիծ մը, ճամբայ մը, զոր կը մատնանշէ ժողովուրդին եւ որուն վերջնական յաղթանակին կը հաւատայ, ներազներով չհնանիր ան: Ոչ ալ կը փակէ գործելու ճամբան ուրիշ ուժերու առջեւ: Եթէ կան ուրիշներ, որոնք աւելի լաւ ճանապարհ մը գիտեն, թող գան ասպարէզ: Թող հաժողովեն, որ ազատագրական այդ ճամբան աւելի ուղիղ եւ գործնական: Բայց, թող թօթափեն պատրանքները ամէնէն առաջ:

Ընկ. բանախօսը, անդրադառնալէ յետոյ Դաշնակցութեան դէմ եղած մեղադրանքներուն, կանգ առաւ մեր հայրենիքը շահագրգռող քաղաքական դէպքերուն եւ մանաւանդ քրտական ապստամբութեան վրայ եւ թուեց անոր կարեւորագոյն հետեւանքները:

Մեր թշնամին կը կոտորուի, տնտեսապէս կը փճանայ եւ Թուրքիա տեւական կերպով կը գտնուի խռովեալ վիճակի մէջ: Ահա թէ ինչու, մենք համակրանքով կը հետեւինք քրտական շարժման:

Ի վերջոյ, յայտարարեց որ մենք հասած ենք մեր իտէալներու իրականացման կէս ճամբուն եւ կը գտնուինք դէտին ճիշդ մէջտեղը: Դաշնակցութեան նպատակն ու որոշումն է անցնիլ ամէն գնով հանդիպակաց եզերքը: Կամք եւ ուժ ունինք այդ բանին համար: Դատապարտուած են հոսանքէն քշուելու կամ անփառունակ նահանջի ամէն անոնք, որ զուրկ են կամքէ ու վճռականութենէ: Մենք կը քալենք անյողդողդ ու հաւատքով լեցուն: Թող հետեւին մեզի ամէն անոնք, որ ուժ կը զգան իրենց մէջ եւ կը հաւատան մեր վերջնական յաղթանակին:

Որոտընդոստ ծափերու մէջ ընկ. Շաւարշ Միսաքեան վերջացուց իր խօսքը, որմէ վերջ ընկ. նախագահը, փակուած յայտարարեց հրապարակային այս ժողովը:

ԱՀԱ ԻՍԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Փրակայի մէջ, մասնաւոր շէնք մը յատկացուած է 1921ի մարդահամարին վերաբերեալ փաստաթուղթերուն: Այս առթիւ պատրաստուած վիճակագրութիւն մը հետեւեալ դեղեցիկ պատկերը երեւան կը հանէ: Այդ փաստաթուղթերը բոլորը մէկ կը գրաւեն 190 քառակուսի մեդրի տարածութիւն մը եւ դետեղուած են 9000 խաւարքարտէ տուփերու մէջ: Այս մարդահամարին համար պէտք եղաւ հատցնել 5000 կապոյտ մատիտ եւ սպառել 230 լիդր կարմիր մելան, Այս թղթածրարները կապելու համար, գործածուեցաւ քառասուն հազար մեդր չուան:

Իսկ յառաջիկայ մարդահամարին հաւար, կը նախատեսուի աւելի քան 4,5 միլիոն թերթ թուղթ:

ՓԱՐԻԶԻ ԹՈՒՐՔ ԴԵՍՊԱՆԸ

Ցայտնի է թէ փարիզի նախորդ դեսպանին եւ սէրպէսթ ճիւմհիւրիյէթի հիմնադիր ղեկավար ֆէթհիի հրաժարումով, բաց կը մնար փարիզի թրքական դեսպանութեան պաշտօնը:

Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը հաւանութիւն յայտնեց որ այդ պաշտօնին կոչուի ներկայիս պէրնի թուրք դեսպանը Մխնիր պէյ:

ԼԱՅՓԻՑԻԿԻ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ

Լայփցիկի տարեկան տօնավաճառը այս տարի հաւաքած է 7650 առեւտրականներ եւ ճարտարուեստի տէրեր, որոնք իրենք նմոյշները կը ցուցադրեն: Ասոնցմէ 678ը օտարներ են, 20 տարբեր երկիրներէ եկած:

Կարդացէք և Տարածեցէք ՁԱՌԱՋը

ՈՒԹ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՈՒԹ ՕՐԷՆ

(Ճամբորդի տպաւորութիւններ)

Աչքս աշխարհի ամենագեղեցիկ մայրաքաղաքին մէջ բացի. հոն Փարիզի մէջ ես կարդացի, ու հոն՝ Փարիզի մէջ սովրեցայ իմ մանկապիտութիւնս: Անոր զեղեցկութիւնները, հրապշալիքները իմ արեւելքցի տղու ճաշակս յղկեցին ու կը յղկէին տակաւին: Անոր թանգարանները, մատենադարանները, թատրոնները, նուագահանդէսները, հեղինակները, գրագէտները եւ վերջապէս շատ բաներ իմ մէջս արթնցուցին սէր դէպի արուեստն ու գրականութիւնը:

Եղայ եւ աշխարհի ամենամեծ պետութեան՝ Բրիտանիոյ մայրաքաղաքը, ի հարկէ նուազ արժէքաւոր դիտուած ամէն կողմէ, սակայն ես տարբերութիւնը չէի զգար յաճախ կապուած ըլլալով Փարիզի:

Այժմ, ինքզինքս կ'աքսորեմ այդ երկու մայրաքաղաքներէն դէպի աշխարհի ամենափոքրիկ երկիրը՝ Ալպանիա: Ի՞նչ զարմանալի եւ թերեւս ծիծաղելի միտք: Մարդիկ հետզհետէ կը խուժեն դէպի մեծ մայրաքաղաքները, իսկ ես ընդհակառակն:

ՊՐԻՒՔՍԷԼ-ԳՕԼՕՆԸԸ-ՊԱԼ

Լոնտոնէն մինչեւ Օսթանտ ճամբորդներու բազմութիւնը հոդի կը նեղացնէն, բարեբախտաբար միայն 3 ժամ է:

Պրիւքսէլ, կոկիկ ու գեղեցիկ մայրաքաղաքը Պելճիքայի, ամիսներէ ի վեր խնջոյքի եւ խրախճանքի մէջ է և պիտի տեւէ տակաւին մինչեւ Սեպտեմբեր: Պելճիքացի ժողովուրդը կը տօնէ իր անկախութեան հարիւրամեակը: Ամէնէն փոքրիկ տան ամէնէն աննշան մէկ պատուհանէն իսկ դրօշներ կը ծածանին: Փողոցները արտակարգ շքեղութեամբ լուսազարդուած են գոյնզգոյն եւ արուէստագէտի ներդաշնաւորութեամբ: Մեծ հրապարակներու արձաններուն շուրջ՝ ծաղիկները եւլեկտրական կտուցները տաքցած են ու աւազանէն բարակ ու անձրեւանման ջուրը խոնաւ կը պահէ զանոնք: Պրիւքսէլ կը տօնէ իր անկախութեան հարիւրամեակը: Զեմ գիտեր թէ Պրիւքսէլի հայերը՝ որ երկարատենէ ի վեր կը տեսնեն այդ հանդիսաւորութիւնները, լուսավառութիւններն, երգերը, պարերը զգացին նախանձի անհանգստութիւն: Ես նախանձեցայ, նախանձեցայ ակռաներս կճրտելով: Ալ ինծի մի հարցնէք թէ այդ նախանձը բարի՞ էր, թէ չար: Նախանձեցայ: Վերջացաւ:

Եւ տղայական ժտածուխներ, ծրագիրներ սանկ մը անցան գլխէս: Մտածեցի թէ ի՞նչ ընելու է երբ Հայաստանը կրկին անկախանայ:

Պրիւքսէլէն գերմանական սահմանագլուխը երկու ժամ է շոգեկառքով:

Գօլօնը գեղեցիկ քաղաք եղած է 12րդ դարէն ի վեր: Մայր Եկեղեցին միջին դարու կօթական արուեստի գեղեցիկ նմոյշներէն մէկն է եւ ամէնէն նշանաւորը ամբողջ Գերմանիոյ մէջ: Կը խառնուիմ ինծի հետ ճամբորդող Անգլիացիներուն ոտնկայ, քիչ մը ապրին՝ անդին նայելէ յետոյ լեցուեցան մեծ ինքնաշարժ կառքի մը մէջ: Դարձանք քաղաքին շուրջը եւ Հռենոսի եզերքը: Բայց հոս բոլորովին խորթ թուեցաւ ինծի, գերմաներէնի «խ»երը եւ «դ»երը շատ օտար թուեցան (կարծես թէ հայերէնի մէջ գոյութիւն չունին): Շուտ փախայ Գօլօնեըէն յուսալով որ Պալի մէջ ֆըրանսերէնը կամ անգլերէնը կ'անցընէի:

* * *

Այսօր պիտի ճեղքեմ ամբողջ Զուիցերիան հիւսիսէն հարաւ:

Բնութեան տաղանդաւոր ճարտարապետը կարծես թէ ամբողջ հանճարն ու ճարտարութիւնը սպառեր է Զուիցերիան շինելով, եւ երբ կարգը ուրիշներուն է եկեր, արդէն ձերը է, անպէտ ժարդ է դարձեր: Զուիցերիան տեսնելէ ետքը ինչքան երջանիկ եմ, որովհետեւ յաճախ ըսեր եմ, յաճախ կարդացեր եմ որ Հայաստանը երկրորդ Զուիցերիա մըն է:

Եւ հիմա Ագրիականի խաղաղ լուրը վրաս կը խնդրէ: Ի՞նչ տեսակ հայ եմ որ Զուիցերիան տեսնելով է որ Հայաստանի մասին գաղափար կազմեմ:

Զուիցերիա՛. լեռ, լեռ եւ լեռ, փոքր լիմչ լիճեր կան, հանդիսեր լեռներու կողքին նաեւ ժայռեր որոնց գագաթները ձիւնի մէջ կորսուած են, ձախ կողմը անհուն գանգրեր որ կը լանդի Պիւրժէնսթօք: Այս ճամբուն վրայ մարդ արկածի մասին կը մտածէ:

Գերմանացի վարդապետ մը որուն հետ ենք նոյն կառքին մէջ վեց ժամէ ի վեր, կը մտածանշեց տեղ մը եւ ըսաւ Շոգեկառքը կէս ժամ պիտի թաց երթալէ յետոյ պիտի միայն հինգ հարիւր մէթր ոտքով գալ հասնելու համար: Հետեւ այդ լեռները ոչ փորել եւ ոչ ալ փորել կարելի է, շոգեկառքը ստիպուած է շրջանցել:

Ու կը հասնինք Լուկանոն:

Այս փոքրիկ ու կամարաձեւ ծովը հաստատուած է հոն նուն լճին եզերքը: Այս վիճակագրական տարիները մասնաւորաբար նաեւ դարձաւ եւրոպական քանի մը մեծ պետութիւններ քաղաքական դաշնագիրներու դիւանագէտները իրենց բնական համը գիտեն: Անոնք միշտ ծած են երկու գործ միանգամայն տեսնել, օգտակար ըլլալ եւ լանագործութիւն:

Մեր շոգեկառքը գրկեց անցաւ Լուկանոն, ինչպէս լիճը, նեղ ու երկար, հոն մը, քաղցր հաժբոյր մըն ալ տուաւ մեզի:

Յ. ՊՈՒՐՆԱԶԵԱՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

«Ցէյլի Թէլէկրաֆ»ի թղթակիցը Եգիպտոսի ազգային կեանքը շրջանակներուն կարգին Հարցնելով քաղաքական կացութեան մասին, այն եզրակացութեան կուգայ թէ ինչպէս տնտեսական պաշտօնական շրջանները, նոյնպէս օտար քաղաքական դէմքեր, դեռ անպատճառ գտնեն վիճակ դաշնագիրներու սին, կուուիլ քաղաքական ազատութեան համար, երբ երկրին տնտեսական ծանր տագնապը կ'անցընէ:

Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ Եգիպտոս պէտք է զգուշանայ վէճ ու կռիւ յարուցանելէ անգլուեգիպտական դաշնագրի մասին, մինչեւ որ երկիրը նայ հաւասարակշռել իր տնտեսական կեանքը եւ կայուն մը վրայ պահել պետութեան եկամուտները:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՐՑԸ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒՅՍԻՆ ՏԱԿ

Ն. ՄԱՐ

Հայկական տարածքի հարցը մասնագիտության լույսին տակ դրած առաջին գիտական աշխատությունն է Ն. Մարի «Հայերը և հայկական տարածքը» (Պետրոգրադ, 1916 թ.) գրքույկը, որ ընդարձակ ներածությունից հետո բաժանված է երեք մասի։ Առաջին մասում հեղինակը քննության է առնում հայերի ծագումնաբանական հարցը, երկրորդում՝ հայերի ազգագրական տարրերը, իսկ երրորդում՝ հայկական տարածքի հարցը։

Ներածության մեջ հեղինակը նշում է, որ հայերի ծագումնաբանական հարցը ամենից առաջ պատմական հարց է, որ պատմական ուսումնասիրությունների հիման վրա պետք է լուծվի։ Ապա նա անդրադառնում է հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության պատմությանը, որի ընթացքում հայերի ծագման վերաբերյալ ստեղծվել են տարբեր տեսություններ։ Ն. Մարը նշում է, որ հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել լեզվաբանությունը։ Հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև հայ ժողովրդի ազգագրությունը։ Ն. Մարը նշում է, որ հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև հայ ժողովրդի ազգագրությունը։

Առաջին մասում հեղինակը քննության է առնում հայերի ծագումնաբանական հարցը, երկրորդում՝ հայերի ազգագրական տարրերը, իսկ երրորդում՝ հայկական տարածքի հարցը։

Ներածության մեջ հեղինակը նշում է, որ հայերի ծագումնաբանական հարցը ամենից առաջ պատմական հարց է, որ պատմական ուսումնասիրությունների հիման վրա պետք է լուծվի։ Ապա նա անդրադառնում է հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության պատմությանը, որի ընթացքում հայերի ծագման վերաբերյալ ստեղծվել են տարբեր տեսություններ։ Ն. Մարը նշում է, որ հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել լեզվաբանությունը։ Հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև հայ ժողովրդի ազգագրությունը։

Առաջին մասում հեղինակը քննության է առնում հայերի ծագումնաբանական հարցը, երկրորդում՝ հայերի ազգագրական տարրերը, իսկ երրորդում՝ հայկական տարածքի հարցը։

Ներածության մեջ հեղինակը նշում է, որ հայերի ծագումնաբանական հարցը ամենից առաջ պատմական հարց է, որ պատմական ուսումնասիրությունների հիման վրա պետք է լուծվի։ Ապա նա անդրադառնում է հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության պատմությանը, որի ընթացքում հայերի ծագման վերաբերյալ ստեղծվել են տարբեր տեսություններ։ Ն. Մարը նշում է, որ հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել լեզվաբանությունը։ Հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև հայ ժողովրդի ազգագրությունը։

(*) Մինչև 12 կարդալու «Ցասում» չ»ի ստեղծող կիրակի օրագրին մասին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՐՑԸ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒՅՍԻՆ ՏԱԿ

Ն. ՄԱՐ

Հայկական տարածքի հարցը մասնագիտության լույսին տակ դրած առաջին գիտական աշխատությունն է Ն. Մարի «Հայերը և հայկական տարածքը» (Պետրոգրադ, 1916 թ.) գրքույկը, որ ընդարձակ ներածությունից հետո բաժանված է երեք մասի։ Առաջին մասում հեղինակը քննության է առնում հայերի ծագումնաբանական հարցը, երկրորդում՝ հայերի ազգագրական տարրերը, իսկ երրորդում՝ հայկական տարածքի հարցը։

Ներածության մեջ հեղինակը նշում է, որ հայերի ծագումնաբանական հարցը ամենից առաջ պատմական հարց է, որ պատմական ուսումնասիրությունների հիման վրա պետք է լուծվի։ Ապա նա անդրադառնում է հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության պատմությանը, որի ընթացքում հայերի ծագման վերաբերյալ ստեղծվել են տարբեր տեսություններ։ Ն. Մարը նշում է, որ հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել լեզվաբանությունը։ Հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև հայ ժողովրդի ազգագրությունը։

Առաջին մասում հեղինակը քննության է առնում հայերի ծագումնաբանական հարցը, երկրորդում՝ հայերի ազգագրական տարրերը, իսկ երրորդում՝ հայկական տարածքի հարցը։

Ներածության մեջ հեղինակը նշում է, որ հայերի ծագումնաբանական հարցը ամենից առաջ պատմական հարց է, որ պատմական ուսումնասիրությունների հիման վրա պետք է լուծվի։ Ապա նա անդրադառնում է հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության պատմությանը, որի ընթացքում հայերի ծագման վերաբերյալ ստեղծվել են տարբեր տեսություններ։ Ն. Մարը նշում է, որ հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել լեզվաբանությունը։ Հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև հայ ժողովրդի ազգագրությունը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՐՑԸ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒՅՍԻՆ ՏԱԿ

Ն. ՄԱՐ

Հայկական տարածքի հարցը մասնագիտության լույսին տակ դրած առաջին գիտական աշխատությունն է Ն. Մարի «Հայերը և հայկական տարածքը» (Պետրոգրադ, 1916 թ.) գրքույկը, որ ընդարձակ ներածությունից հետո բաժանված է երեք մասի։ Առաջին մասում հեղինակը քննության է առնում հայերի ծագումնաբանական հարցը, երկրորդում՝ հայերի ազգագրական տարրերը, իսկ երրորդում՝ հայկական տարածքի հարցը։

Ներածության մեջ հեղինակը նշում է, որ հայերի ծագումնաբանական հարցը ամենից առաջ պատմական հարց է, որ պատմական ուսումնասիրությունների հիման վրա պետք է լուծվի։ Ապա նա անդրադառնում է հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության պատմությանը, որի ընթացքում հայերի ծագման վերաբերյալ ստեղծվել են տարբեր տեսություններ։ Ն. Մարը նշում է, որ հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել լեզվաբանությունը։ Հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև հայ ժողովրդի ազգագրությունը։

Առաջին մասում հեղինակը քննության է առնում հայերի ծագումնաբանական հարցը, երկրորդում՝ հայերի ազգագրական տարրերը, իսկ երրորդում՝ հայկական տարածքի հարցը։

Ներածության մեջ հեղինակը նշում է, որ հայերի ծագումնաբանական հարցը ամենից առաջ պատմական հարց է, որ պատմական ուսումնասիրությունների հիման վրա պետք է լուծվի։ Ապա նա անդրադառնում է հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության պատմությանը, որի ընթացքում հայերի ծագման վերաբերյալ ստեղծվել են տարբեր տեսություններ։ Ն. Մարը նշում է, որ հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել լեզվաբանությունը։ Հայերի ծագման հարցի ուսումնասիրության մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև հայ ժողովրդի ազգագրությունը։

Թէվֆիք Բիւշտի պէյ շնորհակալութիւն յայտնած է Էնկիւրիի ֆրանսական դեսպանին, որ վերջերս եալովա գացած էր։

Սուրիա գտնուող ձէմալ փաշայի տղաքը, բազմաթիւ հայ Դաշնակցականներ եւ հակաքէմալական Թուրքեր, արգիլուած են գործելու Դամասկոսի մէջ։ Չոն արգիլուած է նաեւ քիւրտ ցեղապետ Հաչօն, որ ձիաւոր ապստամբներով Թրքական հոդամասը մտած էր։

Հողային նոր զիջումներ Թուրքիոյ

Պէյրութի «Ահրար»ը իր օգոստ. 22ի թիւով դառնութեամբ կը հաղորդէ, որ Թուրք եւ ֆրանսական բանակցութեանց հետեւանքով սուրիական հողերէն Բաեասի կայարանը զիջուած է Թուրքիոյ։

Բաեասի կայարանը ռազմական շատ կարեւոր նշանակութիւն ունի, կը գտնուի ճիշդ Թրքական սահմանին վրայ, 10 քիլոմեթր հեռաւորութեամբ Իսկէնտէրունէն։

Օգոստ. 14ին ֆրանսական զօրքերը քաշուած եւ Թրքական զօրքերը եկած ու գրաւած են Բաեասը։

Իպրահիմ Թալի կը գովաբանէ

ԷՐԶՐՈՒՄ, 29 (Ա.).— Արարատի զսպուժը մօտ օրէն պիտի սկսի. բոլոր պատրաստութիւնները լրացած են։

Օգոստ. 24ին Պայազիտէն եկող ընդհ. քննիչ Իպրահիմ Թալի պէյ եւ զինուորական խորհրդական Գաստրի փաշա, իրենց ուղեկիցներով միասին Սալիհ փաշայի բանակատեղին հասած եւ Օգոստոս 25ին Տիարպէքիր վերադարձած են։

Թուրքեւպարսիկ սահմանագծման յանձնաժողովը երկու օր վերջ իկտիր հաւաքուելով, իր աշխատութիւններուն պիտի սկսի։

ՄՈՒՇ, 28.— Ընդհ. քննիչ Իպրահիմ Թալի պէյ այսօր ժամը 12ին Ախլաթէն հոս հասաւ եւ դիմաւորուեցաւ։ Սահմանագլուխի դէպքերուն մասին հետեւեալ ճառը խօսեցաւ.

— Պիթլիսէն յետոյ Դատուանէն վան անցայ, ուր քաղաքապահ զինուորներուն հանդիպեցայ։ Շատ գոհ եմ որ միլիսի կազմակերպութեան առիթ մը ստեղծուեցաւ։ Սիրոս հպարտութեամբ ուռեցաւ տեսնելով որ վանէն սկսեալ Մուրատիյէ, Գըզըլտէրէ, Պայաղիտ, Գարաքէօսէ եւ Արճէշ հազարաւոր քաղաքապահ զինուորներ պատրաստ են հայրենասիրաբար իրենց արիւնը թափելու։

Պայազիտի զօրաբանակի բանակատեղիին մէջ գիշեր մը հիւր մնացի։ Շրջակայքի բոլոր զինուորները կազմ ու պատրաստ տեսայ, զանազան դիրքերու մէջ գտնուող զինուորները առողջ եւ կազմակերպութիւնը կատարեալ գտայ։

Պայազիտէն վերջ Արճէշ անցայ, ուր օդանաւային գումարտակը գիս ճաշի հրաւիրեց, եւ ուր մտերիմ ժամեր անցուցինք։ Այսօր Ախլաթէն նոր եկայ. ճամբան գիւղացիներն ու միլիսները ինծի վստահութիւն ներշնչեցին։

Թուրք հաւատարմագիրներ ձերբակալուած

երեսուն Թուրք հաւատարմագիրներ ձերբակալուեցան Պոլսոյ, Էնկիւրիի եւ Զօնկուլտաքի մէջ։

Ձերբակալուածներուն մէջ կան համալսարանի ուսուցիչներ, գործաւորներ, երիտասարդ կին մը, եւ էնկիւրիի օտար դեսպանատան մը մէջ պաշտօնավարող կին մը։ Անոնց վրայէն գտնուած փաստաթուղթերը հաստատեցին թէ անոնք կապ եւ յարաբերութիւն ունէին Մոսկուայի հետ։ Թուրքիոյ մէջ, այս վերջերս, հաւատարմագիրներու ձերբակալումը յաճախադէպ կը դառնայ։

Ֆերիմի գործունէութիւնը

Ֆէթհի պէյ Պոլսէն մեկնեցաւ իզմիր ուր ի պատասխան Ըսմէթ փաշայի յարձակողական ճառին, պիտի ճառէ եւ ինքը։

Սէրպէսթի կուսակցութիւնը Սեպտեմբերի 20էն սկսեալ պիտի սկսի հրատարակել իր պաշտօնաթերթը։

Մեծ գործարանատէր, Պոլսոյ երեսփոխան եւ Սէրպէսթիի անդամ Սիւրէյեա փաշա թերթերուն ուղղուած յայտարարութեամբ մը խստօրէն կը դատափետէ Խալք կուսակցութիւնը, զոր կը մեղադրէ թէ երբեք նկատի չէ առած ժողովուրդին շահերը։ Երկու կուսակցութեանց միջեւ, հակամարտութիւնը հետզհետէ կը սաստկանայ։

Կեփէուն կը գործէ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 3 սեպտ.— Խորհրդային կարեւոր պաշտօնեներու վրայ գտնուող կարգ մը անձեր՝ ինչպէս Քէնտրատիէվ, կրօմսօն, Սատիրին, Զայեանօֆ, Եուբովսկի, Սուխանօֆ, Մակարօֆ, Պազարօֆ եւ բազմաթիւ ուրիշներ ձերբակալուեցան կէփէուի կողմէ իբրեւ ժանակից կամ դեկավար հակայեղափոխական կազմակերպութեան մը, որուն նպատակն է եղեր տապալել խորհրդային կառավարութիւնը եւ հաստատել դրաժատէրներու եւ կալուածատէրներու իշխանութիւն մը։ Ձերբակալուածները խոստովանեցան թէ գործօն դեր եւ մասնակցութիւն ունեցած են այդ կազմակերպութեան մէջ։ Քննութիւնները ու խուզարկութիւնները կը շարունակուին։

Գ. ԾԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ,
անդամ Société des Comptables֊ի (E. C. I.),
150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով։
ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires֊ի, Bénéfices Commerciaux֊ի *և* Impôts sur le revenu֊ի *գործողութիւններ։*

ԱՌԻՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱՁՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ ղերծ պահել Chiffred'Affaires֊ի եւ BénéficesCommerciaux֊ի *տուքքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, տաղտկագործ, երայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *ուրնիանաք։*

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ներկայացուցիչները, վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 64 Rue des Ecoles, Chope Parisienneի վերնայարկը։

Օրակարգ.— Ջեկոյց Շրջ. ժողովի պատկամաւորներու, հաշուետուութիւն շրջ. կոմիտէի եւ ընթացիկ հարցեր։

Ժողովին կրնան մասնակցիլ ցանկացող ընկերները։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Անիէռ Պուա Քոլոնպի «Սահակ Մեսրոպ» Գրադարանի կողմէ 7 Սեպտ. կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Արժանթէօյի անտառը։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԽԱՆԱՍՕՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. վ. Յանսնի շրջ. կոմիտէի կողմէ

Մասնակցութեամբ Քրիստափոր, կայծակ եւ բաբկէն Սիւնի ենթակոմիտէներու։ Այս կիրակի առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ իրիկուան ժամը 6, Սէն փէրիի ծանօթ դաշտին մէջ։

Բանախօսութիւն, նուագ, երգ, արտասանութիւն եւ ֆաճելի անակնկալներ։ Ձոխ պիւֆէ՝ ժողովրդական գիներով։

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այս կիր. Սէն Քլուի անտառին մէջ, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։

Կը նախագահէ Պ. Ալ. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

երգ. հայկական եւ ռուսական պարեր, ճաշ

ՁՈՒՆ ԵՒ ՄԱՏՋԵԼԻ ՊԻՒՖԷ

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Շոգենաւ՝ իջնել Սէն Քլուի Թրամվէյ Թիւ 2 եւ 25 իջնել terminus. Pavillon Bleuի առջեւ, ելեկտրական գնացք առնել Սէն Լազարէն եւ իջնել Սէն Քլուի, այնտեղից իջնել մինչեւ Pavillon Bleu.

Առաջնորդները կը սպասեն Թրամվէյի վերջաւորութեանը։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՎԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ

Գրեց՝ ՕՆ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Դեղեցիկ տպագրութեամբ եւ 220է աւելի մեծադիր էջերով այս գիրքը կը բովանդակէ ամբողջական եւ վաւերական պատմութիւնը

ՎԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ, *որուն 15 ամեակն է այս տարի,*

եւ որ մեր պատմութեան փառաւոր մէկ էջը կը կազմէ։

Հեղինակը, Զինուորական Խորհուրդի քարտուղար, այս գիրքը կազմած է օրը օրին, 1915ի Վանի ապրիլեան կռիւներու ընթացքին։

Ֆրանսայի համար կ'արժէ միայն 20 ֆրանք

Բացարձակապէս կանխիկ *Դիմել ՅԱՌԱՋի վարչութեան*

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ընկեր Զօրմիսեանի տունը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի Զէյթուն ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եուպոն, վիշապեան եւ Փոթորիկ խումբերու ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ եւ ջեկոյց։

Գ Ա Ի Ա Ռ

Վինէյի կոմիտին իր շրջանի բոլոր խումբերը (Քրիստափոր, Ապառաժ եւ Ռուստոմ) ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս կիրակի ժամը 2ին, Կոմիտէի «Ապառաժ» ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ.— Ջեկոյց Ը. Շրջ. ժողովի մասին եւ նոր կոմիտէի ընտրութիւն։ Ժողովէն վերջ բոլոր ներկայ ընկերները պիտի լուսանկարուին։ Կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ճիշդ ժամանակին ներկայ գտնուիլ իրենց անդամատեարերով միասին։

Հ. Յ. Դ. Լիոնի պատ. միութեան ժողովրդային գրադարանը բաց է, Բշ. Դշ. եշ. եւ Ուրբաթ երեկոները ժամը 7—8.30։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ն. Գ. Բ.ի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Petite Source սրճարանը։ Կարեւոր օրակարգ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

Լիոն.— կայծակ խումբ, ջիրատարակեցինք ուշ ստացած ըլլալով։

Լիոն.— պատ. միութ.—Նոյնպէս։

EMPIRE միւզիք-հոլ՝ 37 Av. Wagram

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Ֆնտըճաքցի Օր. Կիւրճի Իսրայէլեան, ժողանուն՝ Դամատ, հօր անուն Փանոս քոյրերը Ովսաննա, Հռիփսիմէ, Մարթա, եղբայրները Դանիէլ, Յովհաննէս։ 12 տարի առաջ անյայտացած է Հալապի (Սուրիա) կողմերը։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Պոլիս։ Ճշդրիտ լուր տուողին 200 ֆր. նուէր։ Իմացնել՝ Toros Israélianի, Traverse Chevalier No. 20, St. Loup, Grand Pins. Marseille.

— Կը փնտռուի Սեբաստիոյ Պուրհան գիւղացի ժօրաքրոչ որդին դերձակ Անդրանիկ Պալիկեան որ երեք տարի առաջ Պէյրութէն եկած է Մարսէյլ եւ մեկնած է Հարաւային Ամերիկա։ Մէկ նամակ ստացած ենք իրմէ։ Անկէ ի վեր լուր չունինք իր մասին։ Իմացնել Տիկ. Կ. Խոտիկեանի, 34 Bld Lafuante, Marseille

— Կը փնտռուի Արաբկիրցի Եղիա Դազանճեան իր եղբօր Նազարէթ Դազանճեանի եւ իր քեռորդիները Հայկ եւ Արաա Տէվիրճեանի կողմէ, 1924ին Եղիա կը գտնուէր Պուքրէշ (Ռումանիա)։ Կը խնդրուի իմացնել՝ A. Demirdjianի 120 bld Jean Jaurès, Boulogne s)Seinc France, *կամ* H. Demirdjianի 2 Georges Dupré St-Etienne(Loire) France. *Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէ արտատպել։*

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՍԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԱՆՕՔ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)
(Bld. Barbèsի վրայ) (Մէթրօ Barbès)

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ։

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ մնացած առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ձախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն

Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ սէն միշէլ Հեռաձայն Littré 38—

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՇԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՑԵՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-51

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Շշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ռէնթկէնի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 0[illegible]

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։
Անարատ եւ թարմ ՍՈՒՐՃ
Ապրանքներուն ամէնէն լաւը՝ անմրցելի գիներով

Ծախու է ճաշարան - սրճարան մը թրամուէյի գծին վրայ, Ավընիւ Վէրսէօն (Իսի-լէ Մուլինօ) փողոցին մէջ։ Լաւ յաճախորդ (մեծ մասը Ալճերիացիներ են)։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել կէսօրին ժամը 12ին կամ իրիկունները ժամը 6—7 Մխիթարեան Շիրանեանի 92bis Ave. Verdun, Issy-les-Moulineaux.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ [illegible] նոր մեթոտով դարմանում [illegible] կանանց մորթի, արիւնի [illegible] հիւանդութեանց (ֆրանկոֆրանսիզ.) եւ վարիսի։ Մաս աւթուառ։ Ընդհատ եւ [illegible] հրդացկութ. ամէն օր 9—12, Կիրակի 9—12։

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Ընուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95-21

ԿՐ ՓՆՏՌՒԻ

[illegible] որ գիտնայ կօշիկի նկ[illegible] թիւն ընել։ Լաւ պայմ[illegible] ֆրանսերէն խօսիլ անհր[illegible] է։ Դիմել «Au Ressemel[illegible] Luxe», 22 Rue du Pr[illegible] Wilson, Levallois Perret[illegible] Porte Ghamperreth մօտ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

ODEON

POLYDOR
MARQUE DÉPOSÉE

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

Columbia

ODÉON Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ COLUMBIA

56 RUE PIAT, PARIS (20e), MÉTRO: BELLEVILLE
ԱՄԷՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ ՖՈՆՈՆԵՐ ԿԱՆԽԻԿ ԵՒ ԱՊԱՌ
ԱՄԷՆ ԼԱՒ ՖՈՆՕ ԵՒ ՓԼԱՔ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆ Է

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»		»
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.256

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
6
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
6 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1358

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆԸ ԵՒ ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Երեք ամիսներէ աւելի է որ արիւն կը հոսի Չայկական Նահանգներու և Քիւրտիստանի մէջ։ Քիւրտ ժողովուրդի ազատագրական շարժումը, շնորհիւ իր հզօր թափին, լայն արձագանգ գտաւ միջազգային մամուլին մէջ։ Սակայն դրամատիրական աշխարհը, երեք ամիսներէ ի վեր լուռ հանդիսատեսի դերին մէջ կը մնայ, ու մարդկութիւնը քարացած սրտով, անտարբերութեամբ կը դիտէ ցեղի մը բնաջնջումը, կարմիր Սուլթանի յաջորդներուն կողմէ։

Մարդկութեան արդարամտութեան ողբերգութիւնը հոն կը հասնի, որ այս ամբողջ հակամարդկային լռութեան մէջէն, յուզումնահար ձայն մը միայն կը լսուի, այն ալ հայ ժողովուրդի կողմէ, որ ասկէ 15 տարի առաջ, աւելի ահռելի պայմաններու մէջ, խողխողուեցաւ Թուրք բարբարոսներու ձեռքով, նոյն այդ դժբախտ ու տգէտ քիւրտ զանգուածներու ակցութեամբ։ Ու ողբերգականը այն է, որ մենք Հայերս, գիտակցելով որ քիւրտ ժողովուրդը իր տգիտութեան բերումով գործիք մը միայն եղած էր դաւադիր Թուրքիոյ ձեռքը, այսօր, ներողամտութեամբ անցեալը կը մոռնանք, ու ձայն կը բարձրացնենք ըսելու թէ ներկայ դարու մարդկութեան և քաղաքականութեան մեծագոյն արատներէն մէկը պիտի մնայ այն անխիղճ անտարբերութիւնը որ ազատ ու հզօր ժողովուրդներն ունեցան պաշարուած, չարդերու ենթակայ, բայց ազատատենչ քիւրտ ժողովուրդին հանդէպ։

Դրամատիրական աշխարհի անտարբերութիւնը եթէ լռելեայն քաջալերութիւն մըն է Թրքական արիւնարբու քաղաքականութեան, պատմական զգուելի իրողութիւն մը պիտի մնայ գ. Միջազգայինի եւ խորհրդային միութեան բացայայտ աջակցութիւնը Թուրքիոյ, ժողովուրդի մը ազատութիւնը խեղդելու եւ անզէն բազմութիւնները արմատապէս բնաջնջելու համար։ Այս ալ կոմունիստական կուսակցութեան համաշխարհային յեղափոխութեան «պատուին» պիտի արձանագրուի, եւ արիւնալի փաստ մը եւս պիտի աւելնայ բոլշեւիկեան խարդախութիւններուն վրայ, ինչ որ անոնց քով կը կոչուի «ազգերու ինքնորոշման» սկզբունք։

Այս բոլորէն յետոյ մխիթարական է ընկերվարական Միջազգայինի գործադիր մարմնի միաձայնութեամբ ընդունած բանաձեւը քրտական ազատամարտութեան առթիւ, ընկերվարական աշխարհի բողոքը գոնէ հնչեցնելու դրամատիրական պետութիւններու եւ բռնակալ Թուրքիոյ ականջներուն։ Անշուշտ Թուրքերը իրենց վայրագ ընթացքէն ետ չպիտի մնան։ Բայց գոնէ ընկերվարական կազմակերպութիւնները, այս վճռական օրերուն, իրենց դատապարտութեան խօսքը կ'ըսեն տեղի ունեցող բարբարոսութեան մասին։

Ահա այդ բանաձեւի մէկ հատուածը.

«Գործադիրը աշխարհի ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ջարդերուն վրայ, որոնցմով Թուրք կառավարութիւնը ո՛չ միայն կ'ուզէ կոտորակել իրենց ազատութեան համար կռւող քիւրտերը, այլ նաեւ բնաջնջել քիւրտ խաղաղ ժողովուրդը, որ չի մասնակցիր ըմբոստութեան։ Թուրք կառավարութիւնը կ'ուզէ քիւրտերն եւս ենթարկել Հայերու վիճակին, առանց որ դրամատիրական ազգերու հանրային կարծիքը բողոքէ այս արիւնահեղ բարբարոսութեան դէմ։

Ընկերվարական Միջազգայինի Գործադիրը Մարմինը Թրքական զօրքերու համախմբումը խաղաղութեան վտանգ մը կը նկատէ եւ դատապարտելէ յետոյ Թուրքիոյ նկրտումը, զօրքերը պարսկական հողը մտցնելու առթիւ, կ'եզրակացնէ.

«Ուշադրութիւն դարձնելով այն վտանգներուն վրայ, որոնք կրնան ծագիլ քիւրտիստանի դէպքերէն, Գործադիրը կը հրաւիրէ աշխարհի հանրային կարծիքը բողոքելու Թէ Թուրք սակաւապետութեան բռնութիւններուն եւ Թէ դրամատիրական կառավարութեանց լռութեան դէմ, հանդէպ այն արիւնահեղ ոճիրներուն, որոնց զոհ կ'երթայ քիւրտ ժողովուրդը։»

Ընկերվարական Միջազգայինի բողոքը, որ սկսած է լոյս տեսնել աշխարհի բոլոր ընկերվարական Թերթերուն մէջ, Թէեւ ուշացած, բայց կուգայ այս ճակատագրական ու վճռական օրերուն մարդկութեան հանրային կարծիքը հետաքրքրելու դէպի Արարատի բարձունքները, ուր քրտական ազատագրութեան նաւը, Նոյի Տապանին պէս, ապաւէն գտած է Արարատի սառուցեալ գօտիին մէջ։

Եթէ մէկ կողմ Թողունք վանի, Պուլանըղի, Սասնոյ, Զուլամերկի եւ հարաւային Քիւրտիստանի կռիւներն ու Թրքական վայրագութիւնները, ու միայն Արարատի ահռելի տոամը նկատի ունենանք, մարդկութեան աչքերուն առջեւ պիտի պարզուի վերին աստիճանի յուզիչ պատկեր մը, դարերու ընթացքին հազուագիւտ պատահար մը։ Մօտ 10,000 Քիւրտեր, զինուած ու անզէն ժողովուրդ, երեք ամիսներէ ի վեր շրջապատուած են Թրքական 60,000 զօրքերով, ու կեանքի եւ մահուան կռիւ կը մղեն յանուն քրտութեան ազատութեան։

Ու այս 10,000 Քիւրտերը, կտրած աշխարհէն ու մարդկութենէ, հետզհետէ վեր մագլցելով Արարատի գագաթները, կարծէք ինկած են Սառուցեալ Բեւեռի մօտերը, առանց ոտքի օր, առանց օդնութեան կանչերու։ Վճռական գօտեմարտը սկսած է։

Մինչէ՞ մարդկութիւնը պիտի հանդուրժէ որ անոնք մինչեւ վերջին մարդը մորթուին Թուրքերէն, կամ իրենց վերջին շունչը փչեն Արարատի սառցակոյտերուն մէջ...

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊԱՅՔԱՐ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

«Խորհրդ. Հայաստան»ը նոր խմբագրականով մը, «ընդդէմ հարուածնացիոնալ ուկլոնիզմին» վերնագրով կոմունիստական շարքերը կը հրաւիրէ անողոք պայքար մղելու Դաշնակցութեան դէմ, ինչպէս նաեւ այն կոմունիստներուն, որոնք Պետիկ Թորոսեանի պէս բացատրութիւններ կու տան Դաշնակցութեան քաղաքականութեան մասին։

«Պիտի հարուածել նրանց, ովքեր չեն տեսնում Դաշնակցութեան արտաքին, կալմիր գծից դուրս եւ ներքին, Անդրկովկասում ու Հայաստանում կատարած աշխատանքի կապը, ովքեր կարծում են, Թէ միայն կուլակը կարող է դաշնակ լինել։ Պիտի հարուածել նրանց, ովքեր չեն տեսնում, Թերագնահատում են այն, որ Դաշնակցութիւնն իմպերիալիզմի պատերազմական դիրքերում ակտիվ պատրաստւում է հակախորհրդային արշաւի, դրա մէջ փնտռելով հայկական բուրժուազիայի փրկութիւնը, ովքեր շիլ ու շփոթ անալիզով քօղարկում են Դաշնակցութեան վտանգը։

Մեր բոլոր կազմակերպութիւնները պիտի ուժեղացնեն հակադաշնակցական պրոպագանդը, մեր ագիտ-մասսայական աշխատանքները պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմի յարձակողականի նոր Թափ պիտի ստանան, մաժուլը պիտի սրի իր պայքարի զէնքերն այդ ֆրոնտում, բարձրացնելու ամենալայն մասսաների աչալրջութիւնն ու զգուշութիւնն ընդդէմ Թշնամու, ընդդէմ նրա ագենտուրայի — նացիոնալ ուկլոնիզմի։

Առանց դրան, առանց մասսաների զգօնութեան ու աչալրջութեան, նրանց դասակարգային գիտակցութեան ու ատելութեան նոր ալիքի բարձրացման, հնարաւոր չէ մեր յաջող պայքարն այդ ֆրոնտում։

Հակառակ դէպքում անխուսափելի են զգօնութիւնը կորցնելը, իդէոլոգիական պայքարի, տեսական արշաւի ոչ բոլոր զէնքերի սրումն ընդդէմ նացիոնալիզմի, նացիոնալ-ուկլոնիզմը եւ վերջապէս սխալներն այդ ասպարէզում։ Հարցի շեշտակի կարեւորութիւնն ըմբռնելու համար, հերիք է միայն յիշատակել քաղաքական այն կոպիտ սխալը, որ արեց մեր Թերթի, «Խ. Հ.»ի խմբագրութիւնն, առանց այլեւայլի տպագրելով ընկ. Պ. Թորոսեանի բացայայտ աջ օպորտունիստական նացիոնալ ուկլոնիստական յօդուածը, որն անխնայ հարուած պիտի ստանայ մեր կազմակերպութիւնների կողմից։ «Խ. Հ.»ն ընդունելով իր կոպիտ սխալը, ուղղեց զայն։ Հէնց այդ փաստը դաս պիտի դառնայ մեր բոլոր կազմակերպութիւնների, բոլոր Թերթերի համար։

Պայքար յանուն Մարքս Լենինեան Թէորիայի անաղարտութեան, նրա անսայթաք յարձակման։

Շեշտակի հարուած նացիոնալ-ուկլոնիզմին, լենինեան ազգային քաղաքականութեան կիրառման։ ազգային կուլտուրայի զարգացման հիմնական վտանգին մեր շարքերում»։

Ըստ երեւոյթին կոմունիստական կուսակցութեան ներքին կեանքը շատ «աղարտած» է, և քաղաքական ուղղութեան կատարեալ շփոթ կը տիրէ։ «Խ. Հայաստան»ի էլոյթները Դաշնակցութեան քաղաքականութեան մասին այդ ուղղութեամբ նշանակալից են։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հայերը Ժընեւի մէջ

Միջպետական գաղթ. յանձնախումբը ներկայիս իր երկրորդ նստաշրջանի աշխատանքները կը կատարէ Ժընեւի մէջ։

Բացման նիստին, Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը մեծ գովեստներով յիշեց Տօքթ. Նանսէնը, որուն ժահը զգալի բաց մը կը թողու գաղթականներու պաշտպանութեան գործին մէջ։

Ընթացիկ հարցերու կարգադրութենէն յետոյ, յանձնախումբը անցաւ գաղթականներու բնորոշման հարցին։ Կարծիքներու փոխանակութիւն տեղի ունեցաւ վարչական եւ իրաւաբանական կարգ մը դժուարութիւններու մասին, որոնք կը բխին այս խնդրէն։ Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ այն հարցով թէ Նանսէնեան անցագրէն պիտի կրնա՞ն օգտուիլ կարգ մը անձեր, որոնք իրենց հայրենիքէն հեռացած են անցագրով կամ առանց անցագրի, առանց սակայն կորսնցնելու իրենց հպատակութիւնը։

Կարգ մը հայ գաղթականներու մասնաւոր պարագան, ինչպէս նաեւ անոնցը որ Խորհ. Միութենէն հեռացած են անսովոր պայմաններով, խորհրդակցութեան նիւթ եղան։

Յանձնախումբը որոշեց Ազգերու Ժողովին ուշադրութիւնը հրաւիրել Յունաստանի հայ գաղթականներու պարագային վրայ։

Քիւրտերը կը յարձակին Տիգրանակերտի վրայ

Սեպտ. 4 Թուականով Պոլսէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ Թէ Քիւրտ յեղափոխական ուժերը յարձակած են Թուրք զօրախումբերուն վրայ, մասնաւորաբար Տիգրանակերտի շրջանին մէջ։

Ըմբոստները ետ մղուած են բազմաթիւ ժեռաձներ լքելով ռազմադաշտին վրայ։

Առանց յիշելու Թուրքերուն կորուստները, հեռագիրը չի մոռնար աւելցնել Թէ Քիւրտերը պատակուած են իրենց մէջ, եւ Թէ «անոնց պարտութիւնը առաջ կուգայ մանաւանդ այն իրողութենէն Թէ վերջին պահուն, ուրիշ ցեղախումբեր մերժած են օժանդակել ըմբոստներուն»։

Եգիպտոսի կացութիւնը

«Մորնինկ Փոսթ»ի Աղեքսանդրիոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ Թէ Եգիպտոսի ազգայնական շրջանակները մեծ ուրախութեամբ ընդունեցին Ֆուատ Թագաւորին զարմիկը՝ իշխան Ֆուատի «Էլ Ահրամ» Թերթին բրած յայտարարութիւնները, որոնցմով իր համակրութիւնը կը յայտնէ վաֆտ կուսակցութեան եւ Եգիպտոսի Թագաւորին դէմ անոր բացած պայքարին։

Իր յայտարարութիւններուն մէջ, իշխանը կը պնդէ որ Վաֆտը պահանջէ Եգիպտոսի անկախութիւնը, անգլիական զօրախումբերու երկրէն հեռացումը եւ շարունակէ դէմ կենալ եգիպտական ներկայ օրէնքներու մէջ որ եւ է փոփոխութեան, որովհետեւ, այդ փոփոխութիւններով, հաւանաբար անկարելի կը դառնայ Վաֆտի Թշնամութեան գլուխ վերադարձը։

Հնդկաստան կը սկսի խաղաղիլ

Կալկաթայէն «Տէյլի Հէրըլտ»ի Թղթակիցը կը գրէ Թէ հետզհետէ կը հաստատուի որ քաղաքացիական անհնազանդութեան պայքարը կը նուազի, մանաւանդ Հնդկաստանի արեւելեան կողմերը։

Պէնկալի եւ Պեհարի բազմաթիւ գիւղերուն մէջ, Հնդիկներ եւ Մահմետականներ իրենց հաւատարմական զգացումները կը յայտնեն Հնդկաստանի կառավարութեան։

Ասկից զատ, տեղ տեղ կը կազմուին խաղաղութեան կոմիտէներ, անհնազանդութեան շարժումին դէմ պայքարելու համար։

Միւս կողմէ, կանոնի հետ բանակցութիւնները կը շարունակուին։

ԻՍԿ ՍԱՏԱՐԱ ԿԸ ԽՈՒՈՎԻ

Քոլափուրի կառավարութեան Սատարա շրջանին մէջ, քաղաքացիական անհնազանդութիւն քարոզող անձեր յաջողեցան կարգ մը գործութիւններու տեղի տալ։ Մօտակայ բլրան մը վրայ, 500ի չափ զինեալ անձեր հաւաքուած են եւ վախ կայ որ կը պատրաստուին քաղաքը կողոպտել։ 100ի չափ ոստիկաններ ղրկուած են արդէն Սատարա ուր 12 մեծ ինքնաշարժներով, փութայէն կը փոխադրուին նոր ուժեր եւս։

ՆՈՅՆՊԼԻՍ ՔԱՐԱՇԻԻ ՄԷՋ

Նոր կռիւ մը ծագեցաւ ոստիկաններու հւ կամաւորներու միջեւ երկաթուղիի ընկերութեան մթերանոցին քովերը։ Տասնեւութ կամաւորներ, մէկն ըլլալով պոյքոթի կոմիտէին քարտուղարը, ձերբակալուեցան։

Նորեն ինգաւեայ ծրագիրը

Խորհրդային Միութեան համայնավարներու կեդր. կոմիտէն տնտեսական բոլոր կազմակերպութիւններուն եւ սէնտիքանէրուն ուղղեց՝ 1930-1931 տարեշրջանի տնտեսապէս զարգացման ճիգերու վերաբերեալ կոչ մը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

«ԼԱՒ Կ'ԸՆԷ ԵԹԷ ԴԻԿՏԱՏՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ՉԽՕՍԻ...»

Թուրք դատական գործավար Մահմուտ Էսատ պէյ Գոնիա հաստատ եւ այցելեց կուսակալին, զօրաքանակի եւ դատական պաշտօնատուները, քաղաքապետութիւնը մեծ ճաշկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ իրեն։

Հաշկերոյթէն առաջ Մահմուտ Էսատ պէյ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ։

— Ֆէթհի պէյի Թերթերուն ըրած յայտարարութիւնը ինծի բերին այն միջոցին, երբ դատական կազմակերպութիւնը, իմ յայտարարութիւն ընելը հակառակ կը գտնէ խալք կուսակցութեան կանոնագրին, ընդդիմադիր պետէն չէ որ պիտի սորվիմ կուսակցութեան կանոնագիրը։ Ես ըսի որ ճիշդ չեն դատական կազմակերպութեան մասին Ֆէթհի պէյի ըրած քննադատութիւնը։ Նորէն կը կրկնեմ Թէ սխալած է իր այդ խօսքերուն մէջ։

Եթէ, իր խոստման համաձայն, դատական կազմակերպութեան շուրջ իր տեսածները ըսէ Ազգ. ժողովի բեմէն, շատ գոհ պիտի Թողու զիս քանի որ առիթը պիտի ունենամ հաստատելու Թէ իր քննադատութիւնները ի՞նչպէս են ի՞նչ են։ Մէջտեղն են իմ յայտարարութիւններս, եւ անոնց մէջ ո եւ է հակասութիւն չկայ։

Իբրեւ մէկ անդամը խալքի, ես ըսի Թէ այս կուսակցութիւնը հոգի տալու պարտքէ մը գատ, Աստծոյ անգամ տալիք ո եւ է հաշիւ չունի։ Ասիկա կրկին կ'ըսեմ, այնքան մաքուր եւ բարձր է կուսակցութիւնը։

Կուսակցութիւնը եւ անոր դատական գործավարը միայն Թուրք ազգին հաշիւ կուտայ։ Ասիկա անոր պարտքն է։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը եթէ առիթը տայ մեզի յաճախ տալու այդ հաշիւները, անտարակոյս ատով պիտի աւելնայ մեր ուժը։

Կեսարիոյ մէջ ասոնք ըսած էի. եթէ Ֆէթհի պէյ կ'ուզէ անպատճառ հակասութիւն տեսնել իմ այս պարզ խօսքերու մէջ, ես ի՞նչ ընեմ։

Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը շատ աղէկ կ'ընէ, եթէ չգործածէ այս տեսակ բառեր, «այդ նախադասութիւններէն դիկտատորութեան հոտ ալ կուգայ»։ կը կարծեմ Թէ այս ձեւով Թուրք ազգն ալ յարգուած կ'ըլլայ։

ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐՈՂՆԵՐԸ

Ֆէթհիի կուսակցութեան յաբած են նաեւ Շամլսարանի նախորդ տնօրէնն եւ այժմ մանկավարժութեան դասախօս Խսմայիլ Հագգը, ինչպէս նաեւ նախկին կրթական տնօրէն Քէմալ պէյը։

Ասոնցմէ զատ, շատ մը ուսուցիչներ եւ պաշտօնեաներ ալ դիմած են, բայց չեն ընդունուած, որովհետեւ պաշտօնեաներուն արգիլուած է քաղաքական կուսակցութեանց անդամակցիլ։

*** «Միլլիյէթ»ի հաժանայն, Պէյլէրպէյի շրջանին կազմակերպութիւնը յանձնուած է «Շարէքէթ» Թերթի տէրերէն Ֆախրի Քէմալ պէյի, որ յաջողած է 120 անդամ արձանագրել։ Ասոնց մէջ կան նաեւ քրիստոնեաներ...։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԵՐ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

(Շար.)

ՍԻՄՓՈՆԻԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հին Կարսի թեմական հոգևորականության մասին մեզ հասած տեղեկությունները շատ սակավ են։ Ըստ Ղևոնդ Ալիշանի՝ Կարսի թեմը հիմնադրվել է 1828 թ. Ռուսական զորքերի կողմից Կարսի գրավումից հետո։ Թեմի առաջին առաջնորդ է նշանակվել Սիմփոնի վանահայր Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Նրա ժամանակ թեմի կենտրոնը եղել է Սիմփոնի վանքը։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1832 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1837 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1843 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1849 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1855 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1861 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1867 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1873 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1879 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1885 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1891 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1897 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1903 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1909 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1915 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1921 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1927 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1933 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1939 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1945 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1951 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1957 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1963 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1969 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1975 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1981 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1987 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 1993 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 1999 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2005 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2011 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2017 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2023 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2029 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2035 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2041 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2047 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2053 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2059 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2065 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2071 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2077 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2083 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2089 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2095 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2101 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2107 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2113 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2119 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2125 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2131 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2137 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2143 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2149 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2155 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2161 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2167 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2173 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2179 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2185 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2191 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2197 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2203 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2209 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2215 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2221 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2227 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2233 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2239 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2245 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2251 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2257 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2263 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2269 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2275 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2281 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2287 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2293 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2299 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2305 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2311 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2317 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2323 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2329 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2335 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2341 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2347 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2353 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2359 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2365 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2371 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2377 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2383 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2389 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2395 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2401 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2407 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2413 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2419 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2425 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2431 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2437 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2443 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2449 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2455 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2461 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2467 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2473 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի առաջնորդ Գրիգոր եպիսկոպոսը։ Գրիգոր եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Սիմփոնի վանք։ Գրիգոր եպիսկոպոսը մահացել է 2479 թ. հունվարի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Սիմփոնի վանահայր Հովհաննես եպիսկոպոսը։ Հովհաննես եպիսկոպոսի ժամանակ թեմի կենտրոնը նորից տեղափոխվել է Կարս։ Հովհաննես եպիսկոպոսը մահացել է 2485 թ. հոկտեմբերի 15-ին։ Նրան հաջորդել է Կարսի

ՅԱՂԹԱԿՆԵՐՈՋ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԵՐՈՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

— Ո՛չ, ես ալ չեմ գիտեր, ինչո՞ւ համար ինծի այդ անունը տուին։ Ես ալ ուրիշներու պէս կ՚ապրէի, կ՚աշխատէի, կ՚ուրախանայի եւ կը տրտմէի։ Ամէն ինչ կանոնաւոր կերպով կ՚ընթանար։ Ես ալ ուրիշներու պէս ամուսնացած էի, զաւակներ ունէի, եւ ամէն ինչ կարգին էր։ Ես ալ ուրիշներու պէս ունէի հարեւաններ, որոնց հետ կը խօսէի, կը զրուցէի, կը խրատէի, կը խրատուէի։ Ես ալ ուրիշներու պէս ունէի ընկերներ, որոնց հետ կը զուարճանայի, կը խնջոյքներ կ՚ընէի, կը գինովնայի։ Ես ալ ուրիշներու պէս ունէի թշնամիներ, որոնց հետ կը կռուէի, կը վիճէի, կը հայհոյէի։ Ես ալ ուրիշներու պէս ունէի ծանօթներ, որոնց հետ կը ծանօթանայի, կը բարեւէի, կը հրաժեշտ տայի։ Ես ալ ուրիշներու պէս ունէի ազգականներ, որոնց հետ կը հանդիպէի, կը տեսնուէի, կը հեռանայի։ Ես ալ ուրիշներու պէս ունէի ծանօթ

կոչը կը յայտնէ թէ հնգամեայ ծրագրի այս երրորդ տարեշրջանին միայն, տնտեսական արտադրութիւնը պէտք է հասնի նախապատերազմեան շրջանի ամբողջ ճարտարարուեստական արտադրութեան։

1930-1931ի ընթացքին, պէտք է ստացուի 7,5 միլիոն թոնօ ձուլածոյ, 74,5 միլիոն թոնօ ածուխ։ Պէտք է շինուին 2 միլիառ 500 միլիոն րուբլիի նոր մեքենաներ, 7,5 միլիոնի երկրագործական մեքենաներ, եւլլն.։

Այս ծրագրի իրականացման համար, պէտք պիտի ըլլայ ոտքի հանել բանուորական դասակարգի բոլոր ուժերը։

Կոչը յետոյ կը թուէ բոլոր այն միջոցները որոնց պէտք է դիմուի։ Կուսակցութեան, սէնտիքաներու եւ տնտեսական կազմակերպութեանց բոլոր ուժերը պէտք է ջանան ուժ տալ ընկերվարական մրցակցութեան, քաջալերելու համար գործաւորներու նախաձեռնութիւնը։ Աւէն մի միջոցի պէտք է դիմուի ուժ տալու համար աշխատանքի կարգապահութեան, եւ ապահովելու համար գործաւորներու «ինքնաբուհադատում»։

Ասկից զատ, միջոցներ ձեռք պիտի առնուին բարելաւելու համար բանուորներու պարենաւորումը եւ հրաւէր պիտի ուղղուի մամուլին ու հանրային կարծիքին որ ուժ տան ինքնաքննադատութեան եւ պայքարին տնտեսական ներկայ տագնապին դէմ։

Քոսթի յաղթական թռիչքը

Փարիզէն դէպի Նիս-Եորք իր յաղթական թռիչքէն յետոյ, որ ընդունելեցաւ արժանի խանդավառութեամբ եւ հիացօւմով, ինչպէս գրեր էինք, Քոսթ իր ընկերով Պելլոնթի հետ, ճամբան շարունակեց դէպի Տէլլաս (Թէքսաս) ուր հասաւ հինգշաբթի ժամը 17,37ին (ա. ժ.)։

Շահելու համար գնդ. Իսթէրվուտի մրցանակը (25,000 տ.) որ հաստատուած էր քաջալերելու համար փարիզէն Տէլլաս թռիչքը, Քոսթ եւ Պելլոնթ պէտք է կտրէին 2200 քիլոմեթրի հեռաւորութիւն մը եւս։

Մրցանակի պայմանները թոյլ կուտային օդանաւորդներուն Նիս-Եորքի մէջ հանգստանալ 72 ժամու չափ։ Բայց անխոնջ Ֆրանսացիները պէտք չունեցան այդքան սպասելու եւ ժամանակէն առաջ սկսան սաւառնիլ եւ անցնելէ յետոյ փէնսիլվանիոյ, Օհիոյի, Քէնթուքքի եւ Արքանսասի վրայով, անվտանգ հասան նշանակուած վայրը։

Հայ մը թաղապետակ. թեկնածու Պոլսոյ մէջ

Սէրպէսթի կուսակցութեան գործադիր մարմինը կազմուեցաւ, անմիջապէս քաղաքական գործունէութիւն մը եւ շարժում ստեղծելու մտադրութեամբ։ Պոլսոյ թաղապետական ընտրութիւններուն մէջ Սէրպէսթի թեկնածուներուն ցանկը արդէն պատրաստուած է։ Այս թեկնածուներու ցանկին մէջ կան Հայ մը, Ցոյն մը, Հրեայ մը։

Ֆէթհի եւ իր կուսակիցներէն մէկ քանիներ արդէն մեկնեցան Իզմիր, հոն կազմակերպելու համար մասնաճիւղ մը։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիրը, ձամեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի ձանրածանօթ ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ

HAIG MARACHLIANի

Fabrique des salaisons Orientales

16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE

որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու ձամար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.

Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծ եւ փոքր քանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ։

ԾԱԽՕՒԼ Է *Մարիպոդական մեկնումի պատճառաւ ծախու է St. Margueritte (Սէն Մարկրիթի) մէջ 17 փիէսով տուն մը որ ունի 550 մեթր մշակուած պարտէզ։ Նպաստաւոր պայմաններ։ Դիմել Պ. Աասատուրեանի, 42 Rue St. Barbé, Marseille.*

ՏԱՆՏԵՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏԻԼ

Ամենադիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէքոնի մէջ Սէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, ելեքտրական գնացքով, ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2,3 եւ 4 սենեակով ափարթըմաններ, ամենավերջին Confortով, ամառ ձմեռ տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդրոնական ջեռուցիչ եւ վերելակ (ascenseur)։ 50 հազարէն 100 հազար ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը մէկուկէս երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն վճարելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7։ Դիմել Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, *կամ Սէն Լազարի մօտ։ Աւէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգման մը պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները։*

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն.

ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԲՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

Լ'ԻՒՆԻՕՆ ԲԱՓԻՏ ՓՐԷՍ

Ա. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

21 Բիս Քէսըրի 21, ՄԱՐՍԷյԼ

Օթել Տիէօի հիւանդանոցին մօտը

Ներքաճաշակ արանց եւ կանանց ձամար բացած եմ ներկայ բարի խանութ մը, ուր կը մաքրենք եւ կը ներկենք գգեստեղէններ, մաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանքի։ Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ներկայացուցիչները, այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 64 Rue des Ecoles, Chope Parisienneի վերնայարկը։

Օրակարգ.— Չեկոյց Շրջ. ժողովի պատկամաւորներու, ձաշուեւութիւն շրջ. կոմիտէի եւ ընթացիկ ձարցեր։

Ժողովին կրնան մասնակցիլ ցանկացող ընկերներ։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԽԱՆԱՍՕՐԻ ԱՐՇԱՒԱՆՔԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. վալանսի շրջ. կոմիտէի կողմէ

Մասնակցութեամբ քրիստափոր, կայծակ եւ բաբկէն սիւնի ենթակոմիտէներու։ Ժողովրդական առաւօտ ժամը 9, Սէն փէրիի ծանօթ դաշտին մէջ։

Բանախօսութիւն, նուագ, երգ, արտասանութիւն եւ ձաճելի անակնկալներ։ Գոն պիւֆէ՝ ժողովրդական գիներով։

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱԶԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

վաղը կիր. Սէն Քլուի անտառին մէջ, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։

Կը նախագահէ Պ. Ալ. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

Երգ, հայկական եւ ռուսական պարեր, ճաշ

Կը մասնակցի ԵՔՐԱՏ երգչախումբը

ՁՈՒՆ ԵՒ ՄԱՏՋԵԼԻ ՊԻԻՖԷ

Շաղորդակցութեան միջոցներ.— Շոգենաւ՝ իջնել Սէն քլու։ Թրամվէյ Թիւ 2 եւ 25 իջնել terminus. Pavillon Bleuի առջեւ, ելեկտրական գնացք առնել Սէն Լազարէն եւ իջնել Սէն քլու, այնտեղից իջնել մինչեւ Pavillon Bleu.

Առաջնորդները կը սպասեն Թրամվէյի վերջաւորութեանը։

Ցնծագնաց է *ՍԱՒԱԿ—ՄԵՍՐՈՊ Գրադարանի դաշտահանդէսը որ տեղի պիտի ունենար այս կիրակի Արժանթէօյլի մէջ։*

ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ՌՈՄԱՆԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱԶԻ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ձան ձոուէսի սրաձիին մէջ Շովանաւորութեամբ Ռոմանի քաղաքապետ Պ. Էրնէսթ Պոնարտելի

Մուտք 2 ֆրանք Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ընկեր Զորմիսեանի տունը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Սէնիէ-Պուա-Հոլոնպի Զէյթուն ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Եռագոյն, Վիշապեան եւ Փոթորիկ խումբերու ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին ձանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ եւ զեկոյց։

Գ Ա Խ Ա Ր

Վիէնի կոմիտին իր շրջանի բոլոր խումբերը (Քրիստափոր, Ապառաժ եւ Ռուստոմ) ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ վաղը կիրակի ժամը 2ին, Կոմիտէի «Ապաժակ» ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ.— Չեկոյց Հ. Շրջ. ժողովի ժասին եւ նոր կոմիտէի ընտրութիւն։ Ժողովէն վերջ բոլոր ներկայ ընկերները պիտի լուսանկարուին։ Կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ճիշդ ժամանակին ներկայ գտնուիլ իրենց անդամատերերով միասին։

Վանեցի Գարեգին Մանուկեանէ կը խնդրուի ձանդիպիլ խմբագրատուն կարեւոր գործի մը ձամար։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Զէյնաբճաքցի Օր. Կիւրճի Իսրայէլեան, ժողանուն՝ Դաժաժ, հօր անուն Փանոս քոյրերը Ովսաննա, Հռիփսիմէ, Մարթա, եղբայրները Դանիէլ, Յովհաննէս։ 12 տարի առաջ անյայտացած է Հաժալի (Սուրիա) կողմերը։ Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Պոլիս։ Ճշդրիտ լուր տուողին 200 ֆր. նուէր։ Իմացնել՝ Toros Israélianի, Traverse Chevalier No. 20, St. Loup, Grand Pins. Marseille.

— Աւերիկայէն ձիվան Էրքէլէթեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պետրոս Էրքէլէթեան որ կը գտնուի Փարիզ կամ շրջակաները։ Իմացնել ցառաջի վարչութեան։

— Կը փնտռուի Կիրակոս Ճօրթեան որ կը բնակէր 10 Rue de la Paix, Lilas (Seine). Իմացնել ցառաջի վարչութեան։

Կը փնտռուի վարպետ կօշկակար մը որ գիտնայ կօշիկի նորոգութիւն ընել։ Լաւ պայմաններ։ Ֆրանսերէն խօսիլ անհրաժեշտ է։ Դիմել «Au Ressemelage de Luxe», 22 Rue du Président-Wilson, Levallois Perret, մէթրօ Porte Ghamperretի մօտ։

Ծախու է *ճաշարան մը թրամուէյի գծին վրայ, Ավընիւ Վէրսէօն (Իսի-լէ Մուլինօ) փողոցին մէջ։ Լաւ յաճախորդ (մեծ մասը Ալճերիացիներ են)։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել կէսօրին ժամը 12ին կամ իրիկունները ժամը 6—7 Միրիճան Շիրանեանի 92bis Ave. Verdun, Issy-les-Moulineaux.*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Աբմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, կլերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթուառ։ Ազճամիտ եւ արագ խորհրդաքննութեամբ օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

EMPIRE մէթրօ-Չոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81 07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՁԷՆԱԶԵԱՆ եւ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Lorette խաչմերուկ

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ձեռնձախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ձաւեղ կերակուրներուն

Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—41

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ձեր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ջիղի, ուղեղի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԾը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՓԱՑՏԷ ԿՐՈՒՆԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱ

ԿՐՈՒՆԿՆԵՐ՝ ՄԱՐՍԻԼԻԱԿԱՆ

LOUIS XV ՄԱՆՏԱԼ

կաշիով եւ առանց կաշիի

Խիստ չոր փայտ

JUSTINESY

Place des Baumes, St. Antoine, MARSEILLE

Քոմիսիոն եւ արտադրում

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՔԼԱՄԱՌԻ ՄԷՋ

Շոգեկառքի եւ հանրակառքի կայարաններուն մօտ

Արեւոտ եւ լուսաւոր դիրք երեք սենեակ, ճաշասրահ, նոց, Cabinet de Toilette, ցուր, կազ, ելեկտրականութիւն, նական ջեռուցիչ եւ հեռաձայն։ Դիմել ամէն օր՝ 27 Rue Carnot, Clamart.

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ։ Ցատուկ յարկաբաժին Վէներական եւ Մորթի հիւանդութիւններ։

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ կորի, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ։

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

POLYDOR MARQUE DÉPOSÉE

ODEON

Columbia

ODÉON Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ COLUMBIA

56 RUE PIAT, PARIS (20e), MÉTRO: BELLEVILLE

ԱՄԷՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ ՓՈՆՈՆԵՐ ԿԱՆԽԻԿ ԵՒ ԱՊԱՐ

ԱՄԷՆ ԼԱՒ ՓՈՆՈ ԵՒ ՓԼԱՔ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՑԱՃԱԽՕՐԴՆ Է

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
7
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
7 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1359 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԿԸ ՓԱՄՈՒԻ

Հայաստանի ներկայ տխուր վիճակը մոռցութեան տրուած է: Հայութիւնը ցնցող լուրերը շատ են: Միջազգային կնճիռները հեզհեզուկ կը բարդանան Մերձաւոր Արեւելքին մէջ: Թուրք-սպարսկական յարաբերութիւնները, բոլշեւիկեան Ռուսաստանի միջամտութիւնները, Թրքական նոր կուսակցութեան մը կազմութիւնը, քրտական ապստամբութեան շարունակութիւնը հանրային միտքը իրենց կողմը լարած են, ու մեր փոքրիկ հայրենիքը, մինակ ու անճար, կը տապլտկի ու կը քամուի օրէ օր:

Հայ բոլշեւիկները, գիշատիչ Թուրուններու պէս, աչքէ ու հակողութենէ հեռու, կը կոցահարեն հայ բազմութիւնները, որոնք այս տարի ուժասպառ եղան բոլշեւիկեան խելագար փորձերէն:

1922 էն մինչեւ այս տարուան սկիզբը, Խորհրդ. Հայաստանի ժողովուրդը շատ նեղութիւններու եւ զրկանքներու ենթակայ եղաւ: Բայց երբեմն ալ մխիթարուեցաւ վերաշինութեանց խոստումներէն, ու յուսաց հասնիլ լաւ օրերու: Սակայն կեանքը գահավիժօրէն դէպի անդունդը քաշեց ողջ բազմութիւնները 1928 էն սկսած, ու 1930 ին աւերը իր կատարեալութեան հասաւ: Նոյն իսկ, անոնք որ խորհրդային կարգերու ջատագովը կը հանդիսանային, ստիպուեցան խոստովանիլ որ 1925 ին և 1926 ին Հայաստանը ներկայ օրերու բաղդատմամբ դրախտ մըն էր:

Այս տարուան սկզբին տեղի ունեցած բոլշեւիկեան աղետալի փորձերու մասին մանրամասն տեղեկութիւններ եւ բացատրութիւններ տուած ենք ժամանակին, ու յայտնած մեր վախը գալիք սովի եւ ժողովուրդի բարոյական կորովի քայքայման մասին:

Զինական պարիսպներով շրջապատուած մեր հայրենիքէն հասած նոր լուրերը աւելի քան սրտաճմլիկ են: Այդ ուղղութեամբ խիստ ուշագրաւ է «Յուսաբեր»ի հրատարակած մէկ անձնական նամակը, որ այնքան կենդանի գոյներով կը նկարագրէ ներկայ կացութիւնը:

Մեր դատողութիւններէն աւելի պերճախօս են անծանօթ նամակագրի խօսքերը: Տանք կարեւոր հատուածները:

— «Մենք Հայաստանում ապրողներս պատանդի եւ բանտարկեալի վիճակումն ենք, աւելի վատթար քան այն, որ քեզ նման միասին երկար ժամանակ մենք ապրեցինք Բագուի, Թիֆլիսի, Գանձակի, Ռոստովի եւ Նովոչերկասկի ցարական բանտերում: Ճիշդ է, մենք միասին տառապել ենք ցարական խուճապ զնդաններում, սակայն պէտք չէ ուրանալ, որ այն օրերին մենք ունեցել ենք կեանքի, գոյքի ապահովութիւն, խօսքի, ժողովների, խղճի եւ մամուլի ազատութիւն: Իսկ ի՛նչ ենք այժմ... ինձ թուում է, թէ սենեակիս պատուհանի առջեւից լսուող Թուրուները, փոքրիկ սենեակիս անկուղ իրերը եւ մինչեւ իսկ պատերը, իրենց տարազափոխ լրտեսները Ձեկայի, ոստիի գնան ու լուր տան դահիճներին, թէ ես դաւադրական գործով եմ զբաղած, այսինքն... նամակ եմ գրում:

«Այս անմիտ ու խելագար իշխանութեան ծանր լուծը մաշել ու հիւծել է մեզ, քայքայել տնտեսապէս, աղքատացրել և տրուկ դարձրել...:

«Չաւատացէք որ մենք դանդաղօրէն եւ զանգուածաբար կորչում ենք:

Եւ կորցնում ենք շատ բան, մենք մուրացկան դարձանք... Հայ գիւղացին կարօտ է մնացել կաթի, պանիրի, հաւկիթի, չեմ խօսում շաքարի, սապոնի, կտորեղէնի մասին, որ դարձել է դարձել»:

Այս տնտեսական ու բարոյական ծիւրումին համընթաց, զուգանակալից է նաեւ քաղաքական բեկումն նոյնիսկ բոլշեւիկեան շարքերէն ներս, որոնք այս անսահման աւերի հանդէպ, որոնց նախկին արարքներու «զղջումը» կ'ապրին կարծես թէ: Անանուն նամակագիրը կը շարունակէ.

«Անգամ Աշոտ Յովհաննիսեանը զգաց, որ բիւրեղ խաչուած Հայաստանը կործանում են անմիտ ու խելագար ցնորքներով: Անգամ Հայաստանի Ձեկայի նախկին պատուաւոր շէֆը, հիանդ ու այլասերած Աւիսը Երեւանում, իր տան առջեւ տեղի ունեցած միտինգում յայտարարեց մի օր, թէ ժամանակն է որ հայ ժողովուրդը հանգիստ թողնեն եւ նրան չլծեն մեծ Ռուսաստանի քամող եւ մաշող կառքին»:

Այս օրերու աւերներուն պատկերը որքան ահռելի ըլլալու որ Աւիսի պէս խելագար, ու անհաշիւ գործող մը հրապարակ եկած է խորհուրդ տալու իր ընկերներուն, որ «մեծ Ռուսաստանի քամող ու մաշող կառքին չլծեն հայ ժողովուրդը»:

Ճիշտ նոյն խորհուրդը մենք կուտայինք Աւիսին, դեռ 1920 ի Մայիս 7 ին, Էչմիածնի կայարանին մէջ, երբ Մուսայէլեանի հետ միասին Հայաստանի հանրապետութեան անխնայ շէնքը քայքայել կ'ուզէին «մեծ Ռուսաստան»ը մեր երկիրը վերադարձնելու համար: Հիմա իր հետեւորդները, ուղիղ ճամբով Հայաստանը քամող ճանապարհով կ'ընթանան:

Երբ Աւիսը և Աշոտ Յովհաննիսեանը «զղջում»ի եկած են, ուր մեր ռամկավար աղբարիկները շարունակեն իրենց գովքը նոյն օրուան ղեկավարներու խելագար քաղաքականութեան:

Կ. Ս.

ՕՐ ԸՍ ՕՐԻՆ

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

Գաղթականներու միջպետական յանձնախումբը շարունակեց իր աշխատանքները ժընեւի մէջ: Իր հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ, քննեց Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին տեղեկագիրը՝ գաղթականներու պաշտպանութեան գործին կազմակերպութեան վրայ: Այս տեղեկագիրը կը բովանդակէ գաղթականներու ի նպաստ հաստատուած կազմակերպութեան մասին տեղեկութիւններ, ինչպէս նաեւ կարգ մը կէտեր, որոնց մասին պէտք կը տեսնուի որ ժողովը արտայայտուի: Գլխաւոր կէտը այն հարցն է թէ ի նպաստ Հայ, Ռուս, Ասորի, Քաղդէացի, եւն. գաղթականներու՝ միջազգային գործունէութիւնը — որուն ժամանակաւոր կերպով շարունակումը փափաքելի նկատուեցաւ — պէ՞տք է որ հետապնդուի, մինչեւ կատարուի վերջնական կարգադրութիւն մը, Ազգերու Դաշնակցութեան շրջանակէն բխած ինքնավար սպասարկութեամբ մը, կամ Ազգ. Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան կողմէ՝ առժամաբար: Գաղթականներու գործը երկու երես ունի.— Գաղթականներուն ապահովել իրաւական մասնաւոր կացութիւն մը եւ հսկել միջազգային կարգադրութիւններու գործադրութեան,— միւս կողմէ, օգնել անոնց որ հաստատուին եւ ապրուստ ճարեն:

Տրուած տեղեկութիւններէն կ'եզրակացուի թէ արդելք չկայ որ ընդհ. քարտուղարութիւնը ստանձնէ գաղթականներու իրաւական կացութեան եւ պաշտպանութեան հոգը՝ համաձայն միջազգային պայմանադրութեանց: Այդ պարագային Ազգ. Ժողովին կը մնայ որոշել թէ պէտք է գործը երկուքի բաժնել, մէկը կապուած ընդհ. քարտուղարութեան, միւսը ինքնավար սպասարկութեան մը, եւ կամ նախընտրելի պիտի ըլլա՞յ գործը նկատել անբաժանելի եւ յանձնել ամբողջովին ինքնավար ու անջատ կազմակերպութեան մը:

Յանձնախումբը յարմար դատեց գործին երկուքի բաժանումը եւ յետոյ կարծիքի փոխանակութիւններ ունեցաւ կազմութեանը մասին այն ինքնավար մարմինին. որ մասնաւորաբար պիտի զբաղի գաղթականներուս նիւթական օժանդակութեան խնդրով: Յանձնախումբը որոշեց կոչ մը ուղղել հանրութեան ի նպաստ գաղթականներու տղոց:

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԿԸ ԲՆԱՋՆՋԵՆ ԹՈՒՐՔ ԶՕՐԱՍԻՒՆ ՄԸ

ՌՈՒՍԵԻՔՈՒՐՔ ԳԱՐՇԵԼԻ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՔԻՒՐՏ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Հակառակ Թուրք պաշտօնական կրկնուած հերքումներու, եւ Թուրքեւպարսիկ բարեկամութեան մասին հաւաստումներու, ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրերու հիման վրայ, կըրնանք հաւաստել թէ, Օգոստոս 8-9 ին, Թուրքերը մտած են պարսկական հող, Մակուի շրջանը, ընդոտնելով միջազգային օրէնքի ամենատարրական սկզբունքները. բայց պարսիկ կառավարութեան ղօրեղ ընդդիմութեան ու պահանջին վրայ, ստիպուած են հեռանալ:

*** Յուլիս 8 ին, քիւրտեւթուրք բախումներու ամէնէն տաք շրջանին, 600 ռուս հեծելազօրքեր անցած են Իգտիրի և Մարգարայի շրջանը, նեղը ձեացած Թուրքերուն օգնելու: Նոյն նպատակով, 2 ռուսական սաւառնակներու հետ, Հայաստան եւս, անշուշտ յանուն ազգերու ազատագրութեան! պարտք սեպած է 2 հայկական սաւառնակներ ղրկել Սարտարապատ, զարնելու Քիւրտերը: Բայց, որովհետեւ կ'երեւի, հայ սաւառնորդները վստահութիւն չէին ներշնչեր Թուրքերուն, պէտք տեսնուած է անոնց տեղ դնելու ռուս սաւառնորդներ:

Իգտիրի արիւնահեղ կռիւներու ընթացքին, Թուրք զօրախումբը չկրնալով տոկալ քրտական գրոհին, ապաստանած է հայկական սահմանէն ներս եւ 3 օր յետոյ միայն, բոլշեւիկեան օժանդակութեամբ կազդուրուած, քաջութիւնն ունեցած է վերադառնալու եւ վերագրաւելու Իգտիրը:

*** Սեփական ստոյգ աղբիւրներէ կը տեղեկանանք թէ Օգոստոս 8ին, Սալհի փաշայի հրամատարութեամբ գործող 7500 հոգինոց զօրասիւն մը կեդրոնացած էր ճահիճներու շրջանը, որ կը գտնուի Արարատի հարաւային փէշերուն տակ, Պայազիտի կողմէն զարնելու համար Քիւրտ ըմբոստութեան կեդրոնը: Բայց Քիւրտերը քանի մը նեղ անցքեր եւ կիրճեր բռնելով, շրջապատած են Թուրքերը եւ տեղն ու տեղը բնաջնջած բոլորը:

*** Հայաստանի հայ զօրամասերը Երեւանի եւ Արաքսի շրջաններէն քաշուած են դէպի Լենինական:

Այս տեղեկութիւնները որոնց ստուգութեան մասին ո՛չ մէկ կասկած ունինք, անգամ մը եւս կուգան հաստատել Թուրքեւբոլշեւիկ — երկու բռնապետութեանց մեղսակցութիւնը, որ չի զարմացներ մեզ:

Թուրքիոյ ներքին կացութիւնը

ԴԱՀԻՃԻՆ ՄԷՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Էնկիւրիէն տրուած լուրերու համաձայն, Թուրք Ազգ. ժողովի բացումէն առաջ, կարեւոր փոփոխութիւններ կը նախատեսուին Թուրք նախարարներու խորհուրդին մէջ: Ելմտական գործավարը Սարաճ Օղլու Շիւքրի պիտի անցնի կազմուելիք Պետական Դրամատան գլուխը: Դատական գործավարը Մահմուտ Էսատ պիտի կոչուի դեսպանական պաշտօնի մը: Ուրիշ փոփոխութիւններ եւս հաւանական կը նկատուին:

ՁԷթՉԻ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

Երբ Ձէթէի իր մէկ քանի կուսակիցներով Իզմիր հասաւ, հոն կազմելու համար Սէրպէսթիի մասնաճիւղ մը, խուռն բազմութիւն մը արդէն կը սպասէր իրեն, զայն ընդունելու համար Թուրք ամբոխի վայել խելայեղ խանդավառութեան կանչերով: Ոստիկանութիւնն ի զուր կը փորձէր սանձել բազմութեան պոռթկումը: Բախումներ տեղի ունեցան:

Հազիւ ցամաք ոտք կոխած, Ձէթէի ճառ մը խօսեցաւ, քննադատելով կառավարութեան քաղաքականութիւնը եւ զայն նկատելով պատասխանատու ներկայ տագնապին եւ տնտեսական վատթար վիճակին: Իզմիր ըլլալով առեւտրական քաղաք մը եւ ամէնէն աւելի ենթատուած Թուրքիոյ տնտեսական տագնապին, ամբողջովին կողմնակից ըլլալ կը Թուի Ձէթէիի, մանաւանդ որ ան կը ճառէ տնտեսական բարգաւաճումէ:

Մեծ խառնակութիւն Իզմիրի մէջ

Իզմիրէն հասած վերջին լուրի մը համաձայն, հրապարակային մեծ հաւաքոյթի մը ընթացքին, ուր կը խօսէր Ձէթէի պէյ, մեծ խռովութիւններ ծագեցան:

Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ սիջամտել կարգը վերահաստատելու համար: 300 անձեր ձերբակալուեցան:

Ըամէթ եւ Ձէթիի դէմ դէմի

Ելովայի մէջ Ձէթիի ետեւեւալ յայտարարութիւններն ըրած է.

Երեւակայեցէք մարդ մը որ դրամ չունի, բայց պարտքով ինքնաշարժ կ'առնէ: Ոչ ինքնաշարժը պիտի բանի, ոչ ալ պարտքը պիտի վճարուի: Դրամ չունենալուն համար՝ անանկութեան դապարտուած է:

Ըամէթ փաշայի երկաթուղիի քաղաքականութիւնը «ահա այս մարդուն կացութեան մատնած է մեզ»: Արտասահմանի մէջ վարկ չունինք այլ եւս, մեր պիւտճէն շատ զէշ խանգարուած է եւ ելմտական տեսակէտով պարտուած վիճակի մէջ ենք: «Ըամէթ փաշա եւ ընկերները չեն կրնար ըմբռնել կացութեան ահաւորութիւնը»: Մեղադրելի չեն, որովհետեւ իրենց մէջ ելմտական գործերէ հասկցող չկայ, Ձեմ գիտեր թէ ի՞նչ յաջողութիւն է ջանք թափել որ հրապարակը իբր վարդաստան ներկայացուի: Մարդիկ, որոնք նստած են էնկիւրի եւ հեռու ապրած աշխարհի անցուդարձերէն, բաւական է որ այսքան անհոգ ըլլան:

Մինչդեռ կառավարելու պաշտօնը այսօր ամբողջովին տնտեսական հանգամանք մը առած է, եւ աշխարհի ամէն կողմը տնտեսագէտներն են որ պետութեան գլուխը անցած են: ժամանակը եկած է որ մենք ալ տնտեսական վարչական մեքենայ մը հաստատենք:

Ըամէթ փաշա կ'ըսէ թէ ինք կ'ուզէ եղած մենաշնորհները ջնջել, մինչդեռ կարգ մը մենաշնորհներ իմ կողմէ հաստատուած են եղեր: Ըսի թէ ջնջելու է այն մենաշնորհները, որոնք տուրքի ձեւ ունին: Ծխախոտի մենաշնորհը ես հաստատեցի և կողմնակից եմ որ շարունակուի, բայց առանց ժողովուրդը ճզմելու: Ես ամէնէն աւելի շաքարի, քարիւղի եւ նաւահանգիստի մենաշնորհներուն դէմ եմ: Իսկ լուցկիի մենաշնորհի ձեւը ողբերգութիւն մըն է, որուն մասին պիտի խօսիմ Ազգ. ժողովին մէջ:

ԱՆԳԼԵԻԹՈՒՐՔ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ

Թուրք կառավարութիւնը յայտնեց անգլիական դեսպանատան թէ կը մերժէ Թոյլ տալ որ անգլիական նաւատորմիղը այցելէ Անատոլուի հարաւ-արեւմտեան եզերքի Թուրք նաւահանգիստները, ինչպէս մտադրեր էր կատարել այս եւ յառաջիկայ ամիսներու ընթացքին: Այս մերժումին պատճառները Թուրքիա չի յայտներ- բայց կը կարծուի թէ Թուրքիա չուզեր որ Անգլիա սովորութիւն դարձնէ տարին անգամ մը այցելել Թրքական ջուրերը:

Թուրքեւպարսիկ բանակցութիւն

ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

«Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը իր Թերթին կը հեռագրէ Թէ Թեհրանի Թրքական նոր դեսպանը, որ արդէն իսկ հասած է իր պաշտօնատեղին, ամէն լիազօրութիւն ունի Պարսկաստանի գիջելու համար հողաշերտ մը, փոխան Արարատ լերան, որ ռազմագիտական տեսակէտով այնքան մեծ նշանակութիւն ունի Թուրքիոյ համար:

Եթէ Պարսկաստան ընդունի այս առաջարկը, Թրքական բանակին գործը պիտի դիւրանայ եւ կարելի պիտի ըլլայ Արարատը պաշարել:

Առաջին ձիւնը տեղացած է արդէն Արարատի վրայ, ընդհատելով պատերազմական գործողութիւնները:

Սուրիոյ Ֆրանսական իշխանութիւններն ալ, իրենց կարգին, միջոցներ ձեռք առած են սահմանագլխային դէպքերը արգիլելու համար:

Ինչպես ենք մենք կատարում մեր հնգամյակը

Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՅՈՒՐՈՅԻ ԿՈՉԻՆ

Հայկական բյուրոյի կոչը, որ հրապարակվեց հունվարի 21-ին, ամենայն ուշադրությամբ պետք է ընդունվի մեր կուսակցական կազմակերպությունների կողմից։ Կոչի մեջ ճիշտ են դրված մեր հիմնական խնդիրները, որոնք պետք է լուծվեն հնգամյակի ընթացքում։ Կոչը ցույց է տալիս, որ մենք ունենք բավական հաջողություններ, որոնք մեզ թույլ են տալիս ավելի մեծ խնդիրներ դնել մեր առջև։ Կոչը ցույց է տալիս նաև մեր թերությունները, որոնք պետք է վերացնել։

Ցնծալով ընդունենք Համամիութենական կենտրոնական կոմիտեի և Ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի որոշումը հնգամյա ծրագրի մասին։ Այդ որոշումը ցույց է տալիս, որ մեր երկրի տնտեսական զարգացումը ընթանում է ճիշտ ուղիով։

ՈՐՈՇ ՅԱՅՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՌԱՋԱՐԿԵԼԻՔ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԻ ՀՐԱՄԱՆ

Հայկական ԽՍՀ Նախարարների խորհրդի 1957 թվականի հոկտեմբերի 31-ի նիստի որոշմամբ Հայկական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության 1957 թվականի նոյեմբերի 1-ի նիստի որոշմամբ Հայկական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության նախկին անդամ, Հայկական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության նախագահ Ամատունի Ամատունու Ավետիսյանը ազատվել է իր պաշտոնից՝ կապված նրա մահվան հետ:

Հայկական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության նախագահ Ամատունի Ամատունու Ավետիսյանի մահվան կապակցությամբ Հայկական ԽՍՀ Նախարարների խորհրդի

Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այսօր Կիր. Սէն Քլուի անտառին մէջ, առաւօտեան մինչեւ իրիկուն՝
կը նախագահէ Պ. Ա.Լ. ԽԱՏԻՍԵԱՆ
երգ, հայկական եւ ռուսական պարեր, ճաշ
կը ժամնակցի ԵՓՐԱՏ նուագախումբը
ՃՈՒԽ ԵՒ ՄԱՏՋԵԼԻ ՊԻԻՃԻՔ

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Շոգենաւ՝ իջնել Սէն Քլուի Թրամվէյ Թիւ 2 եւ 25 իջնել terminus. Pavillon Bleuի առջեւ, ելեկտրական գնացք առնել Սէն Լազարէն եւ իջնել Սէն Քլուի, այնտեղից իջնել մինչեւ Pavillon Bleu.

Ճաշերնորդները կը սպասեն Թրամվէյի վերջաւորութեանը:

Դաշտահանդէսը տեղի կ'ունենայ անցեալ տարուան վայրը
ՓԱՄԱԺ ԱՆԻՎՕ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐՋԱՏՈՆ

28 Սեպտեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Սթատ Էլիզապէթի մէջ, մէթրօ փորթ տ'Օրլէանի քովը: Կրնան մասնակցիլ *բոլոր հայ մարզիկները*: Մանրամասնութիւնը մօտ օրէն:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերը, ինչպէս նաեւ մարզական բոլոր միութիւնները եւ անհատ մարզիկները, փարիզէն Թէ գաւառէն արձանագրուելու համար պէտք է դիմել նամակով U. G. Arménienne, 1 Rue Saulnier, Paris 9e. հասցէով ՄԻՆՉԵՒ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16:

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻԻՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Սեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յայտարարութեանց համար: Շահագրգռողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը:

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

Կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, ընարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS *(9)*

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշեղ կերակուրներուն:

Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՑ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է Փարիզի բազմամարդ թաղի մը մէջ ընդարձակ եւ գեղեցիկ ճաշարան մը ամբողջ կազմով եւ մեծ լիսանսով: կարելի է ժէրանսով ալ առնել: Պայմ՝ 9 տարի, տարեկան վարձք 2000 ֆր. 30—40 հոգիի սպասարկութեան սեղաններ: Մանրամասնութիւններու համար դիմել նամակով կամ անձամբ ամէն օր Մաքսիմ Միրիճանեանի, 37 Rue de Trévise, Փարիզ:

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81-07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՃԷՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Lorette էն իսկ մ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԱՆՕՔ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès էն վրայ) (*Մէթրօ* Barbès)

Թոքամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris *(9)*, Մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

Փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Ընարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

7րդ տարի Ղեկավար՝ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ 116րդ ներկայացում

ԹԱՏՐՈՆ ALBERT 1ER 64 RUE DU ROCHER

Բացում 7րդ Թատերաշրջանի

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ՅԵՐԵԿՈՅԹ - ԵՐԵԿՈՅԹ

ի պատիւ դերասանուհի

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Ա. անգամ բլլալով պիտի ներկայացուի Մ. ՄէթԷրլինկի

ՄՕՆՆԱ-ՎԱՆՆԱ

Պատմական ֆռչակաւոր Թատերախաղը (3 արար)

Բեմադրութիւն եւ Թարգմանութիւն Տ. ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Կը ժամնակցին՝ Փարիզահայ բեմի լաւագոյն ուժերէն՝ ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մօննա-Վաննա), Ա. ԴՄԲԷԹԵԱՆ (Կիտօ), ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մառքօ), Շ. ՍԱՐԵԱՆ (Բրէնզիվալ), եւն.:

ՅԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 15ԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 20.30ԻՆ

(երեկոյթը կ'աւարտի ճիշդ ժամը 23.30ին)

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԻԻՆ — 30 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՅ — ՃՈՒԽ ՏԷՊՈՒՐ ԵՒ ՀԱԳՈՒՍՏ

(Գիները սովորական) *Անպայման փնտռեցէք ճուխ յայտագիրը*

Տոմսերը կը ծախուին Հրանտ-Սամուէլ գրատունը 51 Rue Mr. le Prince. *Ճաշարան Լիլա*, 23 Rue St. Lazare *եւ ճաշարան Ֆլորիա* 61 Rue Mr. le Prince. *Իսկ կիրակի առաւօտները եկեղեցւոյն դիմացի սրճարանը:*

ՕՐ. ՄԱՐԻ ԹՕՓԱԼԵԱՆ

ԵՒ

Թ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

"ԿԱՎՐՕՇ,,

երգիծական շաբաթերթ

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50

ՏԱՐԵԿԱՆԸ 100 ՖՐ.

Հասցէ՝ «Gavroche» 208bis Rue Lafayette, Paris (10)

ԿԱՎՐՕՇի 1931ի տարեգիրքը *Մատուցի տակ է*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, կերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապօռաթուառ: Խզճամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՔԼԱՄԱՌԻ ՄԷ

Շոգեկառքի եւ ինքնակառքի կայարաններուն մօտ

Արեւոտ եւ լուսաւոր դիրք: երեք սենեակ, ճաշասրահ, նոց, Cabinet de Toilette, ցուր, կազ, ելեկտրականութիւն, նական ցեռուցիչ եւ հեռաձայն: Դիմել ամէն օր՝ 27 Rue Carnot, Clamart.

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆ
Մօննա-Վաննայի դերին մէջ

Գաղտնիք. գիտութ. գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ԶԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կէս-ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Շբ-է: 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ. MÉTRO PIGALLE.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ — ԲԺԻՇԿ
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները: Ոսկիէ առատաձաւր, ոսկորէ ակռաներ: Ձափաւոր գին: Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8: 3 Bld. Bélville, Métro Mélnimontant.

ՀԱՆՐԱՄԱՆՕԹ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌ-ԺԱՄԱԳՈՐԾ

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Նախկին վարիչ ֆռչակաւոր ՕՄԷԿԱ ժամացոյցներուն

ժընեւի գործարանին

261 Fbg. St. Martin, Paris (10): Մէթրօ՝ Louis Blanc եւ Jaurès. Հեռ. Nord 85—63 եւ 95—50: Հանրակառք՝ 5, 50, 51, 52, 21, 26, 29, Օթօպիւս՝ W. M.

Պատի եւ գրպանի ամէն տեսակ ժամացոյցներ, քարիյոններ, նշանտուքի, ինարսնիքի ժատանիներ եւ ամէն տեսակ ոսկի եւ արծաթ զարդեղէններ եւ Թանկարժէք գոհարեղէններ: Ոսկերչութեան եւ ժամացոյցի վերաբերեալ խնամով նորոգութիւններ:

Նախքան ձեր գնումները այցելեցէք մեր խանութը:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ

ODEON

ODÉON Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ COLUMBIA

56 RUE PIAT, PARIS (20e). MÉTRO: BELLEVILLE

ԱՄԷՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ ՖՈՆՈՆԵՐ ԿԱՆԽԻԿ ԵՒ ԱՊԱՌԻԿ

ԱՄԷՆ ԼԱՒ ՖՈՆՕ ԵՒ ՓԼԱՔ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆ Է

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ դարմանում Բ. ճառագայթներու քննութեամբ: Ա. ռանց քիմքի եւ ձանկի ատամնաշարներ: Ոսկի եւ ճերմակ ակռաներ: Ձափաւոր գին, խորհրդակց. վերաբոյժ-ատամնաբուժի ժ. 2—8, Կիրակի 9—12, Դիմել՝ 52 Rue de Bondy, Métro République, Lancry, St. Denis.

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville

Place des Abbesses

Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ

Պարահանդէսի, ինացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար, Մասնաւոր գին Հայերու

EMPIRE Սիւիթ-Շօ՝ 37 Av. Wagram

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք ֆռչակաւոր

CAFÉ SULTANի

Ս. ԹՈՐՈՍ (Ռէժաթցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—06

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած մեր վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ամենէն նրբաճաշակները:

Ձոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ մը եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ մեր պատրաստած սուրճին: կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն եւ գաւառներէն: փափաքողներու կր ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն.

Ա Մ Ե Ն Ա Լ Ա Ի Մ Ա Ք Ո Ի Ր Ա Ժ Ա Ն

Մանաւանդ սպասարկութիւն քնակարաններու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ԻՄՊՐԻՄԵՐԻ — MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅՐՕՑ ՄԱՅՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ — POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Յէր եւ ցնծալի՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

2ի, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններու: Աչքի գէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթ կորի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՏՕՔԹ. Ա. ՍԱԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւն ցաւուկ յարկաբաժին *Վիներական* եւ *Մորթի հիւանդութ* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *կորի*, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօղացաւ: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. միայն եւ կ

Գ. ԹԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ անդամ Société des Comptables էն (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տոմարակալութիւն փոքր ամսագ *ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ* Régistre du Commerce, Patente, Ch d'affaires, Bénéfices Commerciaux և Impôts sur le reve *գործողութիւններ:*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒ

Կրնամ ձեզ ղերծ պահել Chiffred'Affaires էն եւ BénéficesCommerci *տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, ղոր օրինակ* Lapidaire, S seur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, գ *կօշկակար, առաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ appren նենաք:*

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC ou JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
9
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930

9 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1360 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՐԱՆԸ ԵՒ ԱՐԻԱԿԱՆ ՑԵՂԵՐԸ

Ա.

Թէհրանի «Շաֆախ Սօրխ» թերթի խմբագրականը, որ հրատարակեցինք մեր անցած շաբթուան Սեպտեմբեր 4 ի և 5 ի թիւերուն մէջ, առանձնապէս ուշագրաւ է, իբրեւ պարսիկ մամուլի մէկ մասի կարծիքը:

Պարսկերէն թերթը, ըստ երեւոյթին, նկատի առնելով Թուրքիոյ ձգտեալ վիճակը, աշխատած է սահմանափակուիլ միայն իրողութիւնները ներկայացնելով, ընդհանրապէս հլմնուելով Թուրքիոյ և արտասահմանի հեռագրական գործակալութեանց տուած տեղեկութիւններուն վրայ: Մրակ կէտը որ Պարսկաստանի հանրային կարծիքի արտայայտութիւնը կը թուի ըլլալ, այն եզրակացութիւնն է, որով թերթը յոյս ունի թէ թրքական բանակը չպիտի մտնէ պարսկական սահմանը, մանաւանդ որ պարսիկ զօրքերը սանսանին վրայ աչալուրջ կը հսկեն: Այսքան, պարսիկ մտաւորականութիւնն և հանրութիւնը իրենց ազգային արժանապատուութեան տեսակէտէն անտարբեր կը գտնեն թրքական ոտնձգութիւնները և տրամադիր են զէնքի ուժով պաշտպանել իրենց հայրենիքի սահմանները:

Պարսիկ կառավարութեան ընթացքն աւելի քան որոշ և վճռական եղաւ, քան պարսիկ մամուլի մէկ մասի արտայայտութիւնները, որոնք անորոշ էին և պարզօրէն դիւանագիտական լեզու մը կը բանեցնէին: Պարսիկ կառավարութեան ընթացքը յայտարար նշան մըն էր, որ Պարսկաստանը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ կը ձգտի կատարեալ խաղաղութեան մը, բայց միեւնոյն ժամանակ իր բռնած չէզոք դիրքը, որ մինչեւ հիմա կրցաւ պատուաւոր կերպով պահպանել, ցոյց կուտայ թէ Պարսկաստանը իր պետական շահերէն և ազգային հմնական քաղաքականութենէն դրդուած՝ կողմնակից չէ որ քիւրտ ժողովուրդը բնաջնջուի: Ու Պարսկաստանը մինչեւ այսօր ընդառաջ չգնաց Թուրքիոյ սպառնալից պահանջներուն, թիկունքէն հարուածելու քրտական ազատագրական շարժումը:

Եթէ պարսիկ կառավարութիւնը նկատի չառաւ ազատամիտ և միեւնոյն ժամանակ հայրենասէր մամուլի մէկ մասին կոչը պաշտպանելու և Թոյլ չտալու որ մորթուի արիւնակից և արիական քիւրտ ժողովուրդը գինեալ միջամտութեամբ մը, այդ պէտք է վերագրել Պարսկաստանի խոհեմ և խաղաղասիրական քաղաքականութեան, ինչպէս նաեւ այն բարդ կացութեան, որ ստեղծուած է ռուս-թրքական դաշնակցութեամբ:

Բայց մեզի համար անըմբռնելի են «Շաֆախ Սօրխ»ի արտայայտութիւնները, մանաւանդ քրտական ազատագրական շարժման պատմականը բրած պարագային, ուր բարեկամութեան հետքն իսկ չկայ: Ընդհակառակը, թերթը փոխ առած է թրքական մամուլի գործածած բառերը և քրտական շարժուձեները նկատած է կրօնական և աւազակային: Իսկ փոքրիկ համակրութիւնները թաքնուած են շատ մանուածապատ նախադատութիւններու տակ և ծածկուած են դիւանագիտական մշուշով մը: Մինչդեռ մամուլը կառավարութենէն աւելի հնարաւորութիւն ունի հանրային կարծիքը պատրաստելու, ազգային քաղաքականութեան հեռաւոր ճանապարհները գծելու և ազգային հաւաքական կամքը նախապատրաստելու, որոնք կառավարութեան մը համար կրնան թելադրական ըլլալ:

«Շաֆախ Սօրխ»ը այս ճանապարհին վրայ չէ: Պարսիկ մեծ օրգանին, ըստ երեւոյթին կը պակսի ազգային շահերու և բարձր հայրենասիրութեան գիտակցութիւնը: Մենք չենք անշուշտ որ հայրենասիրական դասեր պիտի տայինք պարսիկ մամուլին: Բայց որպէս դրացի և եղբայրակից ժողովուրդ մը գերազանցապէս կը շահագրգռուինք Պարսկաստանի վերածնութեամբ և այն կատարեալ գիտակցութիւնն ունինք որ Պարսկաստանի, Հայաստանի և Քիւրտիստանի բախտը ճակատագրականօրէն իրարու շաղկապուած է: Այս քաղաքական շղթային մէջ, այսօր Քիւրտիստանն է բռնված և կը դիմէ դէպի իր անկախութիւնը, ազգային պետութիւն մը կազմելու ակնյայտնի բազձանքով:

Այս իրողութիւնը, ազգային տեսակէտներով, ամէնէն շատ Պարսկաստանի ուշադրութիւնը պիտի գրաւէր: Որովհետեւ Պարսկաստանը համաշխարհային պատերազմէն յետոյ մտած է նոր փուլի մը մէջ և կը դիմէ պէպի իր ազգային վերածնութիւն: Չարիւր տարուան տկարութենէ և աստիճանական անկումէ մը յետոյ, Մերձաւոր Արեւելքի մէջ Պարսկաստանը ազգային պետութեան դիմագիծ մը կը ստանայ հետզհետէ: Եւ ատոր պատճառները երկուք են: Նախ, Պարսկաստանը շրջապատող երկու խոշոր կայսրութիւնները, Ռուսաստանն ու Օսմանեան պետութիւնը իրենց նախկին ծաւալումն ու հզօրութեամբ այսօր գոյութիւն չունին: Գոնէ Պարսկաստանի սահմաններուն մօտիկ ուրիշ փոքրիկ ազգեր կէս անկախ գոյութիւն մը ստացած են: Երկրորդ, պարսկական գահը թաթարական ժառանգութիւն մը ըլլալէ դադրած է և անցած է բուն պարսիկ ընտանիքի մը, Փէհլեվիի ձեռքը:

Պարսկաստանը իրեն նպաստաւոր այս քաղաքական խոշոր փոփոխութիւնները կը զգայ անշուշտ:

Արդ, այս վերածնունդը կրնայ իր կատարելութեան հասնիլ, երբ Պարսկաստանի սահմաններուն վրայ, վերէն վար, Հայաստանն ու Քիւրտիստանն անկախ պետութիւններ դառնան: Ու այս պահանջը, որքան ալ յիշեալ ազգերու զերազանց փափաքն է, նոյնքան անհրաժեշտ պահանջ մըն է Պարսկաստանի համար:

Յոյսերով մենք կ'անդրադառնանք այս կարեւոր խնդրին պատճառաբանութեան:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՆ ԵՒ ԻՐ ԾՆՈՒՆԴԸ

«Յուսաբեր» այս վերնագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (օգոստ. 26).

Ամենէն ազատ պայմաններու մէջ իսկ, Թուրքիոյ հանրային ծնունդները պիտի կրեն Թուրք ժողովուրդի հանրային կառուցուածքի դրոշմը: Դժուարէ երեւակայել քաղաքական հոսանք մը, որ, բեղմնաւորելով Թուրք ժողովուրդի ցեղային արգանդին մէջ, իր ծնողքի ինքնատիպ գծերը չժառանգէր: Մեր խօսքը հոս բարքերու մասին է սակայն. այսինքն այն ընդհանուր, հոգեբարոյական ու մտաւոր կառուցուածքի, այն ինքնադրոշմ շաղախի, որ Թրքութիւնը կը յատկորոշէ: Վերջ ի վերջոյ ամէն Թուրք (ու նաեւ հայ, լեհ, յոյն եւայլն) կուսակցութիւն, աջ կամ ձախ, միապետական, ընկերվարական թէ հանրապետական ըլլալէ առաջ՝ Թուրք է (ինչպէս նաեւ հայ է, յոյն կամ լեհ): Ըսել կ'ուզենք, որ կուսակցութիւնները խորքին մէջ կը ժառանգեն իրենց պատկանած ժողովուրդներու ցեղային առանձնայատուկ գծերը, սրինակ, անկարելի է հակաջարդարար Թուրք կուսակցութիւն մը, քանի որ ազգովին ջարդարար է ինքը Թուրք ժողովուրդը. աններելի միամտութիւն մը պիտի ըլլար ստեղծագործական արտակարգ կարողութիւններ սպասել Թուրք կուսակցութենէ մը, որովհետեւ այդ կարողութիւնները ինքը Թուրք ժողովուրդը չունի. յիմար պիտի ըլլայ կարծելու համար, թէ օրին մէկը Թուրքիոյ մէջ կարող է ծնունդ առնել մարդկային բարձր արժանիքներով — ճշմարտասիրութիւն, ազնուութիւն, այլասիրութիւն եւ այլն — կուսակցութիւն մը, որովհետեւ այդ արժանիքները ինքը Թուրքը չունի:

Մեր խօսքը հոս անհատներու մասին չէ, այլ հաւաքականութեանց, կարող է մարդկային բարձր արժանիքներու տէր Թուրք մը ըլլալ (տեսականօրէն կ'ուզենք հաւատալ, թէ կարող է ըլլալ), եւ, հետեւաբար, կարող է ըլլալ նաեւ նոյն արժանիքներու տէր Թուրք կուսակցական մը: բայց այս յատկութեանց տէր կուսակցութիւն մը — երբեք: Հաւաքաբար այդպէս չէ Թուրքը, այդպէս անկարող է ըլլալ նաեւ Թուրք հաւաքականութիւնը (տուեալ պարագային՝ կուսակցութիւնը): Եթէ ճիշդ է, որ ունի, ապա աւելի քան ճիշդ է՝ որ իւրաքանչիւր կուսակցութիւն արժանի է այն ժողովուրդին որմէ կը ծնի:

Ըսինք, որ Թուրքիոյ նորածին վիժուկի — Ազատ Հանրապետականնե՛ր — կազմաւորումին մէջ դեր ունին նաեւ Թրքական բարքերէն բացի նաեւ Թրքական կարգերը:

Ֆէթհիի պէյը իր «կուսակցութեան» ծնունդը կը պարտի քեմալական դիկտատուրային, իր հերթին երկիրը նոյն դիկտատուրային կը պարտի գոյութիւնը նաեւ այն չարիքներուն, որոնց «դարմանումը» կոչուած է իր վրայ առնելու նոր կուսակցութիւնը:

Եթէ պահ մը ընդունինք, թէ ցեղային տեսակէտով իսկապէս ոչինչ կայ Թրքական տանրմարքի մէջ: Եթէ վայրկեան մը հաւատանք, թէ անկեղծ են նոր կուսակցութեան բոլոր խօսքերը եւ բնական է իր ծնունդը, ապա պիտի տեսնենք, որ Ֆէթհիի պէյի մատնանշած (ինչպէս նաեւ գիտակցաբար քօղարկած) բոլոր չարիքները դարձեալ պիտի ծագէին ու ծաւալէին Թուրքիոյ մէջ, եթէ մինչեւ իսկ Թուրքը ցեղային արատներ չունենար»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Քրտական յաջողութիւններ

(Սեփ. ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

... 23 օգոստոս

Հարաւային Քիւրտիստանի մէջ քրտական յաջողութիւնները այնքան նշանակալից դարձած են, որ Թուրքերը հարկադրաբար շարժման մէջ դրած են իրենց ամբողջ ռազմական ուժերը:

Ապու Պէքիրի եւ Քէրիժ աղայի ուժերը ուղղուած են դէպ արեւելեան կողմը, Բասիւլ Մահատ եւ Հաչէօ՝ երկու յայտնի աշիրէթապետներ՝ արեւմտեան կողմէն յաջողած են ամբողջ հարաւային Քիւրտիստանը մաքրագործել Թրքական ուժերէ: Թուրքերը նեղը մնալով՝ իրաքի սահմաններուն վրայ գտնուած իրենց ամբողջ պահականոցները լքելով՝ կէղրոնացած են Ամադիա եւ Զըրավիք: Այդ ճակատի վրայ կան Թրք. 13 եւ 7րդ Թապուրները, որոնք հազիւ իրենց ապահովութեան մասին կրնան մտածել: Զըրավիք մեկնող Թրքական ուժերը Գոյանցիի աշիրէթի մէջէն անցնելով՝ անխնայ ջարդած են անդէն Քիւրտերը, ըսելով թէ Գոյանցիք օգնութեան գացած են կռուող Քիւրտերուն: Կ'իմանանք, որ Սղերդի շրջանին մէջ տեղի ունեցած բուռն կռիւներու ընթացքին, սպաննուած են 3000 Քիւրտեր եւ 1000 Թրքական զինուորներ, յաղթանակ կրկին Քիւրտերուն: Ճիւլամէրիկի մէջ բանտարկուած Սմայիլ աղան, Թուրքերը քաղաքէն փախչելէ առաջ, բանտի մէջ սպաննած են:

Յարձակում Ուրֆայի եւ Սրուճի վրայ

Ուրֆայի մէջ հրատարակուող «Միլլի Ղազէթա» անուն Թրքական Թերթը կը գրէ.

Ընդհանուր քննիչ Իպրահիմ Թալի պէյի հոս հասնելէն հինգ ժամ վերջ, հարիւր հոգինոց չէթէական խումբ մը, Շէյխ Նօհի հրամանատարութեամբ, հայտնուելով, Նահիլի միւտիւրը զէնքի կոթով եւ ժանտարմայի հրամանատարն ալ դաշոյնով մարմինի զանազան մասերէն վիրաւորելէ վերջ, դէպի հարաւ փախած են:

Տարբեր ժամանակներ սահմանը անցնելով Սրուճի կողմերը յարձակումներ գործող Քիւրտերը, Թրքական ուժերու կողմէ հետապնդուելով եւ տեղական ժողովուրդի կողմէ ալ ընդունելութիւն չգտնելով, ետ կը փախչին:

Բոլշեւիկները Իրան կը խուժեն

ԵՒ ԿԸ ԹԱԼԱՆԵՆ ՈՒ ԿԸ ՋԱՐԴԵՆ ՀԱՅ ԳԻՒՂԵՐ

ԹԷՀՐԱՆ,— Բոլշեւիկեան զինուորական ուժերը, Խորհրդ. Ատրպէյճանի ըմբոստները հետապնդելով, անցած են սահմանը եւ մտած պարսկական հողամասը: Կարմիր բանակայինները, Թաւրիզէն 50 քիլոմէթր դէպի հիւսիս գտնուող կարգ մը գիւղերու հայ բնակիչները ջարդած եւ թալանած են, զանոնք ապստամբներուն կողմնակից նկատելով:

Մոսկուայի պարսիկ դեսպանը բուռն կերպով բողոքած է պարսկական հողի այս բռնաբարման դէմ: Թէհրանի կառավարութիւնը հատուցում կը պահանջէ խորհրդային զօրքերու պատճառած աւերներուն համար: Կը պահանջէ նոյնպէս, որ Մոսկուան ներողութիւն խնդրէ պատահած ծանր դէպքին համար:

Թուրք-Պարսիկ գործակցութիւն

ԹԷՀՐԱՆ, 7 Սեպտեմբեր.— Հաւաստի աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է, սահմանազուխին վրայ զինուորական գործակցութեան մը համար, ընդդէմ Քիւրտերուն:

Թուրք բանակը ներխուժած պատմուած

Աթէնքէն տրուած լուրի մը համաձայն, տարօրինակ զրոյցներ կը շրջին Թուրքիոյ ներքին կացութեան մասին: Այս զրոյցներուն համաձայն, տարիէ մը աւելի Քէմալի եւ Ըսմէթ փաշայի միջեւ տիրող պաղութիւնը, այլեւս բացայայտ կռիւի մը փոխուած է: Այս կռիւը աւելի բուռն եղած է հիմա, Ֆէթհի պէյի կուսակցութեան կազմութեան հետեւանքով:

Թուրքիոյ երկու պետերը Քէմալ եւ Ըսմէթ փաշա ընդհ. սպայակոյտի պետ Ճէվտի փաշայի ներկայութեան բուռն վիճաբանութիւններէ վերջ, ծանր հայհոյանքներ փոխանակած են:

Այս կռիւները արձագանգ գտած են նաեւ բանակին մէջ, որ զանազան մասերու բաժնուած է եւ իւրաքանչիւրը առանձին հաւակրանք կը տածէ Քէմալի, Ֆէթհիի, Ճէվտի փաշայի, Քեազիմ Քարապէքիրի եւ ուրիշներու:

Կ'ըսուի թէ՝ ուրիշ խումբ մըն ալ կայ որ կը հետապնդէ այսօրուան վարչաձեւին անկումը:

Հակառակ վերոյիշեալ տեղեկութեանց, իշխանութիւնը կը գտնուի Ըսմէթ փաշայի ձեռք, որ զինուորականներուն եւ քաղաքագէտներու մեծամասնութեան համակրանքը կը վայելէ, իբր լաւ զինուորական եւ քաղաքագէտ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱԼԷՊԻ ԲՈԼՇԵՒԻԿ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՀԱՅԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

«Էլ Ահվալ»ի Թղթակիցը 27 Օգոստոսին կը գրէ.

—Բազմաթիւ Հայեր ձերբակալուեցան, որպէս բոլշեւիկ: Անոնց մէջ կը գտնուին ոչ-պոլշեւիկներ ալ, բայց կը կարծուի որ անոնք լայն տեղեկութիւններ ունին այդ կազմակերպութեան մասին: Ձերբակալուածները առանձին առանձին պահականոցներու մէջ բաժնուած են, իրարմէ անջատուելու եւ իրարու հետ չյարաբերելու համար:

Գրաւուած բոլոր Թուղթերը յանձնուած են քանի մը վստահելի Թարգմաններու, ֆրանսերէնի Թարգմանելու համար: Բարձր Գոմիսէրի պատուիրակ Պ. Լավասթր յայտարարած է այդ պաշտօնեաներուն որ եթէ դուրսը ոեւէ գաղտնիք տան կամ գրութեանց մասին խօսին, իբրև յանցագործ պատիժ պիտի կրեն: Ֆրանսական կառավարութիւնը, Ընդհանուր Ապահովութեան միջոցաւ, բոլոր հովանաւորեալ երկիրներու մէջ խիստ խուզարկութիւններ պիտի ընէ եւ վերջ պիտի տայ բոլշեւիկներուն: Ձերբակալուողները Թէպետեւ ոեւէ խոստովանութիւն չեն ըներ, սակայն գրաւուած Թուղթերը շատ կարեւոր յայտնութիւններ երեւան կը հանեն: Այս կազմակերպութեան անդամներուն մէջ կը գտնուին նաեւ կիներ:

Բոլշեւիկ լիտր գրավաճառ Կիւլէսէր Տէմիրճեան որ փախած էր, ցարդ չէ ձերբակալուած:

«Էլ Նիտա»ի Թղթակիցն ալ գրէ.—

Այսօր 6 Հայեր ձերբակալուեցան, որոնք բոլշեւիկեան գաղտնի կազմակերպութեան մը լիտրներն էին: Դասէ էլ Հայ բէմիի Գոմիսէրը կը ձերբակալէ մարդ մը, երբ ան բոլշեւիկեան Թռուցիկներ կը ցրուէր եւ վրան կը գրաւէ ատրճանակ մը: Անկէ վերջ երեւան կը հանուի կազմակերպութիւնը:

«ԵՓՐԱՏ» ԹԵՐԹԻ ՏՆՕՐԷՆԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ

«Ազդակ» կը գրէ.—

Հալէպի մէջ հայ համայնավարներու կազմակերպութիւն մը երեւան հանուած ըլլալով, կառավարութիւնը սկսած է խիստ խուզարկութիւններ ընել եւ ձերբակալած է բացի համայնավարներէ, անոնց դիւրութիւն տուող եւ անոնց հետ շփման մէջ գտնուող Հայեր, հետեւութիւնները կատարեալ խստութեամբ յառաջ կը տարուին:

«Եփրատ» Թերթի պատասխանատու տնօրէն Տոքթ. Պօղոսեան երկու օր ձիտէյտիէի պահականոցին մէջ բանտարկուած մնալէ վերջ, ազատ արձակուած է: Ազատ արձակուած են նաեւ Պ. Պ. Աբրահամ Պէրպէրեան եւ Բարսեղ Ցարութիւնեան: Մենք կը կարծենք որ Տոքթ. Պօղոսեան զոհ գացած է Թիւրիմացութեան մը, որովհետեւ որքան գիտենք ան ռամկավար կուսակցութեան կը պատկանի եւ երբէք բոլշեւիկ չէ եղած:

ՍԷՆ-ՏՈՄԷՆԿ ՖԱՆԴՈՒԱՆ — կիկլոպը քարուքանդ ըրաւ Սէն Տոմէնկը: Մօտ 5000 մարդկային կորուստ կը հաշրուի, նիւթական վնասները կը հասնին 30 մլիոն ոսլարի:

ՏԷՐՍԻՄԻ ԴԻՐՔԸ ԵՒ ԴԵՐԸ

ՔԻՒՐՏ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻՆ ՄԷՋ

Ա.

Արարատի գագաթը պարզուած ապստամբութեան դրօշը եւ Արարատէն արձակուած ռումբերու պայթումը, որոշապէս կը տեսնուի ու կը լսուի, աշխարհի չորս ծայրերէն:

Հրդեհը, որ նախապէս կայծ մըն էր, անթեղուած խորը գերի ժողովուրդի մը արնաքամ սրտերուն, այսօր արծարծուած է արդէն, ու բոցեր կ'արձակէ ամէն կողմ, սպառնալով հրկիզել ու փոշիացնել, բռնապետական իշխանութեան մը զուլումի տիրապետութիւնը:

Քիւրտ եւ Թուրք գոյութեան պայքարի նախօրեակին, երբ Թուրքիոյ ապագայով շահագրգռուող շատ մը շատերու կարգին, մենք Հայերս ալ լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւինք մեր սեփական հայրենիքի հողերուն վրայ տեղի ունեցած պայքարի ամէն մէկ փուլերուն, եւ շեշտուած հետաքրքրութեամբ կը սպասենք կռիւի վախճանին, ճշդելու համար մեր դիրքը օրուան կացութեան հանդէպ, անհրաժեշտ է մօտէն ծանօթանալ ո՛չ միայն կռիւներու մանրամասնութեանց, այլ կուռղներու հոգեկան ներքնաշխարհին եւ այս օրուան անոնց ձգտումներուն, ու վաղուան հետեւելիք քաղաքականութեան:

Այս նկատումներով նպատակայարմար գտայ, քանի մը ամփոփ տեղեկութիւններ տալ քրտական զանազան հատուածներու քաղաքական ձգտումներու, եւ մանաւանդ մեզ Հայերուս հանդէպ հետեւելիք քաղաքականութեան մասին: Ցեսութիւնը որ հրատարակութեան պիտի տանք, արդիւնքն է երկար ուսումնասիրութեան որը կարելի չէ խտացնել օրագրի մը նեղ սիւնակներուն մէջ, որով պիտի բաւականանամ անցողակի կերպով վերլուծել, քիւրտ-Թուրք գոյութեան պայքարի հիմնական կէտերը, եւ հանել որոշ եզրակացութիւն այն չափով, որ կը շահագրգռուինք մենք:

Եւ որպէսզի կարենանք ճշգրիտ պատկերը տալ քրտական պայքարի բնոյթի, եւ վաղուան նկատումներու մասին,— եթէ քիւրտերը յաղթեն,— կարեւոր է գիտնալ թէ ի՞նչ պայմաններու տակ, եւ ի՞նչ միջոցներով, կարելի պիտի ըլլայ ապահովել քրտական յաղթանակը. այս առթիւ անշուշտ անհրաժեշտ է առանձին գլուխներու բաժնել քրտական հարցի զանազան փուլերը, եւ առանցին խօսիլ հատուածական բաժանումներու, մասնակի թէ հասարակական քաղաքականութեան մասին:

Առնենք նախ Տէրսիմը, որ դիւնեալ չէզոքութիւն կը պահէ այս պահուս, եւ որ մեծ դեր պիտի խաղայ վաղուան բուռն ճակատամարտի ընթացքին, եւ մանաւանդ սերտ կապակցութիւն ունի մեր ընդհանուր շահերուն հետ, ըլլայ աշխարհագրական դիրքով, եւ կամ քաղաքական փոխադարձ շահերու տեսակէտով, (եւ որպէս դրացի ու մանաւանդ բախտակից):

Անցեալները կարճ ծանօթութիւն մը տուած էի Տէրսիմի աշխարհագրական դիրքի մասին, եւ կը սպասէի կարգ մը նոր մանրամասնութեանց, ամբողջացնելու համար աշխարհագրականէն վերջ, քաղաքական եւ աշխրէթապետական կարեւոր դասաւորումները, որ կապ ունին մէկ կողմէ քրտական ընդհանուր ապստամբութեան յաջողութեան եւ միւս կողմէ մեր վաղուան քաղաքականութեան հետ:

Այս անգամ խօսելով միայն Տէրսիմի մասին, որ միացման գիծն է արեւելքէն. արեւմուտք, մինչեւ Հարաւ, քրտական բաժանումներու, կ'առնենք Տէրսիմը իր ընդհանուր գիծերով, որ կը բաժնուի երկու գլխաւոր մասերու — լեռնային եւ դաշտային:

Ի՞նչ ուժ կը ներկայացնէ լեռնային Տէրսիմը, որ անմատչելի է, եւ ի՞նչ ուժ ունի դաշտայինը, որ կը գտնուի Թուրք կառավարութեա անմիջական հսկողութեան տակ: Խօսինք տեղերով եւ թիւերով:

Տէրսիմի լեռնաշղթան սկսելով Մուշէն, առանձին թիւերով կը յառաջանայ կարին ու Բաղէշ եւ կը հասնի Երզնկա. Բալու, Տիգրանակերտ, բայց բուն անառիկ մասը կ'անցնի երզնկայէն, կը հասնի Թերջանի Ջանախչի գիւղը, սահման ունենալով եփրատը: (Իսկ միւս կողմը կ'երկարի մինչեւ Բաղէշ),

Տէրսիմի այդ մասը անառիկ է, ուր կը բնակին հետեւեալ գլխաւոր աշիրէթները:

Լոլանցիք հաստատուած են, Զիրկի, Հարսի եւ Պաղպէկ, առանցին շրջան մը, որ կը կառավարուի Ալլահվէրտի Հիւսէին աղայի, քէօր Խըտրի եւ Ցուրսուն աղա կոչուած 3 նշանաւոր աշիրէթներու կողմէ, իրենց տրամադրութեան տակ ունենալով (հազար «չախմախլի») 1000 հրացանակիր:

Ըէյխ Հասանցիք եւ քէչէլանցիք, կեդրոն ունենալով Տանձիկ Հայկական գիւղը, կը բռնեն Ազերտ լերան բարձունքը, եւ 4000 հրացանակիրներով կ'իշխեն Տանձիկէն փանճըրաս, Ակըճկ մինչեւ Լէրթիկ, առաջնորդութեամբ Կիւլապի աղայի մեծ տղուն Եուսուֆ եւ պաքօ աղաներուն, — որուն մէկ եղբայրը պետն է քէչէլանցի աշիրէթին — եւ սերտօրէն կապուած են պալուզազիներուն հետ:

Կռնաուկի շրջանը կը կառավարուի Աշըրանցիներու կողմէ, որոնց տիրապետութեան սահմանը կը հասնի Երզնկայի մօտ Ջարբանաց Լուսաւորչի վանքը, առաջնորդ կամ պետ ունենալով Սէիտ Ալին, (որուն մեծ տլան երեսփոխան էր) եւ կռիւներու ժամանակ գէնքի տակ կոչուած են մօտաւորապէս 2000 կռուող:

Գնելով Աշըրանցիներու սահմանը, դաշտային Տէրսիմի երկրորդ գիծը կ'երկարի մինչեւ Խոզաթ, հովանաւորութեամբ Ապասանցիներու մեծ աշիրէթին եւ առաջնորդութեամբ Իզոյի, կը տիրապետեն շարք մը իրական գիւղերու, եւ Թրքախառն Զմըրկածագի, եւ իր տրամադրութեան տակ ունի 6000 կռուող ուժ, բայց ենթակայ է Թուրք կառավարութեան պարտադիր հրամաններուն, որովհետեւ մէկ կողմէն պաշարուած է Թուրք զինուորներով եւ միւս կողմէ չէ կրցած բարեկամանալ լեռնային Տէրսիմի միւս աշիրէթներուն հետ, որոնք տեւական կռուի մէջ են Ապասանցիներուն հետ եւ մեծ թշնամի իրարու. այս աշիրէթի բնակած հողամասը իր աշխարհագրական դիրքով հետու է Տէրսիմի անմատչելի ապառաժներու բնական առաւելութենէն, եւ տարիներու ընթացքին կռիւ մղած է մերթ Թուրք զինուորներու եւ մերթ Տէրսիմի միւս աշիրէթներուն հետ:

Առնելով լեռնային Տէրսիմի կեդրոնը քութու Տէրէսին որ տեւական ապստամբութեան մէջ է ու կ'ապրի կիսանկախ կեանք մը, կը կառավարուի Գուրէչանցիներու զօրաւոր աշիրէթին կողմէ, որ կ'իշխէ մինչեւ Բալուի բարձունքը, ուր կը բնակին Նաեւ Հայտարանցիներու մէկ մասը, որ անցեալները կռիւի բռնուեցաւ Տէրսիմի պաշարման գիծը սեղմելու զրկուած Թուրք կառավարութեա զինուորներու հետ, մեծ կորուստներ պատճառելով անոնց:

Գուրէչանցիներուն աշիրէթը կռուի ճակատ կը զրկէ 7000 հրացանակիր: Եւ առաջին պատուարն է դէպի Տէրսիմի ներքնամասը յառաջացող Թուրք զինուորներուն, որոնց հետ տեւական կռուի մէջ է, ու միշտ յաղթական դուրս կուգայ շնորհիւ անմատչելի ժայռերու բնական ամրութեանց:

Իսկ լեռնային Տէրսիմի վերի մասը սահման ունենալով գրիէն մինչեւ Թերջանի լեռնային շրջանը, սկսելով Հիւսէյնիկին (չշփոթել Խարբերդի Հիւսէյնիկին հետ) —ուր կը բնակի ընդհանուր աշիրէթապետ Հիւսէին պէկին տղան Մուսթաֆա պէկ— կը հասնի մինչեւ ֆէմ, մէջը ըլլալով Թերջանի քրտաբնակ գիւղերը, կը գտնուի Զարըգանցիներու զօրաւոր աշիրէթի իշխանութեան տակ:

Զարըգանցիները ամենազօրաւոր աշիրէթը կը նկատուին, իրենց տրամադրութեան տակ ունենալով մօտաւորապէս 20,000 կռուող ուժ. բայց այս աշիրէթի մէկ մասը որ կը գտնուի Թերջանի շրջանը, եւ որ կրնայ հանել 10.000 զինուոր մէջն ըլլալով դաշտային Տէրսիմի դէպի ճիպիճէ երկարող շրջանը — մինչեւ Ագ Տաղ, կը գտնուի Թուրք զինուորի սպառնալիքին տակ: Եւ կը վախնայ միանալ լեռնային Տէրսիմի իր աշիրէթին: Թուրք կառավարութիւնը օգտուելով պատեհ առիթէն,կը զինէ այս աշիրէթը եւ կը հարկադրէ որ կռուին, եթէ ոչ իրենց աշիրէթին, գոնէ սահմանակից աշիրէթներու հետ:

ԹԱՓՈՒԱԿԱՆ

(Շար.)

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ԿՌՈՒԻՆ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Գ.

Այս ճամբորդութենէն չեմ ակնկալեր եւ չեմ ժտածեր ակնկալել նիւթական որեւէ օգուտ: Միակ վարձատրութիւնը Աստուծմէ կը սպասեմ, եթէ յաջողիմ շիտակ ճամբու մէջ բերել մէկ քանի անմեղներ եւ փրկել զանոնք:

Պայազիտի կուսակալին նամակը, Հէքս Թելլօ աղայի

28, փետր.1928

Իպրահիմ Աղա, հպարտ եմ իմ ամբողջ ասպարէզիս ընթացքին հաւատարիմ եւ ուղղամիտ պաշտօնեայ մը ըլլալուս, որ երբեք չէ ստած: Հետեւաբար, կեղծաւորութիւն չեմ ըներ որեւէ մէկուն հետ: Ձեմ ստեր: Ձեմ ուզեր որ երեսփոխան Շէֆիք պէյի ազգականը զոր կը սիրեմ եւ կը յարգեմ, լեռները թափառի զրկանքի ու թշուառութեան այդ վիճակին մէջ: Հետեւաբար. թէ Շէֆիք պէյի եւ թէ կառավարութեան անունով, վերջին անգամն ըլլալով, խորհուրդ կուտամ քեզի վստահութիւն ունենալ եւ հպատակութիւնդ յայտնել, առանց ժամանակ կորսնցնելու: Քեզի համար փրկութեան ուրիշ միջոց չկայ: Վերջը' պիտի զղջայիք: Մ'ի խաբուիք ժեր կրօնքի թշնամիներուն եւ օտար կառավարութեանց ժանկլաւիկներուն ոսկեզօծ խօսքերէն եւ սուտ երդումներէն:

Թուրք կառավարութիւնը 600 տարուան կառավարութիւն մըն է: Ձեր մէջէն անոնք որ կարդացած են, գիտեն: Այս ժամանակամիջոցին՝ հազարաւոր անձեր ըմբոստացած են կառավարութեան դէմ, անոր դէմ գործած: Ի՞նչ եղաւ արդիւնքը: Ոչինչ, կառավարութիւնը միշտ կառավարութիւն մնացած է: Քիչ ժամանակի մէջ՝ ես շատ յեղափոխութիւններ տեսած եմ: Բարին Աստուած չախչախած եւ բնաջնջած է բոլոր անոնք որ այս բազմատեսակ ըմբոստութիւններն ըրած են: Կառավարութեան դէմ ըմբոստանալը՝ անհեթեթութիւն մըն է, խելագարութիւն մը: Կը ցաւիմ ժանաւանդ նոյման էֆէնտիի նման ժարդոց վրայ, որոնք կառավարական պաշտօնեաներ եղած են եւ որոնք գիտցած ըլլալու են այս պարագաները եւ պէտք է բացատրեն զանոնք չգիտցողներուն: Տեղեկացայ նաեւ թէ սպայ մը կը գտնուի ձեր մէջ (ակնարկ՝ Իհսան Նուրի): Չէնքի ընկեր մը ըլլալով, շատ աւելի կը ցաւիմ այս երիտասարդին վրայ: Ձեմ գիտեր թէ ի՛նչ է իր ոճիրը: Բայց նըկատի ունենալով այն իրողութիւնը թէ դեռ իր գանգատները չէ ներկայացուցած կուսակալութեան, կ'եզրակացնեմ թէ չափազանց զօրող մէկն է: Կը խորհիմ միջամտել ամէն մարդու համար եւ ոչ միայն իմ կուսակալութեանս բնակիչներուն համար: Եթէ այս պարոնն ալ կը փափաքի հպատակութիւն յայտնել, թող գրէ ինծի:

Անձնական դիտումներ պիտի ընեմ ի նպաստ իրեն եւ պիտի հաղորդեմ իրեն իմ դիմումներուս արդիւնքը:

Վստահութիւն ունեցէք իմ խօսքերուս եւ եկէք, առանց ժամանակ կորսնցնելու: Ես դեռ երկու օր հոս եմ:

Պայազիտի կուսակալ
ՍՈՒՐԻՅԵՒ

Յ. Գ.— Կուսակալութիւնը անսահման լիազօրութիւններ ստացաւ ընդունելու համար եղած հպատակութիւնները եւ ներում շնորհելու: Ոչ մէկ հետապնդում չէ եղած զինուորական կամ դատական յանցանքներու կամ ոճիրներու համար:

Կուսակալ՝ ՍՈՒՐԻՅԵՒ

Ն. Վսեմութիւն Պայազիտի կուսակալին

Շնորհիւ Քարաքէօսէի գայմաքամին

10 մարտ 1928

Կը պատասխանեմ ձեր 28 փետր. 1928 թուակիր նամակին: Ստացայ զայն հաճոյքով, նամակ մըն է որ կը հաղորդէ թէ կ'ընդունիք մեր հպատակութիւնը: Մենք ո՛չ պաշտօնական իշխանութենէ մը մեր հպատակութիւնը խնդրեցինք, ոչ ալ մեր հպատակութեան ընդունուիլը: Եթէ իսկապէս ներում կայ, ան պէտք է ընդհանուր ըլլայ եւ հաժապատասխան՝ քաղաքակրթութեան մեր դարուն օրէնքներուն: Եթէ այդ ներումով կը մտածուի վայրենի մարդիկ խաբել, ուրիշ խնդիր մըն է այդ: Այն ատեն, պէտք չէ մեզի պէս մարդոց դիմել, որովհետեւ մենք բաւականաչափ փորձառութիւն ունեցանք եւ տեսանք ու ճանչցանք աշխարհը:

Վայրենի մարդ դուրս չունի այլեւս ոչ մէկ տեղ: Թուրք կառավարութեան վերին դէկավարները պէտք է համոզուին այս ճշմարտութեան: Եթէ ընդհանուր ներում մը ընէք, համապատասխան՝ մեր դարու քաղաքակրթութեան եւ յառաջդիմութեանց, մեր ցեղի սովորութեանց եւ մեր կրօնքին, օրէնքներուն, կ'ընդունինք զայն հաճոյքով: Բայց եթէ այս միջոցներով դուք կ'ուզէք խաբել այն մարդիկը, զորս կը շարունակէք վայրենի նկատել, այն ատեն, ուրեմն, խաբելիք մարդ պիտի չգտնէք: Եթէ իսկապէս ընդհանուր ներում մը կայ, այն ատեն ինչո՛ւ համար իրենց տուները չեն վերադառնար մեր պէյերը, մեր կիները եւ եւ մեր զաւակները, որոնք հակառակ իրենց անմեղութեան, երկու տարիէ ի վեր աքսորի մէջ ամէն տեսակ զրկանքներու եւ կեղեքումներու կ'ենթարկուին: Այս բոլոր տարագրեալներուն իրենց օճախները վերադառնալէն ետքն է որ մեր վերադարձի խնդիրը սեղանի վրայ կրնայ դրուիլ:

ՀԱՍԹի ԶԱՏԻ ԻՊՐԱՀԻՄ

Պայազիտի Նուման էֆէնտիին

Ագրի, 21 փետր. 1928

Սիրելի պարոն,

Երրորդ անգամն է որ կը գրեմ ձեզ: Աստուած դիտէ թէ ի՛նչ ջանք թափեցի, որպէսզի ձեր անձնատուութիւնը ընդունուի: Շնորհիւ Աստուծոյ, յաջողեցայ իմ ջանքերուս մէջ կուսակալութիւնը հեռագրական հրահանգներ ստացաւ ձեր անձնատուութիւնը ընդունելու համար, Ն. վսեմութիւն կուսակալը որ դիտմամբ այս գործին համար եկաւ, իմ տունս կը բնակի մէկ շաբաթէ ի վեր: Պաշտօնատար մըն է, որ առանց նկատի առնելու ազգաբնակչութեանց գործած սխալները, կը զբաղի իր վարչութեան յանձնուած ժողովուրդին պէտքերով եւ կ'աշխատի անոնց յառաջդիմութեան եւ բարգաւաճման համար: Ձեմ կրնար ընդունիլ թէ դուք ձեր կեանքը կը քաշկռտէք տգէտ մարդոց մէջեւ եւ թէ կը տառապիք այդ կեանքով. ասոր համար է որ պատուոյ խօսք կուտամ ձեզ թէ անմիջապէս որ հոս կուգաք եւ տեսակցութիւն մը կ'ունենանք Ն. վ. կուսակալին հետ, ձեր նախկին դիրքին համաժամէք պաշտօնի մը պիտի նշանակուիք ձեր փափաքած որեւէ մէկ քաղաքին մէջ:

ՍԻՒՐԻՅԵՒ ՊԻՏԻԼԱՆ

(Շար.)

«ՀԱՅ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐՈՒՆ ՍԽՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ»

Թուրք թերթ մը այս խորագրին տակ կը հրատարակէ մարտինէն իրեն ղրկուած հետեւեալ թղթակցութիւնը.

Կարդ մը աւարառու (չափուլճու) Հայեր, որոնք զանազան յանցանքներու պատճառաւ եւ քաղաքական նպատակներով եւ ուրիշ դիտումներով Սուրբ անցած էին, նոր խառնակչութիւն մըն ալ ըրած են: Այս աւազակները, նոյն ձգտումի տէր ընկերներու միանալով, կ'ուզեն անցնիլ սահմանը եւ յարձակում գործելով աւարառութիւն ընել կարգ մը գիւղերու մէջ:

Ատենին լուր առնուած ըլլալով, թէ՛ միջոցներ ձեռք կ'առնուին եւ թէ կուսակալ Թալէաթ պէյ, ֆրանսական իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, միեւնոյն ատեն հաղորդելով անոր՝ շարժումին մասնակցելիք անձերուն ցանկը:

Տէր Զօրի ֆրանսական հրամանատարը անմիջապէս կարգադրութիւններ կ'ընէ: Քամըշլըի հրամանատարին հետ ևշարժումին մասնակցելիք անձերը Տէր Զօր կը հեռացնէ:

Այս առթիւ Մարտինի կուսակալը յայտարարութիւն մը ուղղեց ժողովուրդին, որ իր կարգին խոստացաւ զինուորներուն հետ կողք կողքի կռուիլ, դուրսէն յարձակում մը կատարուած պարագային:

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱԼԷՊԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ ԽՆԱՄԱՏԱՐՈՒԹ

Խնամատարական մասկից առաջ իր կողմէ կրնայ բակութեան տրուած մը կը յայտնէր թէ հալէպի գաղթականաց խնամատարութեան մարմին մը ընտրելի կիլիկիոյ վեհ. կաթողիկոսութեան հովանաւորութեան տակ քիայէն բռնագաղթով անցնողներու տեղաւորման եկող նպաստներու բաշխումը մատակարարելու համար:

Խնամատարութիւնս, կազմութեան թուականէն. 1929 ի վեր, խնայած իրեն վստահուած փափուկ եւ պատասխանատու գործերը լաւագոյնս արժեւորելու համար, պարտականութիւնս նկատէ նախ՝ իրեւ հաստատ իր ցարդ կատարած գործունէութեան մանրամասն թիւնները ընդհանուրին հանրութիւն դարձնել՝ անխտիր վայելած է ամբողջական համարումը եւ գործակցութիւնը. երկրորդ՝ գաղթականական բոլոր դարձերու մասէն իրազեկ մնալ, կացութիւնը պարզ ու ճշդուած սահմանելով, առ ի գիտութիւն պատասխանատու մարմիններու, մանաւանդ նուիրատուներու եւ հայ մամուլին:

Ա.— Մօտ տարուան թացքին, թուրքիայէն գաղթականաց ընդհանուր հասած է 800 ընտանիքէ մօտաւորապէս 5,000 հոգի: 800 ընտանիքէն 600ը ամեայ կերպով ապաստանած Իրաքի եւ թուրքիոյ սահմերէ Գամըշլը եւ Հասիչէ ջանքերու մէջ, իսկ 200 նիքը ալ կը մնան Հալէպ եւ խաներու մէջ:

Բ. Գամըշլը եւ Հասիչէ նող գաղթականաց օժանդութեան համար անմիջապէս նախաձեռնութեան մը կազմուեցաւ կուեցան բժիշկ. դեղորայքներ այլ պարագաներ եւ երկու ալ հոգեւոր մխիթարիչ հաժար քահանայ մը: Ներկայիս վրայ ալ փորձառու ուղեցոյցներէ եւ նոր ներ աւելցուեցան նախորդին վրայ անոնց տեղապետէ վեր. Շիրինեանի Յանձնախումբը ձեռնհասութեան որուն իրեն դիմեք հետեւեալ եզրակացութիւնները հաղորդած է:

1.— 600 ընտանիքէն ինքնաբաւ են:

2.— Մնացեալէն 150ը եւ տուն, իսկ 200ին թէ տուն եւ թէ լծկան ու արտուելու պարագային պիտի ըլլայ ինքնաբաւանալ զանոնք:

3.— Կը մնան 200 նիքներ եւ որոնք բոլորովին չքաւոր են եւ որոնց իրենց չէրին տուն, հող, սերմնացու լծկան տալէ վերջ, ստիպուած ենք մինչեւ յառաջիկայ գարնան սպրեցնել զանոնք:

Գ.— Յարդ խնամատարութեանս անուանկը մտած գումարը 5039 ֆրք. հնչուն ոսկի: Այս գումարը հազիւ կը բաւէ խատեսուած 100 ընտանիքի մը հիմնելու համար: կայն հակառակ ժեր կարողութեան եւ թէ կուսակալ Թալէաթ պէյ, ֆրանսական իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, միեւնոյն ատեն հաղորդելով անոր՝ շարժումին մասնակցելիք անձերուն ցանկը:

Տէր Զօրի ֆրանսական հրամանատարը անմիջապէս կարգադրութիւններ կ'ընէ: Քամըշլըի հրամանատարին հետ ևշարժումին մասնակցելիք անձերը Տէր Զօր կը հեռացնէ:

Այս առթիւ Մարտինի կուսակալը յայտարարութիւն մը ուղղեց ժողովուրդին, որ իր կարգին խոստացաւ զինուորներուն հետ կողք կողքի կռուիլ, դուրսէն յարձակում մը կատարուած պարագային:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՆԱՑՈՒՅՑԱԿ

ՀՀՍՀ ԱԺՀ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հայկական Սովետական Հանրապետության Հանրապետական Տոնացուցակ

Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Տնտեսության Հանրապետական Տոնացուցակ

Հայկական Սովետական Հանրապետ

Իրաքի վարչապետը եւ Թուրքիա

Միջազետքի վարչապետ Նուրի փաշա, որ շաբաթէ մը ի վեր Էնկլիւբի կը գտնուէր, հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ իր երկիրը մեկնելէ առաջ.

«Տեսնուեցայ վարչապետ փաշային եւ արտաքին գործոց վարին հետ ու աշխատեցանք աւելի ամրապնդել երկու երկիրներուն արդէն բարեկամական յարաբերութիւնները: Երկու երկիրները շահագրգռող խնդիրները բարեացակամութեամբ եւ բարեկամօրէն կարգադրուած են,

«Անցեալները Միջազետքէն Թուրքիա կատարուած յարձակման դէպքին վրայ, Միջազետքի կառավարութիւնը պէտք եղած բոլոր միջոցները ձեռք առաւ եւ այսպէս, գործնական կերպով ցոյց տուաւ իր բարեացակամութիւնը:

«Միջազետքի հողին վրայ, Թուրքիոյ դէմ ասկէ վերջ աւելի փոքր դէպքի մը անգամ տեղի չպիտի տրուի: Այցելութիւն պիտի տամ կազի փաշային, զոր շատ կը գնահատեմ եւ յետոյ պիտի մեկնիմ»:

Թուրք հակապետական գրգռութիւններ

Թուրք ներքին նախարարը շրջաբերականով մը հրաւէր ուղղեց տեղական բոլոր իշխանութիւններուն, որ արգիլեն վերջերս կատարուած գրգռութիւնները՝ ընդդէմ զինուորական ծառայութեան եւ ինպատ արաբական տարերու գործածութեան եւ տուրքերու վերացման: Գրգռիչները կը հրաւիրեն ժողովուրդը դէմ շարժիլ օրէնքներուն:

Թուրք համաձայնավարներ

Թուրք 30 ի չափ համաձնավարներու ձերբակալումէն յետոյ, Պոլսոյ ոստիկանութիւնը կը շարունակէ անոնց տուներուն մէջ կատարել խուզարկութիւններ, որոնց ընթացքին, եբեւան հանեց գաղտնի տպարան մը: Բնիկ Խրիմցի երկու համաձնավարներ եւս ձերբակալուեցան:

Քիւրտերը եւ Հայերը

Ուրֆայի «Միլլի կազէթա» թերթին հաժաձայն, ֆրանսական իշխանութիւնը ձերբակալած է Շահին Պէյզատէ Շիւքրին, Շիհանլը աշիրէթէն Ապտօն եւ չորս արբանեակները, եւ բոլորը Հալէպ աքսորած: 150նոց Թուրքերուն ալ ազդարարած է Թուրքիոյ դէմ ոեւէ շարժուն չփորձել, եթէ չեն ուզեր վտարուիլ երկրէն:

Մարտինէն ալ կը հաղորդեն «Ճումհուրիէթ»ի թէ ձերբակալուելով Տէր-Զօր աքսորուած է «հայկ.քօմիթէթէ»ի անդամներէն տոքթ. Թորոս Պամամճեան, որ Մարտինի սահմանին վրայ ժողովուրդը կը գրգռէր:

Իրան կը զօրացնէ օդանաւ.տորմիղը

ԼՈՆՏՈՆ: 8 սեպտ.— Թէհրանէն «Թայմզ»ի թղթակիցը կը տեղեկացնէ.—

Պարսիկ կառավարութիւնը հրաւէր ուղղեց բազմաթիւ պետութիւններու, որ դէպի հոկտեմբերի սկիզբները օդանաւեր ղրկեն Պարսկաստան, թոյլ տալու համար, որ օդանաւերու կարեւոր ապսպրանքի մը առթիւ, կարենայ ընտրութիւն կատարել: Պարսկաստան կ'ուզէ իր զինուորական օդանաւային տորմիղը զօրացնել:

Իրաքի անգլիական զօրաբաժինը պիտի ղրկէ 4 օդանաւեր: Կը կարծուի թէ ֆրանսական եւ իտալական օդանաւային գործարաններ եւս պիտի ղրկեն օդանաւեր:

Մոսկուա ռազմափորձի տակ

Բոլշեւիկեան թերթ մը նկարագրութիւնը կուտայ Թուռնաւոր կազով յարձակման մը ռազմափորձին, որուն ենթարկուեցաւ Մոսկուա:

Զորս հազար հոգի մասնակցեցան ռազմափորձին: Քաղքին գործարաններուն սուլիչները ժողովուրդին յայտնեցին թէ թունաւոր կազի ռումբերով բեռնաւոր վեց սաւառնակներ կը մօտենան: Անմիջապէս պաշտպանութեան թնդանօթները բացին սաստիկ կրակ մը: Հակառակ ասոր սակայն, սաւառնակները յաջողեցան ռումբեր նետել նշանակուած գետնին վրայ:

Քաղաքացիներուն տրուած էր յատուկ դիմակներ եւ բոլորն ալ քաշուեցան օդային յարձակման ղէմ պատրաստուած մասնաւոր ապաստաններ: Ամբողջ գետինը որ նշանակուած էր իբրեւ յարձակման վայր, ծածկուած էր թանձր մառախուղով մը:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը

Երէկ կէս օրէն առաջ, ժընեւի մէջ բաբուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան նստաշրջանը, իսկ կէս օրէն յետոյ, Եւրոպայի Միացեալ-Նահանգներու խորհրդակցական ժողովը, որ լսեց Ֆրանսայի արտաքին նախարար՝ Պրիանի զեկոյցը կատարուած աշխատանքներու եւ իր յիշատակագրին տրուած պատասխաններուն մասին:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՈՒԻ ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ ՄԷՋ.— Համպուրկի մէջ առջի գիշեր ահռելահեղ բախումներ տեղի ունեցան համաձնավարներու եւ ազգայնականներու միջեւ: Երկու կողմերը քաղքին փողոցներուն մէջ, զիրար հալածեցին զանակներով ու կոփամարտի գործիքներով: Ագդայնական մը սպաննուեցաւ: Ուրիշ տասը հոգիներ եւս ծանրօրէն վիրաւորուեցան:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԵԱՆ ՄՆԱՑՈՐԴՆԵՐ.— 1915ին եւ 1916ին, ընդհ. պատերազմի ընթացքին, Ռուսերու կողմէ գերի բռնուած գերմանացի զինուորներէն 620 հոգի, նոր վերադարձան իրենց հայրենիքը, առջի օր, մասնաւոր կառախումբով: Այս պատերազմական գերիները, որոնք Սիպերիա եւ Թուրքիստան կը բնակէին, ստիպուեցան Գերմանիա վերադառնալ, Ռուսիոյ մէջ տիրող նիւթական վատ պայմաններուն բերումով:

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ.— Արժանթին եւս, յեղափոխական շրջան մը կը բոլորէ այս միջոցիս: Քաղաքներու մէջ տեղի ունեցած կռիւներու ընթացքին, մօտ 1000 անձեր սպաննուած կամ վիրաւորուած են: Արժանթինի նախագահը Իրիկոյէն, գիշերանց փախաւ Լա Փլաթա, ուր ապաստանեցաւ զօրանոց մը եւ անկից ղրկեց իր հրաժարականը: Առժամեայ կառավարութիւն մը հաստատուեցաւ զօրավարի մը գլխաւորութեամբ, որ լուծեց խորհրդարանը:

ՆՈՐ ԱՌԻՔ ՄԸ ԵԻՍ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳՈՐԾԸ

"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՏՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ)

Տպագրութիւնը աւարտած չըլլալով, մինչեւ գրքին լոյս տեսնելը երկարաձգուած է երկու հատորներուն համար նշանակուած բացառիկ գինը 30 ՖՐԱՆՔ:

Գիրքը հրապարակ ելլելէն վերջ Ա. եւ Բ. հատորները առանձին պիտի ծախուին 20ական ֆրանքի:

Ուստի փութացէք օգտուիլ այս նոր առիթէն: Կանխիկ 30 ֆր. վճարողները պիտի ստանան երկու հատորը միասին: Գաւառէն եւ արտասահմանէն փոստի համար ղրկել 2 ֆր. աւելի:

Դիմել հրատարակչին Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe), Հեռաձայն՝ Danton 88-65: Մէթրօ Օտէոն: *Գրատան մէջ պիտի գտնէք ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՔԵՐ: ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ վերջին կատարելագործութեամբ:* Տպագրական ամէն կարգի գործեր:

"ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ"

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՏԷՐԵՐՈՒՆ

Յառաջիկայ Նոր Տարին լոյս պիտի ընծայենք հասցեագիրք մը, «Ամէնուն հասցէն» անունով, հայկական մանրանկար «Պոթէն» մը, ուր պիտի տանք Փարիսոյ քնակող Հայերու հասցէները, ինչպէս նաեւ Հայերուն համար օգտակար օտար հասցէները: Կը խնդրուի ուրեմն որ, ֆրանսաբնակ ամէն հայ մեզի հաղորդէ, նամակով մը, իր անունը, մականունը, գործը կամ արհեստը եւ ամբողջական հասցէն (փողոցին թիւը եւ անունը, քաղաքը եւ նահանգը, ինչպէս նաեւ հեռաձայնի թիւը եթէ ունի), բոլորը գրուած որոշ ու յստակ: Այս անուններն ու հասցէները պիտի հրատարակուին առանց ոեւէ փոխաբինութեան, ձրիօրէն:

Ամէն գաղ, այս գիրքին մէջ ծանուցում տալ փափաքող գործի տէր Հայերէն կը խնդրուի անյապաղ մեզի դիմել, ուղեղով մեր ծանուցման սակագինը: Պէտք է հասցէներն ու ծանուցումները մեզի հասնին մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը:

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— Librairie «Arpi», L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20):

Հ. Ց. Դ.

ԳԱԻԱՌ

ԼԻՈՆԻ կայծակ խումբի ժողովը վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանին մէջ:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները վաղը իրիկուն ժամը 8ին Միութեան հաւաքատեղին, 181 Cours Lafayette: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Կարեւոր օրակարգ:

ԿԸ ՓՆՏՌԻՒԻ

— Կը փնտռուի Կաբո կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillauts, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան:

— Կը փնտռուի Ֆնտըճաքցի Օր. Կիւրճի Իսթայէլեան, մօր անուն՝ Դամաս, հօր անուն Փանոս քոյրերը Ովսաննա, Հռիփսիմէ, Մարթա, եղբայրները Դանիէլ, Յովհաննէս: 12 տարի առաջ անյայտացած է Հաժալի (Սուրիա) կողմերը: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Պոլիս: Ճշդիւտ տուաղին 200 ֆր. Նուէր: Իմացնել՝ Toros Israélianի, Traverse Chevalier No. 20, St. Loup, Grand Pins. Marseille.

— Աժերիկայէն ճիվան Էրքէլէթեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պետրոս Էրքէլէթեան որ կը գտնուի Փարիզ կամ շրջակաները: Իմացնել ցառաջի վարչութեան:

— Կը փնտռուի Արաբկիրցի եղիա Դագանճեան իր եղբօր Նազարէթ Դագանճեանի եւ իր քեռորդիները Հալէպ եւ Արամ Տէմիրճեանի կողմէ, 1924ին եղիա կը գտնուէր Պուքրէշ (Ռումանիա): Կը խնդրուի իմացնել՝ A. Demirdjianի 120 bld Jean Jaurès, Boulogne s)Seinc France, կամ H. Demirdjianի 2 Georges Dupré St-Etienne(Loire) France. Կը խնդրուի արտասահմանեան թերթերէ արտատպել:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

"ԿԱՎՌՈՇ"

երգիծական շաբաթաթերթ

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50

ՏԱՐԵԿԱՆԸ 100 ՖՐ.

Հասցէ՝ «Gavroche» 208bis Rue Lafayette, Paris (10)

ԿԱՎՌՈՇԻ 1931ի տարեգիրքը *Մատուցի տակ է*

Կը փնտռուի վարպետ կօշկակար

մը որ գիտնայ կօշիկի նորոգութիւն ընել: Լաւ պայմաններ: Ֆրանսերէն խօսիլ անհրաժեշտ է: Դիմել «Au Ressemelage de Luxe», 22 Rue du Président-Wilson, Levallois Perret, մէթրօ Porte Champerret մօտ:

ՄԻՄԻԹՆԵՐ

Անուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95.21

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, *մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապտերաթուառ: Ազատ խորհրդակցութիւն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.*

ԱՄԲՈՂՋ Փարիզի աւէնէն սիրուն գլխարկները: Գիները անժրգելի F. SORBIER, 11 Rue Lafayette, *Օփերայի մօտ:*

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ դարմանում Բ. ճառագայթներու քննութեամբ: Ատանց քիմքի եւ ճանկի առաջնաշարներ: Ոսկի եւ ճերմակ ակռաներ: Ձափաւոր գին, խորհրդակց. վերաբոյժ-ատամնաբուժի ժ. 2—8, Կիրակի 9—12, Դիմել՝ 52 Rue de Bondy, Métro République, Lancry, St. Denis.

EMPIRE Սիւզիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

WAGRAM AUTO
73 Ave. de Wagram
63 Ave. Gde. Armée
149ter Bd. Villette
Ամբողջ դասընթացքը՝ սկսեալ 100 ֆրանքէն:

Լ'ԻՒՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ

Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

21 Րիւ Քէսթրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ

Օթել Տիէօի հիւանդանոցին մօտը

Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց համար բացած եմ ներկայ. բարի խանութ մը, ուր կը մաքրենք եւ կը ներկենք զգեստեղէններ, մաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք: Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք:

ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐ

ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ՝ շոգեկառքով կամ հանրակառքով 15 — 30 վայրկեան, կազ, ելեկտրականութիւն: Ամսավճար՝ սկսեալ 200 ֆրանքէ: Տուներու կառուցում, վճարման մեծ դիւրութիւններ. 15—տարուան մէջ: 15 տարի տուները ազատ են տուրքէ: Պատրաստի villaներ, նոր բնակարաններ գնելու կամ վարձելու համար, ամէն տեսակ գործողութիւններ, կալուածներու ու ծախ, գրաւ դնելու, ապահովագրութեան եւայլն:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ: Սկսուած է նոր հողաբաժիններու վաճառումը, Versaillesի մօտ Bois d'Arsyի մէջ շրջապատուած գեղեցիկ անտառով: Հաղորդակցութիւնը ինչպէս Gare Mont Parnasseէն ուղղակի, իսկ Gard Invalideէն St. Lazareէն Versaillesի գիծով: Ցեսնել կարելի է ամէն ինքնաշարժով՝ ձրի: Փանրամասնութիւններու համար դիմել

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra ... Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10*—1: Հեռ. Provence *87—32* եւ *82—48:*

Ցուներու շինութեան համար ձրի խորհրդակցութիւն մասնաւոր ճարտարագէտի մը կողմէ Գշ. եւ Շբ. օրերը ժամը ...

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՑ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է Փարիզի բազմամարդ ... մը մէջ ընդարձակ եւ գեղեցիկ ճաշարան մը ամբողջ կազմ... մեծ լիսանսով: կարելի է ժէրանսով ալ առնել: Պայ՛ 9 ... տարեկան վարձք 2000 ֆր. 30—40 հոգիի սպասարկութեան: Մանրամասնութիւններու համար դիմել նամակով անձամբ ամէն օր Մաքսիմ Մխրճանեանի, 37 Rue de T... Փարիզ:

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ ... խմել, դիմեցէք հիւրակատար

CAFÉ SULTANի

Ս. ԹՈՐՈՍ (Բէժարեցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած ... վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ... նէն նրբաճաշակները:

Հոս տեսակներ, գիներ անմրցելի, փորձեցէք անգամ եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ ... պատրաստած սուրճին: Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն եւ գաւառներէն: փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը: Մանրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում...

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով: Ընարատ ... առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիսաբանալու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասկուութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հասեղ կերակուրներուն

Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. ...

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէն, փոքրաքանակ եւ մանաքանակ վաճառում:

Ընարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱՆ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 3...

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEV...

Ցէր եւ Ցեղէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խ... ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու. Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6; ... կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3, ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 Ֆ.	200Ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
10
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
10 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1361 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՐԱՆԸ ԵՒ ԱՐԻԱԿԱՆ ՑԵՂԵՐԸ

Բ.

Հայաստանի եւ Քիւրտիստանի անկախութեան հարցերը, որոնք Մերձաւոր Արեւելքի այժմու հրատապ խնդիրներն են, կոչուած են ազգերու հաւասարակշռութիւն մը ստեղծելու մօտաւոր Ասիոյ մէջ եւ դառնալ խաղաղութեան ազդակ մը:

Ազգերու այս հաւասարակշռութեան խնդիրը մեծապէս կը շահագրգռէ Պարսկաստանի ազգային եւ պետական շահերը: Ու այս քաղաքական դասաւորութիւններուն մէջ, Պարսկաստանը իր պետական շահերը եւ քաղաքական վերածնունդի ճանապարհները ստիպուած է դասաւորել իր ամէնէն մօտիկ դրացիներու շահերուն զուգահեռ:

Եթէ խնդրին մօտենանք միայն դրացիական տեսակէտնէրէն, դարձեալ շահագրգռութեան ծանրութիւնը պիտի հակի Հայաստանի եւ Քիւրտիստանի կողմը: Որովհետեւ, այս երկու փոքրիկ ազգերը կը ձգտին իրենց ազատագրութեան, բաժնուելով Թուրքիայէն եւ Ռուսաստանէն, որոնց մօտիկ դրացիութենէն, Պարսկաստանը միայն մեծ վնասներ կրած է: Թուրքիոյ եւ Ռուսաստանի սահմաններուն վրայ հետզհետէ կազմակերպուող Հայ եւ Քիւրտ հայրենիքները կը դառնան խաղաղութեան պատուարներ: Բացի այդ, որպէս նոր բաժնուած փոքրիկ պետութիւններ, Հայաստանն ու Քիւրտիստանը ամրանալու եւ զարգանալու համար պիտի մղուին բարեկամական կապերով կապուիլ Պարսկաստանի հետ, երէկուան Թշնամի Թրքական ուժին հաւասարակշռող ուժ մը դառնալու համար, առանց վտանգելու իրենց ազգային ազատութիւնը:

Մերձաւոր Արեւելքի ներկայ քաղաքական դասաւորութիւնները կը հարկադրեն Պարսկաստանն այս ուղղութեամբ մտածելու և գործօն քաղաքականութիւն մը վարելու: Պարսկաստանը որ մեծ ճիգեր կը թափէ իր ազգային վերածնունդը կերտելու և ազգային կատարեալ անկախութիւնը վերականգնելու, չի կրնար շարունակել այն տարտամ քաղաքականութիւնը, որ ունէր համաշխարհային պատերազմէն առաջ: Ազգերը տենդագին հրապարակ նետուած են իրենց գոյութիւնն արդարացնելու և նորէն վերադառնալու պատմութեան բեմը: Այս տենդագին արշաւին մէջ, ազգերը կը փնտռեն իրենց բարեկամները և կը ժամնանշեն իրենց թշնամիները: Մէկ խօսքով, իրենց դիրքերը կը ճշդեն: Այս ուղղութեամբ որեւէ մթութիւն կործանարար կրնայ ըլլալ կողմերուն համար: Բարեկամական այս շղթային կազմակերպման նախաձեռնութիւնը Պարսկաստանին կը պատկանի: Պարսկաստանի քաղաքական մտքի վարիչները իրական հայրենասիրական պարտք մը կատարած պիտի ըլլան հանդէպ իրենց հայրենիքին, եթէ փոխանցման այս շրջանին, կարողանան հանրային միտքը պատրաստել այդ ուղղութեամբ:

Պարսկաստանի, Հայաստանի և Քիւրտիստանի բարեկամութիւնն ու գործակցութիւնը քաղաքական անհրաժեշտութիւն մըն է, որուն կատարեալ գիտակցութիւնը պէտք է ունենան յիշեալ երեք ազգերու ղեկավարները, տարբեր հակումի և մոլորումներու չենթարկուելու համար:

Անցածները մենք անդրադարձանք արաբական «Էլ Ահվալ» թերթի գեղեցիկ թելադրանքին «երրորդութիւն» մը կազմելու հայ-արաբ-քիւրտ միութեամբ մը, Թուրքիոյ ոտնձգութիւններուն դէմ: Թուրքիոյ արեւելքը ուրիշ «երրորդութիւն» մը գոյութիւն ունի դարերէ ի վեր, որ կեանքի պէտք է կոչել. այդ երրորդութիւնը պարսիկ, հայ և քիւրտ միութիւնն է, որ դրացիական կապակցութիւններէն շատ աւելի ամուր կապով մը շաղկապուած է: Այդ միութիւնը հիմնուած է արիական ցեղատիպին ամուր հիմերուն վրայ, եթէ անշուշտ այս երեք ցեղերը յստակամտութիւնն ունենան պահ մը ետ երթալու դէպի արիական լոյսը և ձերբազատուին Թուրք-Թաթարական դարաւոր փոշիներէն և կեղծ իսլամութեան ստեղծած խորխորատներէն:

Անցեալի Թիւրիմացութիւններն անարժէք նկատելու չափ քաջութիւն պէտք է ունենան յիշեալ ազգերը եւ խորապէս պիտի ըմբռնեն Թէ Պարսկաստանի, Հայաստանի եւ Քիւրտիստանի վերածնունդը արիական միութեան գեղեցիկ ճանապարհով կարող է տիրական դառնալ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ:

Եթէ մէկ կողմ Թողունք մշակութային հոգեկան եւ ցեղային կապակցութեան այնքան հրաժայական Թելադրանքներն ու միայն քաղաքական վտանգի կողմ դարձնենք մեր ուշադրութիւնը, պիտի տեսնենք համաթրքական վտանգաւոր ծրագիրները, որոնք միշտ ալիք կուտան դէպի արեւելք եւ կ'ուզեն ոտքի տակ առնել արիական ցեղերը, Թրքութեան լայն ճանապարհներ բանալու համար:

Իրանն ու Թուրանը դարաւոր պայքար մը բոլորած են: Թրքութիւնը եթէ կարողացած է ընկճել արիական փոքր ազգերը, եւ եթէ խիստ հեռաւոր անցեալի մէջ, կրցած է կրնկակոխ ընել նաեւ Պարսկաստանը, այսուհանդերձ դարձեալ Իրանն է, որ պատուար հանդիսացած է համաթրքական ձգտումներուն, Արարատէն մինչեւ Հէքեարի, պահպանելով արգելարիթ ահմանագիծ մը:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

«ՊԱՆԾԱԼԻ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿ ՄԸ»

«Հայրենիք» այս խորագրով համբագրականի մը մէջ կը գրէ (օգոստ. 24).

Յուլիս 28ին լրացեր է Նախիջեւանի շրջանի «խորհրդայնացումը», եւ այդ առթիւ Հայաստանի խորհրդային մարմիններն ու Թերթերը «եղբայրական ողջոյններ» են դրկեր Իլիչեան «հանրապետութեան»:

«Նախիջեւանն իր շրջանով— կ'ըսէ Հայաստանի պաշտօնաԹերթը այդ «պանծալի տասնամեակին» նուիրուած խմբագրականի մը մէջ — խորհրդային Անդրկովկասի այն մասնիկներէն է, ուր ամենից ցայտուն եւ ակնառու կերպով երեւան են գալիս ազգերի ինտերնացիոնալ համերաշխութեան արդիւնաւէտ հետեւանքները»:

Թերթը սակայն չի բացատրեր, Թէ ինչո՞ւ է այս տասնամեակը պանծալի, կամ Թէ ի՞նչ բանի մէջ են երեւացեր «ինտերնացիոնալ» (միջազգային) համերաշխութեան արդիւնաւէտ հետեւանքները:

Արդեօ՞ք այն բանի մէջ, որ խորհրդային իշխանութիւնը իր տասը տարուան տիրապետութեամբ յաջողած է այնքան ատելութիւն կուտակել իրեն դէմ, որ Նախիջեւանի շրջանի Թուրքերն ու Հայերը միացեալ ճակատ մըն են կազմեր այդ իշխանութեան դէմ եւ այս տարուան առաջին ամիսներուն հայ տէրտէրն ու Թուրք մոլլան միասին, գիւղացիներու գլուխն անցած, ապստամբութեան դրօշ են պարզած այդ իշխանութեան դէմ:

Արդեօ՞ք խորհրդային պաշտօնաԹերթը «ինտերնացիոնալ համերաշխութիւն» ըսելով կը հասկնայ զինու զօրութեամբ հաստատուած խաղաղութիւնը Նախիջեւանի մէջ: Բայց չէ՞ որ ցարական կառավարութիւնն անգամ այդքան մը ու Թերեւս ատկէ ալ աւելի խաղաղութիւն ու համերաշխութիւն կը պարտադրէր իր զէնքի ուժով, բացի 1905 6 - Թ. Թ., երբ ինքն իսկ պէտք զգաց առաջ բերելու հայ-Թաթարական կռիւներ:

Խորհրդային պաշտօնաԹերթը այս «պանծալի տասնամեակ»ի առթիւ չի բացատրեր նաեւ, Թէ լենինեան ի՞նչ սկզբունքով կրնայ արդարացուիլ եւ յարատեւ դարձուիլ Նախիջեւանի շրջանի արուեստական բաժանումը Հայաստանէն, որուն հետ Թէ՝ աշխարհագրական եւ Թէ տնտեսական այնքան սերտ ու անբաժանելի կապ ունի, ինչպէս նաեւ հայորդակցութեան ամէն յարմարութիւն, եւ ենԹարկումը հեռաւոր Ատրպէճանին, որուն հետ ոչ ընդհանուր հոգային սահման ունի, ոչ տնտեսական ընդհանուր շահեր եւ ոչ ալ հայորդակցութեան ոեւէ դիւրութիւն:

Եթէ բոլշեւիկները առարկայական, անաչառ ու անկեղծ ըլլային, ապահովաբար պիտի խոստովանէին, Թէ Նախիջեւանի արուեստական առանձնացումը Հայաստանէն ամենէն ցայտուն եւ աչքառու փաստերէն մէկն է, որ երեւան կը բերէ խորհրդային կառավարութեան քաղաքական հետեւողականութիւնը, ազգային խտրականութիւնը եւ ապիկարութիւնը միջազգային համերաշխութեան հաստատուն հիմեր ստեղծելու գործին մէջ:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐԱՐԱՏԻ ՎՐԱՑ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ ԿԸ ԳՈՐԾԱԿՑԻ՞ ԹՈՒՐՔԻՈՑ

Էնկիւրիէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ Թէ Արարատի դէմ զսպումի գործողութիւնները սկսան: Բապաք Թէփէէն մեկնող Թրքական ուժերը նահանջի մատնեցին Քիւրտերը, որոնք փորձեցին դիմադրել: Հիւսիսէն յառաջացող Թրքական ուժերը կը շարունակեն իրենց յառաջխաղացումը, առանց ընդդիմութեան հանդիպելու: Արարատի հարաւէն, դէպի Պարսկաստան Քիւրտերուն նահանջի գիծը կտրուած է:

Աւելի նաեւ Պոլսէն տրուած հեռագիր մը.

ՊՈԼԻՍ, 8 սեպտ.) («Թայմզ»ի).— Պաշտօնապէս կը հաղորդուի Թէ Արարատի քիւրտ ըմբոստներուն դէմ Թրքական յարձակողականը վերսկսած է:

Կառավարական ուժերը մեկնած են Բապաք Թէփէէն՝ հիւսիսի ուղղութեամբ: Սկիզբները, բաւական բուռն դիմադրութեան մը հանդիպեցան- բայց Քիւրտերը շատ չանցած սկսան նահանջել դէպի Պարսկաստան:

Հաւաստի աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Պարսկաստան վճռապէս հակառակ է որ Արարատը Թուրքիոյ Հայ Հարաւէն հողամասի մը փոխարէն: Սակայն կը շարունակէ գործակցիլ Թուրքերուն, զսպելու համար Քիւրտերու ըմբոստութիւնը:

Ընդհարում Քիւրտերու հետ

Վանէն տրուած լուրի մը համաձայն, քիւրտ խմբապետ Տարայիին հետապնդելու գացող Թուրք ձիաւոր զօկատին եւ աւազակներուն միջեւ ընդհարումներ տեղի ունեցած են: Այս կռուին մասնակցող Լըճէի Տիլէք դիւղացի Մէհմէտ Էմին օղլու Շէրիֆ բռնուած է:

Պաշգալէի շրջակայքը, Թուրք զօկատին վրայ յարձակող Օսմանի խումբէն Ագիզ անունով քիւրտ մըն ալ նոյնպէս ձեռք անցուած եւ երկու հոգի ալ սպաննուած են:

Հետեւակազօրաց բանակատեղիին վրայ յարձակող բոլոր քիւրտերը ետ մղուած են:

Ընդհ- քննիչ Իպրահիմ Թալի Տիարպէքիր անցած տեղն, Սղերդի ժողովուրդին ճառ մը խօսելով, յանձնարարած է հաւերաշխ ապրիլ, եւ աւելցուցած Թէ, օրէնքին հակառակ չշարժողները ոչ մէկ ձևսի պիտի ենթարկուին:

Ֆէթհիի ճառը Իզմիրի մէջ

Իզմիրի մէջ, Ֆէթհի ճառեց 5000 հոգինոց բազմութեան մը առջեւ, իր կուսակցութեան ծրագիրը պարզելու եւ հերքելու Ըմմէթի յայտարարութիւնները՝ կառավարութեան քաղաքականութեան մասին: Ֆէթհի գայրոյթով անդրադարձաւ կառավարութեան կողմնակիցներու բռնած ընթացքին, որով կը ձգան վարկաբեկել նոր կուսակցութիւնը անոր վերապրելով հակայեղափոխական ձգտումներ, ինչպէս վերադարձ դէպի Ֆէսի եւ արաբական տառերու գործածութիւնը: Յայտարարեց Թէ նոր կուսակցութեան գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ ամբացնել Քէմալի հանրապետական գործը: Ակնարկելով Ըմմէթ փաշայի երկաթուղային քաղաքականութեան, Ֆէթհի ընդունեց երկաթուղի շինելու անհրաժեշտութիւնը, բայց դատապարտեց օտար ընկերութեանց հետ կնքուած մեծածախս պայմանագրութիւնները: Պնդեց մասնաւորաբար Թէ կառավարութիւնը պարտաւոր է ամէն բանէ առաջ օժանդակել որ ժողովուրդին տնտեսական կարողութիւնը զարգանայ, ազգային հարստութիւնները շատնան կամ գոնէ պահպանուին եւ որ և է հարուածի դէմ, երկրին տնտեսական կացութիւնը պաշտպանուի:

Նոյն օրը, երեկոյեան, հարիւրի չափ գործաւորներ ցոյցեր կատարեցին ի նպաստ Ֆէթհիի: Տասն և երեք աւեր ձերբակալուեցան, կառավարութեան դէմ անարգանքի մեղադրանքով: Ժողովուրդին մեծ մասը անտարբեր է:

Իզմիրի խռովութիւնները

Անցեալ օր գրեր էինք Թէ Ֆէթհիի Իզմիր այցելութեան առթիւ, մեծ խռովութիւններ ծագած են եւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած: Պոլսէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ Թէ խաղաղութիւնը վերահաստատուած է քաղաքին մէջ, բայց հակիչ ոստիկաններ կը շրջին Թաղէ Թաղ, միջադէպերու առաջքն առնելու կանխահոգութեամբ: Զօրախումբեր գրաւած են կարգ մը կէտեր: Հաւաքոյթներն արգիլուած են:

Քննութիւն բացուած է երեւան հանելու համար Թէ խռովութեանց ատեն սպաննուած անձը, ոստիկանի կրակո՞վ է է զարնուած: Ֆէթհիի պէյ այցելած է սպաննեալին հօրը եւ անոր յանձնած է հինգ հարիւր Թրքական ոսկի: Յուղարկաւորութիւնը պիտի ստանար բուռն բողոքի ցոյցի մը բնոյթը, բայց իշխանութիւնները արգիլեցին երեք հազարի չափ բանուորներու՝ յուղարկաւորութեան մասնակցութիւնը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶԻ ՏԱՆ ՀԱՄԱՐ

(Հանգանակութիւն եւրոպայի կեդր. կոմիտէի)

ՑԱՆԿ 40

Մնեկ Պագրեան	150
Վարդան Ղազերեան	150
Գեղամ Ղազերեան	150
Մարգար Ադամեան	150
Նազարէթ Շմաւոնեան	120
Աւետիս Թումաճեան	100
Վարդեվառ Կէօվշէնեան	100
Արշամ Սմսարեան	50
ՊԵՐԼԻՆԷՆ	
Երուանդ Տէր Մինասեան	100
Դաւիթ Դաւիթխանեան	100
Արտաշէս Աբեղեան	50
ՍՈՒԻՓ ԱՇԲԱՐ (Ալժերիա)	
Յարութիւն Խաչատուրեան	50
Գումար	1270
Նախորդ գումար	47,167
Ընդհ. գումար	48,437

«ՖԷԹՀԻ ՊԷՅ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՈՒՆԻ ԵԹԷ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ ՄԵԾ ՄԵԾ ՋԱՐԴԷ...»

«Ագշամ» կը գրէ.—

Նոր կուսակցութիւնը մեծ մեծ կը ջարդէ, այն ալ առաւօրէն, այն ալ վերերէն, սոխա՞կ կ'ըսես. սոխա՛կ, *ժաշալլահ*: Անոնց համաձայն՝ իշխանութիւնը պուտ մը ջուր է, երկրին տնտեսութեան բարձրացումը կախուածէ Ֆէթհիի պէյի մէկ հազալէն, Թուրք կիներու բարձրացումը կապուած է ադա օղլու Հիմէտ պէյի մէկ կողմնակի նայուածքէն, իսկ քաղաքներու վերաշինութիւնը կը սպասէ որ Հայտար պէյ քիչ մը աւելի «զիֆֆլէնմիշ» ընէ փողոցի սալայատակները: Այս ինչքան մեծ մեծ ջարդել, Աստուած իմ:

Բարեկամ մը, որուն կը յայտնէի այս գանգատս, ըսաւ.— Շատ պարզ է մեծ մեծ ջարդելուն պատճառը, որովհետեւ նոր կուսակցութեան մէջ շատ մը կիներ կան...

Օր մը, աւիւճը կը ժողվէ բոլոր կենդանիները, որպէս զի դաս մը տայ անոնց: Բոլորը կուգան, բացի ճնճղուկէն, — Շուտ մը կանչեցէք սա վտիտ Թռչունը, կը հրամայէ: Նապաստակը կ'երթայ եւ ձեռնունայն կը վերադառնայ, պատճառն ալ այսպէս կը բացատրէ.

— Ձեր հրամանը կատարեցի: ճնճղուկը սաստիկ զայրացաւ եւ ըսաւ.— Եթէ գամ, ոտքիս տակ կ'առնեմ այդ աւիւճ ըսուածը, բաշէն կը բռնեմ, օդը կը հանեմ եւ գետին զարնելով կտոր կտոր կ'ընեմ:

= Ասոնք բոլորը ճնճղո՞ւկը ըսաւ: Այո՛, ըսաւ նապաստակը, = Ո՞վ կար քովը,— կինը, պատասխանեց աւիւճը խնդալով իրաւունք տուաւ ճնճղուկին:

Երբ ճնճղուկը, քովը էգը ունենալուն համար այսքան մեծ մեծ կը ջարդէ, այսքան շատ կին անդամ ունեցող կուսակութիւնը անշուշտ ետ չպիտի մնար ճնճղուկէն:

Այնպէս որ Ֆէթհիի պէյ իրաւունք ունի, եթէ Իզմիրի մէջ մեծ մեծ ջարդէ...

«Ագշամ»ի այս հեգնական ուշադրութեան արժանի համարած նկատումներէն զատ, քիչ չէ Թիւը Թրքական Թերթերուն, որոնք բուռն յարձակումներով կը դիմաւորեն նոր կուսակցութիւնը:

ՍԵՂԻ ՎՂՈՏՈՒՄՎԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՖԱՐԱՔԻ ՄԵՋ

(Ի ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՍՆ)

Տիրոյեն ուրտեղ ծիփատ ուրտ ծիփատ ուրտ ծիփատ ուրտ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ՎՎՄ-Ի ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԸ

Ինչպես հայտնի է, ՎՎՄ-ի առաջին տեղական բաժանմունքը Հայկական Սովետական Հանրապետության մեջ կազմակերպվել է Ալավերդիում։ Ալավերդու բաժանմունքի կազմակերպման նախաձեռնությունը պատկանում է Ալավերդու հանքերի բանվորներին։ Ալավերդու բաժանմունքի կազմակերպման նախաձեռնությունը պատկանում է Ալավերդու հանքերի բանվորներին։ Ալավերդու բաժանմունքի կազմակերպման նախաձեռնությունը պատկանում է Ալավերդու հանքերի բանվորներին։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը եւ Պաղեստին

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը, ժընեւի մէջ, բացումը կատարեց իր 60րդ նիստին։

Օրակարգի առաջին նիւթն էր հոգատարութեանց յանձնախումբին տեղեկագիրը՝ Պաղեստինի մէջ 1929ին պատահած դէպքերուն մասին։ Տեղեկաբերը չկրնաց փարատել այն տպաւորութիւնը որ յառաջ եկած էր՝ հոգատարութեանց յանձնախումբին եւ Անգլիոյ միջեւ, տեղեկագրի հրատարակութեան առթիւ։

Անգլիոյ արտաքին նախարարը գոհունակութեամբ նկատեց այն պարագան որ Ազգերու Խորհուրդը ինչպէս նաեւ յանձնախումբը կ'ընդունին պաղեստինեան հոգատարութեան դժուարութիւնները, վստահեցուց թէ Անգլիա երբեւիցէ մտադրութիւն չունի արգիլելու հրէական ներգաղթը դէպի Պաղեստին եւ իր կառավարութեան կողմէ ընդունեց տեղեկագրին եզրակացութիւնը, որ արժանացաւ Խորհուրդի միաձայն հաւանութեան։

Այդ եզրակացութեան հիման վրայ, Անգլիա կը հրաւիրուի ձեռք առնել այն միջոցները զորս յարմար կը տեսնէ իրագործելու համար տեղեկագրին թելադրութիւնները։

Եւրոպայի միացեալ նահանգներ

Ազգերու Դաշնակցութեան նստաշրջանին բացումով, Եւրոպայի միացեալ նահանգներու ծրագիրը կը մտնէ գործնականացման համար, հաւաքական ջանքերու ճամբուն վրայ։

Ժընեւի մէջ, 27 պետութեանց ներկայացուցիչներուն առջեւ, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը Պրիան, տուաւ իր աշխատանքներուն մասին երկար զեկոյց մը, մի առ մի պարզելով իր կազմած ծրագրին դէմ եղած առարկութիւնները ու քննադատութիւնները։

Լսելէ յետոյ Պրիանի զեկոյցը, 27 պետութեանց ներկայացուցիչներ միաձայնութեամբ իրենց դիրքը ճշդեցին եւրոպական Դաշնակցութեան կազմակերպութեան հանդէպ եւ միաձայնութեամբ քուէարկուած բանաձեւով մը, հաւանութիւն յայտնեցին եւրոպական պետութեանց համագործակցութեան սկզբունքին, միջազգային գործունէութեան բոլոր մարզերուն մէջ։ Պաշտօն յանձնուեցաւ Պ. Պրիանի որ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին ներկայացնէ իր ծրագիրը։

Խորհրդային դրախտին մէջ

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՆ ՍՈՎԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 8 Սեպտ.— Խորհրդային թերթերը բուռն ընդդիմութիւններ կը յայտնեն ընդդէմ պարենաւորման կազմակերպութիւններուն, որոնք իրենց անփութութեամբ թոյլ կուտան որ փտին ու նեխին ուտեստի զանազան մթերքներ, մինչ ժողովուրդը ծայր աստիճան թշուառութեան օրեր կ'անցնէ և անօթութենէ կը նեղուի։ «Պրաւդա» կը գրէ որ Ստորին Վոլգայի շրջանին մէջ, ձգած են որ փտին հազարաւոր թոնօ բանջարեղէն։ կապարովսկիի մէջ, մէկ անգամէն վեց հազար թոնօ նեխած ձուկ թափել ստիպուեցան եւ Օսուրիսկի կայարանին մէջ չորս վակոն ձուկ նոյն վիճակին ենթարկուեցան։

ՕՏԱՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐ

Արուեստագէտներու Միջազգային Ընկերակցութիւնը կը հաղորդէ թէ իր անդամներէն բազմաթիւ օտար արուեստագէտներ, որոնք զանազան խոստումներէ շլացած՝ մեկներ էին Ռուսիա, որ եւ է վճարում չեն ստացած։ Ընկերութիւնը կը յայտարարէ իր անդամներուն որ առանց ամուր երաշխիքի չմեկնին խորհրդային երկիրները։

ՍՏԱԼԻՆ Կ'ԱՔՍՈՐԷ ԻՐ ԶԱՒԱԿԸ

Լեհական թերթերը կը գրեն թէ Ստալին Մոսկուայէն կովկաս աքսորած է իր զաւակը՝ 20 տարու երիտասարդ մը։ Պատճառն այն է որ Ստալինի զաւակը որեւէ նախասիրութիւն չունենալով գիտական ասպարէզներու հանդէպ, մերժած է հետեւիլ ճարտարագիտութեան, որուն նախասահմանած էր իր հայրը։ Ասկից զատ, նաեւ առանց հաւանութիւնն առնելու իր հօր, ամուսնացած է կարուհիի մը հետ։

ՉԵԿԱՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 8 Սեպտ.— Երեք վաճառականներ եւ երեք պաշտօնեաներ կիրակի առտու դատի ենթարկուեցան՝ սուղ գիներով ապրանք ծախած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Մահուան դատապարտուեցան եւ անմիջապէս հրացանազարկ եղան։

Բուն պատճառն այս կարճ ու կտրուկ եւ ահացու դատապարտութեան այն է, որ այս անձերուն վրայ կասկած կար թէ կը մասնակցէին հակաբոլշեւիկ կազմակերպութեանց։

Բոլշեւիկեան կեդր. կոմիտէի ժողովը

Խորհրդային Միութեան կ. Գործադիր կ.ը երրորդ նիստի հրաւիրուած է հոկտ. 28ին։ Պիտի քննէ ազգ. տնտեսութեան զարգացման յատակագիծը, պիտի մշակէ խորհուրդներու ընտրական նոր կազմակերպութեան ծրագիրը՝ համաձայն վարչական նոր բարեփոխումներու եւ պիտի լսէ որակեալ բանուորներու պատրաստութեան մասին՝ աշխատանքի գործավարին տեղեկագիրը։ Կ. Կ. ը պիտի լսէ նաեւ Թիւրքմէնիստանի զարգացման մասին։

Նոր միջադէպեր Հնդկաստանի մէջ

Պոմպէյի մէջ, նոր կռիւներ տեղի ունեցան հնդիկներու եւ մարմետականներու միջեւ։ Երեք հարիւր հոգիներ հնդկական թափօր մը. որ ծովեզրը կատարուած կրօնական արարողութենէ մը կը վերադառնար, մզկիթի մը առջեւ յարձակում կրեց մահմետականներու կողմէ։ Կռուարարները ցրուելու համար, ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ ատրճանակ գործածել։ Երեսունէ աւելի վիրաւորներ կան։

Կացութիւնը ծանր է եւ կրքերը գրգռուած են դարձեալ։ Նոր խռովութիւններէ կը վախցուի Սատարայի մէջ։

«Թայմզ» կը գրէ թէ հնդիկ ազգային խորհուրդէն երեք անձեր, քաղաքացիական անհնազանդութեան մեղադրանքով, դատապարտութիւններ կրեցին։

Իսկ Ռանկունի միսիոնարներու վարժարանին աշակերտները, դժգոհ իրենց տրուած սնունդէն և դաստիարակութենէն, ըմբոստացան եւ քարերով յարձակեցան տնօրէնին վրայ։ Աշակերտները այն ատեն միայն հանդարտեցան, երբ տնօրէնին ձեռքը տեսան ատրճանակ մը, զոր կը սպառնար գործածել։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ներկայացուցիչները ժողովի կը հրաւիրէ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Chope Parisienneի վերնայարկը։

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐԶԱՏՕՆ

28 Սեպտեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ՍԹատ Էլիզապէթի մէջ, մէթրօ փորթ տ'Օրլէանի քովը։ կրնան մասնակցիլ *բոլոր հայ մարզիկները*։ Մանրամասնութիւնը մօտ օրէն։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերը, ինչպէս նաեւ մարզական բոլոր միութիւնները եւ անհատ մարզիկները փարիզէն թէ գաւառէն արձանագրուելու համար պէտք է դիմեն նամակով U. G. Arménienne, 1 Rue Saulnier, Paris 9e. հասցէով ՄԻՆՉԵՒ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16։

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Սեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յայտարարութեանց համար։ Շահագրգռողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆԹԷՕՑԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

«Սահակ - Մեսրոպ» Գրադարանին կողմէ
Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն
կը նախագահէ՝ Պ. ԳԱՌՆԻԿ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
Բանախօսութիւն, գեղարուեստական բաժին եւ անակնկալներ
կը մասնակցի ԵՓՐԱՏ նուագախումբը
Ճոխ պիւֆէ *Մուտքը ազատ է*

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ-ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Պօլուի եւ Շրջ. Հայրենակցական միութեան կողմէ
Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ԿՐԱՆ ԹԷԱԹՐԻ մէջ
կը ներկայացուի՝ ԲԱՂՋԱՆԻ ԵՒ ՓՈՐՋԱՆԻ
եւ ԱՆՋՐԵՒՈՑ ԳԻՇԵՐ ՄԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ (գաւեշտ)
Տոմսեր՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆրանք

Հ. Ց. Դ.

ԴԱՒԱՌ

Լիոնի կայծակ խումբի ժողովը այս իրիկուն ժամը 8.30ին, Դրադարանին մէջ։

Լիոնի Վրէժ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Դրադարանը։

Լիոնի Պատ. Մխութեան վճաբանական ժողովը՝ վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին։ Նիւթ՝ «Գաժառ - Քաթիպայի կեանքն ու գործունէութիւնը»։ Կը հրաւիրուին համակիրներ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ե. Ո. Մխութեան Փարիզի մասնաճիւղին վճաբանական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Թլորիայի մէջ։ Շարունակութիւն նախորդ վճաբանութեան (Թուրքերը, Քիւրտերը եւ Հայերը)։ Կը խօսի՝ Ռէն։ Մէկ ժամ սինէժայ։

Ջ. Ե. Ո. Մխութեան Լիոնի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները այս իրիկուն ժամը 8ին Մխեան հաւաքատեղին, 181 Cours Lafayette։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Կարեւոր օրակարգ։

Լիոնի Կիւրինի Հայր. Մխութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի Դրադարանի սրահը, 18 Rue François Garcin, Lyon։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։ Արձանագրուիլ փափաքողները կը խնդրուի ներկայանալ նոյն օրը։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՅՄՆԻ

Տիկուան, Ս. Ա.— 20 ֆրանք։
Ալժէր, Խրիմ.— 35։
Մուլէն Օրուզ, Պ. Տ.— 35։
Լառնաքա, Գ. Թ.— 90։

Կարգադրեցինք։

Տէսին, Ս. Տ.— 150։
Մարսէյլ, Ա. Մ.— 35։
Ֆլավիակ, Գ. Դ.— 65։
Մարսէյլ, Գ. Ս.— 140։
Պարժըմոն, Սօլ.— 35։
Սէն Շամոն, Գործ.— 207։
Նէօյեի, Ա. Ֆ.— 70։
Մարսէյլ, Մ. Տ.— 35։
Լասէյն, Յ. Գ.— 142։
Ռոան, Գործ.— 176։
Մարսէյլ, Մ. Յ.— 35։
Մազական, Յ. Ղ.— 280։
Լը Ման, Ս. Մ.— 35։
Փարիզ, Տ. Բ.— 100։
Շոս, Պ. Ա.— 35։
Վալանս, Գործ.— 527։
Մարսէյլ, Գործ.— 980։
Ռոման, Գործ.— 118.40։
Ռոման, Յ. Վ.— 70.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ՄԻՔԱՅԷԼ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ
Նոր գիրքը
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԽՕՍ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ (իր գրական գործունէութեան քառասնամեայ յոբելեանի առթիւ)։

Դիմել՝ M. Loussiguian, 50 Rue des Cascades, Paris (20).
փոստի ծախք չկայ

ՅՐՈՆՔԻՑ ՄՈՒՐԱՑ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ
ՏԱՐՕՆ - ՍԱՍՈՒՆ
Էջեր Հայոց
նորագոյն պատմութենէն
Հրատ. «Ցարօն-Սասուն մուրատ Փոնտի յանձ.ի» Հալէպ։

380 էջով այս գեղեցիկ հատորը զարդարուած է մեր յեղափոխական դէմքերու եւ պատմական վայրերու նկարներով։
Դիմել՝ Լ. Գեւոնեանի՝ 235 Fbg. St. Martin. Paris. Գին՝ 12 ֆրանք
փոստի ծախք 1 ֆրանք

"ԿԱՎՌՕՇ,,
երգիծական շաբաթաթերթ
ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50
ՏԱՐԵԿԱՆԸ 100 ՖՐ.
Հասցէ՝ «Gavroche» 208bis Rue Lafayette, Paris (10)
ԿԱՎՌՕՇի 1931ի տարեգիրքը
Մատուցի տակ է

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կարօ կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillauts, Marseille. Իմացնել՝ «Ցառաջ»ի վարչութեան։

— Ամերիկայէն ձիվան Էրքէլէթեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պետրոս Էրքէլէթեան որ կը գտնուի Փարիզ կամ շրջակաները։ Իմացնել ցառաջի վարչութեան։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, էլեմմիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապոռաթուառ։ Ընդհատ եւ արագ խորհրդակցութիւն ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,

EMPIRE Միգիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE MASSIS-ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՄԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻ
Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ
12, Rue Richomme, PARIS (18e)
(Bld. Barbès վրայ) (Մէթրօ Barbès)
Թղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիր համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ պուխտագործ եւ ապուխտավաճառ
HAIG MARACHLIANի
Fabrique des salaisons Orientales
16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE
որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue Petites Maries MARSEILLE.
Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ։

Ուշադրութիւն
Առողջութիւնդ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուիլ համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ճախել միայն ճաշարան
COSMOPOL
20 Rue Rodier PARIS (9)
Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասկուութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։
COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ։ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն։
Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 3-
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅՔ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 98-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնդրուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու։ Ակնաբոյժ գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19։

Գ. ԾԷՔԷՐԵԱՆ
փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ անդամ Société des Comptables de (E. C. I.),
150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելուս տուժարակալութիւն փոքր ամսավճար
ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires, Bénéfices Commerciaux եւ Impôts sur le revenu *գործողութիւններ։*
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ
Կրնամ ձեզ զերծ պահել Chiffre d'Affaires եւ Bénéfices Commerciaux *տուքքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, կօշկակար, ատաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ apprenti նեղնաք։*

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
MAISON VARTERESSIAN
1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն
ԱՄԵՆԱԼԱՒ ՄԱԿՈՒՐ
Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

"ՅԱՌԱՋ,, ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
39 Rue Dunoir, Պ. ՏԱՒԻԲԵԻ մօտ
եւ 226 Rue Boileau, Գործակալ Պ. ԿԻՆՁԵԱՆԻ մօտ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
11
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
11 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1362 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՐԱՆԸ ԵՒ ԱՐԻԱԿԱՆ ՑԵՂԵՐԸ

Գ.

Իրանը եղած է այն հզօր պատուարը որ կրցած է իր տիրապետութեան տակ առնել ոչ միայն պարսկական Ատրպատականը, այլ իր թեւարկութիւնը տարածած է մինչեւ հիւսիսային կովկաս, Ադրբէյջան, եւ կովկասեան Հայաստան, Օսմանեան ընդարձակ կայսրութեան առջեւ փակելով թաթարական եւ թրքական Ասիան:

19րդ դարու սկիզբէն պատմութեան անիւն իր ընթացքը փոխեց: Ռուսական կայսրութիւնը հետզհետէ վար իջաւ, գրաւեց պարսկական տիրապետութեան ենթակայ հողամասերը եւ կանգ առաւ Արարատի առջեւ եւ Արաքսի եզերքը: Այդ թուականներէն յետոյ Պարսկաստանի ազդեցութիւնը իննկաւ: Իսկ Ռուսաստանը փոխարինեց անոր ընդդէմ թրքական կայսրութեան եւ դարձաւ աւելի զօրաւոր պատուար մը հասթրքական ձգտումներուն առջեւ: 19րդ դարու ընթացքին Թուրքերը մահոզուած էին պահպանելու Անատոլուն, Արաբիան, Պոլիսը եւ Պալքանեան երկիրները. ու քիչ յոյս ունէին տարածուելու դէպի Ասիա: Սակայն 20րդ դարը եւ մանաւանդ հասմաշխարհային պատերազմը նոր հնարաւորութիւններ ստեղծեցին թուրք ազգայնական շարժման համար: Նախ, Թուրքիա կորսնցուց Պալքանեան ընդարձակ երկիրները եւ քաշուեցաւ Անատոլու: Երկրորդ, պատերազմի ընթացքին իր մեծագոյն ուշադրութիւնը դարձուց դէպի կովկաս, որու դռները լայն բացուեցան անոր առջեւ Ռուս բոլշեւիկեան յեղափոխութենէն յետոյ: 1918էն ասդին, բոլշեւիկեան Ռուսաստանը, որքան ալ վերակազմուեցաւ եւ իր սահմանները մօտեցուց Արաքսին եւ Ախուրեանին, այսուհանդերձ դադրեցաւ ռուսական կայսրութեան հզօր ուժի ներկայացուցիչն ըլլալէ: Մանաւանդ որ թաթարական եւ թրքական շարք մը հանրապետութիւններ կազմուեցան Սորհրդ. Միութեան սահմաններուն մէջ, ազգային վերածնունդ մը բոլորելով:

Պատմական այս իրադարձութիւնները կը զարգանային եւ կը զարգանան համաթրքական ծրագրին ինպաստ: Թրքական հանրապետութիւններու այդ շղթան Մակուի եւ Նսխիջեւանի վրայով կը միանայ քէմալական Թուրքիոյ: Դէպի Ասիա աչք ունող Թուրքերը, աստիճանաբար, բայց հաստատուն քայլերով կ'ընթանան պատմութեան այս դասաւորութիւններու ապահովելէն: Անոնք կը գիտակցին թէ ներկայ բոլշեւիկեան Ռուսաստանը, որ ներկայ Թուրքիոյ բարեկամն է միեւնոյն ժամանակ, հակառակ իր կեդրոնացման քաղաքականութեան, այլեւս անընդունակ է վերջնականօրէն ձուլելու իր իսկ ձեռքով ստեղծած Թուրք-Թաթար հանրապետութիւնները, որոնք ապստամբութիւններու հնոցներ են եւ վաղը կարող են լայն ճանապարհ մը բանալ Թուրքիոյ համար:

Պատմութեան այս դարձուածքով, Թրքական ասիական քաղաքականութիւնը իր ղէմ գտաւ Հայերը, Քիւրտերը եւ վերածնուող Պարսկաստանը: Թուրքիա, նկատի առնելով որ ռուսական վտանգը նուազած է եւ հետզհետէ աւելի կը նուազի, իր ուշադրութիւնը կեդրոնացած արիական ցեղերու վրայ եւ հիմա կը ջանայ վերջնականօրէն մաքրել իր ճանապարհը եւ տակաւին նաեւ Պարսկաստանը Ատրպատականի մէջ:

Այսպիսով Թուրանի վտանգն է որ նորէն կը ցցուի Իրանի դէմ: Անցեալի պայմաններն ու մեծ պետութիւններու հաւասարակշռութիւնը խախտած է: Իրանը այս խնդրին մէջ, օտար հզօր պետութիւններէ աւելի, իր յոյսը պիտի կապէ իր դրացիներուն եւ մանաւանդ արիական ցեղերուն հետ:

Քրտական ապստամբութիւնը եւ ազատագրութիւնը արիական ցեղերու ազատութեան եւ վերածնունդի առաջին հանգրուաններէն մէկն է:

Պարսկաստանը, դիւանագիտական միջոցներէ աւելի, մէկ հիմնական ճանապարհ ունի Թրքական վտանգը դիմագրաւելու համար: ՀԱՄԱԹՐՔԱԿԱՆ ԱՐՇԱԻԻՆ՝ ՊԻՏԻ ԴԻՄԱՒՈՐԷ ՀԱՄԱՐԻԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏՈՎ: Արիական այս միութիւնը հաստնցած պահանջ մըն է, որ Հայաստանի ու Քիւրտիստանի ազատագրական շարժումներով՝ իրողութիւն դառնալու բոլոր կարելիութիւնները ունի:

Պարսիկ մամուլը և քաղաքական գործիչները ոչ թէ այս շարժման յետնապահները պիտի ըլլան, այլ Իրանի վերածնութեան այս օրերուն, արիական միութեան առաջապահը պիտի հանդիսանան:

Մենք կ'ուզէինք որ «Շաֆախ Սօրխ»ը և քրտական ապստամբութիւնը քննած ժամանակ, նկատի առնէր նաեւ այս կարեւոր իրողութիւնը:

Կ. Ս.

Մ. ՔԷՄԱԼ ԳՈՀ ՉԷ ԸՍՄԷՔ ՓԱՇԱՅԻ ԴԱՇԼԻՃԷՆ

Իտալական «Թրիպունա»ի Պոլսոյ թղթակիցը մեկնելով Թրքական նոր կուսակցութեան կազմութիւնը, կ'ըսէ թէ ասիկա առաջ եկած է Քէմալի յայտնած փափաքին վրայ, որպէսզի Սորհրդարանական վարչութեան մէջ գոյութիւն ունենայ երկրորդ կուսակցութիւն մը, որ ամէն պարագայի տակ փաստը չէ թէ՝ դիկտատորը գոհ չէ ներկայ կառավարութեան քաղաքականութենէն, բայց չուզեր ալ տապալել զայն առանց Սորհրդարանին հաւանութեան:

ՄԱՄՈՒԼ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԷՆԿԻՒՐԻ-ԼՈՆՏՈՆ

«Նոր Օր» այս վերնագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (սեպտ. 5).

Կիրակիի եւ երեքշաբթիի մեր խմբագրականները ամբողջացուց՝ քիւրտ «Հոյպուն» կուսակցութեան կեդր. վարչութիւնը իր երկար յայտարարութիւնով, որը նոյնութեամբ հրատարակեցինք այս սիւնակներուն մէջ:

Քաղաքական լուրջ կազմակերպութեան վայել ծանրախոհութեամբ, Հոյպուն բացատրած էր ապստամբութեան էութիւնը, Թուրքերու բարբարոսական արարքները եւ Թուրքիոյ դէպի պետութիւններուն ոչ-բարեկամական վերաբերմունքը քիւրտ յեղափոխութեան իանդէպ, մասնաւորապէս ընդգծելով այն կէտը թէ իակաքէմալական 150նոցներու ցանկէն ոչ մէկ Թուրք կը մասնակցի ազատագրական շարժման եւ թէ ոչ մէկ օտար մատ գտնուած է պայքարի կազմակերպման եւ կռիւներու մէջ:

«Հոյպուն» գիտէր շատ բաներ՝ մասնաւորապէս Թուրքիոյ սահմանակից պետութիւններու դաւերու եւ գործունէութեան մասին իրեն դէմ, բայց կացութեան փափկութիւնը սկատի ունենալով անշուշտ, իր յայտարարութեան մէջ ակնարկութիւն անգամ ըրած չէր:

Կարմիր Մոսկուան՝ աշխարհի միակ ընկերվարական երկիրը (բոլշեւիկներու խօսքով) որ անազատ ժողովուրդներու տէր ու պաշտպանի դիմակ կը կրէ 1918 Թուականէն ի վեր, քիւրտ յեղափոխութիւնը իր նպատակէն վրիպեցնելու եւ ուրիշներու դէմ գայն իր ձեռքին գործիք դարձնելու փորձերուն մէջ ձախողելէ յետոյ, սրուած ատամները երկարեց մինչեւ էնկիւրի, բոլշեւիկ դեսպան Սուրիցի բերնով ըսելու Թէվֆիք Րիւշտի պէյի Թէ կովկասեան կարմիր բանակը պատրաստ է գործնականապէս օժանդակելու քիւրտերու դէմ ըլլալիք զինուորական գործողութիւններուն:

Անդին՝ ուրիշ ընկերվարական կառավարութիւն մը՝ որուն անդամները (Մաքտոնալտ, Հէնտըրսըն) տարիներով ընկերվարական Միջազգայինի գործադիր կոմիտէի մէջ նստած եւ յանուն ճնշուած ու իրաւազրկուած ժողովուրդներու բողոքի բանաձեւերը քուէարկած եւ որոշումներ անցուցած են, իրենց դիւանագիտական մարդամեքենան(Թուրքիոյ անգլիական դեսպան՝ Սըր Ֆլարք) կը փութացնեն եալովա՝ մուսթաֆա Քէմալին ըսելու Թէ անգլիական կառավարութիւնը իրաւացի կը գտնէ պարսկական սահմանագլուխը բռնաբարելու եւ Արարատը պաշարելու Թրքական պահանջը:

Թող իմանան բոլորը՝ որ միջազգային ամէն իարցի մէջ տարակարծիք եւ գործունէութեան բոլոր դաշտերուն վրայ իրարու դէմ ծուղակ լարելով զբաղած անկլօ-ռուս իմպերիալիզմը, մէկ ձակատով դուրս եկած է, արիւնով խեղդելու համար արի ժողովուրդի մը ազատագրական կռիւը, ոտնակոխելով ընկերվարութեան բոլոր նուիրական սկզբունքները,

կ'ապրի քիւրտ ժողովուրդը՝ իաւատարիմ իր դատին, բայց Թող կարմրին կեղծ կարմիր Մոսկուան եւ Լոնտոնը, քիւրտ ժողովուրդը բնաջնջելու գազանային ծրագրին՝ Թէ խօսքով եւ Թէ գործով մասնակցելնուն համար:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՔՐՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐ

ԹՈՒՐՔ ԲԱՆԱԿԻՆ ԴԷՄ

ՊՈՒԼԻՍ («Վիմա» Թերթէն).— Ստացուած վերջին տեղեկութեանց համաձայն, Արարատի քիւրտերը անակնկալ յարձակում գործած են Թուրք հետեւակազօրքին դէմ: Յարձակումը ետ մղուած է:

ՊՈՒԼԻՍ 5.— Ամսոյս 3ին, առտուան ժամը 4ին, Քիւրտերը ուժգին յարձակում գործած են Թրքական ճակատին վրայ: Կռիւը գիրկընդխառն եղած է: Անատոլու գործակալութիւնը այս կռիւի մասին զեկոյց չտուաւ:

Թուրքաց յարձակողականը

Էնկիւրիէն, 9 սեպտ. հեռագիր մը կը հաղորդէ Թէ Արարատի դէմ Թրքական յարձակողականը կը շարունակուի յաջողութեամբ: Թուրք զօրախումբերը գրաւած են ամէնէն բարձր գիրքերը, որոնք բացառիկ կերպով նպաստաւոր կը նկատուէին ըմբոստներու պաշտպանութեան համար: Քիւրտերը քաշուեցան հարաւ-արեւելեան ուղղութեամբ, ուր կը գտնուին արդէն Թուրք զօրախումբերը, որոնք կը քալեն Սէրտարպուլաքի ուղղութեամբ: Ըմբոստները կը փախին դէպի հարաւ:

Իրաքի սահմանագլուխին վրայի խռովութիւնները զսպելու նպատակով՝ զօրախումբերու կեդրոնացումը կը շարունակուի: Մօտ ատենէն, այս շրջանին մէջ եւս պիտի սկսի զսպումի վճռական շարժում մը:

Ամերիկեան ահաւասնուրհեր շուրջ

Ամերիկացի ծերակուտական մը, Պէրքլէյ որ յուլիսին, Լոնտոնի մէջ գումարուած միջխորհրդարանական ժողովին կը մասնակցեր, Նիւ-Եորք վերադարձաւ եւ յայտնեց Թէ ամերիկեան ժաքսային նոր օրէնքը որ յունիսին գործադրութեան դրուեցաւ, ծանրօրէն հարուածած է եւրոպական պետութիւնները եւ Թէ Ամերիկա կրնայ սպասել որ պատերազմական պարտքերը չնչելու կամ զանոնք նուազեցնելու ձգտող պայքարները վերսկսին:

Ծերակուտականը ակնարկ մը նետեց Եւրոպայի զանազան պետութեանց կացութեան վրայ, — Անգլիա, Ֆրանսա, Գերմանիա, Զուիցերիա եւլլն. և եզրակացուց որ այդ պետութիւններն ընդունելով մէկտեղ որ Ամերիկա իրաւունք ունի բարձրացնելու իր մաքսատուրքերը, շուարած են Թէ ինչպէս պիտի կրնան վճարել իրենց տուրքերը, երբ մէկ կողմէ, գնելով մէկտեղ ամերիկեան արտադրութիւններ, միւս կողմէ շնորհիւ մաքսային բարձր սակերու, չպիտի կրնան իրենց ապրանքներն սպառել ամերիկեան շուկային վրայ:

Ամերիկեան Համակավարներու կոմիտէն, արդէն սկսած է օգտագործել ծերակուտականին այս յայտարարութիւնները, ընտրական նկատումներով:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը կ'աշխատի

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը իր երէկուան երկրորդ նիստին մէջ, լսեց հոգատարութեանց յանձնախումբին տեղեկագիրը, որ գովեստով կը խօսէր Սուրիոյ Ֆրանսական մարզպանին Պ. Փոնսոյի եւ հոգատար պետութեան վրայ, եւ օրակարգի քանի մը մանր հարցեր լուծելէ յետոյ անցաւ Սարրի հարցին քննութեան:

Այս հարցին տեղեկաբերը՝ Իտալիոյ ներկայացուցիչը հարցին պատմականն ըրաւ, առանց լուծում առաջարկելու:

Գերմանիոյ ներկայացուցիչը Պ. Քուրթիուս յայտնեց Թէ Սարրի մէջ, գրաւման զօրախումբեր պահելու պէտք չի մնար այլեւս, քանի որ հռենոսեան հողամասերն ալ պարպուած են: Գերմանի կառավարութիւնը, բսաւ, միշտ բողոքած է Սարրի մէջ օտար զօրախումբերու ներկայութեան դէմ, եւ առաջարկեց որ ժողովը կարգադրէ երկաթուղիներու պաշտպանութեան համար դրուած զօրախումբերու վերկնուելը երկրէն:

Խնդրին քննութիւնը յետաձգուեցաւ ուրիշ ժողովի մը, Թոյլ տալու համար որ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչները կարենան նախապէս տեսակցիլ այդ խնդրին շուրջ եւ եզրակացութեան գալ:

Հնդկական խռովութիւնները

Հնդկաստանէն տրուած հեռագրեր կը հաղորդեն Թէ փէշաւէրի մէջ շրջող կարգ մը զրոյցներուն համաձայն, Աֆրիտիները կը պատրաստուին նոր յարձակում մը գործել քաղաքին վրայ: Աֆրիտիները դաշնակցած են Մոհման ցեղախումբերուն, ապահովելու համար անոնց օժանդակութիւնը, անգլիական ուժերու վրայ իրենց յարձակման ընթացքին:

Միւս կողմէ, փէշաւէրի արեւմուտքը, Թիրանէն եկած հրոսախումբեր, անընդհատ կը սպառնան քաղաքին շրջակայքը:

Հնդիկ կառավարութիւնը տեղացիներէ կազմակերպած է ժողովրդային վարձկան բանակ մը, պայքարելու համար յարձակող ուժերուն դէմ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԴՐԱՄ ԿԸ ՀԱՒԱՔԵՆ ՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐԷՆ

«Էլ Աիրամ» Թերթը պէյրութէն կը տեղեկանայ Թէ քիւրտ հարուստներէն Րշէյիտ աղայի բնակարանին վրայ յայտարարութիւն մը փակցուած է «Քիւրտիստանի Պաշտպանութեան Ընկերութիւն» ստորագրութեամբ: Յայտարարութիւնը կ'ըսէ Թէ բոլոր քիւրտ հարուստները պէտք է ցեղին անկախութեան մեռնող քիւրտերուն նիւթապէս օժանդակեն, որպէսզի կարելի ըլլայ գործ տեսնել եւ Թուրքիոյ դէմ բողոք ներկայացնել Ազգերու Ընկերութեան:

Նոյն Թերթին համաձայն, քիւրտերու դեկավարներն են քեամբան պէտրխան, ձէլատէթ պէտրխան եւ Ջելիմ պէյ:

ՔՐՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՈՇԵՐ Է ՍՈՒՐԻՈՅ ԲՈԼՈՐ ԹԵՐԹԵՐԸ ԳՆԵԼ

Շալէպէն կը հաղորդուի.— Արժանահաւատ տեղեկութեանց հիման վրայ «Հոյպուն» միութիւնը օգոստոս 24ին ժողով մը գումարելով զբաղած է արեւելեան դէպքերով եւ որոշած է իր մէջ այլոց իր գործադիր կոմիտէն Շալէպէն Շասիչէ փոխադրել: Որոշուած է նաեւ պրոպագանդի համար Սուրիոյ բոլոր Թերթերը ծախու առնել:

ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄՆԵՐ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

Իզմիրի ոստիկանութիւնը եւ դատական իշխանութիւնը հետապնդում կը կատարեն այն անձերուն դէմ, որոնք դրօշ պարզած են ֆէԹհի պէյի ժամանման առԹիւ: Այս առԹիւ հետապնդուելիք անձերը հազարաւոր են:

Իզմիրի փաստաբանները պատրաստուած են ձրիօրէն ստանձնելու այդ անձերուն պաշտպանութիւնը: Արդէն, 30 օգոստոս—9 սեպտեմբեր Իզմիրի ազատագրութեան տօնը ըլլալով, օրինաւորապէս անկարելի է հետապնդել դրօշ պարզողները: Իբր ծայրայեղութիւն գործող ձերբակալուած են միայ 9 հոգի:

ՓՈՐԹՕ-ՌԻՇԻ ԹԱՂՈՒՄԸ.— Ֆրանսացի հայբաւաւոր Թատերագիր Փորթօ-Ռիշի Թաղումը կատարուեցաւ չափազանց պարզութեամբ, առանց արարողութեան եւ յուղարկաւորներու մասնակցութեան, ինչպէս փափաքեր էր, Աստուն կանուխ, ինչգուցեալին մարմինը տունէն փոխադրուեցաւ փէր-Լաշէզի գերեզմանատունը: Դագաղին կը հետեւէին իր կինը եւ միայն մէկ քանի մտերիմներ:

ԻԶՄԻՐԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ.— Իզմիրի նաւահանգստի աշխատաւորները որոնք գործադուլ յայտարարած էին, վերսկսան աշխատիլ, բայց այս անգամ ալ Թուզի գործարաններու աշխատաւորներն են որ գործադուլ յայտարեցին օրավարձքի յաւելման պահանջով: Ոստիկանութիւնը բռնութեամբ ցրուեց այն գործաւորները, որոնք գործարաններու առջեւ հաւաքուած, կը ջանային արգիլել աշխատանքի գացողները: 17ի չափ գրգռիչներ ձերբակալուեցան:

ՅԷՓԼԻՆԸ ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԵՐԹԱ.— Յէփլինը 16 ձամբորդներով մեկնեցաւ Մոսկուա, ուր պիտի մնայ 24 ժամ, Թոյլ տալու համար որ ժողովուրդը այցելէ եւ յագեցնէ իր հետաքրքրութիւնը:

ԱՆԱՐԴԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

... 21 Օգոստոս

Ուրուաստանէն նոր գալու-կայատեղեր եւ խոտհունձ սկսեր է։ Ցորեանի դէմ կռուելու համար ամէնէն նպատակայարմար ժամանակը հնձուելէ առաջ է։ Ցորենի մանր մարգերը ցանելու համար ալ ամէնէն յարմար ժամանակը հնձուելէ առաջ է։

Մեր ուսումնական ամենէն մանկական հիւանդութիւնն է հնձուելէ յետոյ ցորենի մարգերը ցանելու սովորութիւնը։ Ցորենի մարգերը ցանելու համար ամենէն յարմար ժամանակը ցորենի հնձուելէ առաջ է։ Ցորենի հնձուելէ առաջ ցանուած մարգերը կ՚ունենան ամենէն առատ բերքը։ Ցորենի հնձուելէ առաջ ցանուած մարգերը կ՚ունենան ամենէն առատ բերքը, որովհետեւ ցորենի հնձուելէ առաջ ցանուած մարգերը ունենալով ամենէն առատ բերքը, ամենէն առատ խոտ կու տան։ Ցորենի հնձուելէ առաջ ցանուած մարգերը ունենալով ամենէն առատ բերքը, ամենէն առատ խոտ կու տան, որովհետեւ ցորենի հնձուելէ առաջ ցանուած մարգերը ունենալով ամենէն առատ բերքը, ամենէն առատ խոտ կու տան, որովհետեւ ցորենի հնձուելէ առաջ ցանուած մարգերը ունենալով ամենէն առատ բերքը, ամենէն առատ խոտ կու տան։

ՈՐՈՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

— Ուստա՛, ասպիսին, ասա՝ ոտքերդ ջուրը մտնեն, ինչո՞ւ ես ինձ ծեծում։

— Ես, բեկ գոլշէդ, ծառայ եմ քու տիկնոջ ձեռքին։ Ես ինչ որ ինձի կ՚ըսէ, կ՚ընեմ։ Ինծի ըսաւ՝ ոտքերդ ջուրը մտնեն, ես ալ կ՚ընեմ։

Նոյնպէս ուրիշ ոտքերէն ալ ծեծուած մարդիկ, որոնց մէջ կային նաեւ ծերեր, որոնց մօրուքները սպիտակած էին, ամէնքն ալ կը պատասխանէին, թէ իրենք ոչինչ գիտեն, ոչինչ գիտեն, թէ իրենք ծառայ են, ինչ որ իրենց ըսուած է, կ՚ընեն։

Ինչո՞ւ համար ծեծուած էին, ինչո՞ւ համար ոտքերը ջուրը մտցուած էին, ինչո՞ւ համար ոտքերուն տակ կրակ վառուած էր, ինչո՞ւ համար ոտքերուն մէջ մեխեր խրուած էին, ինչո՞ւ համար ոտքերը կապուած էին, ինչո՞ւ համար ոտքերը ետեւ ծռած էին, ինչո՞ւ համար ոտքերուն մէջ ձողեր դր

Կռիւներ կալկաթայի մէջ

Կալկաթայի մէջ 30 կիներ ձերբակալուեցան կարգապահական օրէնքներու դէմ գործած ըլլալու մեղադրանքով։

Կանոիի աշակերտներէն կնոջ մը՝ Սլատի ազատ արձակման առթիւ, Մատրասի մէջ ցոյց մը կատարուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը հրամայեց ցրուիլ ցուցարարներուն, որոնք քարերով յարձակեցան, եւ վիրաւորեցին ոստիկանապետ մը եւ երկու Եւրոպացիներ։ Այս խռովութեանց հետեւանքով ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարեց կալկաթայի համալսարանին մէջ եւ այս առթիւ պատահած կռուի ընթացքին, 10 ուսանողներ եւ 10 ուրիշ անձեր վիրաւորուեցան։

Անգլեհնդիկ խորհրդաժողովը

Կը կարծուի թէ անգլեհնդիկ խորհրդաժողովին մասնակցելու հրաւէր ստացող 70ի մօտ անձերուն մէջ պիտի գրտնուին նաեւ քանի մը կիներ։

Կանոիի հետ բանակցութեանց խզումին հետեւանքով, ոչ մէկ տրուած է այս խորհրդաժողովին չհրաւիրել հնդիկ ազգային խորհուրդի անդամները։

Հրդեհ Պիրէոնի նաւահանգստին մէջ

Մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ առջի օր Պիրէոնի նաւահանգստին մէջ։ Պէնզինի մթերանոց մը կրակ առաւ. կրակը բռնեց նաեւ պէնզին բեռցած 18 նաւեր։ Նաւերուն պէնզինը տարածուեցաւ ծովուն մակերեսը ու բոցերը այնքան արագութեամբ ծաւալեցան, որ մէկ քանի վայրկեանի մէջ, նաւահանգիստը հրոյ ճարակ եղաւ։ Տակաւին կարելի չէ եղած զոհերու ցանկը պատրաստել, բայց արդէն կարելի է ըսել թէ մեծ թիւով մեռեալներ կան։

Ի՞նչ կը սարքեն Պերլինեն Մոսկուա

ՊԵՐԼԻՆ, 9 սեպտ.— Սոց. - Դեմոգրադները կը յայտնեն թէ Ֆէսօնկէլէնի մէջ գերման բանակին նախորդ ընդհ. հրամանատարը զօր. Ֆոն Սէկթ տեսակցութիւն մը ունեցած է Մոսկուայի մէկ ներկայացուցչին հետ։

Այս տեսակցութեան իբր հետեւանք, գերման համայնավարներու ընտրական յայտարարութիւնը խմբագրուած է այն տեսակ ոճով մը, որ որեւէ ազգայնական պիտի կրնար ստորագրել։

Կը յայտնեն նաեւ թէ, Պերլինի մէջ, պատերազմական նախարարութեան պաշտօնատար սպաներու եւ բոլշեւիկ դեսպանատան զինուորական կցորդին միջեւ եւս հանդիպումներ տեղի ունեցած են, համայնավարներու ընտրական յայտարարութիւնը պատրաստելու նպատակով։

Գերման պատերազմական նախարարը, ժամուին հաղորդեց երկար զեկոյց մը այս մեղադրանքներուն դէմ։ Նախարարը կը հրաւիրէ ամբաստանողները որ յստակօրէն ճշդեն իրենց մեղադրանքները եւ անունները տան այն գերման սպաներուն որոնք կը գտնուին կարմիր բանակի ծառայութեան մէջ, եւ կամ մանաւանդ պաշտօններով պատերազմական նախարարութեան կողմէ ղրկուած են հոն։

Գերման եւ ռուս յարաբերութեանց մասին այս մեղադրանքները հրապարակուած են ընկերվարական երեսփոխան Քունստլերի կողմէ։ Նախարարը կը յայտնէ թէ եթէ յիշեալը չճշդէ իր ամբաստանութիւնները, անոր դէմ պիտի դիմէ վարկաբեկման դատի։

Մարզաւիով՝ կարմիր պրոպագանդ

Աթէնքի ոստիկանութիւնը, ձերբակալեց երկու յոյն հաժայնավար մարզիկներ եւ կատարած խուզարկութեանց ընթացքին, գրաւեց հաժայնավար Մարզական միութեան դիւանաթուղթերը։ Այս թուղթերու քննութիւնը երեւան հանեց թէ վերջերս յունական կարգ մը քաղաքներու մէջ պատահած խռովութիւնները մարզական հանդիպումներու ընթացքին, գործն է համայնավարներուն։

Գրաւուած թուղթերը կը վերաբերին 1928-1929-1930 տարիներու եւ կը հաստատեն թէ համայնավարները, Յունաստանի կարգ մը քաղաքներուն մէջ հիմնած են Մարզական միութիւններ, նպատակ ունենալով մարզանքի սիրահար երիտասարդութիւնը քաշել համայնավար կազմակերպութեանց մէջ։ Գրաւուեցան նաեւ կարգ մը շրջաբերականներ եւ հրահանգներ, ղրկուած՝ «կարմիր Մարզանք» կազմակերպութեան կողմէ, որուն կեդրոնը կը գտնուի Մոսկուա։

Բոլշեւիկեան տուն

Խորհրդային իշխանութիւնը մեծ շէնք մը դնեց Պուլոնյի մէջ (Փարիզ) Փորթ տը Սէն Քլուի մօտ։ Խորհրդային բոլոր պաշտօնեաները պարտադրաբար հոն պիտի բնակին, որպէսզի անոնց միջեւ աւելի սերտ կապ պահպանուի։ Այս շէնքը պիտի կոչուի «Խորհուրդներու առաջին տուն՝ Ֆրանսայի մէջ»։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐՆ ՕԴԱՆԱՒՈՎ.— Բոլշեւիկեան օդանաւային տորմիղը որ դէպի Մերձաւոր Արեւելք պտոյտի ելած էր, մեկնեցաւ Էնկիւրիէն եւ իջաւ Թիֆլիս։ Տորմիղը Թիֆլիսէն պիտի մեկնի Թէհրան։

ԱՆԳԼԻՈՑ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ.— Աշխատանքի նախարարութեան վերջին վիճակագրութենէն կը յայտնուի թէ սեպտ. 1ին, կառավարական նպաստ ստացող անգործներու թիւին վրայ աւելցած են 20,742 հոգի։ Անգործներու ամբողջական թիւը ներկայիս կը հասնի 2 միլիոն 60,444ի, ուրեմն 908 184 հոգի աւելի բազդատմամբ անցեալ տարուան նոյն թուականին։

ՁԵԿԱՆ ԿԸ ԳՈՐԾԻ.— Ռուս ծանօթ տնտեսագէտը Սոքոլովսկի որ հնգամեայ ծրագրի գլխաւոր հեղինակներէն մէկն է, ձերբակալուեցաւ։ Պատճառը դեռ յայտնի չէ։

Համայնավար կուսակցութեան գործադիր կոմիտէն կուսակցութենէն վտարեց Օլկա Կամենեւը, որ կինն է հանգուցեալ բոլշեւիկին։

Ղ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ

ներկայացուցիչները ժողովի կը հրաւիրէ այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Chope Parisienneի վերնայարկը։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆԹԷՕՑԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

«Սահակ - Մեսրոպ» Գրադարանին կողմէ
Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն
կը նախագահէ՝ Պ. ԳԱՌՆԻԿ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
Բանախօսութիւն, գեղարուեստական բաժին եւ անակնկալներ
կը մասնակցի ԵՓՐԱՏ նուագախումբը
Ճոխ պիւֆէ *Մուտքը ազատ է*

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ-ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Պօլուի եւ Շրջ. Հայրենակցական միութեան կողմէ
Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ԿՐԱՆ ԹԷԱԹՐԻ մէջ
կը ներկայացուի՝ ԲԱՂՋԱՆԻ ԵՒ ՓՈՐՁԱՆԻ
եւ ԱՆՁՐԵՒՈՑ ԳԻՇԵՐ ՄԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ (գաւեշտ)
Տոմսեր՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆրանք

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին ընկ. Լ. Զօրմիսեանի բնակարանը։

ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՕԻ ՄՋՕի խումբի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Լօրիս Պօլօեանի բնակարանին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԳԱՌ Ա ՌԻ

ԼԻՈՆԻ Վրէժ խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը։

ԼԻՈՆԻ Պատ. Միութեան վիճաբանական ժողովը՝ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին։ Նիւթ՝ «Գաւառ - Քաթիպայի կեանքն ու գործունէութիւնը»։ Կը հրաւիրուին համակիրները։

ԼԻՈՆԻ Պատանեկան միութեան եւ ժողովրդային Գրադարանի բոլոր անդամներն ու անդամուհիները ստիպողաբար Գրադարան կը հրաւիրուինվաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին։ 262 Rue Duguesclin, Lyon.

Ս. ՇԱՄՈՆԻ ենթակոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս կիրակի ժամը 1ին Վարուժան ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ոչ բանաւոր բացակաները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Թադեոս Քիւրէղեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի աղջկան դառնաղէտ մահուան առթիւ։ Ալֆորվիլ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ժլորիայի մէջ։ Շարունակութիւն նախորդ վիճաբանութեան (Թուրքերը, Քիւրտերը եւ Հայերը)։ Կը խօսի՝ Ռէն։ Մէկ ժամ սինէմա։

ԼԻՈՆԻ Կիւրինի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի Գրադարանի սրահը, 18 Rue François Garcin, Lyon։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։ Արձանագրուիլ փափաքողները կը խնդրուի ներկայանալ նոյն օրը։

Ջ. Ե. Ո. Միութեան Պուա-Քոլոնպի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Rue Emile Zolaի սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Շ. ԳԱՐԱԷԻՍԱՐԻ եւ շրջանի Ռազմիկ Հայր. Միութեան տարեկան Բ. ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 2.30ին 40 Rue de Bellevilleի սրահը։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն ու զանազան կարեւոր խնդիրներ։ Բոլոր հայրենակիցներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է սոյն կարեւոր ժողովին։

ԼԻՈՆԻ Մարաշի Հայր. Միու-

թիւնը կը ծանուցանէ թէ չորս շաբաթէ ի վեր վարչութեան օրատետրը կորսուած է։ Այս մասին լուր ունեցողներէ կը խնդրուի իմացնել A. Kelechianի, 62 Rue Rabelais, Lyon, լուր տուողին նուէր։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Կը փնտռուի կարօ կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillauts, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։*

— *Ամերիկայէն ձիվան Իրքէլէթեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պետրոս Իրքէլէթեան որ կը գտնուի Փարիզ կամ շրջակաները։ Իմացնել յառաջի վարչութեան։*

— *Կը փնտռուի Զանկըրցի Յարութիւն Եսայեէլեան 22-25 տարեկան, մօր անուն՝ Նոյեմզար, հօր անուն՝ Եսայեէլ։ Տասը տարի առաջ Պաղտատ էր։ Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քրոջ Օր. Հայկանուշ Եսայեէլեանի, La Poterie, Décines, (Isère).*

''ԿԱՎՐՕՇ,,

երգիծական շաբաթաթերթ
ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50
ՏԱՐԵԿԱՆԸ 100 ՖՐ.
Հասցէ՝ «Gavroche» 208bis Rue Lafayette, Paris (10)
ԿԱՎՐՕՇի 1931ի տարեգիրքը
Մատուցի տակ է

Կ'ուզուի *վստահելի, ճարպիկ, քիւ մը գծել գիտցող աշկերտ տղայ կամ կին մը։ Դիմել 9էն 12 եւ 2էն 7, Անդէյանի, 31 Rue Aumaire, Փարիզ (3), Մէթրօ* Arts et Métiers.

Բժիշկ եւ վիրաբոյժ ԱԿԱՆ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոստաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Աբմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լազօռաթերաւում։ Ինդճամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

EMPIRE Միգիթք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՁԱՐԱՆ ՑԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 34—
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրները

Ուշադրութիւն
Ամբողջութիւնդ պահպանէ լաւ ուտելով, Անարատ մսեղէն առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է խուսափիլ։ Ճաշել միայն Ճաշարան
COSMOPOL
20 Rue Rodier PARIS (9)
Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։
COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն։
Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

Լ'ԻՒՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ
Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ
21 Րիւ Քէսըրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ
Օթել Տիէօի հիւանդանոցին ժողտ
Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց համար բացած եւ նոր բարի խանութ մը, ուր կը մաքրենք եւ կը ներկենք զգեստներ, Քաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք, Այցելեցէք եւ պիտի մնաք։

ՏԱՆՏԵՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏԻԼ
Ամենադիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէքոնի Մէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, ելեքտրական գնացքի ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ 4 հոգիով ափարթմըմաններ, ամենավերջին Confortով, ամբողջ տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդրոնական ջեռմութիւն եւ վերելակ (ascenseur)։ 50 հազարէն 100 հազար ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը մէկ երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն վճարելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7։ Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, կամ *Լազարի մօտ։ Այժէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգման պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները։*

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ
Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր
CAFÉ SULTANի
Ս. ԹՈՐՈՍ (Քէչմէճեան)
92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—
Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած մեր վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ամէն նրբաճաշակները։
Ձոխ տեսակներ, գիներ անմրցելի, փորձեցէք անգամ մը եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ մեր պատրաստած սուրճին։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արուարձանէն եւ գաւառներէն։ Փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառուն։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցէր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Այլեւ մանկոց ցէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիմ. կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ
ODÉON
POLYDOR
MARQUE DÉPOSÉE
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓԼԱՔՆԵՐ
Columbia
ODÉON Լ. ՆՇԱՆԵԱՆ COLUMBIA
56 RUE PIAT, PARIS (20e), MÉTRO: BELLEVILLE
ԱՄԷՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ ՖՈՆՈՆԵՐ ԿԱՆԽԻԿ ԵՒ ԱՊԱՌԻ
ԱՄԷՆ ԼԱՒ ՖՈՆՕ ԵՒ ՓԼՔԱՓ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆՇԱՆԵԱՆԻ ՅԱՁԱԽՈՐԴՆ Է

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
12
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
12 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1363

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅՈՑ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՈՒՂԵԳԻԾԸ

Մերձաւոր Արեւելքի մէջ տեղի ունեցող փոթորիկը հրապարակ դրած է շարք մը ծանրակշիռ քաղաքական խնդիրներ, որոնց պատասխան տալ կը փորձէ հայ մամուլը: Այդ կարեւոր խնդիրներէն մէկն է, գիտնալ թէ հայերը ի՞նչ քաղաքական ուղղութեան կը հետեւին հանդէպ մեծ պետութիւններուն:

Խնդիրը անշուշտ կը դառնայ հայկական հարցի լուծման շուրջ: Ու նկատի առնելով հայ ժողովուրդի քաղաքական կշիռը, ինչպէս նաեւ փոքրիկ ուժը, միաժամանակ ունենալ կարծելու թէ Հայոց օրիանթասիոնը մեծ պետութիւններու քաղաքական դասաւորութեան մէջ կրնայ շօշափելի արժէք մը ներկայացնել: Բայց որպէս կրաւորական երեւոյթ մը, ինքնին նշանակութիւն ունի եւ կրնայ անդրադառնալ հայ ժողովուրդի ներքին կեանքի կազմաւորման վրայ:

Մօտենանք խնդրին այս սահմանափակ չափով:

Դաշնակցական մամուլը վերջին տասնամեակի ընթացքին խոր վերագնահատութեան ենթարկեց հայ ժողովուրդի արտաքին քաղաքականութիւնը եւ յանգեցաւ այն եզրակացութեան, թէ՝ մեծ պետութիւններու միջամտութիւններուն եւ օժանդակութիւններուն յոյս կապելու չէ. թէ՝ մեծ պետութիւնները քաղաքական բոլոր խնդիրներու մէջ կը հետապնդեն, ամէնէն առաջ, իրենց ազգային եւ պետական շահերը, որոնց շատ յաճախ զոհ գացած է հայ ժողովուրդը, թէ՝ հայ ժողովուրդի ներքին կազմակերպութիւնը եւ ուժերու համախմբումը մեր ազգային ազատագրութեան ամէնէն առաջին գրաւականն է:

Այս յստակ եւ որոշակի վերաբերմունքը որ ունի Դաշնակցութիւնը մեծ պետութիւններու քաղաքականութեան հանդէպ, կը համապատասխանէ հայ ժողովուրդի այժմու մտայնութեան, որ լիովին հիասթափուած է օտար օժանդակութիւններէն:

Քաղաքական այս վերագնահատութիւնը անհրաժեշտ էր, որպէսզի հայ քաղաքական միտքը եւ ղեկավարութիւնը կարողանար ամփոփուիլ, իր ուժերը կազդուրել եւ աւելի իրապաշտ ուղղութեան մը հետեւիլ:

Մինչդեռ, այսքան դասերէն եւ վերիվայրումներէն յետոյ, հայ ռամկավարներն ու բոլշեւիկները սրտի թեթեւութեամբ հրապարակ կուգան նոր մոլութեան մատնելու հայ ժողովուրդը: Բոլշեւիկներն ու Ռամկավարները նոյն քննադատութիւնը կ'ընեն ընդդէմ օտար պետութիւններուն և կը յանգին նոյն եզրակացութեան, ինչ որ ըրած է Դաշնակցութիւնը: Սակայն, անոնք Ռուսաստանի սահմանին հասնելէն յետոյ, կը բաժնուին Դաշնակցութեան տեսակէտէն, և առանց ետ նայելու՝ կը նետուին ռուսական քաղաքական ջրապտոյտին մէջ:

Հայ բոլշեւիկները մասամբ իրաւունք ունին հնազանդութեան և ստրկութեան այդ ճամբայէն ընթանալու, որովհետեւ հայ կոմունիստական կուսակցութիւնը մէկ փոքրիկ մասնիկն է ռուս կոմունիզմին: Անոնց ծնունդն ու զարգացումն իսկ հասկանալի է և բնաւ չի հաւապատասխաներ այն քննադատութիւններուն, որ անոնք իւյայտ բերին նախկին Ռուսաստանի և ուրոպական իմպէրիալիզմին դէմ: Անոնք փաստօրէն ռուսական օրիանթասիոնին հետեւեցան և կը հետեւին, ճիշտ այն հանապարհներով, ուրկէ անցան Իսրայէլ Օրին և յետագայ քաղաքական հոսանքները ռուսասիրական ղրօշով:

Իսկ հայ ժողովուրդը, պատմական անցքերու արդիւնքով, հիասթափուած է բոլոր մեծ պետութիւններէն և հետեւաբար կը խուսափի իր նաւակը կապելու այդ մեծ նաւերու ռազմական ծրագիրներուն: Երբ պատմութիւնը քրքրենք, Ռուսաստանը առաջին գծին վրայ կուգայ, որ հիասթափութենէ հիասթափութիւն առաջնորդած է հայ ժողովուրդը:

Հայ բոլշեւիկը կրնայ այս արկածախնդրութեան մէջ նետուիլ բայց մեզի անհասկնալի կը մնայ, երբ ռամկավար մամուլը, այս օրերուն, հրապարակը կ'աղմկէ, Ռուսաստանը մատնանշելով որպէս փրկութեան միակ գօտին:

Ամերիկայի «Պայքար» թերթը, ռամկավարներու քաղաքականութիւնը բնորոշելու համար, կը յայտնէ թէ եւրոպական պետութիւններէն «յուսախաբ մնացինք»: Ու կ'եզրակացնէ թէ հորդորային Միութիւնն է միայն որ «փրկած է փոքրիկ Հայաստան»ը, և «ռամկավար կուսակցութիւնը յստակատեսութիւնն ունեցած է առաջին օրէն ըմբռնելու այս իրողութիւնը և ատոր պատշաճեցնելու իր քաղաքական ուղեգիծն ու գործունէութիւնը»: Ռամկավար թերթերը քանիցս կրկնեցին թէ հայութեան պահպանման գործը կը վստահին Խորհրդային Ռուսաստանին: «Հայաստանի կոչնակ» թերթի խմբագրականը, ստորագրուած ռամկավարի մը կողմէ, կը յայտնէր թէ «Մոսկուան համաձայն չէ քրտական շարժման, հետեւաբար մենք ալ համաձայն չպիտի ըլլանք»:

Ռամկավար մամուլը քաղաքական տհասութեամբ մը, առանց անցեալ պատմութիւնը նկատի առնելու, այսօր, հայկական քաղաքականութիւնը կը կապէ բոլշեւիկեան Ռուսաստանի հետ կատարեալ քաղաքականութեան հետ:

Մեր անմիջական ղրացիներու մասին կ'անդրադառնանք յաջորդով:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԱՅՐԱՆՈՒՇՆԵՐԸ...

«Յուսաբեր» այս վերնագրով խմբագրականի մը ժէջ կը գրէ (օգոստ. 30).

— «Ջուր է կարծել, թէ ապրիլեան եղեռնը աւարտած արհաւիրք մըն է մեզ համար: Ձիշդ է, մեռնողները մեռան ու գացին, գերեզման մը փորեցին իրենց հոգիին մէջ եւ անձեղքելի խաւար մը տեսան իրենց աչքերուն առջեւ:

Անհնար է պատմել այն, ինչ որ մենք տեսանք: Մարդկային լեզուն մեր ողբը երգելու ճոխութիւնը, նրբութիւնն ու ուժգնութիւնը չունի: Մարդկային հանճարն իսկ անզօր է հասնելու մտծութեանը այն զարհուրանքին, որ Թուրքը գործադրեց մեր ժողովուրդին նկատմամբ: Ցեղասպանները մեծ ջնջումներ կրեցին: Մեռելներուն մէջ կը գտնուին բազմաթիւ պետեր: Թուրքերէն միայն հինգ հոգի վիրաւորուեցան:

Ներելի է անշուշտ, Թուրքերու կողմէ այս վերջին երկու օրերու ընթացքին տրուած յաղթանակի լուրերն ընդունիլ կասկածով ու վերապահութեամբ: Սեպտ. 1ի համար ընդհ. յարձակում պատրաստելէ եւ յայտարարելէ յետոյ, մինչեւ ամսուն 5ը, լռութիւն պահեցին. իսկ 6ին, պոլսէն տրուած հեռագիր մը կը յայտներ թէ յարձակման լուրերը որեւէ կերպով չեն հաստատուիր պաշտօնական շրջանակներէ. 8ին միայն, Թուրքերը կը սկսին յաղթանակի եւ յառաջխաղացման լուրեր տեղացնել, այն ալ եւրոպական կարգ մը թերթերու միջոցով... իսկ այսօրուան լուրին մէջ, յարձակող... Թուրքերու կողմէ միայն 5 հոգիի վիրաւորման կէտը շատ կը յիշեցնէ ընդհ. պատերազմի ընթացքին, Թրքական մէկ զեկոյցը, ցարտանելի բուռն յարձակումներէն յետոյ, «մեր կողմէ միայն մէկ էշ նահատակուեցաւ...» մինչ շոգենաւերը պոլիս կը փոխադրէին բիւրաւոր վիրաւորներ...

Իրաքի դեսպանին յայտարարութիւնները

Իրաքի էնկիւրիի նորընտիր դեսպան Շէվքէթ Նաճի պէյ Պոլսոյ լրագրողներուն հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.

— Էնկիւրիի համաձայնագրին տրամադրութեանց համաձայն սահմանին վրայ անդորրութիւնը ապահովուած է: Միջոցներ ձեռք առնուած են որ Թուրքեւիրաք սահմանին վրայ պատահած վերջին դէպքերը այլեւս չկրկնուին: Սահմանային յանձնաժողովը, որուն մէջ 2 Իրաքցի եւ 2 Թուրք անդամներ կան, ամէն վեց ամիսը անգամ մը նիստ կը գումարէ եւ այս կարգի դէպքերը քննելով արգելիչ միջոցներու մասին կը խորհրդակցի: Այս ժողովը կանոնաւորաբար պիտի գումարուի որոշ շրջաններուն մէջ:

Ըմբոստներ անձնատուր կ'ըլլան?

Էնկիւրիէն կը հաղորդեն.— Արեւելեան շրջանին եւ Արարատի վրայ հանդարտութիւն կը տիրէ: Զիլանի կուիւ միջոցին Արարատ ապաստանած ըմբոստները սկսած են անձնատուր ըլլալ, խոստովանելով թէ զոհ գացած են թշնամիներու գրգռութեանց: Անձնատուր եղողները կը յայտնեն թէ Արարատի ըմբոստները անօթի մնացած եւ բարոյալքուած են:

Պիթլիս 2 սեպտ.—Հարաւային սահմանին վրայ իրենց զէնքերով միասին ձերբակալուեցան և դատական իշխանութեան յանձնուեցան խումբ մը Քիւրտեր, որոնք գործնականապէս մասնակցած էին ըմբոստութեան:

Վէհիպ փաշա եւ Իտալական շարժուձը

Հալէպի «Տօղրու Եօլ» թերթը, որ կը հրատարակուի 150 նոցներու կողմէ, կը հաղորդէ թէ Վէհիպ փաշա եւս Իսկէնտէրուն մեկնած է, քրտական ըմբոստութեան մասնակցելու համար: Վերջին դէպքերէն յետոյ, Սուրիոյ բոլոր ընդդիմադիրները շուարման մատնուած են եւ այլեւս ոչ մէկ ընդունելութիւն կը գտնեն ժողովուրդին կողմէ:

Մ. Քեմալի խաղախական դիրքը

Քէմալի ուղղուած բաց նամակ մը կ'առաջարկէր որ Թուրքիոյ դիկտատորը լուսաբանէ հանրային կարծիքը՝ կուսակցութեանց հանդէպ իր դիրքին մասին:

«Միլիյէթ»ի մէջ հրատարակուած իր պատասխանով, Մ. Քէմալ կը յայտնէ թէ կը մնայ պետն ու ղեկավարը Խալք կուսակցութեան, որ առաջին օրէն իսկ հաւատարմութեամբ գործակցած է իրեն, թէ այդ պատմական կուսակցութեան կապուած է եւ որ եւ է պատճառ չկայ որ անկից հեռանայ:

Հակառակ ասոր սակայն, կը յայտնէ Քէմալ, չպիտի շեղի անկողմնակալութենէ, որ իրեն կը պարտադրուի իր պաշտօնական ներկայ դիրքին հետեւանքով և որ, ժամանակաւոր է ու կ'աւարտի տարուան վերջը:

Քէմալ կը յայտնէ նաեւ թէ շատ ցաւ զգացած է Իզմիրի մէջ Խալքի տան վրայ եւ տեղական իշխանութեանց հեղինակութեան դէմ կատարուած յարձակումներուն հետեւանքով: Այդ ցաւը աւելի սաստկացած է Թափուած արիւնին պատճառով եւ գրգռիչները որոնք յառաջ կը բերեն նման յարձակումներ, չպիտի խուսափին օրինական հետապնդումներէ:

Ֆերիկ պէյ Մաղնիսայի մէջ

Իզմիրի մէջ, Խալքի եւ Սէրպէսթիի անդամները միասին նիստ գումարեցին, Ֆէթհիի, Իզմիրի կառավարիչին եւ դա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐ ԸՍ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ԴԷՄ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ

Էնկիւրիէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, Արարատի վրայ զսպուժի շարժումը կը շարունակէ զարգանալ: Թրքական ուժերը որոնք կը յառաջանան Մեծ-Մասիսի ամէնէն սեպ ու ժայռոտ շրջանին վրայ, ստիպած են Քիւրտերը որ նահանջեն: Զանոնք հետապնդելով, Թուրք ուժերը կտրեցին Մեծ-Մասիսի ձիւնապատ շրջանը: Փոքր-Մասիսի հարաւէն անցնող նահանջի ճամբաներն արդէն կտրուած են, նոյնպէս լէրան հիւսիս-արեւելեան ճամբաները: Ողնաւաերու եւ թնդանօթներու կրակէն սարսափած՝ ըմբոստները մեծ մասներ կրեցին: Մեռելներուն մէջ կը գտնուին բազմաթիւ պետեր: Թուրքերէն միայն հինգ հոգի վիրաւորուեցան:

Ներելի է անշուշտ, Թուրքերու կողմէ այս վերջին երկու օրերու ընթացքին տրուած յաղթանակի լուրերն ընդունիլ կասկածով ու վերապահութեամբ: Սեպտ. 1ի համար ընդհ. յարձակում պատրաստելէ եւ յայտարարելէ յետոյ, մինչեւ ամսուն 5ը, լռութիւն պահեցին. իսկ 6ին, պոլսէն տրուած հեռագիր մը կը յայտներ թէ յարձակման լուրերը որեւէ կերպով չեն հաստատուիր պաշտօնական շրջանակներէ. 8ին միայն, Թուրքերը կը սկսին յաղթանակի եւ յառաջխաղացման լուրեր տեղացնել, այն ալ եւրոպական կարգ մը թերթերու միջոցով... իսկ այսօրուան լուրին մէջ, յարձակող... Թուրքերու կողմէ միայն 5 հոգիի վիրաւորման կէտը շատ կը յիշեցնէ ընդհ. պատերազմի ընթացքին, Թրքական մէկ զեկոյցը, ցարտանելի բուռն յարձակումներէն յետոյ, «մեր կողմէ միայն մէկ էշ նահատակուեցաւ...» մինչ շոգենաւերը պոլիս կը փոխադրէին բիւրաւոր վիրաւորներ...

Իրաքի դեսպանին յայտարարութիւնները

Իրաքի էնկիւրիի նորընտիր դեսպան Շէվքէթ Նաճի պէյ Պոլսոյ լրագրողներուն հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.

— Էնկիւրիի համաձայնագրին տրամադրութեանց համաձայն սահմանին վրայ անդորրութիւնը ապահովուած է: Միջոցներ ձեռք առնուած են որ Թուրքեւիրաք սահմանին վրայ պատահած վերջին դէպքերը այլեւս չկրկնուին: Սահմանային յանձնաժողովը, որուն մէջ 2 Իրաքցի եւ 2 Թուրք անդամներ կան, ամէն վեց ամիսը անգամ մը նիստ կը գումարէ եւ այս կարգի դէպքերը քննելով արգելիչ միջոցներու մասին կը խորհրդակցի: Այս ժողովը կանոնաւորաբար պիտի գումարուի որոշ շրջաններուն մէջ:

Ըմբոստներ անձնատուր կ'ըլլան?

Էնկիւրիէն կը հաղորդեն.— Արեւելեան շրջանին եւ Արարատի վրայ հանդարտութիւն կը տիրէ: Զիլանի կուիւ միջոցին Արարատ ապաստանած ըմբոստները սկսած են անձնատուր ըլլալ, խոստովանելով թէ զոհ գացած են թշնամիներու գրգռութեանց: Անձնատուր եղողները կը յայտնեն թէ Արարատի ըմբոստները անօթի մնացած եւ բարոյալքուած են:

Պիթլիս 2 սեպտ.—Հարաւային սահմանին վրայ իրենց զէնքերով միասին ձերբակալուեցան և դատական իշխանութեան յանձնուեցան խումբ մը Քիւրտեր, որոնք գործնականապէս մասնակցած էին ըմբոստութեան:

Վէհիպ փաշա եւ Իտալական շարժուձը

Հալէպի «Տօղրու Եօլ» թերթը, որ կը հրատարակուի 150 նոցներու կողմէ, կը հաղորդէ թէ Վէհիպ փաշա եւս Իսկէնտէրուն մեկնած է, քրտական ըմբոստութեան մասնակցելու համար: Վերջին դէպքերէն յետոյ, Սուրիոյ բոլոր ընդդիմադիրները շուարման մատնուած են եւ այլեւս ոչ մէկ ընդունելութիւն կը գտնեն ժողովուրդին կողմէ:

Մ. Քեմալի խաղախական դիրքը

Քէմալի ուղղուած բաց նամակ մը կ'առաջարկէր որ Թուրքիոյ դիկտատորը լուսաբանէ հանրային կարծիքը՝ կուսակցութեանց հանդէպ իր դիրքին մասին:

«Միլիյէթ»ի մէջ հրատարակուած իր պատասխանով, Մ. Քէմալ կը յայտնէ թէ կը մնայ պետն ու ղեկավարը Խալք կուսակցութեան, որ առաջին օրէն իսկ հաւատարմութեամբ գործակցած է իրեն, թէ այդ պատմական կուսակցութեան կապուած է եւ որ եւ է պատճառ չկայ որ անկից հեռանայ:

Հակառակ ասոր սակայն, կը յայտնէ Քէմալ, չպիտի շեղի անկողմնակալութենէ, որ իրեն կը պարտադրուի իր պաշտօնական ներկայ դիրքին հետեւանքով և որ, ժամանակաւոր է ու կ'աւարտի տարուան վերջը:

Քէմալ կը յայտնէ նաեւ թէ շատ ցաւ զգացած է Իզմիրի մէջ Խալքի տան վրայ եւ տեղական իշխանութեանց հեղինակութեան դէմ կատարուած յարձակումներուն հետեւանքով: Այդ ցաւը աւելի սաստկացած է Թափուած արիւնին պատճառով եւ գրգռիչները որոնք յառաջ կը բերեն նման յարձակումներ, չպիտի խուսափին օրինական հետապնդումներէ:

Ֆերիկ պէյ Մաղնիսայի մէջ

Իզմիրի մէջ, Խալքի եւ Սէրպէսթիի անդամները միասին նիստ գումարեցին, Ֆէթհիի, Իզմիրի կառավարիչին եւ դա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԻԶՄԻՐԻ ԴԷՊՔԵՐԸ Ի՞ՆՉՊԷՍ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՆ

ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՄԷԿ ՄԵՌԵԱԼ ԵՒ 8 ՎԻՐԱՒՈՐ, ՈՐՈՆՑ ՄԷՋ ՆԱԵԻ ԽԱՂԻՒ ՄԷԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ

Իզմիրի Խալքը ժողով մը գումարեր եւ որոշեր էր պաիրի պապա փարքին մէջ միութենիկ մը կազմակերպել, իբր հակացոյց Ֆէթհիի պէյի ժամանման առիթիւ կատարուած ցոյցերուն: Ասոր վրայ մասիսայէն եւ շրջականերէն Խալքի ներկայացուցիչները քանի մը հարիւր հոգիի հետ իզմիրը եկան ինքնաշարժներով եւ կէս օրէ յետոյ ժամը 5ին, փարք հաւաքուեցան.

Ձամբան, կ'ըսէ «Յօն փօսթա»-ի թղթակիցը, հանդիպեցայ լրագրող ընկերոջ մը, որ ըսաւ.— «Խալքի հրաւէրին պատասխանող չկայ ժողովուրդը հաւաքելու համար լուր տարածած են թէ Ֆէթհիի պէյ պիտի գայ եւ իր ճառը փարքին մէջ պիտի խօսի»:

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԽԱԼՔԻ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՎՐԱՅ

Փարքէն վերադարձող ժողովուրդը որ 10,000ի բարձրացած էր, ջեմէը Ալթըի Խալք կուսակցութեան ակումբին առջեւ հաւաքած ատեն՝ սկսաւ պօռալ.

— Խա՛լք կուսակցութիւնը չենք ճանչնար, կեցցէ՛ Ֆէթհիի պէյ:

Ասոր վրայ Խալքի վարիչները պատշգամ ելան եւ «կեցցէ՛ Խալքը» պօռացին: Ժողովուրդը կրկին պօռաց. «կեցցէ՛ Հանրապետութիւնը, կեցցէ՛ Ֆէթհիի պէյ, կեցցէ՛ Սէրպէսթի կուսակցութիւնը»:

Այս աղաղակը անպատասխանի չմնաց եւ Խալքի վարիչներէն մէկը պատշգամէն պօռաց.— Անպատիւնե՛ր:

Գրգռուած այս խօսքերէն, ամբոխը սկսաւ քարկոծել շէնքը. կոտրտեց ապակիները, փըրցուց կուսակցութեան նշանատախտակը եւ ներս խուժելով, ծեծեց վարիչները ու վիրաւորեց Խալքի Ֆօչայի ներկայացուցիչը:

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ «ԱՆԱՏՕԼՈՒ» ԹԵՐԹԻՆ ՎՐԱՅ

Թղթակից մը, որ ականատես եղած է բոլոր դէպքերուն, այսպէս կը պատմէ Խալքի կուսակից «Անատօլու» Թերթին խմբագրատան վրայ կատարուած յարձակումը:

Խմբագրատան շէնքին առջեւ չորս զինեալ ոստիկաններ պահակ կը սպասէին:

10 վայրկեան առաջ, 20—30 հոգինոց պատուիրակութիւն մը խմբագրատուն եկեր եւ յանձնարարեր էր աւելի մեղմ հրատարակութիւններ ընել Սէրպէսթիի կուսակցութեան հանդէպ:

Հինգ վայրկեան չանցած, խմբագրատան քարտուղարը պատուհանէն վար կախուեցաւ եւ պօռաց.— Կուգա՛ն...

Ոստիկանապետ մը որ հոն էր անմիջապէս հեռաձայնի գլուխն անցաւ եւ օգնութիւն խնդրեց պահականոցէն:

Ընկիւնը 40 50 հոգի հաւաքուած էին. փոխ-ոստիկանապետը հրահանգեց ոստիկան զինուորներուն մարդ ներս չձգել:

Ոստիկան-զինուորները անմիջապէս լեցուցին հրացանները:

Ցեսայ ոստիկան զինուոր մը որ կը պատրաստուէր կրակելու: Հրազէնը պայթեցաւ եւ ասոր յաջորդեց միւս ոստիկան-զինուորներուն եւ ոստիկաններուն հրացանագործութիւնը:

Արձակուած գնդակներէն սպաննուեցան 12 տարեկան դպրոցական մը եւ ծանրապէս վիրաւորուեցան տղայ մը եւ 7-8 անձեր:

ՉԵԿԱՅԻ ՍԽՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ

(ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՊԱՏՄԻԱՇՔՆԵՐԻՑ)

... 25 Օգոստոս

Չեկոսլովակիայի վայրագութիւնները ու ստոր դաւադրութիւնները այնքան բազմաթիւ են, որ եթէ ամիսներով էլ պատմելու լինեմ դժուար թէ վերջանայ:

Երկու դէպք պատմեմ միայն, դրանով էլ պատկերացրէք «կարմիր յեղափոխական» անուան տակ աշխատող չեկիստ դահիճներին:

— Մինչեւ այսօր գուցէ շատերի համար պարզ չէ թէ բոլշեւիկները վերջնապէս ինչպէս գինաթափ արին Դաղստանը:

Մոսկուայի կառավարութիւնը երբ չի կարողանում զէնքի ուժով գինաթափ անել ըմբոստ լեռնցի Լէզգիին, դիմում է ստոր միջոցների: Դաղստանի գլխաւոր գիւղաքաղաքներում եւ գիւղերում՝ (Գունիբ, Բոտլիխ, Հոխ, Ղազիղումուխ, Խոնձախ, Ղաղանիշ, Օնսոկուլ եւայլն) դպրոցներ է հիմնում եւ Չեկայի ագենտներին ուսուցիչներ է նշանակում: Մի քանի ամիս կեանքը խաղաղ է անցնում, որից յետոյ չեկիստ ուսուցիչները գործի են անցնում եւ կենտրոնից ստացած անկետային թերթիկներն են ցրւում աշակերտներին, որպէսզի վերջիններս մանրամասնօրէն գրեն իրենց տներում եղածը:

Միամիտ աշակերտներից շատերը գրում են իրենց ունեցածքը անգամ յիշատակելով տանը եղած հրացանն ու փամփուշտները:

Երբ թերթիկները վերադարձնում են, չեկիստները մէկ մէկ կարդում են, այն թերթիկը որի մէջ հրացան կամ փամփուշտ չի լինում յիշած, վերադարձնում են տիրոջը առարկելով, որ հեշտ չեն կազմ'ել անկետան. «չէ որ լեզգին առանց զէնքի չի կարող ապրել», իսկ այն աշակերտներին, որոնք իրենց թերթիկների մէջ հրացան, ատրճանակ (համարներով) ու փամփուշտ են լինում գրած, առատ վարձատրութիւն են տալիս: Զէնք չգրածներին աշակերտները թերթիկները յետ են ստանում եւ իրենց ծնողներից ծածուկ գրի են առնում տան եղած փամփուշտները, հրացանը, ատրճանակը իրենց համարներով եւ ապա վերադարձնում ուսուցիչներին: Սրանք էլ իրենց հերթին վարձատրւում են:

Ամէն ինչ պատրաստ էր, մնում էր գործի անցնել: Եւ ահա մի գեղեցիկ օր ամբողջ Դաղստանի գիւղերը շրջապատւում են ռուս զինուորներով իրենց թնդանօթներով ու գնդացիրներով, միւս կողմից էլ օգնականներն են աշխատում: Ստիպւում են գիւղերին յանձնել իրենց զէնքերը:

Շատ քիչ տոկոսով ընդառաջ են գնում պահանջին եւ անպէտք զէնքեր են յանձնում, իսկ մեծամասնութիւնը «չինչ չունիմ» է պատասխանում: Այստեղ էլ բացւում է գաղտնիքների ծայրը:

Չեկիստ ուսուցիչները զէնքը յանձնելուց հրաժարւող գիւղացու ձեռքն են տալիս իր իսկ հարազատի ձեռքով գրածը՝ որ այսքան փամփուշտ, այս ինչ տեսակի ու այսինչ համարի հրացան ու ատրճանակ ունես:

Խեղճ գիւղացին մնում է շարուած, թուղթը վերցնելով վերադառնում է տուն եւ երբ ստուգման է ենթարկում իր ունեցածքը տեսնում է որ ճիշդ է, այլեւս թագցնելու հնարաւորութիւնը չունենալով տանում եւ յանձնում է իր ունեցած զէնքը: Եւ այս միջոցով ամբողջ Դաղստանը զինաթափում են, իսկ ըմբոստացողներին ձերբակալում ու հեռաւոր Սիբիր են աքսորում:

Դաղստանը սակաւահող եւ լեռնոտ լինելու ու արդիւնաբերական խոշոր միջոցներ չունենալու պատճառով, տնտեսական շատ ծանր պայմանների մէջ կ'ապրի: Ժողովուրդը գլխատւած իր ղեկավարներից, լուռ ու մունջ կ'ենթարկւի Չեկայի ամէն մի վայրագութիւններին ու ստոր դաւերին: Մէկ-Րէկ լեռներում ապաստանած ապստամբները երկաթուղու գիծն են քանդում, կամ թէ չէ շրջաններում կոմունիստ պաշտօնեաներին են խփում:

* * *

16րդ համագումարից յետոյ, Չեկան աւելի գօտեպնդւած նոր կեղտոտ միջոցներով իր նպատակներն է հետապնդում: Երբ Ռուսաստանի քաղաքներում կեանքը անտանելի է դառնում շատերը իրենց գլուխը ազատելու համար թողնում են իրենց ունեցածքը եւ հեռանում կովկաս, կամ թէ չէ անցնում պարսկաստան:

Ռոստովում մէկ սալմաստեցի պարոն քանիցս անգամ դիմումներ է կատարում Չեկային եւ ուր որ Հարկն է, որպէսզի իրեն թոյլ տան պարսկաստան անցնելու սակայն միշտ էլ մերժում է ստանում, վերջը իր ունեցածքը կէս արժէքներով ծախծխում է եւ ճանապարհւում բագու, նպատակ ունենալով գաղտնի պարսկաստան անցնել: Հէնց որ այդ պարոնի հարեւան (նոյն շրջանից) երիտասարդը իմանում է նրա բագու գնալու մասին, անմիջապէս տեղեկացնում է Չեկային, վերջինս էլ իր վարձկան ու փորձւած շներից մէկին անմիջապէս ուղարկում է դի հետեւից, որը եւ բագուում հանդիպում է նրան:

Հարց ու փորձից յետոյ, լրտեսը յայտնում է դ.ին, որ իրեն հետեւել են չեկիստները Ռոստովում ուստի թողել փախել է:

Դ.ն բաւական միամիտ լինելով եւ երբեք չը կասկածելով իր հայրենակցի վրայ, սկսում է անկեղծօրէն սիրտը բանալ եւ պատմել, որ ինքը մտադիր է պարսկաստան անցնել, լրտեսը խորհուրդ է տալիս եւ յայտնում է, որ ինքն էլ կ'ընկերանայ:

Երկու հոգով աշխատում են բագուում մէկ վստահելի վալադ ճարել: Լրտեսը անմիջապէս լուր է տալիս բագի չեկային, վերջինս էլ իր թուրք ագենտներից մէկը, որպէս վալադ հրապարակ է բերում:

Ռոստովից գնացած լրտեսը վերցնում է թուրք լրտեսին ու տանում դ.ի մօտ, յայտնելով, որ արդէն մէկ վստահելի վալադ է ճարել, նրա հետ կարող են գնալ:

Միամիտ դ.ն աւելի է մտերմանում իր հայրենակցի հետ եւ խոստանում է՝ եթէ անփորձ անցնին պարսկաստան, վալադին վճարել 500 րուբլի:

Չեկայի հրահանգները ստացած երկու լրտեսները դ.ի եւ բագուից մեքենով մէկ նոր գոհի հետ ճանապարհւում են գնացքով դէպի Խ. Հայաստանը եւ ապա իջնում Ղարաքսի ափը:

Նախ քան ջուրն անցնելը, վալադը առաջարկում է մի երկտող գրեն իրենց բարեկամներին ու մօտիկ ընկերներին, որ անփորձ տեղ հասան: Միամիտ գոհերը երբ առանց արգելքների ու վտանգի հասնում են Ղարաքսի ափը, որոշում են իրենց ընկերներին էլ նոյն ճանապարհով եւ նոյն վալադի միջոցով բերել տալուստի դ.ն իր 3 ընկերներին էլ Ռոստով նամակ գրում է, իսկ բագուից միացած զոհն էլ իր 2 ընկերներին: Երկուսն էլ շեշտում են, որ իրենք ապահով հասան պարսկաստան, գրաբերը իրենց վալադն է, կարող են վստահել եւ նրա հետ գալ:

Նամակները վալադին տալէ յետոյ, երբ գնկանում են շորերը հանել ու ջուրը մտնել, բագուի չեկիստը (վալադը) հանում է ատրճանակը եւ բղաւում «Դուք բանտարկուած էք»: Ընմիջապէս նրանց թեւերն ու ոտքերը կապկպում են եւ վերադարձնելով խ. կայարանը երկաթուղով տանում են բագու:

Սրանով չի վերջանում պատմութիւնը:

Ռոստովում եւ բագուում ձերբակալում ու Ռուսաստանի խորերն են աքսորում այն մարդկանց որոնց հասցէին նամակներ էին հասնում, եւ այսպիսով 7 անմեղ մարդիկ զոհ են գնում Չեկայի նորաձեւ կեղտոտ դաւադրութիւններին:

ԽԱՄԵԼ

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

(Մարսէյլի ԱգԳ. կեդրոնական վարչութեան ուշադրութեան)

Մարսէյլը, իր արուարձաններով, կազմակերպչական տեսակէտէ, իր արժանի տեղը ունի Ֆրանսահայ գաղութի եւ առհասարակ ցրուած ու տարածիր հայութեան մէջ: Նա արդէն կայունացրեց իր երերուն վիճակը, որոշ չափով բարւոքեց իր տնտեսականը, կազմակերպեց ներքնապէս, ձեռնամուխ եղաւ հասարակական շինարար աշխատանքի եւնուիրուեց կրթական գործին: Այս վերջինի վրայ է, որ կ'ուզեմ հրաւիրել Ազգային կեդրոնական վարչութեան ուշադրութիւնը, զայն աւելի կանոնաւոր հիմքերի վրայ դնելու, հարկ եղած ցուցումները անելով:

Ուրախութեամբ պէտք է արձանագրել, որ բացի Մալեսէյլէն դպրոցներ կան նաեւ Սէն Լու, Սէն Մարգարիտ, Սէն Ժիւլիէն, Պուլվար Օտտօ, Սէնթ Անթուան, կարտան եւ Լա Սիօթաթ: Բոլոր այս դպրոցների մէջ ամփոփւում են մօտաւորապէս հազար փոքրիկներ, որոնց ազգայնօրէն դաստիարակելու պարտականութիւնը կը ծանրանայ գլխաւորապէս ազգային իշխանութեան վրայ, որպէս դաղութիս հաւաքական կեանքի ղեկավարի: Մինչեւ այսօր ամէն մի շրջան, այս ասպարէզում, գնացեր է իր գիտցած ճանապարհով, վարել է այս ընդհանուր գործը իր ուզած եղանակով: Կեդրոնական վարչութիւնը շրջանների կրթական գործին միջամուխ չէ եղած երբեք: Ընդհանուր կապ ու միութիւն չէ եղել այս բոլորի մէջ: Այս իսկ պատճառներով էլ, կրթական բոյների մէջ անպատեհութիւնները բազմաթիւ էին:

Որպէս Ազգային կեդրոնական Վարժարանի տնօրէն, մի քանի անգամ այցելել եմ Սէնթ Լուի դպրոցը՝ անցած երկու տարուան ընթացքին: Անցեալ տարի քննութեան ենթարկեցի նրա աշակերտութիւնը: Ներկայ եղայ նրանց դպրոցական հանդէսներին: Շատ լաւ ծանօթ եմ Լա Սիօթայի դպրոցին, նրա վարժուհու, ծնողների եւ հոգաբարձութեան փոխ-յարաբերութեանց:

Մասնաւոր հետաքրքրութեամբ ներկայ եմ եղել Սէնթ Անթուանի ամանորի հանդէսին: Յուլիսի վերջերին, պատեհ առիթով մը այցելել եմ նաեւ նիս եւ ծնողների աննպատակ ժար ժիջամտութիւններէ:

Պարզ է սակայն, որ այլոլորի համար դրամական լայն միջոցներ են հարկ Անշուշտ լուրջ դժուարութիւ այս, բայց երբեք անյաղթ Մեր գաղութը արդէն ի վիճ է, փոքր ինչ զոհողութեան իր նոր սերունդի ուսման քը հոգալու: Միայն թէ պէտք է հասցնել այնպիսի տիճանի, որ նա լիուլի գի հայ ծնողին եւ իբրեւ հայ իբրեւ տեղական պայման ժէջ ապրող, տեղական ժ

Մինչեւ դպրոցների բա շատ բան կարելի է անել ուղղութեամբ եթէ առ կուած սկզբունքները ուին եւ զանոնք կիրառել մար գործի ձեռնարկուի

Չապէս:

ԱՐՈՅԵ

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ԿՌՈՒԻՆ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Դ

Այսքան չարչարանք քաշելէ եւ այսքան բան տեսնելէ ետք, եւ այս ամէնը՝ առանց որեւէ ոճիր գործած ըլլալու, առանց որեւէ դատավճիռի, կառավարութեան քմահաճոյքին համար միայն, այո՛, այս բոլորէն ետք գալ եւ անձնատուր ըլլալ կամ հաւանիլ որ ներում շնորհուի ինծի, ասկա անմիտ եւ անորակելի արարք մը պիտի ըլլար:

Եթէ կառավարութիւնը ճշմարտապէս զգացած է իր արարքներուն սոսկալիութիւնը եւ զղջացած է անոնց համար, ան պէտք է իրենց օճախները վերադարձնէ բոլոր անոնք, որոնք աքսորավայրերու եւ բանտերու մէջ դեռ չեն մահացած, հատուցում ընել եղած գողութիւններուն եւ թալանները, պատժել այս գանգուածային մահապատիժներու, այս դժբախտութեանց պատասխանատուները եւ ապ՝ առանց սպասելու հպատակութեան որեւէ քայլի կամ ներում կամաղերսանքի իր գոհերուն կողմէ: Իմ հայրենիքիս աւերումէն ետք, որ աւարառութեան եւ կողոպուտի ենթարկուած է, հոս կամ որեւէ այլ վայր ապրիլը՝ ինծի համար ոչ մէկ տարբերութիւն ունի:

3) Դուք ինծի կը խոստանաք թէ իմ ունեցած պաշտօնիս հաւասար պաշտօնի մը պիտի նշանակուիմ իմ փափաքած քաղաքիս մէջ, բայց դուք կը մոռնաք այն օրէնքը, որ կը հրամայէ ճամբու դնել իրենց պաշտօնեաներէն բոլոր քիւրտ պաշտօնեաները եւ աքսորել զանոնք: Հետեւաբար, այս անուանումը ժամանակաւոր միայն կրնայ ըլլալ եւ իր հետեւանքը՝ նոր տարագրում մը:

4) Համոզուած չըլլալով կառավարութեան բարեացակամութեան եւ անկեղծութեան մասին, չեմ կրնար որեւէ մէկուն խորհուրդ տալ երթալ կառավարութեան անձնատուր ըլլալ: Կէրարի Լէզկի Ազա, Խալիլ պէյի եղբօր տղան եւ իր ծառաները, ինչպէս նաեւ ուրիշ քսանի չափ անձեր վստահութիւն ունեցած եւ կուսակալութեան վերադարձած էին եւ ներման արժանացած: Ո՞ր են այժմ: Ընդ բոլորն ալ վայրենաբար ջարդուած չե՞ն: Աչքի առջեւ ունենալով այս օրինակը, ինչպէս կրնամ որեւէ մէկուն խորհուրդ տալ երթալ յանձնուիլ եւ ի՞նչպէս կրնամ ես ինքս գալ:

Ոչ ոք կրնայ մեզ փրկել. եթէ անգամ մը կառավարութեան ձեռքն իյնանք, ան կը հրամայէ մեր խողխողումը: Կուսակալ պէյը եւ ծնողների աննպատակ ժար ժիջամտութիւններէ:

Պարզ է սակայն, որ այլոլորի համար դրամական լայն միջոցներ են հարկ Անշուշտ լուրջ դժուարութիւ այս, բայց երբեք անյաղթ Մեր գաղութը արդէն ի վիճ է, փոքր ինչ զոհողութեան իր նոր սերունդի ուսման քը հոգալու: Միայն թէ պէտք է հասցնել այնպիսի տիճանի, որ նա լիուլի գի հայ ծնողին եւ իբրեւ հայ իբրեւ տեղական պայման ժէջ ապրող, տեղական ժ

Մինչեւ դպրոցների բա շատ բան կարելի է անել ուղղութեամբ եթէ առ կուած սկզբունքները ուին եւ զանոնք կիրառել մար գործի ձեռնարկուի

Չապէս:

ԱՐՈՅԵ

ՊԱՏՄՈՒ ՅԵՂՈՒԿԱԲԱՐ ԾԱՂԿԱՔԱՂԸ

— Ընդունեցէ՛ք տիրոջը, սո-
ւրբ հայրը» բնեղ սրտաբաղ ո-
ղջոյնով Հէշտոյ ոտքի ելաւ
Հիսուս, իր ձախ կողմը նստե-
ցուց Պետրոսը, իսկ աջ կողմը
Յովհաննէսը։ Մեր Փրկիչը ա-
ռանձին սեղան մը ունէր, ո-
րուն վրայ կը դնէին միայն
Զատկի գառնուկը եւ անհրա-
ժեշտ ուտելիքները։ Մնացեալ
աշակերտները կը նստէին եր-
կար սեղանի մը շուրջ։

Ինչպէս ամէն տարի, Զատ-
կի գիշերն էր։ Ամբողջ քաղաքը
լեցուն էր ուխտաւորներով, ո-
րոնք Եգիպտոսի գերութենէն
ազատուելու յիշատակը կը տո-
նէին։ Ամէն կողմ ուրախու-
թիւն կար։ Ամէնքն ալ հագած
էին իրենց տօնական հանդեր-
ձանքները։ Ամէն տան մէջ
պատրաստուած էին Զատկի
ընթրիքը։ Ամէն ոք կը ջանար
ուրիշներէն աւելի լաւ ընթրիք
մը պատրաստել։

Հարուստ էին Մեհեմ, իր
կնոջ Մարիամ եւ իրենց 20 տա-
րեկան միակ որդին՝ Ղազար։
Ամէն տարի Զատկի գիշերը
անոնք իրենց տունը կը հիւրը-
նկալէին Յիսուսը եւ իր աշա-
կերտները։ Այդ տարի ալ նոյն
պատրաստութիւնները տես-
նուած էին։ Ամէն ինչ պատ-
րաստ էր։ Ընթրիքի սեղանը
գեղեցիկ ծածկոցներով ծած-
կուած էր։ Ամէն կողմ ծաղիկ-
ներ ցրուած էին։ Ամէն ինչ
կը հոտոտէր։

Ղազար ուրախ էր։ Ան կը
սիրէր Յիսուսը, որ իր հօրը
եւ մօրը հետ շատ կը խօսէր
իրեն։ Ան կը սիրէր նաեւ Պե-
տրոսը, որ իր հասակակիցն
էր։ Ղազար կը սիրէր նաեւ
միւս աշակերտները, որոնք
իրեն համար ընկերներ էին։
Ան կը սիրէր նաեւ Յուդան,
որ իր հետ խաղալ չէր դադ-
րած։ Ան չէր կրնար հաւատալ
որ Յուդան ուրիշներուն պէս
չար մարդ մըն էր։ Ղազար
կարծես կը զգար, որ Յուդան
ուրիշներէն տարբեր էր։ Ան
կը զգար, որ Յուդան ուրիշ-
ներէն աւելի կը սիրէր իր ծնո-
ղները։ Ան կը զգար, որ Յուդան
ուրիշներէն աւելի կը սիրէր
իր տունը։ Ան կը զգար, որ
Յուդան ուրիշներէն աւելի կը
սիրէր իր ոսկիները։

Ղազար ուրախ էր, որ Յի-
սուս եւ իր աշակերտները
պիտի գային իրենց տունը։
Ան կը սիրէր Յիսուսը, որ
իրեն համար ամէնէն լաւ ըն-
կերն էր։ Ան կը սիրէր Յիսու-
սը, որ իրեն համար ամէնէն
լաւ ուսուցիչն էր։ Ան կը սի-
րէր Յիսուսը, որ իրեն հա-
մար ամէնէն լաւ բարեկամն
էր։ Ան կը սիրէր Յիսուսը,
որ իրեն համար ամէնէն լաւ
մարդն էր։

Ղազար կը սիրէր Յիսուսը,
որ իր հայրը, մայրը եւ ամ-
բողջ ընտանիքը կը սիրէին։
Ան կը սիրէր Յիսուսը, որ
իր հայրը, մայրը եւ ամբողջ
ընտանիքը կը սիրէին, որով-
հետեւ Յիսուսը կը սիրէր Ղա-
զարը։ Ան կը սիրէր Յիսուսը,
որ Ղազարը կը սիրէր, որով-
հետեւ Յիսուսը կը սիրէր իր
ծնողները։

— Ընդունեցէ՛ք տիրոջը, սո-
ւրբ հայրը, ըսաւ Յիսուս եւ
ներս մտաւ։

Ղազար ուրախ էր, որ Յի-
սուս եւ իր աշակերտները
պիտի գային իրենց տունը։
Ան կը սիրէր Յիսուսը, որ
իրեն համար ամէնէն լաւ ըն-
կերն էր։ Ան կը սիրէր Յիսու-
սը, որ իրեն համար ամէնէն
լաւ ուսուցիչն էր։ Ան կը սի-
րէր Յիսուսը, որ իրեն հա-
մար ամէնէն լաւ բարեկամն
էր։ Ան կը սիրէր Յիսուսը,
որ իրեն համար ամէնէն լաւ
մարդն էր։

Ղազար կը սիրէր Յիսուսը,
որ իր հայրը, մայրը եւ ամ-
բողջ ընտանիքը կը սիրէին։
Ան կը սիրէր Յիսուսը, որ
իր հայրը, մայրը եւ ամբողջ
ընտանիքը կը սիրէին, որով-
հետեւ Յիսուսը կը սիրէր Ղա-
զարը։ Ան կը սիրէր Յիսուսը,
որ Ղազարը կը սիրէր, որով-
հետեւ Յիսուսը կը սիրէր իր
ծնողները

տական գործավար Մահմուտ Խսատի ներկայութեամբ: Խորհրդակցութեանց արդիւնքը յայտնի չէ:

Իզմիրէն մեկնելով, Ֆէթհի անցաւ Մաղնիսա ուր խանդավառ ընդունելութիւն գտաւ: Հոդ եւս, ժողովուրդին բացատրեց իր կուսակցութեան քաղաքական ուղեգիծը եւ ծրագիրը:

Ֆէթհիի ճամբորդութենէն և գտած ընդունելութենէն կը հասկցուի թէ երկրագործներն, առեւտրականներն ու բանուորները կը կազմեն Ֆէթհիի կուսակցութեան համար նպաստաւոր տարրեր, որոնք Սէրպէսթիի շողշողուն բառերէն ու խոսքերէն կը սպասեն Թուրքիոյ տնտեսական վտտթար վիճակին բարւոքումը:

Հիճազի մէջ օդանաւային կայան

Ամմանէն տրուած հեռագրի մը համաձայն, անգլիացի օդանաւորդներու կողմէ, չորս օդանաւեր Ամմանէն մեկնեցան դէպի Քօվէյթ, անցնելով Պաղտատէն: Այս օդանաւերը յատկացուած են Հիճազի մէջ հիմնելու օդանաւային կայան մը, որ թոյլ տայ Իպն Սուուտի՝ հակողութեան տակ առնելու սահմանագլուխի ըմբոստ ցեղախումբերը:

Ցէփլինը կ'ամրացնէ գերմանեւռուս կապը

Ցէփլինը որ Մոսկուա հասած էր չորեքշաբթի առտու, իրիկուան դէմ մեկնեցաւ:

Կվինսկէն տրուած տեղեկութեանց համաձայն, ռուս սահմանապահ զօրքերը կրակ բացին Ցէփլինի վրայ, երբ գիշերը կ'անցնէր սահմանագլուխէն:

Սահմանապահ զօրքերու պետը, որ խիստ յանդիմանութեան ենթարկուեցաւ, յայտնեց թէ իր զօրքերը իրենց պարտականութիւնը կատարած էին, ենթարկուելով Մոսկուայի հրահանգներուն, որոնց համաձայն, պէտք է կրակ բանան ամէն օտար օդանաւու վրայ, որ ռուսական սահմանը կ'անցնի:

Բոլշեւիկեան օդանաւային ուժերու պետը զօր. Պարանօֆ, ջերմօրէն շնորհաւորեց Ցէփլինի հրամանատար տքթ. Էքքընէրը եւ հաւաստեց թէ գերման օդանաւուն գալուստը նոր գրաւական մըն է ոչ միայն երկու երկիրներու բարեկամական յարաբերութեանց, այլեւ օդանաւային ուժերու սերտ կապակցութեան անգամ մը եւս զարգացման եւ ուժեղացման...:

Կուտիպովի ձամբով...

«Տէյլի Մէյլ» կը գրէ թէ Անգլիոյ մէջ, Ալեքսանդր Սէմուշքին անունով ռուս մը անյայտացած է շատ խորհրդաւոր պայրագաններու մէջ: Իր բարեկամները կը վախնան որ առեւանգուած ըլլայ: Այս անձը որ Ռուսիոյ դէմ կռուած էր հակաբոլշեւիկ բանակի շարքերուն մէջ, կը գտնուէր Չեկայի կողմէ պատրաստուած սեւ ցանկին վրայ:

ԱՌԱՆՑ ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ

Ռիկայի նաֆթի սէնդիկային նախորդ վարիչը կուրէվիչ, որ վերջերս Մոսկուա կանչուած էր, հրացանազարկ եղաւ առանց դատաստանի:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès-ի վրայ) (Մէթրօ Barbès)

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիրը, համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ

HAIG MARACHLIAN-Ի

Fabrique des salaisons Orientales

16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE

որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.

Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ:

Ջ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ

ներկայացուցիչները ժողովի կը հրաւիրէ վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Chope Parisienneի վերնայարկը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

«Սահակ - Մեսրոպ» Գրադարանին կողմէ

Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն

կը նախագահէ՝ Պ. ԳԱՌՆԻԿ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Բանախօսութիւն, գեղարուեստական բաժին եւ անակնկալներ

կը մասնակցի ԵՓՐԱՏ նուագախումբը

Ճոխ պիւֆէ Մուտքը ազատ է

Հաղորդակցութեան միջոցները.— փորթ տը Վիլիէրէն ֆանրակառք Թիւ 40, փորթ Շամփէրէէն՝ Թիւ 64, շոգեկառք՝ Սէն Լազարի կայարանէն, իջնել կառ Արժանթէօյ ուր առաջնորդները կը սպասեն:

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ-ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Պօլուի եւ Շրջ. Հայրենակցական միութեան կողմէ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ԿՐԱՆ ԹԷԱԹՐԻ մէջ

կը ներկայացուի՝ ԲԱՂՁԱՆՔ եւ ՓՈՐՁԱՆՔ

եւ ԱՆՁՐԵՒՈՑ ԳԻՇԵՐ ՄԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ (զաւեշտ)

Տոմսերը՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆրանք

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐԶԱՏՕՆ

28 Սեպտեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Սթատ էլիզապէթի մէջ, մէթրօ փորթ տ'Օրլէանի քովը: Կրնան մասնակցիլ *բոլոր հայ մարզիկները*: Մանրամասնութիւնը մօտ օրէն:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերը, ինչպէս նաեւ մարզական բոլոր միութիւնները եւ անհատ մարզիկները փարիզէն թէ գաւառէն արձանագրուելու համար պէտք է դիմել նամակով U. G. Arménienne, 1 Rue Saulnier, Paris 9e. հասցէով մինչեւ Սեպտեմբեր 16:

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻԻՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Սեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յայտարարութեանց համար: Շահագրգռուողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը:

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին ընկ. Լ. Զորմիսեանի բնակարանը:

ԻՍԻ - ԼԻ - ՄՈՒԼԻՆՕԻ ՄՋՕի խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Լօրիս Պօլօեանի բնակարանին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԻՍԻ-ԼԻ-ՄՈՒԼԻՆՕՅԻ Զաւարեան ենթակոմիտէն կը հրաւիրէ վաճառեան, Մուրատ եւ Մշօ խումբերու բոլոր ընկերները անխտիր այս կիրակի ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին, կը խօսի ընկ. Ռէն Ը. Շրջ. ժողովի աշխատանքներուն մասին: Ժողովէն վերջ բոլոր ներկայ ընկերները խմբովին պիտի լուսանկարուին:

ԳԱԻԱՌ

ԼԻՈՆԻ վրէժ խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Գրադարանը:

ԼԻՈՆԻ Պատանեկան միութեան եւ ժողովրդային Գրադարանի բոլոր անդամները ուշադրութեան Գրադարան կը հրաւիրուի վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8ին: 262 Rue Duguesclin, Lyon.

Ս. ՇԱՄՈՆԻ ենթակոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս կիրակի ժամը 1ին վարուժան ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Ոչ բանաւոր բացակաները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին:

ԼԻՈՆԻ Շրջ. կոմիտէն կը հրաւիրէ հետեւեալ ընկերները 19 սեպտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը: Ալիքսան Սատոյեան, Գուրգէն Յովհաննէսեան, Զաւէն Վահրամեան, Դէորգ Գալֆայեան, Վահրամ Մէֆէրեան, Յարութիւն Նիկողոսեան, Յովհ. Տէր-Պետրոսեան, Հրաչ Վարդանեան, Նիկողոս Թանտրեան, Տօնիկ Յովհաննէսեան, Մովսէս Մէտիֆեան, Մելիք Դէորգեան, Մարի Ահէյեան:

EMPIRE Տիգիթ-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻԻՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ

ԱԶԳ. ԿԵՐԴ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԶԳ. ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻԻ

Մարսէյլի ազգային նախակրթարանի եւ մանկապարտէզի բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 1 Հոկտեմբեր 1930ին:

Հակառակ եղած բոլոր ջանքերուն, ցարդ գտնուած չըլլալով գպրոցի յարմար շէնք մը, վարձու կամ ծախու, հայաշատ կեդրոնի մէջ — Dominicainsի շուրջերը— վարչութիւնս առաժամեայ կերպով, ստիպուած է թէ նախակրթարանը եւ թէ մանկապարտէզը բանալ 90 rue Stanislas Torrentsը, այժմու առաջնորդարան — եկեղեցւոյ շէնքին մէջ, մինչեւ որ յաջողի մօտոյ կեդրոն վայրի մէջ գտնել յարմար շէնք մը եւ փոխադրել մեր զոյգ գպրոցները՝ մանկապարտէզ եւ նախակրթարան:

Այդ գպրոցական յառաջիկայ շրջանին, ուսուցչական լաւագոյն կազմի ընտրութիւն մը կարենալ ընելու համար, վարչութիւնս կը հրաւիրէ բոլոր վկայուած եւ ի պաշտօնէ ուսուցչութեամբ զբաղողները որ եթէ տրամադիր են, մինչեւ 20 Սեպտ. 1930ին իրենց թեկնածուներ դնեն մեզ, մեր կեդր. նախակրթարանի թէ շրջաններու մանկապարտէզներուն ուսուցչական պաշտօնին համար:

Այս առթիւ կը յայտարարենք որ Սեպտեմբեր 10ին պիտի սկսի աշակերտաց արձանագրութիւնները, որով կը խնդրուի յարգելի ծնողներէն, որ իրենց զաւակները —մանկապարտէզի թէ նախակրթարանի համար, փութան արձանագրել տալու, 90 Rue Stanislas Torrents, առաջնորդարանի մէջ:

Դիւան Ազգ. կեդր. վարչութեանատենապետ Գ. Շահլամեան, *ատենադպիր* Վ. Ղազարեան:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ԳԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 34-

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՐԱՐԱՏ

39 Rue de Trévise, Paris (9), Մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 0

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէնի

փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Անարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնկալաւը՝ անմրցելի գիներով

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, Անարատ մնուառնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուի համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասկուութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն

Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արեւելեան նուագ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆԻ Կիւրինի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի Գրադարանի սրահը, 18 Rue François Garcin, Lyon: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Արձանագրուիլ փափաքողները կը խնդրուի ներկայ. նալ նոյն օրը:

Զ. Ե. Ո. Միութեան Պուա-Ֆոլոնպի ժասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Rue Emile Zolaի սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Շ. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ եւ շրջանի Ռազմիկ Հայր. Միութեան տարեկան Բ. ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 2.30ին 40 Rue de Bellevilleի սրահը: Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն ու զանազան կարեւոր խնդիրներ: Բոլոր հայրենակիցներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է սոյն կարեւոր ժողովին:

Զ. Ե. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին 23 Պուլվար տէ Կոմիէյի սրահը: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտուի Կարօ Կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillauts, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան:

— Ամերիկայէն ձիվան Էրքէլէթեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պետրոս Էրքէլէթեան որ կը գտնուի Փարիզ կամ շրջակաները: Իմացնել յառաջի վարչութեան:

— Եոզկատցի այրի Տիկ. Նարին Թաշճեան (ծնեալ Էպէյկեան) կը փնտռէ իր հորեղբօրորդին ղեռնակ Արտաշէս Էպէյկեան որ այժմ Փարիզ գըտնուիլը իմացուած է: Իմացնել Narine Tachdjianի, 16 Rue du Présinent Wilson, St. Chamond, (Loire).

Լուր տուողին մէկ տարեկան «Յառաջ» նուէր:

— Կը փնտուի Զանկըրցի Յարութիւն Եսաեէլեան 22-25 տարեկան, մօր անուն՝ Նոյեմզար, հօր անուն՝ Եսաեէլ: Տասը տարի առաջ Պաղտատ էր: Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քրոջ Օր. Հայկանուշ Եսաեէլեանի, La Poterie, Décines, (Isère).

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի շրջանի բոլոր սկաուտական մեծ բանակումը տեղի կունայս Շաբաթ գիշեր Արժանթէօյի մէջ: Կը հրաւիրուին Միութեան, Պուա-Ֆոլոնպի եւ լոնպի հայ հասարակութիւնները: Արժանթէօյի կայարանի նորդներ կը սպասեն մինչեւ ժը 9—15:

ՀԱԻԱՔՈՅԹ

Այս կիրակի կէսօրէ ժամը 3ին, Bourg la Salle des Banquetsի մէջ, Փարիզի Հարաւ. Յառաջդիմասիրաց Միտարեկան ընդհանուր առթիւ, սարքուած հաւամէջ, իր զպրոցին աշակպիտի արտասանին կտորներ եւ պիտի երգեն երգեր:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Առնել Փորթ տ'Օրլէանթիւ Թրամուէյ եւ իջնել Condorcet.

"ԿԱՎՈՏ,,

երգիծական շաբաթաթերթ

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ

ՏԱՐԵԿԱՆԸ 100 Տ

Հասցէ՝ «Gavroche» 208 Lafayette, Paris (10

ԿԱՎՈՏԻ 1931ի տարեշ

Մաժուլի տակ է

Կ'ուզուի ժեռսէ ձեռք ղէ ռոպ լաւ գործաւորուհիներ վճարում: Դիմել՝ Օր. 40 Rue de la Mare, Couronnes.

Կ'ուզուի վստահելի պիկ, քիի գիտցող աշկերտ տղայ կ մը: Դիմել 9էն 12 եւ Անդէյանի, 31 Rue Փարիզ (3), Մէթրօ Métiers.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: եւ նոր մեթոտով դարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի ու հիւանդութեանց (ֆրանկոֆրանկ մամիզ.) եւ վարիսի: Մասնաւոր ուշադրութիւն՝ ծննդաբերութեանց. ամէն օր 9—12, Կիրակի 9—12:

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Անուան արժանի է A. LA GARDE. 1 Rue Lazare, PARIS (9e) N. D. de Lorette. Trudaine 95.21

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
13
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
13 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1364

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵՐ "ՓՈՔՐ,, ԴՐԱՑԻՆԵՐԸ

Հայոց քաղաքական ուղեգիծը քննած առեն, տեսանք թէ հայ ռամկավար մտաւորականութեան ճամբան բռնած է, բոլշեւիկեան Ռուսաստանի կարծեցեալ հզօրութեան ապաւինելով: Մինչդեռ հայ ժողովուրդը հազիւ մոլորումներէ բուժուած է, հազիւ գիտակցութեան եկած է իր սեփական ուժի մասին, հազիւ իր «հեռատես», բայց կարճատես աչքը դարձուցած է մեր մօտիկ ու փոքրիկ դրացիներուն վրայ, որոնք ճակատագրական դեր մը կը խաղան հայ կեանքին մէջ:

Մեծ պետութիւններու մրցակցութեան մէջ, հայութեան քաղաքական հակումը նշանակութենէ զուրկ է: Որովհետեւ անոնք պիտի շարժին համաձայն իրենց շահերուն եւ յարմար պատեհութիւններուն: Եթէ այդ շահը եւ պատեհութիւնները զուգադիպին Հայերու շահերուն, առանց Հայերու ջանքերուն իսկ դէպքերը նպաստաւոր պիտի ընթանան, ու հայ ժողովուրդը չէ որ անոնց դէմ պիտի ծառանայ:

Մինչդեռ մեր մօտիկ դրացիներու հետ ունեցած յարաբերութիւններուն մէջ, հայ ժողովուրդը գործօն դեր մը ունի, իսկ շօշափելի ակնկալիքներն աւելի շատ են այս պարագային:

Նախ սրբագրենք սա «փոքրիկ» տիտղոսը որ յաճախ կուտանք մեր դրացիներուն: Անոնք թիւով, ուժով և կազմակերպութիւններով աւելի մեծ են և աւելի զօրաւոր, քան հայ ժողովուրդը: Այսօր, երբ մեր աչքը մեր շուրջը կը դարձնենք, ինքզինքնիս շրջապատուած կը գտնենք Պարսկաստանով, Վրաստանով, Քիւրտիստանով, Թուրքիայով և Ադրբէյճանով: Բայց, որովհետեւ հայ քաղաքական մտքի ներկայացուցիչները ցրուած են, Հայերուն պէս ամէն տեղ, աւելի ուշադրութիւն դարձուցած են մեծ պետութիւններու փոխ-յարաբերութիւններու վրայ, քան այն սերտ առնչութեան, որ գոյութիւն ունի Հայերու և անոնց անմիջական դրացիներու միջեւ: Պոսթոն, Լոնտոն, Փարիզ և Գահիրէ նստած հայ ռամկավարը, տակաւին այսօր, իր հեռադիտակով միայն Ռուսաստանի և Անգլիոյ ժըրտակցութիւնը կը տեսնէ: Հայոց քաղաքական ուղեգիծը ճշդած ժամանակ, անոր դիտողութեան հորիզոնները աշխարհի ճզօրներուն լայն ծրագիրներով կ'եզերուին: Այս ճամբուն վրայ այնքան մելան վատնած, սիրտ պղտորած և հակասութենէ հակասութիւն ինկող ռամկավար միտքը պահ մը կանգ առած է «փոքրիկ» դրացիներն ալ նկատի առնելու: Ու եթէ պարագաները ներկայացած են, անոնք այդ առիթը օգտագործած են Դաշնակցութեան դէմ գրելու, քան կենճռոտ իրողութիւնները վերլուծելու:

Համաշխարհային պատերազմէն մինչեւ այսօր պատմութեան դառն փորձերը ցոյց տուին որ հայութիւնը շատ բան ունէր ընելիք այս ներքին ճակատին վրայ, և սակայն կեդրոնական քաղաքականութեամբ մը իր ջերմութիւնը շատ հեռաւոր վառարաններէն սպասեց: Այդքան դասերէն և փորձառութիւններէն յետոյ, յուսահատական պիտի բլլար նոյն բթամտութեամբ հեռուները դեգերիլ:

Հայ ժողովուրդի քաղաքականութեան կեղրոնական առանցքը Թուրքիան է: Այս դրացիին հետ դատ եւ արիւնալի կոիւ ունինք: Ան անզիջող է և վայրագ. մենք՝ ազատատենչ ու յաղթական: Այս անհաշտ կռուին շուրջ ստիպուած ենք մեր դիրքերն ամրացնել: Չարիւր տարիէ աւելի է որ հայ միտքը իր ազատութեան հնարաւորութիւնը փնտռած է մեծ պետութիւններու փոխամտութեան մէջ: Մինչդեռ միշտ ալ արիւնաքամ եղած է Թուրքին ձեռքով և մեր շրջապատի ու բարեացակամութեան զօրիւ:

Այս դատողութեամբ, Թուրքիոյ դէմ ճակատ յարդարող այութիւնը ամէն գնով պիտի փնտռէ Վրաստանի, Պարսկաստանի եւ Քիւրտիստանի բարեկամութիւնը եւ գործակցութիւնը: Քաղաքական այս դասաւորութիւնը կը բխի յիշեալ ողովուրդներու ազգային կենսական շահերէն, եւ ունի ցեղային, մշակութային եւ պատմական ամուր հիմնաւորում:

Երբ հայ ժողովուրդի դեկավարները համոզուին թէ Տէրսիմի բարեկամութիւնն ու գործակցութիւնը միայն աւելի շօշափելի շահ կ'ապահովէ հայ ժողովուրդի ազատագրական գործին, քան Ամերիկայի քրիստոնէական բարեկամութիւնը, իրենց ծառայութիւններէն պիտի հրաժարին եւ զլխաւոր ուշադրութիւնը պիտի դարձնեն այս կողմը, քիչ մը զբաղելու «փոքր» դրացիներով, որոնք սակայն կոչուած էն հայ ժողովուրդի պայքարին թէև տալու ընդդէմ զօրաւոր թշնամիի մը, որ մեզ աշտ մինակ գտած է խողխողելու համար:

Չի բաւեր միայն ուշադրութիւնը այս կողմի վրայ դարձնել, այլ ամէն զոհողութիւն այդ պիտի առնենք սերտ գործակցութեան մը համար: Որովհետեւ, ինչ որ պիտի կրնանք տալ ձեռք ձեռքի տուած մեր բարեկամ դրացիներուն հետ, չպիտի կրնանք ստանալ հզօրներէն եւ անոնց դիւանագիտական խաղերէն:

Հ. Ց. Դաշնակցութեան ազգային արտաքին քաղաքականութիւնը կ'ընթանայ այս ճանապարհով: Հայ ժողովուրդի մեծ մասը ջերմ փափաք ունի եւ անհրաժեշտ կը գտնէ հաւանիլ ու գործակից այն դրացիներուն, որոնք իրենց ազատութեան եւ անկախութեան համար կը պայքարին եւ կ'ուզեն ապրազատուիլ Թրքական վտանգէն:

Ճանաչել այս իրատեսութիւնը, կը նշանակէ նոր խարտիներու ժառնել հայ ժողովուրդը, որ դժբախտաբար ազային հակումներ շատ ունի:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՍԵՓԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐՈՎ

Ռամկավարներու Փարիզի ժողովը հոդուածացը քրտական ապստամբութեան մասին նորէն խմբագրական մը նուիրած է վերի խորագրով (սեպտ. 10) ուր այս անգամ առանց մշուշի՝ կարծէք ճիշդ ճամբան գտած է: Պիտի թելադրէինք ռամկավար միւս թերթերուն, որոնք նոյնպէս պաշտօնական բնոյթ կը կրեն, որ ուշադրութեամբ կարդային այս խմբագրականը, որպէս զի, եթէ Դաշնակցութեան մտքերէն կը խորշին, իրենց կեդրոնական բերանին դոնէ մտիկ ընեն:

Ջորրորդ ամիսն է որ քիւրտերը կը կռուին Թուրքերու դէմ: Ընտաքին աշխարհը, գլխաւորաբար Թրքական աղբիւրներէ բխած տեղեկութիւններն եւ ընդհանրապէս հեռագրալուրերը կարդալով կը գոհացնէ իր յոգնած հետաքրքրութիւնը Ազեւելքի մէջ շարունակուող կռիւներու կարգին նաեւ քրտական այս խլրտումներու մասին: Մասնաւորապէս Անգլիոյ քաղաքական շրջանակները եւ մամուլը առանձին շահագրգռութիւն մը ցոյց կուտան դէպի քրտական ռազմաբեմը, ուր գիրուը կը բզքտեն քիւրտն ու Թուրքը, ուր այս վերջինը'եթէ պարտուի մէն մինակ իր լեռներուն վրայ պետութեան մը դէմ ժդած իր պայքարին մէջ՝ պատուոյ անուն մը պիտի Թողու յետագայ քիւրտ սերունդներուն համար:

Եւրոպայի հանրային կարծիքը կը հետաքրքրուի քրտական այս կռիւներով այնչափ, որչափ առիթասարակ ան այսօր տրամադիր է հետաքրքրուելու հեռաւոր անցուդարձերով:

Բնական կը դառնայ այս անտարբերութիւնը դէպի քրտական հարցը, եթէ աւելցնենք նաեւ Եթէ քիւրտիստան կոչուած հողամասն ալ «անծանօթ երկիր» մըն է դրամատիրական աշխարհին, հոն չկան հրապուրիչ խայծեր, որոնք օտար ճարտարուեստական շրջանակներու ուշադրութիւնը հրաւիրած ըլլային եթէ ոչ այս. ժողովուրդին, գոնէ անոր բնակած հողին վրայ:

Քիւրտ շարժման ներկայ դեկավարներուն մէջ կան որքան վարժ եւ հմուտ գիտուորականներ, նոյնքան նաեւ քաղաքագէտներ, որոնք գիտեն Եթէ ո՛ւր պէտք է փնտռեն իրենց ակնկալութեանց պատկումը: եւ ոչ միայն քիւրտ դեկավարները, այլ նոյնինքն քիւրտ ժողովուրդը իր բնազդով, փորձառութեամբ կրնայ ըմբռնել Եթէ իր պայքարին այս կամ այն ելքը կախուած է մրայն դիմադրական ուժին տարողութենէն: Մինչեւ այժմ քիւրտերը հերոսական մաքառումներով կռուեցան Թուրքերու դէմ եւ տակաւին պիտի կրնան շարունակել իրենց դիմադրութիւնը եթէ վերահաս ձմեռը եւ պաշարի պակասը չթուլցնեն անոնց ֆիզիքական ուժը: Նիւթապէս ալ գուցէ քիւրտերը չունենան այն անձկութիւնը, որուն ենթակայ է Թուրքիա, շարժման մէջ դրած իր բանակը պարենաւորելու համար, եթէ քիւրտ ցեղապետները սրտովին փարած են գիրենք ապստամբութեան մղող իրենց դրօշին՝ պիտի կրնանիւթական շատ կարեւոր օժանդակութիւններ բերել իրենց մարտիկներուն»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրք բանակին գործողութիւնները

Էնկիւրի, 7 (Անատոլու Գործակալութիւն).— Այսօր արշալոյսին զօրուժի գործողութիւններն սկսան Աղրիի բսբոստներուն դէմ:

Քապաք Թէփէէն առաջացող Թուրք յոկատներու շրջափակ շարժման շրջանակին և յաջորդ գիծերուն մէջ, Քիւրտերը Թէեւ փորձեցին կեցնել առաջխաղացումը, բայց Թուրք ուժերու հարուածներուն վրայ դէպի հարաւ կը փախչին:

Աղրիի հիւսիսէն առաջացող մեր ուժերը առանց դիմադրութեան կը շարունակեն իրենց առաջացումը:

Աղրիի հարաւէն դէպի Իրան երկարող նահանջի ճամբան կտրուած է:

Բառոյալտուվը թուրք բանակին մէջ

«Ցուսաբեր» կը գրէ.—

Լաւատեղեակ ու հեղինակաւոր աղբիւրէ մեզ կը հաղորդեն, Թէ դասալքութիւնը մեծ չափերու հասած է Թուրք բանակին մէջ:

Պոլսէն եւ Իզմիրէն դէպի Արարատ եւ Ոզան ճամբուած զինուորներէն շատերը կէս ճամբան փախեր են:

Ընդհանրապէս, — կը գրէ մեր տեղեկատուն — Թուրք բանակը հաճութեամբ չէ որ կը կռուի Քիւրտերուն դէմ:

Մուշի ապստամբները զսպելու համար

Մուշի Պուլանըք գաւառին մէջ գտնուող հրոսակները զբսպելու համար, բանակի ընդհ. հրամանատարութիւնը անհրաժեշտ միջոցներու դիմած է:

«Մօտ օրէն հրոսակները անպայման պիտի զսպուին» կը կարծէ Թուրք գործակալութիւնը:

Իրաքի իւրտերը կ'ըմբոստանան

ՊԱՂՏԱՏ, 11 սեպտ.— Մուսուլ մը զինուած Քիւրտեր, Սիւլէյմանիէյի մէջ կառավարութեան շէնքին առջեւ ցոյցեր կատարեցին, բողոքելու համար անգլեւիրաքեան վերջին դաշնագրին դէմ: Ոստիկանական եւ զինուորական ուժեր կռուի բռնուեցան ցուցարարներուն հետ: 13 սպաննեալներ կան, որոնցմէ մէկը զինուոր, ինչպէս նաեւ 35 վիրաւորներ, որոնց 4ը զինուոր եւ 9ը ոստիկան:

Հնդկաստանի դէպքերը

Պաշտօնապէս հրատարակութեան տրուեցաւ ցանկը անոնց որոնք հրաւիրուած են մասնակցելու անգլեւհնդկական խորհրդաժողովին, որ պիտի գումարուի հոկտեմբեր 20ին, Լոնտոնի մէջ:

Հնդիկ կառավարութեանց ներկայացուցիչներու թիւն է 16: Բրիտանական Հնդկաստանի ներկայացուցիչներուն մէջ, որոնք պիտի բլլան մօտ 50 հոգի, կը գտնուի Աղա Խան, իբր իսլամ համաշնքի մը կրօնապետը, ինչպէս նաեւ Հայաքար եւ Պահատուր Սաֆրու, որոնք ազգայնականներուն հետ վարեցին վերջին բանակցութիւնները:

Պէնկալի մէջ, ահաբեկիչները կը շարունակեն գործել: Ոստիկանութիւնը տան մը մէջ կատարուած խուզարկութեան մը ընթացքին, երեւան հանեց պայթուցիկի փոքրիկ արհեստանոց մը: Չինգ հոգի ձերբակալուեցան եւ պայթուցիկներն ու գործիքները գրաւուեցան:

Փունայի եւ Սաքարայի օրէնսդիր ժողովներու ընտրութիւնները կատարուեցան առանց միջադէպի: Ոմպէյ չկրցաւ կատարել ընտրութիւնները, տեղացող յորդառատ անձրեւներուն հետեւանքով:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը եւ Համաւրոպա

Առաջին անգամ բլլալով Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներու հարցը պաշտօնապէս դրուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ: Ֆրանսայի արտաքին նախարարը Պ. Պրիան հարցը ներկայացուց իր ամբողջ էութեամբ: Պ. Պրիանի ճառը ընդունուեցաւ համակրութեամբ:

Իսկ Անգլիոյ ներկայացուցիչը չհնտրբսըն որ կը վախցուէր Թէ որոշ վերապահումներով դէպ պիտի արտայայտուէր Համաեւրոպայի ծրագրին, գոհացաւ կանգ առնելով զինաթափութեան հարցին վրայ:

Պ. Պրիանի ճառին բովանդակութիւնը տեսնել վաղուան Թիւով:

Իտալեւսերպ ձգտումը

Զորս Սլովէններու գնդակահարութենէն յետոյ, իտալական կառավարութիւնը կը պատրաստուի 69ի չափ Սլովէններ և Խրուաթներ եւս իբր անձատողական դատի քաշել Հռոմի ւ'էջ, զանոնք յանձնելով մասնաւոր դատարանի մը:

Գալով սերպեւիտալական յարաբերութեանց, սերպ կառավարութիւնը յայտարարեց Թէ ստիպուած է փակել իտալական սահմանգլուխի անցքերը, արգիլելու համար որ սլովէն գիւղացիներ չանցնին իտալական հող եւ միջադէպերու տեղի չտան:

Բողշեւիկներու դէմ ռձրափորձ մը

Վարշաւիայէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ Թէ նոյն քաղքի ռուսական դեսպանատան դէմ ռձրափորձ մը երեւան հանուեցաւ: Ռումբ մը դրուած էր դեսպանատան դրան առջեւ,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶԻ ՏԱՆ ՀԱՄԱՐ

(Շանգանակութիւն Եւրոպայի կեդր. կոմիտէի)

ՑԱՆԿ 41

կարօ կէնճեան	100
ցովհաննէս Տ. Ներսէսեան	100
կարապետ փէփէեան	100
ցովսեփ Նահապետեան	100
Սիմոն Թորոսեան	100
Ընկերուհի Մարի Ադէմեան	100
Գումար	600
Նախորդ գումար	48,437
Ընդհ. գումար	49,037

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

ՆՈՐ ՑՈՅՑԵՐ ՋՕՊՈՒԵՑԱՆ

Քաղաքին անդորրութիւնը վերահաստատուած է: Բայց եւ այնպէս ամէն հաւանականութիւն նկատի առնելով, ոստիկան գինուորները գիշերը մինչեւ լոյս ինքնաշարժերով պահակ կը պտտէին: Ցերեկին ալ ոստիկան գինուորներու ջոկատ մը փողոցները կը շրջէր երկու ոստիկաններու առաջնորդութեամբ:

«Ընատօլու» Թերթին տպարանին առջեւ գնդակով սպանուած տղուն, Նէճաթիի յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ սեպտ. 6ին: Հասկցուած է որ տղեկը սպաննուած է քօմիսէրի օգնական շէմսի էֆէնտիի ատրճանակին գնդակով, շէմսի էֆէնտիի երբ ակալուած է, Սպանեալ տղուն հայրը լալով Ֆէթհիի պէյին ներկայացած է որ գայն մխիթարած եւ յուղարկաւորութեան համար 100 ոսկի տուած է: «Հայրենիքիս, կազիի եւ քու սիրոյդ տասը գաւակներս ալ Թող զոհ ըլլային» ըսած է սգաւոր հայրը եւ տրուած դրամը մերժած:

Ժողովուրդը ուզած է որ յուղարկաւորութիւնը մեծ հանդիսութեամբ ըլլայ, բայց կուսակալութիւնը չէ արտօնած: Ասկէ ազդուած, նաւահանգիստի 3000 բանուորները գործադուլ ըրին պօռալով. «կ'ուզենք մեր ձեռքով հողը դնել մեր տուած նահատակին մարմինը»: Ասոր հետեւանքով, նաւահանգիստի գործունէութիւնը հինգ ժամ կանգ առած է, ի վերջոյ, Թաղումը կատարուեցաւ գումարտակ մը զինուորներու եւ ոստիկան զօրքերու կողմէ:

ՔԻՒՐՏ ՄՈՒՍԹԱՖԱՅԻ 500 ՀՈԳԻՆՈՑ ՑՈՅՑԸ

Իզմիր, 7.— Քիւրտ Մուսթաֆա անուն մարդ մը, Էրզրումցի Զօլաք Հիւսէյին անուն ընկերոջ մը հետ, 500 հոգի հաւաքած է Պասմահանէի կողմերը եւ դրօշակները բռնած սկսեր է դէպի ծովափ իջնել: Ամբոխը շարունակ «կեցցէ Ֆէթհիի պէյը, մեզի հաց պիտի տայ, տուրքերը պիտի վերցնէ» կը պօռար:

Ոստիկան գինուորներու ջոկատ մը իսկոյն փութալով, ցուցարարներուն ճամբան կտրած եւ գլուխը գտնուող անձերն ու 13 հոգի ձերբակալած է:

Պահապան Մուսթաֆա անուն մարդ մը, որ վերջին դէպքերուն պատճառով գործէն հանուած է, տասը տասնըհինգ հոգիով ջանաքքափուր պահականոցը գացած եւ «ինչո՛ւ գիս գործէ հանեցիք» պօռացած եւ ոստիկանները ծեծած է, բայց դիմացէն ոստիկան գինուորներ տեսնելով իսկոյն հետացած է:

ՈՒՇ ՀԱՍԿԱՆԱԼ ԻՆՉՊԵՍ ԵՒ ԳՈՅԱՑՆԵԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԸ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՄԱՐՏԱՀՐԱՒԷՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Ի՞ՆՉ ՊԷՏՔ Է ԱՆԵԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԸ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՄԱՐՏԱՀՐԱՒԷՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Հայկական հողը մասնակցութեան պահանջներուն եւ մարտահրաւէրներուն դէմ

Ի՞նչ պէտք է անել հայկական հողը մասնակցութեան պահանջներուն եւ մարտահրաւէրներուն դէմ

ՀԱՅԿԱԿԱՆՈՎ ՂՈՍԱՔԱՎԱՆՎԱՓՈՆՑԵ ՈՍՄՈՒ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

— Նախ ձուկն է, իր ասելիքն ունի, ապա՝ ինքնիշխան ձկնորսը։ Ուրեմն՝ ձկնորսը պետք է ունկնդրի ձկան ասելիքը, ապա՝ ինքնիշխանի հրամանը։ Ինչպես ասում են՝ ձուկը ջրի տակ է խոսում, ինչպես ինքնիշխանն է ասում՝ ցամաքի վրա։ Ինչպես ձուկն է ասում՝ ինքնիշխանը պետք է լսի։ Ինչպես ինքնիշխանն է ասում՝ ձուկը պետք է կատարի։ Ինչպես ձուկն է ասում՝ ինքնիշխանը պետք է հասկանա։ Ինչպես ինքնիշխանն է ասում՝ ձուկը պետք է հասկանա

այն ձեւով որ դուռը բացուելուն, ոտքը պիտի պայթէր։ Սակայն, ոտքը նշմարուած ըլլալով, աղէտին առաջքն առնուեցաւ։

Քննութիւն բացուած է։ Առաջին անգամը չէ որ վարշաւիոյ բոլշեւիկեան դեսպանատան դէմ նման ձեռնարկներ կը կատարուին։

Կրօնականներ՝ բոլշեւիզմի դէմ

Կաթոլիկներու միջազգային հաւաժողով մը տեղի ունեցաւ Սուրիոյ Ցեչոսլովիոյ քաղաքին մէջ, նիւթ ունենալով բոլշեւիզմի պայքարը կրօնքին դէմ։

Պատգամաւորներէն մէկը փաստերով հաստատեց թէ բոլշեւիզմը քանդեց ընտանիքի գաղափարը եւ մանաւանդ ամուսնութիւնը։

Իրմէ վերջ, կաթոլիկ երկու վարդապետներ, մէկը գերման, միւսը աւստրիացի, անդրադարձան ոտւսիոյ անկրօնութեան և երիտասարդութեան մէջ՝ բոլշեւիզմի գործած աւերին, երկարօրէն կանգ առնելով բոլշեւիկներու հակակրօնական պայքարին։

Վէնիզելոս Էնկիւրի կ'երթայ

Յունաստանի վարչապետ Պ. Վէնիզելոս որ կը մասնակցի ժընեւի ժողովներուն, որոշապէս պիտի յայտարարէ Պ. Պուրօֆի թէ՝ որքան ատեն որ հելլենեւ-պուլկար խնդիրները կը մնան առկախ, կամ թէ առնուազն, Պուլկարիա չընդունիր իրաւարարութեան սկզբունքը, Յունաստան չպիտի կրնայ բանակցիլ Պուլկարիոյ հետ, առեւտրական նոր համաձայնութեան մը մասին։

Պ. Վէնիզելոս յայտարարած է թէ, էնկիւրի պիտի երթայ հոկտեմբեր 20ին։ Կը յուսայ որ կարելի պիտի ըլլայ գտնել գոհացուցիչ բանաձեւ մը, որ ապահովէ Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ նաւային հաւասարութեան սկզբունքը։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիրը, համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ

HAIG MARACHLIANի

Fabrique des salaisons Orientales

16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE

որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.

Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ։

ԾԱԽՈՒԼ։ *Միջպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է* St. Margueritte *(Մէն Մարկրիթի) մէջ 17 փիէսով տուն մը որ ունի 550 մեթր մշակուած պարտէզ։ Նպաստաւոր պարմաններ։ Դիմել Պ Ասատուրեանի, 42 Rue St. Barbé, Marseille.*

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՁԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart Մէթրօ Cadet 4 Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական եւ Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, Արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր։

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ ցնօրէն՝ **ՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

Լ'ԻՒՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ

Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

21 Րիւ Քէսըրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ

Օթել Տիէօի հիւանդանոցին մօտ

Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց համար բացած եմ ներկայարի խանութ մը, ուր կը մաքրենք եւ կը ներկենք զգեստեղէններ՝ մաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք։ Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

Ը. Ա. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ

Ներկայացուցիչները ժողովի կը հրաւիրէ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Chope Parisienneի վերնայարկը։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆՔԷՕՅԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

«Սահակ - Մեսրոպ» Գրադարանին կողմէ

Վաղը Կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն

Կը նախագահէ՝ Պ. ԳԱՌՆԻԿ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Բանախօսութիւն, գեղարուեստական բաժին եւ անակնկալներ

Կը մասնակցի ԵՓՐԱՏ նուագախումբը

Ճոխ պիւֆէ Մուտքը ազատ է

Հաղորդակցութեան միջոցները.— փոթ տը ֆիշիէն հանրակառք թիւ 40, փոթ շամփէրէէն՝ թիւ 64, շոգեկառք՝ Սէն Լազարի կայարանէն, իջնել կառ Արժանթէօյ ուր առաջնորդները կը սպասեն։

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ-ՀԱՆԴԷՍ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Պօլուի եւ Շրջ. Հայրենակցական մխութեան կողմէ

Վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ԿՐԱՆ ԹԻԱԹՐՈՒ մէջ

Կը ներկայացուի՝ ԲԱՂՁԱՆՔ ԵԻ ՓՈՐՁԱՆՔ

եւ ԱՆՁՐԵՒՈՑ ԳԻՇԵՐ ՄԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ *(զաւեշտ)*

Տոմսեր՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆրանք

ՆՈՐ ԱՌԻԹ ՄԸ ԵՒՍ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳՈՐԾԸ

"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՏՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ)

Տպագրութիւնը աւարտած չըլլալով, մինչեւ գրքին լոյս տեսնելը երկարաձգուած է երկու հատորներուն համար նշանակուած բացառիկ գինը 30 ՖՐԱՆՔ։

Գիրքը հրապարակ եւլելէն վերջ Ա. եւ Բ. հատորները առանձին պիտի ծախուին 20ական ֆրանքի։

Ուստի փութացէք օգտուիլ այս նոր առիթէն։ Կանխիկ 30 ֆր. վճարողները պիտի ստանան երկու հատորը միասին։ Գաւառէն եւ արտասահմանէն փոստի համար ղրկել 2 ֆր. աւելի։

Դիմել հրատարակչին Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe), Հեռաձայն՝ Danton 88-65։ Մէթրօ Օտէոն։ *Գրատան մէջ պիտի գտնէք ՀԱՅԵՐԷՆ ԵԻ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՔԵՐ։ ԿԱԶՄԱՏՈՒՀԻ վերջին կատարելագործութեամբ։* Տպագրական ամէն կարգի գործեր։

"ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ,,

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՏԷՐԵՐՈՒՆ

Յաւաջիկայ Նոր Տարիին լոյս պիտի ընծայենք հասցէագիրք մը, «Ամէնուն հասցէն» անունով, հայկական մանրանկար «Պոթէն» մը, ուր պիտի տանք Փրանսա բնակող Հայերու հասցէները, ինչպէս նաեւ Հայերուն համար օգտակար օտար հասցէները։ Կը խնդրուի ուրիմն որ, ֆրանսաբնակ ամէն հայ մեզի հաղորդէ, նամակով մը, իր անունը, մականունը, գործը կամ արհեստը եւ ամբողջական հասցէն (փողոցին թիւը եւ անունը, քաղաքը եւ նահանգը, ինչպէս նաեւ հեռաձայնի թիւը եթէ ունի), բոլորը գրուած որոշ ու յստակ։ Այս անուններն ու հասցէները պիտի հրատարակուին առանց ոեւէ փոխարինութեան, ձրիօրէն։

Ասկէ զատ, այս գիրքին մէջ ծանուցում տալ փափաքող գործի տէր Հայերէն կը խնդրուի անյապաղ մեզի դիմել, ուղեկով մեր ծանուցման սակագինը։ Պէտք է հասցէներն ու ծանուցումները մեզի հասնին մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— Librairie «Arpi», L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20)։

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին նկ. Լ. Զորմիսեանի բնակարանը։

ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՕԻ ՄՋՕի խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Լօրիս Պօլօեանի բնակարանին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՕՅԻ Զաւարեան ենթակոմիտէն կը հրաւիրէ վռամեան, Մուրատ եւ Մջօ խումբերու բոլոր ընկերները անխտիր վաղը Կիրակի ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին, կը խօսի ընկ. Ռէն Ք. Շրջ. ժողովի աշխատանքներուն մասին։ Ժողովէն վերջ բոլոր ներկայ ընկերները խմբովին պիտի լուսանկարուին։

Գ Ա Խ Ա Ռ

Ս. ՇԱՄՈՆԻ ենթակոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, վաղը Կիրակի ժամը 1ին Վարուժան ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ոչ բանաւոր բացակաները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ԼԻՈՆԻ Շրջ. կոմիտէն կը հրաւիրէ հետեւեալ ընկերները 19 սեպտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը։ Ալիքսան Մատոյեան, Գուրգէն Յովհաննէսեան, Զաւէն Վահրամեան, Գէորգ Գալֆայեան, Վահրամ Մէֆէրեան, Յարութիւն Նիկողոսեան, Յովհ. Տէր-Պետրոսեան, Հրաչ Վարդանեան, Նիկողոս Թանտրեան, Տօնիկ Յովհաննէսեան, Մովսէս Մէսէֆեան, Մելիք Գէորգեան, Մարի Աճէմեան։

ԼԻՈՆԻ շրջ. ներկայացուցչական ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 rue Duguesclin, Lyon.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Սէն Լուի, Պուլվառ Օտտոյի, Սէն Ժ'ԱՆԹուանի եւ քաղաքի բոլոր ընկերները այս իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն, օրակարգ՝ գեկոյց 8րդ Շրջ. ժողովի եւ կարեւոր հարցեր։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆԻ Կիւբինի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին Գ. Թաղապետարանի Գրադարանի սրահը, 18 Rue François Garcin, Lyon։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։ Արձանագրուիլ փափաքողները կը խնդրուի ներկայանալ նոյն օրը։

Շ. ԳԱՐԱԷԻՄԱՐԻ եւ շրջանի Ռազմիկ Հայր. Միութեան տարեկան Բ. ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին 40 Rue de Belleville սրահը։ Օրակարգ՝ հաշուետուութիւն, նոր վարչութեան ընտրութիւն ու զանազան կարեւոր խնդիրներ։ Բոլոր հայրենակիցներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է սոյն կարեւոր ժողովին։

Զ. Ե. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի ժամը 2.30ին 23 Պուլվառ տէ Կոմիէի սրահը։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Յ. Դ. Նախնական ժողովը կը հրաւիրէ այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Chope Parisienneի վերնայարկը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզական յանձնախումբը կը հրաւիրէ բոլոր այն մարզիկները՝ որոնք կը փափաքին մասնակցիլ սեպտ. 28ի Ողիմպիականին, հաճին ներկայ գտնուիլ այս կիրակի Stade Athlétique de Montrougeի դաշտը կատարուելիք վերջին ընդհ. փորձերուն եւ արձանագրութեանց։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՅԱՆՔ

Պերլին, ֆ. ռ.— 200։
Լապլաշէր, ս. մ.— 35։
Պուքրէշ, Գործ.— 225։
Ալֆորվիլ, ա. ա.— 140։
Շավիլ, վ. ֆ.— 70։
Շալաժոն, Գ. ա.— 35։
Մարսէյլ, Գործ.— 1025։
Լիոն, Գ. Գ.— 35։

Պ. Պ. Գէորգ եւ վահրամ Մասլաքեան եղբայրներէ կը խնդրուի իրենց ներկայ հասցէն իմացնել Պ. վ. Ժամկոչեանի, 211 Rue Créqui, Lyon.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Կը փնտռուի Կարօ Կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillauts, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։*

— *Աւերիկայէն Ճիվան Էրքէլէթեան կը փնտռէ իր եղբայրը Պետրոս Էրքէլէթեան որ կը գտնուի Փարիզ կամ շրջակաները։ Իմացնել Յառաջի վարչութեան։*

— *Եոզկատցի այրի Տիկ. Նազիլ Թաշճեան (ծնեալ Էպէյկեան) կը փնտռէ իր հորեղբօրորդին Գերձակ Արտաշէս Էպէյկեան որ այժմ Փարիզ գըտնուիլը իմացուած է։ Իմացնել* Narine Tachdjianի, 16 Rue du Présinent Wilson, St. Chamond, (Loire).

Լուր տուողին մէկ տարեկան «Յառաջ» նուէր։

— *Կը փնտռուի Զանկըրցի Յարութիւն Եսայեանց 22-25 տարեկան, մօր անուն՝ Նոյեմզար, հօր անուն՝ Եսայեան։ Տասը տարի առաջ Պաղտատ էր։ Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քրոջ Օր. Հայկանուշ Եսայեանի,* La Poterie, Décines, (Isère).

"ԿԱՎՈՒՕՇ,,

երգիծական շաբաթաթերթ

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50

ՏԱՐԵԿԱՆԸ 100 ՖՐ.

Հասցէ՝ «Gavroche» 208bis Rue Lafayette, Paris (10)

ԿԱՎՈՒՕՇի 1931ի տարեգիրքը *Մատուցի տակ է*

MPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

Սպասուհի կ'ուզ

Դիմել մինչեւ կէսօր հանեանց բնակարանը 12 du Roule, Neuilly.

Հ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի շրջանի բոլոր սկաուտական մեծ բանակումը տեղի կունենայ այս Շաբաթ գիշեր Արժանթէօյի մէջ։ Կը հրաւիրուին Ս. Թէօյի, Պուա-Քոլոնպի եւ լոնպի հայ հասարակութեան Արժանթէօյի կայարանը նորդներ կը սպասեն մինչեւ 9—15։

ՀԱԻԱՔՈՅԹ

Այո Կիրակի կէսօրէ ժամը 3ին, Bourg la Salle des Banquetsի մէջ, Փարիզի Հարաւ. Յառաջդիմասիրաց Մխիթարեան ընդհանուր ժողովը, տարբերաբար մշակուած հաւաքոյթ մէջ, իր դպրոցին աշակերտները պիտի արտասանեն հատորներ եւ պիտի երգեն յատկերգեր։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ է

Առնել Փօրթ տ'Օրլէանի թիւ Թրամուէյ եւ իջնել Condorcet.

ՆՈՒԱՐԵՂԷՆԻ ընկերութիւն կ'ուզէ հայ յաճախորդներու կէն մը կամ ընտանիք մը որ վարէ գինիի, նպարեղէնի հանոց մը։ Լաւ բնակարան ցոյց պիտի տրուի։ Դիմել Tourret 13 Bld. Beaumarchais, մէթրօ Bastille,

Կ'ուզուի ժեռսէ եւ դէ ռոզ լաւ գործաւորուհիներ վճարում։ Դիմել՝ Օր. 40 Rue de la Mare, Couronnes.

EMPIRE Սիզգիք-Շոլ՝ 37 Av.

Կ'ուզուի վստահելի պիկ. քրէ գիտցող աշկերտ տղայ կամ մը։ Դիմել 9էն 12 եւ Անվէյանէ, 31 Rue Փարիզ (3), Մէթրօ Métiers.

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ եւ նոր մէթրօով գարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի հիւանդութեանց (ֆրանկոֆրանք մարիզ.) եւ վարիսի Մանրաւառ։ Ընդհատ եւ արդ հրդացկութ. ամէն օր 9—12, կէսօրէ 9—12։

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

10 Rue Beaugrenelle, Paris

Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոստատ մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ռէնկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10—12։

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81-07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՃԷՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Lorette խաչմ

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՔԼԱՄԱՌԻ ՄԷՋ

Շոգեկառքի եւ հանրակառքի կայարաններուն մօտ Արեւոտ եւ լուսաւոր դիրք։ Երեք սենեակ, ճաշասրահ, նոց, Cabinet de Toilette, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, նական ջեռուցիչ եւ հեռաձայն։ Դիմել ամէն օր՝ 27 Rue Carnot, Clamart.

Ուշադրութիւն

ԱՒՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, անարատ ընտանեկան կեանք վարելով, Ընարատ ծնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուիլ համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է հեռու ճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անոթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
14
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
14 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1365 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑԸ ԵՒ "ՔԻՒՐՏԻՆ ՄՈՐԹԸ,,

Քիւրտին մորթը վաճառքի հանած են աշխարհի այն հզօրները, որոնք Թուրքիոյ հետ հաշիւներ ունին կարգադրելիք:

Այն ժամանակ երբ բոլշեւիկները աւէն չանք կը թափեն Անգլիական ժատը գտնելու քրտական ապստամբութեան մէջ, Անգլիացիները Սիւլէյմանիէի Քիւրտերու ցոյցը կը ցրուեն զիրենք զօրութեամբ, տասնեւեւրեք քիւրտ քաղաքացիներու դիակը ողոով սալայատակներուն վրայ: Միւս կողմէ Անգլիացիներն ու Ֆրանսացիները, ով գիտէ ի՛նչ անիմանալի հաշիւնեով, կասկածներ ունեցան թէ բոլշեւիկներն են, որ կը քաջալերեն Քիւրտերը, ու այն ժամանակ, երբ ռուսական վեց հաիւր ձիաւորներ, միացած Սալիհ փաշայի զօրքերուն կրակ տեղան Արարատի յեղափոխականներուն դէմ:

Իրականութիւնն այնէ որ Քիւրտերը մինակ կը կռուին Թուրքիոյ դէմ յանուն իրենց ազատութեան, ու դաժան Թուրքէն ետք, իրենց դէմ ունին Ռուսը, Անգլիացին և Ֆրանսացին: Այս պատճառին վրայ իմպէրիալիզմն ու բոլշեւիկեան ինտէրնացիոնալը ձեռք-ձեռքի տուած են անանուն խայտառակութեամբ մը:

Այս հզօրները լաւատեղեակ են Քիւրտերու մինակութեան մասին: Սակայն Մերձաւոր Արեւելքի այս կէնճոռութիւնը կ'ուզեն օգտագործել իրենց հաշիւները կարգադրելու համար: Այդ ուղիով Ռուսաստանը և Անգլիան լռելեայն կը սակարկեն Թուրքիոյ և Պարսկաստանի հետ: Իսկ սուրիական կառավարութիւնը և իր հոգատար պետութիւնը, ըստ երեւոյթին, ուշացած են արժեցնելու քրտական խողովութիւնները, Թուրքիոյ հետ իրենց առևախ խնդիրները կարգադրելու:

Ու ահա, Սուրիոյ հաշուեցոյցի խնդիրը հրապարակ կուգայ, որ կարող է Քիւրտին մորթին փոխարէն ներկայացուիլ Թուրքիոյ:

Պէյրութի հրատարակուող «Լ'Օրիան» թերթը քննելով քրտական ապստամբութիւնը եւ ներկայացնելով այն դժուարութիւնները, որոնց ժամնուած է Թուրքիա, կը գտնէ որ Քիւրտերը զօրաւոր են եւ կարող են թերեւս տիրանալ իրենց անախութեան: Թերթը կը կարծէ գիտնալ որ քրտական ապստամբութեան ետեւ կանգնած են Անգլիա եւ Ռուսաստան:

Ու ուշացածի պէս կը հարցնէ.— «Իսկ մե՞նք...»: Եւ կը գծէ Սուրիոյ եւ հովանաւոր պետութեան ճամբան:

«Մինչ Քիւրտերը, Պարսկաստան, Անգլիա եւ Ռուսաստան Արեւելքի վրայ ամպրոպ կը կուտակեն, Թուրքիա շատ դժնդակ կացութեան մը մէջ կը գտնուի՝ հոգատարութեան ներքեւ եղող հոմասերուն կողմը միայն քանի մը յոյսի նշոյլներ կան: Մերձաւոր դրացիներէն ոչ մէկը մեզի չափ հետաքրքրուած չէ այս պայմանով...: Մեզի համար ինչ որ է ժամը: Հաշուեցոյցը Թուրքիոյներայացնելու րոպէն հասած է մեզի համար...: Էնկիւրին պիտի վճռէ առանց աչքը քթին տալու, եթէ գիտնայ, որ այս վճարումը իրեն պիտի ապահովէ էզոքութիւն մը մեր կողմէ, որուն այնքան պէտք ունի»:

Ահա այն մտայնութիւնը որ ունին իմպերիալիստական պետութիւնները, որոնցմէ բնաւ պակաս չի մնար համաշխարհային «յեղափոխութեան» հերոսը: Քիւրտին մորթն է որ սակարկութեան դրուած է, ինչպէս անցեալի մէջ սակարկութեան դրուեցաւ ամբողջ հայ ժողովուրդի մորթը: Բարեբախտաբար Քիւրտերը զինուած են, իրենց յոյսը իրենց սեփական ուժին վրայ դրած են եւ երբեք չլացած չեն այսօրուան իրենց մեծ հայ դրացիներէն:

Այդ դրացիներու հաշիւները պարզ են, այնպէս ինչպէս ձեւակերպէ «Լ'Օրիան» թերթը.— «ինչ որ մենք կ'ուզենք, նախ եւ առաջ, սա է թէ պէտք է որ առնելիքնիս գանձենք: Այս նպատակին մէկ կեցուածք մը ունենալ պարտաւոր ենք,— դրամագլուխին առջեւ երթալ:» Խօսքը Թուրքիոյ դատարկ դրամարկղի մասին է:

Ճնշուած ազգերու ազատագրութիւնը, որ ներկայ դարու ծնունդն է, 19րդ դարու փորձութեան բովէն անցած յոյսով մտած էնոր եւ իրապաշտ ճանապարհի մը մէջ, որ թելադրէ սեփական ուժերով կերտել իր ազգին ճակատագիրը: Այս հաւատքն է որ հետզհետէ սեփականութիւնը կը դառնայ բոլոր այդ ճնշուած ազգերունորոնք ազատագրութեան հրդեհէն բռնուած են: Ու այս պատճառով, անոնց յեղափոխութիւնը հետզհետէ կը դառնայ յամառ եւ դաժան:

Քիւրտերը մեր անցեալ դժբախտութիւններէն եւ հիւսթափութիւններէն բաւական դասեր առած էին, մեր ճանապարհին չրնթանալու համար:

Իսկ մենք, Հայերս ցրուած աշխարհի չորս կողմը, երբ հնարաւորութիւն ունինք տեսնելու և կշռելու քաղաքական ներկայ պարագաները, արդեօ՞ք պիտի կրնանք այս կրկնակի դասերէն յետոյ, վերադառնալ վերջնականօրէն այն ճշմարտութեան թէ՝ մենք պիտի ապաւինինք մեր սեփական ուժին և ազգովին ապաւինինք այն կազմակերպութեան, որ կը ձգտի հայկական ազատագրութեան:

Թուրքիոյ գիտաստութեան մասին խօսք չենք ըներ: Թուրքիոյ պատմութիւնը ցոյց կուտայ որ ան պատմութեան դասերէն բան չէ սորված, փոքր ազգերու հանդէպ խելացի քաղաքականութիւն մը վարելու:

Կ. Ս.

ՕՐ Ը ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Արարատի բարձրաւանդակին վրայ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 12 Սեպտ.— Թրքական զօրախումբերը նոր եւ արիւնահեղ պարտութեան մը ենթարկեցին քիւրտ ըմբոստները, որոնք ամրացան Արարատ լերան կողերուն վրայ:

Թուրք զինուորները մօտ 4000 մեղր բարձրութեան վրայ, բազմաթիւ գնդացիրներ տեղաւորելէ յետոյ, միաժամանակ կրակ բացին ըմբոստներու դանդաղ բանակէտերուն վրայ, նշանակելի կորուստներու ենթարկելով զանոնք:

Քիւրտերու մնացեալ ուժերը քաշուեցան եւ դիրք բռնեցին Արարատի հիւսիս-արեւելեան կողմի ձիւնապատ բարձունքներուն վրայ եւ յուսահատօրէն կը պաշտպանուին թուրք զինուորներու ուժեղ յարձակումներուն դէմ:

Պարզ դիտողութիւն մը: Դեռ անցեալ շաբթու, տեղացող յորդառատ ձիւնին հետեւանքով, Թուրքերը իրենց զեկոյցներով վար, Արարատի ստորոտը կ'իջեցնէին քիւրտերը:

Իսկ այսօր, անարգելով բնութեան բոլոր խոչընդոտներն ու դժուարութիւնները, իրենք են որ կը բարձրանան մինչեւ 4000 մեդր: Քայլ մը եւս, ու նոյն տապանէն պիտի Թուցնեն խաղաղութեան աղաւնին... Թուրքերը միայն ընդունակ են նման գերժամդկային արարքներու եւ հրաշքներու:

Մուսթաֆա Քեմալ եւ Սեւրէսի

«Ակնատոլու» գործակալութեան կողմէ հաղորդուած պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտնէ թէ՝ «Հանրապետութեան նախագահ Կազի Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի նոր Սէրպէսթ ճիւմհուրիէթ կուսակցութեան հանդէպ իր տէրութեան պետը ունեցած դիրքը՝ որոշակի պարզուած է իր հրապարակային նամակին մէջ: Հակառակ ասոր, հոս հոն որոշակի եւ ակնարկութեան ձեւով կ'լսուի եւ կը տարաձայնուի թէ հանրապետութեան նախագահը նոր կուսակցութեան հետն է: Այս տեսակ խօսքերը եւ տարաձայնութիւնները ամբողջովին հակառակ են իրականութեան»:

Ֆէրհիի գործակցութիւնը

ԷՆԿԻՒՐԻ, 12 սեպտ.— Ֆէթհի պէյ կը շարունակէ իր քարոզչական գործունէութիւնը Իզմիրի շրջաններուն մէջ:

Բայց Մուսթաֆա Քէմալի նամակը, որով կը յայտներ թէ ո՛չ մէկ կապ ունի նոր կուսակցութեան հետ, մեծ հարուած տուած է Ֆէթհիի գործունէութեան, նոյն շրջաններուն մէջ:

Թղթերու տեղեկութեանց համաձայն, նոր կուսակցութեան պետ Ֆէթհի պէյի հրաւէր եկած է Գոնիայէն, հոն այցելելու համար: Ֆէթհի պէյ Գոնիա վերադարձին, կարեւոր ճառ մը պիտի խօսի Աֆիոն Գարահիսարի մէջ, տնտեսական տագնապի մասին:

«Ճիւմհուրիէթ» կը տեղեկանայ թէ Եուսուֆ Ագչուրա նոր կուսակցութեան յարած է:

Ընտրական ակռայ մը Իզմիրի

ՊՈԼԻՍ, 8 (Ա. Գ.).— Վարչապետ Ըսմէթ փաշա հետեւեալ հրամանագիրը ղրկած է ներքին եւ արտաքին գործավարութեանց.

«Օրէնքին հրամայած հետապնդումը անվարան գործադրելու է անոնց, որոնք անդորրութիւնը խանգարող եւ զանազան նպատակներով օրէնքի դէմ հրատարակութիւններ, գրգռութիւններ եւ շարժումներ կ'ընեն: Դաղափարական վիճաբանութեան ազատութիւնը կարելի է միայն այնատեն, երբ ոստիկանութիւնը եւ դատական իշխանութիւնը կը պահպանեն երկրին կարգն ու անդորրութիւնը»:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը եւ Համաերոպա

Համաերոպայի մասին Պրիանի զեկոյցէն յետոյ, Ազգերու Դաշնակցութիւնը լսեց մէկ քանի կարեւոր ճառեր, նոյն հարցին մասին: Յաջորդաբար, իրենց տեսակէտները պարզեցին եւ համապատասխան թելադրութիւններ ըրին Սպանիոյ, Աւստրիոյ, Պելճիքայի, Դանիոյ եւ Հոլանտայի ներկայացուցիչներնին:

Սպանիոյ ներկայացուցիչը ծանրացաւ մասնաւորաբար նաւային զինաթափութեան հարցին վրայ: «Ամերիկա, Անգլիա եւ Ճափոն, համաձայնութեան եկան Լոնտոնի մէջ: Իտալիա եւ Ֆրանսա կը բանակցին: Պէտք է այս կէտին շուրջ բոլոր տարբերութիւններն ու հակամարտութիւնները վերցնել, ընդհամաձայնութեան մը գալու համար, ինչ որ կը յաջողի միայն բոլոր պետութեանց գործակցութեամբը»: Բոլոր խօսողներն՝ իրենց ներկայացուցած կառավարութեանց համակրութիւնը յայտնեցին հանդէպ Համաերոպայի կազմութեան սկզբունքին. խօսողները առհասարակ երկու մասի կը բաժնեն Համաերոպայի կազմութեան աշխատանքները:

1.— Իրաւական կազմակերպութիւն մը, որ պիտի կրնայ իրականանալ տարիներու ընթացքին, 2.— Եւրոպայի տնտեսական փրկութեան գործը, որ աւելի ստիպողական է:

Յորհուրդին Բ. Յանձնախումբին աոջեւ ղրուած հարցերը հաւանաբար պիտի ծառայեն լուսաբանելու Համաերոպայի կազմութեան կապուած կարգ մը խնդիրներ, որոնք Ազգերու Դաշնակցութեան պիտի ներկայանան երեք գլխաւոր մտահոգութիւններով.— Ա.— Համաշխարհային, մասնաւորաբար եւրոպական տնտեսական տագնապը, Բ.— Համաերոպա եւ այդ առթիւ կիրարկելի օրէնսգիտական եւ իրաւաբանական եղանակը, Գ.— Զինաթափումը, որուն մասին Անգլիոյ ներկայացուցիչը էնտրըսըն աւելի ազատ կարծիքներ յայտնեց, քան ինչ որ կը սպասուէր:

Գերմանիոյ ընտրութիւնները

Այսօր, Գերմանիոյ մէջ ընտրութիւններուն պիտի մասնակցին մօտ 43 միլիոն ընտրողներ: Առաջին անգամ ըլլալով, քուէ տալու պիտի երթան 3 միլիոն անձեր, որոնք կը լրացնեն օրէնքով նշանակուած չափահասութեան տարիքը: Կը կարծուի թէ երիտասարդ քուէարկուներու թիւը պիտի ըլլայ 15 միլիոն եւ թէ քուէարկութեան արդիւնքը աւելի, երեւան պիտի բերէ գերման երիտասարդութեան կարծիքը:

Ընտրութիւններու ելքին նկատմամբ, զանազան ենթադրութիւններ կը շրջին: Գերման վարչապետը կը թուի թէ չի յուսար 180-190էն աւելի երեսփոխան ապահովել ի նպաստ իրեն, մինչ այ ու ձախ ընդդիմադիրները միացած՝ պիտի կրնան հաւաքել 300 քուէ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԹՐՈՆՊՈՒԼԻ ԲՈՐԲՈՔԱԾ.— Սթրոնպուլի յանկարծ բորբոքեցաւ եւ լաւայի յորդառատ ալիքներ խուժեցին շրջակայ գիւղերը: Բազմաթիւ մեռելներ եւ վիրաւորներ կան:

Բազմաթիւ նաւեր Մեսինա ղրկուեցան ուտեստով բեռնաւոր: Ծագած հրդեհները մարելու եւ բժշկական օգնութիւն հասցնելու համար, ղրկուեցան նաեւ բժիշկներ եւ հրշէջներ: Բորբոքման պատճառն ցնցումներ զգալի եղան:

ԼՈՒՆԱՉԱՐՍԿԻ Ի ՓԱՐԻԶ.— Խորհրդ. Միութեան լուսաւորութեան գործակալը Լունաչարսկի Փարիզ հասաւ եւ իջաւ պետական, պերճաշուք պանդոկ մը: «Պրոլետար»ներու լուսաւորիչը կը ճաշերոյթ արձակուրդով, իր հաճոյքին համար:

16,000 ՄԵԴՐ ԲԱՐՁՐՈՒԹԵԱՄԲ.— Եթէ անակնկալ արգելքներ չպատահին, Փրոֆ. Փիքքար մտադրած է այսօր բարձրանալ 16,000 մեդր օդին մէջ, իր օդապարիկով: Փիքքար եւ իր օգնականը, անցեալ կիրակի Պրիւքսէլէն մեկնած էին Պերլին, ուր պիտի կատարեն իրենց փորձը:

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՎԱՅՐԵՐԸ

Քրտական ապստամբութեան շրջանները կը բաժնուին քանի մը գօտիներու, ըստ ամածայն տեղի ունեցած շարժման ծաւալին:

1.— Գլխաւոր կեդրոնը եւ բերդը կը հանդիսանայ Արարատ լեռը եւ անմիջական շրջակայքը, որ կը տարածուի դէպի հգտիր, կողը, կաղզուան, Պայազիտ եւ փոքր մասիսը:

2.— Ալատաղ (Մադկանց լերինք), Ջիլանի ձորը, Արճէշ, Սիփան, Մալազկերտի եւ Աբաղայի շրջանը:

3.— Վան եւ անոր շրջակայ գաւառները:

4.— Պուլանըգի ապստամբութիւնը, որ նոր ծաւալ ստացած է եւ վտանգի մատնած է Պիթլիսը եւ Մուշը, միւս Թեւը տարածելով դէպի Խնուս:

Յաճկաձայաստանի այս բունկուներէն զատ խիստ մեծ նշանակութիւն ունին հարաւային Քիւրտիստանի շարժումները, որոնցմէ ամէնէն կարեւորը, առայժմ Հէքեարիի կռիւներն են:

1.— Հէքեարի ջուլամերիկի ապստամբութիւնը, որ կը տարածուի մինչեւ Բոհթան, Սղերդ եւ կը բարձրանայ մինչեւ Վանի շատախը, Ասոնք որոշ օժանդակութիւն կը ստանան Մուսուլի շրջանի Քիւրտերէն:

2.— Սասունի մասնակի կռիւները, Մօտկանի եւ Խոյթի աշիրէթները կը սպառնան Պիթլիսի: Իսկ Հազոյի եւ հարաւային Քէշերու աշիրէթները կ'ուզեն ոտքի հանել Տիարպէքիրի դաշտի քրտութիւնը:

3.— Քանի մը փոքր շարժումներ տեղի ունեցան Ուրֆայի, Մէրտինի եւ Զէզիրէի շրջաններուն մէջ, որոնք սակայն ընդհանուր բունկումի մը բնոյթը չստացան:

Տէրսիմը տակաւին չէ շարժած:

նակցութեան պիտի ներկայանան երեք գլխաւոր մտահոգութիւններով.— Ա.— Համաշխարհային, մասնաւորաբար եւրոպական տնտեսական տագնապը, Բ.— Համաերոպա եւ այդ առթիւ կիրարկելի օրէնսգիտական եւ իրաւաբանական եղանակը, Գ.— Զինաթափումը, որուն մասին Անգլիոյ ներկայացուցիչը էնտրըսըն աւելի ազատ կարծիքներ յայտնեց, քան ինչ որ կը սպասուէր:

Գերմանիոյ ընտրութիւնները

Այսօր, Գերմանիոյ մէջ ընտրութիւններուն պիտի մասնակցին մօտ 43 միլիոն ընտրողներ: Առաջին անգամ ըլլալով, քուէ տալու պիտի երթան 3 միլիոն անձեր, որոնք կը լրացնեն օրէնքով նշանակուած չափահասութեան տարիքը: Կը կարծուի թէ երիտասարդ քուէարկուներու թիւը պիտի ըլլայ 15 միլիոն եւ թէ քուէարկութեան արդիւնքը աւելի, երեւան պիտի բերէ գերման երիտասարդութեան կարծիքը:

Ընտրութիւններու ելքին նկատմամբ, զանազան ենթադրութիւններ կը շրջին: Գերման վարչապետը կը թուի թէ չի յուսար 180-190էն աւելի երեսփոխան ապահովել ի նպաստ իրեն, մինչ այ ու ձախ ընդդիմադիրները միացած՝ պիտի կրնան հաւաքել 300 քուէ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԹՐՈՆՊՈՒԼԻ ԲՈՐԲՈՔԱԾ.— Սթրոնպուլի յանկարծ բորբոքեցաւ եւ լաւայի յորդառատ ալիքներ խուժեցին շրջակայ գիւղերը: Բազմաթիւ մեռելներ եւ վիրաւորներ կան:

Բազմաթիւ նաւեր Մեսինա ղրկուեցան ուտեստով բեռնաւոր: Ծագած հրդեհները մարելու եւ բժշկական օգնութիւն հասցնելու համար, ղրկուեցան նաեւ բժիշկներ եւ հրշէջներ: Բորբոքման պատճառն ցնցումներ զգալի եղան:

ԼՈՒՆԱՉԱՐՍԿԻ Ի ՓԱՐԻԶ.— Խորհրդ. Միութեան լուսաւորութեան գործակալը Լունաչարսկի Փարիզ հասաւ եւ իջաւ պետական, պերճաշուք պանդոկ մը: «Պրոլետար»ներու լուսաւորիչը կը ճաշերոյթ արձակուրդով, իր հաճոյքին համար:

16,000 ՄԵԴՐ ԲԱՐՁՐՈՒԹԵԱՄԲ.— Եթէ անակնկալ արգելքներ չպատահին, Փրոֆ. Փիքքար մտադրած է այսօր բարձրանալ 16,000 մեդր օդին մէջ, իր օդապարիկով: Փիքքար եւ իր օգնականը, անցեալ կիրակի Պրիւքսէլէն մեկնած էին Պերլին, ուր պիտի կատարեն իրենց փորձը:

ՀԱՅՐ ԵՎ ՈՐԴԻ

Ի

Չարմանալիներ... Ճակատագիր... Ամեն մարդ կարծես ունի իր ճակատագիրը, որը կամ ինքն է ստեղծում իր համար, կամ էլ ուրիշներն են նրա համար ստեղծում։ Ես էլ ունեցել եմ իմ ճակատագիրը, որը ինձ տարել է հեռու հայրենի գյուղից, հեռու հարազատ տնից, հեռու մանկության ընկերներից, ու ինձ նետել է Պետերբուրգի ամենաանմխիթար անկյունները։ Ես էլ ունեցել եմ իմ ճակատագիրը, որը ինձ ստիպել է ամեն տեսակ զրկանքներ կրել, ամեն տեսակ նվաստացումներ տեսնել, ամեն տեսակ հարվածներ ստանալ, որպեսզի ես էլ կարողանամ ապրել, ինչպես ապրում են ուրիշները։

Ես ուզում եմ պատմել, թե ինչպես եղավ, որ ես հայտնվեցի Պետերբուրգում, ինչպես եղավ, որ ես դարձա ուսանող։

Ես ծնվել եմ Ղարաբաղի գավառներից մեկում, մի հայ գյուղացու տանը։ Հայրս աղքատ գյուղացի էր, որ ամբողջ կյանքում ոչ մի օր հանգիստ չէր տեսել։ Ամբողջ կյանքում նա ստիպված էր եղել աշխատել, ինչպես ասում են, քրտինքը հոսելով։ Ամբողջ կյանքում նա ստիպված էր եղել ենթարկվել ուրիշների կամքին, ամեն տեսակ նվաստացումներ տեսնել, ամեն տեսակ հարվածներ ստանալ, որպեսզի ինքն ու ընտանիքը կարողանան ապրել։

Հայրս ունեցել է մի փոքրիկ հողակտոր, որ ինքն է մշակել, ինքն է ցանել, ինքն է հնձել։ Հողակտորը շատ փոքր էր, ու ընտանիքը շատ մեծ էր։ Ընտանիքի մեջ կային ծեր ծնողներ, որոնք ոչ մի գործի չէին կարող ձեռնամուխ լինել, կային մանուկներ, որոնք դեռ չէին կարող աշխատել, կային կանայք, որոնք ստիպված էին մեծ մասամբ զբաղվել տնային գործերով։ Հողակտորը չէր կարող կերակրել ընտանիքը։ Հայրս ստիպված էր եղել ուրիշների հողերն էլ մշակել, ուրիշների համար էլ աշխատել։

Հայրս ամեն առավոտ վաղ էր արթնանում, ամեն առավոտ վաղ էր գնում իր հողակտորը մշակելու, ամեն առավոտ վաղ էր գնում ուրիշների հողերը մշակելու։ Ամեն առավոտ վաղ էր գնում, ու ամեն երեկո ուշ էր վերադառնում։ Ամեն առավոտ վաղ էր գնում, ու ամեն երեկո ուշ էր վերադառնում, որպեսզի ինքն ու ընտանիքը կարողանան ապրել։

Հայրս ամեն առավոտ վաղ էր գնում, ու ամեն երեկո ուշ էր վերադառնում, որպեսզի ինքն ու ընտանիքը կարողանան ապրել։ Հայրս ամեն առավոտ վաղ էր գնում, ու ամեն երեկո ուշ էր վերադառնում, որպեսզի ինքն ու ընտանիքը կարողանան ապրել։ Հայրս

ՀԱՅ ՅԵՂՈՒՓԻՀԱԿԱՆ ԾՈՒՂԱԿԱՑԸ

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐ-ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ընդունած տեսաց հետևյալը.

— Նա ոտքի չէր ուզում հրաժարվել իր գործերից, գերեզմանը գերեզմանի հետ, գերեզմանոցը գերեզմանոցի հետ, որ չկրկնի ինքնասպանության փորձը, որ ապրի 3 տարի ևս, որպեսզի ավարտի իր գործերը, որ չդադարի աշխատել, որ չդադարի ապրել, որ չդադարի ստեղծագործել, որ չդադարի ինքնամոռաց սիրել իր ընտանիքը, իր ժողովուրդը, իր հայրենիքը

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԺԱՆԹԷՕՅԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

«Սահակ - Մեսրոպ» Գրադարանին կողմէ

Այսօր կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— փոթ տը Ֆլիշիէն ֆանրա-կառք թիւ 40, փոթ Շամփէրէէն՝ թիւ 64, շոգեկառք՝ սէն Լազարի կայարանէն, իջնել կառ Արժանթէօյ ուր առաջնորդներ կը սպասեն։

Կ'ուզուի

ժեռսէ եւ բուրդէ ոսպ կարող լաւ գործաւորուհիներ։ Լաւ վճարում։ Դիմել՝ Օր. Զապէլ, 40 Rue de la Mare, մէթրօ Couronnes։

Սպասուի Կ'ուզուի

Դիմել մինչեւ կէսօր Տէր-Օ-ֆանեանց բնակարանը 128 Ave. du Roule, Neuilly,

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

Տիկին ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆ
Մօննա-Վաննայի դերին մէջ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

7րդ տարի Ղեկավար՝ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ 116րդ ներկայացում

ԹԱՏՐՈՆ ALBERT IER 64 RUE DU ROCHER

Բացում 7րդ Թատերաշրջանի

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ԵՐԵԿՈՅԹ

ի պատիւ դերասանուհի

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Ա. անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուի Մ. ՄէթԷրլինկի

ՄՕՆՆԱ-ՎԱՆՆԱ

Պատմական ֆռչակաւոր Թատերախաղը (3 արար)
բեմադրութիւն եւ Թարգմանութիւն Տ. ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Կը մասնակցին՝ Փարիզահայ բնիկ լաւագոյն ուժերէն՝ ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մօննա-Վաննա), Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ (կիտօ), ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մառքօ), Շ. ՍԱՐԵԱՆ (Բրէնղիվալ), եւն.։

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 15ԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 20.30ԻՆ

(երեկոյթը կ'աւարտի ճիշդ ժամը 23.30ին)

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԻԻՆ — 30 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՁ — ՃՈԽ ՏԷՔՈՒՐ ԵՒ ՀԱԳՈՒՍՏ

(Գիները սովորական) *Անպայման փնտռեցէք ճոխ յայտագիրը*

Տոմսերը կը ծախուին Հրանտ-Սամուէլ գրատունը 51 Rue Mr. le Prince. Ճաշարան Լիլա, 23 Rue St. Lazare եւ ճաշարան Ֆլորիա 61 Rue Mr. le Prince. Իսկ կիրակի առաւօտները եկեղեցւոյն դիմացի սրճարանը։

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները։ Ոսկիէ ատամնաշար, ոսկրէ ակռաներ։ Չափաւոր գին։ Որոշդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8։ 3 Bld. Bélville, Métro Mélnimontant.

ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ։

Շոգեկառքով կամ ֆանրակառքով 15—30 վայրկեան, կազ, ելեկտրականութիւն։ Ամսավճար՝ սկսեալ 200 ֆրանկէ։ Տուներու կառուցում, վճարման մեծ դիւրութիւններ. 15—20 տարուան մէջ։ 15 տարի տուները ազատ են տուրքէ, պատրաստի villaներ, նոր բնակարաններ գնելու կամ վարձելու համար, ամէն տեսակ գործողութիւններ, կալուածներու ու ճախ, գրաւ դնելու, ապահովագրութեան եւայլն։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏՇԱՒՈՒԹԻՒՆ։ սկսուած է նոր հողաբաժիններու վաճառումը, Versaillesի մօտ Bois d'Arsyի մէջ շրջապատուած գեղեցիկ անտառով։ Հաղորդակցութիւնը փարիզի հետ Gare Mont Parnasseէն ուղղակի, իսկ Gard Invalideէն եւ St. Lazareէն Versaillesի գիծով։ Տեսնել կարելի է ամէն ինքնաշարժով՝ ծրի։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները եւ *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10—1*։ Տուներ նաեւ Provence *87—32* եւ *82—48*։

Տուներու շինութեան համար ծրի խորհրդակցութիւն մասնաւոր ճարտարագէտի մը կողմէ Գ. եւ Շբ. օրերը ժամը 4։

ՏՕՔԹ. Ա. Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւններ։ Յատուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց*։

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *ոսկրի*, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօղացաւ։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. միայն կէսօր։

ԾԱԽՈՒՀ ՀՈՂ

կար տը Լիոնի կայարանէն 30 քիլոմ., քառ մէթրը՝ 30 ֆր. Լաւ պատեհութիւն։ Օրական բազմաթիւ շոգեկառքեր։ Դիմել ամէն օր ժամը 12—2, շաբաթ օրերը 12—4։ C. Rotenstein, 27 Rue Emile Desveaux, *Փարիզ (20), Մէթրօ* Place des Fêtes.

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻԻՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Սեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յայտարարութեանց համար։ Շահագրգռուողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ։ կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12։

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, ննջարան սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-91

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

Անարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

Ակռաներու դարմանում

Ճառագայթներու քննութեամբ։ Ատանց քիմքի եւ ճանկի ատամնաշարներ։ Ոսկի եւ ճերմակ ակռաներ։ Չափաւոր գին, խորհրդակց. վիրաբոյժ-ատամնաբուժի ժ. 2—8, Կիրակի 9—12, Դիմել՝ 52 Rue de Bondy, Métro République, Lancry, St. Denis.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ — ԲԺԻՇԿ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները։ Ոսկիէ ատամնաշար, ոսկրէ ակռաներ։ Չափաւոր գին։ Որոշդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8։ 3 Bld. Bélville, Métro Mélnimontant.

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81 07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՃԷՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadetի, Peletierի եւ Notre Dame de Lorettեի խիստ մօտ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀՈԳԵԿԱՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՄԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès վրայ) (*Մէթրօ Barbès*)

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՔԼԱՄԱՌԻ ՄԷՋ

Շոգեկառքի եւ ֆանրակառքի կայարաններուն մօտ

Արեւտո եւ լուսաւոր դիրք։ երեք սենեակ, ճաշասրահ, խոհանոց, Cabinet de Toilette, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, կեդրոնական ջեռուցիչ եւ հեռաձայն։ Դիմել ամէն օր՝ 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

Գ. ԹԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptablesի (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-42

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելու տուարակալութիւն փոքր ամսավճարով։

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affairesի, Bénéfices Commerciauxի և Impôts sur le revenuի *գործողութիւններ։*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ զերծ պահել Chiffred'Affairesի եւ BénéficesCommerciauxի տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, զոր օրինակ Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, ատաղձագործ, երայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ apprenti ունենաք։

ՀԱՆՐԱՊԱՆՕԹ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌ-ԺԱՄԱԳՈՐԾ

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Նախկին վարիչ ֆռչակաւոր ՕՄԷԿԱ ժամացոյցներուն ժընեւի գործարանին

261 Fbg. St. Martin, Paris (10): Մէթրօ՝ Louis Blanc եւ Jaurès. հեռ. Nord 85—63 եւ 95—50: Հանրակառք՝ 5, 50, 51, 52, 21, 26, 29, Օմնիպիւս՝ W. M.

Պատի եւ գրպանի ամէն տեսակ ժամացոյցներ, քարիյոններ, նշանտուքի, ֆարսնիքի ժատանիները եւ ամէն տեսակ ոսկի եւ արծաթ գարդեղէններ եւ Թանկարժէք գոհարեղէններ։ Ոսկերչութեան եւ ժամացոյցի վերաբերեալ խնամով նորոգութիւններ։

Մեծահանոց Օմէկա, Ջէնիթ, Լօնժին, Էլէքսիոն, Լիբ, Ռիւտէքս, եւայլն մարքաներու։

PLOMBERIE-COUVERTURE

ՋՈՒՐ ԿԱԶ

ԼՈՒՑԱՐԱՆԻ, ԵԻՆ.Ի ՁԵՏԵՂՈՒԻՄ

Կը ստանձնեմ կապարի եւ գինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար Լուրի խողովակներու գետեղում եւ նորոգութիւն։ Դիմել նամակով՝

A. TATOULIANի

4 Ave. de la Porte d'Italie

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր

CAFÉ SULTANի

Ս. ԹՈՐՈՍ (Քէչաճեան)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ամենէն նրբաճաշակները։

Ձոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ պատրաստած սուրճին։ կ'ընդունինք ապսպրանքներ արուած յաջորդ օրուան համար։ Գաւառներէն, փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

Գաղտնիք. գիտութ. գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։ Ամէն օր (Կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Երկ.էն։ 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ. MÉTRO PIGALLE.

BRASSERIE HAROLD

3 Rue la Vieuville

Place des Abbesses

Métro: Abbesses, Tél. Marc.

ՎԱՐԶՈՒ ՍՐՈՒՀՆԵՐ

Պարահանդէսի, հացկերոյթներու եւ երեկոյթներու եւայլնի համար Մասնաւոր գին Շայերին

IMPRIMERIE - MASSIS-EDITEUR

208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant H. STEPHAN

"ՅԱՌԱՋ,, ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

39 Rue Dunoir, Պ. ՏԱՒԲԵի մօտ

եւ 226 Rue Boileau, Գործակալ Պ. ԿԵՆՃԵԱՆԻ մօտ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 Ֆ.	70Ֆ.	140Ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 Ֆ.	200Ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
16
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930

16 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1366 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՓՐՕՎՈՒՔԱՏԻՈՆ

Մեր ընթերցողները մեծ վրդովմունքով պիտի կարդան հաստատեն նոր ազատուած իրագեկ անհատի մը տեղեկութիւնները այսօրուան թիւին մէջ։

Ակռէ շաբաթներ առաջ նման տեղեկութիւններ հասած էին մեզ, սակայն մենք կ'ենթադրէինք որ կոմունիստ. կուսակցութեան կամ Ջեկայի հերթական լրտեսական ձեռնարկ մըն է, Դաշնակցական անհատները ձերբակալելու, կամ գաղտնի մարմիններ գտնելու։ Բայց այս օրերուն, քանի մը տեղերէ հասած լուրերը կը պարզեն այն մեծ փրօվոքասիոնը, որուն զոհ կ'երթայ Հայաստանի աշխատաւոր ժողովուրդը։

Ահա պատկերը։

Կոլխոզային աղիտալի փորձերու ընթացքին, հայ գիւղացիները ռուս գիւղացիներուն պէս, բնազդօրէն դիմադրեցին, կրելով բոլշեւիկեան անխնայ հարուածները եւ ուժասպառեցան։ Սակայն այդ կրաւորական դիմադրութիւնը պարտութեան մատնեց Ստալինը իր բոլոր հետեւորդներով։ Այդ թուականներուն վախ մը ժառանգ բոլշեւիկ տիրողներու սրտին մէջ, որոնք իրենք գիրենք գտան ըմբոստ ժողովուրդի մը դէմ։ Ու հիմա ձեռնարկած են փորձելու ժողովուրդի ըմբոստական ընդունակութիւնը, որպէսզի նման ուժերն արժատախիլ ընեն, եւ ապահով շարունակեն իրենց տիրապետութիւնը։

Հայաստանի մէջ այս օրակարգը գործադրութեան կը դրուի հրէշային եղանակով մը։ Երեւանի եւ Հայաստանի գլխաւոր շրջաններու մէջ Ջեկայի գաղտնի գործակալները կազմակերպած են Դաշնակցութեան կեդր. կոմիտէ մը եւ զանազան մասնաճիւղեր։ Շինած են Դաշնակցութեան կեդծ կնիքը եւ գաղտնի շրջաբերականներ կը ղրկեն շրջանները այն անձերուն, որոնք կասկածելի կը թուին իրենց աչքին, եւ յանուն Դաշնակցութեան՝ կը հրաւիրեն զանոնք որ գաղտնի մարմիններ կազմակերպեն։ Որպէս զի դժգոհ տարրերը վստահին այդ կեդծ Դաշնակցական կ. կոմիտէին, անոնք՝ գաղտնի սուրհանդակներու միջոցաւ, դաշնակցական գրականութիւն կը ղրկեն՝ տարածելու համար։ Շրջաններու տրամադրութիւնը փորձելու համար, ապստամբութեան հրահանգ կուտան շրջաններուն։ Զօրանիներն ու երիտասարդները լաւ տրամադրուած չեն բոլշեւիկեան իշխանութեան դէմ։ Կոմունիստական կուսակցութիւնը կրցած է բաւական թիւով երիտասարդ կորած հոգիներ գտնել, ու կազմակերպել երիտասարդ Դաշնակցականներու կոմիտէ մը։ Ուշադրութիւն, բոլոր կորիզները լրտեսներով լրացնելէ յետոյ, իրենց ցանցին մէջ առած են բազմաթիւ դժգոհ գիւղացիներ եւ պատանիներ։

Իսկական Դաշնակցականներու զգուշացումները բնական է անզօր եղած են, նկատի առնելով յարաբերութիւններու դժուարութիւնները, լրտեսական հսկողութիւնները եւ կառավարական ամբողջ ցանցը։ Ամէն վայրկեան, մատնուելու սարսափը կախուած է ամենուն գլխին։

Ու ահա Ջեկան, այս նախապատրաստական աշխատանքներէն յետոյ՝ գործի կը ձեռնարկէ։ Մէկ ձեռքով ապստամբութիւններ կը սարքէ այս և այն շրջաններու մէջ, միւս ձեռքով պէտք եղած դէմ սկսուած ապստամբութիւնները ճնշելու կ'ելնէ իր յատուկ զօրամասերով։ Տեղ մը, համաձայն կազմուած ցուցակներու, կեղծ ցանցերուն մէջ բռնուած անձերը կը ձերբակալուին գանգուածօրէն, ուրիշ տեղ մը, զօրքը ամբողջ շրջանը կ'ապստակէ գնդակահարելու եւ աքսորելու հազարաւոր գիւղացիներ, որոնք պատրաստուած էին ապըստամբութեան դրօշը բարձրացնելու։

Հետեւա՞նքը։

Ապրիլէն ասդին՝ Հայաստանը անվերջանալի կոիւներու եւ խռովութիւններու թատերաբեմ մը դարձած է։ Երկու հսգարէ աւելի մարդիկ բանտարկուած ու աքսորուած են։ Հազարէ աւելի գիւղացիներ, գնդակահարութիւններէն խուսափելու համար Հայաստանի լեռներն ապաւինած են։ Մինչ Ջեկայի շանթաժը կը շարունակուի, նոր կոիւներ հրահրելու եւ անբաղձալի զանգուածները ֆիզիքապէս ոչնչացնելու համար։

Ամբողջ հայութիւնը պէտք է գիտնայ։ Մենք այդ կը յայտարարենք բարձրաձայն։ Դաշնակցութիւնը տասը տարիներէ ի վեր Հայաստանի մէջ Դաշնակցութեան կնիքը չէ ունեցած եւ չէ գործածած։ Հայ բոլշեւիկներու ամէնէն դգուելի եւ ամէնէն վտանգաւոր փրովոքասիոնն է, որ յանուն Դաշնակցութեան, աղիտալի խռովութեան մը ժառանգ է մեր հայրենիքը։

Դաւադրօրէն սարքուած այս քաղաքացիական կոիւները անմեղ ռազմափորձեր չեն, այլ արիւն կը քաւեն մեր ժողովուրդէն, եւ կոչուած են աւերակներու կոյտ մը դարցնել հայ գիւղաշխարհը։

Անոնք որ անընդհատ կրակ կը տեղային Դաշնակցութեան վրայ։ Հայ ժողովուրդի բարօրութեան եւ հանգստութեան անունով, անոնք, որ տասը տարիներէ ի վեր չդադրեցան գրելէ հայ ժողովուրդի իսկական եւ սրբազան պողպկումին, փետրուար 18ի ղէմ, առենն է, վերջապէս, որ իրենց բերանը բանան՝ յանուն այդ արիւնաքամ ժողովուրդի խաղաղութեան։

Երբ աղէտը իր ճակատագրական վախճանին հասնի, խաւարի խիկարութիւնն անանցորժէք կեղծաւորութիւն մը պիտի ըլլայ։

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԱԶԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Հայրենիք» այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (օգոստ. 28).

Պոլսոյ Թերթերը մեզի կը բերեն Ֆէթհիի պէյի՝ Մուսթաֆա Քէմալին գրած մէկ խիստ հետաքրքրական նամակը ամբողջութեամբ։

Իր այս նամակին մէջ է որ փարիզի նախկին Թուրք դեսպանը բացատրած է, թէ ինչո՞ւ անհրաժեշտ է կազմել երկրորդ կուսակցութիւն մը Թուրքիոյ մէջ։

Ֆէթհիի պէյ նախ եւ առաջ կը խօսի իր երկրի տնտեսական եւ ելմտական ծանր տագնապի մասին, որ «առաջին ակնարկով իսկ աչքի կը զարնէ» եւ որ «միւս երկիրներէն աւելի զգալի է»։ Ապա Ֆէթհիի պէյ կը յայտնէ, թէ ընդհանուր պատճառներէ զատ Թուրքիոյ տարապայման տագնապը հետեւանք է «կառավարութեան հետապնդած քաղաքականութեան»։

Թէ ի՞նչ բանի մէջ փարիզի Թուրք դեսպանը կը տեսնէ Քէմալ-Ըսմէթի կառավարութեան գլխաւոր Թերութիւնները, այս մասին կը գտնենք հետեւեալ բնորոշ բացատրութիւնները.

«Կառավարութիւնը մտած է ծախքերու տակ, որոնք անհիմեմատ են մեր ուժերուն եւ անարդիւնաբեր են ներկայ սեռունդին համար։ Այդ ծախքերը ապահովելու համար՝ ժողովուրդին ուժէն վեր տուրքեր դրուած են, եւ տեղական արհեստները եւ բերքերը պէտք եղածին պէս չեն պաշտպանուած ու քաջալերած։ Այս պատճառով մեր արտածութիւնը տարուէ տարի նուազած է»։

Աւելորդ է ըսել, թէ կառավարութեան ըրած ծախքերու մեծագոյն մասը զինուորական պէտքերու վրայ է։

Խօսելէ ետքը Թրքական Թրդութադրամի գահավէժ անկումի մասին եւ շեշտելէ ետքը Թրքական «արդարադատութեան» պակասներն եւ արտաքին ու ներքին քաղաքականութեան Թերութիւնները, Ֆէթհիի պէյ կ'եզրակացնէ.

«Լօզանէն ի վեր ձեռք բերուած արդիւնքը շատ հեռու է գոհացուցիչ ըլլալէ»...

Թուրքիոյ անյաջողութեանց գլխաւոր պատճառը Լօզանի քոնֆերանսէն յետոյ, Ֆէթհիի պէյի կարծիքով, կառավարական սխալներն ու Թերութիւնները քննադատելու ազատութեան չգոյութիւնն է Թուրքիոյ մէջ։ Բան մը, զոր կարելի պիտի ըլլայ դարմանել ընդդիմադիր կուսակցութեան մը ստեղծումով։

Շատ բնորոշ է, որ քաղաքական ամէն ազատութիւնները ոտքի տակ տուող եւ ներկայ բռնապետական ռէժիմը հաստատող Մուսթաֆա Քէմալ փաշան եւս յանկարծ ըմբռներ է ազատ քննադատութեան եւ վիճաբանութեան բարիքները, Ֆէթհիի պէյին գրած իր պատասխանին մէջ ան կ'ըսէ.

«Երիտասարդութենէս ի վեր իմ պաշտպանած եւ սիրահարած մէկ դրութիւնը այն եղած է, որ ազգին գործերը ազատօրէն վիճաբանուին Ազգային մեծ ժողովին մէջ եւ ազգին առջեւ»։

«Ձիւմհուրիէթ», օրինակ, կը խորհի Թէ «նոր կուսակցութիւնը պիտի ծառայէ իրական ժողովրդապետութեան հաստատման եւ զարգացման»։»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏՐՈՒԱԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՃՆՇԵԼՈՒ

Հայաստանի Ջեկան սուտ ապստամբութիւններ կը սարքէ

Հայաստանէ նոր ազատուած իրագեկ անձ մը ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկած է մեզ, որմէ կը քաղենք հետեւեալ լուրերը, կը զգուշանանք մանրամասնութիւնները, անունները եւ տեղերը հրատարակութեան տալէ։

Հայաստանի Ջեկան եւ կոմունիստական կուսակցութիւնը կեղծ ապստամբութիւններ սարքեցին այս տարուան Ապրիլէն մինչեւ Յունիս ամիսը։ Անոնք Երեւանի մէջ, իրենց լրտեսներէն կը կազմակերպէին Դաշնակցական կոմիտէներ, որոնք Դաշնակցական գրականութիւնը կը ցրուէին գանազան խաւերուն մէջ եւ կը հրաւիրէին անդամակցիլ գաղտնի կոմիտէին։ Ջեկան շինել տուած է Դաշնակցութեան անունով կնիք մը, և այդ կնիքով, գաղտնի շրջաբերականներ կը ղրկէ գանազան շրջաններ, հրաւիրելով որ ապստամբին։ Միւս կողմէ զօրքերը եւ կոմունիստ զօրամասերը պատրաստ վիճակի մէջ կը դրուին խլրտող շրջանները ճնշելու։

Այս կոմիտէներէն մէկը Կոտայքի ժողովուրդի ըմբոստ տարրերը ժողովի հրաւիրած էր եւ ծրագրած Քանաքէղը գրաւելու։ Շատերը խաբուած այդ գրգռութենէն կը հաւաքուին ըմբոստութեան դրօշը պարզելու, երբ լուր կ'առնեն վստահելի աղբիւրէ թէ եղածը դաւադրութիւն է եւ թէ շրջապատուած են զօրքերով։ Ըմբոստները կ'ազատեն լեռը փախչելով, իսկ դաւադիրները կը մնան եւ կը մահանան զօրքին։

Երեւանի մէջ կազմակերպած են երիտասարդ Դաշնակցականներու մի խութիւն մը, որ կուսակցութեան կնիքը օգտագործելով, պատանիներու եւ երիտասարդներու գաղտնի կազմակերպութեան անդամ կ'արձանագրեն, եւ քանի մը օր անցնելէ յետոյ, այդ բոլոր խաբուած խումբերը կը ձերբակալուին, կը գնդակահարուին կամ կ'աքսորուին։

Քիւրտ ճամբորդ մը Աշտարակի շրջանէն անցած ժամանակ հողաթումբի մը կը հանդիպի եւ մարդկային մարմնի մասեր կը տեսնէ հողէն դուրս։ Տեղացիներէն իմանալով, կը տառզեն որ 40 հոգի գնդակահարուած եւ այդ հորի մէջ լեցուած են։ Երբ ազգականները կ'ուզէին իրենց մեռեալներուն տէր դառնալ, Ջեկայի զինուած գործակալները արգելք հանդիսացան։

Կեղծ դաշնակցական մարմիններ կազմակերպելու եւ շինծու ապստամբութիւններ կազմակերպելու գործը տենդագին կը շարունակուի, որու շնորհիւ ահռելի հալածանքներու ենթարկուած է ժողովուրդը։

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Արարատի Քիւրտերը կը պարտուին?

Նոյնութեամբ կուտանք Թուրք հետեւեալ գեկոյցը.

ԷՆԿԻՒՐԻ, 11 սեպտ.— Երէկ հետեւեալ ձեւով շարունակուեցան Ագրի լերան զսպումի գործողութիւնները։

Մեր ուժերը որոնք կ'առաջանային Մեծ Ագրիի (Մեծ Մասիս) հարաւային փէշերուն ամէնէն դժուար մէկ շրջանակէն, աւազակները ստիպեցին ցանուցրիւ փախչիլ եւ տիրապետեցին երկու Ագրիներու մէջտեղի կէտին։

Մեր լեռնային ուժերը, աւազակներուն առաջքը կտրելու համար, Մեծ Ագրիի ձիւնոտ մասերը մագլցեցան։ Լեռնային թնդանօթները շալկած, մեր զինուորները ամէնէն ցից տեղերը բարձրացան։ Փոքր Ագրիի հարաւէն անցնող նահանջի ճամբան առաջուընէ փակուած էր։ Այս օր առաւօտէն սկսեալ, այս լերան հիւսիսէն արձակը երկարող ճամբաներն ալ բռնուեցան։ Աւազակները, որոնք այս ձեւով չկրցան արձակը փախչիլ մեր սաւառնակներու եւ թնդանօթներու կրակին տակ, շուարած են եւ ցանուցրիւ վիճակի մը մատնուեցան։

Այսօրուան կռիւներուն մէջ, հրոսակները մեծ կորուստներ տուին։ Սպաննուածներուն մէջ կան նաեւ պետերու դիակներ։ Մեր կորուստը 4 վիրաւորէ կը բաղկանայ։ Գնդացիր եւ բազմաթիւ հրացան գրաւեցինք աւազակներէն։

Հարիւր Քիւրս վեռեալներ

(Թրքական աղբիւրէ)

ԷՆԿԻՒՐԻ, 10 (Ա.Գ.).— Մեծ Մասիսի կողերուն վրայ դտնուած մեր զօրքերը կը սեղմեն պաշարման օղակը։ Աւազակներուն դիմադրութիւնը կը խորտակուի։ Աւազակները հսկայական մեռեալներ թողած են ռազմադաշտին վրայ։

Քրս. յայտարարութիւններ Դամասկոսի մէջ

Դամասկոսէն կը հաղորդուի թէ տեղւոյն քրտական թաղերուն մէջ, պատերուն փակցուած են յայտարարութիւններ,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԹՈՒՐՔ ՁՕՐՔԵՐԸ ԴԱՍԱԼԻՔ

ՀԱԶԱՐ ԳԵՐԻ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԷՋ

Սուրիայէն ստացուած ամենավերջին տեղեկութեանց հա[մաձայն], քրտական ապստամբութիւնը, ըստ առաջնոյն, կը շարունակուի Ափեւելեան Նահանգներու մէջ։ Սասունի շրջանին մէջ ֆիւրտերը կացութեան տիրած են։ Արարատը ամբողջութեամբ ֆիւրտերու ազդեցութեան տակ է, մակուի մէջ քիւրտ աշիրէթները հաւատարիմ կը մնան յեղափոխութեան եւ պատրաստ են ի հարկին յարձակելու Թուրքիոյ վրայ։ Վերջերս մեծ եռուզեռ կը նշմարուի ֆէրքուքի եւ Մուսուլի շրջանին մէջ, ուր բազմաթիւ քիւրտ աշիրէթներ կը սպասեն յարձակման հրամանի։

Վերջին կռիւներուն մէջ ֆիւրտերու կորուստը շատ անշուշտ եղած է, Ջինեալ ուժերը առանց մեծ վնասներ տալու քաշուած են Արարատ, ուրկէ Թուրքերէն գրաւուած Թնդանօթներով, ռումբակոծութիւնը մեծ վնասներ պատճառած է։

Թուրքերը օդանաւ չեն դրկեր Արարատ, տեսնելով որ օգուտէ աւելի կը վնասուին։ Մինչեւ հիմակ վար առնուած են աւելի քան 15 օդանաւ։ Կ'ենթադրուի Թէ աշնան կռիւները ճակատագրական պիտի ըլլան, նկատի ունենալով որ Թուրք զօրամասերը ամբողջացան եւ ստացան մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք, պարէն, ձմրան հագուստ եւ կօշիկ։

Միւս կողմէ, ֆիւրտերն ալ լրացուցած են իրենց պակասները։ Ուշադրութեան արժանի է Թուրք զօրքերու դասալքութիւնը, շարիւրներով կը փախչին ամէն օր, կը հաստատուի Թէ ֆիւրտերու բռնած գերիները կը խնամուին Արարատի մէջ, որոնց Թիւը հազարէ աւելի է։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԵՒ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿՌՒԻՆ ՄԱՆԻՍԱՑԻ ՄԷՋ

Իզմիրէն կը տեղեկացնեն Թէ նոր կուսակցութեան պետ Ալի Ֆէթհիի պէյ մեծ ցոյցերով եւ խանդավառութեամբ ընդունուած է Մանիսայի մէջ, ժողովուրդը այն աստիճան ոգեւորութեան մէջ էր որ հակակառավարական ցոյցի վերածուեցաւ եւ ոստիկանութիւնը գինուզօրութեամբ փորձեց ցրուել ամբոխը, ընդհարումը արիւնալի եղաւ։ Ժողովուրդ եւ ոստիկանութիւն գիրկընդխառն կռուեցան։ Մեռեալներու եւ վիրաւորներու Թիւը դեռ յայտնի չէ։

Ֆէթհիի պէյ Մանիսացիներուն խօսեցաւ մենաշնորհներու եւ Թուրքիոյ տնտեսական կացութեան մասին։

Ժողովուրդը ուսերուն վրայ բարձրացուցած է Ֆէթհիի պէյը եւ պահանջած որ կառավարութիւնը անմիջապէս հրաժարի։

Նախարարապետ Ըսմէթ փաշա լինկիւրիվերադարձաւ, Ֆէվալ-Ըսմէթ փաշա տեսակցութենէն յետոյ, հերքուեցաւ այն լուրը Թէ հանր. նախագահը կը քաջալերէ «Ազատ Հանրապետութիւն» կուսակցութիւնը, Ֆէթհի պէյ միշտ հեռագրական յարաբերութեան մէջ է Մուսթաֆա Քէմալի հետ։ Ըսմէթ փաշա հրահանգած է խիստ միջոցներ ձեռք առնել ժողովուրդը կարգի հրաւիրելու համար։

Մուսթաֆա Քէմալ պահանջած է որ ԱԳ. ժողովի նախագահին մասնակցութեամբ քննիչ յանձնախումբ կազմուի, իզմիրի եւ Մանիսայի դէպքերը քննելու համար։

Վերջնապէս յայտնի եղաւ որ իզմիրի ամբողջ նահանգը նոր կուսակցութեան հետ է։ Նոր ընտրութիւններու պարագային, խալքը ոչ մէկ Թեկնածու չպիտի կրնայ յաջողցնել։

ՄԻԱՑԵԼ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՏՈՒՆԱՐ

Ջարիչ էին հետ հետ ընկերները, որ ամեն կերպ ուզում էին ինձ ետ պահել, բայց ես ոչ մի կերպ չէի կարող հանգիստ նստել, երբ ամբողջ երկիրը ոտքի էր կանգնել, որ ազատի իր հարազատ զավակներին։ Ես գիտեի, որ ինձ համար ամենամեծ պատիվը կլինի, եթե ինձ էլ ընդունեն կամավորների շարքերը։ Ես գիտեի, որ ինձ համար ամենամեծ պատիվը կլինի, եթե ինձ էլ ընդունեն կամավորների շարքերը։

Ես ուրախ էի, որ ինձ ընդունեցին։ Ես ուրախ էի, որ ինձ ընդունեցին։ Ես ուրախ էի, որ ինձ ընդունեցին

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայկական համալսարանը հիմնադրվել է 1991 թվականին: Համալսարանն ունի 4 ֆակուլտետ՝ տնտեսագիտության և կառավարման, իրավագիտության, միջազգային հարաբերությունների և քաղաքագիտության, ինչպես նաև հումանիտար գիտությունների և հասարակական գիտությունների ֆակուլտետները: Համալսարանում գործում է նաև հետբուհական կրթության ինստիտուտ:

Համալսարանում ուսումնական գործընթացն իրականացնում են 200-ից ավելի դասախոսներ, որոնց մեծ մասը գիտությունների դոկտորներ և պրոֆեսորներ են: Համալսարանում սովորում են ավելի քան 3000 ուսանողներ, որոնց մեծ մասը ստանում է կրթաթոշակներ:

Համալսարանն ունի ուսումնական և գիտական լաբորատորիաներ, գրադարան, որտեղ հավաքված է ավելի քան 100,000 գրքեր և ամսագրեր, ինչպես նաև ընթերցասրահներ, որոնք հագեցած են ժամանակակից համակարգիչներով և ինտերնետային կապով:

Համալսարանի շրջանավարտները հեշտությամբ գտնում են աշխատանք, քանի որ նրանց մեծ մասը դեռևս ուսանողական նստարանից աշխատում է իրենց մասնագիտությամբ: Համալսարանի շրջանավարտների մեծ մասը զբաղեցնում է պետական և մասնավոր կառույցների ղեկավար պաշտոններ:

Համալսարանի ռեկտոր՝ տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Արամ Գրիգորյան:

Համալսարանի հասցեն՝ Երևան, Կոմիտաս 49, հեռ. 54-12-34, 54-12-35:

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայկական համալսարանը հիմնադրվել է 1991 թվականին: Համալսարանն ունի 4 ֆակուլտետ՝ տնտեսագիտության և կառավարման, իրավագիտության, միջազգային հարաբերությունների և քաղաքագիտության, ինչպես նաև հումանիտար գիտությունների և հասարակական գիտությունների ֆակուլտետները: Համալսարանում գործում է նաև հետբուհական կրթության ինստիտուտ:

Համալսարանում ուսումնական գործընթացն իրականացնում են 200-ից ավելի դասախոսներ, որոնց մեծ մասը գիտությունների դոկտորներ և պրոֆեսորներ են: Համալսարանում սովորում են ավելի քան 3000 ուսանողներ, որոնց մեծ մասը ստանում է կրթաթոշակներ:

Համալսարանն ունի ուսումնական և գիտական լաբորատորիաներ, գրադարան, որտեղ հավաքված է ավելի քան 100,000 գրքեր և ամսագրեր, ինչպես նաև ընթերցասրահներ, որոնք հագեցած են ժամանակակից համակարգիչներով և ինտերնետային կապով:

Համալսարանի շրջանավարտները հեշտությամբ գտնում են աշխատանք, քանի որ նրանց մեծ մասը դեռևս ուսանողական նստարանից աշխատում է իրենց մասնագիտությամբ: Համալսարանի շրջանավարտների մեծ մասը զբաղեցնում է պետական և մասնավոր կառույցների ղեկավար պաշտոններ:

Համալսարանի ռեկտոր՝ տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Արամ Գրիգորյան:

Համալսարանի հասցեն՝ Երևան, Կոմիտաս 49, հեռ. 54-12-34, 54-12-35:

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայկական համալսարանը հիմնադրվել է 1991 թվականին: Համալսարանն ունի 4 ֆակուլտետ՝ տնտեսագիտության և կառավարման, իրավագիտության, միջազգային հարաբերությունների և քաղաքագիտության, ինչպես նաև հումանիտար գիտությունների և հասարակական գիտությունների ֆակուլտետները: Համալսարանում գործում է նաև հետբուհական կրթության ինստիտուտ:

Համալսարանում ուսումնական գործընթացն իրականացնում են 200-ից ավելի դասախոսներ, որոնց մեծ մասը գիտությունների դոկտորներ և պրոֆեսորներ են: Համալսարանում սովորում են ավելի քան 3000 ուսանողներ, որոնց մեծ մասը ստանում է կրթաթոշակներ:

Համալսարանն ունի ուսումնական և գիտական լաբորատորիաներ, գրադարան, որտեղ հավաքված է ավելի քան 100,000 գրքեր և ամսագրեր, ինչպես նաև ընթերցասրահներ, որոնք հագեցած են ժամանակակից համակարգիչներով և ինտերնետային կապով:

Համալսարանի շրջանավարտները հեշտությամբ գտնում են աշխատանք, քանի որ նրանց մեծ մասը դեռևս ուսանողական նստարանից աշխատում է իրենց մասնագիտությամբ: Համալսարանի շրջանավարտների մեծ մասը զբաղեցնում է պետական և մասնավոր կառույցների ղեկավար պաշտոններ:

Համալսարանի ռեկտոր՝ տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Արամ Գրիգորյան:

Համալսարանի հասցեն՝ Երևան, Կոմիտաս 49, հեռ. 54-12-34, 54-12-35:

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայկական համալսարանը հիմնադրվել է 1991 թվականին: Համալսարանն ունի 4 ֆակուլտետ՝ տնտեսագիտության և կառավարման, իրավագիտության, միջազգային հարաբերությունների և քաղաքագիտության, ինչպես նաև հումանիտար գիտությունների և հասարակական գիտությունների ֆակուլտետները: Համալսարանում գործում է նաև հետբուհական կրթության ինստիտուտ:

Համալսարանում ուսումնական գործընթացն իրականացնում են 200-ից ավելի դասախոսներ, որոնց մեծ մասը գիտությունների դոկտորներ և պրոֆեսորներ են: Համալսարանում սովորում են ավելի քան 3000 ուսանողներ, որոնց մեծ մասը ստանում է կրթաթոշակներ:

Համալսարանն ունի ուսումնական և գիտական լաբորատորիաներ, գրադարան, որտեղ հավաքված է ավելի քան 100,000 գրքեր և ամսագրեր, ինչպես նաև ընթերցասրահներ, որոնք հագեցած են ժամանակակից համակարգիչներով և ինտերնետային կապով:

Համալսարանի շրջանավարտները հեշտությամբ գտնում են աշխատանք, քանի որ նրանց մեծ մասը դեռևս ուսանողական նստարանից աշխատում է իրենց մասնագիտությամբ: Համալսարանի շրջանավարտների մեծ մասը զբաղեցնում է պետական և մասնավոր կառույցների ղեկավար պաշտոններ:

Համալսարանի ռեկտոր՝ տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Արամ Գրիգորյան:

Համալսարանի հասցեն՝ Երևան, Կոմիտաս 49, հեռ. 54-12-34, 54-12-35:

որոնք կը կրեն «Քիւրտիստանի ինքնապաշտպանութեան ընկերութիւն» ստորագրութիւնը։

Յայտարարութիւնը, կ'ըսէ «Սօն Փօսթա», կարգ մը բարբանջանքներ ընելէ յետոյ, կը յայտնէ, «մենք չենք ըսեր ճակատ գացէք եւ կռուեցէք, այլ միայն դրամ տուէք մեզի։

Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է յայտարարութիւնը փակցնողները։

Պուլանըգի կռիւները

«Էլ Ահվալ»ի Պոլսոյ սեփական թղթակցին տուած տեղեկութեանց համաձայն, Օգոստոս 24ին, Արարատի արեւմտեան մասին մէջ, Զէնկել գիւղին մէջ գտնուող Թրքական 3րդ զօրագունդին վրայ 200 քիւրտ ապստամբներ յարձակում գործած եւ մեծ կորուստ մը պատճառած են Թիւրք գինուորներուն։ Կռիւը երկարատեւ եղած է, մինչեւ որ նոր Թրքական ուժեր եկած եւ կրցած են փախցնել Քիւրտերը, որոնք մտած են պարսկական սահմանէն ներս։

Միեւնոյն օրը, գիշեր ատեն, ապստամբները նորէն յարձակած են Զէնկել գիւղին վրայ եւ բուռն կռիւ մը ունեցած Թիւրք ուժերու հետ։ Երկուստեք մեծ կորուստներ տրուած են։

Պուլանըգի մէջ ստեղծուած ճակատը միշտ շարժումներ կը յառաջացնէ։ Օգոստոս 25ին գիշերը, 150 հոգինոց քիւրտ ապստամբներ յարձակում գործեցին Պուլանըգի պահականոցին վրայ եւ հոն գտնուող գումարտակ մը Թիւրք ձիաւորները ամբողջութեամբ մեռցուցին եւ փախան։

Թրխական գիւղ մը գրաւուած

«Էլ Պայրագ»ի մէջ կը կարդանք.

Հակառակ Թրք. պաշտօնական յայտարարութեան, որով կը տեղեկացուէր որ այլեւս սուրիական սահմանէն ոեւէ յարձակում չկայ ղէպի Թուրքիա եւ Թէ միայն մէկ անգամ նման դէպք մը պատահած է, կը շարունակուին յարձակումները։ Անցած ամսու 10ին, 15ին եւ 20ին յարձակումներ եղած էին։

Այժմ կը տեղեկանանք որ օգոստոս 22ին, Նըսէպինի կողմէն խումբ մը արշաւած է Փայտվը գիւղին վրայ եւ զայն գրաւած։ Սակայն Քիւրտերու այս յաղթանակը երկարատեւ չէ եղած. նոր Թրքական ուժեր հասած են եւ վերագրաւած գիւղը։ Երկուստեք ծանր կորուստներ եղած են։

Միեւնոյն իրիկունը, հիւսիսային Սուրիոյ սահմաններէն ուրիշ խումբ մը Սըրուճէն դէպի ներսերը յառաջացած եւ զօրաւոր բաղխումներ ունեցած է Թիւրք ուժերուն հետ։

Քիւրտերը Իրաքի մէջ

«Թայմզ»ի Պաղտատի Թղթակիցը կը հեռագրէ սեպտ.11ին։

Սիւլէյմանիէրի քրտական ցոյցին մասնակցած են 2000 Քիւրտեր, զինուած ատրճանակներով եւ դաշոյններով, որոնք հաւաքուած են կառավարութեան շէնքին առջեւ, կոչելով, «անկցին ընտրութիւնները»։ Քիւրտերը յայտարարած են ազատ ընտրութիւններն անկարելի են Իրաքի քրտական նահանգներուն մէջ։ Ոստիկանական ուժը պակաս նկատուելով. կառավարութիւնը ստիպուած է զօրքի օգնութեան դիմել, որ կրակ բացած է ցուցարարներուն վրայ։ Ինը քիւրտ ազգայնականներ ձերբակալուելով ղրկուած են Քէրքիւք։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը եւ Հայերուստա

Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, Համբերպայի մասին բնդհ. վիճաբանութիւնները որոշուած է փակել այսօր։ Բանաձեւերը պիտի ներկայացուին բնդհ. վիճաբանութեանց փակումէն առաջ, եւ փոխանակ հարցին մանրամասն ուսումնասիրութիւնը ղրկելու քաղաքական յանձնախումբին, ձգտում կայ գտնելու անգլեւֆրանսական միացեալ բանաձեւ մը, որ ժողովէն պահանջէ անմիջապէս նշանակելու ուսումնասիրական յատուկ յանձնախումբ մը։

Գերմանիոյ ընտրութիւնները

Ամբողջ աշխարհ մասնաւոր ուշադրութեամբ հետեւեցաւ Գերմանիոյ խորհրդարանական ընտրութիւններուն, որոնց արդիւնքէն շատ բան կախուած է Գերմանիոյ քաղաքական բախտին եւ թէ բնդհ. խաղաղութեան ամրացման տեսակէտէն։

Ամբողջ Գերմանիա, կիրակի օրն ի բուն ոտքի էր եւ բացառիկ ոգեւորութիւն կը տիրէր մասնաւորաբար բանուորական թաղերու քուէարկութեան դիւաններուն մէջ։

Ընտրութիւնները մանաւանդ աննպաստ են վարչապետին՝ Պրիւնինկի, որ եթէ վերջին պահու ճարպիկութեամբ մը եւ քաղաքական ղէպքերու օժանդակութեամբ չյաջողի իր դիրքը ամրացնել, կառաբեալ պարտութեան պիտի ժառնուի։

Կեդրոնի կաթոլիկ կուսակցութիւնը կը պահէ իր դիրքը, բայց քաղքենի միացեալ կազմակերպութիւնները բուսական աճում կորնցուցած են։

Ժողովրդականները զգալի չափով նուազած են։

Հիւկենպէրկի խումբը պարտուած է ինչպէս կը յուսար վարչապետը, բայց անոր պարտութիւնը որ եւ է օգուտ չի բերեր քաղքենի կազմակերպութեանց։ Հիղլերի ցեղապաշտներն են որ ի վնաս Հիւկենպէրկի եւ կեդրոնի մեծ առաւելութիւններ ձեռք ձգած են։

Համայնավարները պահելով մէկտեղ իրենց դիրքերը, չյաջողեցան նուազեցնել ընկերվարականները, որոնք կը պահեն իրենց նախկին ուժը, աւելի ամրացած։

Քուէարկութեան մասնակցելու իրաւունք ունէին 43 միլիոն հոգի։ Ցարդ, ստուգուած քուէներու թիւն է 35 միլիոն 790,340, որոնք կը բաժնուին հետեւեալ կերպով.— Ընկերվարականներ 8 միլիոն, 536929,— Ազգայնականներ՝ 2 միլիոն, 459996,— կեդրոն՝ 4 միլիոն 549795,— Համայնավարներ՝ 4 միլիոն, 599375,— ժողովրդավարներ՝ 1 միլիոն 966015,— կառավարականներ՝1միլ.186717,—Տնտեսավարներ՝ 1միլ.352341.— Պավարիոյ ժողովրդավարներ՝ 1 միլ. 118,556,— Ազգ. ընկերվարականներ՝ 6 միլ. 375,259,— երկրագործականներ՝ 1 միլ. 103,889,— զանազան ժանր խմբակցութիւններ՝ 2 միլ.511,468։

Համաձայն քուէներու ցուցմունքին, խորհրդարանը պիտի ունենայ մօտաւորապէս հետեւեալ կազմը.— Ընկերվարականներ՝ 143,— Ազգ. ընկերվարականներ (Հիղլեր) 107, կեդրոն՝ 69,— Համայնավար՝ 76,— Ազգայնական՝41,—ժողովրդ. 26,— Տնտեսավարներ՝ 23,— կառավարական՝ 23,— Պավարեցիներ՝ 18,— երկրագործական՝ 16,— Զանազան՝ 41։

"ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՍՑԷՆ,,

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՏԷՐԵՐՈՒՆ

Յառաջիկայ Նոր Տարին Լոյս պիտի ընծայենք հասցեագիրք մը, «Ամէնուն հասցէն» անունով, հայկական մանրանկար «Պոթէն» մը, ուր պիտի տանք Փարիսոս բնակող Հայերու հասցէները, ինչպէս նաեւ Հայերուն համար օգտակար օտար հասցէները։ Կը խնդրուի ուրեմն որ, ֆրանսական ամէն հայ մեզի հաղորդէ, նամակով մը, իր անունը, մականունը, գործը կամ արհեստը եւ ամբողջական հասցէն (փողոցին թիւը եւ անունը, քաղաքը եւ նահանգը, ինչպէս նաեւ հեռաձայնի թիւը եթէ ունի), բոլոր գործած որոշ ու յստակ։ Այս անուններն ու հասցէները պիտի հրատարակուին առանց ոեւէ փոխարինութեան, ձրիօրէն։

Ամէն գնա, այս գիրքին մէջ ծանուցում տալ փափաքող գործի տէր Հայերէն կը խնդրուի անյապաղ մեզի դիմել, ուղղելով մեր ծանուցման սակագինը։ Պէտք է հասցէներն ու ծանուցումները մեզի հասնին մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— Librairie «Arpi», L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20)։

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ
ԳԱԻԱՌ

Լիոնի Շրջ. կոմիտէն կը հրաւիրէ հետեւեալ ընկերները 19 սեպտ. Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Գրադարանի սրահը։ Ալիքսան Սատոյեան, Գուրգէն Յովհաննէսեան, Զաւէն Վահրամեան, Գէորգ Գալֆայեան, Վահրամ Սէֆէրեան, Յարութիւն Նիկողոսեան, Յովհ. Տէր-Պետրոսեան, Հրաչ Վարդանեան, Նիկողոս Թանտրեան, Տօնիկ Յովհաննէսեան, Մովսէս Սէտէֆեան, Մելիք Դէորգեան, Մարի Ահէյեան։

Լիոնի Շրջ. ներկայացուցչական ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 rue Duguesclin, Lyon.

Պ. Պ. Գէորգ եւ Վահրամ Մասլաքեան եղբայրներէ կը խնդրուի իրենց ներկայ հասցէն իմացնել Պ. Վ. Ժամկոչեանի, 211 Rue Créqui, Lyon.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Կարօ Կարապուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

"ԿԱՎՌՕՇ,,

երգիծական շաբաթաթերթ

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50

ՏԱՐԵԿԱՆԸ 100 ՖՐ.

Հասցէ՝ «Gavroche» 208bis Rue Lafayette, Paris (10)

ԿԱՎՌՕՇի 1931ի տարեգիրքը Մաժուլի տակ է

Հ. Ց. Դ. Լիոնի Պատ. Միութեան ժողովրդային Գրադարանը բաց է, Բշ. Դշ. եշ. եւ Ուրբաթ երեկոները ժամը 7—8.30։

Սպասուհի կ'ուզուի

Դիմել մինչեւ կէսօր Տէր-Օհանեանց բնակարանը 128 Ave. du Roule, Neuilly.

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Ամուսն արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95_21

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, կերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լաբորատուար։ Ազատ ամիսներ եւ արագ խորհրդակցութիւն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ դարմանում Բ. ճառագայթներու քննութեամբ։ Ատանց քիմքի եւ ճտնկի ատամնաշարներ։ Ոսկի եւ ճերմակ ակռաներ։ Ձափաւոր գին, խորհրդակց. վերաբոյժ-ատամնաբուժի ժ. 2—8, Կիրակի 9—12, Դիմել՝ 52 Rue de Bondy, Métro République, Lancry, St. Denis.

EMPIRE Տպագիր-Շոյ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO
VERTANÈS MAHDJOUBIAN
24 Rue des Carmes, Paris (5) Մէթրօ՝ Place Maubert
Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։
Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւալէնի համար տրամադրելի սրահ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ԳԱՖԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—41
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն
Ամէն ոք որ ուզէ ապահովել, ընարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յարձակի միայն ճաշարան
COSMOPOL
20 Rue Rodier PARIS (9)
Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։
COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն։
Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ
Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հին ու հռչակաւոր
CAFÉ SULTANի
Ս. ԹՈՐՈՍ (Բէժախցի)
92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56-
Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ անշուշտ նէն նրբաճաշակները։
Ձոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ պատրաստած սուրճին։ կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահման եւ կ'երաշխաւորենք անոնց ապահովութիւնը։ փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

Լ'ԻՒՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ
Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ
21 Բիւ Քէսբրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ
Օթել Տիէօր հիւանդանոցին մօտ
Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց հաժար բացած եւնիարի խանութ մը, ուր կը ժաքրենք եւ կը ներկենք գեղեցիկ ղէնները, մաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք։ Այցելեցէք եւ պիտի մնաք։

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՐԱՐԱՏ
39 Rue de Trévise, Paris (9), Մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov.
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։
Ընարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ
Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիր համեղ եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ պուխտագործ եւ ապուխտավաճառ
HAIG MARACHLIANի
Fabrique des salaisons Orientales
16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE
որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մասնաճիւղ մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.
Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վիներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Դշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քիթի, կոկորդի եւ ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
MAISON VARTERESSIAN
1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն
ԱՄԵՆԱՎԱՀ ՄԱՔՈՒՐ ԱԺԱՆ
Մասնաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

ՏԱՆՏԵՐ ՐԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏԻԼ

Ամենաղիւրին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէքոնի մէջ Սէն Լազարի կայարանէն 8 վայրկեան, էլեքտրական գնացքով, ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ 4 սենեակով ափարթըմաններ, ամենավերջին Confortով, ամառ ձմեռ տաք եւ պաղ ջուր խոհանոցին եւ բաղնիքին մէջ, կեդրոնական ջերմութիւն եւ վերելակ (ascenseur)։ 50 հազարէն 100 հազար ֆրանք —միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը մէկուկէս երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն վճարելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարիւրին 7։ Դիմել Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, կամ Սէն Լազարի մօտ։ Այժմ հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ Թարգման մը պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները։

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	»
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
17
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
17 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1367 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գերմանիոյ Ռայխսթագի ընտրութիւնները, որ միջազգային մեծ հետաքրքրութիւն արթնցուցած էին, վերջացան անցկացիր:

Ընտրութիւններու արդիւնքէն դատելով, երկու տեսակէտներով կարող ենք արժէքաւորել այս քուէարկութիւնը:

Եթէ ժամենանք արտաքին տպաւորութեամբ, պիտի ըսենք որ ազգայնականները յայթակղեցան, նկատի առնելով որ իրենց կուսակցութիւնը 12ի փոխարէն՝ կ'ունենայ 107 երեսփոխաններ: Բաւական խոշոր յաղողութիւն մը ունեցան կոմունիստները, 54 աթոռը բարձրացնելով 76ի: Այս երկու թեւերու յաղողութիւնը երեւութական է, եւ կոչուած չէ հիմնական փոփոխութիւն մը մտցնելու Գերմանիոյ ոչ ներքին եւ ոչ արտաքին քաղաքականութեան մէջ:

Իսկապէս, Գերմանիոյ ներկայ ընտրութիւնները հիմնական փոփոխութիւն մը չարձանագրեցին: Այս պնդումը ապացուցանելու համար արտաքին տպաւորութիւններէն աւելի, ներքին ուժերու փոխ-յարաբերութիւնները կշիռի մէջ պէտք է դնենք, յստակ գաղափար մը կազմելու Գերմանիոյ պետական կեանքի զարգացման վրայ:

Այդ տեսակէտով երբ կը մօտենանք խնդրին, մեր ուշադրութիւնը կը կեդրոնանայ, ամէնէն առաջ, ընկերվարական կուսակցութեան վրայ: Անցած տասնամեակի ընթացքին, ընկերվարական կուսակցութիւնն է հանդիսացած այն կեդրոնացիր, որուն վրայ կանգուն մնացած է Գերմանիոյ հանրապետութեան շէնքը: Արդ, միշտ առաջին տեղը գրաւող ընկերվարական կուսակցութիւնը դարձեալ իր առաջնութիւնը կը պահէ 143 պատգամաւորներով, միայն 10 կորուստի դիմաց: Եթէ կոմունիստները չպատակէին գերմանական աշխատաւորական զանգուածը ու կենսային միասին ընկերվարական մէկ հակատի վրայ, այսօր պիտի ունենայինք 143—76=219 պատգամաւորներ: Սակայն, որքան ալ ասոնք անհաշտ թեւերու ներկայացնեն Գերմանիոյ աշխատաւորութիւնը եւ 35 միլիոն քուէներէն 13 միլիոն աշխատաւորական քուէ կը հաւաքեն իրենց շուրջը:

Այս բոլորէն կ'երեւի որ Գերմանիոյ կազմակերպուած ընկերվարական բանակը կը շարունակէ մնալ այն կեդրոնական հանգոյցը, որու շուրջ պիտի դառնան ազգայնական եւ հանրավար ծայրայեղները, առանց միրական մեծամասնութիւն մը ունենալու:

Ազգայնականներու յաղթանակն ալ, բացարձակ յաղթանակ մը կարելի չէ նկատել. որովհետեւ Հիտլէրի կուսակցութեան շահած 107 աթոռները կուգան այդ մէկ անունին տակ, մինչ իրենց երէկուան ազգայնական տեղը փոխելով: Փաստօրէն պահպանողականներէն 19, ժողովրդական կուսակցութենէն 13, պետական և գիւղացիական կուսակցութենէն 5 աթոռներ տեղափոխուած են անգոյն ազգայնականութենէն, գունաւոր ազգայնականութեան մէջ: Իսկ մնացած շահը ազգայնականները ապահովեցին նոր արձանագրուած քուէարկուներով:

Ազգային-Ընկերվարականները եթէ իրենց 107 պատգամաւորներուն միացնեն Ազգայնական կուսակցութեան 41 ձայները, ազգայնական միացեալ թիւը կ'ունենայ միայն 158 պատգամաւոր, որ ինքնին մեծ արժէք մը չի ներկայացներ Ռայխսթագի 575ի հասնող ամբողջական կազմին մէջ: Նոյն իսկ, եթէ համայնավարները, որպէս ընդդիմադիր (առ հասարակ որ է կառավարութեան) իրենց 76 ձայները միացնեն Հիտլէրին, ունենան միայն 224 ձայն, ընդդէմ միացեալ կառավարութեան մը, որ կարող է կազմուիլ Ընկերվարականներու և Հանրապետականներու միացեալ ուժերով, որոնք անցեալի մէջ ալ շատ անգամ գործակցած են: Այդ պարագային, հանրապետական մեծ քօալիսիոն մը պիտի կրնայ համախմբել 321 ձայն, որ կազմէ 2/3ի մեծամասնութենէ զուրկ է և չպիտի կրնայ սահմանադրական փոփոխութիւններ մտցնել Գերմանիոյ մէջ:

Նոյն անպատեհութիւնները կը ներկայանան այն հաւանականութեան պարագային, եթէ ազգայնականները քօալիսիոն մը կազմեն հանրապետական միւս ուժերուն հետ: Ընկերվարականներն ու համայնավարները միասին առած (պահ մը ենթադրելով որ ուրիշ ընդդիմադիր չպիտի ունենայ ազգայնական կառավարութիւնը) դարձեալ 219 ձայներու դիմաց, անհրաժեշտ երկու-երրորդի մեծամասնութիւնը պիտի պակսի ազգայնականներուն:

Այս տուեալներէն դատելով, Գերմանիա մեծ փոփոխութիւններու ճամբու վրայ չենք գտներ: Ընդհակառակն, կը կարծենք որ ան պիտի քալէ իր ընդգրկած աստիճանական արգացման հունէն, կամ, մէկ երկու տարուան փորձէ յետոյ պիտի հրաժարի ներկայ Ռայխսթագէն, նորէն երկրի կարծիքին դիմելով:

Կ. Ս.

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՀԱՄԵՒՐՈՊԱ

Ազգերու Դաշնակցութեան Գերմանիոյ ներկայացուցիչը Պրիթիուս խօսեցաւ Եւրոպական Դաշնակցութեան մասին: Գերմանիոյ ընտրութիւններէն անմիջապէս վերջ, Գերմանի պետական մարմնոց մտքերը ուղղուեցան մասնաւոր ուշադրութեամբ եւ կսկիծով: Մանաւանդ որ, մինչեւ վերջ, հետաձգական հակազդեցութիւն պահած էր Պերլինի հետ: Իր ճառին մէ՛ր բաժանութիւնները վաղուան Թիւով:

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԻԱԿ ԵԼՔԸ

«Նոր Օր» այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (օգոստ. 28).

— «Հայաստանի խորհրդային իշխանութեան գոյութեան միակ վտանգը, ըստ համայնավարներու, Դաշնակցութիւնն է: Այս վախն է որ ստիպեց 7րդ համագումարը հետեւեալ բանաձեւը անցնելու.

«Անհաշտ պայքար ընդդէմ դասակարգային թշնամու, հակայեղափոխական բոլոր խէնթլոգիաներուն ու յատկապէս դաշնակիզմի, իմպերիալիստական բուրժուազիայի այդ հաւատարիմ լակէյի, որը պատերազմի սրտոց վտանգի պայմաններում, երկրից դուրս եւ կուլակութեան կատաղի դիմադրութեան վրայ յենուած երկրի ներսում, նորից փորձում է գլուխ բարձրացնել»:

Այն օրէն ի վեր, որ խորհրդային կարգերը պարտադրուեցան ժողովուրդին, վերջինս՝ ժտայնութեամբ եւ հոգեբանութեամբ դաշնակցական դարձաւ: 920 Թուականէն առաջ, եթէ Հայաստանի բնակչութեան յիսուն տոկոսը դաշնակցական էր, հիմակ համեմատութիւնը բարձրացած է 90 տոկոսի:

Առաջ, Դաշնակցութիւնը ստիպուած էր կազմակերպութիւն ունենալ Հայաստանի մայրաքաղաքէն սկսեալ մինչեւ ամենայետին գիւղը, հիմակ մնացած չէ կազմակերպութիւն, որովհետեւ ամբողջ ժողովուրդը Դաշնակցութեան հետ է եւ կ'ապրի անոր ներշնչած գաղափարներով:

Այնքան ատեն որ խորհրդային կարգերը պիտի տեւեն Հայաստանի մէջ եւ Դաշնակցութեան գաղտնի գործունէութիւնը պիտի չյաջողի ամէն օր, Դաշնակցութիւնը պիտի մնայ իրական տէրը Հայաստանի, իր հետ ունենալով ժողովուրդի բոլոր խաւերը անխտիր:

Ինչո՞ւ այսքան արմատ ձգած է մեր ժողովուրդին մէջ Դաշնակցութիւնը: Ի՞նչ է պատճառը որ հայրենիքի եւ գաղթահայութեան մէջ անոր դէմ կազմակերպուած հալածանքները ոչ մէկ հետեւանք չեն ունեցած եւ ան կը շարունակէ իր ճամբան առանց խարխափելու:

Ի՞նչ ուժ եւ հմայք ունի հրետափողներու կուսակցութիւնը, որ խորհրդային բէժիմին տակ անգամ կը պահէ իր գոյութիւնը, մխիթարական խօսքը ըսելով ժողովուրդին:

Անօգուտ են բոլոր պայքարները եւ աննպատակ բոլոր հետապնդումները: Խորհրդային իշխանութիւնը՝ Դաշնակցութիւնը գերեզմանելու համար, նախ եւ առաջ պէտք է գերեզմանէ ժողովուրդը եւ հմայնավար կուսակցութիւնը, որուն անդամներուն ուսերուն տոկոսը կը մտածեն մեզի պէս, առանց մատնելու ինքզինքին:

Եւ կամ, եթէ իրապէս կը փափաքին որ Դաշնակցութիւնը անցնի պատմութեան, պէտք է որ իրենք իւրացնեն անոր քաղաքականութիւնն ու գործելակերպը, գրաւելով անոր դիրքը հայ կեանքի մէջ: Միակ ելքը այս է:»

ԻՏԱԼԻՈՅ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ

Օգոստոս 31ին, Իտալիոյ մէջ անգործներու թիւը բարձրացեր էր 375,000ի, 32,000 աւելի քան մէկ ամիս առաջ, Ամէնէն աւելի Լոնպարտիոյ մէջ է որ անգործութիւն կը տիրէ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրք Ազգային Ժողովը

Էնկիւրիի Ազգ. Ժողովը բացառիկ նիստի հրաւիրուած է սեպտ. 22ին, զբաղելու հաւժար Թրքական դրամի կայունացման խնդրով, ինչպէս նաեւ Թուրք հրապարակը ողողող օտար դրամներուն դէմ, բաւարար քանակութեամբ Թրքական դրամ հայթայթելու հարցով: Պիտի ուսումնասիրէ նաեւ օրինագիծ մը, որ Թոյլ տայ ապահովելու երկրին դրամական պահանջները:

«Ճիւմհուրիյէթ» մեկնաբանելով Թուրք խորհրդարանի բացառիկ նիստի պարագան, ակնարկութիւն կ'ընէ Թղթադրամի նոր շրջաբերութեան մը:

Կը կարծուի առհասարակ Թէ Թուրքիոյ ներքին քաղաքական կացութիւնը եւ կուսակցութեանց յարաճուն պայքարը բուռն վէճերու տեղի պիտի տան Ազգ. Ժողովին մէջ:

∴ *Սէրպէսթիի ղեկավարը Ֆէթհի կը պատրաստուի մեկնիլ Էնկիւրի ուր պիտի մնայ խորհրդարանի ամբողջ նիստերու ընթացքին, որմէ յետոյ, մտադրութիւն ունի երեր գալու փարիզ եւ հրաժեշտ առնելու Ֆրանսական կառավարութենէն:*

∴ *Իզմիրի դէպքերուն հետեւանքով կառավարութեան դէմ անարգանքի վեդադրանքով ձերբակալուած երկու Թուրք Թերթերու արտօնատէրներ, ինչպէս նաեւ 14ի չափ ուրիշներ, պիտի յանձնուին դատարան:*

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պաշտօնական վիճակագրութեան մը համաձայն Գերմանիոյ ընտրութիւնները կը ներկայացնեն հետեւեալ պատկերը.—

	1928	1930	1928	1930
Ընկերվարականներ	9,150,553	8,572,060	153	143
Ցեղապաշտներ (Հիտլէր)	809,939	6,401,210	12	107
Համայնավարներ	3,263,354	4,587,708	54	76
Կեդրոն	3,601,980	4,128,929	61	68
Ազգայնականներ (Հիւկէնպէրկ)	4,380,196	2,458,497	73	41
Ժողովրդավարներ	2,678,207	1,576,149	45	29
Ֆոլեսավարներ	1,395,684	1,360,585	23	23
Կառավարական	1,504,148	1,322,608	25	20
Պաւարիոյ Կաթոլիկներ	945,304	1,058,556	16	19
Երկրագործականներ	581,519	2,562,843	9	18
Ընկերվ. քրիստոնեաներ		867,877	0	14
Գերման երկրագործներ	480,987	339,072	8	6
Ժող. պահպանողներ (Թրեվիրանիւս)		313.974	4	5
Ժող. իրաւունքի կուսակցութիւն	508.949	271,932	6	3
Հողագործական Լիկա	199,513	193,899	3	3

	1928	1930
Քուէարկուները	29,500,000	36,000,000
Ընտրուածներ	492	575

Ահա Թէ Թիւերը ինչ ցոյց կուտան:

Յստակ եւ ամուր մեծամասնութիւն չկայ, որուն կարենայ կռթնիլ որեւէ կառավարութիւն: Ընտրութիւններու այս անակնկալ ելքը բուռն վիճաբանութիւններու դուռ բացած է գերման քաղաքական շրջանակներու մէջ, որոնք արդէն կը ժտահոգուին ապագայ դահլիճին կազմութեան հարցով:

Տեսականօրէն, համաձայն ստացուած քուէներու գումարին, պէտք է որ Հիտլէրեանները հրաւիրուին ժամանակելու կառավարութեան, բայց քաղաք. շրջանակները կը կարծեն Թէ այս փորձը կրնայ չափազանց սուղի նստիլ Գերմանիոյ, ներկայ քաղաք. պայմաններու բերումով:

Գերման դահլիճի կազմի մասին, զանազան ենթադրութիւններ կը կատարուին, կ'ըսուի Թէ հաւանական է որ նոր կառավարութեան գլուխն անցնի Փրուսիոյ դահլիճին նախագահը Պրաուն:

կարգ մը շրջանակներ, խուսափելու համար բրախումներէն Թելադրեն՝ գերման եւ փրուսիական դահլիճներու միացմամբ կազմուած կառավարութիւն մը, վարչապետութեամբ Պրիւնինկի եւ փոխ-վարչապետութեամբ Պրաունի:

Իսկ տնտեսավարները, յայտարարութեամբ մը պատրաստակամութիւն կը յայտնեն գործակցելու ազգ. ընկերվարականներուն:

∴ *Հաւաստի շրջանակներ կը վստահեցնեն Թէ Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը փոփոխութիւն չպիտի կրէ, որովհետեւ Պրիւնինկի քաղաքականութեան դէմ շարժող քուէները պիտի միան փոքրամասնութիւն, ընդամէնը 224.— 76 համայնավար, 107 ազգ. ընկերվարական, 41 ազգայնական:*

∴ *Հիտլէրեաններու կուսակցական մէկ հաւաքոյթին, երեսփոխաններէն մէկը պարզեց այն պայմանները, որոնց լրացումով միայն, անոնք պիտի մասնակցին դահլիճին կազմութեան: Հիտլէրեանները կ'ուզեն իրենց ձեռքին մէջ ունենալ ներքին նախարարութիւնը եւ Պերլինի ոստիկանապետութիւնը: Պայման կը դնեն որ նաեւ որ Փրուսիոյ մէջ կատարուին նոր ընտրութիւններ:*

Եթէ այս պայմանները գոհացում չստանան, կը գրէանոնց Թերթը, Պրիւնինկի կը միայ իր հրաժարականը տալ:

Նոր Խորհրդարան հաւանաբար պիտի գումարուի հոկ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ՌԱԶՄԱՆԻՒԹ ԿԸ ՍՏԱՆԱՆ

Պայագիտէն Էնկիւրի դրկուած հեռագիր մը կ'ըսէ Թէ՝ Արաբատի մէջ կռուող ապստամբներուն, վերջերս պէկխան լեռներու վրայօք Պարսկաստանի եւ Իրաքի քիւրտերէն մեծ Թիւով օգնական ուժեր միացած են: Այս նոր ուժերը, լաւ գինուած են եւ մէկ մասն ալ ձիաւորներ են: Միեւնոյն ժամանակ, կ'իմացնէ հեռագիրը, բազմաթիւ սնտուկներով ռազմամթերք կը ղրկուի ապստամբներուն իրաքի սահմանէն, եւ նկատելով որ սընտուկները շատ կանոնաւոր են եւ նոր, անոնք գործարանէ մը առնուած են:

Թուրքերը շատ մտահոգ են եւ կասկածներ կան որ զօրաշարժ յայտարարուի: Պէյրութի Էլ-Ահրարի Թղթակցին տուած տեղեկութեան համաձայն, զօրաշարժի պատրաստութիւններ կը տեսնուին եւ բոլոր փաշաներն ու գինուորականները իրենց բանակներուն պիտի ընկերանան Արեւելեան Նահանգներ մեկնելու համար:

Թուրք գինուորներու կորուստները կարծուածէն անհամեմատ աւելի շատ են: Առաջին անգամ ղրկուած երեսուն հազար գինուորներու մեծ մասը ջարդուած է:

ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՄԷՋ

Լիւսիլ Սոբնտըրս, Կ. Պոլսոյ Ամերիկացի յայտնի ուսուցչուհիներէն մին, Օգոստոս 9 Թուակիր ընդարձակ Թղթակցութեամբ մը, նիւ եորք Թայմզի օգոստ. 31ի կիրակնօրեայ Թիւին մէջ կ'անդրադառնայ քիւրտ ապստամբութեան, այս առթիւ զետեղելով նաեւ քարտէս մը, ուր նետերով ցոյց կը տրուին քիւրտ արշաւանքներու դլխաւոր կէտերը, Արարատէն մինչեւ Սուրիա:

Սոբնտըրսի դրութիւնը մասնաւոր նորութիւններ չի պարունակեր եւ առհասարակ Թուրք Թերթերու տեղեկութեանց ամփոփումն է: Յօդուածագիրը կ'ըսէ Թէ «էնկիւրիի հեռագիրները շատ յաճախ կը գրեն բնաջնջում, տարագրութիւն եւ պատիժ բառերը», որոնք բնականաբար ուղղուած են ընդդէմ Քիւրտերու:

Սոբնտըրս, նաեւ կը գրէ. «Թուրք հանրային կարծիքը, որ կը կաղապարուի մոլորականն եւ խեղճ կերպով իրազեկ մամուլէ մը, կը պնդէ Թէ սուրիական, պարսիկ եւ իրաքեան կառավարութիւնները Թուլութիւն ցոյց տուած են հանդէպ Քիւրտերուն, գործելու մեծ ազատութիւն տալով անոնց»:

ԼՐՏԵՍԻ ՄԸ ՄՈՀԸ

Պերլինի մէջ մեռաւ Ուաշինկթընի գերման դեսպանատան նախկին նաւային կցորդ հարիւրապետ Քարլ Պո էտ: Այս անձն էր որ Մեծ պատերազմի ընթացքին Ամերիկայէն վտարուեցաւ, իբր երկրին չէզոքութեան օրէնքներուն դէմ գործող: Այս խնդիրը ժամանակին մեծ յուզում պատճառեր էր Միացեալ Նահանգներու մէջ: Հարիւրապետը իր ազդեցութիւնը ի գործ դրեր էր Գերմանիա մտցնելու համար մեծ քանակութեամբ պատերազմական նիւթեղէն եւ Անգլիա անցընելու գերման լրտեսներ:

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԱՆԴԱԴԱՐ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Մէկ քանի ամիսներէ ի վեր Փոքր Ասիոյ արեւելեան նահանգներուն մէջ վաոզն ու սուրը դարձեալ կը գործեն։

Որո՞նք են արդեօք թատերաբեմը զրաւողները։

Տեսարանը փոխուած չէ. միայն թէ Հայը երկար տարիներու ընթացքին, իր կեանքի ողբերգական դրուագները ներկայացնելէ վերջ, այսօր իր դերը յանձնած է...։

— Որո՞։

— Քիւրտերո՛ւն։

Անհաւատալի իրականութիւն. դեռ մինչեւ երէկ երրորդի մը ձեռքին մէջ իբր կոյր գործիք, մեր գիւղերն ու այգիները աւերակ դարձնողները, հարիւր հազարաւոր անմեղներու խաղաղ կեանքը վրդովելով, անոնց առատ արցունք բաշխողները այսօր իրենք եւս իրենց կարգին դատապարտուած են հաժակերպելու իրենց վիճակուած դժնդակ բախտին։

Այդ աղէտի, անէծքի, ու արհաւիրքի տեղերուն վրայ պատահած դէպքերը, որքան սովորական, նոյնքան ալ հետաքրքրական են, պարզ անոր համար որ այս անգամ, իրարու դէմ դիմաց գտնուողները այլեւս Հայն ու Թուրքը չեն. այլ մինչեւ վերջերս երրորդի մը ֆանդէպ իրարու հետ այնչափ հաժաձայն գացող երկու տարրերը՝ Թուրքն ու Քիւրտը։

Հակառակ մեր փափաքին՝ Արարատի դէպքերուն մասին ճշդրիտ լուրերը կը պակսին, ինչ որ զարմանք պատճառելու չէ, քանի որ ըստ սովորութեան, այդ նահանգներու մէջ ցարդ գործադրուած որեւէ արարք միշտ խորհրդաւոր քօղով մը կը շրջապատուի։

Սկիզբները Թուրք Թերթերը ուղեցին քրտական այս շարժումը ներկայացնել հանրութեան, իբրեւ աւազակային, կամ այդ կողմերու բնակչութեան խաղաղ կեանքը վրդովող քանի մը հրոսակներու գործ։

Բայց այս բացատրութիւնը արդէն բաւական էր գոնէ մեզ Հայերուս, որպէսզի կռահէինք դէպքերու ծանր վիճակը։

Մինչ 1895ի յունուարին կ. Պոլսէն դէպի Մուշ մեկնող Թուրք յանձնախումբին ալ պաշտօն տրուած չէր քանի մը ֆայ խռովարար աւազակներու արարքները քննելու. բայց բովանդակ Եւրոպան լաւ գիտէր որ երբեմնի շէն գիւղերն ու բերրի դաշտերը ողողող արիւնը ոչ թէ աւազակային դէպքերու, այլ ամբողջ ժողովուրդի մը ազատութեան բարձր գաղափարականի հետեւանքներն էին։

Այսօր Քիւրտերու պարագան ալ չի տարբերիր։ Այլեւս տագնապի մատնուած Թուրք պաշտօնաթերթերը ստիպուած են խոստովանիլ թէ Ինկիւրիի կառավարութիւնը ոչ թէ աւազակային, այլ բուն կազմակերպուած քրտական ապստամբութեան մը առջեւ կը գտնուի,

Բնականաբար մեր օրինակէն խրատուելով, մեր դրացի Քիւրտերը այն հաժոզուժը զոյացուցած են, թէ փոխանակ մեկնումեկնի, զրէի, սուրի լեզուն շատ աւելի ազդու եւ արդիւնաբեր է ու ճիշդ ատոր համար լաւ մը սպառազինուելէ յետոյ, Աղրի Տաղի ընդհարումով պատերազմի հրաւէրի ձեռնոցն ալ նետեցին Թուրք կառավարութեան երեսին, որ ոչ թէ 60,000, այլ եթէ նոյնիսկ կրկնապատիկ զինուոր ալ ղրկելու ըլլայ դէպի այդ վայրերը, դժուար թէ յաղողի կացութեան առաջքն առնել, քանի որ կարմիր Սուլթանի ձեռքով կազմուած «Համիտիէ» բանակի քիւրտ մարտիկները աւելի այդ վայրերու տէրերը կըրնան սեպուիլ։

Բայց ամէէ աւելի Թուրք կառավարութեան մտահոգութիւնը կրկնապատկողը՝ ըստ Թրքական Թերթերու արտայայտուժան, այս խնդրին մէջ ապըստամբներու նկատմամբ Իրանի ու Թուրքիոյ մասին խօսուած պահուն, երբ սահմանադլուխ բառը կ'արտասանենք, իսկոյն կ'անդրադառնանք որ խնդիրը կը բարդանայ։

Իսկապէս նկատելի է այն կէտը թէ այս երկու տէրութիւններու յարաբերութիւնները ցարդ մասնակի հաժաձայնութեան մը վրայ կը յենուն եւ հաւանաբար այդպէս ալ շարունակուի, մինչեւ որ առժամանակեայ կերպով, մոռացութեան տրուած Թուրք-պարսկական սահմանագլխի մը հարցը իր գոհացուցիչ լուծումը չգտնէ։

Այս խոչընդոտը հարթելու նպատակաւ, մէկէ աւելի խառն յանձնախումբեր կազմուած են, որոնց աշխատանքը սակայն ապարդիւն մնացած է, իրարու անհաշտ տեսակէտներու պատճառաւ։

Այսպէս, Պարսկաստան Թուրքիայէն կը պահանջէ այն բարձունքները, որոնք իրեն համար, ռազմագիտական որոշ արժէք ունին եւ որ ներկայիս Ինկիւրիի կառավարութեան ձեռքը կը գտնուին. այս վերջինս սակայն փոխանակ զիջանելու, իր կարգին կը պահանջէ տակաւին այն լեռնաշղթան որ Ագռարատի արեւելեան կողմէն դէպի Պարսկաստան կ'երկարի։

Խնդիրը իր այս անլուծելի կէտին հասնելով, դիւանագիտական սեղաններէն հեռանալու վրայ էր, երբ քրտական ապըստամբութիւնը վերստին արծարծեց զայն. այժմ կը մնայ մեզ դիտել՝ թէ Թէհրանի Թուրքիոյ նոր դեսպանի բանակցութիւնները ի՞նչ եզրակացութեան պիտի յանգին։

Սակայն պարագաները ենթադրել կուտան թէ անհերեւոյթ ձեռքէ մը պաշտպանուած քաղաքական այս փուչը՝ մի գուցէ շարունակէ իր գոյութիւնը պահել, փոխադարձաբար մէկ մը Թէհրանի, մէկ ալ Ինկիւրիի կառավարութեան կողերը խայթելու համար։

Փոքր Ասիոյ մէջ՝ ուշադրութեան եւ ուսումնասիրութեան արժանի, քրտական ապստամբութենէն զատ կայ նաեւ անկէ ոչ նուազ կարեւոր հարց մը. աւելի հին քան առաջինը և գուցէ արդէն ողբալի, անձանօթներով լի Թուրքիոյ տնտեսական վիճակը, որ զերմանացի երկու տնտեսագէտներու յայտարարութիւններէն վերջ, իր ճգնաժամին հասնելով, կարծես այսօր ուղղակի իր ազդեցութեան ենթարկած ըլլայ նաեւ երկրին քաղաքական կացութիւնը։

Ձիշտն ալ թէ Փարիզի նախկին դեսպան Ծէթէհի պէյի երեւումը իսկեթ փաշայի աստղը այժմ մթագնելու վրայ է։

Կազին այս երկու եւ ուրիշ անձնաւորութեանց հետ տեղի կառավարութեան բռնած քաղաքականութիւնը կը փոխուի։

Արդարեւ կ'ըսուի թէ Թէհրանն ժեղսակից է, անոր համար որ իբր թէ Աղրի Տաղի բախման նախընթաց օրը, շուրջ հարիւր պարսկական կառքեր, ապըստամբներու ընտանիքները սահմանագլխէն փոխադրած ըլլան Պարսկաստանի ներսերը. իսկ քանի մը ցեղապետներ ալ Պարսկաստանէն իբր թէ ապըստամբներուն պաշար ու ռազմամթերք հայթայթած ըլլան։

Արդ, եթէ այս եւ ուրիշ շատ մը ըսուածները իրականութեան կը համապատասխանեն, այն ատեն կասկած չկայ թէ ըմբոստները անուղղակի կերպով Պարսկաստանի կողմէ օժանդակութիւն կը գտնեն. իսկ եթէ երբեք, պարզ դէպքերը աւելի զուսպաորելու դիտաւորութիւններ են, այդ պարագային, Թեհրանի կառավարութիւնը մի առ մի պարտի ներքել զանոնք եւ համադործակցութեամբ մը Թուրք-պարսկական սահմանները անդորրութիւնը պաշտպանել։

Սակայն ինչպէս բոլոր տէրութիւններու համար՝ այսպէս Իրանի ու Թուրքիոյ մասին խօսուած պահուն, երբ սահմանագլուխ բառը կ'արտասանենք, իսկոյն կ'անդրադառնանք որ խնդիրը կը բարդանայ։

Իսկապէս նկատելի է այն կէտը թէ այս երկու տէրութիւններու յարաբերութիւնները ցարդ մասնակի հաժաձայնութեան մը վրայ կը յենուն եւ հաւանաբար այդպէս ալ շարունակուի, մինչեւ որ առժամանակեայ կերպով, մոռացութեան տրուած Թուրք-պարսկական սահմանագլխի մը հարցը իր գոհացուցիչ լուծումը չգտնէ։

Այս խոչընդոտը հարթելու նպատակաւ, մէկէ աւելի խառն յանձնախումբեր կազմուած են, որոնց աշխատանքը սակայն ապարդիւն մնացած է, իրարու անհաշտ տեսակէտներու պատճառաւ։

Այսպէս, Պարսկաստան Թուրքիայէն կը պահանջէ այն բարձունքները, որոնք իրեն համար, ռազմագիտական որոշ արժէք ունին եւ որ ներկայիս Ինկիւրիի կառավարութեան ձեռքը կը գտնուին. այս վերջինս սակայն փոխանակ զիջանելու, իր կարգին կը պահանջէ տակաւին այն լեռնաշղթան որ Ագռարատի արեւելեան կողմէն դէպի Պարսկաստան կ'երկարի։

Խնդիրը իր այս անլուծելի կէտին հասնելով, դիւանագիտական սեղաններէն հեռանալու վրայ էր, երբ քրտական ապըստամբութիւնը վերստին արծարծեց զայն. այժմ կը մնայ մեզ դիտել՝ թէ Թէհրանի Թուրքիոյ նոր դեսպանի բանակցութիւնները ի՞նչ եզրակացութեան պիտի յանգին։

Սակայն պարագաները ենթադրել կուտան թէ անհերեւոյթ ձեռքէ մը պաշտպանուած քաղաքական այս փուչը՝ մի գուցէ շարունակէ իր գոյութիւնը պահել, փոխադարձաբար մէկ մը Թէհրանի, մէկ ալ Ինկիւրիի կառավարութեան կողերը խայթելու համար։

Փոքր Ասիոյ մէջ՝ ուշադրութեան եւ ուսումնասիրութեան արժանի, քրտական ապստամբութենէն զատ կայ նաեւ անկէ ոչ նուազ կարեւոր հարց մը. աւելի հին քան առաջինը և գուցէ արդէն ողբալի, անձանօթներով լի Թուրքիոյ տնտեսական վիճակը, որ զերմանացի երկու տնտեսագէտներու յայտարարութիւններէն վերջ, իր ճգնաժամին հասնելով, կարծես այսօր ուղղակի իր ազդեցութեան ենթարկած ըլլայ նաեւ երկրին քաղաքական կացութիւնը։

Եւ վերջապէս իր երկրի պատժութեան առջեւ՝ ան ըսելիք նոր խօսք մը ունի՞...

Ահա երեք հարցումներ, որոնց պատասխանը լաւագոյն է վաղուց քաղաքական հորիզոնին վրայ բարձրացող արեւու լոյսը կարդալ։

ՆԱՀԻՐ

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԳՈՑՆՈՎՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«ԱԻԵԼԻ ԼԱՒ ԶՊԻ՞ՏԻ ԸՆԷԻՆՔ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՎՐԱՅ ԱՐՁԱԿԵԼՈՎ ՀԱՅԵՐԸ, ՈՐՈՆՔ ՀԱԿԱՌԱԿ ՊԱՐՊՈՒՄԻՆ, ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ՄՆԱՑԱԾ ԵՆ ՄԵՋ, ԱՅՆՊԷՍ ՈՐ ՔԻՄԱԼՆ ԱՌՆԷԻՆՔ ԵՐԿՈՒ ԿՐԱԿԻ ՄԻՋԵՒ»

L'Eclaireur de Dieppe Թերթին մէջ, նախկին երեսփոխան Պ. André Lebey, վերլուծելով Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութիւնը մերձաւոր Արեւելքի, մէջ կը գրէ.

Վերջին յօդուածովս, անհրաժեշտութիւնը կը մատնանշէի համաձայնութեան մը գալու Անգլիոյ հետ, քանի դեռ ժամանակը չէր անցած։ Բնականաբար, նման բան մը չկատարուեցաւ։ Եւ, որովհետեւ կորսուած ժամանակը չիվերագտնուիր — թէեւ մեր յաջորդական դեկավարները շուն քաղաքական արուեստը կը ջանայ մեզ հակառակը ապացուցանել խօսքով,— Բրիտանական կայսրութեան քաղաքական ուղղութիւնը անդգալաբար, բայց յստակօրէն կը փոխուի։

Անգլիացիները, որոնք արդարացի կերպով կը վրդովին իտալական քաղաքականութեան հետզհետէ առած դարձուածքներէն, բայց, մխեւնոյն ատեն, իտալական թերակղզիին մէջ կը տեսնեն լաւատեղեակ իմացականութեան մը կոթնած ուժեղ կամք մը, ի շնաս Ֆրանսայի, ֆաշիստական կառավարութեան ի նպաստ քայլեց կ'առնեն եւ որովհետեւ միայն շահն է որ ամէն բանի մէջ կը դեկավարէ, եթէ սկիզբին իսկ չհասեցնենք եւ անոր գոյց չտանք մեր բարիկամեցողութիւնը, ալ չեմ տեսներ թէ, հետագային, ի՞նչ ձեւով պիտի կրնանք առաջքն առնել։ Նոյնիսկ ածուխի հարցին մէջ Անգլիան կ'ամփոփուի, կը գոյուի եւ իր դիտաւորութիւնը առանց խօսքի մէջ կը զգացնէ։

Լոնտոնի դրամատէրները միւս կողմէ, պատրաստ են ամէն բանի, այսինքն, պատերազմի, դրամ շահելու համար։ Այս արդէն բաւական չէ՞ մեզ ազդարարելու համար թէ Սուրիոյ մասին ներ՛ոյ պայքարը պէտք է ուրիշ բան թելադրէր մեզ, քան թէ ժպիտ եւ պոռոտախօսութիւն։

Չի բաւեր մէկ կողմէ յիշել Իրաքի նոր դաշնագիրը եւ միւս կողմէ, Ազգերու Դաշնակցութիւնը՝ պատասխանելու համար ասոր։ Աւելի ճարտարութիւն եւ աւելի դրականութիւն ցոյց տուած պիտի ըլլայինք, ըմբռնելով Անգլիոյ շահերը՝ տուած ըլլալու համար

սակցութիւններ ունեցեր է, իր երկրին ներքին քաղաքականութեան եւ տնտեսական կացութեան վերաբերեալ գաղափարներու նախնական փոխանակութեան մը համար,

Վստահ կերպով կրնանք ըսել սակայն թէ անոնց տեսակէտները բոլորովին իրարու հաժաձայն չեն, ինչպէս որ զանազան պաշտօնական յայտարարութիւններու արձագանգ տուող թերթերն ալ նոյնը կը հաւաստեն. բայց եւ այնպէս Ծէթէհի պէյի դեկավարութեամբ կազմուելիք նոր կուսակցութեան մը հարցը արդէն բոլորովին վերջացած պէտք է նկատել։

— Ի՞նչ սւղղութիւն պիտի առնէ այս նոր կուսակցութեան գործունէութիւնը...

— Ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ ան իր երկրի փոքրամասնութեանց հանդէպ...

Եւ վերջապէս իր երկրի պատժութեան առջեւ՝ ան ըսելիք նոր խօսք մը ունի՞...

Ահա երեք հարցումներ, որոնց պատասխանը լաւագոյն է վաղուց քաղաքական հորիզոնին վրայ բարձրացող արեւու լոյսը կարդալ։

ՆԱՀԻՐ

Կարդացէք և Տարածեցէք ՅԱՌԱՋԸ

ԳԱՃԱՆԻ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԸ»

Առանձնայատուկ է այս դպրոցը, ըրա համար էլ առնում եմ չակերտների մէջ։

Փարիզի ծայրամասերում ու խուլ անկիւններում, հայկական անընկճելի ոգին, մեծ գործեր է կատարում։

Ընկերս, տաճկական բանակի երրեմնի թնդանօթաձիգ սպայ, իր յուշերն ու յիշատակները պատմելուց ու ցուցնելուց յետոյ, յանկարծ ասաց.—

— Կ'ուզե՞ս քեզի մերդպրոցը տանեմ։

— Ի՞նչ դպրոց, զարմացայ։

— Օ՛, բացագանչեց նա, մենք դպրոց ունենք, մի քանի ամսուան, բայց ոչ ոք չգիտէ այդ մասին եւ անհրաժեշտ չէ, որ գիտնան։

Ու մենք, կտրելով Ղարսի կուիւների պատմութեան թելը, ոտքի կանգնեցինք եւ ուղեւորեցինք դէպի «հայկական դպրոցը»։

Գաշան Փարիզից դուրս է, Օրլէանի դրունքից երեք քիլոմեդր հեռու, ընդարձակ դաշտի վրայ, ուր արդէն նորաշէն անակների խմբաւորութիւններ են կատարուում։

Կլիման հայկական է, բնութիւնը մեր երկիրն է յիշեցնում, փողոցները կեղտոտ են ու փոշոտ, սակայն ֆրանսիական հանրակառքը, մեծումիակ, վարպետի հոնդիւնով, պատում է արուարձանի լռութիւնը եւ, կարծես վախենալով, անցնում է ցանցառ ծառերի ստուերի միջով։

Երբեմն, մոլորուած վայրաշարժները. լեղապատառ ճչում են փողոցում, Փարիզի աղմուկը յիշեցնելու, բայց զո՛ւր, Գաշանն ու շրջակայքը խաղաղ են, ինչպէս Նայիլի երկիրը եւ, նոյնիսկ, տխուր։

Այստեղ, մարդիկ չեն ճաշարուում, հեւք չկայ, բնութիւնը պայքարում է քաղաքակրթութեան դէմ, բայց անյոյս է դիմադրութիւնը, գործարանների մինարէներից պալան - պալան ծուխ է բարձրանում, ու մարդիկ ունկընդրում են հսկայ մեքենաների շռինդը, որ խուլ դղրդիւնով լսուում է գետնի տակից։

Երեւում են հայկական փողոցները, նոր սկսած, կիսաշէն կամ աւարտած տներով, որոնց պատուհաններից երեւում են կանացի գլուխները, աշխատասէր ու մտազբաղ...

Հայ կանայք են ու կար են անում եւ տուն են մաքրում։

Ոտաբոպիկ, սեւ, խոշոր աչքերով եւ կայտառ շարժուձեւերով մանուկները վազում են անաղմուկ փողոցով։

Առաջին անգամ լսում է մայրենի լեզուի քաղցրալուր հնչիւնը։

Մեզ տեսնելիս, կանգ են առնում, նոր մարդիկ, օտարներ, անծանօթներ. բայց վախ չկայ նրանց դէմքի վրայ։

Կանգնած ենք «հայկական դպրոցի» առաջ։ Ընկերս խօսում է իր ծանօթի հետ, ես դիտում եմ տունը, կենդանութեան ո՛չ մի նշան, մեռեալ տուն։ Մի քանի կողմէ աստիճաններով իջնում ենք վարը։ Նախասենեակը դեռ աւարտած չէ, հողեր, փայտեր, տախտակներ։

Ընկերս ծեծում է դիմացի դոց դուռը։ Մի վայրկեան յետոյ բացւում է եւ ներս ենք մտնում «դպրոցը»։

Անպաճոյճ, փոքրիկ, լուսաւոր սենեակ, դետնից մի քանի մեթր բարձր։ Մեր առաջ պարզուում է սիրուն տեսարան, պարտէզներ, մեկուսի տներ, կանաչութեան մէջ։

Ուսուցչուհին մեզ ընդունում է ժպիտով, իսկ աշակերտաշակերտուհիները դեռ ոտքի վրայ են։ Նրանց ողջունելով՝ արտօնում ենք նստել։

Բանի չափ խառն երեխաներ, նստած կողք կողքի, նըստարանների վրայ։

Երկար դրասեղաններն ու նստարանները ներկուած չեն. դարակներ չկան ամէն աշակերտի առաջ, պարզ տախտակներ, որոնց վրայ դեռ որոշակէս տեսնուում են վարպետ հիւսնի սեւ մատիտի [illegible] ճերմակ պատերը [illegible] են մի քանի պարզ [illegible] որոնց մէջ աչքի է «Մայր Հայաստանը», հայկական աւերակների։

Դիմացի պատը, ուր պիտի ունենան աշակերտների ցացքը, կրում է Մեծ խոշոր տառերը, տպուած թուղթի վրայ Ա.ից մինչեւ Սրա ճիշտ կողքին կպցուած փոքրիկ գրատախտակ, բայ դեռ կարդացուում է «ուէր» տառաւորի հետքը. -

Մուրացանք ֆայրենիք, [illegible]
Հայ [illegible]
Կորուսինք մեր փառքն [illegible]
Մաս մը Ռուսաստան, [illegible]
Պարսկաստան,
Մնացինք Թշուառ, անտէր [illegible]
պարտք։

Այս տողերի դառնութիւնը կախուած է ամէն մի երեխայի աչքերից։

Նրանք մոայլ են, [illegible] անժպիտ ու լուրջ։ Այս [illegible] ները կարծես աւելին [illegible] կացել, քան ոտանաւորն [illegible] ուժ, բայց որտեղի՞ց, [illegible] նրանից մեծը հազիւ 12 [illegible] կան։ Իսկական աշակերտ 5 տարեկանից վեր [illegible] սրանք արդէն կարդում, գրում, նոյնիսկ վերլուծում սարակ բառերը։

Այս բոլորը եւ՛ ուրախութեամբ եւ՛ տխուր։ Այս երախտաշակերտներն են ֆրանսական դպրոցի, բայց մայրենի [illegible] սովորելու հաժար, [illegible] հինգշաբթեայ ազատութիւն եկել են Հայոց լեզուի [illegible] ժութիւն սովորելու, շաբաթ [illegible] միայն մէկ անգամ [illegible] ժամ։

Հալածուած քրիստոնեայ նախակարապետներն [illegible] որոնք, տարբեր թաղերի թաղամասերից, եկել, [illegible] խմբուելենդրել կարդալ [illegible] սովորելու այն ուժգնութեամբ [illegible] մեզ տանում է ազատ [illegible] կախ հայրենիք ունենալու կանութեան, որի ճամբին [illegible] քա՛ն զոհեր ենք տուել եւ [illegible] քա՛ն զոհեր դեռ պիտի [illegible]

Այս դպրոցը սակայն բանով է աչքի ընկնում, կանոնադրութեան, խակ շակերտ են միայն 5 [illegible] նից վեր եղողները, [illegible] դպրոցի դռները բաց են «հիւրերի» «ազատ ունկնդիրների» առաջ, որոնք [illegible] էին գալ նստարանի վրայ շակերտների հակառակ։ Այս «ազատ ունկնդիրներէն 2ուկէսէն 5 տարեկան [illegible] ներ էին, որոնց լրջութիւնը կարգապահութիւնը [illegible] զում էր։

Նրանք նստած էին շարքով եւ միայն մէկ [illegible] նի վրայ, ուր քերը [illegible] կարուած։ Լո՛ւռ լսում էին ուշադրութիւն, երբ նա [illegible] էր բացատրում, եւ [illegible] ունկնդրում կամ նայում աշակերտները կարդում [illegible] գրում։

Ա՛խ, ինչպէս կ'ուզէինք եւս, մեծերի պէս կերազարդ քերական [illegible]

Ու յանկարծ, տասի [illegible] «ազատ ունկնդիրներից» [illegible] նիսը ձանձրացան, [illegible] փորի վրայ, նստարանից [illegible] լու հաժար, ապա կանգնում ու նրանցից մէկը, կամաց նով ասաց ուսուցչուհուն։

— Կ'երթանք։

— Ազատ էք,— ասաց ժուհին։

Ու ես բախտ ունեցայ բաց անելու, որպէսզի [illegible] ունկնդիրները», առանց թեան, դուրս երթան։

Նրանք գնացին, ու իրենց հետ տարան։

Ահա՛ այսպէս են [illegible] Գաշանի «Հայկական [illegible] «ազատ ունկնդիրները» [illegible] սովորելու տարիքի [illegible] բայց, ինքնակամ կերպով [illegible] նում են լսելու, թէ ինչպէս [illegible] սովորում հայկական այբ [illegible] գրում։

Քանի մեր երախտաշակերտները պէտ են, մենք դեռ պիտի [illegible] րինք։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՏԱՆՋՈՒՏ

Ղարաքլիսա Դիլիջան խճուղին վրայ, Վարդանլու գիւղին մօտ, հրաշալի բնանկարներու մէջ կը գտնուի 8 անձուոց, որ ծծմբական թթուի հարուստ հանքեր ունի, 8 անձուոի մօտակայ կանանչ մարգագետիններուն վրայ եղջերուներ կ'արածին, որովհետեւ շրջանը ամայի է։ Եւ սակայն շուտով կը կարծուի թէ հանքերու շահագործութիւնը մարդաբնակ պիտի դարձնէ այս գեղեցիկ շրջանը։

Արդէն սկսած են աշխատանքները շահագործման մասին։ Պահարժէն առաջ նշանաւոր գրասէր Նորէլն էր, որ կը շահագործէր այս հանքերը։ Ծծմբական թթուին արժէքը կը կրկնապիսի անով, որ կը ծառայէ նաեւ զտելու նաւթը։

ԳՐԱԿԱՆ-ԳԻՏԱԿԱՆ

Օգոստոսի վերջը Երեւանի կոմունիստ կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի շէնքին մէջ «գրական խորհրդակցութիւն»մը կատարուեցաւ «Պրոլետ գրողներու Միութեան գրական տարաձայնութիւններու մասին», եւ վիճաբանութիւններուն ժամանակցեցան գրողներուն հետ նաեւ կուսակցական գործավարներ, Ա. Խանջեան, Թ. Մանգալեան, եւ ուրիշներ։

* * * Ակադեմական Ն. Մառ մշակոյթի տան մէջ դասախօսութիւն մը տուաւ (ռուսերէն լեզուով) յարեւթեարանութեան մասին։

* * * Լէնինականի թատրոնը այսուհետեւ պիտի կոչուի «պետական 2րդ թատրոն»։ Պիւտճէն 136,000 րուբլի։ Ունի 31 դերասան։ Այս տարի պիտի խաղայ 10 թատերգութիւններ, որոնց 7ը նոր գործեր, 3ը հայկական ստեղծագործութիւն։ Առաջին ներկայացումը Հոկտեմբեր 1ին, ռուսերէնէ թարգմանուած «Դիկտատուրա» թատերախաղով։

ՄԱՐՄԱՐԻ ՀԱՆՔԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ղամարլուի շրջանին մէջ Կարմիրգաղի մարմարի հանքերը կը շահագործուին անցեալ գարնան եղանակէն ի վեր։ Այս հանքերը մեծ ապագայ կը խոստանան։ Եւ սակայն ոչ ոք ուշադրութիւն կը դարձնէ անոնց (Խորհ. Հայաստան, 15 օգոստոս)։ Ոչ մարդ կայ, ոչ սեպ։ Ոչ վերամբարձ միջոց կայ, որ մարմարը հողին դուրս հանէ, ոչ փայտ, որ մարմարը պաշտպանէ։ Լերան գլխին վար կը գլորեն մարմարը, որ արդու փշուր կ'ըլլայ։ Բանուորներուն կեանքը ապահովուած չէ։ Բանթողները կը շատանան։ Պունդի մատակարարութիւնը դէշ է, ճարահատ չկայ, ժամիկ գիւղ ալ չկայ։ Վարիչին կը բողոքեն, վարիչը չի գիտեր թէ որո՛ւ բողոքէ։ «Չկայ, չկայ, էլի, երեւանի ճաշարանը հօ չպէտք է բերեմ ձեզ համար»։ Գէշ է նաեւ բանուորներուն առողջական վիճակը։

Ի՞ՆՉ ԹԵՐԹԵՐԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻՆ

Հայաստանի մէջ կը հրատարակուին հետեւեալ թերթերն ու պարբերականները.—

Խորհ. Հայաստան, Վանգարդ, Մաճկալ, Ղզըլ-Շաֆակ, Պիոնէր կանչ, Սոցիալ-արշաւ, Լէնինեան ուղի, Նոր ուղի, Գրական դիրքերում, Հայաստանի աշխատաւոր, Կոլխոզնիկ, Ժող. լուսաւորութիւն, Հոկտեմբերիկ, Պիոնէր ղեկ, երիտասարդ բայշեւիկ։

ԿԱՊՈՒՅՏ, ՎԱՐԴԱԳՈՒՅՆ ԵՒ...

Խրմեան հիմնադրամով Երեւանի մէջ սկսան կառուցանել պիտարան մը, ուսումնասիրելու համար երկինքն ու աստղերու շարժումը։ Շէնքին առաջին յարկը պատրաստ է արդէն շինուած ամբողջովին կապոյտ քարերով։ Երկրորդ յարկը պիտի շինուի վարդագոյն (արթիկ) քարերով։ Երրորդ յարկը, բուն դիտարանը, պիտի ըլլայ սիւնազարդ եւ շարժուն երկաթեայ տանիքով։

Դիտարանին վարիչը հայախօս Ասորի մըն է, Սիմէոնով։

Դիտարանը գործիքներով եւ գիտական բոլոր պահանջներով կահաւորելու եւ օժտելու համար պէտք կայ 10,000 ոսկւոր։

ԹՈՒՐՔԻԱ

Մ. ՔԷՄԱԼԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ "ՁԻՒՄՀՈՒՐԻԷԹ"Ի ԲԱՑ ՆԱՄԱԿԻՆ

Սէրպէսթի կուսակցութեան հանդէպ իր դիրքը ճշդելու համար, «Ձիւմհուրիյէթ»ի բաց նամակին պատասխանելով՝ Մ. Քէմալ հրատարակած է հետեւեալ նամակը, որմէ հատուածները տուեր էինք արդէն «Օրը օրին»ի բաժնին մէջ։

Կարգացի «Ձիւմհուրիէթ» Թերթին մէջ ինծի ուղղուած բաց նամակը, որով վերջին օրերս Իզմիրի մէջ պատահած դէպքերու վրայ խօսուելով, կ'ըսուէր թէ տեսնուած է որ Խալք կուսակցութենէն ուրիշ կուսակցութիւններ կ'աշխատին զիս իրենց սեփականացնել։ Եւ կը պահանջուէր ինձմէ ճշմարտութիւնը պարզել, որպէսզի կացութիւնը պարզուի։

Այս մասին կարգ մը ուրիշ Թերթերու գրածներն ալ կարդացի։ Կը լսեմ նաեւ թէ ամէն տեղ ժողովուրդին մէջ ալ այս մասին զրոյցներ եւ վարանումներ կան։

Կը կարծեմ թէ ճշմարտութիւնը որոշապէս պարզած եմ այն նամակով, զոր ուղղած էի ֆէթհիի պէյին։ Կասկած չունիմ թէ ինքը կատարելապէս գիտէ իրական կացութիւնը։ Բայց կը հասկցուի որ ընդհանրապէս թիւրիմացութիւններ կան։ Ուստի անգամ մըն ալ յայտնեմ եւ պարզեմ իրականութիւնը։

Ես ձիւմհուրիէթ Խալք կուսակցութեան ընդհ. նախագահն եմ։ Ձիւմհուրիէթ Խալք կուսակցութիւնը ծնունդն է Անատոլուի եւ Րումէլիի Իրաւունքներու պաշտպան Միութեան, որ Անատոլու ոտք դրած վայրկեանէս սկսեալ կազմուեցաւ եւ ինծի հետ աշխատեցաւ։

Պատմականօրէն կապուած եմ այս կազմակերպութեան։ Այս կապը խզելու համար ոչ մէկ պատճառ եւ հարկադրութիւն կայ, ոչ ալ կրնայ ըլլալ։

Երբ պաշտօնական պարտականութիւնս վերջ գտնէ, գործնապէս պիտի աշխատիմ Ձիւմհուրիէթ Խալք կուսակցութեան գլուխը։ Այս մասին ոչ մէկ կասկած։ Իմ այս հիմնական կացութիւնս չի կրնար խանգարել սակայն իմ չեզոքութիւնս, զոր կը պարտադրէ ինձ իմ առժամեայ պաշտօնս որ կ'աւարտի այս տարուան վերջը։

Գալով ակնարկուած միջադէպերուն, դժուար չէ գուշակել թէ շատ ազդուած եմ Իզմիրի մէջ Թերթի մը խմբագրատան եւ Ձիւմհուրիէթ Խալք կուսակցութեան կեդրոնին վրայ կատարուած յարձակումներէն,— ինչ ալ ըլլայ անոնց պատճառը,— ինչպէս նաեւ այն յարձակումներէն զոր կարգ մը անգիտակիցներ ըրած են կառավարութեան պետերուն եւ հեղինակութեան դէմ։ Թափուած արիւնները եւ կորսուած կեանքերը սաստկացուցած են այս ցաւս։ Այս տեսակ յարձակողները եւ դրդիչները բնականաբար չեն կրնար ազատիլ հանրապետական օրէնքներու հետապնդումներէն։

Ի մայս խօսքերս հաղորդուած են իբր պատասխան «Ձիւմհուրիէթ» Թերթին եւ իբր լուսաւորութիւն հանրային կարծիքին։

Կագի Մ. Քէմալ

Պոլիս, 9 սեպտ. 1930

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Քալիֆորնիոյ Հայոց Առաջն. Գարեգին եպիսկոպոս Խաչատուրեան կաթողիկոսականընտրութեան պատուիրակ նշանակուած ըլլալով, Փրէզնոյէն ճամբայ ելած է փարիզի ճամբով Էջմիածին երթալու համար։

ՋԱՅՆԵՐ ԳԱԽԱՌԷՆ

ԿԵԱՆՔԸ ՌՈՄԱՆԻ ՄԷՋ

ՌՈՄԱՆ, 13 սեպտեմբեր.— Ինչպէս միշտ, այս անգամ եւս Ջ. Ե. Ո. Միութեան տեղւոյս մասնաճիւղը ստեղծեց հայկական մթնոլորտ մը, կազմակերպելով թատերական ներկայացում մը առնուած աքսորական կեանքէ, 3 արար «Մալաթիացի Մահմուտ աղայի վայրագութիւնները» կամ «Վրիժառու հայուհին»։ Ցեղի ունեցաւ 31 Օգոստ. կիրակի կէս օրէ վերջ ժան ժօռէսի սրահին մէջ։ Ժամանակէն առաջ հարիւրէ աւելի թռուցիկներով լուր տրուած էր ժողովուրդին։ Հակառակ տեղւոյս կարմրափետուր բարեկեցդանեան հերոսներուն ստոր խաղերուն, հոծ բազմութիւն մը փութացած էր ներկայ գանուիլ, յիշելու համար 1916ի այն արհաւիրքները, զորս քաշեց հայ ժողովուրդը 15 տարի առաջ։

Նախագահի բացման խօսքերէն յետոյ, խմբովին երգուեցաւ «Ցառաջ նահատակ»ը, որմէ յետոյ վարագոյրը բացուելուն՝ հոն երեւցաւ ոճրագործ Մահմուտը իր վայրագութիւններէն նոր վերադարձած։

Ցաջորդ կիրակի տեղւոյս Հայ կարմիր խաչի բացմանհանդէսին, ներկաներու փափաքին համաձայն, կրկին անգամ ներկայացուեցաւ «Մալաթիացի Մահմուտ աղայի վայրագութիւնները»։

* * Ջ. Ե. Ո. Միութեան տեղւոյս մասնաճիւղին մանկապարտեզը կը շարունակէ իր ընթացքը։ Մանուկները յօժարութեամբ կը հետեւին այբուբենի դասերուն։ Դաս տուողները Մասնաճիւղին վարչութեան անդամներն են։

Դիտող

ՀԱՅԸՐ ՏՂՈՒՆ ՈՒՄՈՒՅԻՋ

Վիվիէնէն կը գրեն.—

Վիվիէի մէջ կը գտնուին 20 25 մանուկներ, բոլորն ալ հովիւ չունեցող ոչխարի նման փողոցէ փողոց ինկած են առանց այբուբենը ճանչնալու։ Այս մանուկներուն այսպէս ծնալը, հայ ծնողքներուն հոգիին վրայ քարի պէս ծանր կը կշռէ։ Ես ունիմ 2 տղայ մեծը 6 տարեկան, պզտիկը 4։ Մեծին բաւական կարդալ սորվեցուցած եմ տնակիս մէջ. մանկապարտէզի առաջին ծիածանը աւարտած՝ երկրորդը սկսած է։ Ի՞նչ ընենք։ Հիմնական հայ գաղթական հայրերը թէ բանուոր են, թէ .. ուսուցիչ։

Ա. Աւագեան

ԹՈՒՐՔ ԱԻԱՁԱԿՆԵՐՍԻ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

Հիւսիսային Սուրիոյ մէջ, Թրքական ճիս աշիրէթէն երեսուն ձիաւորներ սուրիական հող մտած եւ յարձակած են Սապա աշիրէթին վրայ եւ քշած անոնց բազմաթիւ ոչխարները։ Իսկ վերջը ասպատակները կը յարձակին վրանները վրայ եւ երկարատեւ ընդհարումէ մը կ'ուղենան վրանաբնակներու հետ, որու ընթացքին վերջիններէն չորս հոգի կը մեռնին եւ քանի մը հոգի ալ կը վիրաւորուին։

Տէր-Զօրի Հաֆեա Նահիէի միւտիրը լուր առնելուն պէս, 40 զինուած գիւղացիներ հետը առնելով կը հետապնդէ ասպատակները եւ կրնայ վերագրաւել անոնց առած ոչխարներուն եւ ուղտերուն մէկ մասը, ինչպէս նաեւ վեց հովիւներ, որոնք ասպատակներու հետ տարուած էին։ Բուռն կռիւներ եղած են ասպատակներու եւ միւտիրի մարդոց միջեւ, մինչեւ որ առոյինները Թրքական սահմաններէն ներս մտած են։

ԿՈՉ

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ

Ճակատագրի անողոք հարուածով մը հայ տնաշէն ժողովուրդը դարու նետուեցաւ իր դարաւոր պատմական հայրենի օճախէն, ու զանգուածային գաղթով մը, պանդխտի գուպը ձեռին, սփռուեցաւ աշխարհի չորս ծագերուն իբրեւ աշնան տերեւներ. անգութ թշնամին յաջողած էր վերջապէս գործադրել իր հայաջինջ քաղաքական ծրագիրը հայ ժողովուրդի գոնէ կիսուն վրայ. մեզ վերապրողներս ալ մատնելով ճերմակ ջարդի վտանգին։

Հայրենակիցներ, այս ահաւոր կացութեան առջեւ հայ գիտակից ոեւէ հայ մը կրնայ ըսել թէ ինչ կրնանք ընել։ Ինչ կրնանք ընել, ինչպէս ըսի, ամէն հայ մը իր կարելիութեան չափով։ Ամէն հայ մը իր ուսերուն վրայ կը զգայ ազգային պարտականութեան ծանր լուծը։ Ամէն հայ մը իր ներքին խորհուրդին մէջ կը զգայ ազգային պարտականութեան ծանր լուծը։ Ամէն հայ մը իր ներքին խորհուրդին մէջ կը զգայ ազգային պարտականութեան ծանր լուծը։ Ամէն հայ մը իր ներքին խորհուրդին մէջ կը զգայ ազգային պարտականութեան ծանր լուծը։

Ամէն հայ մը իր ներքին խորհուրդին մէջ

տեմբեր 13ին, երբ լրացած ըլլան խորհրդարանի շէնքին կարգ մը անհրաժեշտ նորոգութիւնները, տեղ պատրաստելու համար 80 նոր երեսփոխաններու։

Հնդկաստանի դէպքերը

Հնդկաստանի ազգայնական խռովութիւնները աստիճանաբար մեղմանալու վրայ են։ Սակայն Պոմպէյէն տրուած լուրերու համաձայն, նոր խռովութիւններ են պատահած Չակփուրի շրջանին մէջ։ Ոստիկանութիւնը որ ալքօլի մթերանոցի մը վրայ կը հսկէր, յարձակուած կրեց երեք հազար հոգիներու կողմէ։ Կառավարիչը խռովութեան վայրը հասաւ օգնական ուժերով, բայց ամբոխը զայն դիմաւորեց քարերով։ Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ յարձակում գործել իր կարգին ու վիրաւորեց 7 անձեր։

Միւս կողմէ, փէնճապի մէջ երեւան հանուեցաւ ահաբեկիչներու դաւադրութիւն մը։ Տեղացիներու կողմէ պատրաստուած ձեռնառումբեր գտնուեցան գետակի մը խորը։ Քննութեան հետեւանքով, քսանի մօտ անձեր ձերբակալուեցան։

Վարշաւիա կ'արիւնոտի

Հինգ կուսակցութիւններու նախաձեռնութեամբ հրապարակային հաւաքոյթ մը կազմուեցաւ Վարշաւիոյ մէջ։ Ցաջորդաբար խօսք առին ընդդիմադիր պետերը։ Հաւաքոյթը անցաւ խաղաղ ու վերջացաւ կառավարութեան դէմ՝ բողոքի բանաձեւի մը քուէարկութեամբ։

Ներկաներէն մաս մը թափօր կազմած քաղաքին գլխաւոր պողոտաներուն վրայ ցոյցեր կատարելու ելաւ. բայց ոստիկանութիւնը փորձեց ցրուել ցուցարարները։ Այդ միջոցին անծանօթներ ձեռնառումբ մը նետեցին եւ ատրճանակ պարպեցին։ Մէկ մեռեալ եւ 15 վիրաւորներ կան, 5ը ոստիկան։ 100ի չափ ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

**** Քանի չափ ընդդիմադիր երեսփոխաններու ձերբակալման մասին, մարշալ Փիլսուտսքի թերթերուն տուած է յայտարարութիւն մը, որով կը յայտնէ թէ հազիւ քառորդը իրականացած է նախատեսուած ձերբակալութիւններուն, այն պատճառաւ որ ոստիկանութիւնը չափազանց զբաղած էր յառաջիկայ ընտրութեանց պատրաստութիւններով։*

Պուէնոս-Այրէսի մէջ ռուս բոլշեւիկներ

Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 38 Ռուսեր որոնք կը պատկանէին բոլշեւիկեան կազմակերպութեան մը։

Այս ձերբակալութիւնները կատարուած են համայնավարներու կողմէ հրատարակած բազմաթիւ հեգնական թռուցիկներու պատճառով, որոնք վիրաւորական ակնարկութիւններ կը պարունակէին Արժանթինի նոր կառավարութեան պետին զօր. Ուրիփուրիի դէմ։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը եւ Համաեւրոպա

Համաեւրոպայի կազմութեան շուրջ, ժընեւի պատուիրակութիւնները կը շարունակեն իրենց խորհրդակցութիւնները, գտնելու համար եղանակ մը, որով կարելի ըլլայ ծրագրին իրականացումը ապահովել։ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարները համաձայնեցան բանաձեւի մը շուրջ, որ պիտի ներկայացուի Ազգերու Խորհուրդին։ Այս բանաձեւին համաձայն, Համաեւրոպայի ծրագրին քննութիւնը պիտի յանձնուի ո՛չ թէ յատուկ ուսումնասիրական յանձնախումբի մը, այլ եւրոպական խորհրդաժողովին, որ բաղկացած է եւրոպական 27 պետութեանց ներկայացուցիչներէն։ Այս խորհրդաժողովը իրաւունք պիտի ունենայ ինքն իսկ նշանակելու անհրաժեշտ յանձնախումբերը։

Այս իմաստով ալ, երէկ խօսեցաւ Եուկօսլաւիոյ արտաքին նախարարը, Մարինքովիչ, որ ըսաւ.— Եթէ այս գաղափարը չպիտի իրականայ, եթէ այս կազմակերպութիւնը գլուխ չպիտի ելլէ, պէտք չէ որ յանցանքը իյնայ Ամերիկացիներուն կամ Ասիացիներուն վրայ։ Պէտք է ամէն մարդ գիտնայ որ մենք, Եւրոպացիներս ենք որ չուզեցինք եւ կամ չկրցանք իրականացնել»։

Պ. Մարինքովիչէն յետոյ, խօսք առաւ Յունաստանի ներկայացուցիչը Պ. Փոլիթիս, որ ըսաւ.— Եւրոպայի դաշնակցութիւնը իր սկիզբները պէտք է ըլլայ չափաւոր եւ խոհուն։ Դաշնակցային կազմակերպութիւն մը մէկէն ի մէկ չիրականանար։

«Այսվէճերէն յետոյ պէտք է ստեղծուի ուսումնասիրական յանձնախումբ մը, որ նկատի պէտք է ունենայ հարցին բոլոր տարրերը, որպէսզի եւրոպական բոլոր պետութիւնները կարենան իրենց մասնակցութիւնը բերել։ Շարք մը հարցեր կան, իրաւական, տնտեսական, որոնց շուրջ տեղական, սահմանափակ համաձայնութիւնները կարելի է վերջնել, տեղ տալու համար միակ պայմանագրութեան մը։

Այս կերպով կարելի պիտի ըլլար ստեղծել եւրոպական մտայնութիւն մը, որ իբր սկզբնաւորութիւն արդէն, երեւան կուգայ Ազգերի մէջ բացուելիք Պալքանեան պետութեանց յառաջիկայ խորհրդաժողովով։ Եւրոպա կը գտնուի քառուղիի մը բերանը։ Պէտք է որ ընտրէ։ Կացութեան վրայ խորհելու եւ ըստ այնմ գործելու ժամը հնչած է»։

Ուրիշ բազմաթիւ ճառախօսներ եւս արձանագրուած են։

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ

MAISON VARTERESSIAN

1bis Rue Hautefeuille, Մէթրօ St. Michel

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ

Ջոր պտուղներ, լաքէրտա, երշիկ, ապուխտ, եւայլն

ԱՄԵՆԱԼԱԻ ՄԱՔՈՒՐ ԱԺԱՆ

Մանաւոր սպասարկութիւն բնակարաններու համար

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն և արտասահմանէն

"ՅԱՌԱՋ,, ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

39 Rue Dunoir, Պ. TAIHBEի մօտ

եւ 226 Rue Boileau, Գործակալ Պ. ԿԷՆՃԵԱՆԻ մօտ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին

Էմիլ Զոլայի թատերասրահին մէջ՝ կը ներկայացուի՝

ՏԱՐՕՆԻ ԱՌԻՒԾԸ կամ ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈՒԲ

Գիները ժողովրդական

ԵՐԵԿՈՅԹ -- ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

Փարիզի Վասպուրականի Հայրենակցական միութեան կողմէ Հոկտ. 18ին, Պուա-Ֆոլոնպի թաղապետական սրահներուն մէջ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐԶԱՏՕՆ

28 Սեպտեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Սթատ Էլիզապէթի մէջ, մէթրօ փորթ տ'Օրլէանի քովը։ Կրնան մասնակցիլ *բոլոր հայ մարզիկները*։ Մանրամասնութիւնը մօտ օրէն։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերը, ինչպէս նաեւ մարզական բոլոր միութիւնները եւ անհատ մարզիկները փարիզէն թէ գաւառէն արձանագրուելու համար պէտք է դիմեն նամակով U. G. Arménienne, 1 Rue Saulnier, Paris 9e. հասցէով ՄԻՆՉԵԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 16։

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Սեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յայտարարութեանց համար։ Շահագրգռողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

ԵՐԿՈՒՆՔ

ՕՐԳԱՆ՝ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Ուսումնասիրական, պատմական և գրական թերթ։ Հայ որբերուն շարժումը։ Լոյս կը տեսնէ ամէն ամիս կանոնաւոր։ Սեպտեմբերի սկիզբը կը հրատարակուի հինգ թիւը (Բ. տարի)։ Մէկուկէս տարուան կեանք ունի արդէն։

Բաժանորդագրութեան պայմաններն են.— Ֆրանսա՝ տարեկան 25 ֆրանք, արտասահման՝ մէկուկէս տոլար։ Դիմել՝ M. KURKDJIAN, 247, Boulevard Voltaire, Paris (11e)։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՎԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ

Գրեց՝ Օ.Ն. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Գեղեցիկ տպագրութեամբ եւ 220է աւելի մեծագիր էջերով այս գիրքը կը բովանդակէ ամբողջական եւ վաւերական պատմութիւնը

ՎԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ, *որուն 15 ամեակն է այս տարի, եւ որ մեր պատմութեան փառաւոր մէկ էջը կը կազմէ։*

Հեղինակը, Ջինուորական Խորհուրդի քարտուղար, այս գիրքը կազմած է օրը օրին, 1915ի Վանի ապրիլեան կռիւներու ընթացքին։

Ֆրանսայի համար կ'արժէ միայն 20 ֆրանք

Բացարձակապէս կանխիկ *Դիմել ՅԱՌԱՋի վարչութեան*

ՕՐ. ՎԱՐԴԱՆՈՒՇ ԱՐՄԷՆԵԱՆ

եւ

ԱԼԵՔՍԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Ամուսնացած

Բլամար *13 Սեպտ. 1930*

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

ԱՆԻԼԻՒ-ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊի Փոթորիկ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 33 Rue Emile Zola սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։

ՇԱՎԻԼԻի Արդութեան ենթակոմիտէի ժողովը այս կիրակի ժամը 4ին, Մոնփարնասի կայարանին դէմի սրճարանը։ Զեկոյց շրջ. ժողովի մասին։

Գ Ա Ի Ա Ռ

ՄԱՐՍԷՅԼԻի Ռոստոմ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

ԼԻՈՆԻ շրջ. ներկայացուցչական ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 rue Duguesclin, Lyon.

Պ. Պ. Գէորգ եւ վահրամ Մասլաքեան եղբայրներէ կը խնդրուի իրենց ներկայ հասցէն իմացնել Պ. Վ. ժամկոչեանի, 211 Rue Créqui, Lyon.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՈՒԻՖՕՅԻ Հայրենակցական միութեան ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Լա Փըթիթ Սուրսի մէջ։ Մէթրօ՝ Օտէոն։

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի ժառնաճիւղին դասախօսական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ցլորիթայի մէջ։ Օհան Կարօ կը խօսի՝ ձգուարիտ Հայերու անելիքը։ Մէկ ժամ սինեմա։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Օսմանլեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ դրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին ԹՈՐՈՍ ՕՍՄԱՆԼԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լա Սէյն Սիւրմէր, կ. Ա.— 36։
Նիկոսիա, Ն. Ա.— 1 անգլ.։
Վիվէէ, Ա. Ա.— 35։
Ռէշտ, Զ. Վ.— 120 ֆր.։ Կարգադրեցինք։
Լիոն, Գործ.— 1094.60։
Պուքրէշ, Գործ.— 1050։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կարօ կարպուչեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

— Պոլոեցի Երուանդ Փափազեան կը փնտռէ իր կինը Սիրանուշ Մանճազեան եւ աղջիկը Շաքէ (երեքուկէս տարեկան)։ 40 օր առաջ Սիրանուշ հեռացած է տունէն։ Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր ամուսնոյն Ե. Փափազեանի 119 Rue Duguesclin, Lyon Rhône. Լուր տուողին նուէր։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

"ԿԱՎՈՒՇ,,

երգիծական շաբաթաթերթ

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50

ՏԱՐԵԿԱՆԸ 100 ՖՐ.

Հասցէ՝ «Gavroche» 208bis Rue Lafayette, Paris (10)

ԿԱՎՈՒՇի 1931ի տարեգիրքը *Մատուցի տակ է*

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՋԱՁԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Գ. ՃԷՔԷՐԵԱՆ

փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ, անդամ Société des Comptables de (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-41

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ այցելուս տոմարակալութիւն փոքր ամսավճարով։

ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires, Bénéfices Commerciaux եւ Impôts sur le revenu *գործողութիւններ։*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ գերծ պահել Chiffred'Affaires եւ BénéficesCommerciaux *տուրքերէն եթէ արհեստաւոր էք, գոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակ, կօշկակար, ատաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր ընտանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *նեցնաք։*

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՄԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès-ի վրայ) (Մէթրօ Barbès)

Թղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ։

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) Մէթրօ՝ Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմարիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

ԳՕՕՕՑ
ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ
ՕՐԱԿԱՐԳ
ՍԻՆԵՄԱ
ՀԱՆԳԻՍՏ
ՄԻՋՈՑ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՏՈՆ
ՀԱՒԱՔՈՅԹ
ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ
ՀԱՅԵՐԷՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՀԱՐԱՉ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
18
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
18 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1368

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆՊԱՏԻՒ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴԸ

Եթէ չըսենք ամէն շաբթու, անվարան կարող ենք պնդել ամէն ամիս անգամ մը ռամկավար մամուլը իր պատկանած «կուսակցութեան» անունը կը կապէ անպատիւ ու խայտառակ արտայայտութեան մը հետ:

Այս մարդիկը, ըստ երեւոյթին, ձեռք քաշած են պատուի ու յարգանքի ըմբռնումներէն: Այլապէս, զարմանալի յարատեւութեամբ և անարժան աճպարարութիւններով չպիտի շաունակէին իրենց լրագրական խայտառակութիւնները, որոնցմէ ժողովուրդը զզուած է: Մանաւանդ որ այդ արտայայտութիւներէն, ամէնէն առաջ, վարկաբեկուողը իրենք են:

Թերեւս վարկի ու վարկաբեկումի մասին խօսելով, այս պարագային, չարաչար կը սխալինք: Այս մարդիկը բան մը չունին կորնցնելիք, ու ատկէ կուգայ անոնց անպատասխանատու և գեհենիկ համարձակութիւնը:

Գեհենիկ, փողոցային ըլլալու աստիճան գեհենիկ (աւելի, լրբութեան բարք ու վարքի յատուկ լրբութեամբ) փորձ մըն է որ կատարած է ռամկավարներու փարիզի թերթուկը, Սեպտ. 13ի իր խմբագրականով, ցոյց տալու համար, թէ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը մատնութիւններով կը զբաղի եւ կապակցութիւն ունի Ֆրանսայի, Եգիպտոսի, Յունաստանի, Սուրիոյ ոստիկանութեան հետ:

Եւ ի՞նչ մեծ գործի համար, գիտէ՞ք:

Ո՛չ աւելի, ո՛չ պակաս, — Ռամկավարները մատնելու...

Եւ ինչո՞ւ համար այս անպատկառ զրպարտութիւնը: Նոյն իսկ, մինչեւ այն աստիճան, որ ռամկավար վաշխառու եւ յեղափոխական հոգին յանդգնի ըսելու թէ Դաշնակցութիւնը «սեւ հարիւրակային» ճամբուն վրայ կը գտնուի:

Ո՞ր ազգային աղէտի առթիւ է այս բոլորը:

Պարզենք «ծնաւ մուկն չնչին»ը:

Սուրիոյ ոստիկանութիւնը ձերբակալած է հայ համայնավարները: Ձերբակալուած է նաեւ «Եփրատ»ի խմբագիրը եւ երկու օրէն ազատ է արձակուած: Այդ ձերբակալութիւններուն պատմութիւնը արձանագրուած է Սուրիոյ հայ համայնքի էջերուն մէջ. աւելորդ է կրկնել որ տեղական գաղտնի ոստիկանութեան գործն է: «Ազդակ»ը, որ կը հրատարակուի Պէյրութ, այդ առթիւ, նոյն օրը, արտայայտուած եւ գրած է թէ «Եփրատ»ի խմբագիրը, ըստ երեւոյթին թիւրիմացութեամբ բռնուած է եւ աւելցուցած թէ՝ յիշեալը, որքան իրենք գիտեն, համայնավար չէ, այլ կը պատկանի ռամկավար խմբակին:

Այս յստակ վերաբերմունքէն յետոյ, փարիզ նստած քանի մը շիլ մարդիկ, «կը լսենք» կամ «կ'ենթադրենք»ներու վրայ հիմնուած, առանց փաստի, մանաւանդ առանց տատանուելու Դաշնակցութեան անունը կը խառնեն գործի մը, որ կրնայ պատիւ բերել իրենց, բայց ԵՐԲԵՔ ՉԷ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԱԾ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՆՈՒԱՆ ԴԻՄԱՑ:

Այս մարդիկ նոյնիսկ չեն զգուշանար ծիծաղելի դառնալէ: Թէ՛ անդրադառնային որ իրենք որ եւ է քաղաքական գործունէութիւն չունին, չնչին ուժ մը կը հանդիսանան հայ իրականութեան մէջ, առանց որ եւ է լուրջ ձեռնարկի, անշուշտ համար մտածումը չպիտի ունենային կարծելու որ Դաշնակցութիւնը իրենց դէմ պայքարելու համար պէտք կը զգայ, մի՛ պահանք, Ֆրանսայի, Յունաստանի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ ոստիկանական ուժին դիմել:

Այս, ծիծաղելի ունայնամտութիւն մը չէ միայն, այլ գուցէ դիտաւորութիւն մը «սեւ հարիւրակային» և «բոլշեւիկ» արգելով թերծուած աղտոտութիւն և անբարոյականութիւն տարածելու ամէն կողմ, որքան կարելի է՝ աւելի ապականելու համար:

Ու այս անբարոյական ճանապարհով, ռամկավար մամուլը կարծէ պատասխանել Դաշնակցական մամուլի այն մեղադրանքներուն, որ ըրաւ ասկէ երկու երեք ամիս առաջ, երբ ռամկավար մամուլը շարք մը ցուցմունքներով՝ հայ ժողովուրդի շահերը կը վտանգէր, վտանգ մը, որ կը սպառնար Թուրքիայէն:

Հանրային կարծիքի առջեւ խայտառակուեցան իրենց այդ նենգաւոր ու անբարոյական արարքներուն համար: Բայց ճարպիկ մարդիկ չպակսեցան անոնց շարքերէն, որպէս զի մտածէին արարքէին փարիզի մէջ խմբագրականներ, ցոյց տալու որ թէ Դաշնակցականները իրենց արարքները կը նկատեն հայ ժողովուրդի գաղտնիքներու մատնումը Թուրքիոյ, իրենք ալ դաշնակցութեան կրնային վերագրել, որ գիրենք կը մատնէ ռամկավարներուն, յունական և սուրիական կառավարութիւններուն:

Բացայայտ սուտի մասին չխօսինք: Հետաքրքիր է գիտնալ. Ռամկավարներուն ո՞ր գործը կարելի է մատնել, պահ մը անդրադառնալով որ գտնուի դատարկամիտ հաստատութիւն մը և մատնի Ռամկավարներով, անոնց յեղափոխական ձեռնարկները, ազգային գաղտնի ծրագիրները, հերոսները: Այսպիսի մտածումներէն մաս-մաքուր է ռամկավար խմբակը: Կը մնայ մէկ բան, Ռամկավարները հակադաշնակցական հրատարակութիւնով կը զբաղին: Բայց այս գործին համար, որ եւ է երկրի ոստիկանութիւն, բացի Թրքական ոստիկանութենէն, չի հետաքրքրուիր ռամկավար մամուլով:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆԸՆԿԱԼԵԼԻՆ

«Յուսաբեր» այս վերնագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (սեպտ. 6).

— «Ընդամէնը քանի մը շաբթուան մէջ ֆինգ խորապէս յուզիչ դէպքեր:

27ամեայ Միս Լմի Քոնսըն, Միս-Մինակ, ապաւինած իր կամքին ու ճաւատքին, սաւառնակով կտրեց Լոնտոնէն Աւստրալիա եւ Աւստրալիայէն Լոնտոն անընդգրկելի տաբածութիւնները:

Անդին, ամբողջ ֆինգ տարի տեւող մաքառումներէ եւ ողբերգական ձախողանքներէ վերջ, Ֆրանսացի երկու յանդուգն սաւառնորդներ—Քոսթ եւ Պելոնթ—սեպտ. 2ին կը կտրեն Աթլանտեանը փարիզէն Նիւ Եորք, եւ 37 ժամուան անընդհատ թռիչքով կ'արձանագրեն մարդկային ոգիի գեղեցկագոյն յաղթանակներէն մէկը:

Ձիշդ նոյն օրերուն ռուս «ցեպելով» սաւուցաբեկը, յանձնուէր մարտիկներու այլ խումբ մը առած, կ'ուղեւորուի դէպի ֆիւսիսային բեւեռ՝ բնութեան աճեղ ու անծայրածիր տարածութիւններու խորախորհուրդ գաղտնիքներուն Թափանցելու ֆամար:

Ու յուզիչ գուգադիպութեամբ մը ձիշդ ֆոն, բեւեռային գօտիի սաֆմաններէն ներս, ուր տարիներ առաջ գերման գիտուն վիզէ (տակաւին ողջ) նախատեսած էր գոյութիւնը ցամաքի, ձիշդ մատնանշած տեղը կը գտնէ այդ ցամաքը, եւ անոր «վիզէի երկիր» անունը կուտայ:

Գրեթէ միաժամանակ, ուրիշ խիզախ մը, Նորվեկիացի բեւեռախոյզ կիներ կորն, ուրիշ արշաւախմբի մը գլուխն անցած, կը մեկնի դարձեալ դէպի ֆիւսիսային բեւեռ:

Արդարութեան արժանի տուրքը տուած ըլլալու ֆամար ըսենք, որ ֆանգիստ նստած չէ նաեւ մարդկային ֆզօր ու անֆանգիստ ոգիի տիպար արքան, այն կախարդիչ դիւցազնը, Լինտպէրկ, որ առաջինն ըլլալով խիզախեցաւ բնութեան տարերքներու դէմ եւ մէկ թռիչքով, միս-մինակ, կտրեց ու անցաւ աշխարհի երկու ցամաքները իրարմէ բաժնող հսկավիթխարի տարածութիւնները: Ան այսօր, ձիշդ այս օրերուն, ոչ պակաս վտանգաւոր թռիչքներ կը կատարէ ամբողջ Միջին Ամերիկայի կոյս ու անծայրածիր տարածութիւններու վրայ, նոր ու շատ աւելի ցնցող անակնկալներու առջեւ վարդկութիւնը դնելու ֆամար:

Բայց ինչո՞ւ մարդկային ոգին ընկճումի պիտիչ ձանչնայ սառուցապատ բեւեռներուն տիրանալու ֆամար, բայց պիտի ընկճուի, երբ խօսքը քաղաքական «բեւեռ»ի մասին է, ժողովուրդի մը արդար ու անիրաւուած դատին վերջնական յաղթանակը:

Ինչո՞ւ ան իր մէջ ուժ, կորով ու ֆաւատք պիտի զգայ անծայրածիր տարածութիւնները յաղթականօրէն կտրելու, բայց ֆաւատք ու կորովէ զուրկ պիտի դառնայ ֆայածական ազգի մը դէպի իր ցեղային իտէալը տանող Թերի մնացած ճամբան կտրելու:

Մի Թէ ֆէքեաԹ կը պատմենք երբ կ'ըսենք, Թէ վաղո՛ւց տիրացած կ'ըլլայինք մեր երազական «բեւեռ»ին, եԹէ երբեք մեր մէջ խլրտար ոգին ֆայ Լինտպերկներու,— դիւցազնատիպ Ընդրանիկներու, ֆեռիներու, Գէորգ Զավուշներու, Դումաններու եւ սերոբ փաշաներու...

Երեքականօրէն ձիշդ ֆակառակը եղաւ:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԶՍՊԵՑԻ՛Ն

«Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կըգրէ.—Թուրք կառավարութիւնը 15 սեպտ. Թուակիր լակոնական յայտարարութեամբ մը հաղորդեց որ Արարատի զինուորական գործողութիւնները վերջացած են: Սակայն, նորագոյն տեղեկութիւններ կը հաստատեն Թէ բաւական ուժեր կան Արարատի վրայ, եւ մաս մը ուժեր ալ անցած են Պարսկաստան:

Այդ կարճ հեռագրէն կարելի է հետեւցնել, որ Ըմմէթ փաշա, Արարատի գործողութիւնները Ազգ. Ժողովի նիստերէն առաջ վերջացած համարելով, ուզեց քաղաքական խաղ մը կատարել: Միւս կողմէ պէտք է ըսել, որ արդէն սեպտեմբերի 15էն յետոյ անկարելի էր շարունակել որ եւ է զինուորական գործողութիւն: Ուրեմն բնական էր որ այդպիսի յայտարարութեամբ մը պիտի փակէին քրտական ապստամբութիւնը զրպարելու հարցը: Այլապէս արար աշխարհ իրար պիտի անցընէին իրենց հեռագիրներով, աւետելով յաղթանակն ու քրտական պարտութեան մանրամասնութիւնները:

Նոր կոիւի արձագանգներ շուտով կուգան պարզել Թէ ապստամբութիւնը զսպուա՞ծ է Թէ ոչ:

Թուրք Ազգ. Ժողովը եւ քրտական տագնապը

Էնկիւրի պատրաստութիւններ կը տեսնէ, բանալու համար իր Ազգ. Ժողովը: Նոր կուսակցութիւնը իր կարգին կը պատրաստէ ծրագիր մը, որ պիտի գծէ իր ինքնապաշտպանութեան դիրքը յառաջիկայ վիճաբանութիւններու ընթացքին:

Զրոյց կը շրջի Թէ պիտի լուծուի ներկայ Ազգ. Ժողովը:

Կրթական գործավար Շէֆմալ Հիւսնի պէյ Պէրնի դեսպան նշանակուած ըլլալով, կը կարծուի Թէ Ֆէթհի պիտի ուզէ գրաւել անոր աթոռը, ինչ որ իրեն առիթ մը պիտի դառնայ մասնակցելու յառաջիկայ վիճաբանութիւններուն:

Գալով Ազգ. Ժողովին օրակարգին, Քրքական հեռագիրները բաւական ճարպիկ խմբագրուած են՝ գարմացնելու համար եւրոպական մամուլը: Արդարեւ այդ հեռագիրները կ'ըսեն Թէ Ազգ. Ժողովի յառաջիկայ նիստերուն ընթացքին պիտի մշակուի օրինագիծ մը, որ, ջնջելով երեսփոխանական ընտրութեանց հին եղանակը (երկաստիճան ընտրութիւն), պիտի ընդունի ընդհանուր պարզ քուէարկութեան (ուղղակի ընտրութիւն) ձեւը: Երեւի Թուրքիոյ ժողովուրդը տասը տարին չլրացած այնքան յառաջդիմեց, լուսինական այբուբենը այնքան շուտ սորվեցաւ, որ Անատոլուի խուլ անկիւնի գիւղացին իսկ պիտի կարենայ գրել իր անունը, տալ քուէ մը: Ընտրութեանց եղանակի մասին մշակուած օրինագիծը խիստ պատիժներ պիտի սահմանէ, կ'աւելցնէ հեռագիրը, որպէս զի ընտրութիւնները կատարուին առանց խարդախութեան:

Ուրիշ օրինագիծ մը եւս Թոյլ կուտայ ստեղծել ամէն կարգի քաղաքական կուսակցութիւններ, միշտ հանրապետական եւ ժողովրդավար սկզբունքներու վրայ, բայց նոյն ատեն կ'արգիլէ յետադիմական եւ ծայրայեղ խմբակցութիւններու գոյութիւնը:

Օրինամշակման նիստերը պիտի տեւեն 15 օր, որովհետեւ չափազանց կարեւորութիւն կը տրուի վիճաբանութիւններուն: Առաջարկուած այս օրինագիծերը գոհունակութիւն պատճառած են, ըստ հանրային կարծիքին (կա՞յ արդեօք Թուրքիոյ մէջ), ազատական խմբակցութեան, որուն յարողները հետզհետէ կը շատնան:

Հնդկական հրաբուխը վառեցաւ

Լոնտոնէն կը հաղորդեն.—

Վեց ամիսէ ի վեր, այսինքն հնդկական խռովութիւններու ծագման օրէն ի վեր, ահա առաջին անգամն է, որ խաղաղութիւն կը տիրէ Հնդկաստանի հիւսիսային արեւմտեան ամբողջ ճակատին վրայ:

Ըմբոստ Աֆրիտիներու (աֆղան ցեղախումբ) վերջին բանակը, 4000 հոգի, որ կը գրաւէր Փայվար—Քոթալի շրջանը (Քարաշինարի կողմերը), նահանջեց ու հեռացաւ աֆղանական սահմանէն ներս:

Ոստիկանութիւնը հիմա ալ աւելի խիստ եւ կասկածոտ հսկողութիւն մը կը կատարէ այն ազգայնականներուն վրայ, որոնցմէ կարելի է յուսալ նման ծանօթ խռովութիւններու ծագումը երկրին մէջ:

Միւս կողմէ ոստիկանութիւնը երեւան հանեց Եորահականի մէկ տան մէջ (Կալկաթայի շրջանը) 4 ուժանակներ: Ջերբակալուեցան 6 հոգի, այն պահուն, երբ ներս կը մտնէին այդ տունէն: Յիշել, որ անցեալ շաբթու եւս ուժանակներ գտնուեցան նոյն վայրէն:

Լոնտոնի մէջ այժմ նախապատրաստական աշխատանքներ կը կատարուին հնդկական համաժողովին առթիւ, որ հանդէսաբար գումարուի 10 Նոյեմբերին: Երէկ լուսատեղեակ շրջանակներու կողմէ յայն կարծիքը կը հաղորդուէր Թէ, երբ Մակտոնալտ, իր բազմագլուխ վիճակին պատճառաւ, չկարենայ հանդահել համաժողովին, Թերեւս այդ պաշտօնը տրուի լորտ Սրնքայի:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՔԻՒՐՏ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Հրատարակութեան կուտանք փաստաթուղթ մը, որ լոյս տեսած է Արարատի շրջանին մէջ և կը կրէ 19 Յունիս Թուականը եւ «Հոյպուն»ի կնիքը: Անաւասիկ այդ փաստաթուղթը ամբողջութեամբ:

«Ով հերոսական քիւրտ ժողովուրդ,

«Դուք, որ ուժեղ ազգերու կը ծառայէք, մինչդեռ իրարու հանդէպ աղայութիւն ընել կ'ուզէք եւ բարեկամութիւնը թշնամութեամբ կը փոխարինէք, ձեր միամտութենէն կ'օգտուին ձեր դաւաճան թշնամիները. անոնք իրենց Թունաւոր սուրերովը կը ներկեն իր կուրծքին վրայ յաղթականօրէն ծածանող դրօշակը կրող դժբախտ հողը:

«Ձեր վեհ իշխաններու մեծութեան եւ կարողութեան առջեւ իր գլուխը խոնարհող Թուրանական ցեղը այսօր ձեր անմիաբանութեան երեսէն ձեզ նոյնիսկ իբրեւ ծառայ չընդունիր:

«Եթէ անգամ մը ուշադիր ըլլաք եւ ուշով լսէք, դուք պիտի լսէք պատուոյ վայրագ բզկտումի ձայնը, սուինահարուող եւ գլխատուող երախաներու ճիչը:

«Իսլամութեան եւ քիւրտ ժողովուրդի ազատագրութեան ճամբուն վրայ իրենց կեանքը զոհաբերող ձեր նահատակները մոռցաք. ձեր ձեռքը բռնած զէնքերէն եւ ձեր կուրծքին վրայ շարուած կապարներէն ամչցէք: Մի Թողուք որ սորկութեան ստրկութիւնը պատմութեան մէջ աւելի երկարի. ժահուան անունէն սարսափող երեսներէն իսկ ինքնիշխանութիւնն իրենց ձեռքն առին: Իսկ դուք զուլում ընող մէկ պետութեան ձեռքը դերի ու ստրուկ եղած էք. ձեր վաստակն այդ պետութեան կուտաք եւ պետութիւնն ալ ձեր դրամովը ձեզ փճացնելու եւ մեռցնելու համար Թնդանօթ, զէնք, սաւառնակ կ'առնէ եւ զինուոր կը կերակրէ:

«Բաւական է, վախը ոչ մէկ օգուտ ունի: Փոխանակ դահիճին ներկայանալու ձեռքերը կապուած վիճակով, առնակաւորէն ճակատելով յառաջացէք, իսլամութեան եւ քրտութեան ազատագրութեան պատմութեան մէջ մնալու եւ այս պատուին արժանանալու համար: Ցանուն կրօնի եւ ազգութեան հերոսաբար մեռնիլը եւ պարզեւս Ալլահին ներկայանալը անշուշտ լաւագոյնն է:

«Այսօր «Հոյպուն»ի կազմակերպութիւնը ժողովուրդին տէրն է: Ձեր մէջէն եղած ոխակալութիւնը վերցուցէք, իրարու փարեցէք, մէկ ձեռքով ղուրանը առէք, միւսով ձեր զէնքը եւ հաւատքի, պատուոյ, ինչքի ու կեանքի ձեր Թշնամի Թուրքիոյ հանրապետութեան կուրծքը մխեցէք ամենուրեք:

«Ինշա՛լլահ, ազատութիւնն ու յաղթանակը ձեր, այսինքն մեր ձեռքը կ'անցնի»:

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ

Պասրայէն կը հեռագրեն Թէ ծանր խռովութիւններ պատահեցան Սիւլէյմանիէի մէջ: Սպաննուեցան 19 հոգի:

Ամբոխը այնքան զայրոյթի մէջ էր, որ անգլիացի պաշտօնաները վախնալով փախան եւ զինուորական զօրանոցները մտան:

ԻՆՉՊԵՍ ՄԻՏՔԻՆ ՀԱՍԿԱՆԱԼ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

ԳԱՂԹՈՒՂԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Բ.— ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ ՏԵՍՆԵԼԻՔ

Գաղթականների ներգաղթի հարցը, որ ներկայումս ամենաարդիական հարցերից մեկն է մեր հանրապետության համար, ինչպես հայտնի է, ներկայացնում է մեծ դժվարություններ։ Այդ դժվարությունները պայմանավորված են մի կողմից ներգաղթի ենթակա գաղթականների մեծ թվով, մյուս կողմից՝ ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությամբ։ Ներգաղթի ենթակա գաղթականների մեծ մասը ներկայումս գտնվում է Սիրիայում, Լիբանանում, Իրանում, Իրաքում, Եգիպտոսում, Հունաստանում, Ֆրանսիայում, Բուլղարիայում, Ռումինիայում, Հարավսլավիայում, Չեխոսլովակիայում, Ավստրիայում, Գերմանիայում, Իտալիայում, Ամերիկայում, Կանադայում, Ավստրալիայում և այլ երկրներում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է մի կողմից նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով գործազուրկներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում, մյուս կողմից՝ նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հիվանդներ, որոնց բուժման համար անհրաժեշտ է մեծ թվով հիվանդանոցների կազմակերպում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է նաև նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հաշմանդամներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում։

Ներգաղթի ենթակա գաղթականների մեծ մասը ներկայումս գտնվում է Սիրիայում, Լիբանանում, Իրանում, Իրաքում, Եգիպտոսում, Հունաստանում, Ֆրանսիայում, Բուլղարիայում, Ռումինիայում, Հարավսլավիայում, Չեխոսլովակիայում, Ավստրիայում, Գերմանիայում, Իտալիայում, Ամերիկայում, Կանադայում, Ավստրալիայում և այլ երկրներում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է մի կողմից նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով գործազուրկներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում, մյուս կողմից՝ նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հիվանդներ, որոնց բուժման համար անհրաժեշտ է մեծ թվով հիվանդանոցների կազմակերպում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է նաև նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հաշմանդամներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում։

Ներգաղթի ենթակա գաղթականների մեծ մասը ներկայումս գտնվում է Սիրիայում, Լիբանանում, Իրանում, Իրաքում, Եգիպտոսում, Հունաստանում, Ֆրանսիայում, Բուլղարիայում, Ռումինիայում, Հարավսլավիայում, Չեխոսլովակիայում, Ավստրիայում, Գերմանիայում, Իտալիայում, Ամերիկայում, Կանադայում, Ավստրալիայում և այլ երկրներում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է մի կողմից նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով գործազուրկներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում, մյուս կողմից՝ նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հիվանդներ, որոնց բուժման համար անհրաժեշտ է մեծ թվով հիվանդանոցների կազմակերպում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է նաև նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հաշմանդամներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում։

Ներգաղթի ենթակա գաղթականների մեծ մասը ներկայումս գտնվում է Սիրիայում, Լիբանանում, Իրանում, Իրաքում, Եգիպտոսում, Հունաստանում, Ֆրանսիայում, Բուլղարիայում, Ռումինիայում, Հարավսլավիայում, Չեխոսլովակիայում, Ավստրիայում, Գերմանիայում, Իտալիայում, Ամերիկայում, Կանադայում, Ավստրալիայում և այլ երկրներում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է մի կողմից նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով գործազուրկներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում, մյուս կողմից՝ նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հիվանդներ, որոնց բուժման համար անհրաժեշտ է մեծ թվով հիվանդանոցների կազմակերպում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է նաև նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հաշմանդամներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում։

Ներգաղթի ենթակա գաղթականների մեծ մասը ներկայումս գտնվում է Սիրիայում, Լիբանանում, Իրանում, Իրաքում, Եգիպտոսում, Հունաստանում, Ֆրանսիայում, Բուլղարիայում, Ռումինիայում, Հարավսլավիայում, Չեխոսլովակիայում, Ավստրիայում, Գերմանիայում, Իտալիայում, Ամերիկայում, Կանադայում, Ավստրալիայում և այլ երկրներում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է մի կողմից նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով գործազուրկներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում, մյուս կողմից՝ նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հիվանդներ, որոնց բուժման համար անհրաժեշտ է մեծ թվով հիվանդանոցների կազմակերպում։ Ներգաղթի համար անհրաժեշտ միջոցների սակավությունը պայմանավորված է նաև նրանով, որ մեր հանրապետությունը ներկայումս ունի մեծ թվով հաշմանդամներ, որոնց աշխատանքով ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ թվով նոր ձեռնարկությունների կազմակերպում։

ՀԱՅԿԱԿԱՆՈՎ ՂՈՎՀԱԿԱԾՈՒ ՈՍԿԻ ՅԵՂՓԱՓՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԸ

(Ֆոլիո)

Ամսագրում տպագրվում են հայկական հնագրության, մատենագրության, պատմության, լեզվաբանության, ազգագրության, գրականության, ժողովրդական ստեղծագործության, հայագիտության այլ ճյուղերի վերաբերյալ հոդվածներ, նյութեր, գրախոսություններ, տեղեկություններ, ինչպես նաև հայագիտական կյանքի ամենօրյա տեղեկատվություն։

Ամսագրի հրատարակությունը սկսվել է 1927 թվականից։ Մինչ այժմ լույս են տեսել 10 տարեգրքեր։ Ամսագրի 11-րդ տարեգիրքը լույս կտեսնի 1937 թվականի վերջին։

Ամսագրի խմբագրությունը գտնվում է Երևանում, Ալավերդյան 2։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

(Ֆոլիո)

Ամսագրում տպագրվում են հայկական հնագրության, մատենագրության, պատմության, լեզվաբանության, ազգագրության, գրականության, ժողովրդական ստեղծագործության, հայագիտության այլ ճյուղերի վերաբերյալ հոդվածներ, նյութեր, գրախոսություններ, տեղեկություններ, ինչպես նաև հայագիտական կյանքի ամենօրյա տեղեկատվություն։

Ամսագրի հրատարակությունը սկսվել է 1927 թվականից։ Մինչ այժմ լույս են տեսել 10 տարեգրքեր։ Ամսագրի 11-րդ տարեգիրքը լույս կտեսնի 1937 թվականի վերջին։

Ամսագրի խմբագրությունը գտնվում է Երևանում, Ալավերդյան 2։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

(Ֆոլիո)

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

(Ֆոլիո)

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

(Ֆոլիո)

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

(Ֆոլիո)

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

(Ֆոլիո)

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

Հրատարակչությունը հրատարակում է հայագիտական աշխատություններ, ինչպես նաև ամսագրեր։

Կարևիր մանգաղը կը հնձէ...

Երեւի բոլշեւիկեան մանգաղը ուրիշ բանի չի ծառայեր, այլ միայն հնձելու մարդկային գլուխները։ Նորէն ու նորէն,— այս քանի՛ հազարերորդ անգամն է,— «Թաս» բոլշեւիկեան հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ 3 հոգի գընդակահարութեան և 5 հոգի զանազան ծանր պատիժներու դատապարտուեցան այն ամբաստանութեամբ թէ պետական ճարտարարուեստի եւ փոխադրութեանց կարեւոր կազմակերպութիւններու մէջ հակայեղափոխականի վրէժխնդրութեամբ մը հրդեհ կը ձգէին եւ հրդեհները մարելու արգելք կ'ըլլային։ Մահապարտները բոլորն ալ հրշէջներ են։ Մէկը կը կոչուի Զիքարէֆ, Պորովոյի վագոններու նորոգութեան գործարանին պետը, Զվէֆոֆ, 4 կարեւոր շինարարական հաստատութիւններու հրշէջներու պետը եւ կալուածատէր, Տուժիկին, պետական ճարտարարուեստի շինարարութեան գրասենեակին հրշէջներու պետը։

Ճափոն կը մտնայ Նաւ. Դաշնագրին վրայ

Անգլիական թերթերը, որոնք հետաքրքրութեամբ կը հետեւին ճափոնական նաւային մասնաւոր յանձնախումբի նիստերուն, դժգոհութիւն կը յայտնեն, որովհետեւ ճափոնական յանձնախումբը շատ կը տնտնայ կամ կը ձգձգէ։ Արդարեւ «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Թոքիոյէն Թէ նաւային յանձնախումբը նորէն նիստ գումարեց, բայց առանց որոշում տալու ցրուեցաւ։ Ասիկա զարմանք կը պատճառէ բոլորին եւ քիչ մը սրտնեղութիւն, որովհետեւ կը սպասեն որ յանձնախումբը վերջապէս ըսէ իր կարծիքը, նպաստաւոր կամ անյապաստ ի մասին նաւային ծանօթ դաշնագրին։

Կ'ըսուի թէ ճափոն դահլիճին անդամներուն թոյլ չպիտի տրուի ներկայ գտնուիլ այդ մասնաւոր յանձնախումբին մէկ նոր նիստին, որ պիտի գումարուէր երէկ։ Եթէ այս նիստին եւս որեւէ որոշում չտրուի, կը կարծուի թէ կառավարութիւնը պիտի հրաւիրէ թագաւորը, որպէսզի վաւերացնէ դաշնագիրը։

Միւս կողմէ ճափոնական թերթերը կը հաւաստեն թէ յանձնախումբը դէմ է վաւերացումին, ինչ որ կրնայ պատճառ դառնալ դահլիճին անկման։

Ազդեցիկ շրջանակներ կ'աշխատին հարթել լուռ ընդդիմութեան այս փորձը եւ վաւերացնել տալ դաշնագիրը, հոկտեմբերէն առաջ։

Չինական արիւնի տագնապը

Նանքինի կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյցով մը կը հաղորդէ թէ ազգայնական բանակը, գիշերային կռիւէ մը յետոյ, պարտութեան եւ նահանջի մատնեց Փուօ Մին Շունի բանակը, որուն կը հրամայէր զօրավար Ֆէնկ Եու Հսիանկ։ Ազգայնականները գրաւեցին բազմաթիւ հրասայլեր (թանք) եւ թնդանօթներ։

Ազգայնական բանակը կիրակի օր արդէն մօտեցած էր Քայ Ֆէնկի եւ անդադար կը ռմբակոծէր հակառակ բանակին կողերը։

Ուրիշ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Նանքինի մէջ հետգհետէ այն համոզումը կը գոյանայ, որ պէտք է ետ կանչել Մոսկուա ղրկուած չինական պատուիրակութիւնը։ Կեդր. Խորհուրդին դիւանագիտական հատուածը կը պնդէ թէ Ռուսիա երբեք անկեղծ չէ բանակցութիւններուն մէջ, որոնք կը կատարուին համաձայնութիւն մը կնքելու համար Չինաստանի հետ Արեւելեան Չինաստանի հարցին մասին։

Չինական պատուիրակութիւնը, որ Մոսկուա կը գտնուի երեք ամիսէ ի վեր, արդէն ծախսած է 100,000 տոլար, եւ տակաւին ոչ մէկ յոյս խորհրդաժողով մը գումարելու, հեռաւոր համաձայնութեան մը գալու մասին։ Չինական պատուիրակութեան նախագահն է Մօ Թէհ Հույի։

**** Փէքինի մէկ թերթը կը գրէ թէ «լիքին»ը (ներքին տուրք), որ պիտի ջնջուէր չինական անկախութեան տարեդարձին օրը (10 հոկտեմբեր), հաւանաբար գանձուի տակաւին, որովհետեւ երկիրը քաղաքացիական պատերազմներու պատճառաւ, մեծ գումարներու կարօտ է։*

Ֆրանկեւիտալական բանակցութիւններ

Այստեղ պահ մը գրոյց կը շրջէր թէ Պրիան կը բանակցի Իտալիոյ ներկայացուցիչին հետ։ Սակայն որոշ է որ երկու կողմէն փորձագէտները գետին կը պատրաստեն Ֆրանքեւիտալական համաձայնութեան մը համար, Ֆրանսայի կողմէ Մասիլլի, որ նշանաւոր հանդիսացաւ Լոնտոնի համաժողովին մէջ, եւ Իտալիոյ կողմէ Ռոսսօ, ճարպիկ քաղաքագէտ մը։ Փորձագէտները կը գտնուին մեծ դժուարութիւններու առջեւ։

Ամենամեծ դժուարութիւնը կը կայանայ նաւային սպառազինութեանց հարցին մէջ։ Կարեւոր կը նկատուի պատրաստել շինութեանց ծրագիր մը, որ համապատասխանէ երկու երկիրներու շահերուն, առանց տեղի տալու տեսական վիճաբանութեանց։ Եւ սակայն քաղաքական թիւրիմացութիւններ կան, որ չեն պարզուած տակաւին, եւ կը դժուարացնեն այս բանակցութիւնները։

Գերմանական ռազմափորձեր

Երեքշաբթի օր սկսան Գերմանիոյ աշնանային մեծ ռազմափորձերը, որոնց կը մասնակցին քանի մը հեծեալ զօրամասեր։ Ռազմափորձերը կը կատարուին Ֆրանքոնիոյ մէջ, Պէմպէրկի. Քոպուրկի, Մայնինկէնի, Քիսինկէնի շուրջ։ Ռազմափորձերը կը վարէ զօրավար Հայէ։

Հրամանատարը կը փափաքի, որ ռազմափորձերը կարելի եղածին չափ իրականութեան պատրանքը տան։ Ռազմափորձերը պիտի տեւեն մինչեւ 18 սեպտեմբեր առանց ընդհարումի եւ առանց միջամտութեան երկու «հակառակորդ» բանակներու ընթացքին վրայ։ Հակառակորդ բանակներուն հրամանատարներն են զօրավար Հասսէ եւ Ֆոն Քայզեր։

Պատերազմական նախարարը, զօրավար Կրօէնէր, հետեւելու համար ռազմափորձերուն, պիտի մասնակցի Պատ-Նէուհէսի մէջ։ Իրեն հիւր են բազմաթիւ բարձրաստիճան զինուորականներ։

Ռազմափորձերուն կրնան հետեւիլ օտարներն ալ, բացի Ֆրանսական, պելժիական եւ լեհական զինուորական ներկայացուցիչներէն, զոր յարմար չէ նկատուած հրաւիրել։

Նախագահ Հինտէնպուրկ ռազմափորձերուն վերջին օրը աչքէ պիտի անցընէ բանակը։

ԵԻՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ Մարսէյլի եւ շրջանի բոլոր ընկերները այս կիրակի։ Տեղը եւ ժամը կ'որոշուին տեղւոյն վրայ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Էմիլ Զոլայի թատերասրահին մէջ։ Կը ներկայացուի՝
ՏԱՐՕՆԻ ԱՌԻՒԹԸ *կամ* **ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈՒ**
Գիները ժողովրդական

ՕՐ. ԹԱԳՈՒՀԻ ԸՆՏՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ՆԵԱՆՈՒԱՄ

Մէն Շաւոն — *Լիոն*
15 Մեպտ. 930

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

ԱՆԻԼՒ-ՊՈՒԱ-ՔՈՒԼՈՆՊԻ Փոթորիկ խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 33 Rue Emile Zola սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։

ՇԱՎԻԼԻ Արդուքեան ենթակոմիտէի ժողովը այս կիրակի ժամը 4ին, Մոնփարնասի կայարանին դէմի սրճարանը։ Ջեկոյց շրջ. ժողովի մասին։

Գ Ա Ի Ա Ն

ՄԱՐՍԻԼԻԻ Ռոստով ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։

Լիոնի շրջ. ներկայացուցչական ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 rue Duguesclin, Lyon.

Լիոնի «Համազասպ» խումբի ժողովը վաղը իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԵՄԱԵԱՆ վարժարանի նախկին երկտեղ սաները ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Ֆլորիա ճաշարանը, 61 Mr. le Prince. Կարեւոր օրակարգ։

ԱԼՖՈՐՎիլի Չէնկիլէրի հայրենակցական միութեան բացման հանդէսը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին 6 Bld. Carnot, Փիլիպոսի սրճարանին մէջ։ Բանախօսութիւն, երգ եւ անակնկալներ։

Չ. Ե. Ո. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղի վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր ամբողջ անդամները այս կիրակի առաւօտ ճիշդ ժամը 10ին միութեան ծանօթ հաւաքատեղին։

ՈՒԻՖՆԱՅԻ Հայրենակցական միութեան ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Լա Փըթիթ Սուրսի մէջ։ Մէթրօ՝ Օտէոն։

Չ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին դասախօսական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Ֆլորիալի մէջ։ Օհան Կարօ կը խօսի՝ Հայերու անելիքը։ Մէկ ժամ սիրնէյա։

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՅԿԵՐՈՅՔ

Կազմակերպուած Իսի-Լէ-Մուլինօ-Պիյանքուրի Զաւարեան ենթակոմիտէի կողմէ, ընկեր Սուրէնեանի մեկնման առթիւ։ Այս կիրակի իրիկուն ժամը 5ին 28 Rue Nationale, Նաւավարհանի ճաշարանը։ Մուտք 10 ֆր.։ Հաղորդակց.— Փորթ տը Վէրսայլէն եւ Օփէրայէն առնել թիւ 32 թրամուէյ եւ իջնել Փլաս Նասիոնալ։

ԾԱՆՕՐ է արդիական ամէն յարմարութիւններով օժտուած գեղեցիկ եւ հայ յաճախորդներ ունեցող նպարեղէնի եւ գինիի խանութ մը բնակարանով միասին։ Պայլ երկար ժամանակի համար։ Գին՝ 25,000 ֆր. վճարման եւ ապրանքներու հայթայթմանդիւրութիւններ։ Գործը ցոյց կը տրուի։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել սեփականատիրոջ, Etablissement Tourret, 13 Bld. Beaumarchais, փարիզ, Մէթրօ Bastille։

EMPIRE Միզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *երկու երիտասարդներ, 20—25 տարեկան, նպարավաճառի խանութի մէջ աշխատելու համար։ Ֆրանսերէնը գիտնալը պայման է։ Սնունդ եւ 400—500 ֆր. ամսական։ Դիմել՝* Epicerie Française, 38 Rue de Belleville, *Մէթրօ՝ Պելվիլ։*

ԳՈՐԾ *կը փնտռէ հայ ապահուհի մը տնական եւ խոհանոցի աշխատանքներու համար։ Դիմել Արեւսեակ Թօփալեանի, 194 Fbg. St. Martin Փարիզ (10).*

ԱԿՈՒԱՆԵՐՈՒ դարմանում Ք. ճառագայթներու քննութեամբ։ Առանց քիմքի եւ ճնկի ատամնաշարներ։ Ոսկի եւ ձերմակ ակռաներ։ Չափաւոր գին, խորհրդակց. վիրաբոյժ-ատամնաբուժի ժ. 2—8, Կիրակի 9—12, Դիմել՝ 52 Rue de Bondy, Mêtro République, Lancry, St. Denis.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռաթուառ։ Խզճամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

MPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի իանութ մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակէն օգտուելու իրաւունք։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայլ՝ 6 տարի, վարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք, իրաւունք կայուրիշ գործով զբաղելու (բացի նպարավաճառութենէն)։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Ք. Մուրատեանի, 119 Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, ընարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier — PARIS (9)

ՈՐ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցեր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE — *Մէթրօ՝* Պելվիլ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

Թ Ա Ր Մ — *Լ Ա Ւ* — *Ա Ժ Ա Ն*

ԳՈՐԾԻ ՄԱՐԴՈՑ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է Փարիզի բազմամարդ թաղամասը մէջ ընդարձակ եւ գեղեցիկ ճաշարան մը ամբողջ կազմով մեծ լիսանսով։ կարելի է ժէրանսով ալ առնել։ Պայ՛ 9 տարեկան վարձք 2000 ֆր. 30—40 հոգիի ապահարկութեան դիրքով։ Մանրամասնութիւններու համար դիմել Մաքսիմ Քրիճանեանի, 59 Fbg. Monmatre, Café Tribulette, ամէն օր ժամը 11—12 եւ 2—5, բացի երկուշաբթիէ։

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂ *կար տը Լիոնի կայարանէն 25 քիլոմ., քառ մէթրը՝ 25 ֆր. Լաւ պատեհութիւն։ Օրական բազմաթիւ շոգեկառքեր։ Դիմել ամէն օր ժամը 12—2, շաբաթ օրերը 12—4։* Ո. Rotenstein, 27 Rue Emile Desvaux, *Փարիզ (20), Մէթրօ* Place des Fêtes. *ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիր համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ

HAIG MARACHLIAN

Fabrique des salaisons Orientales
16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE

որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մաքերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.

Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծ աքանչ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ

ՕՂԻԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

ՄԻԱԿ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ

ԳԱՌԼՕ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

34 RUE ST. LAZARE, PARIS (9e)

Մէթրօ՝ Peletier *եւ* N. D. des Lorettes

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) Մէթրօ՝ Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմանիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւալների համար տրամադրելի սրահ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Օդէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—47

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Լ'ԻԻՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ

Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

21 Րիւ Քէսբրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ

Օթէլ Տիէօի հիւանդանցին ժողտ

Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց հաւար բացած եմ ներկայ բարի խանութ մը, ուր կը ժաքրենք եւ կը ներկենք գեղեցիկ դէնիներ, մաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք։ Այցելեցէք եւ գիտպիտի մնաք։

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հիւսկայաւոր

CAFÉ SULTAN

Ս. ԹՈՐՈՍ (Քէժաքցի)

92 Rue d'Angoulème — Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած մեր վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ամէն նէն նրբաճաշակները։

Ձոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ մի եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ մեր պատրաստած սուրճին։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն եւ գաւառներէն։ փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառուն։

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
19
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
19 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1369 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԱՒԵՐ ՀԱՅՕՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Երէկուան եւ այսօրուան թիւերով տուինք Հայութեան դէմ գրուած այն յօդուածաշարքը, որ հրատարակուած էր Պէյրութի «Լիսանիւլ Հալ»ի եւ Եգիպտոսի «Մօքաթթամ» թերթերուն մէջ, թունաւորելով արաբական հանրային կարծիքը:

Այս չարագործութեան հեղինակն է յայտնի ոճրագործ (վ. վարդապետեան սպաննողը) Միհրան Աղազարեանը, որ չնչակեան կուսակցութեան ղեկավարի հանգամանք մը տուած է իրեն եւ որպէս այդպիսին, յայտարարութիւններ ըրած է արաբական մամուլին:

Չնչակեան կուսակցութիւն մը, եթէ գոյութիւն ունի, անոր կ'ինայ պարտականութիւնը հերքելու իր անուան հետ կապուած այս գարշելի փրովոքասիոնը, որ սուտի ու զրպարտութեան յերիւրուած ցանցին հետ, ստորին մանեւրներու շարան մըն է:

Այդ յայտարարութիւնները գործն են վաճառուած հոգիի մը, որ տնունդ կ'առնէ Թրքական եւ բոլշեւիկեան լրտեսական քունաւոր կեդրոններէն, Հայութիւնը մատնելու նոր հալածանքներու, գրգռելով Սուրիոյ ազգայնականները: Ազգամիջեան այդ թոյնը, որ այնքան ճարպիկութեամբ կը սրսկուի արաբական հանրային կարծիքին մէջ, ուրիշ աղբիւր ու ակ չունի, բացի Թրքական եւ բոլշեւիկեան ակերէն: Ու Հայութիւնն է որ կը տուժէ եւ պիտի տուժէ այդ գնուած սուտերէն եւ զրպարտութիւններէն:

Հայ մամուլի կարողութեան սահմաններէն վեր է հերքել այս բոլոր զրպարտութիւնները եւ արաբական հանրային կարծիքը լուսաբանել: Բայց Հայութիւնը, եթէ գիտակցի հայկական ընդհանուր շահերը, եւ միասիրտ դուրս գայ այս անլուր դաւադրութիւններուն դէմ, կարող է խեղդել գարշելի բերաններէն ժայթքող ձայնը:

Որպէս զի մեր ընթերցողները ըմբռնեն այս յայտարարութեանց ծանրութիւնը եւ կատարելապէս համոզուին Թրքական եւ բոլշեւիկեան դաւադրութեան, մեր ուշադրութիւնը կը կեդրոնացնենք միայն մէկ կէտի վրայ:

Թղթակցի այն հարցումին, թէ՝ «Բայց երկրի ո՞ր մասին մէջ կ'ուզէ հայրենիք ունենալ այս կուսակցութիւնը (դաշնակցութիւնը), Միհրան Աղազարեանը կը պատասխանէ.— «Այդ կուսակցութիւնը կը փափաքի, որ հայ հայրենիքը գտնուի հիւսիսային Սուրիոյ մէջ ու հեռու Նիսիպին քաղաքէն»:

Այս փրովոքասիոնի ծանրութիւնը ամէն հայ կ'ըմբռնէ, մանաւանդ Սուրիոյ մէջ տեղաւորուած հայութիւնը, որ կը ձգտի վրանաքաղաքներէն ազատիլ և կապուիլ հողին: Ու ահա, հայ անուն կրող տակնքը, վաճառուած քանի մը արծաթի, արաբ ղրջանակները կը լարէ այդ հալածական բազմութեան դէմ, որոնք իբր թէ Նիսիպինի ղրջանին մէջ «Անկախ Հայաստան» մը պիտի հիմնեն:

Հայ մատնիչի և զրպարտողի խօսքի այս թելը բռնեցէք, ուղիղ ճանապարհով պիտի հասնիք կծիկին, որ Թուրքին և բոլշեւիկին քով կը պահուի: Երկու տարիէ ի վեր բազմաթիւ անգամներ Թրքական կառավարութիւնը թէ գաղտնի և թէ յայտնի միջոցներով Սուրիոյ կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած է հայութեան վրայ, զայն նկատելով սպառնալիք մը Թուրքիոյ դէմ: Աւելի հեռուն ճամբորդեցէք, ու հասէք մեր բուն հայրենիքի մայրաքաղաքը, Երեւան, ու աչքէ անցուցէք երկու տարուան «Խորհրդ. Հայաստան» թերթը, հոն պիտի գտնէք բազմաթիւ յօդուածներ գրուած Սուրիոյ և իրաքի հայկական անկախ օջախներու մասին: Խօսեցէք Հայաստանէն դուրս ելած որեւէ մտաւորականի հետ, ու ան ձեզ պիտի ըսէ թէ Դաշնակցութիւնը, հաւաձայն Երեւանի տեղեկութիւններուն, արդէն Սուրիոյ մէջ Անկախ Հայաստան մը ձեռք ձգած է և կը պատրաստուի իմպէրիալիստներուն հետ կողք կողքի կռուիլ Խորհրդ. Միութեան դէմ:

Այս միացեալ դաւադրութեան վարձկան ուժերն են, որ հրապարակ եկած են յանուն «հնչակ»ի եւ յանուն բոլշեւիզմի: Երկի Հայեակ Արամեանցն ու Արշաւիր Եասեանը կը խօսէին յանուն Հնչակեան կուսակցութեան, եւ ո՛վ սրբապղծութիւն, յանուն հայ յեղափոխութեան, սակայն կապուած էին Թուրք գաղտնի ոստիկանութեան՝ ցեղ մը գլխատելու համար:

Զարմանալի չէ որ Միհրան Աղազարեանները, Արամեանցի եւ Արշաւիր Եասեանի պէս իրենց հոգիները կը վաճառեն, պահուելով «հնչակ»ի փէշերուն տակ: Զարմանալին այն է որ Ռամկավարներն ու Հնչակեանները, անցեալի այս դառն փորձութիւններէն յետոյ, կը լռեն: Հայութեան դէմ նիւթուած այս ծանր դաւադրութիւններու քովէն կ'անցնին անտարբերութեամբ, կարծես «ազգօգուտ գործ»ի մը դիմաց գտնուէին:

Զնչին խնդիրները մատի փաթթոց դարձնելով, գիշեր ու ցերեկ Դաշնակցութեան դէմ գրող հակադաշնակցական խմբակները չենք գիտեր թէ ի՞նչ կը մտածեն այս յարաճուն դաւադրութիւններուն մասին, որոնք ամբողջ ազգին կը սպառնան:

Թէ ոչ, պէտք է համոզուինք որ Հայաստանի հազարաւոր գնդակահարութիւններն ու աքսորները, ապստամբութիւնները, որոնց զոհ կ'երթայ հայ գիւղացիութիւնը, Թրքական դաւերը եւ Սուրիոյ Հայութեան դէմ նիւթուած հալածանքները «հնչկին» խնդիրներ են, որոնց ուշադրութիւն չեն կարող դարձնել մեր անպատիւ հակառակորդները, աչք չբանալով իրենց հակաշնակցական արշաւանքներէն:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ Հ. Յ. Դ-Ի ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

«Նոր Արաքս» (Սոֆիա) այս վերնագրով խմբագրականի մը ժէջ կը գրէ (սեպտ. 3).

— «Գաղիրէէն յետոյ աճա Մարսէյլը, ուր կրկին ընտրական ֆախչախիչ յաղթանակ կը շահի Դաշնակցութիւնը, որուն յարած են ստուարաթիւ եւ իրապէս չեզոք տարրեր:

Աւելի քան յատկանշական է Մարսէյլի Հայոց Ազգային Գաւառական ժողովի այս ընտրութիւնը, որ ամբողջ տարիներու պատմութիւն ունի:

Հին գաղութ է եւ մասամբ հայկական մշակութային փոքրիկ ու համեստ անկիւն մը եղած է Մարսէյլը որ սակայն, վերջին մեծ դէպքերէն ի վեր, մեր ամէնէն մեծ գաղութը դարձած է: կը բաւէ ըսել թէ միայն Մարսէյլի եւ իր արուարձաններուն մէջ այսօր կ'ապրի աւելի քան 15,000 հայութիւն, եռուն ազգային կեանքով ու, նաեւ մեծ ու պզտիկ վէճու պայքարներով:

Ինչպէս ամէն տեղ, Մարսէյլի մէջ ալ, դժբախտաբար, բոյն դրած է անհամաձրաշխութեան եւ պառակտումի չարագէտ ոգին, որմէ ամէնէն առաջ կը տուժեն հայ գաղութի խաղաղութիւնը եւ ազգային-մշակութային մարմիններու բնականոն կեանքն ու աշխատանքները: եւ, ինչպէս ամէն տեղ, Մարսէյլի մէջ ալ, պառակտումի եւ անհամերաշխութեան խոպոտ համերգին մէջ, կարծես բնականօրէն, առաջին ջութակի դերը ստանձնած են ռամկավարները, գլխաւորելով խայտաբղետ ու պղտոր «հոսանք մը», որ «պէտքին համեմատ» «ժողովրդական պլոք» կը կոչուի, (կարդացէ՛ք Հնչակ-Ռամկավար-Հօկ) բայց, իրականին մէջ, հակադաշնակցական տարրերու ուխտեալ գինակցութիւն մըն է՝ «Թող ըլլայ սատանայի հետ, բայց միշտ Դաշնակցութեան դէմ» նշաբանին տակ համախմբուած:

Սակայն, աւա՛ղ, հակադաշնակցական պլոքը գէշ հաշուած էր իր քուէները, շա՛տ միամիտ կարծած Մարսէյլի չեզոք տարրերը եւ մանաւանդ չափազանց ստորագնահատած Դաշնակցութեան իրական ուժը Մարսէյլի մէջ:

Եւ ահա, օգոստոս 24ին, ընտրութեան օրը, Դաշնակցութիւնը տեսնելով որ իր համերաշխ գործակցութեան բոլոր յորդորները կը մնան «ձայն բարբարոյ», հարկադրուեցաւ մասնակցիլ ընտրութիւններուն, չէզոքներու հետ առանձին ցանկով մը եւ ֆախչախիչ պարտութեան մատնել իսկական մենատիրութեան ախտէն բռնուած եւ պառակտումի ու համերաշխութեան չարաշուք հերոսները—Ռամկավար, Հնչակ, Հօկ խայտաբղետ պլոքը....

Այսպէս, Մարսէյլի Հայոց Ազգ. Գաւառական ժողովի ընտրութիւններուն արձանագրուած 1038 ձոգիէն, քուէարկութեան մասնակցած են 832 ձոգի (երեք տարի առաջ միայն 475 ձոգի): Պայքարող կողմերէն Դաշնակցութեան եւ չէզոքներու ցանկի առաւելագոյն քուէն եղած է 795, իսկ նուազագոյնը՝ 484, մինչ հակադաշնակցական պլոքի ցանկի առաւելագոյն քուէն եղած է 362, իսկ նուազագոյնը 235...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հոյպուլի անդամները Անթաքիոյ մէջ

Կեդրոնը Հալէպի մէջ գտնուող Հոյպուն Քրտական Միութեան անդամները կը շարունակեն իրենց գործունէութիւնը, հակառակ վերջերս կրած իրենց ձախողութեանց: Միութեան քարտուղարը Մէմտուհ Սելիմ, Հալէպ երթալով տեսակցած է Մէվլանզատէի հետ եւ կարգ մը յայտարարութիւններ տպել տալով, Թրքական սահմանին մօտեցած եւ փորձած է գիւղացիներուն բաժնել զանոնք: Սակայն Ֆրանսացի հրամանատարը խնդրին տեղեկացած ըլլալով, արգելք հանդիսացած է անոնց եւ Հալէպ վերադարձնել տուած է երկուքն ալ: Ասոր վրայ Մէվլանզատէ Րիֆաթ, Հալէպ, իսկ Մէմտուհ Սելիմ Անթաքիա աքսորուած են: Երկուքն ալ 24 ժամը անգամ մը ֆրանսացի հրամանատարին երթալով, իրենց ներկայութիւնը պարտաւոր են ապացուցանել:

Անթաքիոյ մէջ Հոյպուն Միութեան մաս կը կազմեն Ալի Հիլմի եւ Մէմտուհ անուն երիտասարդ չէրքէզ մը: Ֆրանսական իշխանութիւնը թէեւ արգիլած է ասոնց գործունէութիւնը Թուրքիոյ դէմ, սակայն եւ այնպէս անոնք տակաւին կը պահեն իրենց պաշտօնը Անթաքիոյ ֆրանսական լիսէին մէջ:

Մէմտուհ բարձր թոշակով մը փիլիսոփայութեան, Ալի Հիլմի գրականութեան և Մահմուտ ալ պատմութեան ուսուցիչի պաշտօնը կը վարեն:

Թուրքիոյ ելմտական վիճակը

Կը կարծուի թէ Ազգ. Մեծ ժողովը նիստի հրաւիրուած է ներկայ տնտեսական քայքայման մասին խորհելու: Ցաջորդ երեք ամիսներու ընթացքին կը յուսացուէր որ Թուրքիա պիտի կրնայ արտահանել 7 միլիոն ոսկերին արժողութեամբ ապրանքներ, իսկ այդ ժամանակաշրջանին ներածումը պիտի հասնի 3 միլիոն ոսկերլիռի: Թուրք կառավարութիւնը կ'ուզէ ստանալ Ազգ. ժողովի հաւանութիւնը 3 միլիոն ոսկերլիռի արժողութեամբ թրքական ղրամաթուղթ հրապարակ հանելու: Թուրք կառավարութիւնը պիտի փորձէ թրքական ղրամը կայունացնել եւ կը կարծուի թէ Պանք Օթոմանի հետ համաձայնութեան պիտի շարժի:

Թուրքիոյ խաղաղական կացութիւնը

ՊՈԼԻՍ, 17 սեպտ.— Էնկիւրիէն տրուած լուրի մը համաձայն, վարչապետ Ըսմէթ փաշա, փափաքելով ճշդել երկու կուսակցութեանց դիրքերն ու փոխադարձ յարաբերութիւնները, վստահութեան հարց պիտի յարուցանէ՝ Ազգ. ժողովի նիստերուն՝ Ցէթհի մասնակցութեան առթիւ: Անկից յետոյ միայն պիտի սկսի վիճաբանութիւնը ներքին քաղաքականութեան մասին: Կ'ենթադրուի որ հարցը դուռ պիտի բանայ բուռն վէճերու:

Դահլիճին մէջ հաւանական փոփոխութիւններու զրոյցները կը հաստատուին. ամէնէն աւելի դատական նախարար Մահմուտ Էսատի պաշտօնին շուրջ է որ զանազան ենթադրութիւններ կը կատարուին:

Կարմիր դրախտին ետեւ եւ դուրս

ՖԻՆԼԱՆՏԱՑԻ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ

ՀԷԼՍԻՆԿՖՈՐՍ, 17 սեպտ.— Ֆինլանտական կառավարութիւնը պատասխանեց խորհրդային ծանուցագրին, որով Ռուսիա կը բողոքէր թէ թոյլ կը տրուի որ իր երկրէն փախստականներ անցնին Ֆինլանտական հողը:

Ֆինլանտա կը յայտնէ թէ սահմանապահները հրաման ստացած են արգիլել նման դէպքերը, սահմանագլուխի անցքերը փակելով փախստականներու առջեւ. դիտել կուտայ միեւնոյն ատեն թէ խորհրդային իշխանութիւններն ալ իրենց կարգին չեն կրցած արգիլել որ Սոլովէցքի գաղթականներն ու կարէլիոյ անտառներուն աշխատաւորները չանցնին Ֆինլանտական սահմանը:

Այս միջադէպերը պատահած են Ֆինլանտիոյ մէջ վերջերս երեւան եկած ազգայնական շարժման հետեւանքով, որուն նպատակն էր զսպել բոլշեւիկեան գրգռութիւնները:

ՀԱԿԱԲՈԼՇԵՒԻԿ ԴԱՒԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Սեպտեմբեր,— Մոնկոլ հանրապետութեան մայրաքաղաքին՝ Ուրգայի մէջ, Կէփէուն երեւան հանեց խորհրդային իշխանութեան դէմ սարքուած դաւադրութիւն մը:

Մոսկուայէն տրուած պաշտօնական զեկոյցի մը համաձայն, իշխանութիւնները անմիջապէս, առանց դատաստանի հրացանազարկ ըրին դաւադիրներու պետը՝ Մունիչէֆ, յայտնի տնտեսագէտ, որ ժամանակին մասնակցած էր գօր. Սէրէնօֆի սպայակոյտին եւ անկից ի վեր կը զբաղէր համագործակցական միութեանց կազմակերպութեամբ:

«Տէյլի Փրոնիքլ» կը տեղեկանայ թէ համագործակցական 85 պաշտօնեաներ ձերբակալուած են հակայեղափոխական գործունէութեան ամբաստանութեամբ:

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿՐ ՓԱԽԻՆ

Կարմիր դրախտէն փախելու մտասեւեռումը, հետզհետէ քայլեր առնել կուտայ շատերուն: Ամէն օր կը լսենք Ռուսիա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՖԷՔՇԻ

ԱՔՇԻՍԱՐԻ ԵՒ ՊԱԼԸՔՋԷՍԻՐԻ ՄԷՋ

Ցէթհի պէյ Իզմիրէն Պալըքէսիր մեկնեցաւ:

Ճամբան, Ցէթհի պէյ հանդիպակաց մեծ ցոյցերու առարկայ եղաւ: Ամէն կողմ ժողովուրդը լեցուած էր կայարանները: Աքշիսարի մէջ շատ աւելի մեծ եղան ցոյցերը: Հոն Ցէթհի ճառ մը խօսեցաւ:

Ճառը աւարտելէն յետոյ, Ցէթհի պէյ խօսեց իրենց հրամցուած լիմոնաթը եւ շոգեկառքին մէջ ընդունեց պատուիրակութիւն մը, որ եկած էր՝ անդամագրուիլ ուզողներու կողմէ:

ՊԱԼԸՔՋԷՍԻՐԻ ՄԷՋ

Հակառակ Պալըքէսիրի կուսակալին փակցուցած յայտարարութեան, չափազանց շատ էր Ցէթհի պէյը դիմաւորողներուն թիւը: Շոգեկառքը երբ ժամը 5ին կայարան հասաւ, կը տեսնուէր որ կարգ կանոնի պահպանման համար լուրջ միջոցներ ձեռք առնուած էին:

Հակառակ այս միջոցներուն, ժողովուրդը այնքան շատ էր, որ 15 վայրկենէն հազիւ կարելի եղաւ նոր կուսակցութեան կեդրոնը երթալ, երբ այդ ճամբան 5 վայրկեանի հեռաւորութիւն միայն ունի: Կուսակցութեան կեդրոնին առջեւ, Ցէթհի պէյ կարճ ճառ մը խօսելով գրաւեց սիրտերը: Յետոյ յայտնեց թէ ժառանգական գրոյց մը պիտի ունենայ ժողովուրդին հետ:

— Հիմա ցրուեցէք ուրեմն, ըսաւ, եւ տեղերնիդ գացէք:

Ժողովուրդը անմիջապէս հնազանդեցաւ, «կեցցէ՛ Ցէթհի պէյ, ապրիս» պօռալով: Յետոյ Ցէթհի պէյ այցելութիւնները փոխանակեց կուսակալին, զինուորական հրամանատարին եւ քաղաքապետին հետ:

ԻԶՄԻՐԻ ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ՊԱՏՃԱՌԸ

Նոր կուսակցութեան անդամներէն, Արտահանի երեսփոխան Թահսին պէյ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.

Իզմիրի մէջ խալքը այդ հակացոյցը կատարեց, իր ըրած մէկ սխալը դարմանելու համար: Երբ յայտնի եղաւ որ Ցէթհի պէյ Իզմիր պիտի երթայ, խալքը ամէն կողմ քարոզութեան սկսաւ, յայտնելով թէ անիկա ոչ միայն լաւ ընդունելութիւն չպիտի գտնէ, այլեւ անարգանքի պիտի ենթարկուի:

Սակայն երբ իրողութիւնը բոլորովին հակառակն եղաւ, պէտք տեսան այդ հակացոյցը կատարելու: Ամբողջ դէպքը այս սխալ շարժումէն առաջ եկաւ,

Մինչդեռ Մանիսալի ցոյցերը աւելի ոգեւոր եւ անկեղծ եղած են, ոստիկանական ամենափոքր դէպք մը իսկ տեղի չէ ունեցած: Պատճառն ալ ան է որ հակացոյց տեղի չէ ունեցած:

Գաղափարային է մեր պայքարը եւ պէտք է չափազանցատական վճռականութեամբ ընդունիլ թէ մեր հաւատքն ու համոզումը չպիտի խախտին երեւութական ցնցումներու առջեւ: Ամէն պարագայի տակ մտաւորական դասերուն մէջ տեղ չպիտի ունենան անոնք, որ իրենց հաւատումները կը զոհեն անհատական շահերուն եւ հացի նկատումներուն:

Ես հովին հաւաձայն չեմ շարժիր եւ եթէ առանձինն ալ ըլլամ, նորէն չպիտի հրաժարիմ նոր կուսակցութենէն:

ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆԻ ՄՏՈՐՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՅԸ

II

Հայ ժողովուրդը լաւ շաղախ է խաղաղ, մշակութային աշխատանքի, բայց վատ խմոր՝ ընկերային քաղաքական կեանքի։

Այս աւերիչ ժխտականը հետեւանքն է ընդգծուած բնագաւառների աւանդութեան չգոյութեան։

Հայը անհատապէս ուժեղ է եւ կարող, իսկ հաւաքականօրէն՝ թոյլ եւ անճկուող։

Բայց չէ՞ որ սա աղաղակող հակասութիւն է։

Եթէ անհատը ուժեղ է, ապա ուրեմն, նրանից կազմուած հաւաքականութիւնն ու զանգուածը, բնականօրէն, պէտք է որ ուժեղ լինի։

Մեզ մօտ այս հակասութիւնը դաւնում է բնական ու հասկանալի, երբ ի նկատի ունենանք այն, որ մեր անհատական հզօրութիւնը, գիտակցական չլինելով, նախնական է, վայրենի, հետեւաբար, ժխտող ամէն կարգ ու կանոն։

Իսկ հաւաքականութեան ուժը կայանում է գիտակցութեան եւ կարգապահութեան մէջ։

Բնաւորութեամբ, հայը դիւրաթորթոք է եւ սիրահար ամէն ծայրայեղութիւնների։ Սակայն այս գիծը անիշխանական միտումից զուրկ է, նա հետեւանք է հայի նորութեամբ հակումին։

Հայը սիզիֆեան աշխատանքով կառուցանող է, համբերող, երբ հարկադրանքի տակ է, բայց մի պզտիկ շարժառիթով, աւերիչ ու քանդող է, երբ ինքնակամ է ու ազատ — ստրկութեան տխուր ճաշցորդ, որ նորութեամբրութեան կերպարանք է ստացել։ Պատմութիւնը մեզ վարժեցրել է այս անպտուղ ժառանգութեան.— յարափոփոխ արշաւանքներ նոր ու տարբեր ժողովուրդների, նրանց բերած ու պարտադրած վարչաձեւերի եւ օրէնքների, որոնք, հետզհետէ, ժամանակի ընթացքում, մեր մէջ խախտել են ինքնայունի եւ կայունի գաղափարը։

Այս է պատճառը, որ մենք առաջապահն ենք Արեւելքում, ամէն տեսակ նորութիւն շուտ ընդունելու, իւրացնելու եւ տարածելու։ Լաւ հաղորդիչ ենք ու փոխանցող, բայց վատ հնարիչ ենք եւ պակաս ինքնատիպ։

Հայի անհանգուրժելիութիւնը նշանաւոր է, բայց այդ առաջ է գալիս ո՛չ թէ նրա փոքրոգիութիւնից ու ճղճիմութիւնից, այլ մրցակցութեան թուլութիւնից։

Պէտք է խոստովանենք, որ մենք, ընդհանրապէս լայնախոհ չենք, որովհետեւ մեր իմացապաշտութիւնը յաճախ տեղի է տալիս ուժեղ զգայնապաշտութեան։

Ինելով խորհրդապաշտ, վիպապաշտ եւ անզուգական ճարտագրապաշտ, հայի փորձնականն եւ վերլուծող միտքի ուժը, տակաւ առ տակաւ, նւազել է։ Մեր գրականութիւնն ու արուեստը պերճախօս ապագայ են մեր զգայնապաշտութեան գերակշռութեան։

Մեր ընտանիքի, վարքերի, բարքերի եւ ազգային արժէքների պահպանողականութիւնը գիտակցական չէ, այլ բնազդական, իսկ մեր բնազդը սուր է եղել այնտեղ, ուր մեզ նախորոշուած է եղել ֆիզիքական ոչնչացում, սակայն տկարացել է, նոյնիսկ բթացել է հոն, ուր մեզ սպառնացել է մէյ ու մէյ վտանգը։ Այս փորձութեան մենք յաճախ ենք հնթարկւել ու տեղի տւել՝ շնորհիւ անբնադատ, աստիճանական-բարեշրջական պրոցեսի։

Այս՝ պարզօրէն նշանակում է, որ մեր ազգային ինքնապահպանման մէջ՝ գլխաւոր գերակատարը ոչ թէ եղել ենք մենք, այլ արտաքին գործօնները։ Մի բան, որ ապացուցանում է մեր գիտակցութեան տկարութիւնը, այսպիսով, մեր ինքնապահպանումը դառնում է պատահական երեւոյթ, եւ ոչ երբեք բնական ու տրամաբանական հետեւանք։

Ցայտնի է, որ Հայը օտարամոլ է եւ մերձաւորամերժ։ Այս բացասական ինքնավստահութեան շնորհիւ, Հայը իր դժբախտութիւնների եւ անյաջողութիւնների գրդիչները տեսնում է միմիայն իրենից դուրս, ուրիշի մօտ, եւ ո՛չ բնաւ իր իսկ մէջ։ որովհետեւ, ինչպէս ասացինք, ինքնադրադարձման հակումը, համարեայ, բացակայում է նրա մէջ։

Մենք վերին աստիճանի խրստապահանջ ենք ուրիշների նկատմամբ, բայց ծայրաստիճան թոյլատու եւ լայնախոհ՝ մեզ հանդէպ։

Հայը, իւրայինների նկատմամբ, անզիջող է ու հատուցանող, իսկ օտարների վերաբերմամբ ներող, հանդուրժող։

Այս տխուր յատկանիշը, դարձեալ ժառանգութիւն է դառաւոր ստրկութեան, բայց, առաւելապէս, թւում է թէ արդիւնք է մեր ազգակցական, արիւնակցական մոլի հաւատամքի։ Այսինքն՝ օտարների արած վատութիւնը մեզ համար օրինակնագած է, դարձած բնական եւ երեւոյթ, իսկ մօտիկի կամ մերձաւորի կատարած չարիքը մենք համարում ենք անբնական, աննորէն, հետեւաբար ըմբոստեցուցիչ։

Շատ է խօսւում Հայի հայրենասիրութեան մասին։ Իմ ապրածները եւ փորձառութիւնը ինձ բերել են այն տխուր եզրակացութեան, որ Հայրենիքը մեզ համար ոչնիւթական,ընկերային եւ անխուսափելի գործօն է, առանց որի մենք ներշնչւում ենք, այլ մի տեսակ հոգեւոր, գեղագիտական ըմբռնում։ Դրա համար է, որ Հայը, իր հայրենիքում, իր հողի վրայ, իր տանը աշխարհաքաղաքացի է կամ հակում է այդ գաղափարին, իսկ իր հայրենիքից դուրս, աշխարհի որեւէ ծայրում, նա կատարի ազգայնամոլ է, թթու հայրենասէր ու սիրազեղ հայրենաբաղձ։

Եսասիրութիւնը, փառամոլութիւնը եւ գոռոզութիւնը հայկական գծուն ախտերից են։ Առաջին ախտով վարակուած՝ Հայը ձգտում է ամէն գործ սկսել ու կատարել միայն մէկ պայմանով, որ նրա արդիւնքը անպայման ինքը վայելէ։ Երբ տեսնի, որ իր սկսած գործի արդիւնքը դուրս է իր կեանքի տեւողութեան սահմանից եւ ժառանգութիւն է մեր հետագնաց սերունդների, նրա եռանդը մարում է։ Գործունակութիւնը տեղի է տալիս լքումի եւ ունայնութեան։ Այս գիծը ընդհանրապէս մարդկային է, բայց մեզ մօտ այլանդակ ձեւ է առել։

Զոհաբերող է Հայը եւ առատաձեռն, երբ փառքը անհատական է, իսկ անտարբեր է ու կծծի, երբ փառքը սեփականութիւն է հանրութեան եւ հաւաքականութեան։ Այս է այն պատճառներից մէկը, գուցէ գլխաւորը, որ հաւաքականութեան մեծութեան մասին մեր ըմբռնումը ստորադաս է անհատական մեծութեան ըմբռնումին։

Քէֆստոնէութիւնն ու մահակռիւները, հաւասարապէս, աղարտել են մեր ազգային անհատականութեան դիմագծութիւնը։ Առաջինը մեզ անձնատուութեան հրաւէր է բերել, իսկ երկրորդը՝ մեզ ստրկացրել է։

Ու այս երկու հզօր ուժերի մաքառման ճամբին, մենք տուրք ենք տւել ե՛ւ մէկին ե՛ւ միւսին։

Այսօր ձգտում ենք նոր հաւատանքի, նո՛ր կրօնի եւ այդ՝ ներկայ դարում, ո՛չ այլ ինչ է, եթէ ոչ Ազատ ու Անկախ Հայրենիքի պաշտամունքը։

Միայն եւ միայն Հայրենիք ստեղծելու գաղափարի իրականացման մէջ է, որ Հայը իր ուրոյն, ազգային դէմքը պիտի կերտի, ազատւելով Թուրքից, Պարսկից եւ Ռուսից փոխ առած յօրի գծերից, որոնցից դեռ ժանտահոտ է փչում։

ՈՒՆ

ԳԱՐՇԵԼԻ ՓՐՈՎՈՔԱՍԻՈՆ ՄԸ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Մեր նախորդ թիւով Միհրան Աղազարեան, յայտնի հայ լիտըրը, հնչակ կուսակցութեան մասին գովեստով արտայայտուեցաւ եւ Դաշնակներու մասին ալ խիստ աննպաստ յարձակումներ ըրաւ։

Աղազարեան շարունակելով ըսաւ.

«Լիբանանի ազգային երեսփոխանական ժողովը ընտրուած միջոցին, Գարանթինայի կողմը գտնուող Հայերը շատ մեծ հաւակրանք եւ վստահութիւն ցոյց տուին ինձ հանդէպ եւ փափաքեցան իրենց ընարելին ընել զիս, որովհետեւ հոն մեծամասնութիւնը հնչակներ են, որոնք ուրիշ բան չեն մտածեր բացի Լիբանանցիներու հետ սիրով եւ եղբայրօրէն ապրելու օգուտէն. անոնք Լիբանանցիներու հետ ձուլուելով սիեւնոյն հայրենիքի վրայ ապրելէն տարբեր հոգ չունին։ Դաշնակ թեկնածուները սակայն այդ հիւղակներուն մէջ չարաչար պարտուեցան եւ հոն գտնուող 2,000 ձայնէն միայն 500 ձայն կրցան ստանալ»։

— Շիտակ է, լաւ է, բայց այս անցած խնդիրներէն հիմա վազ անցնինք եւ նոր հարցի մասին խօսինք. հիմա ի՞նչ կը մտածեն Հայերը։

Դարձեալ կը շարունակէ Միհրան.

ՊՀԱՄՏՈՒՆԻ ԲՈՆՖԷՐԱՆՍԸ

«Հայ քաղաքականութեան այսօր ամենակարեւոր խնդիրը, Հայերու քիւրտ ապստամբութեան հանդէպ ունեցած դիրքն է։ Ինչպէս ծանօթ է, Քիւրտերը կ'ուզեն վան, Պիթլիս, Մուշ, Տիարպէքիր կուսակալութիւնները՝ կազմելու համար անկախ Քիւրտիստանը։ Այս տարածութիւնները հիւսիսային Սուրիայէն շատ հեռու չեն, ուր Հայերուն օճախ հիմնելու ծրագիրներ կը մշակուին։ Այս պատճառաւ Հայեր եւ մանաւանդ Դաշնակները, շատ կարեւորութիւն կուտան քրտական ապստամբութեան։ Դաշնակները, այդ նպատակով, Պհամտունի մէջ քոնֆէրանս մը ընելու համար հրաւէրներ ղրկած են իրենց Եգիպտոսի, Ամերիկայի, Պաղեստինի, Պուլկարիոյ, Րումանիոյ, Սուրիոյ եւայլն պատասխանատու ներկայացուցիչներուն։ Այդ քոնֆէրանսի մէջ օրակարգի եւ խորհրդակցութեանց նիւթ պիտի կազմեն երեք գլխաւոր կէտեր, որոնք հետեւեալներն են.—

1.— Ի՞նչ դիրք պիտի բռնեն Հայերը քրտական ապստամբութեան հանդէպ եւ այդ շարժումը հայկական օճախին համար օգտակա՞ր է թէ վնասակար.

2.— Մինչեւ որ ստեղծուի հայկական օճախը, Ամերիկայի հովանաւորութեան տակ գտնուող Հայերը ի՞նչ քաղաքականութիւն պիտի ունենան.

3.— Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ գտնուող Հայերը իրաւունքներուն եւ գործերուն պաշտպանութիւնը տեղակա՞ն թէ՝ հովանաւոր տէրութեան պիտի յանձնեն։

«Այս երեք կէտերը քննութեան Չայ Քոնֆէրանսին մէջ, Պհամտուն, կամդեռ կը քննեն, որովհետեւ այդ գումարումը սկսած է 10 օր առաջ, գուցէ ցարդ վերջացած ըլլայ։ Ծանօթ է որ Հայերը Սուրիոյ մէջ անկախ հայրենիք ստեղծելու փափաք ունին. Հայերը կը տեսնեն որ իրաւունք ունին իրենք ալ այս երկրին մէջ հայրենիք մը ունենալու, որովհետեւ 100 հազար հոգի են։ Իրաւունք ունին կ'ըսենք, որովհետեւ Տիւրզիներէն շատ են, քանի որ անոնք անկախութիւն ունին, Հայերն ալ պէտք է ունենան, քանի որ Ալաուիթները իրենց կառավարութիւնը ունին, Հայերն ալ իրենցինը պէտք է ունենան»։

Շատ լաւ, կը հարցնէ խմբագիրը, ի՞նչ է ձեր կուսակցութեան դիրքը այս խնդիրներու հանդէպ։

«Մենք առանց բացառութեան, հակառակ ենք այդ տեսակէտներուն, որովհետեւ քրտական ապստամբութիւնը օտարներու կողմէ հրդեհուած է, որոնց հեղինակները Քիւրտերու կամ ուրիշներու օգտին համար չէ որ կ'ընեն, այլ իրենց մասնաւոր շահերու սիրոյն։

«Ժամանակը մեզ փորձառու ըրաւ։ Մենք 600 տարիներէ ի վեր կ'աշխատինք անկախութիւն ձեռք ձգել. շատ դիմումներ ըրինք մեծ տէրութեանց մօտ եւ շատ աշխատեցանք, բայց անօգուտ։

«Ռուս կառավարութիւնը որ սերպ, ռումէն եւ զարատաղցի ժողովուրդները ազատագրեց, Հայերուն երբեք չնայեցաւ, որովհետեւ Ռուսիոյ շահը այդպէս կը պահանջէր։ Ամէն անգամ որ Թուրքիայէն ինքը օգտուիլ կ'ուզէր, Հայերը կը զրդռէր եւ շարժուած ալ ստեղծել կուտար եւ երբ լրացնէր իր գործը այլեւս երեսը կը դարձնէր։ Հայ ժողովուրդի պատմութենէն կրնան շատ օգտակար դասեր առնել այն բոլոր պզտիկ ժողովուրդները, որոնք ազատագրութեան պայքար կը մղեն. Լիբանան, Սուրիա, Եգիպտոս, Հնդկաստան եւ Պաղեստին կրնան դաս առնել հայ պատմութենէն։ Եթէ այս ժողովուրդները լաւ մը հասկնան հայ ժողովուրդի պատմութիւնը, այն ատեն գիտեն թէ՝ ինչպէ՞ս պիտի շարժին իրենք։

ՉԵՆՔ ՀԱՒԱՏԱՐ ԱՅԼԵՒՍ

«Շատ խոստումներ լսելէ եւ խաբուելէ վերջ, մենք այլեւս հակառակ ենք. մեր Քոնֆէրանսներուն։ Հայերը շատ լաւ ըրած են Լիբանանի հպատակութիւնը ընդունած ըլլալուն համար. մենք հիմա Լիբանան կը գտնուինք եւ եթէ հանդիստ կ'ուզենք, պէտք է Լիբանանի ժողովուրդին բարեկամ եւ հաւատարիմ ըլլանք։

ՄԵՆՔ 30,000 ՆԵՐ

«Լիբանանի մէջ մենք 30 հազար ենք, կը գործանանք ինչո՞ւ կարեւորութիւն չէք տար մեզի. ձեր մէջ գտնուող այսքան մեծ թիւով ժողովուրդի մը կեանքով ինչո՞ւ չէք հետաքրքրուիր եւ ձեր կառավարութիւնը այսքան անփոյթ կը գտնուի։ Միեւնոյնը կ'ըսենք նաեւ հովանաւոր տէրութեան։ Հայերն ալ Տիւրզիներու Ալէվիներու եւ այլ ցեղերու պէս պէտք է տեսնել։

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԸ

«Զարմանք պատճառող դէպքերէն մէկն ալ կաթողիկոսարանի խնդիրն է։ Հովանաւոր պետութիւնը մեզի ըսած է որ Լիբանանցի ըլլանք, անկէ վերջ երբեք արժէք չի տար մեզի եւ Լիբանանցիի պէս չի նայիր։ Օրինակները շատ են։ Կիլիկիոյ կաթողիկոսը ուղղակի Փարիզէն արտօնութիւն ուզեց կաթողիկոսութեան կեդրոնը Լիբանան հաստատելու համար, փոխանակ Լիբանանի կառավարութենէն ուզելու։ Փարիզ շուտով արտօնեց, առանց հարցնելու Լիբանի կառավարութեան։ Զարմանալի չէ՞ այս։ Բանտարկեալ մը եթէ հանրապետութեան նախագահէն ներում խնդրէ, ան իր աղերսագիրը ընդդ. դատախազին չի՞ ղրկեր «նոր կարծիքը հարցնելու համար։ Այս պատճառաւ կ'ըսենք որ այդ պահանջը պէտք էր Լիբանանի կառավարութեան ղրուէր։ Բարձր Քոմիսէրութիւնը կառավարութեան կողմէ Լիբանանի իրաւունքներուն այնքան անկարեւորութեան տրուիլը կրնայ զգուանք պատճառել։ Լիբանանեթէ մինչեւ հիմա չարթնացաւ, ժամանակ մը վերջ պիտի արթննայ եւ այդ շատ սարսռազդեցիկ պիտի ըլլայ։ Այս կերպ սխալ գործեր Հայերու սպանդանոցներուն պատճառ եղած են եւ մեր եւ Թուրքերու միջեւ կռիւներ ստեղծած եւ մեր պատմութիւնը արիւնաներկ ըրած են։

«Մենք Լիբանանի քաղաքացիները չե՞նք։ Լիբանանցի ըլլալով հանդերձ ինչո՞ւ հովանաւոր տէրութիւնը Լիբանանի կառավարութեան չի դիմեր մեր խնդիրներուն համար. ինչո՞ւ բարձր Քոմիսէրութիւնը ինքնագլուխ կ'ընէ այդ գործերը։ Իսկապէս զարմանահրաշ դէպքեր են ասոնք։

«Ուրիշ եւ աւելի զարմանք տուող բան մըն ալ կայ։ Կառավարութիւնը կ'արգիլէ հաւաքոյթներու գումարումը, մինչեւ որ իրմէ արտօնութիւն չառնուի. բայց ինչո՞ւ այնքան շատ կուսակցութիւններ կան որոնք ժողով կը գումարեն առանց արտօնութիւն առնելու։

«Լիբանանի կառավարութիւնը շատ անփութութիւն կ'ընէ. այս անփութութեանց երեսէն իրեն ապագային դժուարութիւններ պիտի ըլլան։

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

«Ժուրնալ տը Ժընեւ»ի վերջին թիւը եւ«Օտլու Եուրտ»ի սեպտեմբերի թիւը երկուքն ալ կը գրեն թէ ապստամբութիւնը կը շարունակուի Անդրկովկասի մէջ։ Ամէնէն աւելի ուժգին պայքար մը կը մղէ Ադրբէջան։ Հայաստանի մէջ Դիլիջանի եւ Զանգեզուրի շրջանները խռովութեան մատնուած են։

«Օտլու Եուրտ» կը հրատարակէ Ադրբէջանի Հանրապետական պատուիրակութեան մէկ խնդրագիրը, ուղղուած Ազգերու Դաշնակցութեան, ուշադրութիւն հրաւիրելու համար Անդրկովկասի եւ մասնաւորապէս Ադրբէջանի ապստամբութեան վրայ։

կարդացէք և Տարածեցէք ՅԱՌԱՋԸ

ԳԱՂՈՒԹՆԵՐ

ԲՈՒՐՔԻԱ

ԿԱԹՈՂ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒ ԸՆԴՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Յայտնի չէ թէ Պոլսոյ հայոց ո՛վ երբ պիտի ընտրէ կրօնական իր պատուիրակները, այս ընտրութիւնը կապուած է մէտ չորս պատրիարքներուն հետ, որոնք ընտրէնքի պէտք է ընտրուին ժողովէն։ Իսկ ժողովի մասին դուժարման արտօնութիւնը դեռ չէ եկած, եւ յայտնի չէ թէ ե՞րբ պիտի գայ։

Այս պայմաններուն տակ յայտնի չէ թէ Պոլիսը ինչպէս պիտի յաջողի ժամանակի կրօնական ընտրութեան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ԳԹՈՒԹԵԱՆ ՎԱՒԵՐԱՅՈՒԱԾ ԵՒ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ

Ամերիկահայ կարմիր Խաչի Պուլկարահայ Գործակալութեան ժողովէն ընտրուած կեդրոնական վարչութիւնը։

Միւս կողմէ, կարմիր Խաչի Պատգ. Ժողովը զնահատած է Պուլկարահայ Գթութեան ժրաջան գործունէութիւնը։

Պուլկարահայ Գթութեան Խաչի կողմէ Ամերիկայի գումարուած կարմիր Խաչի գաւառական ժողովին ներկայացուցիչ մասնակցած է Տօքթ. Ա.Բ. Բարսեղեան։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆԴՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Թեմական Խորհուրդի հրաւէրով Օգոստ. 24ին Սոֆիոյ մէջ գումարուած խորհրդական ժողովը, կաթողիկոսական ընտրութեանց շուրջ տեղի ունեցած խորհրդակցութեան ժողովէն ընտրուած կեդրոնական վարչութիւնը։

Եկեղեցւոյ Սահմանադրութիւնը պատշաճեցնել արդի քաղաքական պայմաններուն, հայեցի դրոշմը պահելով.

Ազգային եկեղեցական ընտրութեան անհրաժեշտութիւնը ընդունելով, պաշտօնական հետեւեալ տեսակէտները։

ա) Տէսերու արարողութեան եւ ժամերգութեանց կրճատում։

բ) Եկեղեցւոյ մէջ աղօթքներ հաւասար ընթերցում Ս. Գրքոյրի եւ յորդորական քարոզներ ունեցող ամէն նիւթի,

գ) Կուսակրօնութիւնը կամաւոր Աժուրի եւ ամուսնացած կղերի միջեւ խտրութեան դնել, արժանաւոր ամուսնացած եկեղեցականները բարձրացնել ծ. վարդապետի եւ եպիսկոպոսութեան աստիճաններուն։

դ) Հոգեւորականներու բարեփոխութիւն, միշտ նկատի ունենալով հայ եկեղեցւոյ պարզութիւնը, համաձայն ազգային հին կանոններու եւ Ժողովներու ոգւոյն։

Պուլկարահայութիւնը, ենթակայ թեմ մը ըլլալով ժամանակի անոր հոգեւորական ծախքերուն. իրմէ ներած չափով տարեկան ուղեգրոն 30000 լեվային կացուժով.

Խորհրդակցական ժողովը եզրակացութիւնները յանձնած Պուլկարահայ Թեմ. Խորհուրդներու լուրջ նկատառման, անոնց շրջաբերականով մը իրենց կէտերն ու թելադրութիւնները հաղորդեն իրեն, ամէնէն մինչեւ Սեպտեմբերի 5ը պէտք կարելի ըլլայ փութով նշանակել պուլկարահայ պատգամաւորները եւ անոնց պէտք սկսիլ անոնց ճամբորդութեան համար եղած աշխատութեանց։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՅՈՒՆԱՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱ

Արտաքին գործոց նախարարութիւնը պաշտօնագրով Յունաստան գտնուող Հպատակութեան խնդիրին մէջ կարծիքն ուզած է նախարարութենէն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ՄԵՐ ՕՐԵՐՈՒՄ

Ինչպե՞ս է վարվում Հայաստանի կառավարությունը Ղարաբաղի հարցում

Ղարաբաղի հարցը, որ ներկայումս ամենաարդիական հարցն է մեր հանրապետության համար, ինչպես հայտնի է, ներկայացվել է Ազգերի լիգայի խորհրդին։ Ինչպե՞ս է վարվում Հայաստանի կառավարությունը այդ հարցում։ Ինչպե՞ս է վարվում Ղարաբաղի հայ ժողովուրդը։ Ինչպե՞ս է վարվում Ղարաբաղի հայ ժողովրդի ներկայացուցիչ մարմինը՝ Ղարաբաղի ազգային խորհուրդը։

Ահա այդ հարցերի մասին է խոսում ընկ. Ա. Ղուկասյանը իր հոդվածում։

Ընկ. Ղուկասյանը ցույց է տալիս, որ Ղարաբաղի հարցը ներկայացվել է Ազգերի լիգայի խորհրդին Ադրբեջանի կողմից, որ Ադրբեջանը ներկայացրել է Ղարաբաղի հարցը որպես ներքին հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց։ Ադրբեջանը ներկայացրել է Ղարաբաղի հարցը որպես ներքին հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց։

Ընկ. Ղուկասյանը ցույց է տալիս, որ Ղարաբաղի հարցը ներկայացվել է Ազգերի լիգայի խորհրդին Ադրբեջանի կողմից, որ Ադրբեջանը ներկայացրել է Ղարաբաղի հարցը որպես ներքին հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց։

Ընկ. Ղուկասյանը ցույց է տալիս, որ Ղարաբաղի հարցը ներկայացվել է Ազգերի լիգայի խորհրդին Ադրբեջանի կողմից, որ Ադրբեջանը ներկայացրել է Ղարաբաղի հարցը որպես ներքին հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց։

Ընկ. Ղուկասյանը ցույց է տալիս, որ Ղարաբաղի հարցը ներկայացվել է Ազգերի լիգայի խորհրդին Ադրբեջանի կողմից, որ Ադրբեջանը ներկայացրել է Ղարաբաղի հարցը որպես ներքին հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ՄԵՐ ՕՐԵՐՈՒՄ

Ինչպե՞ս է վարվում Հայաստանի կառավարությունը Ղարաբաղի հարցում

Ղարաբաղի հարցը, որ ներկայումս ամենաարդիական հարցն է մեր հանրապետության համար, ինչպես հայտնի է, ներկայացվել է Ազգերի լիգայի խորհրդին։ Ինչպե՞ս է վարվում Հայաստանի կառավարությունը այդ հարցում։ Ինչպե՞ս է վարվում Ղարաբաղի հայ ժողովուրդը։ Ինչպե՞ս է վարվում Ղարաբաղի հայ ժողովրդի ներկայացուցիչ մարմինը՝ Ղարաբաղի ազգային խորհուրդը։

Ահա այդ հարցերի մասին է խոսում ընկ. Ա. Ղուկասյանը իր հոդվածում։

Ընկ. Ղուկասյանը ցույց է տալիս, որ Ղարաբաղի հարցը ներկայացվել է Ազգերի լիգայի խորհրդին Ադրբեջանի կողմից, որ Ադրբեջանը ներկայացրել է Ղարաբաղի հարցը որպես ներքին հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց։

Ընկ. Ղուկասյանը ցույց է տալիս, որ Ղարաբաղի հարցը ներկայացվել է Ազգերի լիգայի խորհրդին Ադրբեջանի կողմից, որ Ադրբեջանը ներկայացրել է Ղարաբաղի հարցը որպես ներքին հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց, որպես Ադրբեջանի ներքին գործերին վերաբերող հարց։

յէն փախուստի պատրուաքներ: Ահա եւ վերջինը: Կիրակի օր Ռուսիայէն Քալէ կը հասնէր փայտաբարձ նաւ մը: Նաւապետը լուր տուաւ տեղին ոստիկանութեան թէ նաւուն մէջ ունէր երկու ռուս պատանիներ, երկուքն ալ 19 տարու, որոնք գաղտնօրէն ներս սպրդեր եւ պահուրտեր էին նաւուն փորին մէջ եւ այն ատեն միայն երեւան ելեր էին, երբ հաստատեր էին թէ նաւը դուրս ելած է ռուսական ջուրերէն:Օրերով,ոչ կերեր, ո՛չ ալ խմեր էին: Փախստականները յայտնեցին ոստիկանութեան թէ անկասկած հրացանազարկ պիտի ըլլային,եթէ Ռուսիա վերադարձուին եւ պատրաստակամութիւն յայտնեցին, Ֆրանս. օասր լեգէոնին մէջ արձանագրուելու. բայց բժշկական քննութիւնը զիրենք անկարող գտաւ զինուորական ծառայութեան: Ռուսիոյ մէջ իրենց աշխատանքը չէր կրցեր զիրենք կշտացնել եւ երկարատեւ զրկանքով՝ մաշեր էին:

ՏՈՄՍԿԻ ՇՆՈՐՀԱՋՈՒԿ

Ռիկայէն կը հեռագրեն թէ սովետական կառավարութիւնը հրաժարեցուց Տոմսկին, որ վարիչն էր Ռուսիոյ քիմիական ճարտարաեւեւտին: Պաշտօնական հաղորդագրութիւնը կը պատրուակէ թէ Տոմսկի հիւանդ է: Ստալին հետզհետէ կը զտէ իր մարդիկը: Այսպէս Ռուսիոյ մէջ ոչ ոք կրնայ վստահ ըլլալ իր աթոռին ամրութեան:

Գերման ընտրութիւններէն վերջ

Այսօր և վաղը, Գերմանիոյ վարչապետը տեսակցութիւններ պիտի ունենայ գլխաւոր կուսակցութեանց պետերուն հետ: Արդէն տեսակցութիւն մը ունեցաւ ժողովրդականներու պետին Տոքթ. Շոլցի հետ: Յաջորդաբար ընդունելու համար, հրաւէրներ ուղղած է ընկերվարական, ազգ. ընկերվարական եւ ազգայնական կուսակցութեանց պետերուն:

Այս տեսակցութեանց նպատակը չէ համերաշխական դահլիճ մը կազմել: Կ'ըսուի թէ վարչապետը կուսակցական պետերուն պիտի բացատրէ կարգ մը բարեփոխութեանց ծրագիրը, որ պիտի ներկայացնէ նոր խորհրդարանին:

Կացութիւնը կը մնայ անփոփոխ: Ներկայ դահլիճը որոշած է ամէն գինով եւ ի հեճուկս բոլորին, կառչած մնալ կառավարական աթոռին:

ՀԻՏԼԷՐ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Ընտրութիւններէն յետոյ, առաջին անգամ ըլլալով, ցեղապաշտներու պետն ու տեսաբանը Հիտլէր, առջի օր հրապարակաւ խօսեցաւ Միւնիխի մէջ:

Հիտլէր շեշտեց թէ խորհրդարանի մէջ ձեռք ձգուած աթոռները զէնք պիտի ծառայեն նուաճելու գերմանական հոգին: Յայտնեց թէ մտադրութիւն չունի կազմակերպելու պետական հարուած մը, բայց իր 107 քուէները չեն կրնար նրկատի չառնուիլ միւս քաղաքական կազմակերպութեանց պատասխանատու անձերուն կողմէ, որոնք չեն կրնար անգիտանալ ազգայնական ընկերվարականներու կամքն ու գոհացում չտալ անոնց պահանջներուն: «Այս մարզին վրայ, ըսաւ Հիտլէր, մենք բոլոր միջոցները, որքան ալ յանդուգն ըլլան, պիտի գործածենք, իրագործելու համար նպատակը, զոր կը հետապնդենք. իսկ նպատակը՝ պետական հարուած մը ստեղծել չէ, այլ նուաճել գերմանական հոգին:

*** Պերլինի քաղաքական կարգ մը շրջանակները կը հաւաստեն թէ բանակցութիւններ կը կատարուին Ազգայնականներու և Հիտլէրեաններու միջեւ,ձուլելու համար երկու կուսակցութիւնները:

Եթէ այս բանակցութիւնները յաջող ելքի մը յանգին, Խորհրդարանի մէջ ամէնէն զօրաւոր թիւը պիտի կազմէ աջը՝ 148 անդամներով (41 ազգայնական, 107 Հիտլէրեան), ընդդէմ ընկերվարականներուն (143): Այդ պարագային, համաձայն գերման սահմանադրութեան, խորհրդարանի եւ գլխաւոր յանձնախումբերու նախագահութիւնը պիտի իյնայ աջերուն ձեռքը:

Քայլ մը դէպի Համաեւրոպա

Ազգերու Դաշնակցութիւնը քուէարկեց Եւրոպայի Դաշնակցութեան միութեան ծրագրի բանաձեւը, որով Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ եւրոպական 27 պետութիւնները կը հրաւիրուին իրր յատուկ յանձնախումբ՝ բաղկացած իրենց ներկայացուցիչներէն, հետապնդել ծրագրին ուսումնասիրութիւնը: Այդ ծրագրին ուսումնասիրութեան նախնական տարբերը կը նկատուին 1930, Մայիս 17ի Ֆրանսական յիշատակագիրը եւ պետութեանց կողմէ անոր տրուած պատասխանները:

Յանձնախումբը պիտի կրնայ ըստ իր գնահատութեան, ծրագրին ուսումնասիրութեան համար, գործակցութեան հրաւիրել նաեւ ոչ-եւրոպական անդամ-պետութիւններն ու եւրոպական ոչ-անդամ պետութիւնները: Ուսումնասիրութեան արգիւնքը պէտք է ներկայացուի յառաջիկայ տարի, Ազգերու Դաշնակցութեան:

*** Ազերու Դաշնակցութեան անդամ ընտրուեցան նաեւ Իրլանտա, Կուաթէմալա եւ Նորվեկիա:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

CABINET DU RHONE

Lyon — 56, Rue Centrale, 56 — Lyon

R. C. Lyon A. 82,430 (près Place des Jacobins), Tél. Franklin 04-84

Տէր եւ Տնօրէն՝ Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՈՐԴԻ

Կարող փաստաբաններու գործակցութեամբ կը ստանձնենք ամէն կարգի դատեր, բոլոր դատաբաններու առջեւ: Արագ եւ մատչելի պայմաններով կը հայթայթուի Ֆրանսա մտնելու հրամանագրեր. կը կատարուի քաղ. ամուսնութեանց, նահիւրասիզասիոնի, ամուսնալուծման, բաւոքոի եւ բոլոր հիւպատոսարաններու մօտ՝ վիզէի, ինքնութեան թուղթերու կանոնաւորման գործողութիւններ: Զանազան լեզուներով թարգմանութիւններ եւ խմբագրութիւններ: Կանխիկ եւ մասնաւճարներով կը հայթայթուի հող, բնակարան, եւ ամէն գործի յարմար վաճառատուններ: Ննպաստաւոր պայմաններով կը ստանձնենք կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ: Դատական հետապնդումներու եւ ամէն կարգի պաշտ. գործողութեանց համար կը տրամադրուի նօթէր, ավուէ եւ վաստաբան, որոնց գործակցութեամբ օրինական միջոցներով կը կատարուին ստանձնուած բոլոր գործերը: Արտասահմանէն եւ Ֆրանսայի ամէն կողմերէն նամակով կատարուած գիմումներուն շուտափոյթ գոհացում կը տրուի:

Գրասենեակը բաց է՝ կիրակի եւ տօնի օրերէն զատ ամէն օր՝ առաւօտները ժամը 8,30 էն 12, կէս օրէ վերջ՝ 2 էն 7: Խորհրդակցութիւնք միայն առաւօտները, կամ մասնաւոր ժամադրութեամբ:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ Ռուստոմ, Քրիստափոր, Հրազդան, Աղբիւր Սերոբ եւ Արծիւ խումբերու բոլոր ընկերները այս Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ օ Քլէր տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Իթալի: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ձեկոյց կ. կ.ի կողմէ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդաւատերով:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ Մարսէյլի եւ շրջանի բոլոր ընկերները այս կիրակի:Տեղը եւ ժամը կ'որոշուին տեղւոյն վրայ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Այս իրիկուն ժամը 8.30ին

Էմիլ Զոլայի թատերասրահին մէջ: Կը ներկայացուի՝

ՏԱՐՕՆԻ ԱՌԻՒԹԸ կամ ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈԲ

Գիները ժողովրդական

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ջ. Ե. Ռ. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Սալօն Էսքանեոլի մէջ:

Կը խօսին ՊՐ. ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ եւ ՏՕՔԹ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՄԱՏԵԱՆ

Մուտքը ազատ է

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Սեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յայտարարութեանց համար: Շահադրգռուողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը:

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ-ՔՈՒԼՈՆՊԻ փոթորիկ խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին 33 Rue Emile Zola սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ՇԱՎԻԼԻի Արդութեան ենթակոմիտէի ժողովը այս կիրակի ժամը 4ին, Մոնփարնասի կայարանին դէմի սրճարանը: Ձեկոյց շրջ. ժողովի մասին:

ՍԱՐՍԷԼԻ Հրայր խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ընկ. Ալատինեանի բնակարանը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է: Ձեկոյց Շրջ. ժողովի մասին:

ԳՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԵՄԱԵԱՆ վարժարանի նախկին երկսեռ սաները ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Ժլորիա ճաշարանը, 61 Mr. le Prince. Կարեւոր օրակարգ:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ձէննկիլէրի հայր. միութեան բացման հանդէսը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին 6 Bld. Carnot, Փիլիպոսի սրճարանին մէջ: Բանախօսութիւն, երգ եւ անակնկալներ:

Ջ. Ե. Ռ. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղի վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր ամբողջ անդամները այս կիրակի առաւօտ ճիշդ ժամը 10ին միութեան ծանօթ հաւաքատեղին:

ՈՒԻԼՖՒԱՆԻ Հայրենակցական միութեան ժողովը այսօր Ուր. իրիկուն ժամը 9ին, Լա Փըթիթ Սուրսի մէջ: Մէթրօ՝ Օտէոն:

ԼԻՈՆԻ Զարսանճաղի Հայր. Միութեան մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 2ին Էմիլ Զոլայի սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Արձանագրուիլ փափաքողներէ կը խնդրուի ներկայանալ նոյն օրը:

ԸՆԿԵՐԱԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՒԱՔԵՐՈՅԹ

Կազմակերպուած Իսի-լէ Մուլինօ Պիյանքուրի Զաւարեան ենթակոմիտէի կողմէ, ընկեր Սուրէնեանի մնկման առթիւ: Այս կիրակի իրիկուն ժամը 5ին 28 Rue Nationale, Նաւավարեանի ճաշարանը: Մուտք 10 ֆր.: Հաղորդակց.— Փորթ տը վէրսայլէն եւ Օփէրայէն առնել թիւ 32 թրամուէյ եւ իջնել Փլաս Նասիոնալ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կարօ կարպուչեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. *Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան:*

— Կը փնտռեմ հօրեղբօրորդիս Յարութիւն Մուխպիրեան (Եոզկատցի) որ 1921ին կը գտնուէր Հալէպ: Անկէ ի վեր լուր չունիմ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Հայկակ Մուխպիրեանի, Villa Anlis Varduron Bas, St. Antoine Marseille: *Ասերիկահայ թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բաբերդի Հայր. միութեան հանգանակութիւնը ի նպաստ Բլուր գիւղացի Աբշակ Ենովքեանի որ այժմ կը գտնուի Մելանիկ:

Վ. Քիւրքճեան, Ց. Ալանեան, Ց. Տէրոյեան, Ս. Թաֆայելեան, Ց. Տէր Մինասեան, Ե. Տէր Օհաննէսեան 50ական, Հ. Սարգիսեան, Ռ. Անտոնեան, Վ. Սաղրեան, Մ. Պապիկեան, Մ. Յարութիւնեան, Օ. Էօքսիւզեան, Գ. Ալանեան, Ս. Մելտոնեան, Ա. Տօնականեան 25ական, Ա. Ոսկանեան 30, Գ. Գաբրիէլեան, Հ. Սարգիսեան, Գ. Գազանճեան, Թ. Ալագեան 20ական, Պ. Պարոնեան, Տ. Ստեփանեան, Ղ. Քէշիշեան, Տօքթ. Շահպազեան 10ական, Ա. Տիւտիւլեան, Տիկին Է. Գէորգեան, 5ական, Վ. Շահիրեան 35, Հ. Պարսամեան 35, Ա. Իքգըրանեան, Մ. Ննաստասեան, Վ. Եսայեան, Տ. Թեւանեան, Ե. Թեւանեան, Գ. Թեւանեան, Հ. Բաշալեան 25ական, Բ. Համամճեան 40, Գ. Արզումանեան 40, Մ. Համամճեան 20, Ռ. Պալեան, Մ. Քինոսեան, Մ. Ժամկոչեան, Գ. Պապիկեան, Գ. Ալաքելեան, Տ. Արապեան, Դ. Սարօեան, Ս. Սիրականեան, Ա. Մակարեան, Թ. Տէր Սարգիսեան, Մ. Ալաքելեան, Մ. Գայտանճեան, Պ. Ալագեան, Ա. Կիւրեղեան, Մ. Մնայեան, Փ. Ալաքելեան, Տ. Մակարեան, Մ. Մատինեան, Մ. Ասլանեան, Ա. Ասլանեան 10ական: Ընդ. գումար՝ 1235 ֆրանք:

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ: Իրիկունները Աբեւելեան նուագ:

Այցելեցէք, համոզուելու համար: Հարմարութիւն, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւ այլնի համար տրամադրելի սրահ:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ԶԱՓԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, ննջարան սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier — PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հայրեղ կերակուրներուն

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր չատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու: Աչքի բժշկութիւնը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov.

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէն

փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Ննարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթր. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմատիզ.) եւ վարիկի: Մասն. լապօռատուառ: Ռէնճամիտ եւ արագ խոր հրդեհակութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Երեքշ. 9—12.

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

Գործ *կը փնտռէ հայ սուէտի մը տնօրէնի մօտ: Դիմել Արուեստական ոտնամանի խոհանոցի աշխատատեղի հաւաքատեղին, 194 Fbg. St. Martin, Փարիզ (10).*

Կ'ուզուին *երկու ընտանիք սարքեր 25 տարեկան, նպարեղէնի խանութի մէջ աշխատելու համար: Ֆրանսերէնը գիտնալու ժամ է: Մնունդ եւ 400 ֆր. ամսական: Դիմել՝ Épicerie Française, 38 Rue de Bercy, Մէթրօ՝ Պէրսի:*

EMPIRE Միգոթք-Շօ՝ 37 Av.

ԾԱԽՈՒՐ է արդիական յարմարութիւններով օժտուած եւ հայ յաճախորդներ նպարեղէնի եւ գինիի խանութի բնակարանով մը: Գրի՝ 25 ժամանակի համար: Գին՝ վճարման եւ ապրանքներու թայֆա: Մանրամասնութիւնները կը տրուին: Մանրամասնութիւններ համար դիմել սեփականատիրոջ՝ Etablissement Tourret, 1 Rue Beaumarchais, փարիզ, Bastille:

Սիմիթներ

Անուան արժանի է այն սիմիթը որ պատրաստած է A. LA GARDE, 1 Rue St Lazare, PARIS (9e) Nord N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95-21

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
20
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
20 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1370 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԱՐԱՏԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

(ՆԵՐԿԱՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ)

Ըսմէթ փաշայի կառավարութիւնը քաղաքական ճարպիկութեամբ մը երկու արագ քայլեր առաւ։

Նախ, դիմեց Մ. Քէմալին եւ պահանջեց որ Թուրք Ազգ. Ժողովը գումարուի սեպտեմբեր 22ին։ Ակնյայտնի է, որ Ըսմէթ փաշայի կառավարութիւնը տնտեսական եւ քաղաքական տագնապի բերումով, հետզհետէ հողը կը կորնչցնէ իր ոտքերուն տակէն։ Ազգային ժողովի այս անակնկալ գումարումը ձեռնարկ մըն է դիրքերն ամրացնելու, երբ Ֆէթհի պէյի հոսանքը տակաւին զօրացած չէ։

Երկրորդ քայլը առաջինի անհրաժեշտ արգասիքն է։ Ըսմէթ փաշան, Ազգային ժողովի գումարումէն առաջ, սեպտ. 15ին, կարճ յայտարարութիւն մը ըրաւ ի լուր աշխարհի, թէ Արարատը պարտուած եւ քրտական ապստամբութեան դէմ սկսուած զինուորական գործողութիւնները վերջացած են։

Թուրքիոյ ներքին այս գալարումներու մասին մենք պիտի կ'ունենանք անդրադառնալու, երբ Թուրք վարչապետը Ազգային Ժողովին ներկայանայ։ Այժմ քննենք Թուրք կառավարութեան այն յայտարարութիւնը, որ կը վերաբերի Արարատի պարտութեան և ամփոփենք իրողութիւնները, տեսնելու թէ ի՞նչ ընթացքի մէջ է քրտական ապստամբութիւնը։

Մեր կարծիքով, Արարատի պարտութեան լուրը շինծու է եւ չի համապատասխաներ իրականութեան։ Բացատրենք թէ ինչո՛ւ։

Թրքական զօրաբանակները բազմաթիւ պարտութիւններէ եւ պատրաստութիւններէ յետոյ, ձեռնարկեցին սեպտեմբեր 1ի մեծ յարձակողականին եւ ըստ իրենց հաւաստումներուն, բարձրացան Արարատի բարձունքները։ Ամառուան երեք ամիսներուն, անոնք չէին կրցած այդ գործողութիւնները գլուխ բերել ու կը սպասէին, որ Քիւրտերը ձիւնէն ու ցուրտէն քշուած վար իջնէին եւ իյնային իրենց գիրկը։ Ու ահա, երբ ձիւնն ու սառնամանիքը տիրական են փոթորկալի Արարատին վրայ, Թրքական զօրագունդերը, Թնդանօթները շալկած՝ արդէն բարձրացած են անմատչելի սառնակոյտերուն վրայ...։

Ուշադրութեան առնենք այս ծանր գործողութիւններու մասին եղած զեկուցումները։ Թրքական կառավարութիւնը զինուժէնը չորս զեկուցում տուած է այդ առթիւ։ Առաջին.— «Յարձակողականը սկսանք»։ Երկրորդ, սեպտ. 8ին.— «Մեր զօրքերը խորտակելով թշնամիին դիմադրութիւնը, հասան մինչեւ ձիւնապատ շրջանը. վիրաւորուած են միայն չորս զինուորներ»։ Երրորդ, սեպտ. 13ին.— «Մեր գունդերը գրաւեցին առուցեալ գագաթները։ Ամազակներու ճնացորդները յուսահատօրէն կ'ամրանան ձիւնապատ ծերպերուն մէջ. ունեցանք միայն վեց վիրաւոր»։ Չորրորդ, սեպտ. 15.— «Արարատի զրսպման գործը վերջացաւ»։

Ահա՛ ամբողջը։

Ուրեմն թրքական գունդերը, այսինքն տասնեակ մը հազար մարդիկ, մագլցեցան Արարատի սառնապատ կողերն ի վեր, հասան չորս հազար մեթր բարձրութեան, շալակով բարձրացուցին թնդանօթներն ու գնդացիրները, և միայն տասը վիրաւոր տուին։ Թրքական իսկական զեկուցում։ Ըստ երեւոյթին, Քիւրտերը այդ ամբողջ կռիւներուն ժամանակ՝ իրենց գնդակները ուղղած էին Արարատի ժայռերուն...։

Այս պարագաներէն զատ, ուշագրաւ է այն, որ Թրքական հրամանատարութիւնը ոչ մէկ խօսք կ'ընէ իր գրաւած կարեւոր վայրերու մասին, և ոչ ալ այն տասը հազար Քիւրտերու մասին, որոնք Արարատի վրայ ամրացած էին։ Մենք գիտենք Թրքական հեռագիրներէն որ բոլոր ճանապարհները փակուած էին։ Ո՞ւր գացին այս ուժերը, որո՞ւ ձեռք կը գտնուի Քիւրտաստանի գիւղը, որ Արարատի ապստամբութեան կեդրոնն էր։ Ամէնէն վերագրաւման առթիւ Թրքական հրամանատարութիւնը այնքան շռնդալից յայտարարութիւններ ըրաւ Յուլիս 13ին։ Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ Արարատի պէս կարեւոր բերդի մը դէմ շաբաթ «յաղթանակ»ը այսքան լուութեամբ կը փակուի։

Երբ Թրքական զեկուցումները այս բոլորի մասին կը լռեն, մենք իրաւունք ունինք կարծելու որ Արարատը հակառակ իր տարած ծանր հարուածներուն՝ վերջնականապէս ընկճուած չէ։

Իսկ քրտական ապստամբութիւնը, իր ամբողջութեան մէջ առնելով, չի սահմանափակուիր Արարատով։ Դեռ մէկ շաբաթ առաջ, ըստ Թրքական տեղեկութիւններուն, Պուլանըքի շրջանի մէջ ապստամբութիւնը նոր ծաւալ ստացած էր։ Սասունը, Գնքեաբին եւ Շատախը Քիւրտերուն տիրապետութեան տակ կը գտնուին։ Վանի, Զիլանի եւ Վարդոյի մասնակի կռիւները կը շարունակուին։

Այս բոլորէն յետոյ, իրողութիւնը կը մնայ այն, որ Ըսմէթ փաշան ճարպիկ խաղով մը, ետ կը քաշուի Արեւելեան Նահանգներէն, ձմեռուան ձախողանքներէն սարսափելով։ Ու կը պատրաստնայ էնկիւրի, իրականին մէջ պարտուած, բայց հռետորական հաղորդագրութեամբ՝ «յաղթական»։

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՆԱԼԻՑ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մի՛տրան Աղազարեանի մատնութիւններու շարքը, որ լոյս տեսաւ արաբական մամուլի մէջ բացի «Յուսաբեր»ի խիստ դատապարտականէն, արժանացաւ (բարեբախտաբար) նաեւ ամկավար «Արեւ»ի դատապարտութեան։ «Արեւ» այդ առթիւ կը գրէ (սեպտ. 5 եւ 6).

Մեր արաբ պաշտօնակիցը «Մօքաթթամ» իր օգոստոս 31ի թիւով ընդարձակ թղթակցութիւն մը հրատարակած է Լիբանանի եւ Սուրիոյ հայութեան մասին։

Ամէն պարագայի տակ, այժմ մեզի հետաքրքրողը այդ «պետ»ին անձը չէ, այլ անոր յայտնած միտքերը, որոնց տակ — ինչպէս իր ըրած յայտարարութիւնները տեղ տեղ ցոյց կուտան — կուսակցական հակառակութենէ մնած ու պարարտացած անհիշտ թշնամութիւն մը, եղբայրադաւ ոգի մը եւ ազգավնաս գրգռութիւն մը կը տեսնենք եւ անոր դէմ կը յայտնենք մեր ամբողջ զզուանքն ու գայրոյթը։

Մեր վրդովումը աւելի մեծ է երբ մի ոմն Պազրեան (Ադազարեան «ց») աննեղելի գրգռութիւն մը կ'ընէ եւ ազգավնաս յայտարարութիւնները կը փռէ օտար Թերթի մը մէջ, եւ յատկօրէն կը տեսնուի Թէ իր այդ արարքը Թելադրուած է պարզապէս կուսակցական հաշիւներէ։

Այս տեսակ անարգ ընթացք մը — ո՛վ որ ալ եղած ըլլայ անոր հեղինակը, — արժանի է դատապարտութեան եւ հանրային պախարակութեան։

Նախ պիտի նշենք աւելի բան մըն է, ուրեմն, աննեղելի արարք մը, ուեւէ հայու համար ուեւէ պատճառով վնասել Սուրիահայ գաղութին խաղաղութեան եւ հանրային շահերուն։

«Մօքաթթամ»ի յիշած միհրան Պազրեանը (Ադազարեան «ց») ինքզինքին ծոյլ տուած է ո՛չ միայն հրապարակել այնպիսի խնդիրներ, զորս պէտք էր մեր մէջ պարտկէինք, այլ եւ խօսած է անձիդ եւ յերիւրածոյ բաներու մասին, քաղաքական նշանակութիւն ունեցող խնդիրներ՝ որոնք բնոյթը ունին կասկածելի դարձնելու ամբողջ հայ հոսանք մը եւ ատիկա վնասակար է ո՛չ Թէ մատնանշուած հոսանքին միայն — ինչպէս կը փափաքի հեղինակը — այլ եւ ամբողջ Սուրիոյ եւ Լիբանանի հայութեան ու հայ անուան։

Օտարի միջոցաւ եւ հրապարակաւ մատնանշուած այդ հոսանքը Հ. Ց. Դաշնակցութիւնն է, որ մա՛ր ալ հակառակորդն է, բայց ատիկա պատճառ մը չէ որ ծառանանք Պազրեանի եւ Պազրեաններուն դէմ, որոնք հակառակորդի մը անձին մէջէն, ամէնէն նոյկալի հարուածը կուտան Սուրիահայ գաղութին եւ հայ ցեղին։»

«Արեւ» անդրադառնալով Մ. Աղազարեանի ցուցմունքներուն Դաշնակցութեան քաղաքականութեան մասին, կը գրէ.—

«Ասիկա պարզ մատնութիւն չէ՞, եթէ իրական իսկ ըլլային այդ ըսածները՝ անհրաժեշտութիւն մը կա՛ր եւ ներելի՞ էր այդ բաները պարզել օտար Թերթի մը էջերուն մէջ։»

Կը սպասենք «Ապագայ»ի եւ իր միւս պաշտօնակիցներու եւս արտայայտութեան այդ մասին։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Խորհրդային վիճակ Թուրքիոյ մէջ

Յուսաբեր կը հրատարակէ հետեւեալ նամակը որուն ներկայ նամակն է Թրքական վարիչ շրջանակներուն մօտ լաւատեղեակ անձ մը։ Նամակը գրուած է Թրքական կեդրոնական քաղաքներէն մէկէն եւ կը կրէ սեպտեմբեր 1 Թուականը։

Ֆէթհիի եւ Ըսմէթի կուսակցութիւնները Թերթերու մէջ ամենախիստ եւ գէշ կերպով կը պայքարին իրարու դէմ։ Իրենց նախարարները եւ երեսփոխանները Եալովա կը գտնուին, ուր կը գտնուի այժմ նաեւ պայքարող կողմերու սպայակոյտը։ Ընդդիմադիր Թերթերը «Խալք»ի պակասութիւնները երեսին կը զարնեն։

Պրուսայի մէջ, «Եէնի կիւն» անունով Թերթի մը մէջ Թաղապետական պաշտօնեաներէն Համտի պէյ անուամբ «հերոս» մը Մուսթաֆա Քէմալին դէմ շատ խիստ յօդուած մը հրատարակած է. ոստիկանութիւնը փորձած է Թերթին ցրուումը արարգիլել, սակայն ժողովուրդը ոստիկանները տեղն ու տեղը բզկտած է։

Սամսունի մէջ ալ ծանր դէպք մը պատահած է, բանակը միջամտած եւ զօրախումբի հրամանատարը՝ հազարապետ Իսմայիլ պէյ՝ սպաննուած է. սպաննուած են նաեւ ուրիշ իներ հոգիներ եւ 28 հոգի ալ վիրաւորուած։ Ժողովուրդէն 500 է աւելի մարդիկ զինեալ լեռները քաշուած են իբր ապստամբներ։

Սամսունի նահանգիստին մէջ խարսխած «Իզմիր» Թորփիլահալածը ամբողջ ժամ մը լեռները ռմբակոծած է։

Արեւելեան Նահանգներու մէջ քրտական ապստամբութիւնը Քիւրտերուն նպաստաւոր ձեւով կ'ընթանայ։

Քէմալականները խիստ մտահոգ են։

Պոլսոյ «Վագըթ» Թերթը ցաւով կը յայտնէ, Թէ քրտական շարժումը մօտաւոր ապագայի մէջ ճնշել հնարաւոր պիտի չըլլայ»։

Թուրք եւ լիթուանական դաշինք

Բոլշեւիկեան «Թաս» գործակալութիւնը կը հաղորդէ Թէ Թուրքիոյ եւ Լիթուանիոյ միջեւ բարեկամական դաշինք մը կնքուած է Մոսկուայի մէջ։

Պաղեստինի խռովարարներու դէմ

Պաղեստինցի արաբ յեղափոխական մը՝ Սուպհի Քատրա, Երուսաղէմի մէջ դատապարտութեան ենթարկուեցաւ. հակակառավարական գործունէութեան մեղադրանքով։ Բրիտանական կառավարութեան դէմ Թուրքիկներ հրատարակած եւ անցեալ ամսու մէջ, առաջարկած էր, անցեալ տարուան հրէական յարդերուն տարեդարձը տօնել։ Այս անձին վրայ մեծ կասկածներ կը ծանրանան Թէ գործօն դեր կատարած է յարդերուն մէջ։

«Թայմզ» կը շեշտէ Թէ այս դատապարտութիւնը՝ Պաղեստինի կառավարութեան ներքին քաղաքականութեան մէջ երեւան կը բերէ նշանակելի փոփոխութիւն մը, քանի որ ան, ցարդ հանդուրժած էր ամէն գրգռութիւններու։

Գերական ընտրութիւններէն վերջ

Մինչդեռ կառավարական շրջանակները վերապահութիւն ցոյց կուտան սպագայ դահլիճի կազմին մասին, ազգայնական մամուլը հարցին կը մօտենայ ակոմոդեանններու կեդրոնացման Թելադրութիւններով ու ենթադրութիւններով։ Համագերմանական դաշին ջերմ պաշտպան «Տէօյչէ Զայթունկ» կը քարոզէ ազգայնականներու եւ Հիտլէրեաններու ձուլումը, որով պիտի կազմէին ամէնէն ուժեղ կուսակցութիւնը եւ պիտի կրնային պահանջել խորհրդարանի նախագահութիւնը։

Բայց Հիտլէրի Թերթը Միւնիխի մէջ, բացէ ի բաց կ'ըսէ Թէ նման ձուլում մը չի կրնար իրականանալ, քանի որ ազգ. ընկերվարականները յեղափոխական կուսակցութիւն մըն են, իսկ ազգայնականները յետադիմական։

Համպուրկի մէջ, Հիտլէրեան ղեկավարներէն մէկը ճառով մը կը յայտարարէ. «Կը հարցնեն Թէ ի՞նչ կ'ուզենք։ Կը պատասխանենք,—Ձիշդհակառակը այսօրուան կացութեան։ Այսօր, փափաք կայ սիրուելու Ֆրանսայէն։ Մենք կ'ուզենք նախ սիրուիլ Գերմանիայէն՝ եւ հոգ չէ Թէ Ֆրանսան ատէ մեզ։ Մենք դիկտատորութեան մը պէտք ունինք, փոխանցման շրջանի մը համար միայն։ Պետութիւնը պէտք է նպատակ մը տայ ազգին։ Մենք երկրին մէջ կը մտցնենք պարտադիր աշխատանքի եղանակը։ Մէկ ու կէս միլիոն երիտասարդ գերմաններ պէտք է որ տարի մը Գերմանիոյ ծառայեն, ինչպէս մենք չորս տարի միացինք ճակատները։ Ներքին եւ արտաքին քարոզչական մեծ շարժում մը երեւան պիտի բերենք։ Վէրսայլի դաշնագիրը եւ երնգլի ծրագիրը պէտք է ժէջտեղէն վերնան»։

*** *Պերլինի քաղաքական շրջանակները խորապէս յուզուած են, պերլինեան Թերթի մը հրատարակութենէն։*

Թերթը կը յայտնէ Թէ Հիտլէր եւ իր կուսակիցները կը պատրաստուին շատ մօտ ատենէն ձեռք ձգել կառավարութեան ղեկը, եւ այս նպատակին հասնելու համար,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՔՐՏԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐԸ
(ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹԵՐ)

Հետեւեալ փաստաթուղթը հրապարակուած է Արարատի մէջ յուլիս 8ին, եւ ուղղուած քրտական կազմակերպութեան «մասնաճիւղերու պետին»։

«Գնահատելի են ձեր գործունէութիւնը, զոհաբերութիւնը եւ մեծ յաջողութիւնը։ Այս ծանր ճակատամարտի ընթացքին հերոսաբար կռուողներու անունը ազգին ծանօթացնելու համար հարկ էր, որ յայտնէինք Թէ՝ ո՞ր Թուականին, ո՞ր կռուին վիրաւորուեր կամ մեռեր են։ Ո՛չ այս եւ ոչ ալ ձեր գործունէութեանց ժանրամասնութիւնը ցարդ չեմ ստացած։ Ճակատներու շարժումներու մասին չափազանց կարեւոր է ձեր տեղեկագրերու շտապ առաքումը։ Պայազիտի ճակատի յարձակումներու եւ յաջողութեանց մասին շրջաբերականներ կան ներփակ։ Ժողովուրդը շնորհաւորէք։

«Արաբլըխի եւ Պաշքենտի գրաւման մասին Ղըզըլպաշ գաւէներուն գրուած եւ դրական պատասխան ստացուած է. այդ եւս ձեզ աւետելու բախտն ունեմ։ Հինգ տարուան պայքարի ընթացքին իրենց մեծ հերոսութիւնները ուրիշներուն հաշուոյն արձանագրած հերոսական ձիւրան ցեղը այս անգամ Զիլան, Արճէշ, Ապաղայի յարձակումներով քիւրտ ժողովրդի եւ անոր ներկայացուցչին՝ «Հոյպուն»ի գնահատանքին ու շնորհաւորութիւններուն կ'արժանանայ։

«Կռուի ընթացքին դժբախտաբար, նահատակուած են Ատվի Ամքիէն(?), եւ Լոզօն, իսկ Ֆէյիզէնդէ պէյ Թեթեւ վիրաւորուած է։ Առանձին նահատակ մըն ալ ունինք՝ Շէյխ Ապտէլ Օչադդէդի հօրեղբօր որդիներէն։

«Բանի մը օրէ ի վեր Տեաթին-Ալաղաղ ուղղութեամբ Թնդանօթի ձայներ կը հասնին։ Ի՞նչ է այդ։

«Ընդհանուր ճակատներուն յարաբերութիւնը լաւագոյն կեր. պով ապահովեցէք եւ օրը օրին տեղեկագիրներ կազմեցէք։

«Էվին փաշա գատէներուն, Նատիր, Մէլֆէտտին պէյերուն, Ծարս աղային եւ մեւս զինակիր եղբայրներուն բոլորին բարեւներս եւ յարգանքներս։ Այս օրերուն գործակալ պիտի շարունակենք մեր յարձակումը Պայազիտ իգտիր ուղղութեամբ։ «Աստուած ոյժ եւ կարողութիւն տայ կռուողներուն։

«Թուրքերէն գրաւուած Թընդանօթները իրենց բոլոր մասերով անթերի են։ Գրաւումէն անմիջապէս յետոյ Պայազիտի կայարանին Թրքական զօրաժամին վրայ, քանի մը ռումբ արձակուած է։ Շատ կարող չաւուշ մը կայ Թնդանօթաձիգ, իրզրումցի է. մինչեւ մեր կռուին վերջը մեզմէ չբաժնուելու եւ ծառայելու խոստում տուած է։ Առնուած գերիները էյրիի մէջ կը պահուին։ Ձեր գրկելիք տեղեկագրին մէջ առանձին-առանձին յիշատակեցէք. ո՞վ, ո՞ւր եւ ինչքա՞ն գերի առնուած է— սպայ, պաշտօնեայ—անուններըՙ Գրաւուած զէնքն ու ռազմամթերքը, տեսակը եւ քանակը, քանի՞ հեռախօս, գերիներու հանդէպ ձեր ցոյց տուած վերաբերումը։ Ձեզի պատկանող շրջանակը հեռագրով ու հեռախօսով իրարու միացուցէք։ Տեղեկագիրները ճշդտ ժամանակին հասնելու մասին Ջանք ըրեք։ Ի՞նչ անց ու դարձ կայ Վանի եւ Ջուլամերկի շրջանը»։ (Ստորագրուած)

«Հոյպուն»ի գինուորական արտակարգ լիազօր».

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԵՐՍ ԵՒ ԴՈՒՐՍ

ՆԵՐՔԻՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ

Համարեա վաթսունական թուականներէն 16րդ հատազուարը, երկրի տնտեսական զարգացման արագ յաջողութիւնը ապահովելու համար, կը թելադրէ առանձին թափով իրագործել «Հնգամեակը Քոր Տարում» ներքին ընդհանուր փոխառութիւնը։ Առանց այս ձեռնարկի յաջողութեան, կը ծանրանար ո՛չ միայն երկրի արդէն իսկ քայքայուած տնտեսութիւնը, այլեւ հնգամեայ տնտեսական ծրագիրը կը դատապարտուէր անյաջողութեան։ Որովհետեւ համաձայն իրենց նախահաշուին, արդիւնաբերական որոշ ձեռնարկներ պիտի կատարուէին բացառաբար փոխառութիւններէն ստացուած գումարներով, որուան ըլլալով որ տարբեր ուղղութեամբ անհնար է գումարներ ճարել։

Համաձայն «Խ. Հ.»ին այս փոխառութիւնը «վիճախարի ինչ-գամեակի կատարման հիմնական օղակներից մէկն է։»

«Հարիւր միլիոնաւոր բուբլիներ պէտք է տայ այդ փոխառութիւնը հնգամեակի երրորդ տարում երկրում նոր գործարաններ, հիդրոկայաններ եւ երկաթուղիներ կառուցելու համար։ Նախատեսուած իւրաքանչիւր երեք գործարաններից մէկը պէտք է կառուցի այդ փոխառութեան հաշիւին» (Օգ. 29)։

Ժամանակին խօսելով այս կարեւոր ձեռնարկի մասին, խորհրդային աղբիւրներէն առնելով կ'ըսէինք թէ կառավարութիւնն ու կուսակցութիւնը «բանուորութեան եւ գիւղացիութեան ինքնաբուխ եւ միահամուռ» պահանջն էր որ կ'իրականացնէին յանուն երկրի «սոցիալիստական շինարարութեան»։

Ասով մէկտեղ միշտ նոյն աղբիւրներէն օգտուելով կասկածելի կը գտնենք ներքնաբուխ այդ տրամադրութիւնները, նկատի ունենալով ժամանակաւորապէս տնտեսական անմխիթար պայմանները։

Ամիսներ ետք, այսօր երբ արդէն ձեռնարկը գործադրութեան է դրուած եւ պէտք էր որ միահամուռ ցանկութիւնները կեանքի մէջ արդիւնաւորուէին, ճիշդ հակառակ իրողութիւններ են որ երեւան կուգան։

Նախ, ինչպէս առաջ, այսօր ալ կը կրկնեն թէ փոխառութիւնը «բաց է թողել Մոսկուայի, Լենինգրադի եւ պրոլետարական միւս կեդրոնների բանուորութեան պահանջով»։ Անիկա սակայն պատճառ մը չէ յայտարարելու նոյնպէս, որ «փոխառութեան իրագործումը թոյլ է ընթանում»։

Ըստ երեւոյթին, հակառակ բոլոր խորութիւններուն այս փոխառութիւնը մասնաւորապէս Անդրկովկասի մէջ չի խանգարուեր եւ չիշատագրուեր ժողովրդական լայն խաւերը։ Խորհրդային հեռագրական գործակալութիւնը Թիֆլիսէն կը հաղորդէ.

«Անդրկով. Ֆինժողկոմատի տւեալների համաձայն, «Հնգամեակը չորս տարում» փոխառութեան բաժնեգրումը Ա. Ս. Խ. Ֆ. Հ. գիւղերի մեծ մասում դեռ եւս չի սկսել, կամ ընթանում է շատ թոյլ եւ նիւթական ոչ մի արդիւնք չի տալիս։ Մի շարք գաւառներից հաղորդում են, որ մինչեւ օգոստոսի 2րդ կիսամեակը փոխառութեան իւրացման աշխատանքը գիւղում չի ծաւալուել, իսկ մի քանի գաւառներում (Գանձակ, Ղուբայ, Սալեան, Երեւան, Ախալքալաք եւ այլն) մինչեւ իսկ դիրեկտիվ կազմակերպութիւններն էլ չեն պատրաստուել կամպանիայի համար։»

Նոյն իրողութիւնը կը ժամանակնշէ «Խ. Հ.» հետեւեալ ձեւով.

«Հայաստանում Ալլաֆվերդիի ջորաքիդրոկայանի ու նման մի քանի վայրերում վերաիսկիզ Թւերի իւրացմանը բանուորները բուռն ակտիվութեամբ են վերաբերուել։ *Սակայն բոլոր վայրերում այդպէս չէ։* Նոյնիսկ բանուորական շրջաններում փոխառութեան իրացմանը գործի գլուխ անցած բիւրոկրատները կարեւորութիւն չեն տալիս փոխառութեան Հայաստանի կոնտրոլ Թիւերը ենթակայ են լուրջ վտանգի։ *Իրացման գործում մասնաւորապէս չափազանց լեթ է մնում գիւղը» (Օգոստ. 29)։*

Այս պաշտօնական խոստովանութիւնները աւելորդ անգամ մըն ալ կը հերքեն ժողովրդի կամաւոր պահանջը փոխառութեան մասին, եւ ընդհակառակն կ'ընդունին բացասական եւ չկամ տրամադրութեան փաստերու գոյութիւնը, մասնաւորաբար գիւղացիութեան մէջ։

Բանուորական շրջաններուն մէջ, որոշ չափով առաջացած են փոխառութեան արձանագրութեան աշխատանքները։ Այս իրողութիւնը սակայն պէտք չէ բացատրել բանուորութեան դրական վերաբերմունքով։ Որովհետեւ բոլոր գործարանները եւ արհեստանոցները ընդհանրապէս պետութեան սեփականութիւնն ըլլալով, ենթակայ են վերջինի անմիջական իշխանութեան։ Այս հարստութիւններուն մէջ, բանուորն ու պաշտօնեան ուղեն թէ չէ, ստիպուած են ոչ միայն արձանագրուիլ իրենց կարողութենէն վեր չափերով, այլ վճարել առաջին իսկ առիթ, իրենց ստացած աշխատավարձի փոխարէն։

Գիւղացիութիւնը, որ աւելի ազատ է այս կարգի կաշկանդումներէն, կը դժուարանայ արձանագրուիլ եւ վճարել։

Համայնավար իշխանաւորները գիւղացիութեան այս վերաբերմունքը կը վերագրեն «դասակարգային թշնամի»ներու աշխատանքներուն։

«Կուլակները, իտիոլոգ Դաշնակ կաշւից դուրս են գալիս բայշեւիկեան փոխառութեան իրացումը ձախողելու նպատակով։ Նրանք փորձում են իրենց ազդեցութեան տակ առնել աշխատաւորութեան յետամնաց տարրերին, վիժեցնել մեր վերիսկիչ Թւերի կենսագործումը դրանով իսկ ամրացնելու իրենց ձեռքերը եւ Թուլացնելու սոցիալիստական արշաւը։»

Դիտուելուր այս ամբոխավարութիւնը հեռու է անշուշտ իրականութենէն։ Նպատակը այս արդէն սովորական մեղադրանքին, ահաբեկման քաղաքականութիւնն է, որ պիտի գործադրուի անխուսափելիօրէն փոխառութիւնը իրականացնելու համար։ Այլ կերպ ալ դժուար է բացատրել արդէն, քանի որ ճիշդ այս նոյն խմբագրականին մէջ «Խ. Հ.»ը կը թուէ աւելի լուրջ եւ իրական բազմաթիւ պատճառներ։

«Նախ այն, որ վերեւից մինչեւ ցած իրացման գործով զբաղուող եւ նրան օժանդակող մարմինները ժամանակին նախապատրաստականաշխատանքներ չեն կատարել։ Նրանք փոխառութեան իրացումը դիմաւորել են սառը օպորտունիստին յատուկ անտարբերութեամբ, ինքնահոսի կարգով։

«Կուսակցական եւ տեղական մարմինների ղեկավարութիւնը փոխառութեան իրացման գործում շատ տեղերում մրանգաժայն բացակայում է։»

Եթէ լուրջ պատճառներ են ասոնք, պէտք է ընդունիլ ուրեմն, որ Հայաստանի բոլոր կազմակերպութիւնները, ժէջն ըլլալով «կուսակցական եւ տեղական մարմինները» դէմ են փոխառութեան յաջողութեան։ Իսկ նման եզրակացութիւն մը դէմ է ոչ միայն ժողովրդական տրամադրութիւններըդրական իմաստով բացատրելու բոլոր ճիգերուն, այլ եւ իրենց իսկ խոստովանութեամբ բոլորը մէկ ենթակայ են Դաշնակցութեան ազդեցութեան, քանի որ այս կուսակցութեան կը վերագրուի փոխառութեան հակառակ բոլոր շարժումները։

Այս բոլորէն անկախ սակայն, ձեռնարկի ձախողութիւնը եթէ հարկ է բացատրել, գլխաւոր տեղը պէտք է տալ երկու հիմնական պատճառներու, ա.) տընտեսական աննպաստ ընթացք տագնապը, որ անառարկելի թշուառութեան է մատնած մեր ժողովուրդը, եւ հետեւաբար պետութեան օգնելու հնարաւորութենէ զրկած, բ.) բնական անվստահութիւնը, որ կը խորանայ երկրի տիրող իշխանութեան հանդէպ, մանաւանդ իր վերջին տնտեսական ձախաւեր ձեռնարկներով։

Բնական այս պատճառներէն զատ աւելորդ պրպտումները ո՛չ միայն չբարեխաւեր կացութիւնը այլ եւ կը ծանրացնէ անընդհատ։

Բարիք սպասել այս կացութենէն միամտութիւն է, որովհետեւ եթէ համայնավար իշխանութիւնը սովորութիւն չունի առհասարակ իր ձեռնարկները համապատասխանացնել երկրի իրական կարողութեանն ու տրողութեանը, ան «բարեփոխանութիւն»ը ունի սակայն իր ուզածը ամէն գնով գործադրելու։

«Հնգամեակը չորս տարում»ի գտած թոյլ ընդունելութիւնը որքան ալ ապացոյց ըլլայ մեր ժողովրդի հակախորհրդային տրամադրութիւններու խտացման, այսուամենայնիւ անգօր միջոց է չեզոքացնելու ասկէ յառաջացած բոլոր չարիքները։

Ս. ԹՈՓՈՒԶ

ՑԵՂԻՆ ՁԱՅՆԸ

(500 երիտասարդներ եւ պատանիներ կը պատրաստուին Շ. Ց. Դ. շարքերը մտնել Հալէպի մէջ։)

Անխառն ուրախութեամբ կ'արժէ ընդհանրացնել շատ ուրոյզ եւ մխիթարական երեւոյթ մը, որ բացառիկ ձեւով եւ արժէքով երեւան կուգայ Հալէպի մէջ։

Այդ շարժումը հաւատացեալ եւ խոստմնալի պատանիներէն եւ երիտասարդներէն ծնունդ կ'առնէ, դառնալու համար մեր ներկայ անմխիթար օրերու մէջ յոյսի, լոյսի եւ ուժի ճշմարիտ աղբիւր մը։

Հակառակ մութ ու դաւադիր տարրերու թափած ջանքերուն, հակառակ յետադէմ ու անզգայացած կղերականութեան մղած մթին պայքարին ու հակառակ սիսի կաթողիկոսին կողմէ հաստատուած կիրակնօրեայ ծիծաղելի դպրոցներուն եւ կոնդակոզուածներուն, պատանեկութիւնն ու երիտասարդութիւնը, հաւատարիմ իրենց աւանդական եւ բնական կոչումին, տասնեակներով, հարիւրներով կը համախմբուին հայ ազատագրական շարժումը ղեկավարող Դաշնակցութեան նուիրական դրօշին տակ, առանց տատանումի եւ սակարկութեան։ Մանաւանդ առանց ակնկալութեան։ Այսօր հոս, Հալէպի մէջ, Հ. Ց. Դ. ենթակայ Միութիւններու մէջ կը հաշուուին 350 երիտասարդներ եւ պատանիներ, որոնք կազմակերպուելէ եւ իրենց կանոնագրական մարմինները ստեղծելէ վերջ, ամբողջութեամբ, սիրով ու հաւատքով, մտած են ազգեցութեանը տակ Հ. Ց. Դաշնակցութեան եւ անկէ առած իրենց մտաւոր, հոգեկան եւ բարոյական սնունդը։ Այս Միութիւնները կը ղեկավարուին տեղւոյս կոմիտէի կողմէն նշանակուած պատասխանատու ընկերներու կողմէ։

Երիտասարդներն ու պատանիները բաժնուած են զանազան Միութիւններու մէջ, որոնք իրենց կեդրոնատեղի ունին դաշնակցական ակումբներն ու հաստատութիւնները։ Միութիւններուն տրամադրուած են մեծ քանակութեամբ գիրքեր եւ պարբերականներ, հաստատուած են առանձին գրադարաններ, ուրկէ գիրքերը կը տարածուին շրջաններուն մէջ։ Ահա ձեռքիս տակն են ասոնցմէ մի քանիներու տարեկան տեղեկագրերը որոնք լի են ապագայ յոյսերով եւ խոստումներով։ Համաձայն այս տեղեկագրերուն, Միութիւններուն անդամակցողներու ընդհանուր թիւն է 344 այս թիւէն դուրս կը մնան զուտ Մարմնակրթական Միութիւններու մէջ խմբուած մեր ընկերներն եւ համակիրները որոնց թիւը 150է աւելի է։ Ընդուշտ, մեզի կը պակսին անհրաժեշտ ուժերն ու միջոցները անթերի կերպով այս ընտիր բազմութեան դաստիարակչական մեծ ու դժուարին գործը յաջողապէս առաջ տանելու համար։ Բայց եւ այնպէս, մեր սուղ միջոցներով իսկ, կրկին կարելի կը դառնայ օգտակար ըլլալ ապագայ հայութիւնը կազմող այս խոստմնալից երիտասարդութեան եւ պատանեկութեան։

Այս շրջանին աւագ ընկերները սոյն Միութիւններուն կարգած են 23 դասախօսութիւններ. իրենց հերթին, Միութիւնները կազմակերպած են գրական ասուլիսներ, Հանդէսներ, Թէյասեղաններ, երեկոյթներ, ներկայացումներ եւասլն։

Այս Միութիւններէն ամէնէն աւելի աչքի կը զարնէ Հ. Ց. Դ. «Քրիստափոր» պատանեկան Միութիւնը, որ ունի 75 անդամ, մեծ ու հարուստ գրադարան եւ բեղուն գործունէութիւն։ Իր գրադարանէն ամէն շաբթու Միութիւնը բաց կը թողու մէջին հաշուով 70 կտոր գիրք վարչութեան մէջ կը գտնուին գործունեայ եւ նուիրուած երիտասարդներ։

«Համազասպ» Միութիւնը կը գտնուի քէմփի մէջ, ունի 64 անդամ. իր գրադարանը Թէեւ համեստ է, սակայն մեծ ճիգ կայ զայն աւելի ճոխ դարձնելու։ Այս Միութիւնը անցնող ձմրան ունեցաւ կանոնաւոր դասախօսութիւններ։ Փետր. 18ին, Նահատակաց Ցօնին կազմակերպեց Հանդէսներ, 15 օր առաջ նոր Գիւղի, 2 Ո. Միութեան ակումբին մէջ ներկայացուց «Խանասորի Արշաւանքը», հոծ բազմութեան մը ներկայութեան,

Ջափահաս երկ. Որբերու Միութիւնը.— Հաստատուած Նոր Գիւղի մէջ ունի իր ակումբ.անդամներու ընդհանուր Թիւն է 130։ Նորակազմ այս Միութիւնը ներկայ շրջանին, տուաւ երկու ներկայացում եւ քանի մը Հանդէսներ. ունի իր ֆութպոլի խումբը։ Վերջերս, ուրախալի է շեշտել որ Մերձաւոր Արեւելքի Որբերու Միութենէն խումբ առ խումբ երիտասարդներ կը Հեռանան եւ կուգան ու կը մտնեն այս Միութեան մէջ։

Ժամանակին երկար գրած ենք Մերձաւոր Արեւելքի Որբերու Միութեան մասին, իրբեւ վտանգաւոր եւ Թունաւոր մէկ հաստատութիւն, ուր ամէն կերպով հայ որբին մէջ հայ հոգին կը սպաննեն։ Առանձին հրճուանքով կը յայտնեմ այսօր, որ գրեթէ բոլոր երիտասարդ եւ պատանի որբերը կը Հեռանան այդ Միութենէն եւ Հոն կը մնան ազգիկները միայն։

Երկու ուրիշ պատանեկան Միութիւններ, որոնց անունները առայժմ պէտք չեմ տեսներ Հրապարակել, իրենց մէջ կը Հաշուեն 85 անդամներ, ունին իրենց գրադարանները եւ կանոնաւոր գործունէութիւնը, — ասուլիսներ, դասախօսութիւններ եւ Հանդէսներ։

Անշուշտ Հոս կան տակաւին ուրիշ բազմաթիւ չէզոք եւ տարբեր գոյն ունեցող այլ Միութիւններ, որոնց մասին ուրիշ աը ուրիշով։ Մեր յիշատակածները կը գտնուին Հ. Ց. Դաշնակցութեան նախապատրաստական Միութիւններու մէջ։ Այս երիտասարդներուն եւ պատանիներուն Համար Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը իտէալ մըն է, երազ մը, որուն անունը դան Թրիֆուով ու երիթեմբ կը մօտենան։

500 երիտասարդներ տանիներ, առանց ակնկ մեր անպարկեշտ կորդներու անպարիսպ դատութեանց», թիթեռնկուգան ու խուռներամ բուին լոյսի, ջնջումի գազափարի այն չքեղ որ Դաշնակցութիւն կը

Համաձայն իրենց կան «սթաժին» եւ կազ պական կանոնագրի թեանց, այս Միութիւն խմբուած պատանիները տասարդները աստիճանա գան եւ վերջնապէս կը Հ. Ց. Դաշնակցութեան անդամներու մեծ ընտան

Հալէպ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

«Փուռնալ տիւ Քէռ» հրատարակած է Հոյպունի կեդրոնական կոմիտէի հետեւեալ պատասխանը, Թերթին կողմէ քրքրտական հարցին շուրջ, Էնկիւրիէն ղրկուած նամակի մը ի պատասխան։

Ահա Հոյպունի պատասխանը.—

Պարոն տնօրէն

«Փուռնալ տիւ Քէռ»ի

Պիտի Համձի՞ք աղնութիւնը ունենալ ձեր յարգելի Թերթին սիւնակները բանալու այն մէկ քանի ճշտութիւններուն, զորս Հարկ կը դատենք ընել Է՛նկիւրիէն ձեր Թղթակցութեան, որ XXX ստորագրուած էր եւ լոյս տեսաւ ձեր Թերթի 1930 օգոստ. 29ի Թիւին մէջ։

1.— Քրտական զինեալ ընդդիմութիւնը Թրքական տիրապետութեան՝ կը սկսի այն Թուականէն իսկ երբ այս տիրապետութիւնը ուզեց քիւրտիստանի գործերուն խառնուիլ, բռնաբարելով այն դաշնագիրը ուր կնքուած էր քիւրտ էմիրներուն եւ Թուրք Սուլթան Ա.ի միջեւ, 1514ին։

Եւրոպական բոլոր Հեղինակները որոնք ուսումնասիրած են քիւրտերը եւ անոնց մասին գրած, Համաձայն են, 1) Որ Թուրքերը բռնաբարած են իրենց յանձնառութիւնները քիւրտերու Հանդէպ, 2) Որ քիւրտերը զէնքով ընդդիմացած են Թուրքերու այս ձեռնմխութեան իրենց գործերուն մէջ։ 3) Որ քիւրտերը կ'ատեն Թուրքերը, 4) Համաձայնութիւն եւ սիրալիր յարաբերութիւններ երբեք չեն Հաստատուած արիական քիւրտին եւ թաթար Թուրքին միջեւ։

Կրնանք պատահաբար յիշել այս Հեղինակներէն մէկ քանին, ինչպէս՝ Տ Պուլգքա, Էրնէսթ Շանթրը, փրոֆ Շարմ, Տրիվըր Էկնիազարօֆ, Ճայսմիլ, Մարթէն Հարթման, Սըէքս. Թապաքավալէվսքի, Օսքար Ման, Մինորսքի, Մարաչախտ Հ. Մոլթքէ, Պ. Վիքթիին, Շըլաֆչի, Ջանէ, Ջորպաքի եւն։

2.— Քիւրտեւթուրք յարաբերութիւնները այսպէս ըլլալով իրենց առաջին չփումէն ի վեր իսկ, ճշմարտութիւնը խեղաթիւրել է ենթադրել Թէ քիւրտերը չեն սիրեր այսօրուան Թուրքերը, որովհետեւ Մուսթաֆա Քէմալ բարենորոգումներ մտցուց երկիրը եւրոպականացնելու Համար։

Նախ ճշդենք Թէ Մուսթաֆա Քէմալ բարենորոգումներ մտցուց կամ ուզեց մտցնել քիւրտիստանի մէջ։

Բարենորոգում ըսելով մենք կը Հասկնանք եւ կը կարծենք Թէ ամէն ուղղամիտ մարդ կը Հասկնայ դպրոցներ, Հաղորդակցութեան ճամբաներ, երկրագործական դրութեան կազմակերպութեան ձեռնարկներ, ինչպէս Հարստութեանց շահագործումէն աւելի գոյութիւն ունեցող տարարուեստներուն բարելաւ եւն.։

Արդ, մենք ապացուցած կարծենք որեւէ մէկուն բենաւ ապացուցանել Թէ ջոգներէն որեւէ մէկը, չնչին գործադրուած այլ ձեռնարկ ըլլայ։

Ընդհակառակն, ամէն մանուկներ ու կիներ ջարդուած են, գեռահաս աղջիկները բարուած են, կախաղանները նուած են, տարագրութեանքեր կազմուած, բանտերը են, դիակները փռուած են տիստանի կանաչեւէտ հովիտներուն։

Ահա Է՛նկիւրիէի Համալսարանի տութեան քաղաքակրթական ջոգներու զուգակշիռը։

Թուրքը որ արդէն Մահմուտի հրամանին փաթթոցը ֆէսով փոխարինած եւ այսօր ալ այս վերջինը կով կը փոխարինէ, ոչնչչ է ինքզինքը յարգող կարութեան մը եւ ժողովրդապարտականութեանց դիմ մին մէջ։

3.— Քիւրտերը կը Թուրքերուն դէմ ոչ Թհար որ չեն ուզեր կրթուիլ, այլ ընդհակառակն, որովհետեւ կ'ուզեն այն լուծէն որ աւերակ ցած է իրենց հայրենիքը եղած է ու կը շարունակէ միակ ու յաւիտենական դառը իրենց միջեւ կրթական յառաջդիմութեան, ձարուստի, արդարութեան եւ քակրթութեան առջեւ։

4.— Սուլթանութիւնը լիճայութիւնը, սահմանական կայսրութիւնը, տութիւնը, բոլոր վարչական փուլերը քիւրտերուն եղած են այնքան անհանդի որքան աղէտալի եւ նպատակ ունեցած են զայն կագնելու, ոչնչացնելու այլ յութիւնը իբրեւ ազգ, դելու անոր հայրենիքը քիւրտին համար, բոլոր նուներ եւ դրութեան թիւնները հիմէն չեն բերը։

Քիւրտ յեղափոխութիւնտական Ագգ. Լիկը՝ Հոյպունպէս նաեւ քիւրտ այն նասէրները որ կը կպմեն

ՇԱՐՔ, ԹԻՖԼԻՍ — ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ամէն տեսակ միջոցներու մասին մտածած են։ Այս նպատակով, Հիդլէրեաններ որոնց կեդրոնը Միւնիխ կը գտնուի, պիտի փոխադրուի Պերլին։ Կուսակցութեան յարձակողական ուժերը եռանդով կը զօրացուին։ Գերման բանակի կարգ մը սպաներ, իբր թէ այս նպատակով, խնդրած են հանգստեան կոչուիլ, գործելու համար Հիդլերի հրամանին տակ։

Միեւնոյն ատեն, Հիդլերեանները պնդելով որ Խորհրդարանի մէջ կը կազմեն ամէնէն ուժեղ կուսակցութիւններէն մէ. կը, պիտի փորձեն ձեռք անցընել ոստիկանութիւնը, պատերազմական նախարարութիւնը եւ գլխաւոր վարչութիւնները։ Եւ երբ վայրկեանը հասած նկատուի, տնտեսական տագնապն ու անգործներու թշուառութիւնը պատրուակելով, Հիդլեր պիտի փորձէ — հաւանաբար այս ձմրան — պետական հարուած մը երեւան բերել եւ գրաւել կառավարութիւնը։

Նոր կուներ Պուպէլի մէջ

Պուպէլի Օրէնսդիր ժողովին ընտրութիւններուն առթիւ, հնդիկ ազգայնականները փորձեցին խափանել քուէարկութիւնները։ Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ միջամտել եւ յարձակում գործել ամբոխին վրայ։ Յարձակումներու ընթացքին վիրաւորուած են մօտ 250 անձեր։ Ձերբակալուած են նաեւ 328 հոգի, որոնց 315ը կիներ են։

Կալկաթայի դատարանը ցկեանս աքսորի դատապարտեց Պէնկալի ոստիկանապետին վրայ մահափորձ կատարող հընդիկը։ Նոյն պատժին ենթարկուեցաւ նաեւ 18 տարու հնդիկ մը, որ անգլիացի մը սպաննած էր։

Ամերիկա կը պահանջէ Գերմանիայէն

Երէկ առաջին անգամ ըլլալով, Լահէյի Խաղաղութեան Պալատին մէջ նիստ գումարեց գերմանեւամերիկեան յանձնախումբը, որ պիտի քննէ Գերմանիոյ եւ Ամերիկայի միջեւ ծագած վէճ մը։ Վէճին տուն տուող պատճառն է 1916ին եւ 1917ին Ամերիկայի մէջ տեղի ունեցած ռազմանիւթերու պայթումը, զոր Ամերիկա կը վերագրէ գերման լրտեսներու եւ Գերմաններէն կը պահանջէ 40 միլիոն տոլար։

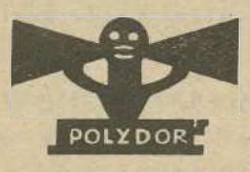
SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Phonos & Disques
Columbia

REGISTERED TRADE MARK

20 ՖՐ. 20 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Մեր փլաքներու ճոխ մէներանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէֆոններ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր։

AU · CISEAU D'OR

ԺՈՐԺ ՃԷՊԷՅԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԱՏ ԴԵՐՁԱԿ, ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

20 Ave. Camille Pelleton *Թէլ. 71—10* Col. Marsetille

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի հայ հասարակութեան, որ ստացած եմ Ֆէռնայիին եղանակի յարմար, բազմատեսակ ապրանքներ։ Մեր մօտ պիտի գտնէք տոկուն կերպասներ, մաքուր կար, անմրցելի գիներով։ Մէկ անգամ այցելելը բաւ է համոզուելու համար։

ԾԱՆՕԹ ԲԺԻՇԿ ՏՕՔԹ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

որ ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս կը գտնուէր՝ Փարիզ վերադարձած է եւ հաստատուած 54 Route de Saint - Leu et Deuil, La Barre, (S. et O.).

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ – POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Ակնքի մասնագէտը կ'ընդունի Գ., Ե. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։

Լ'ԻՒՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ

Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

21 Րիւ Քէսըրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ

Օթել Տիէօի հիւանդանոցին մօտը

Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց համար բացած եմ ներկայ. բարի խանութ մը, ուր կը ժաքրեինք եւ կը ներկենք գլեստեղէններ։ Մաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք։ Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՔԼԱՄԱՌԻ ՄԷՋ

Շոգեկառքի եւ ֆանրակառքի կայարաններուն մօտ

Արեւոտ եւ լուսաւոր դիրք։ երեք սենեակ, ճաշասրահ, խոհանոց, Cabinet de Toilette, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, կեդրոնական ջեռուցիչ եւ հեռաձայն։ Դիմել ամէն օր՝ 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

"ՅԱՌԱՋ,, ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

39 Rue Dunoir, Պ. TAIHBEի մօտ

եւ 226 Rue Boileau, Գործակալ Պ. ԿԷՆՃԵԱՆի մօտ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ Ռոստոմ, Քրիստափոր, Հրազդան, Աղբիւր Սերոբ եւ Արծիւ խումբերու բոլոր ընկերները այս Շորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ օ Քլէռ տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Իթալի։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ձեկոյց կ. կ.ի կողմէ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ Մարսէյլի եւ շրջանի բոլոր ընկերները վաղը կիրակի։ Տեղը եւ ժամը կ'որոշուին տեղւոյն վրայ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ջ. Ե. Ո. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ, վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին Սալօն Էսբանեոլի մէջ։

Կը խօսին ՊՐ. ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ եւ ՏՕՔԹ. ԴԱՐԵԳԻՆ ԱՄԱՏԵԱՆ

Մ ո ւ տ ք ը ա զ ա տ է

ՆՈՐ ԱՒԻՔ ՄԸ ԵԻՍ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳՈՐԾԸ

"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՏՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻԻՆ)

Տպագրութիւնը աւարտած չըլլալով, մինչեւ գրքին լոյս տեսնելը երկարաձգուած է երկու հատորներուն համար նշանակուած բացառիկ գինը 30 ՖՐԱՆՔ։

Գիրքը հրապարակ եւլէլէն վերջ Ա. եւ Բ. հատորները առանձին պիտի ծախուին 20ական ֆրանքի։

Ուստի փութացէք օգտուիլ այս նոր առիթէն։ Կանխիկ 30 ֆր. վճարողները պիտի ստանան երկու հատորը միասին։ Գաւառէն եւ արտասահմանէն փոստի համար ղրկել 2 ֆր. աւելի։

Դիմել հրատարակչին՝ Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe), Հեռաձայն՝ Danton 88-65։ Մէթրօ Օտէոն։ *Գրատան մէջ պիտի գտնէք ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՔԵՐ։ ԿԱԶՄԱՏՈՒՀՒ վերջին կատարելագործութեամբ։* Տպագրական ամէն կարգի գործեր։

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

Շ.Ա.Վ.Իլի Արդութեան ենթակոմիտէի ժողովը վաղը կիրակի ժամը 4ին, Մոնփարնասի կայարանին դէմի սրճարանը։ Ձեկոյց շրջ. ժողովի մասին։

ՍԱՐՍԷԼԻ Հրայր խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին ընկ. Ալատինեանի բնակարանը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտադիր է։ Ձեկոյց Շրջ. ժողովի մասին։

Գ Ա Խ Ա Ռ

ԼԻՈՆԻ 7րջ. ներկայացուցչական ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 rue Duguesclin, Lyon.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր խումբերու ընկերները վաղը կիրակի ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ.Ա.Վ.Իլի Երկսեռ Երիտասարդաց Միութեան ընդհ. ժողովը այս իրիկուն ծանօթ հաւաքատեղին։

ԵՄԱԵԱՆ վարժարանի նախկին երկսեռ սաները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Ժիւրիա ճաշարանը, 61 Mr. le Prince. կարեւոր օրակարգ։

Ա.Լ.Ֆ.Որվիլի Ձենկիլէրի հալը. միութեան բացման հանդէսը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին 6 Bld. Carnot, Փիլիպոսի սրճարանին մէջ։ Բանախօսութիւն, երգ եւ անակնկալներ։

Ջ. Ե. Ո. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղի վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր ամբողջ անդամները վաղը կիրակի առաւօտ ճիշդ ժամը 10ին միութեան ծանօթ հաւաքատեղին։

Լիոնի Ձարսանճագի Հայր. Միութեան մասնաճիւղին ընդհ ժողովը վաղը կիրակի ժամը 2ին Էմիլ Զոլաի սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Արձանագրուիլ փափաքողներէ կը խնդրուի ներկայանալ նոյն օրը։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Արաբկիրի Հալը. Միութեան շահած պարգեւները. 269, 519, 497, 207, 342, 192, 388 եւ 3։

EMPIRE Սիգիթ-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

ԸՆԿԵՐԱԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ

Կազմակերպուած Իսի-լէ Մուլինօ Պիյանքուրի Զաւարեան ենթակոմիտէի կողմէ, ընկեր Սուրէնեանի մեկման առթիւ։ վաղըկիրակի իրիկունժամը 5ին 28 Rue Nationale, Նաւավարեանի ճաշարանը։ Մուտք 10 ֆր.։ Հաղորդակց.— Փորթ տը վէրսայլէն եւ Օփէրայէն առնել թիւ 32 թրամուէյ եւ իջնել Փլաս Նասիոնալ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կարօ կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

— Կը փնտռեմ հօրեղբօրորդիս Յարութիւն Մուխպիրեան (Եոզկաթցի) որ 1921ին կը գտնուէր Հալէպ։ Անկէ ի վեր լուր չունիմ։ Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Հմայեակ Մուխպիրեանի, Villa Anlis Varduron Bas, St. Antoine Marseille։ Ամերիկահայ թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։

Գործ *կը փնտռէ հայ սպասուհի մը տնական եւ խոհանոցի աշխատանքներու համար։ Դիմել Արուսեակ թափալեանի, 194 Fbg. St. Martin Փարիզ (10).*

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ՊԱՆԴՈԿՆԵՐԷՆ ԱԶԱՏԻԼ

Goussainville, Gare du Nordէն *երկաթուղիով 20 վայրկեան։ Հող գնելէ առաջ անգամ մը այցելեցէք վերոյիշեալ գիւղը, կայարանէն երեք վայրկեան, մաքուր օդ, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, ճամբաները հոկտեմբերի վերջը կ'աւարտին, բնակարանի եւ խանութի յարմար հողեր։ 560 կտոր հողամասերէն քիչ ժամանակուան մէջ 350ը ծախուած, յարմար հողաբաժիններ կը գտնուին, շտապեցէք։ Կանխիկ վճարում չկայ, 200 ֆրանքէն սկսեալ ամսավճարով։*

Դիմել կիրակի օրերը մինչեւ ժամը 6 ուղղակի Կուսէնվիլի կայարանին մօտ «Կրան Փրէ»ի գրասենեակը, ուր կը գտնէք հայ թարգման մը, որ ձեզի սիրով պէտք եղած տեղեկութիւնները կուտայ.

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Ջերմամիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռաթոմիա, Ռէնտգէնեան եւ արագ խորհրդակցութիւն. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12,

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81-07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՁԷՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՁԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Lorette *խիստ մ*

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Ե. ՀՕՇԵԱՆ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès վրայ) *(Մէթրօ Barbès)*

Թղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԷՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE *Մէթրօ՝ Պէլվի*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

Թ Ա Ր Մ Լ Ա Ի Ա Ժ Ա Ն

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻԻՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի նուէր մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակին տուելու իրաւունք։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայ՝ 6 ամսվարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք։ Իրաւունք կայ ուրիշ գործով զբաղելու (բացի նպարավաճառութենէ)։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել կ. Մուրատեանի, Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) *Մէթրօ՝ Place Maubert*

Ինամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւալնի համար տրամադրելի սրահ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուիլ համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS *(9)*

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ։ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաժեղ կերակուրներուն։

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՕՐՎԱՆ ԳԻՆԵՐ
ՕՐՎԱՆ ԳԻՆԵՐ
ՕՐՎԱՆ ԳԻՆԵՐ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
21
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
21 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1371

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՌԱԿԻՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ

Մատնիչ ու միեւնոյն ատեն ոճրագործ Միրհան Աղագարեանի արաբական մամուլին ըրած յայտարարութիւնները ծանօթացուցինք հանրութեան: Գտնուեցաւ Ռամկավար թերթ մը ալ, Եգիպտոսի «Արեւ»ը, որ յիշեալ արարքը գոհիկ մատնութիւն մը նկատեց: Այս է ամբողջ պատմութիւնը:

Քիչ մը յուզում, քանի մը սրտցաւ յօդուած, ու ատորին անունի մը արձանագրութիւնը հայ մամուլի էջերուն մէջ՝ կը բաւարարէ բոլորին: Խղճի հանդարտութեամբ, լուռթիւն մը կը յաջորդէ այս բոլորին, ու նորէն պղտոր ջուրերը եփ կ'ելլեն, ապատան պատրաստելով այսպիսի գարշելի արարածներուն համար:

Մինչդեռ անհրաժեշտ է որ առակէն բարոյական մը հանենք, բարոյական մը, որ ընդհանուր ազգին սեփականութիւնը դառնայ, ըլլայ անգիր օրէնք մը, ժողովրդական սպառնալիք մը, կախուած բոլոր տեսակի Աղազարեաններու գլխին, ամէն պարագայի ու ամէն տեղ:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՅԱՄԱՌ ՀԱԼԱԾԱՆՔ, ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ:

Դառն է խոստովանիլ, սակայն, որ այս տիպարները լայն հովանաւորութիւնը վայելած են, ու կը վայելեն հակադաշնակցական հոսանքներուն: Ու երբ գոհիկ փաստն անպարտելի կը դառնայ եւ երբ հարուածը հայ ժողովուրդին կը հասնի, իր անխուսափելի հետեւանքներով, միայն այն ատեն, մեր ընդդիմադիրները երբեմն, քանի մը խօսք կ'ընեն, ինքնարդարացումի ակնյայտնի աճապարանքով:

Դեռ անցած շաբթու, Փարիզահայ թերթ մը կը խոստովանէր, որ Դաշնակցութիւնը տաշտակներով մեզան կը վատնէ Թուրք-Թաթարական բարքերու դէմ մաքառելու համար: (Ու այս տողերը գրած էր այդ թերթը քանի մը հայհոյանքներ աւելի ընելու Դաշնակցութեան գէմ): Ճիշդ է որ Դաշնակցութիւնը տաշտակներով մեզան վատնած է կոուելու հայ ժողովուրդի ստրկամտութեան, մատնիչ տարրերու եւ ցեղին հոգին ու դիմագիծն աղաւաղողներուն դէմ: Բայց նոյնքան ճիշդ է նաեւ այն, որ մեր իրականութեան մէջ չեն պակսիր անհատներ ու խմբակներ, նոյնքան տաշտակներով մեզան սպառելու, որոնք ծառայած են միայն հայ ժողովուրդի հոգին աղաւաղելու:

Այլապէս, Աղագարեանները, որ մեծ վոհմակ մը կը կազմեն այսօր մեր մէջ, գոյութիւն չպիտի ունենային: Կամ, առնուազն, պիտի հալածուէին ամէնուն կողմէ, եւ երբէք քաղաքականութիւն չպիտի գտնէին իրենց չարագործութիւնները սիւքելու համար:

Աղագարեանի գարշելի տիպը եզակի չէ: Եթէ պահ մը հայ քաղաքական հոսանքները այսպիսի խնդրի մը առթիւ զինադադար հռչակէին, (թէեւ հրաշքներու դարը շատոնց անցած է) ու հաւաքական քննութեան մը ենթարկէին հայ ներքին կեանքը, Ամերիկայէն մինչեւ Պարսկաստան, Սուրիայէն մինչեւ Ֆրանսա, ցուցակ բարուց մը կազմելու այն անձերուն, որոնք ստորինմատնիչներեն, հանրեւակայելի խարդախութիւններ կ'ընեն հայ ժողովուրդը կողոպտելու եւ մոլորեցնելու: Ասոնցմէ յայտնելիք ցանկը նաեւ այն մարդոց, որոնք այս կամ այն գործին մէջ, տեղացի ժողովուրդի եւ հայութեան միջեւ ինքնակոչ միջնորդի դերը ստանձնած են, միշտ միջնորդը պզտորելու, որպէսզի իրենց ճղճիմ ու ստորին շահերն ապահովին, ահաւոր պատկերի մը առջեւ պիտի գտնուէինք:

Գոնէ այս ահաւոր չարիքներուն դէմ կարելի է մէկ ճակատով դուրս գալ եւ թոյլ չտալ որ կուսակցական պայքարներէն եւ հակամարտութիւններէն օգտուին այդ անբարոյականները: Որովհետեւ, խղճամիտ քննութիւն մը ցոյց պիտի տայ որ, մանաւանդ մատնիչներն ու քաղաքական պղտոր հաշիւ ունեցողները, պնդերես համարձակութեամբ մը հակադաշնակցական դրօշին տակ կը մտնեն: Եթէ չյայտողին այդ կազմակերպութիւններուն մէջ մտնել, անոնց համակիր կը հանդիսանան եւ պիտի իբրեւ կուսակցական պայքարին կը խառնուին, իրենց գարշելի հանգամանքը վկայականի մը տակը ծածկելու: Ու քանի որ Դաշնակցութեան դէմ պայքարիլը սրբազան ու օրհնական բան մըն է մեր հակառակորդներուն համար, ոչ ոք ուզութիւն չի դարձներ այն դաւադիր ոճրագործին վրայ, որ պիտի դանակին սուր ծայրը կ'ուղղէ հայ ժողովուրդի կուրծքին:

Մենք, այս պարագային, չենք պահանջեր մեր հակառակորդներէն, որ Դաշնակցութեան դէմ գաղափարական պայքար մղեն: Մենք չենք պահանջեր, որ վաղուընէ Միացեալ եւ Անախ Հայաստանի գաղափարին միանան եւ պայքարին մեզ հետ միասին: Մենք չենք պահանջեր, որ հայկական եռագոյնը արձակեն իրենց անցած ճանապարհներուն վրայէն:

Չենք պահանջեր, որովհետեւ, մեր հակառակորդները, եթէ նոյնիսկ այս գաղափարները չմերժեն, պիտի ըսեն թէ այդպիսի քայլ մը «վիրաւորական է բոլշեւիկեան ներկայ հայ իշխանութեան»:

Բայց կը պահանջենք որ մեր բոլոր հակառակորդներն ու հակոդները, մեզ հետ միասին, մէկ ճակատ կազմեն հայ ժողովուրդի այս կարգի թշնամիներուն դէմ: Հայ ժողովուրդի այս պահուն բարոյականն է որ կարող է ամէն տեղ սարսափեցնել այն տականքները, որ պղտոր ջուրերով կը սնանին:

Կ. Ս.

ՕՐ ԸՍ ՕՐԻՆ

Արեւելքի ընդհարում Արարատի շրջանին մէջ

ՊՈԼԻՍ, 15.— Այսօր ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, Արարատի մէջ արեւնալի ընդհարում տեղի ունեցած է թուրք զօրքերու եւ Քիւրտերու միջեւ: Կռիւը տեւած է վեց ժամ: Արդիւնքի մասին զեկոյց չի հրատարակուեցաւ:

Թուրքերը 50 հազար զօրք կեդրոնացուցած են Արեւելեան Նահանգներու մէջ, Տիարպէքիրը, Վանը եւ Էրզրումը գործողութեանց կեդրոն դարձնելով: Իրաքի ճակատին վրայ կեդրոնացած զօրամասերը մաքրագործման աշխատանքի պիտի ձեռնարկեն քանի մը օրէն:

Ազգ. փոխադարձութիւններ

Ազգերու Դաշնակցութեան 6րդ յանձնախումբը զբաղեցաւ ազգերու փոքրամասնութեանց հարցով:

Գերմանիոյ պատուիրակութիւնը ներկայացուց իր կառավարութեան տեսակէտը, բողոքելով որ չեն կիրարկուիր անցեալ տարի Մատրիտի մէջ տրուած որոշումները եւ առաջարկեց որ ամէն տարի, կանոնաւորաբար փոքրամասնութեանց հարցը արծարծուի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ: Գերման պատուիրակը քննադատեց այն եղանակը որկր կիրարկուի ազգային փոքրամասնութեանց խնդրագրերու ընդունելութեան մէջ եւ պահանջ դրաւ որ ամէն դիւրութիւն տրուի անոնց: Վերջաբանին մէջ յայտնեց թէ ազգերու փոքրամասնութեանց հարցը եւրոպական բնոյթ կը կրէ եւ բաւական չէ անոնց տալ իրաւական երաշխիքներ, այլ պէտք է զանոնք պաշտպանել իսկապէս, անոնց շահերը հաշտեցնելով այն ժողովուրդներու շահերուն, որոնց կապուած են: «Միայն մաքսային սահմաններու վերացումով չէ որ խաղաղութիւնը պիտի ապահովուի, այլ նաեւ ազգ. փոքրամասնութեանց տրուած գոհացումով:»

Գերման պատուիրակութեան դէմ խօսեցաւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը Պ. Պրիան, եւ մերժեց փոքրամասնութեանց պաշտպանութեան յատուկ մնայուն յանձնախումբի մը կազմութեան առաջարկը:

Համաեւրոպական ուսումնասիրութիւնը

Պրիանի, Հէնտերսընի, Քուրթիուսի միջեւ կատարուած խորհրդակցութեանց հետեւանքով, որոշուեցաւ որ Համաեւրոպական ուսումնասիրական յանձնախումբը իր առաջին նիստը գումարէ երեքշաբթի օր:

Այս նիստին մէջ, յանձնախումբը պիտի գծէ իր ներքին կանոնագրութիւնը, պիտի որոշէ նիստերու վայրն ու թուականը, պիտի նշանակէ իր նախագահը, պիտի կազմակերպէ քարտուղարութիւնը: Նիստերուն պիտի հրաւիրուին Թուրքիա եւ Ռուսիա իբր անդամներ, իսկ Ամերիկա, Պրազիլիա, Մեքսիքա, Փէրու իբր դիտողներ: Ազգերու Դաշնակցութեան անդամներէն Ճափոն եւ ոչ-եւրոպական պետութիւնները պիտի կրնան նիստերուն մասնակցիլ, երբ ուզեն եւ պէտքն զգան:

Պուլկարիոյ յարեւական գործը

ՊԵԼԿՐԱՏ, 19 սեպտ.— Պելկրատի «Փոլիթիքա» թերթը տեղեկութիւններ կը հրատարակէ Սոֆիայի լրտեսական գործին վերաբերեալ, որուն մէջ կը մեղադրուէր նաեւ եուկօսլաւ կառավարութիւնը: Թերթին մասնաւոր թղթակցին քաղած տեղեկութեանց համաձայն լրտեսութեան երեւան ելլելը եւ գլխադասեր Մարինոփոլսկիի անձնասպան ըլլալը պատճառ դարձան որ բազմաթիւ սպաներ եւ քաղաքային պաշտօնատարներ ձերբակալուին: Դայթակղութիւնը աւելի կարեւորութիւն ստացաւ անոր համար մանաւանդ, որ անձնասպան գնդապետը ժօտիկ ազգական էր պուլկար պատերազմական նախարարին եւ պաշտպանեալը Հռոմի պուլկար դեսպանին:

Սկիզբները կը կարծուէր թէ լրտեսութիւնը կազմակերպուած է ի հաշիւ Ռումանիոյ, յետոյ պահ մը ալ ենթադրուեցաւ թէ գործին մէջ Յունաստանի մատը կայ: Ի վերջոյ, մատնանշուեցաւ Եուկօսլաւիա:

Իրականութիւնն այն է որ, դաւադրութիւն մըն էր սարքուած Պուլկարիոյ արդի դահլիճին դէմ:

Գերմանեւաւստրիական դատը Լահէյի մէջ

Գրեր էինք թէ պատերազմէն ծնացած դատ մը կը տեսնուի այս միջոցիս Լահէյի Ատեանին առջեւ եւ Ամերիկա Գերմանիայէն կը պահանջէ 40 միլիոն տոլար:

Ամերիկայի փաստաբանը երէկ, Խաղաղութեան Պալատին մէջ, իր պահանջները ներկայացուց յանձնախումբին, եւ ջանաց փաստել թէ Ամերիկայի պատերազմի մասնակցութենէն առաջ, դաշնակիցներու յատկացուածոգմանիւթերու պայթումը գործն էր գերման լրտեսներու:

Ամերիկայի փաստաբանը ջանաց նաեւ ապացուցանել թէ դեռ Ամերիկա պատերազմ չյայտարարած, երբ չէզոք դիրք կը բռնէր, Գերմանիա արդէն, անոր դէմ ձեռնարկած էր գաղտնի պատերազմի մը, որ երեւան կուգար ի միջի այլոց, ռազմանիւթի մթերանոցներու պայթումով: Այս գաղտնի պատերազմը նիւթուած էր Պերլինի մէջ, արտաքին նախարարութեան ամերիկեան դիւանին կողմէ: Տասնըվեց գլխաւոր լրտեսներ Ամերիկայի մէջ կ'աշխատէին ի հաշիւ Գերմանիոյ: Ասկից զատ երկու Ամերիկացիներ կաշառուած եւ Պերլինէն Ամերիկա ղրկուած էին, ռազմանիւթի մթերանոցները պայթեցնելու հրամանով:

Ամերիկայի փաստաբանը երեք օրուան մէջ պիտի վերջացնէ իր պաշտպանողականը, երեւան հանելով բազմաթիւ փաստեր գերման լրտեսական կազմակերպութեան վերաբերեալ:

Զեկաւ կը գործէ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 20 Սեպտեմբեր.— Զեկան դրամի շահադէտներու գործի մը քննութեան հետեւանքով, մահուան դատապարտեց ութ անձեր, որոնք նաեւ կը մեղադրուին հակայեղափոխական գործունէութեամբ:

Ուրիշ 438 (չորս հարիւր երեսունեւութ, սխալ չկայ: «Յ.») ամբաստանեալներ դատապարտուեցան աքսորի:

ԴՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒՄ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 19 Սեպտեմբեր.— Զեկայի հրամանով, ռուսական քարիւղի գործերու մեծ մասնագէտ Կուրէվիչ, որ 25 տարի շարունակ, տնօրէնութիւնը վարած էր «Մազուտ» ընկերութեան, գնդակահարուեցաւ, ինչպէս նաեւ անոր փեսան, որ նախապէս, արտաքին գործակատարութեան մէջ, կարեւոր պաշտօն մը կը վարէր:

Յունաստանի օգտին վարժարանները

Յոյն կրթական նախարարը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ այն միջոցներուն վրայ, որոնց պէտք է դիմել, ապահովելու համար օտար վարժարաններ յաճախելէ արգիլուած յոյն տղոց դաստիարակութիւնը՝ պետական կրթարաններու մէջ: Անհրաժեշտ նկատուեցաւ բանալ բազմաթիւ վարժարաններ. մասնաւորաբար Սելանիկի մէջ, ուր ֆրանսական, և այլ վարժարաններ յաճախող տղոց թիւը ամէն տեղէ աւելի շատ է: Նոյն նպատակով պիտի բացուին նաեւ որբանոցներ եւ գիշերօթիկ վարժարաններ:

Հիդէրի նպատակները

Պերլինեան թերթ մը կը շարունակէ կարգ մը յայտնութիւններ ընել ցեղապաշտներու պետին՝ Հիդէրի ժառանգութեանց եւ ինչպէս նաեւ նախապատրաստութեանց մասին, որոնցմով ազգ. ընկերվարականները պիտի փորձեն ձեռք առնել կառավարութեան ղեկը: Թերթը կը յայտնէ թէ դաւադրութիւնը կը սարքուի Պերլինի գերման հայկական վարչութեան ղեկավարներու կեդրոնատեղիին Լիպկնեխտի տան մէջ, ուր Միւնիխէն հասած բազմաթիւ Հիդէրեան ղեկավարներ, իբր հայկական վարչութեան հատուածներ են իրենց ընդհ. բանակատեղին:

Իրաւասու գերման շրջանակներու կարծիքն այն է թէ այս լուրերը չափազանցուած են եւ թէ գերման կառավարութիւնը պիտի կրնայ ի հարկին, ամէն հաւանականութեան դիմագրաւել:

Երկգի ծրագրին շուրջ

Գերմանիոյ դահլիճին մասին կարգ մը թերթեր ակնարկեր էին թէ մտադրութիւն ունի երկգի ծրագրին վերաքննութիւնը պահանջելու: Պերլինի քաղաքական իրաւասու շրջանակները կը յայտնեն թէ դահլիճը նման որեւէ ձգտում չի հետապնդեր: Այդ մասին բոլոր ակնարկութիւնները ու ենթադրութիւնները այն ատեն արժէք պիտի ստանան, երբ համաշխարհային կարծիքը նպաստաւոր ըլլայ ծրագրին վերաքննութեան եւ թէ Գերմանիա յոյն ունենայ իր նպատակին հասնելու:

Ֆէրհի պէյի յուղոմագիրը

Սէրպէսթ կուսակցութեան պետ Ալի Ֆէթհի պէյ հետեւեալ բողոքագիրը յանձնած է Թուրք մաժուլին.—

Իզմիրի եւ Պոլսոյ մէջ կարգ մը լրագրող ընկերներու ձերբակալութիւնը ցոյց կուտայ թէ կառավարութիւնը դեռ չէ կրնար հանդուժել մաժուլի ազատութեան:

Կուսակցութեան մը ներկայացուցիչներուն եւ կառավարութեան կարգ մը գործերու մասին եղած քննադատութիւնները իբր Ազգ. Մեծ Ժողովին բարոյական անձնաւորութեան դէմ յարձակում ցուցնելը՝ չի կրնար եղածը արդարացնել:

Մէջտեղն է Իզմիրի «Անատօլու» թերթին հրատարակութիւնը: Այս թերթը, մաքուր եւ առաքինի ժողովրդական զգացում մը անարգեց, զայն անուանելով գինով եւ դրամի փոխարէն ծախուած:

Այդ թերթը անհիմն հրատարակութիւններ ըրաւ, ըսելով թէ իմ Իզմիր ժամանումը շրջականերու մէջ դէշ ազդեցութիւն գործած է եւ թէ այս մասին հազարաւոր հեռագիր ստացած է: Այս հրատարակութիւնը կ'իյնայ տրամադրութեանը տակ օրէնքի այն յօդուածին որ կը վերաբերի ժողովուրդը գրգռող լուրերու: Եւ երբ այս հրատարակութեանց եւ յերիւրանքներուն խմբագիրը ազատ կը պտտի, երբ այսօր կառավարական լրագիրներն ալ կը խոստովանին թէ այս հրատարակութիւններն են պատճառը Իզմիրի ցաւալի դէպքերուն, ասդին կը ձերբակալուին մարդիկ որոնք իրենց իրաւասութիւնը գործած են՝ կոթնած բնական ու նուիրական իրաւունքի մը, զոր հիմնական օրէնքը նուիրած է ազգին:

Ասիկա դէպք մըն է որուն դէմ պէտք է բողոքել յանուն Թուրք Հանրապետութեան եւ անոր պարգեւած մամուլի ազատութեան:

Կ'ամբաստանեմ «Անատօլու» թերթը: Մեր իրաւունքն է հանրապետութեան դատաւորներէն սպասել որ արդարութիւնը անկողմնակալօրէն ի յայտ բերեն:

ԸՆԹԵՐՑՈՂԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԵՒ ՄԻՍԱՔ ՄԵԾԱՐԵՆՑ

Երկուքն ալ արեւուն լոյսը ողջունեցին հայրենի բնութեան գիրկին մէջ, եւ անոր օրհնութիւնը զգացին իրենց ճակտին վրայ։

Իրրեւ վհուկ, բնութիւնը կախարդեց զիրենք ու պահեց իր տիրապետութեանը տակ, արուեստի կատարելութեան տանելու համար անոնց բնածին շնորհները։

Առաջինը վարպետ արձակագիր և հովուերգակ բանաստեղծ, հայրենի հեքեաթներուն կենդանութիւն տուաւ եւ արեւելքի իմաստութեան գեղեցկութիւնն ու ճշմարտութիւնը սիրցուց։ Զգացումներ, պատկերներ ու գաղափարներ ապրեցնելու մտահոգութիւնը, եւ արուեստագէտի տառապանքն ունեցաւ, — մեծ արուեստագէտներուն միակ յատկանիշն ու նկարագիրը, որ սովորական մարդը կը դարձնէ արուեստին ու գեղեցկութեան քուրմ։

Մեծարենց քալեց Զարդարեանի եւ իրեն պէս ներշնչուածներուն հետքերէն, Խարբերդի բարձունքներուն մէջ հնչուող երգն իր արձագանգը գտաւ տարիներ վերջ, Բինկեանի սարերուն եւ դաշտերուն վրայ թափառող տղուն էնթագիտակցութեան մէջ։ Մէկն էր անիկա, որուն հոգիին մէջ բանտուած կրակը դէպի դուրս բոցավառիլ կ'ուզէր, եւ ... ինքզինքը կ'այրէր, մոխիրի կը վերածէր։

Ան ալ բնութեան գիրկին մէջ, արեւուն ճառագայթներով կը թրծուէր, ձեւ ու բովանդակութիւն կ'առնէր, ժարեւէ առաջ հետք մը կը ձգէր մեր լիշատակներուն մէջ։ Որովհետեւ կը նախընտրէր կեանքը, բաբախուն ու եռուզեռ Բնութիւնը խորհրդանշանական զուսպ ցոյտութիւններէն, ինչպէս կը սիրէր գծել ի'ր իսկ հոգիին պատկերը, 1908ին, Բիւզանդիոնի մէջ։ Բայց արեւահար եղան տաղանդաւոր երիտասարդ բանաստեղծը, ամրան տօթակէզ օր մը, առանց վայելելու իրեն շրջապատող բնութենէն մեզի հասնող գեղեցկութիւններուն քաղցրութիւնը։

Երկու արուեստագէտ գրողներուն (արդէն ճշդորոշուած ուած) դերին մասին չէր, որ կ'ուզէի քանի մը տպաւորութիւն արձանագրել կիրակնօրեայ այս յուշատետրին մէջ, եւ ոչ ալ անոնց գուգակշիռն ընել, երեւան հանելու համար մեր գրականութեան հիմնական զիծերէն մէկ քանին։ Շատերը մեր մտիկ անցեալի մտքի աշխատաւորներէն այդ աշխատանքին կը սպասեն. մանաւանդ բոլոր անոնք, որոնք մեր հոգիին գեղեցկութիւնները երգեցին անհատապես տողերու մէջ, եւ որոնց ընթերցումն ու յիշատակութիւնը այժմէական կը դառնայ, ամէն անգամ, (կրկնենք ու երեքնենք, արհամարհելով այլասերածներուն տգիտութիւնն ու թեթեւամտութիւնը), երբ օտար հորիզոններու մէջ, մերինէն շա՛տ բարձր գրականութիւններու տաղանդաւոր ներկայացուցիչները, առողջ ու կենսունակ պատուաստներով վերակենդանացնել ու թարմացնել կը փորձեն արուեստ եւ գրականութիւն. երբ նորութեան սիրահար պատանիներու համար «անարժէք» կարծուած, բայց գրական բոլո՛ր ստեղծագործութիւններու անհատական նութիւն ու դրոշմ տուող, իր դիրքն ու տեղը սահմանող, ազգային զիծն ու շունչն ալ կը փնտռուին գրական գործերուն մէջ, գոյն ու զիծ, շունչ ու հոգի, որոնք չեն ժխտեր արուեստի գործը. (ամէնը թարմ օրինակը մեր իսկ կեանքէն, Կ. Զարեանի ցատրագովի ֆարսը քերթուածը). երբ դէպի գիւղ, դէպի բնագաւառ կը դիմեն, երբ դէպի բնութիւնը վերադարձ մը կը փորձեն ու գրական նոյն դպրոցի մը բանաձեւը կը ներբողեն յոգնած մարդկութեան համար։

∴

Ռուբէն Զարդարեանի եւ Միսաք Մեծարենցի գրական յատկանիշերուն հանդիսութիւնը ներքին չէ միայն։ Քնարերգութիւնը յատուկ չէ Մեծարենցի քնարին, եւ ոչ ալ հովուերգութիւնը՝ Զարդարեանի։ Երկուքն ալ տեղին հաւասարն, կամ հովուերգակ են եւ կամ քնարերգու. երկուքին արուեստն ալ կը թափառի բնագաւառի բնութեան գրկին՝ կամ հոգիի ներքին բաւիղներուն մէջ։ Հանդիսութիւնը նաեւ արտաքին է։ Այս պարագան ինձի համար աւելի շօշափելի դարձաւ, երբ նախատակ գրագէտներու բարեկամներ հրատարակչականին առաջին հատորին (Ռուբէն Զարդարեան, արձակ էջեր եւ հեքեաթներ), որ քանի մը օրէն լոյս կը տեսնէ, տպագրական փորձերը աչքէ անցուցի։ Հոն գտայ Ա.նյօդ գեղագեղանքներ արձակ քերթուածը, որուն ընթերցումը ինձի յիշեցուց Միսաք Մեծարենցի Ըլլայ՛, Ըլլայիներու շարքը (Տիարծան, Նոր Տաղեր եւ Քերթուածներ, 1924 կ. Պոլիս)։

Որքա՜ն նմանութիւն լացաւան, զգացումներու, գաղափարներու եւ պատկերներու։ Նո՛յն կարօտաբաղձ հոգին, բնութեան հետ մտերիմ դառնալու անկարելիութեան առջեւ զգացուած անհաւասար վիշտին նո՛յն դառնութիւնը, նո՛յն հաւակերպութիւնը, յղացուած տարբեր տարիքներու եւ տարբեր ժամանակներու մէջ։

Միասին կարդանք Ռուբէն Զարդարեանի Ա.նյօդ գեղագեղանքներէն քանի մը տող.

— Կ'ուզէի այգեկութի օրերուն ցերմակ վրանն ըլլալ ու նստիլ այգիին մէջ...
— Կ'ուզէի վրանն ըլլալ, նստած ցերմակ ու կարմիր խաղողներուն մէջ...
— Կ'ուզէի փեսան ըլլալ դաշտային յետին գեղեցիկներուն եւ խորհրդանշա՜նը, իմ կարգիս, տեւական ու հաստատամիտ սիրողին...
— Կ'ուզէի նախախնայրիքսէրն ըլլալ բոլոր սիրողներուն...
— Կ'ուզէի որ իմ երգս յաւիտենական անմահիգեղօնր ըլլար, ֆիւսուա՛ծ շուշանի ծղօտներով, ծրջած վարդի իւղով...
— Կ'ուզէի երկինքէն անցնող թափառական կռունկին բարձրաթռիչ երգն ըլլալ...
— Կ'ուզէի գեղին մշտահոս աղբիւրն ըլլալ՝ ուրկէ գային բոլոր սափորները լեցուելու, մանուկներուն սափորները, կոյսերուն սափորները, երիտասարդներուն սափորները....
— Գեղին աղջիկներուն հայելին ըլլայի, սիրականին շրթունքները դպած քարին քովէն իր նշանածի՛ն լուր տայի...
— Մայրական անսպառ ըստինքն ըլլայի՝ գառին ու գառնուկին, ո՛չ սպառէլիո՛չ ֆատնէի, մնալով մշտնջենապէս երիտասարդ՝ խանվառ, անվիշտ ու գուարթ...
— Գեղին նահապետական դարաւոր բնութիւնը ըլլայի...

Հիմա հետեւինք Միսաք Մեծարենցի Ըլլայի՛ներու շարքին, միշտ կրճատումներով, ինչպէս վերը.

— Սա իրիկունն ըլլայի ես, եւ իջեի ճակտին ամէն անցորդի...
— Սա իրիկունն ըլլայի ես, լի երգովը Թռչուններուն, մարդերուն ու տարրերուն աղաղակովը տրոփուն...
— Սա իրիկունն ըլլայի ես, լի գանգակին դողանջներով երկնաձեմ, խնկապատ, օծուն, վառուած ժամի պէս...
— Սա իրիկունն ըլլայի ես, իմ անդորրիս մէջ ոգեւորը աղջկան մարող ցրագին բոցեր տալու իմ ցոլքէս...
— Սա իրիկունն ըլլայի ես, լի գոռ ծափովն ովկիանի ջուրերուն, սիւքին ծաղիկ մեղեդիքովն ակաղձուն...:

. . . . . .

ինամայնական, չքնաղ, քաղցրիկ, լուսագէս եւ ամէնուն տայի իւրքէս, ոսկիէս:

— Ալիքներուն վրայ ոստոստող իղձն ըլլայի,
— Հոգն ըլլայի կատարներուն վրայ պարանցիկ,
— Հոգն ըլլայի՝ իղդվըրտիքին մէջ երգեցիկ, ու ծրծէի տակաւ գաղտնիքն ես Անդիի,
— Ջրմուներուն ես ամպամար իղձն ըլլայի, եւ անցրագ խուղերու ցիչն յորձքիս ձուլած անցորդներու իղձայն վրայ փշրուէի իբրեւ ալիք,
— Բարձունքներու լայնշէն ճամբան ըլլայի,...
— Համայնական ջայնն ըլլայի, ջա՛յնն անհուն,...
— Անտառներու մեծնութեանմէջ սխրալի, ամբարձուղէշ ծառերու մորճ թեւերուն վրայ թառող լրտութիւնն ես ըլլայի...
— Կամ ըլլայի արահետը խնկագոյն...
— Կամ ըլլայի կոհակուռոյց ալելուն...
— Երգն ըլլայի Թռչուններուն ծնծղածայն, ու դառնայի ուրախութեան ցիչ մը լայն...
— Դաշտի ճամբու մը վրան, կամ ըստորոտը լերան, Ուղեւորին ժամանման Ըսպասող ի՛ւղն ըլլայի:
— Եւ ըլլայի Լոյս, Ջեւ, երանգ, Թրթռում, կեանքի փաղփուն պատմուճանը ծիրանի, կենսաբաղձիկ հոգւոյն երազն անպատում։

Մկրտիչ Պարսամեան

ՁԱՄԲՈՐԴԻ ԶԳԱՑԱՐԱՆՔՈՎ

Բ.

ՊՑՈՒՂԻ ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆ

Պտո՛ւղ կ'ուտեմ։

Ելակ ու դեղձ, խաղող ու Թուզ։ Առաջին իսկ առթիւ, երբ բացի ծրարները, ելակին ու դեղձին բոյրը տագնութիւն մը տուաւ ինծի։ Ու երբ քիմ-քս Թրջուեցաւ ելակին անուշահոտ ջուրով, ես կոնծացուցի կգայութիւնը տեղին ու ժամին։ Պահեր կան, երբ հոգին պատրաստ է գինովութեան։ Ըոգեկառքը կը ցնդէր իմ մարմինս, աչքերս կը պղտոէին աղուոր բնանկարներու վրայ, ելակին անուշ բոյրը տագնութիւն կուտար ինծի, եւ յիշատակներուս դուռը կռնակին վրայ յանկարծական բացուեցաւ։ Ան ատեն հին օրերս, զգեստաւորուած ու կենդանացաւ, դուրս եկան երգելով, կայթելով ու քրքջալով։

Այլեւս երա՛զ է ամէն բան։

Արեւուն լոյսը ելակի ջուր է, եւ ինծի հետ ելակ կը ծծեն դաշտերն ու բլուրները։ Գլխուս վերեւ ծառերը ճիւղեր կը կախեն ու ֆօղ կը նետեն երեսիս, շրթներուս։ Ցօղը ելակի կը փոխուի։ Այս մանտրիկ պտուղին բոյրն այնքան քաղցր է եւ առատ, որ յանկարծ կը կարծեմ թէ կը ճամբորդեմ անուշահոտութեան խորունկ ամպի մը մէջ։

Ձեռքիս մէջ դեղձ մը կայ։ Առեր կը նայիմ, մանուկի պէս կը ժպտիմ, եւ կորսնցուցեր եմ հիմա սովորութիւնը ուտելու եւ կը մտածեմ թէ դեղձը ի՞նչ ընեմ։

Աղուո՛ր, աղուո՛ր դեղձ մըն է։ Աստղ մըն է ան ափիս մէջ։ Ցաքուկ Թռչո՛ւկ մը, որ կը հեւայ։ Ու կը խօսիմ հետը, սիրահարութիւն մը ընելու ձեւով։

— Մետաքս մորթով, նարնջագոյնով, տաք ու անուշահո՛տ պտուղիկս, ես ինչո՛ւ, ինչո՛ւ յայտնեմ քեզի բարեկամութիւնս։ Ուտե՞մ, համբուրե՞մ, հոտուըտա՞մ, ի՞նչ ընեմ, ըսէ, շփոթեր եմ։ Կ'ուզե՞ս որ քեզի նուիրեմ Հայոց Թաւշեայ լեզուն։ Անիկա բոլոր լեզուներուն մէջ ամէնէն Թանկագին եւ ամէնէն ազնիւ կերպասն է։ Եւ մրիկ հարստութիւնն է, որ ես ունիմ։ Անով մոգական խաղեր կը կատարեմ։ Ցե՛ս, ի՞նչպէս բռներ եմ Հայոց բառարանը։ Բառերը կը նետեմ հրեղինաներու պէս երկինքի երեսին, եւ յանկարծ երկնակամարը կը փոխակերպուի հասուն ելակներով լի դաշտի մը։ Բառերը կը նետեմ միջոցին մէջ եւ տիեզերքը կը յագենայ անուշահոտութեամբ մը։ Բառերը կը նետեմ գետնին վրայ, եւ երկրէն կը ժայթքեն քաղցր նեկտարի ակունքներ։ Երբ ուզեմ, իմ շրթներէս Հայկազնեան բառերը կը թռչին՝ կազմելով գոյնզգոյն եւ բազմախաղ շատրուաններ, որոնց սուլտմը սիրոյ երաժշտութիւն մըն է։ Ես երբեմն բառերը այսպէս մը կը շարայարեմ, որ արմաւենիի ճիւղեր կը դառնան, եւ բառերու ուրիշ խումբ մը՝ ծաղկազարդ ճամբայ, ուրկէ կը քալեմ կանչելով իմ լեզուիս ամէն քաղցրալուր երգերը։ Ես կախարդ մըն եմ եւ Հայոց բառարանը իմ գործիքս է, հրաշքներուս բանալին։ Ձայն կը գործածեմ՝ ինչպէս ուզեմ, կը բաւէ որ քիչ մը գինովնամ։ Ու դե՛ղձ, գինովցո՛ւր զիս, աշխարհք հոգս չէ Թէ ի՛նչ կը մտածէ։ Ես, երիտասարդ մը, ես ինծի կը բաւեմ։ Իմ ուժերուս լիութեանը մէջ, կեանքը կը վայելեմ հասկցած ձեւովս։

Լեցո՛ւր ոսկեղէն գինիդ, արեւաբորբ դեղձդ իմ, լեցո՛ւր շրթներուս մէջ, եւ Թող Հայոց հոգիս, սարսռաչ մարմինս, եւ այսպէս գետինը երկնցած՝ Թող գիտեմ շրթներէս փախած բառերուն Թիթեռնիկի պարը։ Լեցո՛ւր զիս արեւով, քաղցրահամ դեղձդ իմ, եւ Թող Հայկազնեան բառերը այնպէ՛ս մը դառնան, որ ծաղիկներու փոթորիկ մը կազմե՛ն, ի՛նչ փոյթ Թէ մարդիկ հասկցեր են կամ չեն հասկցեր։

ԴԷՊԻ ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱ

Մոնթէլիմա՛ր...։

Ըոգեկառքը կանգ առած է եւ պաշտօնեայ մը կը կաղկանձէ։

Ըրթնցած, վար կը ցատկեմ գինովի պէս։ Կայարանին ետեւը շարուած են խոշոր ինքնաշարժեր, գոմէշի իրենց գաւակը ճամբորդներուն դարձուցած։

Քանի մը վայրկեան յետոյ, մեր ինքնաշարժը կը սուրայ դէպի Ռոն գետը։ Այս հսկայ գետը երկիրը կը բաժնէ այնտեղ, ուր մէկ կողմը դաշտային է, միւս կողմը՝ լեռնային։ Մենք կ'երթանք դէպի լեռնային եզերքը։ Հեռուն լեռնե՛ր, իրենց գորշ գագաթները մթութեամբ մը պարուրած։

Ճամբան ամայի է եւ լայն։

Ահա կամուրջին վրայ։ Կը սուրայ ինքնաշարժը, արագ կըշռոյթով մը կը Թռչի արշաւասոյր։ Արագութիւնը իմ գգայութիւններուս կու տայ հշռոյթ մը, որ ի վերջոյ կը փոխուի երգի։ Ծառերը կը տապալին, տուները կը պայթին, անցորդները կ'ոստոստեն եւ յանկարծ կ'անգամալուծուին, ճամբուն կաթը կը թափի դաշտերուն մէջ։ Ու ես կ'երգեմ նոյն հշռոյթով.

Շաղքը՛ր-շուղքո՛ւր քեամարըս,
Պոյով պոսով իմ եարըս։

Բլուրները կը վազեն իրարու ետեւէ, տեղ չուրջպար կը գառնան։ Լեռները կ'երերան իրենց մէջքին վրայ։

Աբի՛, աղբէ՛ր, խաղ անենք,
Ջար Թշնամուն դաղ անենք։

Արագութեան գինովութի՛ւնն է այս։ Բռունգքներս կը սեղմեմ, մարմինս կը պրկուի, կ'ուզեմ պոռալ.

— Աւելի՛ արագ, աւելի՛ արագ, քիչ մ'ը աւելի արագ չը-քշե՞ս, յիմա՛ր, գժախա՛յր արագութեամբ։

Հետզհետէ պահանջկոտ ու ջղային կը դառնամ, կը բարկանամ, բայց կ'երգեմ...

Պոյով պոսով իմ եարըս...։

Ցանկարծ ետին կը դառնայ մեքենավարը.

— Լուգկի մը...։

— Շաղքը՛ր - շուղքուր... չեմ ծխեր։

Բարձրերն ենք հիմա։ Վարը դաշտն է երկու լեռներու միջեւ սեղմուած։ Մէկ անկիւնը ջուրի մը սնդուսը։

Հեռուն գիւղակ մը, որուն տուները կը վազեն, ա՛յ...

... իմ եարըս։

Գիւղն հետզհետէ կ'ուռի, տուները կը բազմանան, եւ եկեղեցին կ'երկարէ իր գանգակատունը։ Այժմ կարծես Թէ գիւղակը ծունկ գրած է դաշտին մէջ եւ նետ կը նետէ երկինքին դէմ։

Կը կենանք գիւղի մը մէջ, որուն հրապարակին վրայ հաւաքուեր են գիւղացիները,

...Պոյով պոսով իմ եարըս...։

Ահա մէկը, որուն աչքերը փառպանի մը աչքերուն պէս բորբոքած, կիսովին խփուած են, Թերեւս բարկ արեւին նայելէն՝ երբ

... Շաղքը՛ր - շուղքո՛ւր...

կը հնձէր դաշտին հասուն գորեղը։

Ահա նորէ՛ն կ'արշաւենք եւ

...Պոյով պոսով...

լեռները առջեւս տողանգ մը կ'ընեն։ Ինքնաշարժը կը սուրայ, Հողը կը Թնդայ, քարի կտորներ մոդէսի նման կը փախչին վիրաւոր, ձորերը գօտիի պէս կը քակուին, Հովը կը խածնէ երեսս։ Հաճո՛յք կը զգամ այդ վայրենի համբոյրէն եւ կը կրկնեմ յանկերգս.

Շաղքը՛ր-շուղքո՛ւր քեամարըս,
Պոյով պոսով իմ եարըս։

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ԿՈՒՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Հիմնուեցաւ ընկերութիւն մը, կուրուլթեան դէմ պաշտպանութեան միջազգային ընկերակցութիւն, որուն կեդրոնն է Փարիզ։

Մինչեւ այժմ կարմիր խաչերու ընկերութիւնն էր, որ կը զբաղէր կուրուլթեան դէմ պայքարով։ Վերջերս ան հրատարակեց տեղեկագիր մը, որ կուտայ ընդհանուր պատկերը կատարուած ազգային եւ միջազգային բոլոր ձեռնարկներուն, ի շահ կոյրերուն։

Այդ տեղեկագիրն է, որ կուտայ նաեւ հետեւեալ թիւերը.—

Հնդկաստանի մէջ կ'ապրին 1,500,000 կոյր, Միացեալ Նահանգներուն մէջ 76,000, Անգլիոյ մէջ 53,000, Գերմանիոյ մէջ 36 000, Չինաստանի մէջ 500,000։

Եգիպտոսի բնակչութեան հարիւրին 95ը վարակուած է Թրախտամայով, իսկ Զուիցերիոյ դպրոցներուն մէջ 90 առ հարիւր համեմատութեամբ։

Աժերիկեան ընկերակցութիւնը կուրութեան դէմ պայքարի իր միջոցներով կը հաստատէ որ կարելի է որոշ չափով արգիլել կուրնալը։

Միջազգային ընկերակցութիւնը պիտի աշխատի պարզել բոլոր այն ազդակները, որոնք կուրութիւն կը պատճառեն, որպէսզի կարենայ ցոյց տալ նաեւ միջոցներ կուրութեան չենթարկուելու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

«ՀԱՅՐԵՆԻ ԾԽԱՆ»

Գրեց՝ Վ.Ա.Ձէ Չ...
(Արձակներ, ჩէքեաներ պատմուածքներ):

Վահէ Հայկ երիտասարդ ... մը, համակրելի եւ անկեղծ, ... ուջին երկով, «Հայրենի ծխան» կը վերապրեցնէ հայ ընթերցողին իր ջարդուփշուր յուշերուն կորսուած երազներուն աշխարհին տակ, հին հին ապրումներ, գորնոր սերունդը չի գիտեր, թափառական երիտասարդութիւնը չէ վայելած, այնքան անրջային մշուշներ կը բռնեն մեզմէ այդ երանելի, երիտասարդական տարիներուն, չքնաղ օրերը։

«Հայրենի ծխանը» խնդատանքով կը կարդանք, որովհետեւ ամէն մէկ էջ գգայուն գիրի մը յոյզերը կը թեւակոխէ պարզ մտածումներու հայրենի բաղձ կարօտը կը գգաս, որ գրաւ պատմութիւնն է որ յածի, կը Թրթռայ հոն, գրուածքն ալ էյալցողի գգայական դառնալ, ընթերցողը ձին մը կ'ընէ, երեւակայութիւնը Թափ կուտայ եւ ահա հոգին խայտայ անպատում սարսուռներու երանութիւնով։

Մեծ արուեստ չկայ, որ չկեղծ ըլլայ, ինքնաբուխ չէ Թիւն ալ չկայ, արդէն անուան պիտի դաւաճանէր։ Հայկի ոճն ալ հարուստ չէ, եւ ոչ ալ նկարչագեղ, հաղորդականութիւն ունի զգացումները Հայրենի յիշատակներու սրտաբուխ յուզումներով Թափ տուած է երիտասարդ մը երեւակայութեան պատմած է հանգարտ ոճով, սեթեւեթ բայց սիրուն մուածքներ եւ հէքեաթներ բոնք մեծ խորք մը չունին, սուժեղ յուզումներ կը պատճառեն սակայն մեղեդիի մը պէս կ'օրօրեն։ Եւ արդէն վայէ մեծ յաւակնոտութիւն չունենալ, պատճառ մը որ զինք կը դարձնէ մեզ, կը նմանցնէ բական երգի մը որ միշտ եւ երգել կ'ուզենք եւ հայկ կուգայ ջերմեռանդ երկիւղած զգայնոտութեամբ կենդանացնել, թարմացնել անգեալը որ բնաւ չի վերադառնար, ոչ ալ անոր պէս կեանք հրազէ աւելի երազային օրերն բոնք մեզ կը հրճուեցնեն բիներնակ յուզումներով, չենք խանդավառուիր, որովհետեւ գիտենք որ այլեւս մ'երբէք լար, «Հայրենի ծխանը» ծխայ ուրիշ կերպ պէտք ծխայ՝ աւելի ուժեղ եւ սիրաւելի արդիական, եւ արժէքաւոր հնութիւններ կը գուրգուրանք անոնց վրայ։

Նորագոյն հայ գրականութիւնը տակաւին որոշ դիմագիծ չունի, եւ մենք բացարձակ ժէքներ չենք կարող փնտռել հայ երիտասարդ գրողներուն որոնց աչքառուներն իսկ սիրիք չեն բռնած եւ պատքիչ մը ալ հայ անկայուն փառական վիճակն է։ Իրապէս հերոսութիւն է այս անորոշին մէջ այլամերժ կեանքին մէջ գրողէն սպասել կատարեալ բիւրեղացած գործեր, որոնք գուռն ըլլան, որոշ եւ տուն ապրումներու կամ խոր յոյզերու արտագոլացման դարաշրջանին եւ տիպար

Մանաւանդ նորերը բռնք մը ունին արտայայտելու, տալու նոյնիսկ ինչ որ չունին։ Հիները չեն յարգուիր, ուածները կը տապալուին

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԼՈՒՅՍԻ ՏԱԿ

Ա. ՓԱՓԱԶՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿՈՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերի 15-ին, ժամը 19-ին, Ա. Փափազյանի անվան պատմական հայկական մարտակոչության համար կայանալու է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հայկական մարտական ոգու 2500-ամյակին։

Նիստում զեկուցումներ կկարդան՝ Ա. Ալպոյաճյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին», Ա. Ղազարյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը», Ա. Ղանալանյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»։

Նիստին կմասնակցեն նաև Ա. Փափազյանի անվան պատմական հայկական մարտակոչության համար կայանալու է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հայկական մարտական ոգու 2500-ամյակին։

Նիստում զեկուցումներ կկարդան՝ Ա. Ալպոյաճյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին», Ա. Ղազարյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղանալանյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»։

Նիստին կմասնակցեն նաև

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿՈՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերի 15-ին, ժամը 19-ին, Ա. Փափազյանի անվան պատմական հայկական մարտակոչության համար կայանալու է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հայկական մարտական ոգու 2500-ամյակին։

Նիստում զեկուցումներ կկարդան՝ Ա. Ալպոյաճյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին», Ա. Ղազարյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղանալանյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»։

Նիստին կմասնակցեն նաև

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿՈՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերի 15-ին, ժամը 19-ին, Ա. Փափազյանի անվան պատմական հայկական մարտակոչության համար կայանալու է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հայկական մարտական ոգու 2500-ամյակին։

Նիստում զեկուցումներ կկարդան՝ Ա. Ալպոյաճյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին», Ա. Ղազարյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղանալանյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»։

Նիստին կմասնակցեն նաև

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿՈՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերի 15-ին, ժամը 19-ին, Ա. Փափազյանի անվան պատմական հայկական մարտակոչության համար կայանալու է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հայկական մարտական ոգու 2500-ամյակին։

Նիստում զեկուցումներ կկարդան՝ Ա. Ալպոյաճյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին», Ա. Ղազարյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղանալանյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»։

Նիստին կմասնակցեն նաև

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿՈՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերի 15-ին, ժամը 19-ին, Ա. Փափազյանի անվան պատմական հայկական մարտակոչության համար կայանալու է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հայկական մարտական ոգու 2500-ամյակին։

Նիստում զեկուցումներ կկարդան՝ Ա. Ալպոյաճյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին», Ա. Ղազարյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղանալանյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»։

Նիստին կմասնակցեն նաև

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿՈՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերի 15-ին, ժամը 19-ին, Ա. Փափազյանի անվան պատմական հայկական մարտակոչության համար կայանալու է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հայկական մարտական ոգու 2500-ամյակին։

Նիստում զեկուցումներ կկարդան՝ Ա. Ալպոյաճյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին», Ա. Ղազարյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղանալանյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»։

Նիստին կմասնակցեն նաև

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿՈՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերի 15-ին, ժամը 19-ին, Ա. Փափազյանի անվան պատմական հայկական մարտակոչության համար կայանալու է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հայկական մարտական ոգու 2500-ամյակին։

Նիստում զեկուցումներ կկարդան՝ Ա. Ալպոյաճյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին», Ա. Ղազարյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղանալանյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»։

Նիստին կմասնակցեն նաև

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿՈՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հոկտեմբերի 15-ին, ժամը 19-ին, Ա. Փափազյանի անվան պատմական հայկական մարտակոչության համար կայանալու է հանդիսավոր նիստ՝ նվիրված Հայկական մարտական ոգու 2500-ամյակին։

Նիստում զեկուցումներ կկարդան՝ Ա. Ալպոյաճյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին», Ա. Ղազարյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղանալանյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը», Ա. Ղարիբյանը՝ «Հայկական մարտական ոգին և հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը»։

Նիստին կմասնակցեն նաև

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ
կը հրաւիրէ Ռոստոմ, Քրիստափոր, Հրազդան, Աղբիւր Սերոբ եւ Արծիւ խումբերու բոլոր ընկերները այս Շաբաթ-կուն ժամը 8.30ին ճաշէ ետք մը Լիւնի վերնայարկը, ժէթրօ՝ Իթալի: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ձեկոյց կ. կ.ի կողմէ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատեսրով:

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐԶԱՏՈՆ

28 Սեպտեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Սթատ էլիզապէթի մէջ, մէթրօ փորթ մ'Օրլէանի քովը: Կրնան մասնակցիլ *բոլոր հայ մարզիկները*: Մանրամասնութիւնը մօտ օրէն:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերը, ինչպէս նաեւ մարզական բոլոր միութիւնները եւ անհատ մարզիկները փարիզէն թէ գաւառէն արձանագրուելու համար պէտք է դիմել նամակով U. G. Arménienne, 1 Rue Saulnier, Paris 9e. հասցէով մինչեւ Սեպտեմբեր 16:

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Սեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յայտարարութեանց համար: Շահագրգռուողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը:

Ֆ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւնները ցատուկ յարկաբաժին *Վէնէրական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց* ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, արեան հիւանդութիւնները եւ ցօդացաւ:

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՁԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՓԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès-ի վրայ) (*Մէթրօ* Barbès)

Յողճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՆԻՆ ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ

Շոգեկառքով կամ ինքնակառքով 15—30 վայրկեան, կազ, ելեկտրականութիւն: Ամսավճար՝ սկսեալ 200 ֆրանքէն տարուան մէջ: 15 տարի տուները ազատ են տուրքէ, բաստի villaներ, նոր բնակարաններ գնելու կամ վարձելու համար, ամէն տեսակ գործողութիւններ, կալուածներու ու ծախ, գրաւ դնելու, ապահովագրութեան եւայլն:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՒՈՒԹԻՒՆ: սկսուած է նոր հողաբաժիններու վաճառումը, Versaillesի մօտ Bois d'Arcyի մէջ շատ պատուաճ գեղեցիկ անտառով, Հաղորդակցութիւնը կատարուած է հետ Gare Mont Parnasseէն ուղղակի, իսկ Gard Invalideէն St. Lazareէն Versaillesի գիծով: Յետնել կարելի է ամէն ինքնաշարժով՝ ձրի: Մանրամասնութիւններու համար դիմել

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10—1*: Հեռ. խօս Provence *87—32 եւ 82—48*:

Տուներու շինութեան համար ձրի խորհրդակցութիւն մասնաւոր ճարտարապետի մը կողմէ Դշ. եւ Շբ. օրերը ժամը

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: 20—37

կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, ննջարան սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխարուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է խոյս տալ միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ, Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հմաժեղ կերակուրներուն համար

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՍԱՊՈՒՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէն

փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Անարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆ
Մօննա-Վաննայի դերին մէջ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

7րդ տարի ղեկավար՝ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ 116րդ ներկայացում

ԹԱՏՐՈՆ ALBERT 1ER 64 RUE DU ROCHER

Բացում 7րդ Թատերաշրջանի

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ԵՐԵԿՈՅԹ

ի պատիւ դերասանուհի

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Ա. անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուի Մ. ՄԷԹԷՐԼԻՆԿԻ

ՄՕՆՆԱ-ՎԱՆՆԱ

Պատմական հռչակաւոր Թատերախաղը (3 արար)

Բեմադրութիւն եւ Թարգմանութիւն Տ. ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Կը մասնակցին՝ Փարիզահայ բեմի լաւագոյն ուժերէն՝ ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մօննա-Վաննա), Ա. ԴՄԲԼԹԵԱՆ (Կիտօ), ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մառքօ), Շ. ՍԱՐԵԱՆ (Բրէնզիվալ), Մ. ՄԱԳՍՕՒՏԵԱՆ (Պօսսօ), Վ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ (Թոէվիլզիօ), եւն.:

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 15ԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 20.30ԻՆ

(երեկոյթը կ'աւարտի ճիշդ ժամը 23.30ին)

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ — 30 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՅ — ՃՈԽ ՏԷՔՈՒՈՒ ԵՒ ՀԱԳՈՒՍՏ

(Գիները սովորական) *Անպայման փնտռեցէք ճոխ յայտագիրը*

Տոմսերը կը ծախուին Հրանտ-Մաժուէլ գրատունը 51 Rue Mr. le Prince. *Ճաշարան Լիլա*, 23 Rue St. Lazare *եւ ճաշարան Ֆլորիա* 61 Rue Mr. le Prince. *Իսկ կիրակի առաւօտները եկեղեցւոյն դիմացի սրճարանը:*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, լեր-մամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապա-ռաթուառ: Ընդհանուր եւ արագ խոր-հրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կէտեէն 9—12:

Կ'ՈՒԶԵ՞Ք ՊԱՆԴՈԿՆԵՐԷՆ ԱԶԱՏԻԼ

Goussainville, Gare du Nordէն *երկաթուղիով 20 վայրկեան: Հող գնելէ առաջ անգամ մը այցելեցէք վերոյիշեալ գիւղը, կայարանէն երեք վայրկեան, մաքուր օդ, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, ճամբաները հոկտեմբերի վերջը կ'աւարտին, բնակարանի եւ խանութի յարմար հողեր: 560 կտոր հողամասերէն քիչ ժամանակուան մէջ 350ը ծախուած, յարմար հողամասեր կը գտնուին, շտապեցէք: Կանխիկ վճարում չկայ, 200 ֆրանքէն սկսեալ ամսավճարով:*

Դիմել կիրակի օրերը մինչեւ ժամը 6 ուղղակի Կուսէնվիլի կայարանին մօտ «Կրան Փրէ»ի գրասենեակը. ուր կը գտնէք հայ Թարգման մը, որ ձեզի սիրով պէտք եղած տեղեկութիւնները կուտայ.

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր

CAFÉ SULTANի

Ս. ԹՈՐՈՄ (Բէժախցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—06

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած մեր վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ամէն նրբաճաշակները:

Ձոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ մը եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ մեր պատրաստած սուրճին: Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն եւ գաւառներէն: Փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը: Փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Docteur ès sciences occultes

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3—7, բացի Շբ.էն: 62 RUE DE LA ROCHEFOUCAULD բակին խորը, Բ. յարկ, աջ կողմ. MÉTRO PIGALLE.

կ'ուզուի աստղագործի աշակերտ մը 13—16 տարեկան: 56 Rue Alexandre Dumas, Sociétés des Meubles, Style.

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ դարմանում Բ. ճառագայթներու քննութեամբ: Ա. ոսկրանց քիմքի եւ ճանկի ատամնաշարներ: Ոսկի եւ ճերմակ ակռաներ: Ձափաւոր գին, խորհրդակց. վիրաբոյժ-ատամնաբուժի ժ. 2—8, Կիրակի 9—12, Դիմել՝ 52 Rue de Bondy, Métro République, Lancry, St. Denis.

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ — ԲԺԻՇԿ
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցաւի կը քաշէ եւ կը դարմանէ ակռաները: Ոսկիէ ատամնաշար, ոսկրէ ակռաներ: Ձափաւոր գին: Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը 9էն 8: 3 Bld. Bélville, Métro Mélnimontant.

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville

Place des Abbesses

Métro: Abbesses. Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ

պարահանդէսի, հացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար, մասնաւոր գին Հայերու

EMPIRE Սիգիթ-Շոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ԲԺՇԿ. ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10-12:

ԹԱՆՕԹ ԲԺԻՇԿ ՏՕՔԹ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

որ ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս կը գտնուէր՝ Փարիզ վերադարձած է եւ հաստատուած 54 Route de Saint - Leu et Deuil, La Barre, (S. et O.).

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ ցեօղէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Շշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

PLOMBERIE-COUVERTURE

ՋՈՒՐ ԿԱԶ

ԼՈԳԱՐԱՆի, ԵՒՆ.ի ՋԵՏԵԼՈՒՄ

Կը ստանձնեմ կապարի եւ զինկի ամէն տեսակ գործեր, մասնաւորաբար Ջուրի խողովակներու զետեղում եւ նորոգութիւն: Դիմել նամակով՝

A. TATOULIAN
4 Ave. de la Porte d'Italie

ԹԱԽՃԻ ՀԱՐՁ

կար տը Լիոնի կայարանէն 25 քիլոմ., քառ ժէթրը՝ 25 Հաւ պատեհութիւն: Օրական բազմաթիւ շոգեկառքեր մեկ ամէն օր ժամը 12—2, շաբաթ օրերը 12—4: ը. Rotein, 27 Rue Emile Desvaux, Փարիզ (20), մէթրօ Pdes Fêtes. ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ: Իրիկունները Արեւելեան նուագ:

Այցելեցէք, համոզուելու համար: Հարմարիքի, ժողովրդական, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ:

ՊԱՏԵՒՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակատուն մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բանի տուելու իրաւունք: Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Պայմանները վարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք: Իրաւունք կայ ուրիշ գործ ընդելու (բացի նպարավաճառութենէ):

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Ք. Մուրատեանին Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
23
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
23 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1372

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵՆՔ ԵՒ ՄԵՐ ԴՐԱՑԻՆԵՐԸ

Հայոց ազգային քաղաքական ուղեգիծը բնորոշած ժամանակ, այս սիւնակներուն մէջ կը պնդէինք թէ յետպատերազմեան քաղաքական դասաւորութիւնները մեզ կը հարկադրեն մեր ուշադրութեանը կեդրոնացնել մօտիկ դրացիներուն վրայ։

Ռամկավարներու Փարիզեան օրգանը կը փորձէ պատասխանել արծարծուած խնդիրներուն։ Եւ որովհետեւ բաստրապաքի եւ հայհոյանքի հնշտ զետին մը չէ այս թեւակոխած ասպարէզը, խմբագիրը հոն կը բաւականանայ թեթեւ ցատկրտուքներով, ճիշդ փշոցներէն անցնող բոկոտի մը պէս։

Սակայն խնդիրները աւելի քան որոշակի դրուած են եւ կը պահանջեն նոյնքան որոշ պատասխան մը։

Մեծ պետութիւններէն զժգոհ ենք։ Մեծ պետութիւնները մեզ խաբեցին։ Լաւ։ Ռուսաստանն ալ մեզ խաբող եւ լքող պետութիւններէն մէկն է։ Եւ թերեւս ամէնէն սեծը։ Ռամկավարները, այսօր կը յայտարարեն թէ ռուսական «օրիանթասիոն» ունին։ Ի՞նչ երաշխաւորութիւն ունին որ այսօրուան Ռուսաստանը նորէն չպիտի խաբէ եւ լքէ հայ ժողովուրդը։ Պատմութեան դասերը հայ ժողովուրդի հաւատը վերջնականօրէն խախտած են այս ուղղութեամբ, հայ ժողովուրդի մէջ ըլլալով նաեւ ռամկավար խմբակը, որ կը յայտարարէ թէ աշխարհի մեծերուն չի հաւատար։ Հետաքրքիր է գիտնալ, ի՞նչ շահ ապահովելու համար է, որ բոլոր մեծերէն հիասթափուած Ռամկավարը կը կառչի միայն մեծի մը, բոլշեւիկեան Ռուսաստանին, որ բնաւ պէտք չէ զգացած ժանաւանդ Ռամկավարներու այս խեղճուկ «օրիանթասիոն»ին։

Ռամկավարները պիտի ըմբռնէին որ հայ բոլշեւիկները աւելի քան կը բաւեն ռուսական «օրիանթասիոն»ին հասար, և իրենք աւելորդ, անկոչ, բայց «հարկադրուած» հետեւորդն են այս թափօրին։

Ինչերը երբ կուգայ մեր անմիջական դրացիներուն, ռամկավարները քաղաքական տհասութեամբ կը փայլին։ Մարդիկ վարժուած են մեծերու փէշերէն կախուած մնալ, եւ Հայաստանի վերածնունդը սպասել ի վերուստ տրուած հրաշքներէն։ Ռամկավար թերթը ներկայ պայմաններուն մէջ անկարելի կը գտնէ «Թուրքիայէն խլել մեր հողերը եւ կազմել Միացեալ Անկախ Հայաստան»։ Ու կ'ըսէ չքնաղ եզրակացութիւն մը։— «Եթէ յառաջիկային այդ նպատակին հասար կը ստեղծուին նպաստաւոր պայմաններ, պէտք եղած գնահատութիւնը կը կատարուի այդ ատեն։»

Այսինքն, ռամկավարը կը սպասէ որ հրաշք կատարուի, մեր դրացիները գան եւ Հայաստան մը ստեղծեն, ոգի ի բուխ Մերձաւոր Արեւելքը իրար անցընեն Հայերու սեւ աչքերուն համար, որպէսզի փարիզ նստող ռամկավարը «պէտք եղած գնահատութիւնը» արտայայտէ։

Սակայն, հարցի ծանրութեան կեդրոնը հոն է, որ հայկական ազատագրութեան յօդուող հոսանքները Հայաստանի վերակազմման եւ ամբողջացման հնարաւորութիւններն այժմէն նկատի առնեն եւ մեր թշնամիներն ու բարեկամները այժմէն գատեն։ Անոնք, Հայոց ազատագրութեան մեծ դործը գլուխ բերելու համար, ոչ միայն հայ ժողովուրդի սեփական ուժերը պէտք է մէկտեղեն եւ պատրաստ պահեն, այլ ամէն միջոցով եւ ամէն գնով, համաձայնութեան եւ համագործակցութեան մը պէտք է գան մեր այն դրացիներուն հետ, որոնք շահագրգռուած են անկախ Հայաստանի մը գոյութեամբ։

Արդ, պատմութեան ներկայ դասաւորութիւնը մեզի կը թելադրէ բարեկամութեամբ կապուիլ Վրաստանի, Պարսկաստանի եւ Քիւրտիստանի հետ։ Այս երեք ազգերը, անկախ կամ ձնշուած վիճակ կրնան ունենալ, բայց պատմութեան ներկայ թելադրանքը զանոնք համոզած է (եւ եթէ տատանում կայ, անխուսափելիօրէն պիտի համոզուին), որ Հայաստանի մը գոյութիւնը ուղիղ կը համեմատի իրենց ազգային շահերուն։ Մենք այս ուղղութեամբ ընելիքներ շատ ունինք, ու այսպիսի «օրիանթասիոն»է մը շատ բան կարող ենք սպասել։

Մինչդեռ ռամկավար միտքը, որ այս կարեւոր խնդիրնեռով երբէք յոգնած չէ, դիւրութեամբ հարցերը կը լուծէ։ Վրաստանը Հայաստանի թշնամի է։ Քիւրտիստան անունով պետութիւն մը գոյութիւն չունի։ Եթէ անկախութիւն ալ ունենան, կարող են մեզ խաբել։ Պարսկաստան նորազարթ ազգայնական պետութիւն մըն է, կրնայ այսօր բարեկամ ըլլալ մեզ, երբ ուզենք բան մը չենք, բայց վաղը թշնամի։

Վերջացաւ։ կը մնայ բոլշեւիկեան Ռուսաստանի փէշը։ Որովհետեւ, Ռամկավար միտքը, հեռուէ հեռու, միշտ խօսքերով սնած է, եւ այն ալ անհասանելի դիւանատուններու խօսքերով։

Իսկ իրականութեան թելադրա՞նքը։ Այդ թելադրանքը ցոյց կուտայ որ հայ ժողովուրդի ֆիզիքական գոյութիւնը, ինչպէս նաեւ անոր ազատագրութեան յայտնութիւնները զերազանցապէս կապուած են մեր այս դրացիներուն հետ։

Մենք ոչ թէ պիտի բաւականանանք հանդիսատեսի դերով եւ սպասենք մինչեւ... նպաստաւոր պայմաններ ստեղծուին, (այդպիսի անմտութեան պարագային է, ահա, որ անոնք իրաւունք պիտի ունենան երես դարձնել մեզմէ), այլ անոնց կողքին քայլ առ քայլ պիտի քալենք, անոնք ճիգերուն՝ մեր ճիգերը պիտի միացնենք եւ ՄԻԱՍԻՆ պիտի կերտենք շահից այս ազգերու եղբայրական ու բարեկամական միութիւնը։

Այս է էականը, որու մասին հայ ժողովուրդը պարտաւոր է մտածել։

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԱՆՄԻՏ ՉՐՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Ասպարէզ» այս վերնագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (սեպտ. 5)։

— «Դատելով «Խորհրդային Հայաստան» պաշտօնաթերթի արտայայտութիւններէն՝ գէթ Սովիետական մաժուլը այն հաստատ համոզումը ունի թէ քրտական ապստամբութիւնը դրդուած է Անգլիոյ Էմպերիալիստական կառավարութեան կողմէ եւ ձեռքի տակէ կը վայելէ անոր աջակցութիւնը։ Բոլշեւիկեան այս օրգանը աւելի առաջ երթալով կ'ամբաստանէ դաշնակցութիւնը իբրեւ կոյր գործիք Անգլիոյ ձեռքին մէջ, որուն վերջնական նպատակն է տապալել Խորհրդային կարգերը։

«Դաշնակցութիւնը — կ'ըսէ «Խորհ. Հայաստան» իր օգոստոս 1ի խմբագրականին մէջ—կողմնակից է ամէն մի ելոյթի, որն ուղղուած է լինելու Խորհրդային միութեան դէմ... Դաշնակցութիւնը, մի շարք դառն փորձերից դաս առնելով, հասկացել է որ միայն ներքին ապստամբութեամբ, միայն ներքին հակայեղափոխական շարժումներով անհնար է ո՛չ միայն վերացնել այլեւ զգալիօրէն տապալել Խորհրդային էշխանութեան հիմքերը... Դաշնակցութիւնը էն գլխից իր բաղդը կապել է հակախորհրդային պատերազմի եւ նրա յաջողութեան հետ»։

Այս տողերուն մէջ այնքան չարամտութիւն կայ որքան ստութիւն, իրենց ստութերէն վախցող, ամէն տեղ դաւ, եւ դաւադրութիւն երեւակայող մեր բոլշեւիկ աղբարիկներուն շատ լաւ ծանօթ է թէ մեր բոլոր ընդհ. ժողովներու որոշումները, մեր բոլոր յուշագրերը, մատուցուած ընկերվարական եւ այլ համաժողովներու, յստակ եւ վճռական կերպով հակառակ արտայայտուած են որեւէ ապըստամբութեան, որեւէ զինեալ միջամտութեան, որեւէ պատերազմի՝ ընդդէմ Խորհրդային իշխանութեան։ Մեր բոլշեւիկ աղբարիկներուն ծանօթ են նաեւ այն նկատումները ու շարժառիթները, որոնք մեզ բերած են այս եզրակացութեան։

Այս բոլորին քաջածանօթ ըլլալով հանդերձ՝ մեր բոլշեւիկ երախայ իշխանաւորները օրն ի բուն կը յեղյեղեն վերոյիշեալ զրպարտութիւնները, որպէս զի արգիլեն Դաշնակցութեան հմայքին օրըստօրէական աճումը հայ ժողովուրդին մէջ եւ արդարացնեն իրենց հալածանքները Դաշնակցականներու դէմ։

Նոյնքան անհիմն է բոլշեւիկեան ղեկավարներու այն պնդումը՝ թէ քրտական շարժման ետեւ կանգնած է Անգլիա։ Դժբախտաբար իրողութեան երբէք չի համապատասխաներ այդ ենթադրութիւնը։ Անգլիոյ ներկայ ընկերվարական կառավարութիւնը մանաւանդ, կանուած հնդկական, եգիպտական, պաղեստինեան բաղդորոշ հարցերով եւ առտնին խնդիրներով ոչ հակամիտութիւն եւ ո՛չ ալ կարողութիւն ունի էմպերիալիստական նորանոր նուաճումներու ետեւէ իյնալու։

Եւ բոլշեւիկ «յեղափոխականները» չեն վարանիր պարելու Թրքական անճոռնի եղանակով։ Անոնք չեն ամչնար գէթ իրենց որդեգրած նշանաբաններէն եւ իր ազատագրութեան համար կռուող փոքրիկ արի ժողովուրդի մը բնաջնջման համար ամէն աջակցութիւն ցոյց կուտան Թրքական բորենիներուն։»

ՕՐ ԸՍ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

3000 մեռեալ եւ վիրաւոր Թուրքեր

Եգիպտոսի «Էլ Մոգաթթամ» թերթը կը հրատարակէ հետեւեալ ուշագրաւ տեղեկութիւնները, գրուած իր Պարսկաստանի թղթակցին կողմէ.—

Թուրքերը երբ շատ նեղեցին քիւրտ ապստամբները, անոնք ամրացան աւելի բարձր դիրքերու մէջ եւ գրաւեցին Մակուի եւ Պայազիտի միջեւ, Խորհրդային Հայաստանի հիւսիսը երկու լեռնաշղթաներ, որոնցմէ մէկը 5,200 մէթր, իսկ միւսը 3,960 մէթր բարձրութիւն ունի եւ որոնց գագաթները ձիւնապատ են։

Քանի մը հազար կը հաշուուին ապստամբները, որոնք գէնքեր եւ ռումբեր ունին. իսկ Թուրք զինուորները չորս ջոկատ են՝ այսինքն 30,000, ունին 100 լեռնային թնդանօթ եւ գնդացիրներ եւ 25 օդանաւ։ Հակառակ այս բոլորին սակայն, Թուրքերը չեն յաջողիր, որովհետեւ ապստամբները շատ քաջ եւ լաւ կռուող են։

Ապստամբութեան սկիզբէն ի վեր Քիւրտերը 10,000 մեռել, վիրաւոր եւ գերի տուած են. Թուրք բանակը 1500 մեռել եւ անկէ աւելի ալ վիրաւորներ ունեցած է։ Բացի այդ, Թուրքերը քանի մը հատ ալ օդանաւ կորնցուցին։

Իսկ «Էլ Պայրագ» կը գրէ որ այժմ Արարատի շրջաններուն մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ, որովհետեւ Թուրքերը օգնական ուժերու կրսպասեն եւ ներկայ ուժերով զսպումը անկարելի կը նկատեն։

Ի՞նչպէս սպառնացան Քիւրտերը

Ստորեւ կուտանք Թրքական աղբիւրէ առնուած տեղեկութիւնները Արարատի դէպքերուն մասին, Թուրք պաշտօնական զեկոյցներու խմբագրութեան ձեւը ինչուց ծանօթ է մեզի, ուշելորդ է անդրադառնալ, դիտել տանք միայն որ յաղթանակ կը փողփողարեն առանց կռուի մանրամասնութեան մէջ մտնելու, ինչ որ իրաւունք կուտայ զանազան ենթադրութիւններ ընելու։ Իրականութիւնն այն է որ, նոյնիսկ եթէ Արարատը գրաւուած ըլլայ Թուրքերու կողմէ, այդ դեռ չի նշանակեր թէ քրտական ապստամբութիւնը պարտուած ու քայքայուած է։ կը հասկցուի թէ Քիւրտերը տեղի տալով մէկտեղ գերազանց ուժերու ճնշման, յաջողած են կտրել պաշարման շղթան եւ քաշուիլ աւելի խորերը, ամփոփուելու եւ նոր ուժեր հաւաքելու համար։

Ըսել է, նոր չէ որ պիտի սկսի քրտական ապստամբութիւնը։

Իններորդ զօրաբանակի հրամանատար Սալիհ Փաշա, որ վարեց Արարատի զսպումի գործողութիւնները, զեկոյցով մը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ քրտական պարտութեան մասին.—

Գործողութիւնները սկսան Սեպտ. 7ին եւ աւարտեցան 12ին։ Երբ Թուրք զինուորները սուիններով սկսան յարձակիլ, Քիւրտերը փախան փոքր Մասիսի եւ Քարնեաբերդի մէջտեղէն բայց Քոզլու ձորին մէջ հանդիպեցան մեր ձիաւորներուն, մեծ կորուստ կրեցին եւ ետ դարձան։ Աւազակները յետոյ փորձեցին փոքր Մասիսի հիւսիսէն դառնալ եւ Սէրտար Պուլաքի վրայով փախչիլ։ Բայց մեր հետեւակները հասան եւ Արալըքի ուղղութեամբ կտրեցին անոնց ճամբան։

Մեր զինուորները աւազակներուն գտնուած տեղերէն աւելի բարձր տեղեր բարձրացան։ Այս կացութեան առջեւ, աւազակները լքեցին իրենց բոլոր հրացանները, գնդացիրներն եւ կենդանիները։

Հայ մը բռնուած Արարատի մէջ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն «Միլլիէթ»ի.— Արարատի մէջ ձեռք անցուած Հայու մը վրայէն գտնուեցան բազմաթիւ վաւերաթուղթեր, հայկական հրոսախումբերու մասին։

Կատարուած խուզարկութեան հետեւանքով ձեռք անցուած են փաստաթուղթեր, որոնք կը լուսաբանեն կացութիւնը։

Թրքական նոր գրգռութիւն մը Հայերու դէմ։ Լուրը կուտանք կատարեալ վերապահութեամբ եւ կասկածով։

Անգլիացի օժանդակած են Քիւրտերուն

Էնկիւրի, 16.— Արարատի դէպքերուն զրգռիչներուն մէջ, կ'ըսուի թէ կրգտնուի նաեւ Անկլօ-փերսան անուն անգլիական քարիւղի ընկերութիւնը։ Զրոյցներուն համաձայն, յիշեալ ընկերութիւնը լայն օժանդակութիւն ըրած է Քիւրտիստանի կազմութեան համար, պայմանաւ որ արեւելեան նահանգներուն մէջ գտնուած կարգ մը քարիւղի հանքերը իրեն տրուին։ կը կարծուի թէ մասնաւորապէս այս պատճառով է որ ըմբոստները առատ զէնք ու ռազմամթերք ունեցած են։

Անօթութենէ մեռնողներու դիակներ

Էնկիւրի, 17 (Ա.).— Արարատի ծերպերուն մէջ պահուըտածներուն մաքրազործումի գործողութիւնը աւարտելու վրայ է։ Աւազակներէն շատերը քարայրներուն մէջ մեռած գտնուած են։ Ցայտնի եղած է որ անոնք բաւական առաջ մեռած են անօթութեան հետեւանքով։ կարգ մը պետեր, որոնք

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԹՈՒՐՔ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ ՉԻ ԼՈՒԾՈՒԻ

Էնկիւրիէն տրուած լուրերու ինչպէս միշտ կը կրկնուին այն զրոյցները թէ Ազգ. մեծ ժողովը պիտի լուծուի եւ նոր ընտրութիւնները պիտի կատարուին։ Սերպէսթ ֆիւմհուրիէթ կուսակցութիւնը դեռ ամէն կողմ կազմակերպութիւն չէ ըրած, եւ Ազգ. ժողովին ալ մէկ տարի պայմանաժամ միայն ունի։ Ըստ այս օրերուն չորս տարուան ժողովի մը ընտրութիւնը նպաստաւոր պիտի ըլլայ Խալք կուսակցութեան համար։

Արժանահաւատ աղբիւրէ առնուած տեղեկութիւններու ինչպէս ինչպէս, այս հաւանականութիւնը նախապէս խորհուած է թէեւ, բայց յետոյ ինչպէս ինչպէս են այս ծրագրէն։ ժողովը լուծելու հաւանականութիւն չկայ այլեւս։ Միայն թէ, կարելի կը նկատուի որ ձեմվալ Շիւսնիէ պէյի բաժնուելուն վրայ, քանի մը գործավարներ ալ քաշուին։

ԶԱԽԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՏԵՂ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՆ

Սեպտեմբեր 22ի արտակարգ նիստին առթիւ, Ազգ. մեծ ժողովի սրահը կը յարդարուի։ Նոր կուսակցութեան երեսփոխանութեան համար մասնաւոր տեղ կը պատրաստուի։ Գործավարներու խորհուրդը յաճախակի նիստեր կը գումարէ, Ազգ. ժողովին ներկայացուելիք օրինագծերը պատրաստելով։

Վարչապետ Ըսմէթ փաշա, այս առթիւ, կարեւոր ճառ մը պիտի խօսի ժողովին մէջ, Ազգ. ժողովէն առաջ, խալքը ժողով մը պիտի գումարէ եւ վարչապետը այնտեղ ալ ընդարձակ ճառ մը պիտի խօսի մասնաւորաբար նոր կուսակցութեան կազմութեամբ առաջ եկած կացութեան մասին։

ՍԷՐՊԷՍԹ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Գոնիայի մէջ պաշտօնապէս կազմուած է Ֆէֆիի կուսակցութեան մասնաճիւղը, կուսակցութիւնը արձանագրած ըլլալով տրուած յայտագիրը (պէյաննամէ)։

Որոշուած է մասնակցիլ Գոնիայի Թաղապետական ընտրութեանց, եւ ձեռնարկուած է Թեկնածուներու ցանկին պատրաստութեան։ Որոշուած է նոյնպէս «Ֆույկու» անուն Թերթ մը հրատարակել, իբր մասնաճիւղին օրկանը, Ազգ. ժողովի ընտրութիւնը առնուած է արդէն։

*** Զոնկուլտաքի մէջ ընդհանուր համակրանք կայ նոր կուսակցութեան հանդէպ, բայց ժողովուրդը կարծես սպասումի շրջան մը կ'անցնէ։ Բայց եւ այնպէս, քանի մը ծանօթ անձեր դիմած են Ֆէֆիի պէյի եւ խնդրած որ օր առաջ մասնաճիւղ մը բացուի։ Դիմողներուն մէջ կայ անձ մը, որ ժամանակին զէնքի ընկեր եղած է Ֆէֆիի պէյի, Ափրիկեան ցրիվ ցոյց կռիւներու ընթացքին։

Նկատելով որ սերպէսթ կուսակցութիւնը դեռ կազմուած չէ, խալքը մինակը պիտի մնայ Թաղապետական ընտրութեանց մէջ, եւ անկասկած պիտի յաջողի։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ ՅԻՒՍԱԼԻՑ ԵՆ

Իզմիր, 17.— Սերպէսթ կուսակցութեան այստեղի օճախը տենդագին կ'աշխատի։ Միւս կողմէ Թաղային կազմակերպութիւններ կ'ըլլան։ Մեծ յոյս կայ Թէ շրջաններու Թաղապետական ընտրութեանց մէջ պիտի շահին նոր կուսակցութեան Թեկնածուները։

** Ագիսարի օճախը կազմուած եւ գործի ձեռնարկած է, օճախին մաս կը կազմեն մտաւորական եւ հանրապետական երիտասարդներ։ Գաւառակներու եւ գիւղերու մէջ ալ կազմակերպութեան սկսուած է։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչպես հայտնի է, Հայկական Սովետական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը 1928 թ. հունվարի 1-ից ներմուծել է նոր դրամական միավոր՝ ոսկե ռուբլի, որի 1 միավորը հավասար է 100 հին ռուբլու։

Նոր դրամական միավորի ներմուծումը հնարավորություն է տալիս ոչ միայն ամրապնդելու մեր ֆինանսական համակարգը, այլև ավելի ամրապնդելու մեր ռուբլին, որը ներկայումս ունի ամենաբարձր կուրսը ոչ միայն ԽՍՀՄ-ում, այլև ամբողջ Արևելքում։

Նոր դրամական միավորի ներմուծումը հնարավորություն է տալիս նաև ավելի ամրապնդելու մեր ֆինանսական համակարգը, ավելի ամրապնդելու մեր ռուբլին, որը ներկայումս ունի ամենաբարձր կուրսը ոչ միայն ԽՍՀՄ-ում, այլև ամբողջ Արևելքում։

Նոր դրամական միավորի ներմուծումը հնարավորություն է տալիս նաև

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԻՉ ՈՎՀԱՆՆԵՍ ՔԱՆԱՆԴԱՑՈՒ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԱԿ

— Ահա՛ թղթակցութիւնը, որ ստացայ Ս. Էջմիածնէն, ուր ես ալ գացի ուխտի։ Ուրախ եմ, որ ինծի ալ յաջողեցաւ տեսնել Ս. Գայիանէ սրբուհւոյ մասունքները, որոնք ներկայիս կը գտնուին Ս. Էջմիածնի մայր տաճարին մէջ։ Ուրախ եմ, որ ինծի ալ յաջողեցաւ համբուր

աւելի կանուխ յայտնած էին փախչիլ, իրենց կիներն ու զաւակները այնտեղ թողած են։

Այսպէս, Արարատի մէջ տարիներէ ի վեր գործող աւազակներու որջերը բոլորովին մաքրուած են։

Թուրքեւհելլէն առեւտրական դաշնագիրը

Թուրքեւհելլէն առեւտրական պայմանագրութեան մը կրնքումին համար առենէ մը ի վեր բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան։

Հելլէն պատուիրակութիւնը մաքսային դիւրութիւններ ուզած է հելլէն գինիներու եւ քօնեաքներու համար։ Կը յուսացուի որ համաձայնութիւն պիտի գոյանայ։ Այս պայմանագրութիւնը որ նաւարկութեան վերաբերեալ տրամադրութիւններ ալ պիտի պարունակէ, պիտի կարգադրէ նաեւ երկու երկիրներու ճամբորդներուն երթեւեկի խնդիրը։

Թուրք դահլիճին վերակազմութիւնը

Էնկիւրիւէն կը հաղորդեն «Փոլիթիքա»յի.— Անհիմն է այն զրոյցը թէ դատական գործավար Մահմուտ Էսատ պէյ Վարշաւիոյ դեսպան պիտի կարգուի։ Բայց զրոյց կայ հոս որ գործավարը պիտի հրաժարի դահլիճէն։

Միւս կողմէ, Ազգ. ժողովը բացուելուն պէս, կրթական գործավար Ճէմալ Հիւսնի պէյ պիտի հրաժարի։ Իբրեւ անոր յաջորդ, ամէնէն աւելի կը խօսուի նախկին կրթական գործավար եւ Մոսկուայի դեսպան Վասըֆ պէյի մասին։

Ամէն պարագայի տակ, Խալք կուսակցութեան շրջանակներուն մէջ յամառ զրոյց կայ թէ կարգ մը փոփոխութիւններ պիտի ըլլան Ըսմէթ փաշայի դահլիճին մէջ։

Փոխուելիք գործավարներուն մէջ չի գտնուիր եւմտական գործավար Սարաճ օղլու Շիւքրի պէյ, որ եւմտական խիստ կարեւոր խնդիրներու վրայ կ'աշխատի եւ վստահ է որ պիտի կարենայ գլուխ հանել գործէն։

Թէ վարչապետը եւ թէ եւմտական գործավարը զօրաւոր փաստեր ունին իրենց տրամադրութեան տակ, դահլիճին եւմտական քաղաքականութիւնը պաշտպանելու համար։

Ամէն պարագայի մէջ, առաջիկայ նստաշրջանը գործունէութեան ամէնէն ուժեղ շրջանը պիտի ըլլայ թէ' Ազգ. ժողովին եւ թէ Ըսմէթ փաշայի կառավարութեան համար։

Ըսմէթի նոր դահլիճը

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն էնկիւրիի քաղաքական շրջանակները կը հաւաստեն թէ Ըսմէթ փաշա, այսօր իսկ պիտի ներկայացնէ դահլիճին հրաժարականը, բայց Մուսթաֆա Քէմալ, դարձեալ Ըսմէթի պիտի յանձնէ նոր դահլիճին կազմութիւնը։ Ըսմէթ նոր կազմով պիտի ներկայանայ այս հինգշաբթի օր, Ազգ. ժողովին։ Արտաքին, ներքին, եւմտական, ազգ. պաշտպանութեան եւ առողջապահական նախարարները կը պահեն իրենց պաշտօնները։

Իսկ Մահմուտ Էսատի տեղ՝ դատ. նախարարը, որ խիստ քննադատութեանց ենթարկուեցաւ, պաշտօնի կ'անցնի Եուսուֆ Քէմալ։ Հանր. Շինութեանց նախարարը Րէճէպ պիտի ստանձնէ Խալքի ընդհ. քարտուղարութիւնը։ Ազգ. տնտեսութեան գլուխը կ'անցնի Մուսթաֆա Շէրիֆ։

Պրիւնինկ վախ չունի Հիտլէրեն

Հազիւ մէկուկէս շաբաթ է անցած Գերմանիոյ ընտրութիւններէն, որոնց վրայ աշխարհ կը նայէր սարսափահար աչքերով, բայց արդէն, քաղաքական շրջանակները աւելի պաղարիւն կը դիտեն կացութիւնը։ Ազգ. ընկերվարականներու յաջողութիւնը գրգռեր էր երեւակայութիւնները. ծանր խոովութիւններ, քաղաքական կոիւներ կը գուշակուէին։ Իսկ այսօր, աւելի մտահոգուած են գերման պետութիւնը սահմանադրական եղանակով զօրացնելու եւ օրինաւոր ճամբաներով ամրացնելու խախտած եւեւմուտքը։

Վարչապետ Պրիւնինկ, կրկին անգամ ըլլալով յայտնեց լրագրողներուն թէ կառավարութիւնը միշտ իվիճակի պիտի ըլլայ սաղմին մէջ իոկ փճացնելու որ եւ է խռովութիւն։ Յառաջիկայ եշ., գերման դահլիճը նիստ պիտի գումարէ, ճշդելու համար վարչական եւ եւմտական բարեփոխութեանց ծրագրին ընդհանուր գիծերը, զորս պիտի ներկայացնէ Խորհրդարանին։

Նոյն նիստին, դահլիճը պիտի խորհրդակցի քաղաքական ուղղութիւններու մասին, որոնց հիման վրայ, զանազան կուսակցութեանց հետ պիտի վարէ բանակցութիւններ, համերաշխական խառն դահլիճի մը կազմութեան նպատակով։

Իտալիա Ալպանիոյ մէջ

ԹԻՐԱՆԱ, 21 Սեպտ.— Հակառակ հաղորդակցութեանց միջոցներու պակասին, հիւսիսային սահմանէն եկած լուրեր կը հաստատեն թէ զօրախումբերու կարեւոր շարժումներ տեղի ունեցած են այս օրերս, Շքոտրայի շրջանին մէջ. Քսանի չափ իտալացի մարզիկներ եւս նոր հասած են այս քաղաքին զինուորական մարզանքի կեդրոնը։

Գրգռութիւն կը տիրէ քաղքին մէջ, ուր արտաքին նախարարը յաճախակի տեսակցութիւններ կ'ունենայ իտալական կառավարութեան ներկայացուցչին հետ։ Զօկու Թագաւորին հիւանդութեան լուրերը կը հերքուին։ Սակայն ստոյգ է թէ քանի մը օրէ ի վեր ան փակուած կը մնայ իր պալատին մէջ եւ դուրս չելներ։

Քաղաքական ներքին կացութիւնը բաւական ծանր է. դահլիճին եւ Թագաւորին եւ նոյնիսկ դահլիճին անդամներու միջեւ, անհամաձայնութիւն ծագած է կարգ մը խնդիրներու շուրջ։

Փարիզի ռուս դեսպանին քողը

ՄՈՍԿՈՒԱ, 21 սեպտ.— Ֆրանսայի Խորհրդ. դեսպանը Տովկալեւսկի Ֆրանսական կառավարութեան յանձնեց բողոք մը, ընդդէմ գաղթական Ռուսերու կողմէ կատարուած զօրանցքին, Անծանօթ Զինուորի Դամբանին առջեւ, (կատարուած փարիզի մէջ սեպտ. 6ին)։ Այս զօրանցքին մասնակցողները համազգեստ, զէնքեր եւ դրօշներ կը կրէին։

Այս բողոքին ի պատասխան, Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան ընդհ. քարտուղարը յայտնեց ռուս դեսպանին թէ ամէն միջոցի պիտի դիմէ լուսաբանելու համար թէ ի՞նչ կերպով տեղի ունեցաւ փարիզի ռուս գաղթականներու զօրանցքը եւ վստահեցուց թէ անհրաժեշտ հրահանգներ պիտի տրուին, որպէս զի ասկից յետոյ, նման դէպքեր չկրկնուին։

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ կը հրաւիրէ Ռոստոմ, Քրիստափոր, Հրազդան, Աղբիւր Սերոբ եւ Արծիւ խումբերու բոլոր ընկերները այս Շաբաթ-կուն ժամը 8.30ին Քաֆէ օ Քլէո տը Լիւնի վերնայարկը, Սէթրօ՝ Իթալի։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Զեկոյց կ. կ.ի կողմէ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայանալ անդամատետրով։

"ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՅԸՆ,,

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՏԷՐԵՐՈՒՆ

Յառաջիկայ Նոր Տարիին լոյս պիտի ընծայենք հասցէագիրք մը, «Ամէնուն Հայը» անունով, հայկական մանրանկար «Պոթէն» մը, ուր պիտի տանք Ֆրանսա բնակող Հայերու հասցէները, ինչպէս նաեւ Հայերուն համար օգտակար օտար հասցէները։ Կը խնդրուի ուրեմն որ, ֆրանսաբնակ ամէն հայ մեզի հաղորդէ, նամակով մը, իր անունը, մականունը, գործը կամ արհեստը եւ ամբողջական հասցէն (փողոցին թիւը եւ անունը, քաղաքը եւ նահանգը, ինչպէս նաեւ հեռաձայնի թիւը եթէ ունի), բոլորը գրուած որոշ ու յստակ։ Այս անուններն ու հասցէները պիտի հրատարակուին առանց որեէ փոխարինութեան, ձրիօրէն։

Ասկէ զատ, այս գիրքին մէջ ծանուցումի տակ փափաքող գործի տէր Հայերէն կը խնդրուի անդադար մեզի գիմել, ուղելով մեր ծանուցման սակագինը։ Պէտք է հասցէներն ու ծանուցումները մեզի հասնին մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— Librairie «Arpi», L. Mozian, 5 Rue Champlain, Paris (20)։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ

"ԻՄ ԳԻՐՔԸ", Բ. ՀԱՅՈՐ (ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹԻՒՆ)

Դիմել հրատարակչին Librairie H. SAMUEL, 51 Rue Monsieur le Prince, Paris (VIe), Հեռաձայն՝ Danton 88-65։ Մէթրօ Օտէոն։

Հարաւային Ֆրանսայէն (Լիոնն ալ մէջն ըլլալով) պէտք է դիմել Պ. Գ. Շահլաժեանի, 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

ՓԱՐԻԶ

ԻԹԱԼԻԻ Աղբիւր-Սերոբ խումբի ժողովը, այս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղիի։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԳԱԻԱՌ

ԼԻՈՆԻ շրջ. ներկայացուցչական ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 rue Duguesclin։

ԼԻՈՆԻ Քեռի խումբի ժողովը այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 3.30ին, Ճանկիզեանի ճաշարանը. ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

ԼԻՈՆԻ Կայծակ խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Զօրնքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Կարօ Կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. *Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։*

— Կը փնտռեմ հօրեղբօրորդիս Յարութիւն Մուխպիրեան (Նոզկատցի) որ 1921ին կը գտնուէր Հալէպ։ Անկէ ի վեր լուր չունիմ։ Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Հայկակ Մուխպիրեանի, Villa Anlis Varduron Bas, St. Antoine Marseille։ *Աներիկահայ թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։*

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Անուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95.21

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանումը արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, լերմախտ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօրատուար՝ Ախտամիտ եւ արագ խորհրդակցութիւն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

EMPIRE մէթրօ-Չոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

Լ'ԻՆՆՕՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ
Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ
21 Րիւ Քէսպրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ
Օթել Տիէօի հիւանդանոցին ժամր
Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց համար բացած եմ ներկայ. բարի խանութ մը, ուր կը վաքրենք եւ կը ներկենք գլեստեղէններ, մաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք։ Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Ցէր եւ Ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ALLO, ALLO
Tél. TRUDAINE 81 07
Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՁԷՆԱԶԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՁԵԱՆ
8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)
Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Lorette

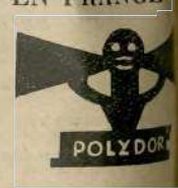
Ուշադրութիւն
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, Անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայրէն ստանալու եւ Հիւանդութիւն ի համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL
20 Rue Rodier PARIS (9)
Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։
COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաւեղ կերակուրներուն
Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա Ր Ա Ր Ա Տ
39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov.
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէնի
փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։
Անարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ
Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ
Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սնունդ խմել, դիմեցէք հիւրակասւոր
CAFÉ SULTAN
Ս. ԹՈՐՈՍ (Քէշմէճեան)
92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil.
Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ նէն նրբաճաշակները։
Հոս տեսակները, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ պատրաստած սուրճին։ կ'ընդունինք ապսպրանքներ ամսաթմնէն եւ գաւառներէն։ փափաքողներու կր գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառ

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ
ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Columbia
REGISTERED TRADE
20 ՖՐ. 20 ՖՐ.
H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil.
Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին ամէն վաճառանիշէֆոններ,— DECCA, COLUMBIA, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, եւն.։ *Գիները՝ 120, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800։ Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բայց է ապ*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի բնական համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ պուխտագործ եւ ապուխտավաճառ
HAIG MARACHLIAN
Fabrique des salaisons Orientales
16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE
որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue Petites Maries MARSEILLE.
Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO
VERTANÈS MAHDJOUBIAN
24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert
Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Ազգ. նուագ։
Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմարիքի, ժողովրդ, հաւաքոյթներու եւ այլնի համար տրամադրելի սրահ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՃԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
24
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
24 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1373 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆԳՈՒԹ ՈՒ ԴԱՒԱԴԻՐ

Հայաստանի Ձեկայի արիւնոտ գործունէութիւնը կը շարունակուի։ Այդ գործունէութեան գործնական արդիւնքը չոր թիւերով կը ներկայանայ մեզ։ Հարիւրաւոր գնդակահարութիւններ, հազարաւոր երիտասարդներու աքսոր, հազարէ աւելի փախստական հայկական լեռներուն վրայ. ու այս բոլորէն զատ, մասսայական հալածանք, շրջաններու կազմալուծում եւ բազմաթիւ օջախներու քայքայում մէկը միւսին կը յաջորդէ։

Ահռելի չափերու հասած այս աղէտները դասակարգային պայքարի եւ կուլակի անուան կապելը շատ դժուար է։ Հայ բոլշեւիկ մտաւորականութիւնը, կառավարական բեմերէն եւ մամուլի միջոցաւ պարբերաբար հրապարակ կուգայ տեսակցապէս բացատրելու եւ արդարացնելու այն, ինչ որ արիւնոտ ձեռքերով կը կատարէ Ձեկան։

Հայ բոլշեւիկեան կեդրոնը եւ մամուլը թելադրական ուժը կը հանդիսանան Ձեկային։ Անոնք հրապարակ դրած են կարգախօս մը, — անխնայ պայքար Դաշնակցութեան դէմ։ Եւ այդ անխնայ պայքարը արդարացնելու համար հայ բոլշեւիկ մտաւորականութիւնը կը հնարէ պատերազմի վտանգ մը, ու Դաշնակցութեան բանակները դաշնակից կը նկատէ համաշխարհային իմպէրիալիզմին։ Կեղծ ապստամբութիւններ կը սարքէ եւ կեղծ կնիքներով եւ շրջաբերականներով հանրութեան կը ներկայացնէ իբրեւ դաշնակցական դաւադրութիւն մը։ Կոմունիստական շարքերը, պաշտօնեաներն ու Ձեկան սարսափի կը մատնէ Դաշնակցութեան անունով, ու այդ վտանգէն ազատելու համար՝ կը հրահրէ իր շարքերը անխնայ կռիւ մղելու Դաշնակցութեան դէմ, դայն գլխատելու համար։

Իսկ Ձեկան որ անգութ, գռեհիկ եւ դաւադիր հաստատութիւն մըն է, առանց այս հրահանգներուն սպասելու միշտ գործած է, դաւադրութիւններ սարքած եւ մթնոլորտ ստեղծած է աւելի լայն ու սանձարձակ գործունէութեան համար։ Երբ Ձեկայի լարուած ցանցին մէջ կը բռնուին կոմունիստ բոլոր ղեկավարներն ու մամուլը, այդ պարագային մոնղոլական արարքները կը դառնան արդէն օրինական, ու ժողովուրդի կոտորածը կը նկատուի կռիւ համաշխարհային իմպէրիալիզմին դէմ։

Այս անորակելի ողբերգութիւնները օրը օրին կ'արձանագրուին արտասահմանի մամուլին մէջ, ու փոխանակ պոռթկալու այս անանուն դահիճներուն դէմ, որպէսզի դադրեցնեն տեսակն կոտորածը, որ հետզհետէ արնաքամ կ'ընէ մեր ժողովուրդը, կը գտնուին մարդիկ որ մեղադրանքի խօսք կ'ուղղեն Դաշնակցութեան հասցէին, միայն անոր համար որ գաղափարական պայքար կը մղէ բոլշեւիկներուն դէմ։

Աւելի ողբերգականը կայ տակաւին։ Դաշնակցական մամուլի մէկ մասը հարիւրերորդ անգամն ըլլալով հրապարակ կուգայ բացատրելու եւ փաստերով ապացուցանելու թէ Դաշնակցութիւնը զինական ապստամբութեան կողմնակից չէ, թէ դաշնակցական պատասխանատու ժողովներու որոշումները շատ յստակ են այդ մասին, թէ տասը տարուան ընթացքին Դաշնակցութիւնը զէնքի ուժին չէ դիմած եւլլն.։ Եթէ դաշնակցական մամուլը կը կարծէ թէ այս բոլոր բացատրութիւնները՝ սպեղանի մը պիտի ըլլան Հայաստանի մէջ տիրող ահաւոր աղէտին, չարաչար կը սխալի։

Որովհետեւ, արտասահմանի հակադաշնակցական բոլոր հոսանքները շատ լաւ գիտեն թէ Դաշնակցութիւնը գաղափարական պայքարի սահմաններէն անդին անցած չէ։ Տասը տարուան Հայաստանի կեանքը փաստացի ապացոյցն է այս իրողութեան։ Իսկ Հայաստանի բոլշեւիկ ղեկավարներն ու Ձեկան, արտասահմանի մեր բոլոր հակառակորդներէն շատ աւելի յստակ ու որոշ գիտեն Դաշնակցութեան եւ՛ որոշումներու եւ կուսակցական հրահանգներու մասին։

Եւ որովհետեւ գիտեն թէ Դաշնակցութիւնը ապստամբութեան չի դիմեր, նոյն իսկ անձնապաշտպանութեան համար զէնքի չի կառչիր, այդ պատճառաւ անոնք դարձած են աւելի անգութ, աւելի գռեհիկ ու անսահման համարձակ։

Դաշնակցութիւնը իր խիստ կարգապահութեամբ եւ քաղաքական ուղեգիծով կրցած է սահմանափակել ժողովուրդի խիզախ պոռթկումները եւ ստիպած ժողովուրդը որ կրաւորական կերպով հանդուրժէ բոլոր հալածանքներուն։ Եթէ այս ընթացքը հայութեան ընդհանուր շահերուն համապատասխանած է մասամբ, միւս կողմէ ֆիզիքական եւ բարոյական չափի մը մատնած է այսօրուան Հայաստանի ժողովուրդը, ամէն նախաձեռնութիւն կորնչցուցած է շնորհիւ այդ կարգապահութեան։

Բոլշեւիկ ղեկավարներն ու Ձեկան ենթէ գիտնային որ Դաշնակցութեան եւ հայ ժողովուրդի բազուկը պիտի գործէ իրենց դէմ՝ այնպէս, ինչպէս գործեց Ցարական եւ Համիտեան պաշտօնեաներուն դէմ, բնա՛ւ այդքան անգութ եւ այդքան սանձարձակ չպիտի ըլլային։

Երբ հազարաւոր օջախներ կը մարին, երբ հազարաւոր անհատներ, ձեռք քաշած տունէ եւ տեղէ, լեռ կը բարձրանան, Ձեկան հանդարտութեամբ կը շարունակէ իր ամենօրեայ գործակատարութիւնները, կ'աքսորէ նոր հարիւրեակները, միշտ հմտօրէն՝ որ անպատիժ պիտի մնայ։

Բաւ չէ արեան այս ողբերգութիւնը, մենք ձեռնարկած ենք կատակերգութեան մը համոզելու այս դահիճները, թէ Դաշնակցութիւնն անմեղ է։

Ընդհակառակը, Դաշնակցութիւնը շատ մեղաւոր է, որ իր խիստ կարգապահութեամբ չլատած է ժողովուրդի մը բազուկները, որպէսզի ան անժուռնչ իր վիզը երկարէ Ձեկայի կացինին տակ։

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊԱԼԱՐԸ

«Յուսաբեր» այս վերնագրով խմբագրականի մը մէջ Ազեքսանդրիոյ տխուր դէպքերու առթիւ հետեւեալը կը գրէ (սեպտ. 13).

— «Երէկ հրատարակութեան տուինք Ազեքսանդրիոյ մեր թղթակցին շտապ գրի առնուած քանի մը տողը Ազեքսանդրիոյ անցքերու մասին։

Ձենք ուզեր այդ թղթակցութեան բովանդակութիւնը վերարծարծել հոս, — ոստիկանական ջոկատ, գերագրգիռ ամբոխ, խաժամուժը ներքնաբար պառակտուած ու բաժնուած Ճշնամի բանակներու, անլուր հայհոյանքներ, տիպար սովիայմարտ, ջարդուած պատուհաններ, արիւնլուայ վիրաւորներ, Secours d'urgench օթօներ, ռազմադաշտէն եղկելիօրէն փախչող հրամանատար-«երեսփոխան»ներ լքուած Առաջնորդարան, ձերբակալութիւններ, վարկաբեկուած գաղութ եւ...

Չէ՛, ձիշդ չէ մեր թղթակիցը, երբ կը գրէ... Նաեւ «յուզուած հոգիներ»։

Եթէ հոգիները յուզուիլ գիտնար, այս անլուր ամօթանքը իր երեսին երբեք պիտի չնետուէր։

Այս դժբախտ, այս ամօթալի հոգեվարքին առջեւ գոհունակութեան, յաղթանակին վայել մեղմ այլ հպարտ շունչով խօսք մը կը լսուէր միայն ասկէ քանի մը օր առաջ, նոյն թեմականի ավպիոնէն։

«Քանի մը օրուան միջոցին քաղաք տեղեկութիւնները շուս եւ ստացած տպաւորութիւնները վրայ հիմնուելով, կրնամ գոհունակութեամբ յայտնել թէ պատ. թեմականդ եւ իրմէ բխած վարչական ժողովները ու մարմինները վերջացած այս տարեշրջանի ընթացքին ունեցած են գնահատելի ծառայութիւն մը»։

Շատուած մըն է այս գոհունակութեամբ շաղախուն եւ փառաբանութեամբ լեցուն այն յաղթական ձառէն, որով եւրոպայի կաթողիկոսական պատուիրակ Թորգոմ եպիսկոպոսը բացաւ Ազեքսանդրիոյ թեմական ԹԱոստոս 28ի նիստը։

Հաճութեամբ չէ որ մենք կը խօսինք այս կղերականի մասին։ Խորապէս դառնացած ու վերջնապէս յուսախաբ, մենք որոշեցինք փակել մեր հաշիւները այս մարդուն հետ ու Թոյլ տալ, որ ինք ազատ ու անկաշկանդ ինծէ առատօրէն իր ցանած «բարիք»ները այս գաղութին մէջ։

Այս «բարիք»ներէն մեծագոյնը—քոյր համայնքի թեմականն է։

Քանի որ այս ամօթալի արարքները, նոյնքան բացայայտ ու ամօթալի խարդախութեանց շնորհիւ, չվերջացան այնպիսի «աքթ»ով մը, որ տեղի ունեցաւ հոս, Գահիրէի մէջ, յունիս 22ին, — այսինքն Օրէնքին եւ ժողովուրդին յաղթանակովը քմահաճոյքին եւ օրինազանցութեանց ընտելացած փոքրամասնութեան վրայ։

Քանի որ մեծ ու փոքր խաչիկները, հովանաւորութեամբը տիտղոսաւոր եւ անտիտղոս ուժերու, եկան եւ Օրէնքը ոտնակոխելով տիրացան Օրէնքի հաստատութեան, — ապա պիտի ըլլար այն, ինչ որ եղաւ վերջապէս։

Հանրային հիւանդ հաստատութեան միակ բժիշկը — ինքը հանրութիւնն է։

Յուզուա՞ծ է Ազեքսանդրիոյ հայ համայնքը, ազարտուա՞ծ կը զգայ ան իր պատիւը եւ վտանգուած իր խաղաղութիւնը։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրք Ազգ. Ժողովը՝ հիւսիսագլուխի

Պոլսէն Լոնտոն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ երկուշաբթի օր Մուսթաֆա Քէմալ կատարեց Թուրք Ազգ. Ժողովին բացառիկ նստաշրջանին բացումը։

Վարչապետ Ըսմէթի ճառէն յետոյ, որով բացատրեց քննելի եւ լսմտական առաջարկներու ստիպողական բնոյթը, նիստին շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ հինգշաբթի օրուան։

Ռիսթի եղմտական տեղեկագիրը

Ֆրանսացի համբաւաւոր եղմտագէտ Շարլ Ռիսթ իր տեղեկագիրը յանձնեց Թուրք կառավարութեան, Թուրքիոյ եղմտական եւ տնտեսական կացութեան մասին։ Ռիսթի տեղեկագիրը թոյլ չի տար եզրակացնելու որ ներկայ պայմանները նպաստաւոր ըլլան կայունացնելու Թրքական դրամը։

Նաեւ, Ռիսթ կը կարծէ թէ Թուրքիա պէտք չէ որ նոր կարգադրութիւններ ընէ իր պարտապահանջներուն հետ։ Աւելի, կը թելադրէ, որ որոշ ժամանակի մը ընթացքին, Թուրքիա ջանայ վճարօրի յետաձգումներ ստանալ իր պարտքերուն համար։ Ըստ Ռիսթի կարծիքին, Թուրքիա պէտք է թէ ինքն իրեն եւ թէ օտար դրաժատէրներուն տայ պայմանաժամ մը, պարզապէս քննելու եւ տեսնելու համար թէ ի՛նչ երեւոյթ պիտի առնէ տնտեսական կացութիւնը։ Այն ատեն միայն կարելի պիտի ըլլայ մեծ բարեփոխումներու ձեռնարկել։

Հակաբոլշեւիկեան ժողովի մէջ

Միջազգային հակաբոլշեւիկեան պայքարի կոմիտէն որուն կը նախագահէ իշխան Կալիցին, ժողով հրաւիրած բոլոր պատուիրակութեանց ուղղեց կոչ մը, զանոնք հրաւիրելով իրականացնելու հետեւեալ հինգ կէտերը։

1) Ազատութիւն Ռուսիոյ, Ուկրայինայի, Կովկասի ժողովուրդներուն եւ միւս բոլոր հանրապետութիւններուն, զորս Խորհ. Ռուսիա հաստատած կամ ճանչցած է. պէտք է որ անոնք ազատօրէն կարենան իրենց ճակատագիրը կապել եւրոպական համադաշնակցութեան մը, ուրիշ երկիրներու հետ նոյն հաւասարութեամբ։

2) Ներում բոլոր անոնց որոնք կամովին թէ բռնութեամբ, հեռուէն թէ մօտէն, նպաստեցին խորհրդային վարչաձեւի հաստատման եւ ամրացման, բայց յետագային ճանչցան իրենց սխալը։

3) Վերահաստատում անհատական սեփականութեան սկզբունքին։

4) Բացարձակ ազատութիւն պաշտամունքի։

5) Անմիջական վերսկսում քաղաքակիրթ աշխարհի եւ Եւրոպայի հետ քաղաքական եւ տնտեսական կանոնաւոր յարաբերութեանց։ Թոյլ տալ սը Խորհ. Միութիւնը կազմող երկիրները ժամնեն Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, յարմարելով Դաշինքին։

Ռուսական արտածութիւններու դէմ

Մեր ընթերցողները կը յիշեն ռուսական փայտի եւ փայտախիւսի արտածման դէմ Ամերիկայի խիստ միջոցները, այն արդար առարկութեամբ թէ անոնք «բռնի աշխատանք»ի արտադրութիւն են։

Դրամ հաւաքելու եւ իր բրօթականին գործածելու համար, նոր չէ որ Ռուսիա իր արտադրութիւնները կ'արտածէ եւ օտար շուկաներու վրայ զանոնք կը ծախէ արտադրութեան արժէքէն պակաս գինով եւ այս կերպով, օտար հրապարակներու վրայ կը ստեղծէ ապօրէն մրցում մը, որմէ նախ կը վնասուի տեղացին։

Բոլշեւիկեան այս սադրանքին առաջին հարուածը կուտայ դարձեալ Ամերիկա, իրեն դաշնակից ունենալով Անգլիան։ Մինչդեռ Ռուսիա կը գալարուի սովի սպառնալիքին տակ եւ մեկ կողմէ միջոցներ ձեռք կ'առնէ անոր դէմ մաքառելու, գործին գլուխը տեղաւորելով ամերիկացի մը, միւս կողմէ բռնութեամբ, ճնշումով, աքսորով եւ մահու սպառնալիքով մթերած իր ցորենը կ'արտածէ Ամերիկա եւ Անգլիա, ուր կը փորձէ ծախել արժէքէն շատ պակաս գինով, ինչ որ առաջ կը բերէ տեղական ապրանքներու գինի մեծ անկում։

Բոլշեւիկեան այս մրցակցութեան դէմ Շիքակօ արդէն տուած է ազդանշանը, որուն կը հետեւի Լիվըրփուլ։

Ռուսական մատուցումներու հետեւանքով, գինները մեծ անկում կրեցին Լիվըրփուլի հատիկներու սակարանին մէջ։ Մասնագէտներ կը յայտնեն թէ, այս ընթացքով տեղական գինները հետզհետէ շատ աւելի պիտի իյնան։ Արդէն մեծ վնասներու ենթարկուած են գանատացի եւ անգլիացի ագարակապաններ։

Առեւտրական շրջանակները կը պահանջեն որ կառավարութիւնները խիստ միջոցներու դիմեն արգիլելու համար բոլշեւիկեան այս մրցակցութիւնը։

Ձեկան նոր դաւ մըն ալ հնարեց

Մոսկուայի բոլշեւիկեան «Թաս» գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ Ձեկան երեւան հանած է «հակայեղափոխական»

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ Կ'ԸԼԼԱՆ

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ՊԻՏԻ ՅԱՐՁԱԿԻՆ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՎՐԱՅ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՍԿՍԱԾ ԵՆ ԱՅՐԵԼ ԻՐԵՆՑ ՄԵՌԵԼՆԵՐԸ

Էլ Նիտա իսլամ ազգայնականներու օրկանը, քրտական շարժման մասին կը գրէ.—

«Քիւրտ ապստամբութիւնը մինչեւ հիմա կը շարունակուի, սակայն լուրերը կը նուազին, ատկէ կը հասկցուի որ զօրաւոր բախումներ չեն ըլլար։ Քիւրտերը Եգիպտոսի մէջ տեղեկատուութեան կեդրոն մը հաստատեցին, սակայն դեռ լրատուութեան չսկսան»։

Երզրումէն եկող անձէ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը քաղենք.—

«Բոլոր Թրքական զինուորական կայաններու մէջ մեծ շարժում եւ եռուզեռ կը տիրէ եւ շատ մեծ կարեւորութիւն կը տրուի քրտական ապստամբութեան։ Շարունակ զօրահաւաք կը կատարուի ամբողջ Անատոլուի մէջ եւ ուժ կը տրուի միլիսներու (կամաւոր) կազմակերպութեան։ ամենաշատ զօրահաւաքը կ'ըլլայ կարսէն եւ Էրզրումէն։ Զինուորները նախ կը հաւաքուին Հասան Գալէ եւ անկէ կը դրկուին Մալազկերտի եւ Մուրատիէի միջեւ գտնուող դիրքերը եւ հոն ռազմափորձեր կը կատարեն։ Քուրքերը իրենց ամենակարեւոր հրամանատարներէն մէկը Նշանակած են այդ շրջաններու ընդհանուր հրամանատարութեան համար։ Ներկայի քով գտնուող պօթան գետի երկարութեամբ մեծ թիւով զօրքեր տեղաւորուած են։

Քուրքերը Արալըգ Նահիէի մէջ մէկ կողմէ գինուոր եւ միւս կողմէ մեծաքանակ ուտելիք կը կեդրոնացնեն։ Վանի, Մաքուրի եւ Նուքօր պիրէթները կը պատրաստուին յարձակման»։

***

Իսլամ ազգայնական կարեւոր Թերթ մը՝ Այտ իւլ ձէտիտ եւս կը գրէ քրտական շարժման մասին.—

«Քուրք Թերթեր այս օրերս լուած են. հեռագրալուրերն իսկ շատ քիչ բան կը գրեն քրտական շարժման մասին։ Մարդ կը կարծէ որ այլ եւս կռիւները դադրած են, ձգմարտութիւնը այդպէս չէ սակայն։ Ապստամբ քիւրտերը պարսիկ սահմանէն հեռացուելէն վերջ, Արարատի մէջ չեն սեղմիր, որովհետեւ Քուրքերը չեն կրնար յարձակիլ անոնց վրայ եւ ստիպուած կը պահեն ղօթան, յուսալով Թէ անոնք անօթի եւ ծարաւ կը մնան եւ կը ստիպուին յանձնուիլ։

Քիւրտ լիտր Թալիլ աղա եւ Ղազելեանի տղաքը? որոշած են յարձակիլ Պարսկաստանի վրայ եւ բաւականաչափ ուտելիք ապահովել։ Ասկէ կը հասկցուի որ շարժումը շատ կարեւոր փուլերու մէջ պիտի մտնէ եւ Պարսկաստանի դէմ նոր ձակատ մը պիտի ստեղծուի։ Քիւրտերը այլ եւս որոշած են դրսէն օգնութիւն չսպասել եւ Անգլիացիներն ալ դադրեցուցած են «Հոյպուն»ի իրենց օժանդակութիւնը։

Էնկիւրիէն եկող ձամբորդ մը կը տեղեկացնէ Թէ Թուրքիոյ մէջ սկսած են մեռեյները այրել։ արդէն երկու շաբաթէ ի վեր մեռնողները այրած են, կառավարութեան հրամանով գրաւուած են արաբերէն դուրանները։»

ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾ ՕՐԵՆՔԸ ԵՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Գիրուսանտասանի ընկերու-թիւնը) արդէն ու գործօն պատ-կառելի Ս. Ասատուրեանի նախագահութեան ներքոյ ունի-նալով հետեւեալ անդամները՝ Ա. Ասատուրեան, Ա. Ասատուրեան, Ա. Ասատուրեան,

ՄԱՄՈՒ ՅԵՂՈՒՓԻԿՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՆՐԱԿԱՐԾՈՒԱԾՔՆԵՐԷ

ԵՐԵՍՓԱՄՈՒՆ ՄԸ ԾԱՆՐՕՐԷՆ ՎԻՒՐԱՒՈՐ

Բոլոր տեսակ ծխախոտներէ աւելի համեղ է ղեկտելի մը ծխելը։ Ծիր-ծիրանի պէս ճաշակ մը ունի, որ կ՚ախորժեցնէ մարդը։ Ուրիշ ծխախոտներ կան, որոնց հոտը ծանր է, կամ ալ ծխելու ատեն կը դառնայ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն հոտ մը կ՚արձակէ, որ կը հաճեցնէ ամէնքը։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը նեղացնէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը ձանձրացնէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը տրտմեցնէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը զայրացնէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը վշտացնէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը դառնացնէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը տխրեցնէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը տանջէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը չարչարէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը տառապեցնէ։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը տանի մահուան դուռը։ Ղեկտելի ծխելու ատեն ոչ ոքի կը սպանէ

դաւադրութիւն մը, որ կը ձգտէր վիժեցնել ժողովուրդին պատենաւորումը։

Իբր թէ այդ կազմակերպութիւնը կը ջանար սովի մատնել երկիրը, որպէս զի ընդհանուր դժգոհութիւն գրգռելով ու զարգացնելով, ժողովուրդը մղէր ըմբոստութեան՝ ընդդէմ բոլշեւիկեան վարչաձեւին, տապալելու համար զայն։ Կազմակերպութեան դեկավարն է եղեր Փրօֆ. Ռիազանցէֆ, որուն շուրջ հաւաքուած են նախկին ազնուականներ եւ սպաներ, ցարական կառավարութեան հայթայթիչներ, հին առեւտրականներ եւ գործարանատէրներ, ինչպէս նաեւ մենշեւիկ կուսակցութեան անդամներ։

Այս կազմակերպութիւնը յարաբերութեան մէջ էր գաղթական Ռուսերու եւ օտար դրամատէրներու հետ, որոնցմէ կը ստանար դրամ եւ հրահանգ...

Ըստ «Թաս»ի տեղեկութիւններուն, իբր թէ գլխաւոր վարիչներէն Ռիազանցէֆ եւ Քարատիկին, խոստովանութիւններ ըրած են, որոնցմէ կը հասկցուի թէ անգլիական մեծ տուն մըն ալ մատ ունի գործին մէջ։

Անշուշտ, «Թաս» գործակալութիւնը բարի կ'ըլլայ քանի մը օրէն մեզ հաղորդելու գնդակահարման նոր շարք մը եւս։

Գերմանիոյ խաղաքական տագնապը

Գերմանիոյ վարչապետը Պրիւնինկ, երէկ առտու տեսակցութիւն մը ունեցաւ նախագահ Հինտէնպուրկի հետ, իսկ կէս օրէն յետոյ դահլիճը նիստ գումարեց, խորհրդակցելու համար վարչական եւ ելմտական բարեփոխումներու ծրագրին շուրջ, որ պիտի ներկայացնէ խորհրդարանին։ Բարեփոխումներու ծրագիրը պիտի մշակուի ընդարձակ հիմերու վրայ, նկատի ունենալով ընկերային, տնտեսական ու ելմտական կացութիւնը եւ նպատակ ունենալով դարման գտնել պետական գանձին նեղ վիճակին, ելեւմուտքի յարաճուն բացին, գործատուութեան ծաւալուն ընթացքին։ Այս ծրագիրը կարգ մը կէտերու մէջ պիտի տարբերի Հինտէնպուրկի հրամանագրերէն եւ աւելի արմատական միջոցներ պիտի առաջարկէ։

Այս մասին, որեւէ զեկոյց չպիտի տրուի մամուլին եւ ծրագրին հիմնական կէտերը նախ պիտի ներկայացուին զանազան կուսակցութեանց պետերուն որոնց հետ, բանակցութիւններն արդէն, Պրիւնինկ պիտի սկսի այսօր, բացի Հիտլէրեաններէն, որոնց հետ առ այժմ շփում ունենալ չուզեր։

Ներկայիս արդէն, դահլիճի հրաժարման խօսք չկայ։ Աւելի կը մտածուի կարգ մը փոփոխութիւններ մտցնել դահլիճի կազմին մէջ։

Աջակողմեան թերթերը կը շարունակեն թելադրութիւններ ընել ի նպաստ դէպի աջ հակումի, մինչեւ իսկ ազգ. ընկերվարականներու հետ միացումով։

Սակայն, կեդրոնի կաթոլիկ կուսակցութեան թերթը պատասխանելով ընկերվարական պաշտօնաթերթինմէկ գրութեան, կ'ընդունի թէ ատենը եկած է կիրարկելու բանաւոր քաղաքականութիւն մը եւ հարցերը քննելու մոռնալով կուսակցական տարակարծութիւնները։ Այս յօդուածը կը մեկնաբանուի իբր փաստ մը կաթոլիկներու կողմէ՝ ընկերվարական կուսակցութեան հետ գործակցութեան փափաքին, եւ իբր հրաւէր մը այս վերջինին՝ չչափազանցելու իր պահանջները՝ ուժ տալու համար կառավարութեան։

Կը կարծուի նաեւ թէ Պրիւնինկ՝ խորհրդարանին պիտի ներկայանայ իր արդի կազմով, եթէ դէպքերը չպարտադրեն տարբեր կարգադրութիւններ։ Այդ պարագային՝ ան պիտի կոթնի ընկերվարականներու, առանց սակայն այս վերջիններու պաշտօնական գործակցութեան։

Ֆրանսա-Պարսկաստան օդանաւով

Փարիզէն Թէհրան իրենց թռիչքի ընթացքին, ֆրանսացի օդանաւորդները կուլէթ եւ Լալուէթ որոնք կանգ առեր էին Հալէպ, եւ անկից շաբաթ օր ժեկներ էին ժամը 9,15ին, նոյն օրը ժամը 17,25ին ցամաք իջան Թէհրանէն 100 քիլոմեթր հեռու, չուզելով գիշեր ատեն վտանգի ենթարկուիլ՝ լեռնային շրջանի մր մէջ վայրէջքի պահուն։

Յաջորդ առտու, օդանաւորդները Թէհրան հասան ժամը 5.45ին։ Պարսկաստանի եւ Ֆրանսայի միջեւ, օդային կապակցութիւնը հաստատուեցաւ այս կերպով 35 ժամ 55 վայրկեանէն, որուն 29 ժամ 45 վայրկեանը թռիչք՝ 5200 քիլոմէթրի վրայ։

ԵՐԿՈՒՆՔ

ՕՐԳԱՆ՝ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Ուսումնասիրական, պատմական և գրական ամսաթերթ։ Հայ որբերուն շարժումը։ Լոյս կը տեսնէ ամէն ամիս կանոնաւոր։ Մէկուկէս տարուան կեանք ունի արդէն։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ 17րդ Թիւը, պատկերազարդ եւ ճոխ բովանդակութեամբ։

Բաժանորդագրութեան պայմաններն են.— Ֆրանսա՝ տարեկան 25 ֆրանք, արտասահման՝ մէկուկէս տոլար։ Դիմել՝ M. KURKDJIAN, 247, Boulevard Voltaire, Paris (11e)։

ԾԱՆՕԹ ԲԺԻՇԿ Տօքթ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

որ ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս կը գտնուէր՝ Փարիզ վերադարձած է եւ հաստատուած 54 Route de Saint - Leu et Deuil, La Barre, (S. et O.).

AU · CISEAU D'OR

ԺՈՐԺ ՃԷՊԷՅԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԱՏ ԴԵՐՁԱԿ, ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

20 Ave. Camille Pelleton — *Թէլ. 71—10* Col. Marsetille

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի հայ հասարակութեան, որ ստացած եմ Ձմեռնային եղանակի յարմար, բազմատեսակ ապրանքներ։ Մեր մօտ պիտի գտնէք տոկուն կերպաններ, ժաքուր կար, անմրցելի գիներով։ Մէկ անգամ այցելելը բաւ է համոզուելու համար։

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՄԱՐԶԱՏՕՆ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՆ ՔԷԼԷԿԵԱՆԻ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին,

ՍԹԱՏ ԷԼԻԶԱՊԷԹի մէջ (մերօ փօրթ տ'Օռլեան)

Տղաներուն կը մասնակցին 400 հոգիէ աւելի սկաուտներ, սկաուտուհիներ, դայրոցասէրի սանուհիներ, մարզիկներ եւ ֆութպոլիստներ իրենց պաշտօնական տարազով։ Սկզբնաւորութեան տեղի կ'ունենայ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի երկու զօրաւոր խումբերու ֆութպոլի բաժակի ֆինալ մրցում մը։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ 5, 10 եւ 20 ՖՐԱՆՔ

Նախապէս ապահովեցէք ձեր տոմսերը, 1 Rue Saulnier

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութ... դիմեցէք մանուկներ... րուն, 123 Պուլվ. Սէբաս... մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր... ներքան ախտեր, վերա... թիւն սուր եւ հինցած, ան... դութիւն, ֆրանկախտ, ա... մորթի հիւանդութիւնները... եան և մէզի քննութիւն, ... կոկորդի եւ ականջի ... Դարմ. էլեկտրականութ... ոէօնթկինեան եւ անդրսե... կագոյն ճառագայթներով... հրդակց. ժամէն օր 9-12 ... կիր. 9 12։ Ռուսերէն կը խ...

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ Ռոստոմ, Քրիստափոր, Հրազդան, Աղբիւր Սերոբ եւ Արծիւ խումբերու բոլոր ընկերները այսօր Զորեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ օ Քլէր տը Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ՝ Իթալի։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Զեկոյց Կ. Կ.ի կողմէ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Ներկայանալ անդամատեսրով։

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՀՈԿՏ. 4ԻՆ

Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն։ Կը մասնակցի Տէսինի կոմիտաս երգչախումբը՝ դեկավարութեամբ Ա. Մելքոնեանի։ Մանրամասնութիւնները յայտնուելիք։

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Սալօն Շաբի մէջ, (84 Բիւ Շաբ)։ Կը ներկայացուի՝

ԲՈՒԸ կամ ՍԷՐ ԵՒ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Կը մասնակցի Մարսիլիահայ Տրամաթիկ Ստուտիայի կազմը

ՄԱՐՍԷՅԼ - ՍԷՆ - ԼՈՒԻ ԿՐԱՆ ՓԷՆ.— 5 Հոկտեմբեր կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին Պ. Ճանիկեանի «Կիլիկիա» թատերասրահը։

Կը ներկայացուի՝ ԵԼԲԱՅՐ ԵԼԲՕՐ ԴԷՄ կամ ԽԱԻԱՐԻ ՄԷՋԷՆ

Կը մասնակցի մարսիլահայ Տրամաթիք Ստուտիայի խումբը

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— 12 Հոկտեմբեր կիրակի ժամը 2.30ին։

Կը ներկայացուի՝ ՊԱՆՔ ՕԹՈՄԱՆԻ ԴՐԱՒՈՒՄԸ կամ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

ՇԱՆՕԹ.— Բոլոր վայրերու համար ալ տոմսերու գիները ժողովրդական են։

ՄԱՄԼՈՅ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Սեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յայտարարութեանց համար։ Շահադրդուողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի ժամանակիւղին վիճաբանական ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Թլորիայի մէջ։ Նիւթ՝ գործնապաշտութի՞ւն թէ գաղափարապաշտութիւն։ Կը ներկայացուի նաեւ Միշել Մթրոկոքի ֆիլմը։

«ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐ»Ը

Զ. Ե. Ո. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր միութիւնները եւ կազմակերպութիւնները խորհրդակցական ժողովի վաղը Ե. իրիկուն ժամը 9ին, Թլորիայի մէջ, որոշելու հաւար հանդէսին մանրամասնութիւնները։

Հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Հոկտ. 11ին Շաբաթ գիշեր Սալ տը Ժէոկրաֆիի մէջ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի կարօ կարպուշեան որ կը բնակէր 20 rue des Feuillants, Marseille. Իմացնել՝ «Յառաջ»ի վարչութեան։

Դիմեցիէ L. A. F. I.ի 3 Bld. Sébastopol

ուր պիտի գտնէք ձեր ուզած վաճառատունը եւ ինչ գին որ ուզէք։

ՄԱՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմախիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լազօռաֆուռաս։ Խզճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 եւ կիրակի 9—12։

EMPIRE Մխզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

Ուշադրութիւն

ԱՒՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ մնում առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիսաբուսի համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ձախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասկուութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշեղ կերակուրներու

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ Հալէպի իրենց «ԱՐԱՖՈ» տպարանը դրաճ են ՓԱՐԻԶ, 221 ԼԱՖԱՅԷԹ ՓՈՂՈՑ եւ կը կատարեն տպագրական ամէն տեսակ աշխատանք, արուեստին պահանջած ուեստական նրբութեամբ եւ արդիական անթերի ճաշակով։

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովրդական, հաւաքոյթներու եւ այլնի համար տրամադրելի սրահ։

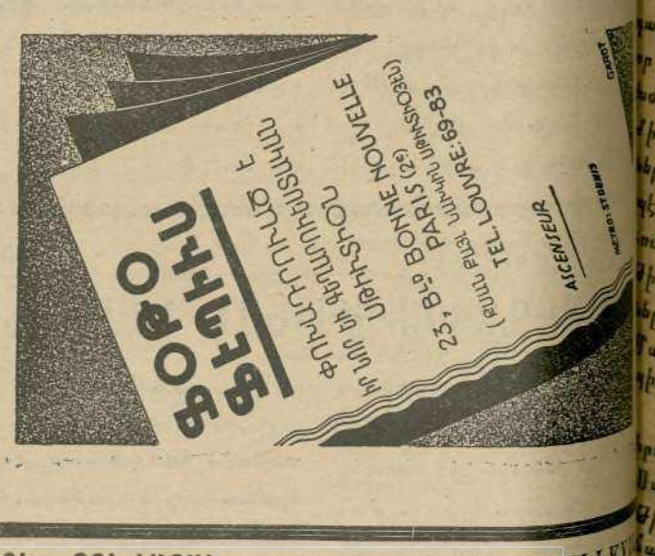
ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 34-

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ ցնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի բժիշկը ամէն օր, բացի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès-ի վրայ) (*Մէթրօ Barbès*)

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի՝ հիւանդները ժամադրութեամբ։

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Téléphone : NORD 67-23

R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
25
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930

25 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1374

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ա.

Այսօր Ըմմէթ փաշայի վերակազմուած կամ կաբկտուած կառավարութիւնը կը ներկայանայ Թուրք Ազգ. Ժողովին: Տաուին յայտնի չէ թէ Ազգ. Ժողովին մէջ ինչ ընդունելութիւն կ'ունենայ նոր վարչութիւնը: Խալքի պատգամաւորները, համաձայն փչող հովերուն, կարող է պատահիլ որ միաձոյլ ընդունածով՝ Ըմմէթը դիմաւորեն «եաշասըն»ով մը: Կարող է պատահիլ եւ հակառակը, «եաշասըն Հիւրրիէթ» բացականչեն. ընշուշտ եթէ Մուսթաֆա Քէմալի ակնարկն այդ թելադրանքն է: Թրքական ըուերուն մէջ ամէն բան կարելի է: Անցած մսուան դէպքերն այդ կարելիութեան ապացոյցը տուին:

Ապագայ կարելիութիւնները, այսօր յստակ եզրակացութեան մը չեն գար: Բայց ինչ որ կարեւորն է եւ քննութեան արժան, այն բարդ տագնապն է, որմէ բռնուած է ներկայ Թուրքիան:

Բանանք այս տագնապին ծալքերը, առանց սահմանափակուելու Թուրքիոյ տնտեսական տագնապով, որու վարդապետին ետին թաքնուած կը մնան բազմաթիւ կնճռոտ իրողութիւններ:

Անցած չորս ամսուան կեանքն ու արտայայտութիւնները մէյն եթէ նկատի առնենք, պիտի տեսնենք, որ ներկայ տագնապը քանի մը խորունկ վէրքերէ առաջացած է, եւ սովորական սպեղանիներով չի դարմանուիր:

Ի՞նչ վէրքերէ կը տառապի Թուրքիա:

Թուրքիա, հակառակ միապաղաղ ազգային պետութիւն մը կազմելու իր տենդագին ձգտումներուն, այսօր, անցեալի պէս կը գալարուի ազգային քաղաքական ցնցումներով: Հին ցաւ, խիստ հին եւ քրոնիկ, որ միայն անդամահատութիւններով վերջացած է, եւ մինչեւ որ արմատական գործողութեան չենթարկուի Թուրքիա եւ ազատուի Հայաստանէն եւ Քիւրտիստանէն, չպիտի ազատի ազգային ցնցող բռնկումներէ, որոնք ազգային պետութեան մը համար մահացու են: Այս վերջին վեց տարիներու ընթացքին քրտական հզօր ազգային շարժումները շատ մեծ ծանրութիւն մը կը կշռեն Թրքական տկարութեան նժարին մէջ:

Այս երեւոյթը Թուրքիոյ տնտեսական կեանքի քայքայման տկարութեան գլխաւոր պատճառներէն մէկն է:

Ազգային հարցի ուրիշ պատկեր մը կը պարզէ փոքրամասնութեանց խնդիրը, որ անշատողական եւ քաղաքական ոյժ չի կրեր, բայց վիրաւոր հարց մը կը մնայ ներկայ Թուրքիոյ համար: Փոքրամասնութիւններն իրաւազուրկ բազմութիւններն են, որոնք դիւրին չեն հալիր, ու Թուրքիան այն կէտը չէ որ ձուլէ ու մարսէ զանոնք: Այս պայմաններուն մէջ, սակայն, Թուրք կառավարութիւնը Թրքացնելու իր վազքին մէջ, յաճառօրէն կը տրորէ այս հրաբուխը, որ ներքին կարգի չարչական, դատաստանական եւ գերազանցապէս տնտեսական դժնակութիւն ունի: Լուռ, հնազանդ եւ իրաւազուրկ այդ բազմութիւնը իր անշարժ վիճակով իսկ՝ Թուրքիոյ բորբոքած վէրքերէն մէկն է: Թուրքերը կ'անդրադառնա՞ն այդ իրողութեան: Այնպէս: Բայց կը շարունակեն զինուի իրենց քաղաքականութիւնը:

Այս մասին կարեւոր փաստերը տակաւին Թարմ են: Արարատութեան նախարար (վնտռեցէք արդարադատութիւն, որ գոնէ...) Մահմուտ Էսատ պիյ փոքրամասնութեանց մասին խօսելով, յայտարարեց թէ Թուրքիոյ ոչ-Թուրք բնակիչները միայն մէկ իրաւունք ունին, — ըլլալու ծառաներ եւ ստրուկներ: Այս յայտարարութեան հետեւանքով Մահմուտ Էսատ Ըմմէթ փաշայի կարկտնած նախարարութեան մէջ տեղ ունեցաւ: Պարզօրէն արտաքին աշխարհի վրայ տպաւորութիւն մը ձգելու համար առնուած քայլ մըն էր: Որովհետեւ ներկայ նախարարութիւնն իր ամբողջ կազմով, անշեղ կերպով Մահմուտ Էսատի ճանապարհով քալած է եւ ասկէ յետոյ ալ պիտի քալէ:

Ցէքէի պէյը եւ իր կողմնակիցները քիչ մը լայն բացին իրենց թեւերը եւ «ազատութեան» շունչ մը բերին իրենց հետ: Սակայն փոքրամասնութեանց մասին իրենց արտայայտութիւնները կծկեցին, երբ Խալքի յարձակողականը այս թոյլ կէտի վրայ զօրացաւ:

Իսկ փոքրամասնութեանց խնդիրը, նոյնիսկ, որպէս ներքին վարչական եւ տնտեսական խնդիր մը, սահմանադրական իրաւական արմատական փոփոխութիւններու հետ կապուած ներկայ Թուրքիոյ մտայնութեան զարգացումը երբէք այդ դիրքը չի հակիր: Ընդհակառակը, այս ներքին դժուարութիւններու գլխու վրայէն, ան իր հայեացքը դարձուցած է դէպի արտասահման՝ խոշոր փոխառութեան մը յոյսով: Ու այդ դրամով, Թուրքիա կը կարծէ ոչ միայն ամրացնել իր քաղաքական դիրքը եւ ճզմել ազգային շարժումները, այլ նաեւ տնտեսական այնպիսի տանելի դրութիւն ստեղծել, որ քիչ զգացուի տարուած ժողովուրդի բացը եւ մնացող փոքրամասնութեանց տնտեսական ջլատումը քիչ անդրադառնայ երկրի ելմտական վիճակին վրայ:

Ինչպէս կը տեսնուի՝ Թուրքիոյ տնտեսական տագնապը զուտ քաղաքական աղբիւրներէ կը բխի, եւ հետեւաբար դիւրին չի լուծուիր: Այդ մասին հանգամանօրէն կ'անդրադառնանք յաջորդով:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՓՐԿԵՆՔ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐԸ

«Հայրենիք» այս վերնագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (սեպտեմբեր 5).

— «Ինչպէս յայտնի է, մեր վերջին երեսուն տարուան յաջորդական աղէտներուն հետեւանքով հայ ժողովուրդի դարաւոր հաստատութիւնները քանդուեցան եւ անոնց պարունակած հայ արուեստի բազմաթիւ գանձերը փճացան, կորսուեցան եւ կամ ինկան ասոր անոր ձեռքը:

Ժողովուրդին այն տարրերը, որոնք աղէտէն ժազապուր փրկուելով յաջողեցան իրենց հետ միասին փրկել նաեւ հայ մշակոյթի բեկորներ,— գրչագիր, եկեղեցական անօթ, զարդեղէն, եկեղեցական բանուածեղէններ, հին նկարներ, դրաժներ, հինաւուրց ընտանեկան առարկաներ, արձանիկները, պղնձեղէններ, յախճապակեայ անօթներ, հագուստեղէններ, գործուածեղէններ, գորգեր եւայլն, եւայլն— ի վերջոյ ցրուեցան աշխարհի զանազան մասերուն մէջ, երազ պահելով Հայաստանի մէջ ամփոփուելու ազգային գաղափարը:

Մեր մշակոյթին վերաբերեալ այս կարգի առարկաներէն շատերը ծախուեցան եւրոպական եւ ամերիկեան թանգարաններուն կամ մասնաւոր հաւաքողներու: Մշակոյթի բեկորներէն ուրիշներ տակաւին կը պահուին հայ մասնաւորներու կողմէ եւ մենք պարբերաբար կ'իմանանք անոնց գոյութիւնը, սակայն, առհասարակ, այդ բեկորներուն կը սպառնայ մշտական վտանգ մը կորուստի եւ փճացումի:

Մասաչուսէց նահանգի երեք հարիւրամեակին առթիւ կազմակերպուած փոքրիկ ցուցահանդէսը եկաւ անգամ մը եւս երեւան բերելու թէ նոյնիսկ Ամերիկահայ գաղութին մօտ ինչ արժէքաւոր եւ հետաքրքրական առարկաներ կան մեր մշակոյթին վերաբերեալ: Ցեսնուեցաւ թէ Ամերիկա հաստատուած հայ գաղթականներն իրենց հետ բերած են հին կամ նոր ընտիր ձեռագործներ, գորգեր, կարպետներ, նրբաժիւս հագուստներ, գրչագիրներ, աւետարաններ, դրաժներ, խաչեր, եկեղեցական անօթներ, ոսկերչական ազնիւ գործեր, արծաթեայ բանուածքներ եւ պէսպէս առարկաներ, որոնք հայկական դրոշմ կը կրեն որոշակի, ապացուցանելով մեր մշակոյթին առանձնայատկութիւնները:

Բոլոր այս առարկաները կը մնան իրենց այժմու սեփականատէրերուն մօտ, որոնք կը պահեն զանոնք իբրեւ մասունք եւ կը գուրգուրան անոնց վրայ:

Սակայն կարեւոր է անոնց հաւաքումը բոլոր հայ գաղութներուն մէջ: Իրաւունք չունինք մեղադրելու վենետիկի Մխիթարեան վանքը, վիէննայի հայրերը, երուսաղէմը կամ այլ հաստատութիւն մը, երբ հայ գաղութներն առանձին ձիգ մը չեն թափեր իրենց կողմէ մշակոյթի բեկորներու հաւաքման: վենետիկը, վիէննան եւ երուսաղէմն ըրած են եւ կ'ընեն ինչ որ կրնան: Այժմու քիչ շատ զարգացած եւ բարեկեցիկ հայ գաղութներն ալ արդեօք պարտք մը չունի՞ն մշակոյթի բեկորներու փրկութեան այս ընդհանուր աշխատանքին մէջ:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրք զօրավասարը ինչպէ՞ս
ԲԱՐՁՐԱՑԱՆ ԱՐԱՐԱՏ

Վերապահութեամբ կը հրատարակենք Թրքական հետեւեալ գեկոյցը.—

ԷՆԿԻՒՐԻ (Միլլիէթ).— Աղրը Տաղի խնդիր չէ մնացած այլեւս, որովհետեւ մեր հանրապետական բանակը իր շատ յաջող պատերազմներով պատմութեան փոխանցած է այս հարցը որ կը սպառնար մեր արեւելեան սահմաններուն վրայ քրոնիկ հանգամանք մը ստանալ: Աղրը Տաղի զսպումը ո'չ միայն ազգային միութեան յաղթանակը եղած է՝ այլ միեւնոյն ժամանակ լեռնային պատերազմներու մէջ հանրապետական բանակին բարձր ընդունակութիւնները յայտնաբերող դէպք մը:

Աղրըի նուաճողական գործողութիւնները սեպտ. 7ին սկսած էին: Այս ահագին գործը ամսոյս 12ին գլուխ եւած է: Այս հինգօրեայ գործողութեանց իւրաքանչիւր քայլը անցուցած է խիստ դժուարին պատերազմներ, որոնց ամէն մէկը արժանի է երկար ուսումնասիրութեանց: Ասկէ առաջ ցարական Ռուսիան չէր յաջողած գլուխ հանել Աղրը Տաղի վայրենի ցեղերուն դէմ քանիցս իր կատարած գործողութիւնները, որով այն կարծիքը գոյացած էր թէ, այս լեռը աւազակութեան անմատչելի որջ մըն է:

Սակայն Թուրք հանրապետական բանակը 5 օրուան մէջ գլուխ հանեց այս գործը եւ իրարուետեւէ տապալեց Աղրըի մէջ յեղուզակներուն գանազան պաշտպանողական գիծերը: Շատ դժուար էր զանոնք իրենց մխրճուած ժայռերուն մէջէն դուրս հանել:

Մեր զինուորները, որ Արարատի դաշտէն սկսեալ մինչեւ 5 հազար մեդր բարձրութեան վրայ յարձակումի ձեռնարկած էին, յաջողեցան ամէն կողմէ պաշարել յեղուզակները եւ զրահագիրներ գետեղելով այն ձիւնոտ գագաթներուն վրայ, ուր անոնք չէին կրնար ելնել, ռմբակոծեցին զանոնք:

Եւրոպայի շատ մը լեռներէն աւելի տարբեր եւ անկարգ ու անկանոն եղող եւ անոնցմէ 400 մեդր աւելի բարձր եղող հայրենիքի այս մասին վրայ՝ որուն գագաթը միայն ձիւնով ծածկուած՝ ու սառնապատ է եւ ուր հազարակ առեններ իսկ քանի մը հարիւր մեդրէ աւելի կարելի չէ բարձրանալ՝ մեր սպաներուն եւ զինուորներուն ցոյց տուած յաջողութիւնը մեր զինուորական պատմութեան կորովաժառանգութեան էջերէն մին կը կազմէ:

Վերջապէս, հասած էր ժամանակը, որ Թուրք բանակը գործողութեան ձեռնարկէ՝ զսպելու համար այն յեղուզակները, զորմմեր Թշնամիները տարիներէ ի վեր տղայական պատճառներով զօրացուցած եւ մէջտեղ հանած էին: Մեր օդային ուժերու ցոյց տուած քաջութիւնը մանաւանդ, վեր է ամէն տեսակ յաջողութենէ: Պարտականութիւն կը համարենք ազգին երախտագիտութիւնը յայտնել հայրենիքի սիրոյն հոգի տուող եւ գիշերը ցերեկին խառնող մեր հերոս հրամանատարներուն, սպաներուն եւ զինուորներուն:

Եւ սակայն Ֆեվզի փաշա Ատարատ կը մեկնի

ԷՆԿԻՒՐԻ.— Աղրը Տաղի մէջ ապրին անդին ապաստանած յեղուզակներուն հաւաքումը կը շարունակուի: Սպանեալներուն մէջ գտնուող յեղուզակապետներէ մէկ մասը կարելի չեղաւ ճանչնալ, անոնց ինքնութիւնը ճշդուելու կ'աշխատուի: Անոնց մէջ զինուորական համազգեստ հագածներ ալ կան:

Ֆեվզի փաշա պատերազմական ընդհանուր սպայակոյտի պետը Սմազ մեկնեցաւ եւ հոնկէ պիտի մեկնի արեւելք, զօրքերը աչքէ անցնելու:

∴ Հաւանաբար մինչեւ Արարատ երթայ Ֆեվզի փաշա: Այս քննական ուղեւորութեան միջոցին նկատի պիտի առնուի նաեւ վաչկատուն կարգ մը ցեղերու բնակեցման խնդիրը:

∴ Ֆեվզի փաշայի կ'ընկերանան Նուֆուսի ընդհանուր տնօրէն Արիֆ եւ քաղ. քննիչ Սայիպ պէյերը: Կառավարութիւնը լուրջ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ որպէսզի Արեւելքի դէպքերը չի կրկնուին:

Թուրք Ազգ. Ժողովին բացումը

Էնկիւրիէն 23 սեպտեմբեր թիւով հեռագիր մը կը յայտնէ թէ Թուրք Ազգ. Ժողովին բացառիկ նիստին բացումը կատարուեցաւ ի ներկայութեան Մ. Քէմալի:

Ըմմէթ փաշա, որ բացի մէկ քանի ընդհմտիրներէ, ընդունուեցաւ ծափահարութեամբ, յայտնեց թէ շնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներու, ութ ամիսէ ի վեր, Թրքական դրամի անկումը կանգ առած է: Խորհրդարանը նիստի հրաւիրուած է հրահանգելու համար այն միջոցները, որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ նպաստել դրամի արժէքի բարձրացման: Օրինագծի վիճաբանութեան ընթացքին, կառավարութիւնը այդ մասին պի-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊԱՐՍԻՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՊԱՇԱՆՋԸ

Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանանք, որ Պարսից կառավարութեան Ատրպատականի լուսաւորութեան վարիչը պահանջած է հայ ուսուցիչներէն պարտադրօրէն գիտնալ պարսկերէնը՝ հայ դպրոցներու մէջ կարենալ պաշտօնավարելու համար: Միաժամանակ յայտարարած է, որ կրօնէն եւ մայրենի լեզուէն զատ միւս բոլոր առարկաները մինչեւ 4րդ բաժանմունքը պիտի դասաւանդուին պարսկերէն լեզուով:

Հարաւային Պարսկաստանի մէջ արդէն ընդունած են շաբաթական 26 պահ պարսկերէն աւանդել:

Ատրպատականի Պատգամաւորական ժողովը որոշած է բողոքել:

Ժողովուրդը յուզման մէջ է:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅ ՀԱՅ ԳԱՂԱԹԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ալեքսանդրիոյ Հայութիւնը մեծ յուզումով կը սպասէ գիտնալու Ձաժար՝ թէ ինչ ընթացք պիտի առնեն սեպտ. 11ի արիւնոտ դէպքերը եւ ինչ պատիժ պիտի ստանան անոնց ոճրագործ հեղինակները, տիտղոսաւոր թէ անտիտղոս:

Ակնյարդ է ըսել, թէ յուզումն ու գայրոյթը իր բարձագոյն չափերուն հասած է մանաւանդ երէկ ծեծուած պլոքցի երեսփոխան Գր. Սէրթլեանի բանակին մէջ:

Ծեծին վայրագութիւնը կուգայ վկայելու, որ ծեծողները թաքուն հրահանգ ունեցած են ոչ թէ ծեծելու, այլ ծեծով *սպաննելու* պլոքցի երեսփոխանը: Եւ իսկապէս. եթէ օգնութիւնը քիչ մը ուշ հասնէր, անշուշտ տեղն ու տեղը իր շունչը փչած պիտի ըլլար Ռամկավար «պլոք»ին ընտրեալը:

Գ. Սէրթլեանի վիճակը կը շարունակէ ծանր ու մտահոգիչ ըլլալ:

Կիրակի, սեպտ. 14ին, իր հայ եւ արաբ ծանօթներէն շուրջ 100 հոգի այցելած են հիւանդանոց, հիւանդին վիճակը նկատի առնելով, այցելուներէն ոչ ոք ներս առուած է:

Շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին Ալեքսանդրիա հասաւ Դահիրէի թեմականի պատուիրակ Պ. Կ. Սէֆէրեանը եւ կայարանին մէջ դիմաւորուեցաւ միմիայն Առաջնորդարանի դաւազին կողմէ, կիրակի յիշեալը եկաւ Առաջնորդարան եւ տեսակցութիւն ունեցաւ դիւանապետ Պ. Ալամտունիի հետ:

Կէսօրուան մօտ, սեպտ. 24ին, Պ. Կ. Սէֆէրեան հիւանդանոց կ'երթայ այցելելու համար Գ. Սէրթլեանի, ընկերակցութեամբ Պ. Բարսեղ Օհանեանի, այցելուի հանգամանքը նկատի առնելով հիւանդանոցի տնօրէնութիւնը զայն ներս կ'առնէ: Պատուիրակը կը խոշտանգուածին կը յանձնէ պլոքցիներու հոգեւոր պետին, Թորգոմ եպս.ի ցաւակցական նամակը, վկայ ըլլալով խոշտանգուածի մտահոգիչ վիճակին, պատուիրակը կը մեկնի, տեսակցութիւն նշանակելով Գ. Սէրթլեանի եղբօրը՝ Պ. Թոսրով Սէրթլեանի հետ:

Կը տեղեկանանք, որ ծեծուած երեսփոխանին դատը ստանձնած են քաղաքի երկու լաւագոյն փաստաբանները:

Պլոքցիները— մէկ թէ միւս կողմէ— գաղտնի ժողովներու մէջ են շարունակ:

Թայֆաները լրջօրէն կը պատրաստին գալիքը «արժանաւորապէս» դիմաւորելու համար:

«Յառաջ»

ՍՈՒԼԵՅՄԱՆ ԵՒ ՇԱՀԱԽ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Գիւլիւմեան ամուսնացած էր Ս. Շահխաթունեանի քոյրին հետ։ Ս. Շահխաթունեան ունէր մեծ կալուածներ Ղարաբաղի մէջ։ Ս. Գիւլիւմեան ամուսնանալէն յետոյ ստանձնած էր Ս. Շահխաթունեանի կալուածներուն կառավարութիւնը։ Ս. Շահխաթունեան ունէր նաեւ մեծ գումարներ Ղարաբաղի գանձարանին մէջ։ Ս. Գիւլիւմեան ամուսնանալէն յետոյ ստանձնած էր Ս. Շահխաթունեանի կալուածներուն կառավարութիւնը։ Ս. Շահխաթունեան ունէր նաեւ մեծ գումարներ Ղարաբաղի գանձարանին մէջ։

Ս. Գիւլիւմեան ամուսնացած էր Ս. Շահխաթունեանի քոյրին հետ։ Ս. Շահխաթունեան ունէր մեծ կալուածներ Ղարաբաղի

ԳՈՎՈՒ ԻՐ ԱՄՈՒՐ

(ՀԱՅ-ՖԻՆԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻ)

Թեոդոսի ու Հռիփսիմեի զրույցը

— Ես չեմ կարող հասկանալ, թե ինչպես կարելի է ապրել առանց ընտանիքի, առանց հարազատների, առանց ընկերների, առանց հայրենիքի, առանց հայրենի տան, առանց հայրենի հողի, առանց հայրենի ջրի, առանց հայրենի օդի, առանց հայրենի լեռների, առանց հայրենի ձորերի, առանց հայրենի դաշտերի, առանց հայրենի գետերի, առանց հայրենի ծառերի, առանց հայրենի ծաղիկների, առանց հայրենի թռչունների, առանց հայրենի կենդանիների, առանց հայրենի անասունների, առանց հայրենի ոչխարների, առանց հայրենի կովերի, առանց հայրենի ձիերի, առանց հայրենի էշերի, առանց հայրենի ուղտերի, առանց հայրենի գոմեշների, առանց հայրենի խոզերի, առանց հայրենի շների, առանց հայրենի կատուների, առանց հայրենի մկների, առանց հայրենի առնետների, առանց հայրենի օձերի, առանց հայրենի մողեսների, առանց հայրենի գորտերի, առանց հայրենի կրիաների, առանց հայրենի կոկորդիլոսների, առանց հայրենի հսկա կետերի, առանց հայրենի ձկների, առանց հայրենի խեցգետինների, առանց հայրենի ծովատառեխների, առանց հայրենի սաղմոնների, առանց հայրենի թառափների, առանց հայրենի ծովաձիերի, առանց հայրենի ծովային ձիերի, առանց հայրենի ծովային ոչխարների, առանց հայրենի ծովային կովերի, առանց հայրենի ծովային էշերի, առանց հայրենի ծովային ուղտերի, առանց հայրենի ծովային գոմեշների, առանց հայրենի ծովային խոզերի, առանց հայրենի ծովային շների, առանց հայրենի ծովային կատուների, առանց հայրենի ծովային մկների, առանց հայրենի ծովային առնետների, առանց հայրենի ծովային օձերի, առանց հայրենի ծովային մողեսների, առանց հայրենի ծովային գորտերի, առանց հայրենի ծովային կրիաների, առանց հայրենի ծովային կոկորդիլոսների, առանց հայրենի ծովային հսկա կետերի, առանց հայրենի ծովային ձկների, առանց հայրենի ծովային խեցգետինների, առանց հայրենի ծովային ծովատառեխների, առանց հայրենի ծովային սաղմոնների, առանց հայրենի ծովային թառափների, առանց հայրենի ծովային ծովաձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ոչխարների, առանց հայրենի ծովային ծովային կովերի, առանց հայրենի ծովային ծովային էշերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ուղտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային գոմեշների, առանց հայրենի ծովային ծովային խոզերի, առանց հայրենի ծովային ծովային շների, առանց հայրենի ծովային ծովային կատուների, առանց հայրենի ծովային ծովային մկների, առանց հայրենի ծովային ծովային առնետների, առանց հայրենի ծովային ծովային օձերի, առանց հայրենի ծովային ծովային մողեսների, առանց հայրենի ծովային ծովային գորտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային կրիաների, առանց հայրենի ծովային ծովային կոկորդիլոսների, առանց հայրենի ծովային ծովային հսկա կետերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ձկների, առանց հայրենի ծովային ծովային խեցգետինների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովատառեխների, առանց հայրենի ծովային ծովային սաղմոնների, առանց հայրենի ծովային ծովային թառափների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովաձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ոչխարների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային կովերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային էշերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ուղտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային գոմեշների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային խոզերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային շների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային կատուների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային մկների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային առնետների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային օձերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային մողեսների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային գորտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային կրիաների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային կոկորդիլոսների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային հսկա կետերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ձկների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային խեցգետինների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովատառեխների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային սաղմոնների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային թառափների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովաձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ոչխարների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային կովերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային էշերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ուղտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային գոմեշների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային խոզերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային շների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային կատուների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային մկների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային առնետների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային օձերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային մողեսների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային գորտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային կրիաների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային կոկորդիլոսների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային հսկա կետերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ձկների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային խեցգետինների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովատառեխների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային սաղմոնների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային թառափների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովաձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ոչխարների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային կովերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային էշերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ուղտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային գոմեշների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային խոզերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային շների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային կատուների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային մկների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային առնետների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային օձերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային մողեսների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային գորտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային կրիաների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային կոկորդիլոսների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային հսկա կետերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ձկների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային խեցգետինների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովատառեխների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային սաղմոնների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային թառափների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովաձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ձիերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ոչխարների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային կովերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային էշերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ուղտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային գոմեշների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային խոզերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային շների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային կատուների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային մկների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային առնետների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային օձերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային մողեսների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային գորտերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային կրիաների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային կոկորդիլոսների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային հսկա կետերի, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ձկների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային խեցգետինների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովատառեխների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային սաղմոնների, առանց հայրենի ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային ծովային թառափների, առանց հայրենի ծովային

ոի տալ անհրաժեշտ բացատրութիւններն ու լուսաբանութիւնները։

Ըսվէթ փաշա պատմականն ըրաւ նաեւ Զիլանի եւ Արաբատի դէպքերուն եւ բացատրեց անոնց պատճառները։ Յայտնեց թէ շնորհիւ ոստիկանութեան (.՞) որ եւ է միջադէպի առաջքն առնուած է։ Ժողովուրդը ինքն իսկ, քանիցս պաշտպանեց Հանրապետութիւնը։

Ըսվէթ փաշա աւելցուց նաեւ թէ զսպումի գործողութիւններու ընթացքին, դրացի պետութիւնները հաւատարմօրէն յարգած են դաշնագրերը, «ինչ որ պատասխան մը կը նկատուի բարի դրացնութեան եւ բարեկամական յարաբերութիւններու մէջ՝ Թուրքիոյ ուղիղ ընթացքին»։

Ազգ. Ժողովը կը վերաբացուի այսօր։

Թուրք դահլիճին փոփոխութիւնները

«Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը գրէ.—

Ըսվէթ փաշա որոշած է քաշուիլ, որպէսզի պատրուակ ունենայ վերակազմելու դահլիճը։ Կըկարծուի թէ նուսրէթ Քէմալ որ 1922ին, Րէյճէպ պէյի եւ Ֆէվզի փաշայի դահլիճներուն մասնակցած է, պիտի ստանձնէ դատական նախարարութիւնը՝ Մահմուտ Էսատի տեղ որ մեծ դժգոհութիւններու տեղի տուած է, մանաւանդ իր վերջին ճառէն ի վեր, որով կը յայտնէր թէ Թուրքիոյ ոչ-թուրք բնակիչները միայն մէկ իրաւունք ունին, — այն է ըլլալ ծառաներ եւ սորուկներ։

Վասըճ պէյ որ 1924ին, Ըսվէթի երկրորդ դահլիճին կ'անդամակցէր իբր կրթական գործավար, պիտի անցնի Ճէմիլ Հիւսնի պէյի տեղ, որ Պեռնի դեսպանութեան կոչուած է։ Մուսթաֆա Շէրիֆ պիտի ստանձնէ ազգ. տնտեսութեան գործավարութիւնը։ Դեռ յայտնի չէ թէ ով պիտի ստանձնէ հանր. շինութեանց գործավարութիւնը Րէճէպի տեղ, որ կ'անցնի Սալքի ընդհ. քարտուղարութեան, Սավճէթի տեղ։

Սխալ է կարծել թէ այս դէպքերը առաջ պիտի բերեն Ըսվէթի անկումը եւ հետեւաբար Ֆէթհիի իշխանութեան բարձրացումը։ Նման փոփոխութիւն մը հաւանական չի նկատուիր մինչեւ որ Ըսվէթ վստահութեան քուէ չկարենայ ստանալ Ազգ. Ժողովէն։

Գերման խաղախական տագնապը

Գերման նախարարաց բացառիկ խորհուրդը տեղի ունեցաւ առջի օր, կէսօրէն վերջ։ Նախարարները զծեցին կառավարական ծրագիր մը, որով հրովարտակներուն կուտան օրինական ուժ եւ այս կերպով կ'ապահովեն անոնց գործադրութիւնն, առանց ենթարկելու խորհրդարանի հաւանութեան։ Բայց դեռ մեծ փոփոխութիւններ պիտի կրեն կարգ մը ծրագիրներ, որովհետեւ տնտեսական եւ ելմտական կացութիւնն այսօր այն չէ, ինչ որ էր մէկ քանի ամիսներ առաջ։

Այն կարծիքը կը տիրէ թէ մէկ քանի շաբաթ առաջ ելմտական նախարարին լաւատես յայտարարութիւնները հիմնաւոր չէին, որովհետեւ, երբ ելմտական պաշտօնատուները կը մշակէին բարեփոխութեանց հիմնական գիծերը, ի նկատի ունէին ընդամէնը 1,600,000 անգործ, մինչ այսօր, այդ թիւը բարձրացած է 2,5 միլիոնի։

Պրիւնինկ կը շարունակէ բանակցութիւնները զանազան կուսակցութեանց պետերուն, ապահովելու համար համար անոնց օժանդակութիւնը կամ չէզոքութիւնը։

ԾԱԽՈՒՀՈՂ *կար տը Լիոնի կայարանէն 25 քիլոմ., քառ ժէթրը՝ 25 ֆր.։ Լաւ պատեհութիւն։ Օրական բազմաթիւ շոգեկառքեր։ Դիմել ամէն օր ժամը 12—2, շաբաթ օրերը 12—4։* Ք. Rotenstein*ի, 27 Rue Emile Desvaux, Փարիզ (20), Մէթրօ* Place des Fêtes. *ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ*

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Phonos & Disques Columbia

REGISTERED TRADE MARK

20 ՖՐ. 20 ՖՐ.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Մեր վաճառներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշէֆոններ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR, NIRONA, DIAMOND, *եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն լաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր։*

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Շասցէ՝ 54 rue Lafayette, Paris (9). Tél. Prov. 87-53, Métro Cadet

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում։ Արկածի դատերու մասնաւոր ճիւղ, առանց կանխավճարի։ ՅՐԱՆՍԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում։ (ԱՅԻՏԱ-Վիթ)։ Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն։ Վիզա ամէն երկրի համար։

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։ Խորհրդակցութիւնները ձրի են։

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր

CAFÉ SULTANի

Ս. ԹՈՐՈՍ (Քէժախցի)

92 Rue d'Angoulème Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—06

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած մեր վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ամէնէն նրբաճաշակները։

Ձոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ մը եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ մեր պատրաստած սուրճին։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն եւ գաւառներէն։ փափաքողներու կր ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՀՈԿՏ. 4ԻՆ

Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն։ Կը մասնակցի Տէսինի կոմիտաս երգչախումբը՝ դեկավարութեամբ Ա. Մելքոնեանի։ Մանրամասնութիւնները յայտնի։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՅ ԱՆԻԷՒ ՊԱՒԱ ՔՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Եզ. եւ Շրջ. Հայր. Միութեան Անիէռի մասնաճիւղին։ 4 Սեպտ. Շաբաթ գիշեր ժինչեւ լոյս։ Մանրամասնութիւնը մօտ օրէն։

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Սալօն Շաբի մէջ, (84 Րիւ Շաբ)։ Կը ներկայացուի՝

ԲՈՒԸ *կամ* **ՍԷՐ ԵՒ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ**

կը մասնակցի Մարսիլիահայ Տրամաթիկ Ստուտիայի կազմը Տոյսերու գիները ժողովրդական

Հ. Ց. Դ.

ՓԱՐԻԶ

ԻԹԱԼԻԻ Ադբիւր-Սերոբ խումբի ժողովը, այս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԱՆԻԷՌ-ՊՈԻԱ-ՔՈԼՈՆՊԻ Ե. ոագոյն, Վիշապ եւ Փոթորիկ խումբերը ժողովի կը հրաւիրուին այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Րիւ Շանպառի հաւաքատեղին, կը զեկուցանէ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը։

ՊԱՆՆԷՕ-ՖԱՇԱՆ Ազծիւ խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին Մինասեանի բնակարանը, 17 rue Ampère Cachan.

ԳԱՌԱՌ

ԼԻՈՆի շրջ. ներկայացուցչական ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 rue Duguesclin։

ԼԻՈՆի Բեռի խումբի ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 3,30ին, Ճանկէօզեանի ճաշարանը. ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ։

ՄԱՐՍԻԼԻԻ Քրիստափոր Ենթակոմիտէի բոլոր խումբերու ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին. յոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ԼԻՈՆի Պատանեկան միութեան վիճաբանական ժողովը այսօր Հինգշաբթի ժամը 8ին Գրադարանի սրահին մէջ։ Նիւթ «Հայաստանի Հանրապետութիւնը եւ բոլշեւիզմը»։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի ժասնաճիւղին վիճաբանական ժողովը այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 9ին, Ֆլորիայի մէջ։ Նիւթ՝ Գործնապաշտութի՞ւն թէ գաղափարապաշտութիւն։ Կը ներկայացուի նաեւ Միշէլ Սթրոգոֆի ֆիլմը։

ԵՕԶԿԱՏԻ եւ շրջ. հայրենակցական փարիզի վարչական ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 10ին խիստ կարեւոր օրակարգ։ 131 Fbg. du Temple, Métro Bélleville.

«ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՕՐ»Ը

Հ. Ե. Ո. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր միութիւնները եւ կազմակերպութիւնները խորհրդակցական ժողովի այսօր Եշ. իրիկուն ժամը 9ին, Ֆլորիայի մէջ, որոշելու համար հանդէսին մանրամասնութիւնները։

Հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Հոկտ. 11ին Շաբաթ գիշեր Սալ տը Ժէոկրաֆիի մէջ։

ՀԻԻԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժանրագէտ բժիշկներուն, 123 Պուլվ. Սէբաստթոփոլ, մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր, Վերներական ախտեր, Ջերմահիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրժանիշական ճառագայթներով։ Խորհրդակց. ամէն օր 9-12 եւ 2-8։ կիր. 9 12։ Ռուսերէն կը խօսուի։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, ջերմահիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապօռատորատ։ Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 կիրակի 9—12։

Երբ կ'ուզէք *ձեր կօշիկները նորոգել տալ աժան լաւ եւ դիմացկուն կերպով. Փրեցիֆ Hampsonի, 94 Bld. Rochechouart, Paris (18e). որ ձեր բնակարանէն պիտի առնէ ու նորոգուած պիտի վերադարձնէ։*

EMPIRE Մուգիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) Մէթրօ՝ Place Maubert

Ինամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւալէնի համար տրամադրելի սրահ։

Լ'ԻԻՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ

Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

21 Րիւ Քէսըրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ

Օթել Տիէօի հիւանդանցքին ժօտը

Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց համար բացած եմ ներկայ. բարի խանութ մը, ուր կը ժաքրենք եւ կը ներկենք գեստեղէններ։ Քաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք։ Այցելեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

Դիմեցէք L. A. F. Ի.ի 3 Bld. Sébastopol

ուր պիտի գտնէք ձեր ուզածվաճառատունը եւ ինչ գին որ ուզէք։

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81-07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՃԷՆԱԶԵԱՆ եւ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadetի, Peletierի եւ Notre Dame de Loretteի խիստ մօտ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐ

ՀԱՃԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—42

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիրը, համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ

HAIG MARACHLIANի

Fabrique des salaisons Orientales

16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE

որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.

Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ

Գ. ԾԷՔԷՐԵԱՆ

*փաստաբան Պոլսոյ Պառոյէն, վաւերացեալ հաշուակալ անդամ Société des Comptables*ի (E. C. I.),

150 Rue du Fbg. St. Denis, Paris. Téléphone: Trudaine 76-

ԿԸ ՄՏԱՆԶՆԵՄ այցելու տուրաբակալութիւն փոքր ամսավճարով։ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՄ Régistre du Commerce, Patente, Chiffre d'affaires*ի, Bénéfices Commerciaux*ի *և* Impôts sur le revenu *գործողութիւններ։*

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱԶՄԵՄ ԵՒ ԿԸ ԼՈՒԾԵՄ

Կրնամ ձեզ գտած պահել Chiffred'Affaires*ի եւ* BénéficesCommerciaux *տուրքերէն եթէ արշիւտաւոր էք, գոր օրինակ* Lapidaire, Sertisseur, monteur de bijoux, lingère, *շապկագործ, ժամագործ, դերձակուհի, կօշկակար, ատաղձագործ, եւայլն, պայմանաւ որ ձեզմէ եւ ձեր տանիքի անդամներէն զատ միայն մէկ գործաւոր եւ մէկ* apprenti *նեղնաք։*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE *Մէթրօ՝* Պէլվիլ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԹԱՐՄ ԼԱԻ ԱԺԱՆ

ՕՂԻԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

ՄԻԱԿ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ

ԳԱՒՐԼՕ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

34 RUE ST. LAZARE, PARIS (9e)

Մէթրօ՝ Peletier *եւ* N. D. des Lorettes

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանէ լաւ ուտելով, անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաթարուիր համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ձեռնպահել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները։

COSMOPOL *միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ։ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հասեղ կերակուրներուն։*

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone : NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
26
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
26 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ Թիւ 1375 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Բ.

Թուրքիոյ ներկայ տնտեսական տագնապը, ինչպէս ըսինք քանի մը անգամ, քաղաքական բարդ տագնապին որպէս աստառ մը կը ծածկէ: Այս, սակայն, չի նշանակեր թէ Թուրքիա տնտեսական տագնապ չունի: Ամէնէն ճնշիչ երեւոյթը Թուրքիոյ տնտեսական մնանկութիւնն է, եւ այդ է որ ամէնէն շատ կը ծանրացնէ բազմութիւններու ուսին վրայ: Այսուհանդերձ Թուրքիոյ ներկայ վարիչներուն համար, այս կարեւոր խնդիրը երկրորդական նշանակութիւն ունի: Եւ եթէ ամէնէն շատ այդ մասին կը խօսին, միայն անոր համար է, որ նման հարցի մը արծարծումը քաղաքական վտանգներէն հեռու է, և որ մը ծառայել քաղաքական հաշիւներու կարգաւորման:

Հայց մենք մօտենանք Թուրքիոյ ճգնաժամին, այնպէս, ինչպէս այդ հարցը կը ներկայանայ Ազգային ժողովին և Թուրք մասուլին մէջ:

Որ Թուրքիա փող չունի, յայտնի է բոլորին: Որ, այդ երկրի ճարտարարուեստը եւ գիւղատնտեսական կեանքը ողբալի է, պարզ կ'երեւի Թրքական ժամուլի ամենօրեայ տագնապներէն: Որ, Թուրք պաշտօնեաները եւ նոյն իսկ զինուորականները կանոնաւոր թոշակ չեն ստանար, ինքնին առածի կարգ անցած է: Իսկ եթէ այս բոլորի վրայ աւելցնենք առեւտրական կեանքի չլատուիլը եւ դրամի անհամեմատ անկումը, կարող ենք եզրակացնել, — տնտեսական մնանկութիւն:

Հսմէթ փաշան քաղաքական վտանգները կանխելու համար, Թուրք Ազգ. ժողովը բացառիկ նիստի կանչած է ելմբրական ստիպողական առաջարկները քուէարկելու: Անշուշտ վարչապետը (իր ցեղին դահիճը) գլխարկի գործածուելան պէս դիւրին գործ մը կը նկատէ Թուրք Թղթադրամի յանուացումը, երբ անդին ելմտագէտ Ռիսթ կը յայտարարէ թէ ներկայ պայմանները նպաստաւոր չեն այդպիսի գործողութեան մը համար: Մինչ Հսմէթի պէյը, երկիրը տնտեսապէս ապահովելու եւ մեծ փոխառութիւն մը յաջողցնելու խոստումներով՝ Հսմէթ փաշայի կառավարութեան կողերէն կը քարուսծէ:

Իշխանատենչ այս խմբակները ճարպիկ լարախաղացներ են, որոնք տնտեսական տագնապը կ'ուզեն օգտագործել:

Թուրքիոյ ներկայ տնտեսական վիճակին երկու կերպ կարելի է մօտենալ:

Առաջին, եթէ Թուրքիա կ'ուզէ պահպանել ներկայ բռնապետութիւնը եւ ազգայնական բացարձակ անկախութիւնը, ան պարտաւոր պիտի ըլլայ շարունակել անցած տասը տարուան քաղաքականութիւնը, — որ է, հեռու մնալ եւրոպական ազդեցութիւններէն, չմտնել Ազգերու ժողովին մէջ, չքաջալերել Թուրք տարրերու տնտեսական ձեռնարկները, հակառակ բոլշեւիկեան Ռուսաստանի կողմէ, ու բաւականանալ ներքին ընձեռած միջոցներով: Այսինքն՝ տապկուիլ իր սեփական իղովի: Այս պարագային, Թուրքիա տնտեսական տագնապ չունի եւ չի կրնար ունենալ: Որովհետեւ երկիրը տնտեսական քաղաքականութիւն մը չունի, բարգաւաճելու եւ հարստանալու ծրագիրներ չունի եւ չի հետապնդեր Թուրքիոյ տնտեսական եւ քաղաքակրթական վերածնունդը: Այլ, կը շարունակէ իր անկախութեամբ եւ կը գոհանայ իր իշխանական տենչանքներուն իրագործմով: Անատոլուն լայն երկիր է, միայն մօտենալ Ազգերու Դաշնակցութեան, այլեւ ստիպուած ի իր ասիական սուրը պատեանին մէջ դնել: Մէկ խօսքով կորսնցնել շատ բան այն բացարձակ ու սանձարձակ անկախութենէն, որ կը վայելէ այսօրուան Թուրքիան:

Այս, արդէն ազգային ծագկեալ պետութիւն մը դառնալու համար է, ուր, իրօք, ամէնէն կարեւոր խնդիրը կը հանդիսանայ տնտեսական հարցը:

Կ'անդրադառնանք յաջորդով:

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ԽՍՍՏՄՆԱԼԻՑ ԲԵԿՈՐՆԵՐԸ

«Հորիզոն» այս վերնագրով խմբագրականի մը ժէշ կը գրէ (սեպտ. 13).

— «Ինը ֆարիւրի ֆասնող չափաւոր որքերու գանգուած մը ունինք, մակեդոնիոյ եւ Թրակիոյ յիսունէ աւելի գիւղերուն մէջ: Ջանգուած մը, որ իբր ամբողջութիւն, կարեւոր արժէք մըն է մեր ժողովուրդին ֆամար եւ որ սակայն, իր այժմու տարտղնուած, բաժան-բաժան, ընդֆանրապէս անտէր եւ գիւղական որոշ շրջաններու մէջ՝ ազգային կեանքին ու ֆայ իրականութեան անֆայորդ վիճակին ֆետեւանքով, դատապարտուած է շատ բան կորսնցնելու իր ներկայացուցած արժէքէն:

Ամերիկեան Նպաստամատոյցը կատարեց մարդասիրական պարտականութիւն մը, ամբողջ տասնամեակ մը իր խնամակալութեան ներքեւ ֆոգալով այս ծնողազուրկ խլեակները, խնամեց զանոնք որբանոցներու մէջ, ֆեռացուց զանոնք Թրքական վտանգաւոր գօտիներէ եւ ֆուսկ յետոյ, աշխատանք տրամադրեց անոնց, չափաւորութեան տարիքը թեւակոխելու նախօրեակին ցրուելով զանոնք գիւղերու եւ ագարակներու մէջ: Ասկէ վերջն ալ, մինչեւ այս տարուան սկիզբները, բարոյական ֆսկիչի դեր կատարեց անոնց վրայ, լսեց անոնց ցաւերն ու գանգատները եւ իր ֆնարաւորութեան սահմաններուն մէջ, ջանաց օգտակար ֆանդիսանալ իր սաներուն: Այս բոլորը, ինչպէս ըսինք, կատարեց ան իբրեւ մարդասիրական գործ, աշխատելով ամէն բանէ առաջ մարդը պատրաստել ֆայ որբին մէջ: Ջուտ ֆայաբերտումի աշխատանքը չէինք կրնար սպասել Նպաստամատոյցէն, որ օտար կազմակերպութիւն մըն էր: Թէեւ, խոստովանինք դարձեալ, որ այդ ուղղութեամբ ալ երեւան բերաւ ան մասնակի ձիգեր, որոնք նպաստեցին ֆայ որբին մէջ ՀԱՅՈՒ բնազդին զօրացման:

Կայ սակայն տարուելիք աշխատանք մը, որ արժանի է լուրջ ուշադրութեան: Մեր որբերը, որքան որ ալ, իբրեւ չափաւոր երիտասարդներ ի վիճակի են այսօր պաֆելու իրենց գլուխները, առանց երկրորդի մը վրայ քեռ ըլլալու. այսուֆանդերձ, անոնք պէտք ունին տակաւին վարիչ ձեռքերու եւ խորֆրդատու առաջնորդներու, որպէսզի, օտար միջավայրերու մէջ, ֆաւաքական ու ընտանեկան կեանքէ գրկուած, խոստմնալից սեռունդի մը այս բեկորները — որոնցմէ այնքա՞ն շատ բան կը սպասէ ֆայ ժողովուրդը—չլքուին ու չմոռցուին անտիրութեանմէջ:

Դժբախտաբար, այս տեսակէտով, չափազանց անվֆահաբական է պարզուող պատկերը մեր շրջանին մէջ, մեր չափաւոր որքերը — եւ մասնաւորապէս անոնք, որ ֆատ-ֆատ կամ ֆինգով վեցով ցրուած են ֆեռաւոր գիւղերու մէջ — տէր ու տիրական չունինայսօր:կտրուած են արտաքին աշխարֆէն ու ֆայ իրականութենէն, մոռցուած են ազգ. իշխանութիւններէն, ազգային գործիչներէն: Դաշնակցութիւնն է միայն, որ ցարդ, իր կարելիութեան սաֆմաններուն մէջ ֆետաքրքրուած է անոնց վիճակով, ներշնչած է անոնց ազգային ոգի եւ ֆրաֆրած է անոնց մէջ ֆայրենիքի ու ֆայութեան սէրը:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Համէք-Ֆեթհի քեւսադրութիւնը

Ղեկավարութեամբ Մուսթաֆա Քէմալի, Ֆէթհի-Համէք բեմադրութիւնը կը շարունակուի առանց միջադէպի, գոնէ ցարդ, եւ որովհետեւ հետագայ բոլոր դրուագները առաջուց արդէն, կէտ առ կէտ ճշդուած են, լուսալի է որ գաւեշտը պիտի վերջանայ՝ իրարու գլխու պնակ ու գաւաթ չկոտրած: Դահեցէք: Խորհրդարանին մէջ՝ աթոռ մը ապահովելու համար Ֆէթհիի, կը հրաժարեցնեն Հիւսնին՝ կրթական գործավարը, որ միեւնոյն ատեն կիւմիւշխանէի երեսփոխան է ու զայն կը նշանակեն Պեռնի դեսպան: Իսկ Համէք վեհանձնաբար, կը հեռագրէ կիւմիւշխանէի Բ. կարգի քէմալական ընտրողներուն, որ երեսփոխան ընտրեն Ֆէթհին, որպէսզի իբր պետ ընդդիմադիր կուսակցութեան, պատեհութիւնն ունենայ իր գաղափարները պարզելու խորհրդարանին:

Ֆէթհի ուրեմն պիտի կրնայ ընտրուիլ եւ պիտի ջանայ յաջողութեամբ կատարել իր հակառակորդի դերը:

Ահա եւ խաղին մնացեալ կէտերը: Համէքի ճառը խորհրդարանի առաջին նիստին, կ'ընդունուի խանդավառ ծափերով, ու կ'որոշուի տպագրութեան յանձնել եւ հրատարակութեան տալ զայն: Խորհրդարանը ալս առաջին աշխատանքի յոգնութենէն յետոյ, երկու օր հանգիստ կ'առնէ, վերսկսելու համար հինգշաբթի. եւ այդ երկու օրուան ընթացքին, Խալքը, այսինքն արդի Թուրք խորհրդարանը՝ կը խորհրդակցի կուսակցութեան ներկայ վիճակին եւ անոր զօրեղացման մասին:

Յառաջիկայ հինգշաբթի, Համէքի դահլիճը կը ներկայացնէ իր հրաժարականը եւ որովհետեւ, առաջուց որոշուած է որ նոր դահլիճի կազմութիւնը դարձեալ պիտի յանձնուի Համէքի, այս վերջինը իր նոր խումբով Ազգ. ժողովին կը ներկայանայ շաբաթ օր: Այն ատեն է որ մենամարտը պիտի սկսի երկու հակառակորդ կուսակցութեանց միջեւ:

Համէք փաշա պիտի կարդայ նախարարական յայտարարութիւնը, որմէ յետոյ, Ֆէթհի խօսք պիտի առնէ դատապարտելու համար կառավարութեան քաղաքականութիւնը: Ու վարագոյրը պիտի իջնայ ներկայ Թուրքիոյ վրայ, որ պիտի շարունակուի ճիշդ անցեալին նման:

*** Էնկիւրիէնէ տրուած վերջին լուրի մը համաձայն, Ֆէթհի արդէն ընտրուած է կիւմիւշխանէի երեսփոխան, ըստ Համէքի կողմէ տրուած հրամանին:

Կայծակի արագութեամբ

Դեռ երկու օր առաջ, լուրը կուտայինք Մոսկուայի մէջ նիւթուած գաւադրութեան մը, որ իբր թէ նպատակ ունէր սովի մատնել Ռուսիան եւ ընդհ. դժգոհութիւն գրգռելով՝ տապալել բոլշեւիկեան վարչաձեւը:

Արդ, Մոսկուայի «Թաս» հեռագրական գործակալութիւնը կը յայտնէ թէ գործավարներու խորհուրդը պաշտօն յանձնած էր Ջեկային քննել այդ խնդիրը: Ջեկան որ քննութիւնները կը կատարէ իր գիտցած ձեւով, մահուան դատապարտած է կազմակերպութեան երկու պետերը՝ Ռիազանցէֆ եւ Քարադիկին, ինչպէս նաեւ 46 ուրիշ անդամներ:

«Թաս»ի հեռագիրը կը վերջանայ չոր ու դիւային վերջաբանով մը, — վճիռը գործադրուեցաւ...:

Գերման դահլիճը կ'աշխատի

Գերման դահլիճը կը շարունակէ իր խորհրդակցութիւնները ելմտական, տնտեսական եւ ընկերային ծրագրին մասին, զոր պիտի ներկայացնէ զանազան կուսակցութեանց պետերուն: Ժողովուրդին ուշադրութիւնը այժմ կեդրոնացած է կուսակցութեանց ժողովներուն վրայ: Ընկերվարականները իրենց առաջին նիստը գումարեցին առջի օր, քննելու համար կացութիւնը: Զանազան ձգտումներ երեւան եկան, այժմէն անոնց տրամադրութիւններուն մասին կարելի չէ յստակ բան մը ըսել:

Առանց լուր տալու իրենց պետին՝ Շոլցի, ժողովրդավարները գաղտնի նիստ մը գումարած են, որու ընթացքին՝ քննած են իրենց պարտութեան պատճառները եւ խորհրդակցած են կուսակցական նոր պետի ընտրութեան եւ նոր ուղղութեան մը ընդգրկումին մասին:

Ժողովրդավարներուն մէջ ձգտում կայ ստեղծել յանձնախումբ մը, որ բանակցի տնտեսավարներու, պահպանողական-ժողովրդականներու եւ կաթոլիկներու հետ, միութիւն մը առաջ բերելու նպատակով:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՇՈՒՏԿԱՌԻՒ ԱՐԿԱԾ.— Ռիկայէն տրուած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ, Մոսկուայի մէջ շոգեկառքի արկածի մը զոհ գացած են 600 անձեր՝ սեպտեմբերի սկիզբը:

Արկածը կը վերագրուի երկաթուղային պաշտօնեաներու արհեստագիտական տգիտութեան:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Մոսկուայէն, «Թաս» գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ, Սթալինապատի ժօտերը, Տաճկաստանի մէջ՝ երկրաշարժի զօրեղ ցնցում մը քարուքանդ ըրաւ 7 գիւղեր: 175 անձեր մեռան եւ 300է աւելի անձեր վիրաւորուեցան: 1200 ընտանիքներ անապաստան մնացած են:

ԹԷՎՖԻՔ ՐԻՒՇՏԻ ՄՈՍԿՈՒԱ ՀԱՍԱՒ

Թուրք արտաքին գործավարը որ Էնկիւրիի ռուսական դեսպանին ընկերակցութեամբ մեկներ էր Ռուսիա, Մոսկուա հասաւ առջի իրիկուն, ուր գտաւ շողշողուն ընդունելութիւն մը:

Թէվֆիք Րիւշտիի այս ճամբորդութիւնը կը նկատուի պաշտօնական պատասխան մը այն այցելութեան, զոր անցեալ տարի Գարախան կատարեց Էնկիւրի երթալով:

Քաղաքական կարգ մը շրջանակներ այս ճամբորդութիւնը կը նկատեն նաեւ իբր բողոքի ցոյց մը հանդէպ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ Համաերոպական ծրագրին:

Ըստ «Պերլինէր Թակէպլատ»ի, Րիւշտի՝ Մոսկուայի մէջ պիտի կնքէ Թուրքեւբոլշեւիկեան առեւտրական դաշնագրութիւն մը:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Էլ Ահրամ»ի տեղեկութեանց համաձայն, Եգիպտոսի դաշիւեը կը շարունակէ մշակել ընտրական օրէնքի փոփոխութիւնները: Դաշիւեը իբր թէ որոշած է չպատասխանել վաֆտի կողմէ Ֆուատ Թագաւորին ուղղուած խնդրագրին, որով կ'առաջարկուէր որ խորհրդարանը հրաւիրուի բացառիկ նիստի մը:

170 ՆԱԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՅՈՐԵՆ ԴԷՊԻ ԱՆԳԼԻԱ

Տեյլի Մէյլ նոր յայտութիւններ կ'ընէ ժիջազգային հրապարակի վրայ, Ռուսիոյ խաղերուն մասին.—

Մինչդեռ խորհուրդներու կառավարութիւնը կը գնդակահարէ անոնք որ որեւէ միջոցով կը փորձեն քիչ մը աւելի ալիւր ստանալ, քան «վէսիքայ»ով իրենց յատկացուած ցղճիմ բաժինը, արտասահման կը դրկէ այնքան ցորեն, որ գիները կ'իջեցնէ եւ ֆատիկներու գինը այսօր, ամէնէն ցած մաֆարդակի վրայ կը գտնուի: 170ի չափ նաւեր — մեծ մասով անգլ. — բռնուած են Մոսկուայի կառավարութեան կողմէ, ընդեղէն փոխադրելու ֆամար, ինչպէս նաեւ մեծ քանակութեամբ տախտակ: Այս նաւերէն մեծ մասը ֆասած է արդէն եւ այս առաքումները դեռ պիտի շարունակուին առաջիկայ երկու ամիսներու ընթացքին:

Ամերիկեան կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է, լուսաբանելու ֆամար խորհրդային իշխանութեան խաղը, որ կը ձգտի սաստկացնելու ամերիկացի ագարակապաններու մտաֆոգութիւնը՝ շնորֆիւ մեծ քանակութեամբ ցորենի վաճառման, որ ըստ երեւոյթին, չպիտի կրնայ յանձնել Ամերիկա:

Ռուսական ցորենի վաճառման ֆետեւանքով, Անգլիոյ մէջ, ցորենի գինն արդէն ֆարիւրին 25 անկում մը կրած է:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ

Աշխատանքի նախարարութեան վերջին վիճակագրութեան ֆամաձայն, անգործներու թիւը զգալապէս աւելցած է Գերմանիոյ մէջ:

Սեպտ. 15ին, անգործներու թիւն էր 2 մլիոն 983,000, ինչ որ կը նշանակէ ֆարիւր ֆազարի յաւելում 15 օրուան մէջ:

ԱՆԳԼԻՈՑ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ

Սեպտ. 15ին, Անգլիոյ անգործներու ընդֆ. թիւն էր 2 մլիոն 103,422, որոնց 1 մլիոն 386,241ը բոլորովին անգործ:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այնչափ սերտօրէն կապուած են իրարու երկրի մը քաղաքական եւ ելմտական կացութիւնները, որ յաճախ ներելի է վրանիլ յօդուածի մը քաղաքական թէ ելմտական վերնագիրը տալու ժամանակ։

Նախորդ տեսութեամբ ժամանակ էինք աշխարհի այլեւայլ երկիրներու անկայուն վարչաձեւերն եւ խլրտումները. այսօր ալ անհրաժեշտ կը համարեմ անդրադառնալ գերմանական ընտրութեանց վրայ, որովհետեւ անոնց արդիւնքը մեծապէս կը հետաքրքրէ ոչ միայն Գերմանիոյ, այլեւ ամբողջ աշխարհի տնտեսութիւնը։ Եւրոպական հաւասարակշռութեան եւ միջազգային խաղաղութեան գլխաւոր առանցքներէն մէկը Գերմանիան է իր եօթանասուն միլիոն գիտակից ժողովուրդով եւ որեւէ փոփոխութիւն Գերմանիոյ քաղաքական կամ ելմտական մարզին մէջ, նոյնհետայն կ'անդրադառնայ միջազգային հրապարակին վրայ։

«Յառաջ» օրն օրին հաղորդեց իր ընթերցողներուն գերմանական ընտրութեանց արդիւնքը եւ ի մասնաւորի Հիտլէրի ազգայնական-ընկերվարական կուսակցութեան ձախ-ձախիչ յաղթանակը չափաւոր տարրերու վրայ։

Միակ ածականով մը կարելի է որոշել այդ կուսակցութեան ի նպաստ քուէարկողները — դժգոհներ։ Տասներկք միլիոնի հասնող այդ դժգոհները որեւէ նախապատրաստուած եւ հասուն ծրագիր չունին յառաջիկայ գործունէութեան, այլ հակառակ են ներկայ վիճակին եւ կը փափաքին կործանել ինչ որ գոյութիւն ունի եւ ոչ թէ խարխլած շէնքի որմերուն նեցուկներ դնել վերականգնացնելու համար զայն։

Հակառակ են քաղքենիներուն, հակառակ են դրամատուններուն, հրեայ սեղանաւորներուն, ընկերվարականներուն եւն. եւն. կ'ուզեն ջնջել կրնքուած դաշնագիրները, որոնց մէջ ժանաւանդ վերապրիչին ու Երզնգի ծրագիրը. միեւնոյն ժամանակ վերահաս ըլլալով թէ պայմանագրութիւն մը՝ երկու կողմեր ունի, որոնց միայն մէկին կամքովը կարելի չէ խզել զայն... ուղած ժամանակը։

Շատ հեշտ է Գերմանիոյ այս հոգեկան վիճակն ըմբռնել եւ բացատրել. ամէն մեծ պարտութեան կը յաջորդէ ազգայնական զգացմանց բորբոքում մը մանաւանդ երիտասարդ եւ անփորձ տարրերուն մէջ եւ ցեղին մեծ ժարդոց պարտականութիւնն է ճիշդ այդ ճակատագրական վայրկեաններուն սանձել ու առաջնորդել այդ տարերային շարժումները։

Ինչ որ մեզ կը հետաքրքրէ ժանաւորապէս, այն պարագան է թէ դժգոհութիւնն արտադրող գլխաւոր պատճառը տնտեսական է եւ ոչ թէ քաղաքական. խելահաս Գերմանացիի մը համար անկարելի է ընդունիլ թէ իրենք յաղթուած են զինուորական դաշտին վրայ, բնաւ փախուած չէ իրենց անպարտելիութեան վրայ ունեցած հաւատքը եւ թերեւս իրաւունք ալ ունին։ Ինչ որ չեն կրնար ուրանալ սակայն, այն է թէ իրենց մարքի ուժն ալ համազօր չգտնուեցաւ զինուորի տոկութեան... Դրամը ո՛չ հայրենիք ունի, ո՛չ հայրենասիրութիւն։ Նափոլէոն իրաւունք ունէր ըսելու թէ յաղթելու համար դրամ, դրամ եւ միայն դրամ պէտք է։

Աչքի առջեւ պէտք է ունենալ այն խոր շփոթութիւնն որուն մատնուեցաւ գերման ժողովուրդը անտեսական վերիվայրումով. նկատի պէտք է ունենալ ժանաւանդ մտաւորականն պրոլէտարիատի խոր տառապանքները սիրող յուսախաբուած հակառակութիւնը չվերջանայ եւ անոնց մէջ տեւական խաղաղութիւն ու բարեկամութիւն չհիմնուի արդար եւ անաչառ հիմերու վրայ հաստատուած։

Բարեբախտաբար Համբերապայի գաղափարը ժարմին կը ստանայ հետզհետէ եւ ապահովաբար կարելի է ըսել թէ քսաներորդ դարու մեծագոյն փառքը պիտի ըլլայ այդ դաշնակցութեան վերջնական կազմութիւնն ու բարգաւաճումը։

Մ. Տ.

Հ. Մ. Ը. Մ.

Ա.— ՆՊԱՏԱԿԸ

Հայ գիտակից պատմաբանները ամենուրեք յայտարարած են, օտար ականաւոր անձնաւորութիւններ միշտ հաստատած են, իսկ մենք բոլորս խոր համոզում դոյացուցած ենք որ հայ ազգը դարերու ալեկոծութեանց մէջէն իր մինչեւ այսօր ազգային ոգիին պահպանութիւնը կը պարտի իր կրօնքին եւ մշակոյթին։

Իրաւ ալ, առածի կարգ անցած է սա եղելութիւնը թէ ուր որ երկու հայ կայ հոն անպայման եկեղեցի մը կամ դպրոց մը գոյութիւն ունի։

Սակայն նեղկայ դարուս, ուր ամէն ինչ արդիացած է, մինչ՛ այս միջոցները բաւարար են մեր գոյութիւնը պահպանելու, մինչ՛ ուրիշ աւելի զօրաւոր ազդակ մը անհրաժեշտ չէ, պայքարելու համար հայ ազգին կրնաւոր ստառնացող եւ ամենուրեք դիմքը շրջապատող բնական թէ արուեստական վտանգներու դէմ։

Եթէ ակնարկ մը նետենք մեր շուրջը, եւ հետեւինք քաղաքակիրթ ազգերու շարժումին, անմիջապէս պատասխանը պիտի ստանանք վերի հարցումին։ Որովհետեւ ներկայիս բոլոր ժողովուրդներու պաշտած կուռքը միեւնոյնն է, մարմնակրթանքը, եւ ամէն ազգ այդ ժարզին մէջ կը ջանայ գերազանցել իր հակառորդ ազգը։

Ու թերեւս հեռու չէ այն օրը, երբ ալեհեր ու կորաքամակ ծեր դիւանագէտներ պիտի խոնարհին, ցցուած կուրծքով, շիտակ կեցուածքով, կայտառ մարզիկներու առջեւ, անոնց կամքը կատարելու համար։

Արդ, մենք Հայերս որ յաւակնութիւնն ունինք բոլոր քաղաքակիրթ ազգերու շարժուձեւերը անսիջապէս ընդօրինակելու, ինչո՞ւ նկատի չառնենք սոյն իրականութիւնը, եւ չպատրաստենք մեր նոր սերունդը այս ոգիով։

Պատրաստենք զօրաւոր դնդերներով, առողջ մտքով, (որ ըստ առածին, առողջ մարմնոյ մէջ կարելի է գտնել), ճարպիկ սերունդ մը, որ կարողանայ ցոյց տալ աշխարհի թէ Հայն ալ գիտէ հետեւիլ արդիացած միջոցներու, իր գոյութիւնը պաշտպանելու, եւ երկրի վրայ իր ապրելու իրաւունքը շահելու համար։

Ահա այս ծրագիրն է որ ի գործ կը դնէ Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւնը 12 տարիէ ի վեր։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի հիմնադիրները համոզուած որ, աշխոյժ սկաուտներ, կարող մարզիկներ եւ զօրաւոր ֆութպոլիստներ կարող են խիստ լաւ ճանչցնել իրենց պատկանած ազգը հանուր աշխարհի, իրենց խելացի խաղերով եւ յաղթանակներով, հիմը ղրած են այս ազգօգուտ Միութեան, որ ունի իր երեք օրոշ եւ իրարմէ անջատ գործող մասերը, սկաուտներ, մարզիկներ եւ ֆութպոլիստներ։

Հոս պզտիկ բացատրութիւն մը հարկ պիտի ըլլայ, ցոյց տալու համար թէ ինչո՞ւ Հ. Մ. Ը. Մ. որդեգրած է սոյն երեք ճիւղերը միանգամայն, եւ մինչեւ այսօր ալ կը ձգտի հովանաւորել զանոնք, թոյլ չտալով որ անոնք վերածուին բոլորովին անկախ միութիւններու, եւ զիրար խաչաձեւեն իրենց գործունէութեան ընթացքին։

Հ. Մ. Ը. Մ. չէ այն ինչ որ մարդիկ կը հասկնան պարզ մարմնակրթական միութիւն ըլլով։ Ան չի զբաղիր միայն անհատներու ֆիզիքական կըրթութիւնովը։ Դպրոց մըն է ան որ կ'ուզէ կրթել նաեւ տղոց բարոյական զգացումներն ու ազգային ոգին։ Դպրոց մըն է ան որ կ'ուզէ իր ազդեցութիւնը սկսիլ մանուկներու վրայ սկաուտական վրաններու տակ, շարունակել պատանիներու վրայ մարզիկներու շարքերուն մէջ, և վերջացնել երիտասարդներու վրայ ֆութպոլի խումբերու մէջ, այս կերպով չանալով պատրաստել, իրենց կեանքի կազմութեան զանազան շրջաններուն միեւնոյն ոգիով անած ազգային ներ, պատրաստ դիմագրաւելու կեանքի փոթորիկներուն։

Ուրիշ ազգեր, որոնց հպատակները պատկառելիութիւն մը կը ներկայացնեն, և ընդհանրապէս հաժախժռուած իրարու մօտ, թերեւս իրաւունք ունենան պահանջելու որ սոյն երեք ճիւղերը բոլորովին իրարմէ անկախ ըլլան։ Սակայն մենք որ ափ մը ժողովուրդ ենք, ու մեծ ժառով ցրուած աշխարհի չորս հովերուն, ինչո՞ւ չունենանք միութիւն մը, որ իբր տեսակ մը համադրութիւն, սովրեցնէ անխտիր մարմնակրթութեան բոլոր ճիւղերը, եւ որ Պարսկաստանի մէջ թէ Ամերիկա, մեզ համար ամենաանհրաժեշտ հաւերաշխութեան ոգիով կրթէ մեր մատաղ սերունդը։ Ըստ իս, ասիկա ոչ թէ անպատեհութիւն մը, այլ առաւելութիւն մըն է, և 12 տարուան փորձառութիւնը մեզ համոզած էատոր։

Պոլիս Հ. Մ. Ը. Մ.ի կորիզը կազմող երիտասարդներ, ըլլան անոնք սկաուտ, մարզիկ թէ ֆութպոլիստ, առաջնորդուած միշտ նոյն վսեմ դաղափարէն, որ է, մանուկներու բազմակողմանի կրթութիւնը, պատանիներու կեանքի պայքարի պատրաստութիւնը, եւ երիտասարդներու զեղխ եւ վատառողջ կեանքէ հեռացումէ, երբ ստիպման տակ ցրուած են զանազան երկիրներ, անսիջապէս հիմը ղրած ու ծաղկեցուցած են Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղեր, միեւնոյն ոգիով։ Որովհետեւ բոլոր Հ. Մ. Ը. Մ.ականները անխտիր հաժոզուած են որ իրենց միութիւնը ամբողջական դպրոց մըն է, եւ միակը որ կարող է սորվեցնել անհատի մը անհրաժեշտ ամէն դիտելիք, խաղի միջոցով, զուարճալի կերպով, ու բնական եւ մարդկային սրտի ու պահանջներու ամենամօտիկ ազդակներով, եւ մանաւանդ ազգային ոգիով։

Բ.— ԿԱԶՄԻՒԹԻՒՆ ՈՒ ԱՆՑԵԱԼԸ

1914ի պատերազմէն առաջ, ողբացեալ Շաւարշ Քրիսեան իր անհատական ջանքերով կազմակերպած էր զանազան մարզական միութիւններ, հիմնած էր «Մարմնամարզ» թերթը, այսպէսով արթնցնելով հայ երիտասարդութեան մէջ մարմնակրթանքի սէրը։

Եւ սակայն զգալով որ սոյն անջատ միութիւնները չէին դոհացներ հայ ազգին պէտքերը, ամէնուրեք կը կրկնէր իր իտէալը, որ էր ունենալ Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութիւն մը։

Դժբախտաբար ահաւոր պատերազմը շատերու կարգին հընձեց նաեւ մեր սիրելի Շաւարշը, թոյլ չտալով որ ականատես ըլլայ իր այնքան փայփայած յոյսերուն իրականացման։ Իրօք ալ պատերազմէն վերջ, 1918ին էր միայն որ քանի մը հայ երիտասարդներ, առաջնորդուած Քրիսեանի գաղափարներէն, հիմը ղրին Հայ Մարմնակրթական Ընդհ. Միութեան, իր երեք անջատ ճիւղերով, սկաուտներ, մարզիկներ եւ ֆութպոլիստներ։ Նոր կազմուած միութիւններ ընդհանրապէս սկիզբը կը կտրան ու հետզհետէ կը յառաջդիմեն։ Հ. Մ. Ը. Մ. որ ժողովուրդին մէջ առաջին անգամ երեւցաւ 1918, յուլիս 14ին, ֆրանսական Ազգային Տօնի առիթ իր կատարած փառաւոր տողանցքով, առաջին օրէն իսկ գտաւ մեծ ժողովրդականութիւն, եւ ապրեցաւ իր ոսկեդարը, իր կազմութեան առաջին տարիներուն իսկ։

Իրօք ալ 1918—22, Հ. Մ. Ը. Մ. ցոյց տուաւ տենդագին գործունէութիւն։ Կազմակերպեց փառաւոր տողանցքներ, և գործնականապէս մասնակցեցաւ բոլոր ազգօգուտ ձեռնարկներուն, ամէնալայն չափով։ Կատարեց բազմաթիւ արշաւներ իր անդամներուն եւ անոնց ծնողքներուն ընկերակցութեամբ։

Այդ շրջանին էր որ աննախընթաց յաջողութիւն գտաւ սկաուտներու կողմէ որբերու օրուան համար Պոլսոյ եւ արուարձաններու մէջ կատարուած հանգանակութիւնը։

Բոլոր անոնք որ այդ տարիներուն Պոլիս գտնուած են, անպայման ականատես եղած են սոյն Միութեան օգտակար մէկ գործին։ Հ. Մ. Ը. Մ. իր անձնական ոյժերով կարմիր խաչեր կազմակերպած է, որբանոցներու մէջ ձրի դասախօսութիւններ սարքած է, զանազան կայաններու մէջ գաղթականներ զետեղած է, անոնց անհրաժեշտ օգնութիւնը ջամբելով։ Դպրոցներէ ներս, իր կարող անդամներուն առաջնորդութեամբ, մարզանքի դասեր հաստատած է, գործնական եւ արդիւնաբեր մասնակցութիւն բերած է որբահաւաքման գործին։ Մարզիչներ եւ դոյքեր ղրկած է Հայաստան, Թրակիա, Իզմիր եւն. սարքած է խիստ յաջող մարզահանդէսներ, իսկ օտարներու կազմակերպած մրցումներուն մէջ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկները միշտ դափնիներ խլած են։ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բազմաթիւ ֆութպոլի խումբերը պանծացուցած են մենուրեք իրենց սիրելի Միութեան անունը, իրենց փառաւոր յաղթանակներով։ Մէկ խօսքով քիչ ժամանակուան մէջ Հ. Մ. Ը. Մ. դասուած է հայ ժողովուրդի ամենաօգտակար եւ ամենալաւ կազմակերպութիւն ուներեցող Միութիւններէն մին։ Եւ ասիկա իր մէկ երկու տասնեակ ժանաճիւղերով, որոնց գործունէութեան շրջանակը Պոլիս եւ արուարձանները չէր սահմանակուէր։

Իսկ Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտական շարժման գլուխ գործոցը կարելի է նկատել անոր Պալթալիմանի մէջ սարքած փառաւոր ցուցահանդէսը, որուն ամէն սկաուտ բերած էր իր մասնակցութիւնը, իր ձեռակերտ առարկաներով։ Եւ հրաշալիքներ կը վկայեին անոնց մէջ։ Այդ ցուցահանդէսը այցելող օտար անձնաւորութիւններ զմայլած են այդքան ուժեղ կազմակերպութեան մը վրայ եւ դժուարաւ կրցած են հաւատալ որ, ատիկա միայն մէկ քանի տարուան կեանք ունեցող միութեան մը գործը ըլլայ։

Ու զնահատական նամակները սկսած են տեղալ, Պոլսոյ մէջ օտար բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու կողմէ, եւ նոյնիսկ անգլիացի ազդեցիկ անձնաւորութիւն մը յայտարարած է. «Մենք սկաուտիզմը ըստեղծեցինք, իսկ Հայերը զայն կատարելագործեցին»։

Իսկ սոյն օգտակար շարժումին հիմնադիրը Լորտ Պէդըն-բաուէլ, իր անձնապէս Հ. Մ. Ը. Մ.ի ղրկած զնահատական նամակներէն եւ շքանշաններէն զատ, Անգլիոյ սկաուտական պաշտօնաթերթին մէջ յօդուածով մը պանծացուցած է Հ. Մ. Ը. Մ.ի նշանաբանը՝ «Բարձրացիր, բարձրացո՛ւր»ը, ըսելով. «Ահա նշանաբան մը որ բոլոր աշխարհի սկաուտներու պիտի պատշաճէր»։

Գիտեմ թէ շատ մը ազգային ներուն ծանօթ չէ Հ. Մ. Ը. Մ.ի սոյն փառաւորանցեալը։

ԳԱՂՈՒԹՆԵ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՂ, ՈՏՆԱԿՈՒ

Ասկէ չորս ամիս առաջ, Նիզէլօսի Տրամա այցելութիւն, տեղւոյն Ֆաշ. խումբը վարչապետին մէջ կը յանձնէ, խնդրելով Հայերու Հպատակութեան Տարեգիրքը, որ տարիներ առաջ մուծներ կատարած են, եւ որ արդիւնները ընծայել անոնց նոր դիմումներ կ'ընեն։ Քարտուղարը մաս մը տրամադրել եկեղեցի դպրոցի շէնքին համար։ Տրամադրել գետին մը որ տեղի ըլլայ հիմնել Հայկ. բարեսիրական մասնաճիւղ մը։

Տրամայի նախագահ Սեպտ. 6ին կը կանչէ Քարտուղարը, եւ խօսելով մեր գիրքի մասին, կ'ըսէ.— «Ինչ ունիք առանձին դպրոցի պետական դպրոցներու դասեր են նաեւ Հայ տղոց համար»։

Թաղականութեան նախագահ ցուցիչները կուտան պատասխանը, որմէ վերջ նախագահը կը հարցնէ իր քարտուղարին թէ ինչո՞ւ ընթացք չէ տրուած Հայերու Հպատակութեան մուծումներուն։

Քարտուղարը կը պատասխանէ — «Մենք, օրինական գործ մը չենք տեսած այդ դիմումները կատարելով։ Ատոր համար ալ կարելի չէ եղած Հայ Հպատակութեան տրամադրել իշխանութեանց համար տրամադրուած թիւերը»։

ՀԱՅԵՐԸ ՅՈՅՆ ԲԱՆԱԿԻ

Տրամագիր 45 Հայ ներու կարծեցեալ դասալքութիւնը փարատելով, անոնց 9 ամսուան

Ասոր պատճառը Հ. Մ. Ը. Մ. չէ եղած այլ ժամիկ միութիւններէն, իրենց կատարած մէկ երեք անգամ բարձրաձայնութեան, — գործելէ գործելուատեն եւ գործելէ ժամանակ։

Դժբախտաբար այդ ծաղկած շրջանին էր որ, Ը. Մ.ի նուիրուած երիտասարդները որոնք Պոլիս կը դեղրոնի միջոցաւ կը դիմէին մանաճիւղերը, դաներու հարկին տակ ուեցան ձեռք առնել գործ կանի ցուպը, եւ ցրուիլ տի չորս անկիւնները, պով ցաւ ի սիրտ վերջ դնելով Հ. Մ. Ը. Մ.ի փայլուն գործունէութեան նոր յաջողութեանց վկայ փաստաթուղթերը ցընելէ վերջ։

Թէ ինչ կ'ընեն անոնք կայիս, այդ մասին քանի մը տեղեկութիւն տանք։

Ք. ՀՈՎՍԷՓ

ԳՈՂՆ ԱՐ ԱՍԵՑ

(ՀԱՅ-ՖԻՆԱԿԱՆ ԿԵՆԱՑԻՔԻՑ)

Երևան...

Ա՛հ, ա՛հ... Ճանճերը շրխկոցով ջարդեցին պատուհանի ապակին, և ես ինձ գտա մի ուրիշ աշխարհում։ Ես ոչ թե Երևանում էի, այլ Ամերիկայի Նյու-Յորք քաղաքում, ուր ես ծնվել էի 1900 թվականի հունվարի 1-ին։ Ես ամերիկացի էի, ես ունեի 150,000 դոլար, որը ես ժառանգել էի հորեղբորս՝ Ջոն Ռոքֆելլերից։ Ես ամուսնացած էի Ամերիկայի ամենագեղեցիկ կնոջ՝ Ռեբեկա Ռոքֆելլերի հետ։ Ես ունեի 53,000$ տարեկան եկամուտ։ Ես ունեի ինքնաշարժ, որի համար ամեն տարի վճարում էի 2,000 դոլար հարկ։ Ես ունեի ամառանոց Նյու-Ջերսի նահանգում, ձմեռանոց՝ Ֆլորիդայում, ամառանոց՝ Ատլանտյան օվկիանոսի ափին։ Ես ունեի ամենագեղեցիկ ձիերը, ամենագեղեցիկ շները, ամենագեղեցիկ կատուները։ Ես ունեի ամենագեղեցիկ կահույքը, ամենագեղեցիկ գորգերը, ամենագեղեցիկ նկարները։ Ես ունեի ամենագեղեցիկ հագուստները, ամենագեղեցիկ կոշիկները, ամենագեղեցիկ գլխարկները։ Ես ունեի ամենագեղեցիկ ատամները, ամենագեղեցիկ աչքերը, ամենագեղեցիկ ականջները, ամենագեղեցիկ քիթը, ամենագեղեցիկ շրթունքները, ամենագեղեցիկ ատամները, ամենագեղեցիկ լեզուն, ամենագեղեցիկ ծնոտները, ամենագեղեցիկ ոտքերը, ամենագեղեցիկ ձեռքերը, ամենագեղեցիկ մատները, ամենագեղեցիկ եղունգները, ամենագեղեցիկ մազերը, ամենագեղեցիկ ականջները, ամենագեղեցիկ աչքերը, ամենագեղեցիկ հոնքերը, ամենագեղեցիկ թարթիչները, ամենագեղեցիկ ճակատը, ամենագեղեցիկ այտերը, ամենագեղեցիկ քունքերը, ամենագեղեցիկ ծնոտները, ամենագեղեցիկ պարանոցը, ամենագեղեցիկ կուրծքը, ամենագեղեցիկ ուսերը, ամենագեղեցիկ թևերը, ամենագեղեցիկ արմունկները, ամենագեղեցիկ դաստակները, ամենագեղեցիկ ափերը, ամենագեղեցիկ մատները, ամենագեղեցիկ եղունգները, ամենագեղեցիկ մեջքը, ամենագեղեցիկ փորը, ամենագեղեցիկ ազդրերը, ամենագեղեցիկ ծնկները, ամենագեղեցիկ սրունքները, ամենագեղեցիկ գոգնոցները, ամենագեղեցիկ կոշիկները, ամենագեղեցիկ գուլպաները, ամենագեղեցիկ գարտերները, ամենագեղեցիկ ներքնազգեստները, ամենագեղեցիկ կորսետները, ամենագեղեցիկ զգեստները, ամենագեղեցիկ վերարկուները, ամենագեղեցիկ գլխարկները, ամենագեղեցիկ ձեռնոցները, ամենագեղեցիկ հովանոցները, ամենագեղեցիկ գոտիները, ամենագեղեցիկ գոտեմարտները, ամենագեղեցիկ մենամարտերը, ամենագեղեցիկ մենամարտիկները, ամենագեղեցիկ մենամարտիկուհիները, ամենագեղեցիկ մենամարտիկները, ամենագեղեցիկ մենամարտերը, ամենագեղեցիկ գոտեմարտերը, ամենագեղեցիկ գոտիները, ամենագեղեցիկ հովանոցները, ամենագեղեցիկ ձեռնոցները, ամենագեղեցիկ գլխարկները, ամենագեղեցիկ վերարկուները, ամենագեղեցիկ զգեստները, ամենագեղեցիկ կորսետները, ամենագեղեցիկ ներքնազգեստները, ամենագեղեցիկ գարտերները, ամենագեղեցիկ գուլպաները, ամենագեղեցիկ կոշիկները, ամենագեղեցիկ գոգնոցները, ամենագեղեցիկ սրունքները, ամենագեղեցիկ ծնկները, ամենագեղեցիկ ազդրերը, ամենագեղեցիկ փորը, ամենագեղեցիկ մեջքը, ամենագեղեցիկ եղունգները, ամենագեղեցիկ մատները, ամենագեղեցիկ ափերը, ամենագեղեցիկ դաստակները, ամենագեղեցիկ թևերը, ամենագեղեցիկ ուսերը, ամենագեղեցիկ կուրծքը, ամենագեղեցիկ պարանոցը, ամենագեղեցիկ ծնոտները, ամենագեղեցիկ այտերը, ամենագեղեցիկ ականջները, ամենագեղեցիկ աչքերը, ամենագեղեցիկ հոնքերը, ամենագեղեցիկ թարթիչները, ամենագեղեցիկ ճակատը, ամենագեղեցիկ քունքերը, ամենագեղեցիկ ծնոտները, ամենագեղեցիկ պարանոցը, ամենագեղեցիկ կուրծքը, ամենագեղեցիկ ուսերը, ամենագեղեցիկ թևերը, ամենագեղեցիկ արմունկները, ամենագեղեցիկ դաստակները, ամենագեղեցիկ ափերը, ամենագեղեցիկ մատները, ամենագեղեցիկ եղունգները, ամենագեղեցիկ մեջքը, ամենագեղեցիկ փորը, ամենագեղեցիկ ազդրերը, ամենագեղեցիկ ծնկները, ամենագեղեցիկ սրունքները, ամենագեղեցիկ գոգնոցները, ամենագեղեցիկ կոշիկները, ամենագեղեցիկ գուլպաները, ամենագեղեցիկ գարտերները, ամենագեղեցիկ ներքնազգեստները, ամենագեղեցիկ կորսետները, ամենագեղեցիկ զգեստները, ամենագեղեցիկ վերարկուները, ամենագեղեցիկ գլխարկները, ամենագեղեցիկ ձեռնոցները, ամենագեղեցիկ հովանոցները, ամենագեղեցիկ գոտիները, ամենագեղեցիկ գոտեմարտները, ամենագեղեցիկ մենամարտերը, ամենագեղեցիկ մենամարտիկները, ամենագեղեցիկ մենամարտիկուհի

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ ԳՐԱՏՈՒԻՆԸ, դպրոցական վերաժուտի առթիւ, նպաստաւոր պայմաններով ֆրանսերէն ամէն տեսակ դասագիրքեր կը հայթայթէ հայ աշակերտներուն։

Գրատան մէջ կան Larousse*ի, Hachette*ի, A. Colin*ի, A. Michel*ի եւ ֆրանսական բոլոր մեծ տուներու հրատարակութեանց ճոխ մթերք մը։

Լոյս տեսաւ Larousse*ի 1931ի բառարանը, գին 34 ֆրանք։ Մասնավաճառներով կը հայթայթենք Լարուսի բոլոր հրատարակութիւնները (*Larousse du XXe siècle, Larousse Médical, Commercial, Universel *եւայլն։*

Պահանջուած ամէն գիրք կը հայթայթենք անմիջապէս։

Գաւառի եւ արտասահմանի պատուիրատուները ալ կրնան դիմել մեզ

Librairie H. Samuel, 51 Rue Monsieur le-Prince, Paris (5). Tél. Danton 88-65, Métro Odéon.

ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԻՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եկող օտարականները, չգիտնալով այս երկրին լեզուն, յաճախ կ'արգիլուին գործ գտնելէ, բայց աստի, չկարենալով ինքզինքնին արտայայտել, բոլորովին օտարացած կը զգան իրենք զիրենք։ Ուսուելագոյն չափով կը զրկուին ֆրանսացիներու հետ յարաբերութիւն մշակելէ, եւ թատրոններէն, գրադարաններէն, հրապարակախօսութիւններէն թանգարաններէն, եւայլն։

Այդ օտարականներուն օգնելու համար է որ «Le Foyer Français»ն ստեղծած է շարք մը ձրի դասընթացքներ, որոնք կ'ուսանողուին անձնուէր ուսուցիչներու կողմէ։ կանոնաւոր կերպով յաճախողներ, կրնան ֆրանսերէն լեզուն սորվիլ։

Երեկոյեան ժամը 8.30ին, հետեւեալ թաղային վարժարաններուն մէջ 12, Rue Titon (11e) Métro: Reuilly — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի. 43, Rue des Poissonnieres (18e), — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի 51, Rue Ramponneau, (20e).

Բարձրագոյն դասընթացք. — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի միջին եւ նախապատրաստական դասընթացք. — Բշ. եւ Եշ. 3, Rue Ferdinand Berthoud. — երեքշաբթի եւ հինգշաբթի. Rue des Hospitalières. — երկուշաբթի եւ հինգշաբթի. Boulogne. — երեքշաբթի եւ ուրբաթ. Pasteur - Moutreuil. — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի. Rue Cujas.

Դասընթացքները պիտի սկսին Հոկտեմբեր 1ին։ Ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել բոլոր ուսուցիչներուն դասընթացքի պատիերուն, կեդրոնատեղի 18, Rue du Banquier, Paris (13e).

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ Հալէպի իրենց «ԱՐԱՓՕ» տպարանը փոխադրած են փարիզ, 221 ԼԱՖԱՅԷԹ ՓՈՂՈՑ եւ կը կատարեն տպագրական ամէն տեսակ աշխատանք, արուեստին պահանջած գեղարուեստական նրբութեամբ եւ արդիական ձեւերի ճաշակով։

Ա Զ Դ

Սեւրի Մուր ատեան վարժարանի երկրորդ տարեշրջանի վերաբացումը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ Հոկտ. 1ին։

Կանոնաւոր դասախօսութիւնները կը սկսին Հոկտ. 6ին, իսկ Հոկտ. 1—6 տեղի պիտի ունենան վերաքննութիւնները։

Նոր աշակերտներու արձանագրութիւնները կը փակուին Հոկտեմբեր 15ին։

ՏԵՍՈՒԻՉԻՆ

ՏԱՆՕԹ ԲԺԻՇԿ Տօքթ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

որ ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս կը գտնուէր՝ Փարիզ վերադարձած է եւ հաստատուած 54 Route de Saint - Leu et Deuil, La Barre, (S. et O.).

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) Մէթրօ՝ Place Maubert

Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարմարիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

Ուշադրութիւն Լիոնահայութեան

Մօտ օրէն կը բացուի հայկական նպարավաճառատունը

ԿԵՆԱՉԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ

75 Rue de BONNEL

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ (Հաստատուած 1923ին)

CABINET **V. YARJANIAN**

Հասցէ՝ 54 rue Lafayette, Paris (9). Tél. Prov. 87-53, Métro Cadet

կը ստանձնէ պատժական, քաղաքային եւ առեւտր. դատեր

պաշտպանելով ֆրանսացի հանրածանօթ պաշտօնակիցներու հետ, վարչական եւ հիւպատոսարանական գործերու արագ հետապնդում։ Արկածի դատերու մասնաւոր ձիւղ, առանց կանխավճարի։ ՖՐԱՆՄԱ մտնելու համար, ձեռնհաս իշխանութիւններէ արտօնագրի ստացում։ (ԱՃԻՏԱՎԻՃ)։ Քաղաքային ամուսնութեան արագ գործողութիւն։ Վիզա ամէն երկրի համար։

Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։ Յորդորգրկցութիւնները ձրի են։

Դիմել ամէն օր, 9էն 12 եւ 2էն 7, բացի Կիրակիէ

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք ժամանագէտ բժիշկ Բրուն, 123 Boul. Sébastopol մէթր. Սէն Տընի, Ռէօամիւրի անկեան ներկան ախտեր, ջերմավարակութիւն սուր եւ հինցած, անկողնաւորութիւն, ֆրանկախտ, արիւնի մորթի հիւանդութիւններ, ներքին եւ մէզի քննութիւն, բոկորդի եւ ականջի ցաւեր։ Դարմ. ելեկտրականութիւն, ռէօնթկինեան եւ անդրամանական ճառագայթներով։ Հրդակց. ամէն օր 9-12 եւ 2-6։ Կիր. 9 12։ Ռուսերէն կը խօսի։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցեր եւ ցնօրէն՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շաբ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Ռէնթկինեան կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՅԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris (9). Մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ

փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում։

Ընարատ եւ թարմ ՍՊԻՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

ԱՍԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՄԱՆՕԹ ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès-ի վրայ) (Մէթրօ Barbès

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ Է

"ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՅՑ,,Ը

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՊ. "ԵՓՐԱՏ,, Ի

ԼԻՈՆ

Մեփական գործ ունեցողներու եւ խանութպաններու համար կը տրամադրենք էջեր, իրենց յայտարարութեանց համար։ Շահագրգռուողներէ կը խնդրուի դիմել մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԻՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. Քէպապճեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Գինն է ֆրանսայի, ֆրանս. գաղութներու եւ պալքաններու համար 20 ֆր. միւս երկիրները 25 ֆր. կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել «ցառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ ԱՆԻԷՒ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Եզ. եւ Շրջ. Հայր. Միութեան Անիէսի մասնաճիւղին։ 4 Հոկտ. Շաբաթ գիշեր մինչեւ լոյս։ Մանրամասնութիւնը մօտ օրէն։

Հ. Ց. Դ.

Փ Ա Ր Ի Զ

ԹԱՒԼԻԻ Ազգիւր-Սերոբ խումբի ժողովը, այս Շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին ծանօթ ֆաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԱՆԻԷՒ-ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊԻ Ե. ոազոյն, վիշապ եւ Փոթորիկ խումբերը ժողովի կը հրաւիրուին այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ռիւ Շանպառի հաւաքատեղին։ Կը զեկուցանէ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը։

ՊԱՆՆԷՕ-ՔԱՇԱՆ Արծիւ խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին մինչեւ Ալթունեանի բնակարանը, 17 rue Ampère Cachan.

Գ Ա Ի Ա Ռ

ԼԻՈՆԻ 7րջ. ներկայացուցչական ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Սեպտ. Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը, 262 rue Duguesclin,

ՎԻԵՆԻ Ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի ժամը 2.30ին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Շ. Ց. Դ. Լիոնի Պատ. Միութեան ժողովրդային Գրադարանը բաց է, Բշ. Դշ. Եշ. եւ Ուրբաթ երեկոները ժամը 7—8.30։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԵՕԶԿԱՏԻ եւ շրջ. հայրենակցական փարիզի վարչական ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 10ին խիստ կարեւոր օրակարգ։ 131 Fbg. du Temple, Métro Bélleville.

Կ'ուզուի գործաւոր մը դերձակութեան համար դռնացուցիչ օրական։ Դիմել Մինասեանի, Ա. յարկ, 138 Rue Garidaldi, LYON.

ԿՈՒԶԷ՞Ք ՊԱՆԴՈԿՆԵՐԻՆ ԱԶԱՏԻԼ

Goussainville, Gare du Nordէն երկաթուղիով 20 վայրկեան։ Հոգ զնելէ առաջ անգամ մը այցելեցէք վերոյիշեալ գիւղը, կայարանէն երեք վայրկեան, մաքուր օդ, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, ճամբաները հոկտեմբերի վերջը կ'ասարտին, բնակարանի եւ խանութի յարմար հողեր։ 560 կտոր հողամասերէն քիչ ժամանակուան մէջ 350ը ծախուած, յարմար հողաբաժիններ կը գտնուին, շատ ապահովցէք։ Կանխիկ վճարում չկայ, 200 ֆրանքէն սկսեալ ամսավճարով։

Դիմել կիրակի օրերը մինչեւ ժամը 6 ուղղակի Կուսէնվիլի կայարանին մօտ «Կրան Փրէ»ի դրասենեակը, ուր կը գտնէք հայ թարգման մը, որ ձեզի սիրով պէտք եղած տեղեկութիւնները կուտայ։

ՍԻՄԻԹՆԵՐ

Ընուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95-21

Վառնու *արտարքուան երկու սենեակ ու խոհանոց, բակի վրայ առաջին յարկ մեքենաւոր թոյլտուութիւն։ Մէթրօ Corvisart-ի դէմը, 51—53 Bld. Auguste Blanqui Paris (13).*

Բժշկ. եւ վիրաբուժական դարմանատուն
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle
Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ ֆրանկախտ։ Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9։ կիր. եւ տօն օրեր 10-12։

EMPIRE Մուգիք-Շօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԴ պահպանել լաւ ուտելով, ընարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ձախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասաւորութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կաթագարմ ոչխարի միս իր արեւելեան ճաշեղ կերակուրներուն համար։

Արեւելեան նուագ քանոնի նասիպի խումբին կողմէ

ԱՍԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՄԱՆՕԹ ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès-ի վրայ) (Մէթրօ Barbès

Խղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ։

Եթէ կ'ուզէք ձեր կօշիկները նորոգել տալ աժան լաւ եւ դիմացկուն կերպով. ԿՐԵՅՃ Hampsonի, 94 Bld. Rochechouart, Paris (18e). որ ձեր բնակարանէն պիտի առնէ ու նորոգուած պիտի վերադարձնէ։

ՄԱՆԱՆԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Նոր մեթոտով դարմանում եւ կանանց մորթի, արիւնի հիւանդութեանց (ֆրանկախտ մամիզ.) եւ վարիսի։ Մանաւանդ Ակնճամիտ եւ արհրդութ. ամէն օր 9—12, Կիրակի 9—12։

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN

Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO : LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Téléphone : NORD 67-23

R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
27
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930

27 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1376

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Գ.

Թուրքիոյ տնտեսական տագնապը բնականոն կեանքի մը արդիւնքներէն չէ, այլ առաջ եկած է թուրք վարիչներու պարագած զէնքի քաղաքականութեան շնորհիւ։

Երբ ներկայ Թուրքիան կը տուայտի տնտեսական անելի մը մէջ, հարց կը ծագի, թէ ի՞նչ հիմնական տեսակէտ ունին Թուրքիոյ ներկայ վարիչներն ու անոնց ընդդիմադիրները Թուրքիոյ տնտեսական վերածնունդի մասին։ Տնտեսական տագնապի հանգոյցը հոդ է որ կը բարդանայ։ Որովհետեւ, տնտեսական ազդակը որքան ալ գերակշռող դեր մը ունի եւ կրնայ շատ յաճախ հարկադրող լծակ մը հանդիսանալ կառավարութեան ուղղութեան մէջ, այսուհանդերձ, անուրանալի է այն իրողութիւնը, որ երկրի մը վարիչ խաւերն իրենց ընդգրկած քաղաքականութեամբ կարող են շատ երկար ժամանակով յետաձգել տեւական երկրի տնտեսական զարգացումը։ Թուրքիոյ վարիչ խաւը, այս պարագային կոչուած է աւելի բացառիկ դեր մը կատարելու։

Արդ, տասը տարուան տուեալները ցոյց կու տան որ Քէմալական Թուրքիոյ ներկայ վարիչներն ամուր կառչած կը մնան ազգայնական ու անսահման Թուրքիոյ մը, քան կը մտածեն անոր խաղաղութեան եւ տնտեսական բարգաւաճման մասին։ Լոմզէթ փաշան այս ուղղութեան գլխաւոր դէմքն է եւ առաւելին տիրական։

Ցէթհի պէյը, որ հիմա հրաշքով մը առաջ քաշուած է, երեւութապէս տնտեսական լայն քաղաքականութիւն մը կ'ուզէ վարել և աւելի համբերող վերաբերմունք ունի դէպի ոչ-Թուրք տարրերը։ Բայց իրականին մէջ, ան կապտուած կը մնայ ազգայնական Թուրքիոյ քաղաքական նեղ ներշնչումներով։ Միակ ճանապարհ մըն է որ կ'որդեգրէ Ցէթհի պէյը, առանց իր կապը կտրելու Մ. Քէմալէն։ Ներշնչումը Մ. Քէմալէն կուգայ Ցէթհի պէյին, որ կ'ուզէ աստիճանաբար վստահութիւն ներշնչել Եւրոպայի, որպէսզի, մէկ կողմէ կարողանայ պահպանել ազգայնական Թուրքիոյ նուաճումները, և միւս կողմէ՝ կարողանայ դրամ ներմուծել Թուրքիա, վարչական և զինուորական անհաշիւ ծախքերուն ընդառաջելու համար։ Այս միջին ճանապարհը դժուար թէ յաջողութիւն գտնէ։ Զինուորական ու անհանդուրժող Թուրքիան տնտեսական խաղաղ բարգաւաճումի ճանապարհը չի կրնար բռնել։ Իսկ դրամատիրութիւնը երբեք պիտի զիջի պատահական հովերու ցրուել իր միլիոնները։

Ուրեմն տնտեսական լայն ծրագիրներն ու շողշողուն կարելիութիւնները աւելորդ են գիտական քննութեան մը համար։ Կարեւոր է գիտնալ թէ ներկայ Թուրքիոյ վարիչները, կամ առնասարակ Թրքական քաղաքական հոսանքներ գոյութիւն ունի՞ն, որ կրնան երկիրը դնել բնականոն ճանապարհի մը վրայ։ Ատկէ յետոյ է, որ կրնայ խօսք ըլլալ տնտեսական հիմնական քաղաքականութեան մը մասին։

Թրքական տագնապի ծանրութեան կեդրոնը քաղաքական շարժումն է։ Եթէ քրտական հարցը, փոքրամասնութեանց խնդիրը եւ տնտեսական տագնապը առանձնացնենք, որպէս խոշոր վէրքեր, ու միայն Թուրք ազգային կեանքի զարգացումը նկատի առնենք, պիտի տեսնենք որ ներքին ճգնաժամ մը կ'ապրի տիրական քէմալիզմը։

Քէմալիզմը տասը տարուան կեանք ունի, ճիշդ այնչափ որչափ Իթթիհատը տիրապետեց Թուրքիոյ։ Այս փոթորկալի տասնամեակի ընթացքին չորս տեսակ ուժեր համախմբուեցան եւ իրար կ'արմկահարեն, միշտ իշխանական տենչով։ Այդ ուժերն են. 1) Քէմալականները, Խալք կուսակցութեան մէջ կեդրոնացած։ 2) Խալքի լուռ ընդդիմադիրները, (այստեղ կ'եղիւն Ջաֆէր Թայարի Իթթիհատի գլուխը), որոնք կը քալեն միասին Ըմէրին եւ Քէմալին հետ, որպէսզի յարմար վայրկեանին իշխանութիւնը գրաւեն, առաւել կամ պակաս փոփոխութեամբ՝ շարունակեն ազգայնական նուաճումներու ճամբան։ Ցէթհի պէյը, կամ անոր տեղ ուրիշ մը, վաղը կարող է հրապարակ գալ, դեռ առայժմ Մ. Քէմալի հաւանութեամբ, միշտ Քէմալիզմի ճամբով։ 3) Իթթիլաֆականները, այսպէս ըսենք 150 վտարուածներն ու իրենց համախոհները, որոնք վարկեկեան են անցեալի մէջ, անուժ են ներկայիս եւ ապագայ չունին Թուրքիոյ մէջ։ Սակայն դժգոհութեան մթնոլորտ մը կայ, որ այս վերջիններուն կը միանայ։ 4) Ազատութեան, հանգիստի եւ բարգաւաճումի տենչացող հասարակութիւն մը, որ մեծամասնութիւնն է, բայց անկազմակերպ։ Այսօր իր յոյսը կը կապէ Քէմալին եւ Լոմզէթին, վաղը անոնցմէ յուսահատ, կը դիմաւորէ Ցէթհի պէյը եւ իզմիրի մէջ կը յայտարարէ որ Յուլիս 10ի (1908ի ազատութիւնը) օր մը ապրած են։ ի զուր դիմաւորութիւն։

Առաջին երեք ուժերէն փրկութիւն եւ խաղաղութիւն չի կրնար գալ Թուրքիոյ։ Անոնք իրարու պիտի զաւակրեն եւ չեն կրնար պիտի գլխատեն։ Եթէ այս ընդհարումներէն եւ ցնցումներէն վերոյիշեալները տապալին եւ չորրորդ խոշոր զանգուածն կազմուի նոր հոսանք մը, այդ պարագային միայն թերեւս Թուրքիա մտնէ լայնախոհութեան եւ քաղաքակրթութեան նոր շրջանի մը մէջ, հանդուրժէ ուրիշներու ազատութիւնն եւ գտնէ իր խաղաղութիւնը։

Առայժմ Թուրքիա ցնցումներու բոյն մըն է եւ անոր տագնապը տեւական։

Կ. Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՄԸ 15ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

«Հայրենիք» այս խորագրով խմբագրականի մը սկզբ կը գրէ (սեպտ. 14).

— «Երէկ էր կարծես, բայց տասնըհինգ տարի անցած է այն հերոսամարտէն, որ ա՛յնքան սիրելի դարձուց Սուէտիան եւ սուէտացի ժողովուրդը՝ մեզի, ինչպէս եւ մեր բարեկամներուն, յաղթանքի հրաւիրելով նոյնիսկ մեր արիւնաքամ թշնամիները,

Հազիւ հինգ հազար հոգի էին անոնք, բադկացած այրերէ, կիներէ եւ երեխաներէ, որոնք յանձն չառին ոչխարային համակերպութիւնը եւ ապաւինեցան երեք բանի.— իրենց զէնքին, իրենց Աստուծոյն եւ իրենց բախտին։ Սակայն զէնքն էր իրենց անմիջական պաշտպանը, եւ անմիջական դաշնակիցը՝ այն վեհանձնն ոգին, որ սուէտահայուն եղած է անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր։

Աստուած եւ բախտը պիտի փութային օգնութեան, եթէ 130 հատ կոա հրացաններն ու միւս փոքր զէնքերը գործէին առաջին հրաշքը։

Եւ այս գիտակցութեամբ լեռ բարձրացան անոնք, դէպի Մուսայի գագաթը, ուրկէ հորիզոնին վրայ, միջերկրականի գմայլելի կապոյտէն անդին կ'ուրուագրծուէին ֆաւրոսի պատերն ու Ալմանոսի կողերը։ Այս բարձունքին վրայ էր որ այդ հերոս ժողովուրդը ճակատեցաւ իր երդուեալ թշնամիներուն, երեւան բերաւ ջիղ, տոկունութիւն, ինքնագիտակցութիւն, քաջութիւն եւ արիամարիանք հանդէպ մահուան, կերտելով իրեն հմայք յաւէտ պանծալի յիշատակ մը։

Անհաւասար կռիւը տեւեց յիսուն օր։ Թշնամին իր կանոնաւոր ու անկանոն զօրքերով, տրամադրելի բոլոր զէնքերով չանաց խորտակել այդ դիմադրութիւնը, բայց ամէն անգամ զգալի կորուստներով մղուեցաւ ետ։

Ընդնատութիւն չկար սուէտահայուն համար։ Այդ լեռնական գիւղացիները շատ աւելի խոր թափանցած էին Թշնամիի հոգեբանութեան եւ դիւային ծրագիրներուն, քան անոնք որ «իմաստութիւնն ու խոհեմութիւնը» դարման կը նկատէին անխուսափելի չարիքի մը։

Եւ այս գիտակցութենէն աւելի խորացաւ Սուէտիոյ հայ գիւղացիներուն դիմադրական ուժը՝ պալքարելու մինչեւ վերջին մարդը, վերջին փամփուշտը եւ սնունդի վերջին պարէնը մուսա լերան ժողովուրդը իբրեւ ժայռ մարդ կանգնեցաւ բարբարոսներու դէմ կա՛մ ապրելու պատուաւորապէս եւ կամ մեռնելու պատուաւորապէս։

Փրկուեցաւ հայ ժողովուրդի այդ Թանկագին բեկորը։

Այսպիսի փառաւոր եւ յիշատակելի հերոսամարտի մը տասնըհինգերորդ տարեդարձն է այսօր, Սեպտեմբեր 14։

Ազգութեան, ասպետականութեան եւ առնականութեան պաշտամունքի օր մըն է այս սուէտահայուն համար։

«Հայկական Ջուիցերիոյ» բոլոր գիւղերու ժողովուրդը այսօր հոն բարձրացած է, դէպի սարահարթը եւ խիտ անտառները մուսայի, որուն ամէն մէկ տեղը կապուած է իր հերոսամարտի յիշատակներուն հետ»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Քիւրտ-թրքական ծանր ընդհարումներ

ԱԲԱՂԱՆ ԵՒ ՊՈՒԼԱՆԸՔԸ ՇԱՐԺՄԱՆ ՄԷՋ

Սեպտեմբեր 13 եւ 15ին նոր եւ ծանր ընդհարումներ տեղի ունեցան Քիւրտերու եւ Թրքական զօրքերու միջեւ Աբաղայի լեռնամասերու եւ Սարայի կողմերը։ Քրտական արշաւախումբ մը Սիփանի ստորոտներէն կոուով կ'առաջանայ դէպի Պուլանըք Լիզի շրջանը միանալու այս շրջանի ապստամբներուն։

Այս երկու գծերու վրայ տեղի ունեցող կռիւները կը կարծուի թէ Արարատի քրտական զօրամասերու մէկ զօրաւոր ձեռնարկն է Թրքական ուժերը բաժնելու համար։ Արարատի կոուողներէն մաս մը ճեղքելով Թրքական պաշարող շղթան, անցած է հարաւային լեռնամասերը։

Թրական զօրքերու տեղափոխութիւնը

Պայազիտէն եւ Ալաշկերտի Ղարաքիլիսէէն Թրքական զօրքերը փութկոտ տեղափոխութեան մէջ են։ Հիմա Թրքական ուժերը կը կեդրոնանան Մալազկերտ, Արճէշ եւ Վան։ Շատախ, Պաշ-Գալէ, Սարայ եւ Պուլանըզի ամբողջ շրջանը քրտական տիրապետութեան տակ են։

Սիրակցող եղբայրակցութիւն

ՄՈՍԿՈՒԱ, 25 սեպտ.— «Թաս» գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ Թուրքիոյ արտաքին նախարարը Թէվֆիք Րիւշտի երէկ ճաշեց բոլշեւիկ արտաքին գործավարին Լիտվինոֆի հետ։ Յետոյ ընդունուեցաւ գործավարներու խորհուրդի նախագահին՝ Ռիկոֆի կողմէ։

Իրիկունը դարձեալ ճաշեց Լիտվինոֆի հետ եւ յետոյ ներկայ եղաւ Ռիկոֆի տան մէջ՝ ընդունելութեան մը, որուն կը մասնակցէին գործավարները, դեսպանները, տնտեսական կազմակերպութեանց ղեկավարները, արտաքին գործավարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներն եւ խորհրդային ու օտար մամուլի ներկայացուցիչները։

Լիտվինոֆ բարի գալուստ մաղթելով Րիւշտիի, ըսաւ.— Ձեր անունը սերտօրէն կապուած ըլլալով Թուրքեւոուս բարեկամութեան զարգացման, ուրախ եմ ձեզ ողջունելուս։ Բոլորս շատ լաւ կը յիշենք թէ ինչպէս Թուրք եւ խորհրդային հանրապետութիւնները ետ մղեցին համաշխարհային կայսերապաշտ բանակներու յարձակումները, որոնք գործուեցան մեր ժողովուրդներուն վրայ, անոր համար որ անոնք ազատօրէն կազմակերպած էին իրենց կեանքը, առանց արտաքին միջամտութեան։

«Այն ատեն էր որ ծնաւ մեր բարեկամութիւնը, որ հետագային սերտ գործակցութեան մը կերպարանքն ստացաւ եւ որ ներկայիս, համաշխարհային շատ կարեւոր ազդակ մըն է դարձած։ Խաղաղ շինարարութեան եւ անկախ գոյութեան համար մեր երկու երկիրներու պայքարը մեր երկիրներէն կը պահանջէ ամէնէն մեծ արթնութիւնն եւ մասնաւոր ուշադրութիւն մը միջազգային կեանքի զէպքերուն մասին, որոնք կը ձգտին վտանգել Թուրքեւխորհրդային հանրապետութեանց շահերը»։

Բոլշեւիկեան շրջանակները մեծ կարեւորութիւն կուտան երկու արտաքին գործավարներու տեսակցութեանց։

Ենթադրողներ կան թէ իրենց առաջին տեսակցութեան ընթացքին, Լիտվինոֆ Րիւշտիի յայտնած է խորհրդային իշխանութեան մտադրութիւնը՝ «արհամարհելու» Ազգերու Դաշնակցութիւնը, նոյնպէս անոր պարզած է Ռուսիոյ ծրագիրը՝ մեծ ծովու խորհրդային նաւատորմը ուժեղցնելու մասին՝ իբր թէ ապահովելու համար խորհրդային առեւտրական ճամբանեերու պաշտպանութիւնը։

Բոլշեւիկեան մամուլը մեծ գովեստներ կը հիւսէ Րիւշտիի եւ կը շեշտէ երկու երկիրներու միջեւ շահերու նոյնութիւնը եւ Թուրքիոյ տնտեսական վերակազմութեան մէջ... Ռուսիոյ մեծ օժանդակութիւնը։

«Իզվեստիա» բոլշեւիկ պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ, Թուրքիա Մոսկուա ղրկելով իր դեսպանը, ապացոյցը տուաւ որ գիտէ թէ ո՞ւր կը գտնուին Թուրքիոյ վերածննդեան եւ անկախութեան ճշմարիտ բարեկամները։

Պուլկարիոյ ներտնտեսական գործը

Պուլկար հեռագրական գործակալութիւնը բացարձակապէս կը հերքէ արտասահմանի մէջ տարածուած այն զրոյցները, որոնց համաձայն կառավարութեան դէմ ուղղուած դաւադրութիւն մը երեւան հանուած է։ Գործակալութիւնը կը հաւատայ թէ որեւէ դաւադրութիւն չէ սարքուած Պուլկարիոյ մէջ, ընդդէմ կառավարութեան։

Միւս կողմէ, պուլկար Մամուլի վարչութիւնը հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը կը հրատարակէ.— Ներտնտեսական գործի մասին տարածուած քմահին լուրերուն մէջ, կայ լուր մը զոր պէտք է վերջնապէս ժխտել,— այն որ Ֆրանսացի զինուորական մըն ալ մասնակցած է այդ գործին։

ԹՈՒՐՔ ԴԱՇԼԻՃԱՅԻՆ ՀՐաժարականը

Է Ն Կ Ի Ր Ի, 25.— Լոմզէթ փաշա ներկայացուց դահլիճին հաւաքական հրաժարականը որ ընդունուեցաւ։

Հանրապետութեան նախագահը սկսաւ խորհրդակցութեանց և ունկնդրութեան ընդունեց Ազգ. ժողովի նախագահը և կուսակցութեանց պետերը։ («Ց.»).— Ինչ որ կը նշանակէ պարզապէս՝ տեսակցեցաւ ինքն իրեն հետ...)։

ԵՐՐՈՐԴ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Էսկիշէհիրի Ազգ. Ժողովին մէջ երրորդ կուսակցութեան մը կազմութեան մասին կը խօսուի։ Եթէ այս հաւանականութիւնը իրականանայ, կուսակցութիւնը կազմողներուն մէջ ծանօթ լրագրող երեսփոխան մըն ալ պիտի գտնուի։ Այս խնդրոյ առարկայ կուսակցութիւնը կապ չունի Րէչիտ Կալիպ պէյի ծրագրած կուսակցութեան հետ։ Յիշեալը իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով ըսած է թէ անձնապէս անկախ է եւ անկախ պիտի մնայ։

ՑԷՔԻՒԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱԻԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Սէրպէսթի կուսակցութիւնը մասնաճիւղ բացած է նաեւ Մխալըճըքի եւ Սիվրի Հիսարի մէջ։ Էսքիշէհիրի մասնաճիւղին նախագահ կարգուած է վաճառական Մէհմէտ Ալի պէյ. ընդհ. քարտուղար տոքթ Րաթիպ, իսկ հաշուակալ՝ Թէվֆիք պէյ։

Էսկիշէհիրէն կը հաղորդեն թէ ժողովուրդը անձամբ կը դիմէ կուսակցութեան եւ թեկնածուներու ցանկերը առնելով կը բաժնէ։ Նախապէս որոշուած էր սեպտ. 26ին ընտրութիւն կատարել, բայց կուսակալը փափկեց սրտէն եւ 19ի վերածեց թուականը։

**** Միւս կողմէ, եարլըն կը գրէ թէ կուսակալին հրամանով Էսկիշէհիրի ոչ մէկ տպարան յանձն առած է տպել Սէրպէսթի թեկնածուներուն ցանկը։ Ասոր վրայ բողոք կ'ըլլայ Էսկիւրի եւ ներքին գործավարութիւնը կը հրաժարէ տպել։*

Գուշատաի մէջ, միայն երկու օրուան ընթացքին, 6000 հոգի անդամագրուած է նոր կուսակցութեան։ Գուշատան դատական գործավարին ծննդավայրն է. ասկէ կը հետեւի թէ Մահմուտ Էսատ պէյ որ աստիճան հեղինակութիւն ունի իր ծննդավայրին մէջ։

500 ՄԻԼԻՈՆԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Է Ն Կ Ի Ր Ի, 21 (Ս. Ռ.).— Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, ամերիկեան խմբակ մը 500 միլիոն ոսկիի մեծ փոխառութիւն մը առաջարկած է Թուրք կառավարութեան։ Այս գումարին 300 միլիոնը կանխիկ դրամ պիտի տրուի, 200 միլիոնն ալ ընկերութեան կողմէ ըլլալիք հանրօգուտ շինութեանց փոխարժէքը պիտի ըլլայ։

Այս առաջարկի մասին խորհրդակցելու համար, խմբակին ներկայացուցիչները հրաւիրուած են։

ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ ԸՆԴԷ. ԴՈՐ. ԾԱՌՈՒԿ.— Լուկօ քաղաքին մէջ յայտարարուած ընդհ. գործադուլը կը շարունակուի, հետզհետէ ծաւալելով։ Ոստիկանութիւնը խումբ խումբ կը պտտի փողոցներուն մէջ։ Հակառակ ասոր, պահածոյ ձուկ փոխադրող բեռնատար ինքնաշարժ մը յարձակման ենթարկուեցաւ կիներու կողմէ։ Ոստիկանութիւնը ստիպուեցաւ յարձակում գործել կիներուն վրայ՝ զանոնք ցրուելու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ՀՈԳԵՐԷՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՀԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Անժիաբան, կռուազան եւ իրարու հանդէպ անհանդուրժողի համբաւ ենք շահած, դարերու ընթացքին։

Մեր մատենագիրներէն եւ հայ կեանքը ուսումնասիրող օտարներէն շատերը, հայութեան անցեալ դժբախտութիւններու մէջ յաճախ կարեւոր տեղ են տուած մեր անմիաբանութեան եւ կռուազանութեան։

Որպիսի՛ քննութիւններու արդիւնք ալ ըլլայ, այս իրապէս ծանր մեղադրանքը, այնուամենայնիւ փաստը գոնէ իր ընդհանուր գիծերուն մէջ, տեւականօրէն կը մնայ անհերքելի։ Այդ մեղադրանքը մեր ներքին կեանքի հայելին է եղած դժբախտաբար, ինչպէս երէկ, նոյնպէս եւ այսօր։ Եւ գուցէ այսօր աւելի կենդանի եւ ցցուն գիծերով, քան երէկ։

Թէ ի՛նչ հիմնական պատճառներէ ծնած է այս անողորմ եւ սպանիչ փաստը, մեր անցեալ պատմական շրջաններուն եւ ի՛նչ հակառակորդ ուժերու մէջ է որ խորացած եւ զարգացած են մեր անմիաբանութիւնն ու կռուազանութիւնը, խնդիրներ են մասնագէտներուն մատչելի։ Ներկայ կեանքը սակայն այս տեսակէտէն գժուար չէ դիտել, մանաւանդ որ վերջին տասնեակին հայութիւնը այս ներքին իրարանգուշեերէն զատ, կարծես թէ ոչինչ ունի ներկայանալի իբրեւ ընդհանուր երեւոյթ։

Ցաւ մըն է ասիկա, համատարած ու խորացած. հիւանդութիւն մը։ Իր աւերներն ու վնասները մեծ են եւ սպառնական։

Բոլորս ալ կը տեսնենք, կը ճանչնանք այս չարիքը, կը վայելենք անոր հետեւանքները...

Բոլորս ալ տեղի եւ անտեղի ախտաճանաչութիւններ կ'ընենք, մանրամասնութիւններ երեւան կը բերենք, յաճախ նոյնիսկ իրականութեան սահմանները կ'անցնինք, չարիքը աւելի վատ եւ մըռայլ գոյներով ներկայացնելու միտումով։

կ'ընենք դեռ աւելին։

Անգործնական մարդու համբաւ չթողելու համար, կը դիմենք ըստ երեւոյթին տրամաբանութեան յաջորդողքայլերուն։ Եւ որպէս միակ ազդու դարման կ'առաջարկենք «Միաբանութիւն, համերաշխութիւն»։

Մեր մամուլը մասնաւորաբար, ո՛չ մէկ առիթ կը փախցնէ համերաշխութեան իր թելադրանքի մէջ։ Եւ ինչ որ տարօրինակ է բոլորը մէկ կը կրկնեն այս կարգախօսը, կուսակցական ըլլան թէ անկուսակցական։

Կուսակցական պաշտօնական եւ անպաշտօն օրգանները, ամէն մէկը իր կողմէն միւսը մեղադրելով, վճռապէս իր կամքը կը յայտնէ յանուն համերաշխութեան։

Անկուսակցական եւ անհատական օրգանները, կուսակցական հոսանքները գատապարտելով կը թելադրեն կողմերուն նոյն գեղատարմը։

Բայց այս բոլորին, կողմնակի դիտող մը ո՛չ միայն ոչինչ կրնայ հասկնալ այլ եւ լուրջ շփոթութիւններու մէջ կ'ընկնայ յաճախ։ Ուրեմն բոլորն ալ կը գատապարտեն, յաճախ նոյն լեզուով եւ արտայայտութեան նոյն ձեւերով մեր անմիաբանութիւնը, եւ բոլոր միասնական եւ գատապարտելի կողմերը։ Եւ նոյն ձեւով նաեւ այդ չարիքը մեղմելու եւ ընդմիշտ մեր իրականութիւնէն հեռացնելու մասին։

Եթէ այս բոլորը լաւ են առհասարակ, եւ ընդունելի կողմնակի դիտողներու համար, լաւ չէ սակայն այն որ ի վերջոյ ոչ մէ բուն պատասխանատուն մեր բոլոր ներքին ալեկոծումներուն։ Որո՞ք են, որ կը խորացնեն ներքին երկպառակութիւնները, միշտ աւելի քան աւելի միասակար դարձնելով ատոնք։ Եւ վերջապէս ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ, երբ մէկ կողմէն բոլորս մէկ կը դատապարտենք չարիքը, եւ գանկութիւն կը յայտնենք ընդմիշտ ազատուելու անոր ահաւոր միասներէն, իրականութեան մէջ ոչինչ կը փոխուի։

Այս չի՞ նշանակեր թէ իրողութիւնները չեն համապատասխաներ մեր ըսածներուն եւ գրածներուն։ կամ աւելի ճիշդը պէտք է ընդունինք երկու տեսակէտ, իբրեւ բնական եզրակացութիւն մեր այս ներքին պատակտումներուն եւ անոնց դարմանումի մասին մեր յայտնաբերած տրամադրութիւններու մասին։

Առաջին. անմիաբանութիւնն ու կռուազանութիւնը իբրեւ պատմական չարիք ընդունելով հանդերձ, կը հանդուրժենք անոր գոյութեանն ու զարգացմանը, եւ եթէ յաճախ ասոր հակառակ տրամադրութիւններ ալ երեւան կը բերենք, ատոնք խօսքեր են լոկ, անբովանդակ եւ միայն երեւոյթներ փրկելու համար մէջտեղ նետուած։

Երկրորդ. ընդունելով չարիքի մեծութիւնը, անկեղծօրէն կը փորձենք անջատուիլ, բայց անզօր ենք յաղթահարելու բոլոր խոչընդոտներն ու դժուարութիւնները։

Որքան ալ մարդկայնօրէն տրամադիր ըլլանք, վերջին տեսակէտին մօտենալու, այնուամենայնիւ, անհնար է չընդունիլ նաեւ առաջին տեսակէտի գոյութիւնը մեր իրականութեան մէջ։

Աւելորդ է ինչ ալ ըսելու ըլլանք, անհնար է ընդունիլ մեր անձարակութեան փաստը, մեզի սպառնացող չարիքէն ինքզինքնիս պաշտպանելու պայքարին մէջ։

Հակառակը պնդել եւ պատճառաբանել մեզ է.չի կրնար նոր եզրակացութիւններու բերել մեզի։

Ս. ԹԱԹՈՒԼ

ՉԵՆ ՈՒԶԵՐ ՌՈՒՍԻԱ ՄՆԱԼ

«Պերլիներ Թակեպլաթ» կը գրէ թէ գերման կառավարութիւնը խնդրագիր մը ստացաւ Ռուսիա գտնուող գերման ճարտարագէտներէն եւ բանուորներէն, օրոնք յայտնելով որ խաբուած են բոլշեւիկներու խոստումներէն, կ'ուզեն վերադառնալ երկիր եւ կը խնդրեն գերման կառավարութենէ մրջամտութիւնը։

Միայն Հայաստանի շրջանէն աւելի քան հազար բանուոր գացած են Ռուսիա, բայց ոչ մէկուն պայմանագրութիւնը յարգուած է։ Եւ խորհիլ, որ շատեր ընտանիքով գացած են։

Գերման թերթը կը թելադրէ կառավարութեան, որպէս զի միջամտէ, նոյն ատեն փափաքելով որ Մոսկուայի որոշապէս հասկցուի թէ նման դէպքեր կրնան խանգրել ռուսեւգերման յարաբերութիւնները։

ԹԹԵԿԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վարդի ջուր ցանեմ ձեր վրայ, եւ խօսինք... փորհարուեթեան մասին ալ։ Ի՞նչ հարկ «քաշուելու»։ Խօսինք չխօսինք՝ եղանակն է հիմա, եւ շատեր, գիտեմ, կը տառապին փորհարուրթենէ։ Եւ յետոյ, ամէն հիւանդ,

— Տոքթէօ՛ր, վրադ վարդի ջուր...

Եւ կ'ըսէ՛, այո՛, ըսուելիքն ալ կ'ըսէ, չըսուելիքն ալ։ Դարմա՛ն կ'ուզէ, «չի՛ քաշուիր», որովհետեւ քաշելիք բան չէ։

Արդարեւ փորհարուելիքը ամէնէն ընթացիկ հիւանդութիւնն է ամրան եւ աշնան։ Բժիշկները լա՛ւ կը ճանչնան այս հիւանդները, որոնք քալելու մասնաւոր ձեւ մը ունին փողոցին մէջ, եւ նոյնքան յատնաւոր ձեւ մը նստելու աթոռին վրայ։ Ձափազանց դունատ են, աչքերը ներս ինկած, քիթը սեպի պէս տնկուած, ժարմինը յաճախ պաղ քրտինքի մը մէջ պողած, լեզուն չոր, ձեռքերը ցուրտ, սիրտնեղ։ Արտաքնոցէն ասդին չեն դար առնըն։

* * *

Փորհարուելիքը հիւանդութիւն մը չէ։ Պարզապէս նշան մըն է թէ ժարմինը ինքզինք կը պաշտպանէ։ Երբ տկարացաւ այդ պաշտպանութիւնը, այն ատեն միայն կը սկսի հիւանդութիւնը։

Ի՞նչ են այդ պատճառները, որ մարմինը կը մղեն ինքնապաշտպանութեան։

Բազմաթիւ են ատոնք։

Կարելի չէ թուել բոլորը։ Եւ սակայն պիտի յիշատակեմ մէկ քանին, կանգ առնելու համար փորհարուելեան այն տեսակին վրայ, որ ամէնէն կարեւորն է։

1.— Աղիքներու ճճիները փորհարուելիւն կը պատճառեն յաճախ։

2.— Աւրուած կերակուրները նոյնպէս, երբ խիթն ալ (սանձը) կ'ընկերանայ փորհարուելեան։

3.— Զառիկի (արսէնիք) եւ անդիկի (ձիվա) բաղադրութեամբ դեղերը եւս փորհարուելիւն կը պատճառեն։ Ծխախոտին չափազանց գործածութիւնն ալ։

4.— Կարգ մը հիւանդութիւններ (աղիքներու հիւծախտ, սիֆիլիս, խլիրդ)։

5.— Յուզումը կամ վախը։ (Ոմանք վախու փորհարուելիւնը կը վերագրէին աղիքներու յետսամսեան դնդերային կծկուժներուն թուլութեան, եւ սակայն աւելի ճիշդ է ըսել թէ վախու ազդեցութեան տակ լեղիին առատ հոսումն է, որ կը լուայ աղիքները ուժգին թափով մը։ Արդարեւ հայ ժողովուրդն ալ «վախցաւ» ըսելու տեղ՝ «լեղին պատռեցաւ» կ'ըսէ)։ Ռազմաճակատ գացող նորակոչ զինուորներու փորհարուելիւնն է այս։

6.— Կարգ մը պտուղներ, երբ ժանաւանդ թթու են։

7.— Մարսողական գեղերու (լեարդ, պանկրէաս, եւայլն) գործունէութիւնը։

8.— Կարգ մը անունդներու հանդէպ անհատներու ինքնայատուկ զերզգայնութեան (anaphylaxie) վիճակը։ Այսպէս շատեր հաւկիթ կ'ուտեն եւ փորհարուելեան կ'ենթարկուին։ (Տես մեր «Բժշկական Նամակատուփը»)։

9.— Ցրտառուելիւն։ Ձմեռը կամ ամառը, երբ մարմինը չի կրնար հաւասարակշռել իր ջերմութիւնը։

10.— Ներծոր գեղերու գործունէութեան խանգարումը (maladie de Basedowe)։

Եւ ուրիշ բազմազան պատճառներ։

* * *

Կանգ առնենք «Ջղային փորհարուելեան», «մանուկներու աղիքի խանգարման» եւ «ամառնային փորհարուելեան» վրայ։

Ա.— Այս վերջին տեսակը սովորական բան մըն է, նոյնիսկ օգտակար։ Բնութիւնը ինք կարծես կը ստանձնէ այն պարտականութիւնը, զոր մենք կը մոռնանք կատարել։ Արդարեւ օգտակար է ամառը մէկ անգամ լուալ աղիքները կատարելապէս։ Լուծողական մը առնել եւ մաքրել այդ երկար խողովակները, որոնք մանրէներու բոյն մը կը կազմեն։ Այս պարտականութիւնը ոչ ոք կը կատարէ։ Այն ատեն բնութիւնը կը հրամայէ աղիքներուն, որոնք առատութեամբ կը հոսեցնեն իրենց գեղձերուն հիւթը եւ յանկարծ, ամառը, փորհարուելիւնը կը սկսի առանց պատճառի։ Անշուշտ առիթը կար, վհանարգեղձն էր որ չկրցաւ, ամրան տաքերուն, հաւասարակշռել ներքին ջերմութեան աստիճանը արտաքին միջավայրին ջերմութեան աստիճանին հետ։ Գեղձերու բնահիւթերը խտուժումի մը կը կատարեն, արիւնը կը խտնուի ընդերքին մէջ, աղիքները ջուր կը հոսեցնեն։ Եւ փորհարուելիւնը կատարեալ է։ Զգեցէք որ օր մը ամբողջ փորհարուելիւնը շարունակուի։ Լաւ է այդ։ Երկրորդ օրը աղի լուծողական մը կը խմէք, մինչ այդ՝ միայն բուսաջուր. յետոյ թէ կը գործածէք և փորհարուելիւնը կը դադրի, կը վերջանայ։ Երբ ծոմ բռնէք, ինքնաբերաբար կ'անցնի այս անմեղ փորհարուելիւնը։

Բ.— Մանուկներու փորհարուելիւնը չափազանց կարեւոր է։ Պէտք է գիտնալ, որ ժահը մանուկներուն մէջ կը պատահի մեծ մասամբ ստամոքսի եւ աղիքներու հիւանդութեամբ կարճ խօսքով, եթէ երախաները կը մեռնին, պատճառը մարսողական գործարաններու խանգարումն է։ Որովհետեւ երախան փոր մըն է պարզապէս, ոչ աւելի։ Եւ անհրաժեշտ է խնամք տանիլ այդ պզտիկ փորին, որուն կը տրուի երախայ անունը։

Եթէ երախան մօրը կաթը կը ծծէ եւ փորհարուելիւն ունի, նախ կը նշանակէ թէ մայրը ժուժով չի տար կաթը, այլ կուտայ որքան երախան լայ։ Մայրե՛ր, լաւ հասկցէք այս խօսքը։ պարզ խօսք մը, որ ոսկի կ'արժէ.— Ժուժով տուէք կաթը եւ ժուժէ դուրս կաթ կամ բան մի տաք, որովհետեւ ժուժը կ'ազդէ երախային նկարագրին եւ առողջութեան վրայ։ Կէսօթէ կ'ըսէ թէ մարդու մը ճակատագիրը գրողն է ի՛ր նկարագիրը։ Եւ վերջապէս առողջութեան հիմնական կանոնն է ժուժը։ Յետոյ մի տաք այնքան, որքան կ'ուզէ։ Երախային ստամոքսը չըբամբար չէ, յետոյ կամ վերէն կամ վարէն կը պարպէ կաթը։ Երախաներ կան, որ չեն սիրեր ծծել իրենց մօրը կաթը, որովհետեւ ծծելով, «կաթը քաշելով» կը յոգնին իրենց շրթները, մինչդեռ ծծօնէն աւելի դիւրին է կաթ քաշել։ Ամէն մարդ պէտք է գիտնայ թէ չկայ աւելի թանկագին մնուդ իր զաւկին համար, քան մօրենական կաթը։

Այսուհանդերձ, երբ ծծկեր երախան, այսպէս կամ այնպէս փորհարուելիւն ունի եւ կը փըսխէ,— ժուժերը քիչցնել, այսինքն փոխանակ 3 ժամէն կաթ տալու, տալ 4 ժամը մէկ անգամ։ Եւ ամէն անգամ քիչ կաթ տալ, 5-6 վայրկեան միայն։ Ժուժերէն դուրս, 2 սուրճի գըդալ եռացեալ ջուր։ երբ կը տեսնէք թէ փորհարուելիւնը չի դադրիր, մէկ ժուժ կաթին տեղ միայն եռացեալ ջուր տալ։ Կարելի է այդ եռացեալ ջուրին մէջ հալեցնել մէկ նշխար (comprimé) լաքթէոլ (ամէն դեղարան կը գտնուի)։

Երբ չէք կրնար դադրեցնել փորհարուելիւնը 2 3 օրէն, դիմեցէք բժիշկի։ Աւելի մանրամասնութիւն կարելի չէ տալ այստեղ։

Գ.— Ջղային փորհարուելիւնը չափազանց կարեւոր է։ Աւելի ճիշդ է ըսել սակայն աղիքներու հիւանդութիւն, որ հին է կամ կը հիննայ, որովհետեւ դարմանումը դժուար է։ Ձափազանց երկար վիճաբանութիւններ կատարուած են այս հիւանդութեան ծագման եւ դարմանումին մասին, եւ այսօր կը կարծուի թէ աղիքներու այս հիւանդութիւնը կապուած է ներծոր գեղձերու քնախօսութեան հետ։ Այս հիւանդները ընդհանրապէս կիներ են, որոնք աղիքներու խանդարում կ'ունենան դաշտանի շրջանին։ կամ մեծամաղձոտ այրեր են, որ կը մսին օդը տաք ըլլայ կամ պաղ։ Ցանկարծ փորհարուելիւն կ'ունենան սաստիկ խիթեր, աղիքները կ'ոլորին կարծես, կը փրցնեն կ'ըսես։ Ուրիշ առիթ մը կը դանդատին, որ պնդութիւն ունին։ Անոնց երակներուն մէջ արեան ճնշումը նուազած է, սիրտի բաբախումներ կ'ունենան, շնչահեղձութիւն կը զգան, տխուր են, շա՛տ տխուր։ Ծոմապահութիւն, անունդէ զրկանք օգուտ չըներ, բժիշկ կը փոխեն, տէրտէրին կ'երթան, փարա չըներ։

Եւ սակայն բազմազեղային հիւթերով պատրաստուած դեղեր տուէք, բարելաւումը կը տեսնէք 2-3 օրէն։ Եւ խորհիլ, որ տարիներով տառապած են անոնք, ամէն դեղ փորձած, ամէն աղօթք կատարած...։

Բժ. Շ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ԲԺԵԿ· ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

Օր· Ն. Ց. (Մարսէյլ)·— Թէ «ինչո՞ւ չէք սիրեր բժիշկները», հետաքրքիր հարցում է։ Այդ չէ, որ կը հարցնէք, գիտեմ, բայց կը խոստանամ տակաւին «դուք ձեր սիրտը չբացած», մասնաւոր յօդուածով մը բացատրել այդ հոգեբանական երեւոյթը, որպէս զի «սկսիք սիրել բժիշկները»։ Ցարաճճի սրամտութեամբ մը կը հարցնէք թէ «փընգտալը միշտ հարբուխի նշա՞նէ»։ եւ կ'աւելցնէք թէ շատեր, առանց հարբուխ ունենալու՝ կը փընգտան ու կ'ըսեն. «մէկը գիս յիշեց»։

Փընգտալը ամէն ատեն նշան մը չէ հարբուխի։ Անդրադարձիկ (réflexe) ցնցում մըն է, որ կը պատահի՝ երբ ռունգերուն ներքին զգայուն թաղանթին վրայ փոշի կը նստի եւ կը խտդտացնէ։ Ոտքերու պաղին հետեւանքով, քիթին մէջ արեան խուժումն ալ ջղային կծկում կը պատճառէ եւ կը մրմռացնէ, փընգտացնելով անվիճապէս։ Ուրեմն օգտակար բան մըն է, որ յաճախ կը մաքրէ շնչառական խողովակներուն փոշին։ Բայց երբ շատ կը կրկնուի, նեղացուցիչ կը դառնայ, որովհետեւ այդ ցնցումները կը ցաւցնեն դնդերները, երբեմն ակամայ... միզեցնելով։

Հետեւաբար նախապաշարում մըն է կարծել թէ պիտի փընգտամ՝ երբ մէկը գիս յիշէ։ Միայն փընգտացած ատե՞նս է, որ գիս կը յիշեն, ալ ուրիշ ատեն գիս յիշող չկա՞յ։ Այն ատեն... վախ եմ ըսեր ես ինծի։

Եւ յետոյ, ո՞վ կը յիշէ, կամ իրա՞ր կը յիշեն կենդանիները, որոնք կը փընչչտան, (անոնց փընգտալուն փընչչտալ կ'ըսեն)։

Պ. վ. (Լիոն)·— Հարբուխին մէկ տեսակը բացատրած էի anaphylaxieով, ընդունուած կարծիք է այդ, ինծի՛մ։ Եւ գերազգայնութիւն թարգմանած էի այդ երեւոյթին անունը, որնոյնքան «անորոշ բացատրութիւն մըն է», որքան ֆրանսերէն anaphylaxie բառը։ Հինները սովորութիւն ունէին յունարէն բառերով անուանել գիտական երեւոյթները, շարլ Ռիշէ ալ այդպէս ըրած է, երբ առաջին անգամ ինք դիտեց ու բացատրեց այդ երեւոյթը։ երբ մէկուն մորթին տակ կը ներարկէք բոլորովին տարբեր նիւթ մը, եւ ժամանակ մը յետոյ կը կրկնէք ներարկումը, հոգ չէ թէ աւելի նուազ քանակութեամբ մը, որ երբեք վտանգ չէր պատճառեր, յանկարծ կը նուաւորէ ենթական։ Որովհետեւ ներարկուածները գերզգայնութիւն տուած էին մարմինին։ Այս է անաֆիլաքսիան։

Ա. փ. (Լիոն)·— Դեղարանէ մը պահանջեցէք Agomensine Ciba, (13 ֆր)։ Օրական գործածեցէք 3 նշխար (comprimé)։ Արդիւնքը գրեցէք ամիս մը յետոյ։

Շ. Ա.

ԻՏԱԼԻՈՅ ՁԱՇԻՍՏՆԵՐԸ.— Իտալիոյ ձաշիստ կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Օկիւստ Թուրաթի որ հինգ տարիէ ի վեր կը վարէր նոյն պաշտօնը, իր հրաժարականը ներկայացուց Մուսոլինիի, որ ընդունեց։ Իտալական մամուլը, ոչինչ կ'ըսէ Թուրաթի հրաժարման պատճառներուն մասին։

Հ. Մ. Ը. Մ.

Բ.

ՆԵՐԿԱՆ

Ինչպէս նախորդ յօդուածին մէջ ըսինք, Հ. Մ. Ը. Մ.ի հիմնադիրներն ու անդամները, պոլսահայ քանի մը տարիներու փոթորկալից գործունէութենէ վերջ, գանգատներու ստիպման տակ դիմեցին ձեռք առնել եւ ցրուիչ ծանօթ թէ անծանօթ քայլեր։

Ու սկսաւ անզգործութեան շրջան մը։

Շատեր թերեւս խորհին թէ Հ. Մ. Ը. Մ. վերջ գտաւ եւ անոր անդամներն ու վարիչները յուսահատ, իրենց հիմնադրութիւնը ինքնին կործանումը տեսած էին Հ. Մ. Ը. Մ.։

Արդ, այդ լռութիւնը մէկ տարուան հաւար էր միայն եւ ամէն ոք ըստ Հ. Մ. Ը. Մ.ի «Բարձրացի՛ր», բարձրացաւ նշանաբանին, Հ. Մ. Ը. Մ. չանգէր իր նոր գտնուած միջավայրի մէջ փնտռելով զբաղումներ, թաթխելու իր օրապահիկը, ձեռք ձգելու դիրք մը, մէկ բարձրանալու համար պէտք կարենար հանդիսանալ իր եղբայրներուն ֆիզիքական, բարոյական ու ազգային կեանքի զբաղիլ, պարզապէս բարձրացնելու կը թիւնովը։

Եւ իրաւ ալ հետզհետէ լսելի եղան սրտապնդիչ լուրեր, նաճիւղերու կազմութեան մասին։ Պալքանեան երկիներ շարժիլ սկսան։ Յունաստան, Պուլկարիա եւ Ռումանիա Հ. Մ. Ը. Մ.ի բազմաթիւ մասնաճիւղերուն մէջ սկսան տենդագին գործունէութիւն ցոյց տալ։ Ցրանուած շարժիլ իր շրջանները մասնաճիւղերուն։ Ամէն մէկ օր նոր մասնաճիւղ ցոյց իր արդիւնքն աչքառու վրայ։ Եգիպտոս կազմակերպուեցաւ, սկսաւ աւանդական հանդէսներու սարքումին։ Պարսկաստանի, Հնդկաստանի, Ամերիկայի մէջ Հ. Մ. Ը. Մ.ական երիտասարդներ ցին ետ մնալ եւ կազմեցին նաճիւղեր, այնպէս որ Հ. Մ. Ը. Մ.ը կը հաշուէ մօտաւորապէս 50ի մօտ մասնաճիւղեր, հազարաւոր անդամներ։

Այսպէս բոլոր մասնաճիւղերն ալ սկսած են իրենց որոշ ծրագիրները գործադրել։ Կը մասնաւորէ ազգօգուտ հանդէսներու, կազմակերպեն ողիմպիական խաղեր ու արշաւներ, կ'ընտրեն բարեգործական ձեռնարկներու, կը սարքեն արձակուրդի ճամբորդութիւններ իրենց անդամներուն համար։ Բոլոր շրջանները մէջ, սկաուտներ, մարզիկներ, թէ ֆութպոլիստներ, օրուան հետ մրցման առեն դափնիներ կը խլեն, իսկ որ ամէնէն յատկանշական Հ. Մ. Ը. Մ.ի խումբերուն գործունէութիւնն ու կարողութիւնն է։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ֆրանսական զօրաւոր խումբի մը դէմ կազմուած մրցումէ մը վերջ, խումբին վարիչը ինք մտերմով կ'ըսէր .«Մենք հայերս չէինք ուզեր խաղալ, որովհետեւ կը կարծէինք որ անոնք ֆրանսացի, պուչտան եւ անքաղաքավար են խաղի մէջ, սակայն կը տեսնեմ որ մենք սխալներ ենք, եւ ճիշդ հակառակն է եղեր, այնպէս որ հաճոյք մը պիտի ըլլար համար յաճախ կրկնել այսպիսի բարեկամական մրցումներ։ Ահա խօսք մը որ հազար վեհատէ աւելի կ'արժէ, եւ դարձեալ մը կուտայ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կատարած հակառական գործունէութեան մասին։ Ու բոլոր մասնաճիւղերուն մէջ կը գտնէք մասին։ Ու բոլոր մասնաճիւղերուն մէջ կը գտնէք սոյն խոչընդոտները։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերն ու շրջանները կազմուած են սինք քիչ վերը, սակայն դեռ չէ իրագործուած, կան շատեր որ կը խլեն, իսկ որ ամէնէն յատկանշական Հ. Մ. Ը. Մ.ի խումբերուն գործունէութիւնն ու կարողութիւնն է։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ֆրանսական զօրաւոր խումբի մը դէմ կազմուած մրցումէ մը վերջ, խումբին վարիչը ինք մտերմով կ'ըսէր .«Մենք հայերս չէինք ուզեր խաղալ, որովհետեւ կը կարծէինք որ անոնք ֆրանսացի, պուչտան եւ անքաղաքավար են խաղի մէջ, սակայն կը տեսնեմ որ մենք սխալներ ենք, եւ ճիշդ հակառակն է եղեր, այնպէս որ հաճոյք մը պիտի ըլլար համար յաճախ կրկնել այսպիսի բարեկամական մրցումներ։ Ահա խօսք մը որ հազար վեհատէ աւելի կ'արժէ, եւ դարձեալ մը կուտայ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կատարած հակառական գործունէութեան մասին։ Ու բոլոր մասնաճիւղերուն մէջ կը գտնէք սոյն խոչընդոտները։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերն ու շրջանները կազմուած են սինք քիչ վերը, սակայն դեռ չէ իրագործուած, կան շատեր որ կը խլեն, իսկ որ ամէնէն յատկանշական Հ. Մ. Ը. Մ.ի խումբերուն գործունէութիւնն ու կարողութիւնն է։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ֆրանսական զօրաւոր խումբի մը դէմ կազմուած մրցումէ մը վերջ, խումբին վարիչը ինք մտերմով կ'ըսէր .«Մենք հայերս չէինք ուզեր խաղալ, որովհետեւ կը կարծէինք որ անոնք ֆրանսացի, պուչտան եւ անքաղաքավար են խաղի մէջ, սակայն կը տեսնեմ որ մենք սխալներ ենք, եւ ճիշդ հակառակն է եղեր, այնպէս որ հաճոյք մը պիտի ըլլար համար յաճախ կրկնել այսպիսի բարեկամական մրցումներ։ Ահա խօսք մը որ հազար վեհատէ աւելի կ'արժէ, եւ դարձեալ մը կուտայ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կատարած հակառական գործունէութեան մասին։ Ու բոլոր մասնաճիւղերուն մէջ կը գտնէք սոյն խոչընդոտները։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղերն ու շրջանները կազմուած են սինք քիչ վերը, սակայն դեռ չէ իրագործուած, կան շատեր որ կը խլեն, իսկ որ ամէնէն յատկանշական Հ. Մ. Ը. Մ.ի խումբերուն գործունէութիւնն ու կարողութիւնն է։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ֆրանսական զօրաւոր խումբի մը դէմ կազմուած մրցումէ մը վերջ, խումբին վարիչը ինք մտերմով կ'ըսէր .«Մենք հայերս չէինք ուզեր խաղալ, որովհետեւ կը կարծէինք որ անոնք ֆրանսացի, պուչտան եւ անքաղաքավար են խաղի մէջ, սակայն կը տեսնեմ որ մենք սխալներ ենք, եւ ճիշդ հակառակն է եղեր, այնպէս որ հաճոյք մը պիտի ըլլար համար յաճախ կրկնել այսպիսի բարեկամական մրցումներ։ Ահա խօսք մը որ հազար վեհատէ աւելի կ'արժէ, եւ դարձեալ մը կուտայ Հ. Մ. Ը. Մ.ի կատարած հակառական գործունէութեան մասին։ Ու բոլոր մասնաճիւղերուն մէջ կը գտնէք սոյն խոչընդոտները։

ՀԱՅՈՑ ԱՐՏ ԱՍՏՂ

(ՀԱՅ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԵՍԱՐԻԱ)

Ա. ՀԱՄՏԻՒՆ

Յիշատակարան Հայոց Ազգային Հերոսամարտի

Հրատարակութիւն Ա. Ա. Ը. Միութեան Ամերիկայի

Տպարան Ա. Ա. Ը. Միութեան Ամերիկայի

Նիւ Եորք, 1955

Ընդհանուր Ներածութիւն

Ա. ԱՄՏՈՒՆԻ

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ ինքնակենսագրական յուշերու հարուստ շարք մը կայ, որ կը սկսի Ա. Ա. Ը. Միութեան հիմնադիրներէն Ա. Համտունիի «Հայոց Արտ Աստղ» հատորով։ Ան կը պատմէ իր ծննդավայրը՝ Կեսարիան, ուր ծնած է 1875-ին։ Կը նկարագրէ իր մանկութեան տարիները, ուսումը, ընտանեկան միջավայրը։ Կը պատմէ նաեւ իր գաղթը Ամերիկա եւ հոն հաստատուելու ջանքերը։ Ան կը գրէ նաեւ Ա. Ա. Ը. Միութեան հիմնադրութեան մասին։

Հատորին մէջ կան նաեւ Ա. Ա. Ը. Միութեան հիմնադրութեան տարիներուն գրուած յօդուածներ, որոնք կը լուսաբանեն միութեան նպատակները եւ անոր առաջին քայլերը։ Կան նաեւ նամակներ, որոնք կը վերաբերին միութեան կազմակերպական հարցերուն։

Ա. Համտունիի գրութիւնները պարզ են եւ անմիջական։ Ան չի ձգտիր գրական մեծ ոճ ստեղծել։ Ան կը գրէ այնպէս, ինչպէս կը խօսի։ Ասիկա իր ուժն է եւ իր թերութիւնը։ Ուժն է, որովհետեւ ընթերցողը կը զգայ, որ ան անկեղծ է։ Թերութիւն է, որովհետեւ երբեմն ան կը կրկնուի եւ կը ձանձրացնէ։

Ա. Համտունի ծնած է 1875-ին Կեսարիա։ Ան կը պատկանէր հարուստ ընտանիքի մը։ Իր հայրը՝ Յակոբ Համտունի, առեւտրական գործեր ունէր։ Մայրը՝ Մարիամ, տնային կեանքին նուիրուած կին մըն էր։ Ան ունէր երեք քոյր եւ երկու եղբայր։

Կեսարիա այն ատեն մեծ քաղաք մըն էր։ Հոն կային հայկական դպրոցներ, եկեղեցիներ, առեւտրական շուկաներ։ Հայերը կազմակերպուած էին։ Ունէին իրենց ազգային ժողովը, իրենց դատարանները։ Ա. Համտունի կը նկարագրէ այդ կեանքը մանրամասնութեամբ։

Ան կը պատմէ իր մանկութեան խաղերը, ընկերները, ուսուցիչները։ Կը պատմէ նաեւ տօներու, հարսնիքներու եւ յուղարկաւորութիւններու սովորութիւնները։ Այս նկարագրութիւնները արժէքաւոր են, որովհետեւ անոնք կը ներկայացնեն հայկական գաւառական կեանքի մը պատկերը։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր ուսման մասին։ Ան սկզբնական դպրոցը աւարտելէ ետք շարունակած է ուսումը տեղական վարժարանի մը մէջ։ Ան կը սիրէր կարդալ եւ գրել։ Կը սիրէր նաեւ երգել եւ նուագել։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս սկսած է ուսուցչութեան։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր ամուսնութեան մասին։ Ան կնոջ հետ ծանօթացած է Կեսարիա։ Կինը ալ հարուստ ընտանիքի մը զաւակ էր։ Անոնք ամուսնացած են 1900-ին։ Ունեցած են չորս զաւակ։ Ա. Համտունի կը գրէ իր զաւակներուն ծնունդին մասին։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր գաղթին մասին։ Ան 1902-ին մեկնած է Ամերիկա։ Նախ հաստատուած է Նիւ Եորքի մէջ։ Ապա տեղափոխուած է Ֆրեզնօ։ Ան կը նկարագրէ ճամբորդութիւնը, ծովային կեանքը, Ամերիկայի առաջին տպաւորութիւնները։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ Ա. Ա. Ը. Միութեան հիմնադրութեան մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս միտքը ծագած է, ինչպէս հաւաքուած են հիմնադիրները, ինչպէս կազմակերպուած է առաջին ընդհանուր ժողովը։ Կը պատմէ նաեւ առաջին տարիներու դժուարութիւնները։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ միութեան առաջին օրէնքներուն մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս կազմուած են անոնք, ինչպէս քննարկուած են եւ ինչպէս ընդունուած են։ Կը պատմէ նաեւ առաջին վարչութեան ընտրութեան մասին։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ միութեան առաջին տարիներու գործունէութեան մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս աճած է միութիւնը, ինչպէս տարածուած է ան ուրիշ քաղաքներու մէջ։ Կը պատմէ նաեւ նոր մասնաճիւղերու հիմնադրութեան մասին։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ միութեան հանդէսին՝ «Հայկազեան»-ին մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս սկսած է հրատարակուիլ հանդէսը, ինչպէս խմբագրուած է, ինչպէս տպագրուած է։ Կը պատմէ նաեւ հանդէսին դրամական դժուարութիւնները։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ միութեան ներքին վէճերուն մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ծագած են անոնք, ինչպէս զարգացած են, ինչպէս լուծուած են։ Կը պատմէ նաեւ անոնց հետեւանքները միութեան համար։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ միութեան եւ եկեղեցւոյ յարաբերութեան մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս միութիւնը կը վերաբերի եկեղեցւոյ հանդէպ, ինչպէս եկեղեցին կը վերաբերի միութեան հանդէպ։ Կը պատմէ նաեւ այդ յարաբերութեան զարգացումը։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ միութեան եւ ազգային կեանքին մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս միութիւնը կը մասնակցի ազգային գործերուն, ինչպէս կը վերաբերի ազգային հարցերուն։ Կը պատմէ նաեւ միութեան ազդեցութեան մասին։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր անձնական կեանքին մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ապրած է, ինչպէս աշխատած է, ինչպէս ընտանեկան կեանքը անցուցած է։ Կը պատմէ նաեւ իր հիւանդութիւնները, իր ուրախութիւնները, իր տխրութիւնները։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր ծերութեան մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ապրած է իր վերջին տարիները, ինչպէս զգացած է մահուան մօտենալը։ Կը պատմէ նաեւ իր վերջին խորհուրդները։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր մահուան մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս մահացած է, ինչպէս թաղուած է, ինչպէս սգացած է։ Կը պատմէ նաեւ իր յուղարկաւորութեան մասին։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր ժառանգութեան մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ժառանգած է, ինչպէս բաժնած է, ինչպէս օգտագործած է։ Կը պատմէ նաեւ իր կտակի մասին։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր յիշատակի մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս յիշատակուած է, ինչպէս գնահատուած է, ինչպէս մոռցուած է։ Կը պատմէ նաեւ իր վերադարձի մասին։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր վերադարձի մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս վերադարձած է, ինչպէս ընդունուած է, ինչպէս զգացած է։ Կը պատմէ նաեւ իր վերջին տարիները։

Ա. Համտունի կը գրէ նաեւ իր վերջին տարիներուն մասին։ Ան կը պատմէ, թէ ինչպէս ապրած է, ինչպէս աշխատած է, ինչպէս ընտանեկան կեանքը անցուցած է։ Կը պատմէ նաեւ իր հիւանդութիւն

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԻԼ ԳՐԱՏՈՒՒՆԸ, դպրոցական վերաժուտի առթիւ, նպաստաւոր պայմաններով ֆրանսերէն ամէն տեսակ դասագիրքեր կը հայթայթէ հայ աշակերտներուն։

Գրատան մէջ կան Larousseի, Hachetteի, A. Colinի, A. Michelի *եւ ֆրանսական բոլոր մեծ տուներու հրատարակութեանց ճոխ մթերք մը։*

Կոյս տեսաւ Larousseի *1931ի բառարանը, գին 34 ֆրանք, Մասնավաճառներով կը հայթայթենք Լարուսի բոլոր հրատարակութիւնները (*Larousse du XXe siècle, Larousse Médical, Commercial, Universel *եւայլն։*

Պահանջուած ամէն գիրք կը հայթայթենք անմիջապէս։

Վաւառի եւ արտասահմանի դպրոցներն ալ կրնան դիմել մեզ

Librairie H. Samuel, 51 Rue Monsieur le-Prince, Paris (5). Tél. Danton 88-65, Métro Odéon.

ՁԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷՆ

24 Rue Bergère PARIS (9) Tél. Prov. 05-49

ԶՐԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍ. ԼԵԶՈՒԻ

ՕՏԱՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ֆրանսա եկող օտարականներ, չգիտնալով այս երկրին լեզուն, յաճախ կ'արգիլուին գործ գտնելէ, բաց աստի, չկարենալով ինքզինքնին արտայայտել, բոլորովին օտարացած կը զգան իրենք զիրենք, Ա.աւելագոյն չափով կը զրկուին Ֆրանսացիներու հետ յարաբերութիւն մշակելէ, եւ Թատրոններէն, գրադարաններէն, հրապարակախօսութիւններէն Թանգարաններէն, եւայլն։

Այդ օտարականներուն օգնելու համար է որ «Le Foyer Français»ն ստեղծած է շարք մը ձրի դասընթացքներ, որոնք կ'աւանդուին անձնուէր ուսուցիչներու կողմէ։ կանոնաւոր կերպով յաճախողներ, կրնան Ֆրանսերէն լեզուն սորվիլ։

Երեկոյեան ժամը 8.30ին, հետեւեալ Թաղային վարժարաններուն մէջ 12, Rue Titon (11e) Métro: Reuilly — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի. 43, Rue des Poissonnieres (18e), — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի 51, Rue Ramponneau, (20e).

Բարձրագոյն դասընթացք. — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի միջին եւ նախապատրաստական դասընթացք. — Բշ. եւ Եշ. 3, Rue Ferdinand Berthoud. — երեքշաբթի եւ հինգշաբթի Rue des Hospitalières. — երկուշաբթի եւ հինգշաբթի. Boulogne. — երեքշաբթի եւ ուրբաթ. Pasteur - Moutreuil. — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի. Rue Cujas.

Դասընթացքները պիտի սկսին Հոկտեմբեր 1ին։ Ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել բոլոր ուսուցիչներուն դասընթացքի պատասխանատուին, կեդրոնատեղի 18, Rue du Banquier, Paris (13e).

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

CABINET DU RHONE

Lyon — 56, Rue Centrale, 56 — Lyon

R. C. Lyon A. 82,430 (près Place des Jacobins), Tél. Franklin 04-84

ՏԵՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ **Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՈՐԴԻ**

Կարող փաստաբաններու գործակցութեամբ կը ստանձնենք ամէն կարգի դատեր, բոլոր դատարաններու առջեւ։ Արագ եւ մատչելի պայմաններով կը հայթայթուի Ֆրանսա մտնելու հրամանագրեր· կը կատարուի քաղ· ամուսնութեանց, նահատրաւիզասիոնի, ամուսնալուծման, բաժանման եւ բոլոր հիւպատոսարաններու մօտ՝ վիզէի, ինքնութեան Թուղթերու կանոնաւորման գործողութիւններ։ Ձանազան լեզուներով Թարգմանութիւններ եւ խմբագրութիւններ։ Կանխիկ եւ մասնավաճառներով կը հայթայթուի հող, բնակարան, եւ ամէն գործի յարմար վաճառատուններ։ Նպաստաւոր պայմաններով կը ստանձնենք կեանքի, հրդեհի եւ արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ։ Դատական հետապնդումներու եւ ամէն կարգի պաշտ. գործողութեանց համար կը տրամադրուի նօթէր, ամուսէ եւ փաստաբան, որոնց գործակցութեամբ օրինական միջոցներով կը կատարուին ստանձնուած բոլոր գործերը։ Արտասահմանէն եւ Ֆրանսայի ամէն կողմերէն նամակով կատարուած դիմումներուն շուտափոյթ գոհացում կը տրուի։

Գրասենեակը բաց է՝ կիրակի եւ տօն օրերէն զատ ամէն օր՝ առաւօտները ժամը 8,30էն 12, կէս օրէ վերջ՝ 2էն 7։ Մորհրդակցութիւնք միայն առաւօտները, կամ մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Ա Զ Դ

Սեւրի Փուրատեան վարժարանի երկրորդ տարեշրջանի վերաբացումը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ Հոկտ. 1ին։

Կանոնաւոր դասախօսութիւնները կը սկսին Հոկտ. 6ին, իսկ Հոկտ. 1—6 տեղի պիտի ունենան վերաբերութիւնները։

Նոր աշակերտներու արձանագրութիւնները կը փակուին Հոկտեմբեր 15ին։

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը ի՛ընդունի Չ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻՆ ամէն օր ժամը 9էն 19։

AU · CISEAU D'OR

ԺՈՐԺ ՃԷՊԷՅԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԱՏ ԴԵՐՁԱԿ, ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

20 Ave. Camille Pelleton *Թել. 71—10* Col. Marsetille

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի հայ հասարակութեան, որ ստացած եմ Ժնեւոյին եղանակի յարմար, բազմատեսակ ապրանքներ։ Մեր մօտ պիտի գտնէք տոկուն կերպասներ, մաքուր կար, անմրցելի գիներով։ Մէկ անգամ այցելելը բաւ է համոզուելու համար։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Բ. ՍԵՐՃԱՆԵԱՆ

42 Rue Tourtille, BELLEVILLE *Մէթրօ՝ ՊԷԼՎԻԼ*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

Թ Ա Ր Մ Լ Ա Ի Ա Ժ Ա Ն

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՀՈԿՏ. 4ԻՆ

Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն։ կը մասնակցի Տէսինի Կոմիտաս երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Ա. Մելքոնեանի։ Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

ԴԵՐԱՍԱՆ Մ. ՄԱՐՈՒՔԵԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԵՐԳ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Շաբի մէջ, (84 Բիւ Շաբ)։ կը ներկայացուի՝

ԲՈՒՐԸ *կամ* ՍԷՐ ԵՒ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

կը մասնակցի Մարսիլահայ Տրամաթիկ Ստուտիայի կազմ։ Տոմսերու գիները ժողովրդական

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՄԱՐԶԱՏՕՆ

ՆՈՒԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ **ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՆ ՔԷԼԷԿԵԱՆԻ**

վաղը Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին,

ՍԹԱՏ ԷԼԻԶԱՊԷԹի մէջ (Աէpro Փorթ s'Oդէան)

Տողանցքին կը մասնակցին 400 հոգիէ աւելի սկաուտներ, սկաուտուհիներ, դպրոցասէրի սանուհիներ, մարզիկներ եւ ֆութպոլիստներ իրենց պաշտօնական տարազով։ Սկզբնաւորութեան տեղի կ'ունենայ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի երկու զօրաւոր խումբերու ֆութպոլի բաժակի ֆինալ մրցում մը։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ 5, 10 եւ 20 ՖՐԱՆՔ

Նախապէս ապահովեցէք ձեր տոմսերը, 1 Rue Saulnier

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ

Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մանաւանդ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօոմիւր։ Ներքին ախտեր, Լերմաթիւն սուր եւ հինցած, անկողնաւորութիւն, ֆրանկախտ, արմատի հիւանդութիւններ, եան և մէզի քննութիւն, կոկորդի եւ ականջի Դարմ. էլեկտրականութեան, ռէօնթկինեան եւ անդրմանուշ կազոյն ճառագայթներով։ հրդակց. ամէն օր 9-12 եւ կէս. 9 12։ Ուրաներէն կը խո

Ն. Գ. Բ. ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

ՌՈՒԲԻԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ

(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ Մ. Քէպապճեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Գինն է Ֆրանսայի, Ֆրանս. գաղութներու եւ պալքաններու համար 20 Ֆր. միւս երկիրները 25 Ֆր. կամ 1 տոլար։

Ստանալու համար դիմել «ցառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեանի 235 Fbg. St. Martin, Paris 10e.

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ

Թ*ԱԼԻԻ Աղբիւր-Սերոբ խումբի ժողովը, այսօր Շաբաթ գիշերը ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղի՝ բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։*

ԱՆԻԼՒՌ-ՊՈՒԱ ԲՈԼՈՆՊԻ եւ ոազոյն, վիշապ եւ Փոթորիկ խումբերը ժողովի կը հրաւիրուին այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ռիւ Շանպառի հաւաքատեղին։ կը զեկուցանէ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը։

ՊԱՆՆԷՕ-ՔԱՇԱՆ Ա.ր.թ.ի խումբի ընկերական ժողովը վաղը կիրակի առաւօտեան ժամը 10ին խիստ կարեւոր օրակարգ։ 131 Fbg. du Temple, Métro Bélleville.

Կ'ուզուի *գործաւոր մը դերձակութեան*

համար գոհացուցիչ օրական։ Դիմել Մինասեանի, Ա. յարկ, 138 Rue Garidaldi, LYON.

''ԿԱՎՐՕՇ,,

Երգիծական շաբաթերթ

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50

ՏԱՐԵԿԱՆԸ 100 ՖՐ.

Հասցէ՝ «Gavroche» 208bis Rue Lafayette, Paris (10)

ԿԱՎՐՕՇի 1931ի տարեգիրքը

Մատուցի տակ է

ՀՐԱՒԷՐ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱԼՊԷՌ ՂՈՒԿԱՍ. ԵԱՆ պատիւ ունին ծանուցանել մկրտութիւնը իրենց նորածին գաւկին «Բիւրակ»ի եւ կը խնդրեն իրենց բոլոր բարեկամներէն որ ներկայ գտնուիլ մկրտութեան որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի 28 Սեպտ. 1930ի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին Café Benjonih սրահին մէջ։

ՏՂԱՐՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ընդհատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լերմատիզ.) եւ վարիսի։ Մասն. լապտերաթուռ։ Ազձամիտ եւ արագ խոր հրդացկութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12։

Երբ կ'ուզէք ձեր կօշիկները նորոգել տալ աժան յաւ եւ դիմացկուն կերպով. Կրեցէք Hampsonի, 94 Bld. Rochechouart, Paris (18e). որ ձեր բնակարանէն պիտի առնէ ու նորոգուած պիտի վերադարձնէ։

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ՎԱՐԶՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՔԼԱՄԱՌԻ ՄԷՋ

Շուկակառքի եւ հանրակառքի կայարաններուն մօտ

Աւելուտ եւ լուսաւոր դիրք։ երեք սենեակ, ճաշասրահ, խոհանոց, Cabinet de Toilette, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, կեդրոնական ջեռուցիչ եւ հեռաձայն։ Դիմել ամէն օր՝ 27 Rue Lazare Carnot, Clamart.

SEULE AGANCE EXCLUSIVE EN FRANCE

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՅՈՒՆԱՐԷՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Phonos & disques

Columbia

REGISTERED TRADE MARK

20 Ֆր. 20 Ֆր.

H. ARTINIAN, 26 28 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85

Մեր փլաքներու ճոխ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն վաճառանիշ ֆոներ,— DECCA, COLUMBIA, PATHÉ, POLYDOR. NIRONA, DIAMOND, եւն.։ Գիները՝ 120, 180, 300, 450, 525, 750, 800, 1000 եւ մինչեւ 2,800 ֆր. Նպարեղէններուն յաւը, ժողովրդ. գիներով։ Բաց է ամէն օր։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՁԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ սէն Միշէլ Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) Մէթրօ՝ Place Maubert

Ինամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ։ Իրիկունները Արեւելեան նուագ։

Այցելեցէք, համոզուելու համար։ Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ։

Ուշադրութիւն

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանել լաւ ուտելով, Անարատ սնունդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիսաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է ճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier PARIS (9)

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելուները։

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան հաժեղ կերակուրներուն

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

Լ'ԻՒՆԻՕՆ ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ

Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

21 Բիւ Քէսըրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ

Օթել Տիէօի հիւանդանոցին մօտ

Նըբաճաշակ արանց եւ կանանց հաժար բացած եմ նոր բարի խանութ մը, ուր կը ժաքրենք եւ կը ներկենք գէնքներ, ժաքրել եւ արդուկել 18 Ֆրանք։ Այցելեցէք եւ պիտի մնաք։

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի նուէթ մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակէտուելու իրաւունք։ Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Պայ՝ 6 վարձք՝ տարեկան 3000 Ֆրանք։ Իրաւունք կայ ուրիշ գործով դելու (բացի նպարավաճառութենէ)։

Մանրամասնութիւններու համար դիմել կ. Մուրատեանի Rue Pelleport, Մէթրօ Pelleport։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի բնիկ համեղ եւ մաքուր, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ պուխտագործ եւ ապուխտավաճառ

HAIG MARACHLIANի

Fabrique des salaisons Orientales

16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE

որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մթերանոց մը (կայարանին մօտ) 55 Rue des Petites Maries MARSEILLE.

Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ

ՅԱՌԱՋ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1930
28 Septembre 1930

Զ. ՏԱՐԻ Թիւ 1377

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԲԱՐՁՐԱՑԻ՛Ր, ԲԱՐՁՐԱՑՈ՛ՒՐ»

Պաթէն-Փաուըլ. մեծ հիմնադիրը սկաուտական շարժման, իր հիացումը կը յայտնէր հայերէն երկու կարճ, բայց լեցուն բառերուն առթիւ, գտնելով որ «Բարձրացի՛ր, բարձրացուրը»ը նշանաբան մըն է, որ բոլոր աշխարհի սկաուտներուն պիտի պատշաճէր»:

Հայ երիտասարդութիւնը, հեռու աշխարհի բարիքներէն, կարուած՝ քաղաքակրութեան մեծ շարժումներէն եւ շրջապատուած հայկական խաժամուժով, ագնիւ ու գերագոյն ճիգ մը կ'ընէր փարելով «Բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր» սփոփարար շարժումին, այն ատեն, երբ զարհուրելի ճգնակոտորումէ մը յետոյ, հազիւ քովէ քով եկած էր մեր ժողովուրդը:

Ու նշանաբանը ինքնաբուխ էր, հայ երիտասարդութեան հոգիի խորերէն կը բխէր: Անդունդին մինչեւ յատակը ինկած ու տրորուած ժողովուրդի մը պոռթկումը կայ սա կոչին մէջ, որ ձայն կու տայ բոլոր տեսակի զգետնածներուն ԲԱՐՁՐԱՆԱՄ: Հզօր այդ ճիգէն յետոյ, կու գայ նոյնքան բարոյական ու նոյքան հաւատաւոր միւս թելադրանքը՝ հաւաքականութեան վերկութեան համար, — ԲԱՐՁՐԱՑՈՒԻՐ...:

Հաւաքական ու ընկերական ջերմ մթնոլորտի շունչն է որ այս նշանաբանի շուրջ մարմին կ'առնէր եւ սերունդ մը կը յանձնէր հայ ժողովուրդին:

Նոր դժբախտութիւններ եկան ու վերջ տուին յուսատու այս շարժումին: Սակայն արդար ու առողջ ցանքը պտուղներ տուաւ, ու այսօր, ցրուած հայութիւնը ամէն տեղ դալար երիտասարդութիւն մը ունի, որ իր մարմնի եւ հոգիի առողջութեան համար հայ արիներուն եւ մարզիկներուն շուրջ հաւաքուած է: Պատանեկան խանդով մը իր շրջապատի ժխորէն կը պատուի եւ բարոյական կորովով մը կ'ուզէ բարձրանալ, ու կ'ուզէ բարձրացնել:

Եւ մանաւանդ մեր ժողովուրդը, մանաւանդ մեր մանուկները որքա՜ն պէտք ունին գօրաւոր բարոյականի մը, որ առողջ մարմնի մը եւ առողջ հոգիի մը պիտի տանի մեր երիտասարդութիւնը:

Փոքր, բայց խանդավառ շարժում մը, ահա, քանի մը տասնեակ ի վեր իր հետապնդող շունչը կը բերէ գաղութներուն սկաուտական եւ մարզական հանդէսներով եւ ցոյցերով, որոնց մղիչ ոյժն է եւ կոչուած է նորահաս հայութիւնը կերտելու, նախ ոգիէն ՄԱՐԴ՝ առողջ բարոյականով, առողջ ֆիզիքականով: Ու ապա, զուգընթաց այս բոլորին, ազգային ոգին է որ իր թրթռումներուն պիտի տեղաւորուի այս մաքրամաքուր անօթին մէջ:

Կուսակցական պայքարներէն և հաշիւներէն հեռու, նիւթական ձեռնարկներէ զերծ այս շարժումը համազգային հանգրուանի եւ քաղաքակրթութեան առարկայ պիտի դառնայ: Երիտասարդ սերունդի խանդավառութիւնը պէտք է արձանգ գտնէ բոլորին սրտին մէջ, եւ այս ընդհանուր գուրգուրանքէն քաջալերուած՝ նոր սերունդի կազմակերպութիւնը կրնայ դառնալ ջրկարար ազդակ մը մեր ժողովուրդի բարձրացման:

Այսօր, Հ. Մ. Ը. Մ.ի տարեկան մարզաւօնն է, ուր Փարիզի հայութիւնը պիտի տեսնէ կազմակերպուած ու կարգապահ երիտասարդութիւն մը, որ վաղուան հայութիւնն է, որ ամենայն ճիգ մը կը թափէ բարձրանալու եւ իր հետ բարձրացնելու երիտասարդ բազմութիւնները:

Փարիզի հայութիւնը խուռներամ պէտք է ներկայանայ այս մարզաւօնին, պահ մը իր ինքնավստահութիւնը գտնելու համար:

Մեր անվերապահ հավակրանքը հայ երիտասարդութեան այս զմայլելի կազմակերպութեանց հետն է, ըլլայ այն Հ. Մ. Ը. Մ.ը, որ մեծ պարտականութեան մը լծուած է, ըլլայ Հայ Սկաուտներու Միութիւնը, թէ Հայ Սկաուտներու Միութիւնը, որոնց հաստատած իրարու, կամ անջատ իրարմէ: Մեր հավակրանքն ի-րարու կ'երթայ, որովհետեւ անոնք կը դիմեն դէպի բարոյական նկատումներ մը եւ պատանեկան անսպառ եռանդով՝ մեր ազգային իրականութենէն վեր կը բարձրացնեն նոր սերունդը:

Ու այս գործին մէջ կապ ու կոիւը տեղ չունի: Բարձրացողի ձեռքէն քաշել, իսկ բարձրացնողի ձեռքը կաշկանդելը ոճիր է: Այս սկզբունքով, բոլորն ալ թեւ պիտի տան շարժումին, ապրող երիտասարդական պարզասրտութիւնը խաթարելու հայկական անհամբերաշխութեամբ:

Վարժուինք, գոնէ, այս գործը հայկական հարցին չափ ճնշող խնդիր մը չդարձնելու:

Ուրախալի եւ ծափահարելի է, որ այսօր, մարզական եւ սկաուտական շարժման նուիրուած Միութիւնները, առանց ապրող վէճերու, նուիրուած են իրենց շինարար աշխատանքին: կարեւորը այս աշխատանքն է:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզաւօնն այդ աշխատանքի լաւագոյն դրուագն է:

Կ. Ս.

ՕՐ Ը ՕՐԻՆ

"ԱԼԱԹՈՒՐՔԱ,, ՋԱԻԵՇՏԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ԸՍՄԷԹ ԻՆԿԱՒ, ԿԵՑՑԷ՛ ԸՍՄԷԹ

Նախապէս տրուած որոշումներու գործադրութիւնը կէտ առ կէտ կը հետապնդուի Նասրէտտին Հօճայի պատմական ու պատուական հայրենիքին մէջ: Հանրապետութեան նախագահը կազի ՔԷմալ խորհրդակցելէ յետոյ քաղաքական ու խորհրդարանական անձնաւորութեանց հետ, յարմար դատեց Թուրք դահլիճի կազմութեան հոգը կրկին յանձնել Ըսմէթի:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՆԻՍՏԸ

Թուրք Խորհրդարանի առջի օրուան նիստը, զաւեշտական բացառիկ կարեւորութիւն մը ստացաւ, կիւմիւշխանէէն՝ կառավարական հրաւանով երեսփոխան ընտրուած՝ Ճէլթհիի ներկայութեան շնորհիւ:

Ճէլթհիի ընտրութեան վաւերացումէն յետոյ, Ազգ. Ժողովը միաձայնութեամբ քուէարկեց օրէնք մը, որ իրաւունք կուտայ կառավարութեան՝ թղթադրամի պահեստէն վերցնելու անհրաժեշտ գումարը, եւ զայն յատկացնելու Թրքական դրամի արժէքի պահպանման, պայմանաւ որ այդ գումարը ծառայէ գնելու օտար դրամներ:

Ճէլթհի եւս քուէրարկեց օրէնքը, ցաւ յայտնելով որ այդ որոշումը եւ անոր գործադրութիւնը շատ ուշ միացած են:

Եւ որովհետեւ Թուրք դահլիճը նոյն օրն իսկ, երեկոյին պիտի ներկայացնէր իր հրաժարականը, Ճէլթհի պէյ յայտնեց թէ կառավարութեան քաղաքականութեան մասին իր հարցապնդումը կը յետաձգէ շաբաթ օրուան (երէկ) երբ նոր դահլիճը կազմուած կ'ըլլայ Խորհրդարանին կրներկայանայ պարզելու իր գործունէութեան ծրագիրը:

Ըսմէթ փաշայի ճառը

Թոնրքիոյ Ազգ. Մեծ Ժողովին մէջ, որ բացուեցաւ սեպտ. 22ին, դիւանական գործողութիւններէն յետոյ, Ըսմէթ փաշա խօսք առնելով ըսաւ թէ Ազգ. Մեծ Ժողովը հրաւիրուած է միջոցներ ձեռք առնելու ազգային դրամի արժէքի մասին: Պէտք եղածէն աւելի օտար դրամ լեցուած ըլլալով հրապարակը, թրքական դրամը չի բաւեր պէտքին եւ կրնայ բարձրանալ: Հետեւաբար, պէտք է միջոցներ խորհիլ:

Վարչապետը յետոյ յայտնեց թէ բացատրութիւններ պիտի տայ այս մասին, երբ իր առաջարկուած օրինագիծը քննուի յանձնաժողովին կողմէ եւ ժողովին մէջ վիճաբանութեան դրուի:

Յետոյ կարդացուեցաւ Ճէմալ Հիւսնիւ պէյի հրաժարականը եւ որոշուեցաւ նոր ընտրութեան հրահանգ տալ կիւմիւշհանէ:

Ակռկ վերջ Ըսմէթ փաշա կրկին բեմ եկաւ եւ բացատրութիւններ տուաւ Արարատի դէպքերուն շուրջ: «Արտասահմանի գրգռիչները առիթը եկած սեպեցին ըմբոստութիւն յարուցանելու, որովհետեւ մէկ կողմէ երկաթուղին դեռ սահմանը հասած չէ, իսկ միւս կողմէ Արարատի մէջ դեռ աւազակներ կային»:

Յիշելէ յետոյ Զիլանի դէպքը, ինչպէս նաեւ իրաքէն ու Սուրիայէն կատարուած յարձակումները, վարչապետը գոհունակութեամբ շեշտեց թէ բոլոր հարեւան երկիրները բարեացակամ շարժեցան եւ երես չտուին աւազակներուն: Նոյնպէս դրուատիքով յիշեց Արճէշի, Վանի, Ալճավազի եւ Ախլաթի ժողովուրդին ցոյց տուած հերոսութիւնը: «Իսկ այն թշուառականները որոնք աւազակներուն միացան, կրեցին իրենց պատիժը»:

Անցնելով Արարատի գործողութեանց, Ըսմէթ փաշա յայտնեց որ անհրաժեշտ էր մաքրագործումը, որովհետեւ այդ շրջանին մէջ տէրէպէյլիութիւն կը տիրէր, եւ կարելի չէր հանդուրժել այս վիճակին: Արարատի գործողութիւնները շուտով վերջացան, շնորհիւ բանակին հերոսական ճիգերուն:

Ջեմ արհամարհեր, ըսաւ, մեր վնասները: Նահատակները տուինք եւ կարգ մը տեղեր վաւուեցան ու քանդուեցան: Բայց արդիւնքը անհամեմատ աւելի մեծ է: Այս առթիւ յարգանքով կ'ողջունեմ մեր նահատակ զաւակներուն յիշատակը:

Ըսմէթ փաշայի խմբակը

Էնկիւրիի մէջ շրջող զրոյցներու համաձայն, Խալքի մտաւորական անդամներէն ոմանք նոր եւ ուժեղ խմբակ մը պիտի կազմեն Ըսմէթ փաշայի շուրջ:

Նոր խմբակը կ'ուզէ կառավարական կուսակցութիւն մը կազմել, ինչպէս կայ Գերմանիոյ մէջ, եւ կամ աշխատիլ որ Խալքը այդ ձեւին վերածուի:

Կարգ մը երեսփոխաններու պիտի առաջարկուի հեռանալ Խալքէն: Ցայտնի չէ թէ որոնք են այդ երեսփոխանները:

Պերլինի ռուս դեսպանը

Պերլինեան թերթ մը կ'իմանայ թէ խորհրդային իշխանութիւնը գերման կառավարութեան հաւանութիւնն ուզեց նշանակելու համար Պերլինի բոլշեւիկ դեսպան Երչեսինսկիի յաջորդը: Մոսկուա, կ'ըսուի թէ՝ Պերլինի դեսպան նշանակած է Է. Շէնչուք, ցարդ տնտեսական փոխ. գործավար եւ նախապէս Լոնտոնի խորհրդային առեւտրական պատուիրակութեան պետ:

Բողշեւիկները Ցուճաստանի մէջ

Աթէնքի խորհրդային դեսպանը այցելութիւն տուաւ յոյն արտաքին նախարարութեան եւ իր կառավարութեան գաղտնները յայտնեց՝ Ռուսիոյ ներքին կացութեան մասին՝ յունական մամուլի մէջ երեւցած կարգ մը տեղեկութիւններու առթիւ: Նախարարութիւնը պատասխանեց թէ չէր կրնար միջամտել այդ խնդրին, մանաւանդ այն գլխաւոր պատճառով որ Ռուսիայէն տրուած լուրերը խառնակ են եւ յաճախ, իրականութեան չեն համապատասխաներ:

Հնդկական նոր խռովութիւններ

Պոմպէյէն 60 քիլոմեթրի չափ հեռու, փանսալի մէջ, ամբոխը կռուի բռնուեցաւ ոստիկանութեան հետ: 17 սպանեալներ կան: Հինգ հազարի չափ բազմութիւն մը յարձակում գործեց ոստիկանական փոքր ջոկատի մը վրայ. կռուի պահուն, տեղին դատաւորն ալ սպաննուեցաւ: Ասոր վրայ, ոստիկանութիւնը կրկին կրակ բացաւ եւ սպաննեց 15 հոգի ու վիրաւորեց յիսուն հոգի:

Պոմպէյի մէջ եւս, խառնակութիւն ծագեցաւ առջի օր, իսլամներու եւ ազգայնական Հնդիկներու միջեւ: Այս վերջիններ, որ ցոյց կը կատարէին Լոնտոնի մէջ գումարուելիք անգլեհնդկական խորհրդաժողովին դէմ, զէշ ընդունելութիւն գտան եւ անոնցմէ 25 հոգիներ վիրաւորուեցան: Ոստիկանութիւնը բիրերով յարձակում գործեց իսլամ ամբոխին վրայ, օգնելու համար որ ազգայնականները ազատին:

Անգլիոյ կայսերական խորհրդաժողովը

Կայսերական խորհրդաժողովի բացումը պիտի կատարուի Լոնտոնի մէջ, չորեքշաբթի օր: Օրակարգը որ չափազանց խճողուածէ, երեք գլխաւոր նիւթեր կրբովանդակէ, ներքին՝ միջպետական յարաբերութիւններ, կայսրութեան արտաքին քաղաքականութիւնը եւ տնտեսական հարցեր, որոնց կարգին, որոշումներ պիտի տրուին ներքին եւ արտաքին առեւտուրի, Անգլիոյ կառավարութեան մաքսային պաշտպանողական ծրագրին, գիներու կայունացման, կայսրութեան զանազան երկիրներու միջեւ, առեւտրական եւ անտեսական յարաբերութեանց մասին:

«Պողպատեայ Սաղաւարտ»ներու ցոյցը

«Պողպատեայ Սաղաւարտ»ներըցոյցեր կատարեցին Պերլինի երեք գլխաւոր թաղերուն մէջ: Իրենց իսկ յայտարարութեամբ, ցոյցերուն նպատակն էր նոր անդամներ գրաւել եւ Պերլինի ժողովուրդին ցոյց տալ «կռուելու իրենց կամքը»:

Ըստ սովորութեան, այս ցոյցերը կատարուեցան փողոցէ փողոց տողանցքով, սրինգներով եւ դրօշներով: «Պողպատեայ» շարքերը՝ մօտ 5000 հոգի հաւաքուեցան Մթատիոմի մօտերը, ուր հազարապետ մը աչքէ անցուց զիրենք, բազմաթիւ հանդիսատեսներու ներկայութեան, որմէ յետոյ, կրկին, անոնք հանդիսաւոր կերպով շրջեցան Պերլինի նոր թաղերը, իրենց անցքի վայրերուն մէջ, բազմաթիւ տուներ պարզեր էին կայսերական գոյնով դրօշներ:

Քաղաքական կատարեալ տագնապի մէջ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԿԸ ՆԵՏՈՒԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ԳԻՐԿԸ

Հակառակ իրթրքասէր ծանօթ հակումներուն, «Ժուռնալ»ի քաղաքական աշխատակիցը՝ անդրադառնալով Թուրքիոյ ներքին իրավիճակներուն, կը գրէ, երէկի Թիւին մէջ.—

Այլեւս, շատ զարմանալու բան չկայ, սակայն, հասարակ գործ մը չէ տեսնել հրաժարած կառավարութեան մը արտաքին նախարարը, որ պաշտօնական այցելութիւն մը տալուկ'երթայ օտար մայրաքաղաք մը եւ հոն, կը նուիրուի քաղաքական յատկանշական արտայայտութիւններու: Այս-է որ իսկապէս տեղի կ'ունենայ Մոսկուայի մէջ, ուր Թէվֆիք Րիւշտի կը գովաբանէ Թուրքեւխորհրդային դաշնակցութիւնը, այն պահուն իսկ երբ իր կառավարութեան պետը՝ Ըսմէթ կը ներկայացնէ նախարարութեան հրաժարականը:

Թող մեզ չըսեն Թէ այս կացութիւնը դիպուածի պարզ արդիւնք մըն է: Թուրք արտաքին նախարարին ճամբորդութիւնը որոշուած էր աւելի քան երկու ամիս առաջ, իր խորհրդային պաշտօնակցին Գարախանի էնկիւրի տուած այցելութեան պատասխանը: Բոլորովին ճիշդ է ուրեմն Թէ առաջուց կազմուած յայտագրի մըն է որ կը պատասխանէ:

Միայն Թէ փոքր մանրամասնութիւն մը կը մոռնան,— այն որ Թէեւ երկու ամիս առաջ խօսքը չէր ըլլար Թրքական տագնապի մը, բայց ան, զօրութեամբ երեւան եկած էր Րիւշտիի Մոսկուա մեկնումէն առաջ, եւ պաշտօնական դարձած էր, երբ դեռ Րիւշտի չէր որոշած չափազանց յստակ յայտարարութիւններ ընել Թուրք-խորհրդային դաշնակցութեան մասին:

Ի՞նչ, պիտի ըսէք, ատոնք պարզ անհատի մը խօսքերն են:

Պարագան՝ քնաւ այդպէս չէ սակայն: Նոյնիսկ հրաժարած՝ արտաքին նախարարը կը մնայ Թուրք պետութեան ներկայացուցիչը: Ան պետ մը ունի, որուն դիրքը, ծգենք որ, ներկայիս, բաւական երկդիմի է: Իրօք, ի՞նչ կ'ուզէ Մուսթաֆա Քէմալ, իշխանութեան գլուխը պահել խա՞լքը որուն հիմնադիրն եղաւ եւ որուն պետը ըլլալ կը հաւակնի, Թէ մրցակից կուսակցութիւն մը մըտցնել: Շարունակե՞լ կ'ուզէ քանի մը տարիներէ իվեր հետապնդուած քաղաքականութիւնը, որ Թուրքիան կը պահէ եւրոպայէն դուրս, բայց դաշնակից խորհուրդներուն, Թէ ձեւ փոխել, ըմէն պարագայի մէջ, այլանդակ եղանակ մըն է նոր դարագլուխ մը բանալ՝ Մոսկուայի մէջ եղածին նման ցոյցեր կատարելով, առանց խօսելու Թէ՝ այդ ցոյցերը զարմանալի պատրաստութիւն մըն են եւրոպական դաշնակցութեան:

ԱՍՏՂԻԿ ՎԱՀՈՒՆԻ ՊՈՒՇԿԱՇԻՆԻ

Ժ.

ԵՐԲ ՕԱՆՆ Տասը, արեւը
Ելած էր տասը կէս արդէն:

Ա.— Ինչպէս կ՚ուզէք, ես ձեզ կրկնեցի, որ ես ոչինչ չեմ հասկնում այդ գործից: Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող հասկանալ, թէ ինչպէս կարելի է մի մարդու վրայ այդպիսի ծանր մեղադրանք բերել, առանց նրա դէմ որեւէ ապացոյց ունենալու: Ես ձեզ ասացի, որ ես ոչ մի ապացոյց չունեմ, որ Ասդղիկը գողացել է ոսկեղէնները, եւ ոչ էլ ես կարող եմ ասել, թէ ինչպէս եղաւ, որ ոսկեղէնները գտնուեցին նրա մոտ: Ես միայն գիտեմ, որ նա անմեղ է, եւ ես համոզուած եմ նրա անմեղութեան մէջ: Ես ձեզ ասացի, որ ես նրան ճանաչում եմ տասը տարուց աւելի, եւ ես նրան միշտ ազնիւ եւ աշխատասէր աղջիկ եմ գտել: Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող հաւատալ, որ նա գողութիւն անի: Ես ձեզ ասացի, որ նա ինձ մօտ ապրելու ժամանակ ոչ մի անգամ ոչ մի բանի մէջ չի կասկածուել, եւ ես ոչ մի անգամ չեմ զղջացել, որ նրան ընդունեցի իմ տունը: Ես ձեզ ասացի, որ նա ինձ մօտ ապրելու ժամանակ ոչ մի անգամ ոչ մի բանի մէջ չի կասկածուել, եւ ես ոչ մի անգամ չեմ զղջացել, որ նրան ընդունեցի իմ տունը: Ես ձեզ ասացի, որ նա ինձ մօտ ապրելու ժամանակ ոչ մի անգամ ոչ մի բանի մէջ չի կասկածուել, եւ ես ոչ մի անգամ չեմ զղջացել, որ նրան ընդունեցի իմ տունը: Ես ձեզ ասացի, որ նա ինձ մօտ ապրելու ժամանակ ոչ մի անգամ ոչ մի բանի մէջ չի կասկածուել, եւ ես ոչ մի անգամ չեմ զղջացել, որ նրան ընդունեցի իմ տունը: Ես ձեզ ասացի, որ նա ինձ մօտ ապրելու ժամանակ ոչ մի անգամ ոչ մի բանի մէջ չի կասկածուել, եւ ես ոչ մի անգամ չեմ զղջացել, որ նրան ընդունեցի իմ տունը: Ես ձեզ ասացի, որ նա ինձ մօտ ապրելու ժամանակ ոչ մի անգամ ոչ մի բանի մէջ չի կասկածուել, եւ ես ոչ մի անգամ չեմ զղջացել, որ նրան ընդունեցի իմ տունը:

2.— Ինչպէս ուզում էք, որ ես ձեզ հասկանամ: Ես ասում եմ ձեզ, որ ես ոչ մի ապացոյց չունեմ, որ Ասդղիկը գողացել է ոսկեղէնները, եւ ոչ էլ ես կարող եմ ասել, թէ ինչպէս եղաւ, որ ոսկեղէնները գտնուեցին նրա մոտ: Ես միայն գիտեմ, որ նա անմեղ է, եւ ես համոզուած եմ նրա անմեղութեան մէջ: Ես ձեզ ասացի, որ ես նրան ճանաչում եմ տասը տարուց աւելի, եւ ես նրան միշտ ազնիւ եւ աշխատասէր աղջիկ եմ գտել: Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող հաւատալ, որ նա գողութիւն անի: Ես ձեզ ասացի, որ նա ինձ մօտ ապրելու ժամանակ ոչ մի անգամ ոչ մի բանի մէջ չի կասկածուել, եւ ես ոչ մի անգամ չեմ զղջացել, որ նրան ընդունեցի իմ տունը: Ես ձեզ ասացի, որ նա ինձ մօտ ապրելու ժամանակ ոչ մի անգամ ոչ մի բանի մէջ չի կասկածուել, եւ ես ոչ մի անգամ չեմ զղջացել, որ նրան ընդունեցի իմ տունը: Ես ձեզ ասացի, որ նա ինձ մօտ ապրելու ժամանակ ոչ մի անգամ ոչ մի բանի մէջ չի կասկածուել, եւ ես ոչ մի անգամ չեմ զղջացել, որ նրան ընդունեցի իմ տունը:

Դատաւորը «դատ» արձանագրութիւնները կարդալ տուեց եւ հարցրեց Ասդղիկին, թէ ինչ է ասում այդ ամենի մասին: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը ոչ մի յանցանք չունի եւ ոչ մի ոսկեղէն չի գողացել: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս եղաւ, որ ոսկեղէնները գտնուեցին նրա մոտ: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս եղաւ, որ ոսկեղէնները գտնուեցին նրա մոտ: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը:

Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը:

Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը:

Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Դատաւորը հարցրեց, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը: Ասդղիկը պատասխանեց, որ ինքը չգիտէ, թէ ինչպէս է բացատրում նա այդ երեւոյթը:

Դ. ՆԱՀԱՊԵՏ

ՊՈՊՈՂ ԵՒ ԱՍՈՂ

(ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԽՈՍՔԵՐԸ)

Ներս ծափահարութիւնները չէին դադարում:

Ապա, ասաց Հայրապետը, ես կ՚ուզեմ խօսել մի քանի խնդիրների մասին, որոնք ինձ հետաքրքրում են, եւ որոնց մասին ես կ՚ուզենայի ձեզ հետ խորհրդակցել:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր «Հայաստան» ընկերութեան մասին, որ ստեղծուեց Ամերիկայում, եւ որի նպատակն է ամերիկահայ գիւղացիներին հող տալ Հայաստանում, որպէսզի նրանք հաստատուին հայրենի հողի վրայ, եւ ոչ թէ ապրեն ուրիշ երկրներում, ուր նրանք միշտ օտարներ են մնալու:

Ես կ՚ուզենայի խօսել նաեւ մեր ներքին վարչական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին տնտեսական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին կրթական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին առեւտրական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին գիտական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին գրական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին գեղարուեստական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին քաղաքական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին հասարակական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին ընտանեկան կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին անձնական կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին ամենակարեւոր կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին ամենաանկարեւոր կեանքի մասին, որ ինձ համար մեծ հետաքրքրութիւն է ներկայացնում:

Ես կ՚ուզենայի խօսել մեր ներքին ամենաանհետաքրքրական

LONDON PRESSING

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՀՈԳՏԱՆԵԱՆ

15 RUE GERANDO, PARIS — TÉL. TRUD. 15—12 — Métro BARBÈS

Ձեր հագուստներու նորոգութեան, retournage եւ արդուկելու համար ունինք արդիական արհեստանոց եւ հսկայ շոգէ-արդուկ մեքենաներ:

Ձեզի կուգանք մեկ ժամէն միւսը ձեր հին հագուստը, խիստ նոր վիճակի մէջ եւ արդուկուած, ունինք առանձնասենեակներ հանուելու եւ հագուելու համար:

Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

Այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8ին, 63 բիւ տը լա Ռէփիւպլիք: կարեւոր օրակարգ, ներկայ կ'ըլլայ կ. կ.ի լիազօրը:

Հ. Ց. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՀՈԿՏ. 4ԻՆ

Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն: Կը մասնակցի Տէսինի Կոմիտաս երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Ա. Մելքոնեանի: Մանրամասնութիւնները յաջորդաբար:

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՄԱՐԶԱՏՕՆ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ՝ ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՆ ՔԷԼԷԿԵԱՆԻ

Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին,

ՍԹԱՏ ԷԼԻԶԱՊԷԹի մէջ (մէթրօ Փորթ տ'Օռլեան)

Տողանցքին կը մասնակցին 400 հոգիէ աւելի սկաուտներ, սկաուտուհիներ, դպրոցասէրի սանուհիներ, մարզիկներ եւ ֆութպոլիստներ իրենց պաշտօնական տարազով: Սկզբնաւորութեան տեղի կ'ունենայ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի երկու զօրաւոր խումբերու ֆութպոլի բաժակի ֆինալ մրցում մը:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ 5, 10 ԵՒ 20 ՖՐԱՆՔ

Նախապէս ապահովեցէք ձեր տոմսերը, 1 Rue Saulnier
Ընձրեւի պարագային ժողովուրդը պատսպարուած է:

ՁԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷՆ

24 Rue Bergère PARIS (9) — Tél. Prov. 05-49

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ ՋԱՁԱՐԱՆ ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀՈՂԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐԸ ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐՈՎ՝

Շոգեկառքով կամ հանրակառքով 15—30 վայրկեան, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Ամսավճար՝ սկսեալ *200* ֆրանքէ: Տուներու կառուցում, վճարման մեծ դիւրութիւններ. *15—20* տարուան մէջ: 15 տարի տուները ազատ են տուրքէ, պատրաստի villaներ, նոր բնակարաններ գնելու կամ վարձելու համար, ամէն տեսակ գործողութիւններ, կալուածներու առու ծախ, գրաւ դնելու, ապահովագրութեան եւայլն:

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ՝ սկսուած է նոր հողաբաժիններու վաճառումը, Versailles'ի մօտ Bois d'Arsy'ի մէջ շրջապատուած գեղեցիկ անտառով: Հաղորդակցութիւնը փարիզի հետ Gare Mont Parnasse'էն ուղղակի, իսկ Gard Invalide'էն եւ St. Lazare'էն Versailles'ի գիծով: Տեսնել կարելի է ամէն օր ինքնաշարժով՝ ձրի: Մանրամասնութիւններու համար դիմել

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ Chaussé d'Aantin, ամէն օր ժամը *10—12* առաւօտները եւ *4—7* կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը *10—1*: Շեռաս. Provence *87—32* եւ *82—48*:

Տուներու շինութեան համար ձրի խորհրդակցութիւն մասնաւոր ճարտարապետի մը կողմէ գշ. եւ շբ. օրերը ժամը 4-5

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochechouart մէթրօ Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56 - 58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ *Աղիքի* հիւանդութիւններ ցատուկ յարկաբաժին *Վէներական* եւ *Մորթի հիւանդութեանց*

ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ *Ոսկորի*, ջղային, արեան հիւանդութիւններ եւ ցօդացաւ:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏՐԱՄԱԹԻՔ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

7րդ տարի — Ղեկավար՝ Տ. ՆՇԱՆԵԱՆ — 116րդ ներկայացում

ԹԱՏՐՈՆ ALBERT IER 64 RUE DU ROCHER

Բացում 7րդ Թատերաշրջանի

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ԿԻՐԱԿԻ — ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ԵՐԵԿՈՅԹ

ի պատիւ դերասանուհի

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆԻ

Ա. անգամ բլլալով պիտի ներկայացուի Մ. ՄԷԹԷՐԼԻՆԿի

ՄՕՆՆԱ-ՎԱՆՆԱ

Պատմական ֆոլկլորական Թատերախաղը (3 արար)

Բեմադրութիւն եւ Թարգմանութիւն Տ. ՆՇԱՆԵԱՆի

Կը մասնակցին՝ Փարիզահայ բեմի լաւագոյն ուժերէն՝ ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մօննա-Վաննա), Ա. ԳՄԲԼԵԹԵԱՆ (Կիտօ), ՏՐԴԱՏ ՆՇԱՆԵԱՆ (Մառքօ), Շ. ՍԱՐԵԱՆ (Բրէնզիվալ), Ս. ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆ (Պօռսօ), Վ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ (Թռէվիլզիօ), եւն.:

ՏԻԿԻՆ ՍԻՐՈՒՀԻ ՆՇԱՆԵԱՆ
Մօննա-Վաննայի դերին մէջ

ՑԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 15ԻՆ — ԵՐԵԿՈՅԹ ԺԱՄԸ 20.30ԻՆ

(Երեկոյթը կ'աւարտի Ճիշդ ժամը 23.30ին)

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ — 30 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՑ — ՃՈՒ ՏԷՔՈՒ ԵՒ ՀԱԳՈՒՍՏ

(Գիները սովորական) — *Անպայման փնտռեցէք ճոխ յայտագիրը*

Տոմսերը կը ծախուին Հրանտ-Մաժուէլ գրատունը 51 Rue Mr. le Prince. *Ճաշարան Լիլա*, 24 Rue St. Lazare *եւ ճաշարան Ֆլորիա* 61 Rue Mr. le Prince. *Իսկ կիրակի առաւօտները եկեղեցւոյն դիմացի սրճարանը:*

ՏՕՔԹՕՐ Մ. Տ. ՆՈՐԱՑՐ

8 RUE BUFFAULT, PARIS (9e)

Հեռաձայն, PROVENCE: *20—37*

Կը խնամէ ներքին եւ կիներու հիւանդութիւնները

Կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2—7 եւ ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրեր, առաւօտեան ժամը 10—12:

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévise, Paris *(9)*, մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 05-91

Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

Անարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ

Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville
Place des Abbesses
Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀՆԵՐ

Պարահանդէսի, հացկերոյթի, երեկոյթներու եւայլնի համար, մասնաւոր գին Հայերու

EMPIRE միգթ-Ջօլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris *(10)*

Le Gérant H. STEPHAN

ԲԺՇԿ. եւ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
10 Rue Beaugrenelle, Paris (15)
Մէթրօ՝ Beaugrenelle

Միզանցքի, փրոսթաթի, մորթի, արիւնի, կանանց հիւանդութիւններ եւ Ֆրանկախտ: Ամէն օր ժ. 10—12 եւ 3 9: կիր. եւ տօն օրեր 10-12:

Կ'ուզուի *առաղձագործի աշակերտ մը 13—16 տարեկան:* 56 Rue Alexandre Dumas, Sociétés du Meuble de Style. Լաւ վճարում

ALLO, ALLO

Tél. TRUDAINE 81-07

Այս է թիւը մեր թէլէֆոնին

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՃԷՆԱՋԵԱՆ ԵՒ ԳԱՍԱՆՃԵԱՆ

8, Rue de Chateaudun, PARIS (9e)

Métro Cadet, Peletier եւ Notre Dame de Lorette խիստ մօտ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ԾԱՆՕԹ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

Ե. ՀՕՃԵԱՆԻ

12, Rue Richomme, PARIS (18e)

(Bld. Barbès վրայ) — *(Մէթրօ Barbès)*

Թղճամիտ դարմանում, դիւրամատչելի գիներ

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 12 եւ 2էն 7, կիրակի առաւօտները ժամադրութեամբ:

Ուշադրութիւն

ԱՒՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, ննջարատ մնալդ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չիաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL

20 Rue Rodier — PARIS *(9)*

Որ մաքուր պատրաստութեամբ եւ անթերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները:

COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ զուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն:

Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՑԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Մէջի մանր գէտը կ'ընդունի Գշ., Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19:

Դիմեցէք L. A. F. I. *3* Bld. Sébastopol

ուր պիտի գտնէք ձեր ուզածվաճառատունը եւ ինչ գին որ ուզէք,

ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Ստիպողական մեկնումի պատճառաւ ծախու է դերձակի խանութ մը որ ունի բնակութեան յարմար սենեակ մը եւ բակէն տուելու իրաւունք: Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն: Պայ՝ 6 վարձք՝ տարեկան 3000 ֆրանք, իրաւունք կայ ուրիշ գործով դնելու (բացի նպարավաճառութենէ):

Մանրամասնութիւններու համար դիմել Կ. Մուրատեանի, Rue Pelleport, մէթրօ Pelleport.

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր

CAFÉ SULTAN Ի

Ս. ԹՈՐՈՍ (Ռէժաֆցի)

92 Rue d'Angoulème — Métro: Couronne, Tél. Ménil. 56—

Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած մեր վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ ամենէն նրբաճաշակները:

Ձոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ մը եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ մեր պատրաստած սուրճին: Կ'ընդունինք ապսպրանքները արտասահմանէն եւ գաւառներէն: Փափաքողներու կը ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO

VERTANÈS MAHDJOUBIAN

24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert

Ինամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ: Իրիկունները Արեւելեան նուագ:

Այցելեցէք, համոզուելու համար: Հարանիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ:

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Խմբագիր՝
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Rédaction et Administration
Խմբագրութիւն եւ Վարչութիւն
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Téléphone: NORD 67-23
R. C. SEINE 376.286

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
30
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1930
30 Septembre 1930

Ջ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1378

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՑՈՐԵՆԸ

Ռուսական ցորենը հրապարակը այն աստիճան ողողած է, որ համաշխարհային ցորենի շուկան ճգնաժամի մատնուած է։

Այս ճգնաժամը սակայն արգելք մը չէ որ ցորենի պէտք ունեցող երկիրներն ալ ռուսական հացահատիկները, եւ իրենց նաւերը չերթամարդեն փոխադրութեան համար։

Ամերիկեան այն քաղաքականութիւնը, որ կը մերժէր ներմուծումը ռուսական այն ապրանքներուն, որոնք բռնի աշխատանքի արդիւնք էին, լայն ծաւալ չստացաւ Եւրոպայի մէջ, գոնէ ցորենի վերաբերմամբ։ Եւրոպա պէտք ունի հացահատիկի եւ պիտի գնէ, ուր ալ ժան գտնէ։ Մրցման եւ ազատ առեւտուրի օրէնքն է այս, որուն եւրոպական դրամատիրութիւնը կը հաւատայ եւ կը գործադրէ։ Խորհրդային Միութիւնը այդ սկզբունքը կը հալածէ իր երկրէն ներսը, բայց լայն չափով կը գործադրէ երկրէն դուրս։

Ցորենի հրապարակի ճգնաժամը որքան ալ ծանր նստի այդ վաճառականութեասը զբաղող դրամատիրութեան, աղէտալի անդրադարձումներ չի կրնար ունենալ։ Խաղը դարձեալ կը կարգադրուի նոյն դրամատիրական շրջանակին մէջ։ Սէկ մասը կը վնասուի ռուսական մրցումէն, սակայն ուրիշները կու գան նոր շահեր ապահովելու ռուսական ցորենի շնորհիւ, եւ ռուս գիւղացիութեան յաւելեալ արժէքով։ Եւրոպական սպառող գաղուածները հացը պիտի ուտեն նոյն գնով, կամ դիւրութիւն անկումով։ Իսկ Ռուսաստանի ժողովուրդները պիտի չունենան օգուտ։

Ռուսական ցորենի խնդիրը եթէ ժամանակաւոր ճգնաժամ մը կը ստեղծէ եւրոպական եւ ամերիկեան հրապարակի վրայ, իր էութեան մէջ Խորհրդային Միութեան տնտեսական խոշոր ձգնապի մը արդիւնքն է։ Ցորենի մեծաքանակ արտահանումը բոլշեւիկեան Ռուսաստանի տնտեսական ցնցումներէն մէկն է, որ կ'արժէ պարզաբանել։

Ռուսական առեւտրական այս ձեռնարկները ամբողջովին կապուած են հնգամեայ ծրագրին հետ, որու իրագործումը կեանքի եւ մահուան հարց մը դարձած է բոլշեւիկեան իշխանութեան համար։ Հնգամեայ ծրագիրն իր էութեամբ կը ձգտի ճարտարարուեստացնել ամբողջ Ռուսաստանը եւ հասնիլ հիւսիսային Ամերիկային։ Ինքնաբաւ եւ բարգաւաճ երկիր մը դառնալու այս ղողղոդուն եւ մօտաւոր իրականանալի հորիզոնին յառեցան բազմամիլիոն ժողովուրդի ակնարկները։ Դրամական հսկայ ծառայութիւններուն հետ, բոլշեւիկեան Ռուսաստանը օգտուեցաւ բազմամիլիոն աշխատաւոր ձեռքերու «յաւելեալ» աշխատանքէն, միշտ հարուածական կարգով։ Տասնեակ միլիոն բազուկներ հեւ ի հեւ ուժասպառեցան, վաղուան բարօրութեան յոյսով։ Խորհրդային Միութեան սահմաններուն մէջ, մասուլը, մտաւորականութիւնը, կուսակցական բոլոր օրգանները, կառավարական վարչական եւ տնտեսական բոլոր հաստատութիւնները կեդրոնացած իշխանութեան հրամանով, հնգամեայ ծրագրի վրայ աշխատեցան եւ անոր յաջողութեամբ ոգեւորուեցան։

Այդ անհուն զոհողութիւններն աշխատաւոր ժողովուրդը կրկնակի կ'ամրանէր, մտածելով որ ծրագրի յաջողութեան պարագային, վերջ պիտի գտնէ այն անտանելի կացութիւնը, որուն մատնուած է։

Սակայն այս բոլոր ճիգերը եւ հնգամեայ ծրագրի մեծուքիններն ու կարելիութիւնը իրարու ուղիղ չէին համեմատեր։ Ճիշտ է, առաջին շրջանին դրական գործեր կատարուեցան, եւ յառաջդիմութիւնը ակնբախ էր։ Շատ մը ճիւղերու մէջ նոյն իսկ յաղթական։ Առաջին շրջանի գործերը նմոյշի բնոյթ կը կրէին։ Խորհրդային Միութիւնը կրցաւ մէկ քանի մեծ հիւրանոցներ կառուցանել, որոնք կը հաւասարէին Ամերիկայի նման հիւրանոցներուն, հիմնեց այնպիսի ելեքտրակայաններ, որոնք պակաս չեն իրենց ուժով եւ սարքով ամերիկեան այս կամ այն կայաններէն, քանի մը գործարաններ բարձրացան, որոնք կրնան դերազանցել եւրոպական առաջնակարգ գործարանները։ Բայց Ամերիկան մէկի փոխարէն հազարաւորներ ունի այդ հաստատութիւններէն, որոնք ամբողջ երկրին մէջ բովանդակ կեանքը կ'ընդգրկեն եւ ամէնէն յետին պահանջը գոհացնելու կը ծառայեն։

Ռուսաստանը բնականօրէն պիտի շարունակէր իր քայլերը հնգամեայ ծրագրի ուղիով։ Բայց յանկարծ մէկ քայլորկատարածէն առաջ կը նետուի, նախորդի ոչ թէ կրկնապատիկն է, այլ բազմապատիկը ըլլալու սահմանուած է, որպէսզի գլուխ բերուած նմուշները ցանցի մը պէս տարածուին ամբողջ երկրի գնահատուն վայրերը։

Խորհրդային Միութիւնը այդ մեծ գործին համար դրամ չունի։ Աշխատաւորական ձեռքերու թափը նախկինը չէ, ու «յաւելեալ» աշխատանքն այն բարեհաճութեամբ չի կատարուիր, որքան առաջին երկու տարիներու ընթացքին կը կատարուէր։ Բոլշեւիկեան այս խիզախ ձեռնարկը շարունակելու համար, օրուան վարիչներն անվարան ձեռնարկեցին հաւաքական տնտեսութեան։

Ու հաւաքական տնտեսութեան ձեռնարկը, փոխանակ սիմեմաթիք աշխատանք մը դառնալու, դարձաւ անօրինակ կոռոպտ մը, սուրի ու հուրի միջոցաւ բռնագրաւում մը, քամեց երկրագործական այս լայնածաւալ երկիրը եւ սահմաններուն վրայ թափեց հսկայ քանակութեամբ ցորեն, սնունդի վերաբերեալ ամէն արտադրութիւն եւ երկիրը մատնեց սովի, որպէսզի չնչին գներով այս կողոպուտը ծախուի դրամատէր աշխարհին, դրամ ճարելու հնգամեայ ծանր ու կարեւոր ծրագիրը գլուխ բերելու համար։

Հրապարակ նետուած ռուսական ցորենը եթէ մեծ ագիտատէրները ճգնաժամի մը կը մատնէ, իր իսկութեան մէջ արտայայտութիւնն է Ռուսաստանի տնտեսական մեծ ճգնաժամին, որմէ բոլշեւիկները դիւրութեամբ դուրս չպիտի կրնան գալ։

Կ. Ս.

ՖՐԱՆՔԵԻԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԻԱՑԻՆ ՎԷՃԸ

Ատենէ մը ի վեր, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ կատարուող բանակցութիւնները՝ նաւային ուժերու հաւասարակշռութեան չափ մը գտնելու համար, խզուեցան վերջնապէս։ Իտալիա դրժեց Ֆրանսական առաջարկը, որուն համաձայն, իտալական նաւային ծրագիրը պէտք է վերաքննուի այն իմաստով որ, 1931էն 1936 Ֆրանսա պէտք է ունենայ 50 առ հարիւրի գերակշռութիւն մը Իտալիոյ վրայ՝ պատերազմական բոլոր տեսակի նաւերը նկատի առնելով։ Իսկ Իտալիոյ առաջարկով, 1936ին, Ֆրանսայի նաւային գերակշռութիւնը Իտալիոյ վրայ՝ պէտք է ներկայացներ՝ 20,000 Թոնօ մեծ յածանաւեր եւ 29,900 Թոնօ ընդհովեաներ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԾՈՒՄՆԵՐԸ ԵՒ ԺԸՆԵԻ

Ազգերու Դաշնակցութեան Բ. ցանձնախումբը որ կը քննէ տնտեսական կարեւոր հարցեր, զբաղեցաւ նաեւ ռուսական վերջին արտածումներով, որոնք կը ձգտին միջազգային հրապարակը խառնակել՝ գիներու անսովոր անկում մը առաջ բերելով, ցանձնախումբին գերման ներկայացուցիչը այլանդակ ելոյթ մը ունեցաւ ի պաշտպանութիւն Ռուսիոյ։ Ռուսիոյ եւ գերմանիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական պայմանագրութիւնները պատրուակելով, յայտարարեց թէ չէր կրնար մասնակցիլ որեւէ որոշման որ պիտի ձգտի պարսաւել խորհրդային իշխանութեան տնտեսական քաղաքականութիւնը։

Այս խնդիրը պիտի քննուի նոյեմբերի մէջ գումարելի խորհրդաժողովին կողմէ։ Կը կարծուի թէ որոշում պիտի տրուի ո՛չ մրայն Ռուսիոյ, այլ եւ բոլոր պետութեանց կողմէ կատարուելիք առեւտրական նման ապօրէն գործերու դէմ առիթասարակ։

ՌՈՒԻՍ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ ՍՈՎԱՄԱՀ

Արխանկելէն փախստական երկու ռուս բանտարկեալներ, որոնք յաջողած էին նաւու մը մէջ սպրդիլ գաղտնօրէն եւ ինասիլ Լոնտոն, ուր բարեգործական հաստատութեան մը մէկ հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուին, կը յայտնեն թէ չեն ուզեր որեւէ գինով Ռուսիա վերադառնալ, իրացանազարկ չըլլալու համար։

Նպաստելով բացուած քննութեան արդիւնքին, իշխանութիւնները արտօնեցին որ անոնք չորս շաբաթ մնան Անգլիա։ Փախստականները կը յայտնեն թէ իրր քաղաքական յանցաւորներ՝ բանտուած էին Արխանկելի մէկ արգելարանին մէջ, ուր ուրիշ բանտարկեալներ, չկարենալով փախիլ, անձնասպան կ'ըլլան տասնեակներով, ծովը նետուելով կամ կախուելով։ Իրր սնունդ, անոնց կը տրուի օրական միայն 500 կրամ սեւ հաց եւ մերթ ընդ մերթ կէս մը նեխած ձուկ։ Բանտարկեալները շատ գէշ հագուած են ու ցուրտէն կը տառապին։

Երկու փախստականները կը յիշեն բանտարկեալ մը, որ գրեթէ բոլորովին մերկ էր եւ անօթութենէն մեռնելու վիճակին հաց մը գողցաւ։ Ամիջապէս, գնդապետը բրիչ գայ, միւս բանտարկեալներուն առջեւ, որոնք հաւաքած էին, ներկայ ըլլալու համար գնդակահարման։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՑՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ

Էջմիածնի Հոգեւոր Խորհուրդին կողմէ փարիզի Հայոց Հոգեւոր հովուութեան հասած գրութեան մը համաձայն, կաթողիկոսի ընտրութիւնը յետաձգուած է անորոշ պայմանաժամով։

Ցետաձգման որեւէ պատճառ ցոյց չի տրուիր։ Թէեւ դիւրին է ենթադրել Թրքական ճնշում մը։ Մօտ երկու ամիս է որ՝ Պոլսոյ Պատրիարքարանի դիմումները Թուրք կառավարութեան երեսփ. բացառիկ ժողով գումարելու համար, որեւէ արդիւնք չտուին։ Միւս կողմէ, խորհրդային ֆիւպատոնները ալ ցարդ, անցագրի արտօնութիւն տալու հրահանգ չէին ստացած։ Իսկ Բիւշտիի մոսկու այցելութիւնը, կ'երեւի, այս խնդիրն ալ կարգադրեց այս կերպով։

Լաւերի նոր դահլիճը

Շաբաթ օր Էնկիւրիի Ազգ. ժողովը կարճ նիստ մը ունեցաւ տեղեկանալու համար Լաւէթի հին դահլիճի հրաժարման եւ նորին կազմութեան։ Նոր դահլիճը կազմուած է հին նախարարներէն, բացի չորսէն. դատական նախարար կարգուած է Եուսուֆ Քէմալ, ազգ. տնտեսութեան՝ Մուսթաֆա Շէրիֆ, հանրօգուտ շինութեանց՝ Զէքեայի, կրթական՝ Հասան։

Նոր դահլիճը Խորհրդարանին պիտի ներկայանայ հինգշաբթի օր, պարզելու համար իր ուղեգիծը։

ԼԱՒԷԹԻ ՆՈՐ ՈՒՂԵԳԻԾԸ

Թուրք նոր դահլիճին ուղեգիծը, որ հինգշաբթի պիտի ներկայացուի Ազգ. ժողովին, կը նախատեսէ փոփոխութիւն մը ընտրական օրէնքին մէջ՝ սահմանափակ քուէարկութիւնը փոխարինելով ընդհ. քուէարկութեամբ. ինչպէս նաեւ դրամի վերջնական կայունացումը եւ երկրագործութեան զարգացումը։

Կ'ըսուի թէ նոր կուսակցութիւն մը հիմ կազմուած է «ժողովրդ. հանրապետական կուսակցութիւն»։

Թէվֆիք Րիւշտի Մոսկուայի մէջ

«Թաս» հեռագրական գործակալութեան ներկայացուցչին հետ տեսակցութեան մը ընթացքին, Թուրք արտաքին գործավարը յայտնեց թէ Թուրքեւրոլշեւիկեան բարեկամութիւնը հետզհետէ աւելի կը զարգանայ եւ կ'ամրանայ։ Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան սկզբունքները կը մնան անփոփոխ։ Այդ սկզբունքները կարելի է ամփոփել քանի մը բառով, — խաղաղութիւն, ազգերու հաւասարութեան, ժողովուրդներու միջեւ յարաբերութեանց առաւելագոյն զարգացում՝ ազգային անկախութեան յարգանքի հիման վրայ։

Պատասխանելով «Թաս»ի ներկայացուցչին հարցման թէ՝ ընդդիմադիր նոր կուսակցութեան կազմութիւնը չպիտի՞ անդրադառնայ Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան, Թեվֆիք Րիւշտի յայտարարեց.— Մեր արտաքին քաղաքականութիւնը՝ մեր ազգային քաղաքականութիւնն է որ կը քալէ Ազգ. Մեծ ժողովին եւ մեր մեծ պետին կազմի գծած ճամբանէրէն։ Լսմէթ փաշայի կառավարութիւնը հետեւած է եւ միշտ պիտի հետեւի այն ճամբուն՝ արտաքին քաղաքականութեան մէջ։»

Թեվֆիք Րիւշտի գոհունակութիւն յայտնեց նաեւ որ կըրցաւ անձնապէս կարծիքներու փոխանակութիւն ունենալ Լիտվինովի հետ՝ թէ՛ միջազգային քաղաքական շատ կարեւոր խընդիրներու եւ թէ երկու երկիրները շահագրգռող հարցերու մասին։ Թուրք գործավարը հաւաստեց թէ իր Մոսկուա այցելութիւնը սկիզբն է Թուրքեւխորհրդային պետական անձնաւորութեանց յաճախակի հանդիպումներուն եւ թէ յոյս ունի որ քիչ առենէն Էնկիւրի պիտի ընդունի Լիտվինոֆի փոխադարձ այցելութիւնը։

Գերմանիոյ խաղաղական կացութիւնը

Գերման դահլիճին բարեկարգութեանց ծրագիրը հաւանաբար հրատարակութեան պիտի տրուի այսօր։ Քաղաքական կարեւոր թերթ մը պարզաբանելով օրուան կացութիւնը, կը գրէ.— Միայն մէկ միջոց կայ — Պրիւնինկի կառավարութեան պահպանումը, ընկերվարականներու բարեհաճ չէզոքութեամբ։ Վարչապետը եւ ընկերվարական կուսակցութիւնը քաղաքական նոյն մեծ շահերն ունին, — Գերմանիան դուրս հանել տնտեսական այն մեկուսացած վիճակէն, ուր կը գտնուի Հիտլէրի ընտրական յաղթութենէն ի վեր։

Ազգայնական թերթ մը կը գրէ թէ՝ խորհրդարանական շրջանակներու մէջ, զրոյց կը շրջի թէ, Պրիւնինկի կառավարութիւնը ինքզինքն զգալով փոքրամասնութեան մէջ, մտադրութիւն ունի Խորհրդարանի բացումը յետաձգելու մինչեւ Յունուար։

Ալպանիոյ ցոյները

Ալպանիոյ կցուած հիւսիս. եպիրոսի յոյն բնակչութեան մէջ, մեծ դժգոհութիւն կը տիրէ տեւական խռովութիւններու հետեւանքով, որոնք իբր թէ կը գրգռուին ալպանական իշխանութեանց կողմէ ընդդէմ յոյներուն։

Ալպանիոյ յոյն փոքրամասնութեանց տրտունջներուն վրայ, յունական կառավարութիւնը որոշեց դիմում կատարել Ալպանիոյ, որպէս զի դադրեցնէ յոյներու դէմ հալածանքները։

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԵՂԵՐԱԿԱՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

Հայաբնակ Խսի-Լէ-Մուլինօ արուարձանին Փըթի-Մարոք թաղամասին առջեւ, կիրակի օր, անցորդները հանդիսատես եղան յուսահատի մը եղերական վախճանին։

Խեղճուկ կերպով հագուած ժարդ մը որ կեցեր էր մայթին վրայ, յանկարծ զրպանէն կը քաշէր ժեծկակ զմեղի մը, եւ արագ ու ուժգին շարժումով մը զայն կը մխէր իր պորտը, եւ մինչ բացուած վէրքէն արիւնները կը սկսէին դուրս թափիլ, մարդը որ դէտնին վրայ կը տապլտկէր արդէն, փութացնելու համար մահը՝ կոյտէ մը կ'առնէր սալայատակի քար մը եւ զայն իր դողդոջ ձեռքերով կ'ըջեցնէր իր գանկին։

Սարսափահար անցորդները սթափեցան վերջապէս եւ փութալով յուսահատին օգնութեան, զայն փոխադրեցին Փըթի-Մենաժի դարմանատունը, շատ ծանր վիճակի մէջ։ Առանց յաջողութեան, թաղին ոստիկանապետը փորձեց հարցաքննել զայն եւ գոնէ ինքնութիւնը հասկնալ։ Սակայն անօգուտ. ժարդը ֆրանսերէն չէր հասկնար։ Արտաքին երեւոյթէն դատելով, ոստիկանապետը կ'եզրակացնէ թէ հայ մը ըլլալու է։ Կ'ըսուի թէ իր զաւկին մահուան լուրը առնելով է որժղուած է անձնասպան ըլլալու։

ՊԱԼՔԱՆ. ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ՊՈԼԿԱՐԻԱ

Պուլկար պատգամաւորութիւնը որ Ա֊Ժէնք մեկնելու վրայ էր, վերջին պահուն որոշեց չմասնակցիլ պալքանեան խորհրդաժողովին։ Պատուիրակութեան կողմէ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյց մը հետեւեալ կերպով կը բացատրէ այս որոշման պատճառը — «Պուլկար պատուիրակները կը կարծեն թէ մինչ պալքանեան պատուիրակութիւնները կը պատրաստուին հաւաքուիլ յունական մայրաքաղաքը, պայքարը գոր կարգ մը յոյն թերթեր կը մղեն, վերարծարծելով ցաւալի անցեալ մը եւ վերյիշելով քանըիինգ տարուան հին միջադէպեր, անկարելի կը դարձնէ իրենց աշխատանքին յրացումը։

«Միւս կողմէ, փափանասթասիուլի այն յայտարարութիւնները թէ խորհրդաժողովը թոյլ չպիտի տայ որ ազգ. փոքրամասնութեանց հարցը արծարծուի, Պուլկարներու կողմէ կը նկատուին հակառակ՝ անցեալ տարի, Ա֊Ժէնքի խաղաղութեան հաւաքագումարի տուած որոշման։ Հոն, պալքանեան բոլոր երկիրներու յանձնախումբի պատուիրակները որոշեր էին հարցին արդար լուծումը գտնել, բարոյական եւ իրաւական հիմերու վրայ։

«Այս կենսական կարեւորութիւն ունեցող կէտին շուրջ՝ վիճաբանութեան արգելումը՝ հաստատեց այն համոզումը թէ կարելի չպիտի ըլլայ պալքաններու մէջ որ եւ է դաշնակցութեան մը յանգիլ, քանի դիտմամբ կը հրաժարին գոհացուցիչ լուծում մը գտնելէ փոքրամասնութեանց հարցին»։

Իսկ Պալքանեան խորհրդաժողովի կազմակերպութեան յանձնաժողովին նախագահը Պ. փափանասթազիու, Պուլկարներու դժգոհութեան առթիւ յայտնեց թէ, այդ միջոցին դիմուած է արգիլելու համար որ այդ խնդրին շուրջ վիճաբանութիւնը չխռովէ Պալքանեան եղբկիրներու համաձայնութիւնը։

Պոլսոյ խորհրդային գործակատարութեան փոխ-տնօրէնը Ա֊Ժէնք պիտի երթայ հետեւելու Պալքանեան խորհրդաժողովին։

Ի՞ՉՊԵՍ ԳԻՏԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑՆԵԼ ԻՐ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ ԳՈՒՆԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒ... ՎԷՐԼԻՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԿԱՅՍԵ

Գ.

Երբ Նիսան ուսուցչ, որ ուսանողներու ընդհանուր ատեանի անդամ էր, կը հարցնէ ինծի, թէ ինչո՞ւ ես ալ չեմ մասնակցիր ընդհանուր ժողովներուն, կը պատասխանեմ անոր, որ ես ալ կ'ուզեմ մասնակցիլ, բայց ոչ այնպէս, ինչպէս կը մասնակցին ուրիշները, որոնք ոչ մէկ բանի կը խառնուին, ոչ մէկ բանի կը հետաքրքրուին, ոչ մէկ բանի կը մտածեն, ոչ մէկ բանի կը հասկնան, ոչ մէկ բանի կը հաւատան, ոչ մէկ բանի կը յուսան, ոչ մէկ բանի կը սիրեն, ոչ մէկ բանի կ'ատեն, ոչ մէկ բանի կը ցաւին, ոչ մէկ բանի կ'ուրախանան, ոչ մէկ բանի կը վշտանան, ոչ մէկ բանի կը զայրանան, ոչ մէկ բանի կը վրդովին, ոչ մէկ բանի կը զարհուրին, ոչ մէկ բանի կը ցնծան, ոչ մէկ բանի կը հիանան, ոչ մէկ բանի կը հրճուին, ոչ մէկ բանի կը գոհանան, ոչ մէկ բանի կը ոգեւորուին, ոչ մէկ բանի կը հրապուրուին, ոչ մէկ բանի կը գայթակղին, ոչ մէկ բանի կը ջղայնանան, ոչ մէկ բանի կը նեղանան, ոչ մէկ բանի կը տրտնջան, ոչ մէկ բանի կը գանգատին, ոչ մէկ բանի կը ցասնան, ոչ մէկ բանի կը զարհամարհին, ոչ մէկ բանի կը ծաղրեն, ոչ մէկ բանի կը ծիծաղին, ոչ մէկ բանի կը ժպտին, ոչ մէկ բանի կը լան, ոչ մէկ բանի կը ցաւակցին, ոչ մէկ բանի կը կարեկցին, ոչ մէկ բանի կը խղճան, ոչ մէկ բանի կը ներեն, ոչ մէկ բանի կը ատեն, ոչ մէկ բանի կը սիրեն, ոչ մէկ բանի կը ցանկան, ոչ մէկ բանի կը փափաքին, ոչ մէկ բանի կը ձգտին, ոչ մէկ բանի կը ջանան, ոչ մէկ բանի կը ճգնին, ոչ մէկ բանի կը տքնին, ոչ մէկ բանի կը տանջուին, ոչ մէկ բանի կը տառապին, ոչ մէկ բանի կը զոհուին, ոչ մէկ բանի կը նուիրուին, ոչ մէկ բանի կը հաւատան, ոչ մէկ բանի կը յուսան

ԳՈՂՈՄ ԿԻ ԱՍՈՂ

(ՀԱՅ-ՖԻՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳ)

Ռոմանտիկ վեպ

Ա. Ֆրանսուա վերնագրի

Թարգմանեց Ա. Ղազարյանը

(Շարունակությունը)

— Դու ինձ ես ասում, որ ես ուզում եմ ամուսնանալ Ռոզայի հետ, որ նա ինձ սիրում է, որ ես նրան խաբում եմ, որ նա հարուստ է, որ ես ուզում եմ նրա փողերը տիրանալ, որ ես նրան թողնելու եմ հենց այն օրը, երբ նա ինձ համար ամեն ինչ կորցրած կլինի... Ես ուզում եմ ամուսնանալ Ռոզայի հետ, որովհետև ես նրան սիրում եմ, որովհետև նա ինձ սիրում է, որովհետև ես ուզում եմ նրան դարձնել իմ կինը, որովհետև ես ուզում եմ նրան տալ իմ անունը, իմ կարգավիճակը, իմ հարստությունը, իմ սերը, իմ ամբողջ կյանքը, որովհետև ես ուզում եմ նրան տալ ամեն ինչ, ինչ որ ունեմ, ինչ որ կարող եմ լինել, ինչ որ կարող եմ անել, ինչ որ կարող եմ ունենալ

LONDON PRESSING

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՀՈԳՏԱՆԵԱՆ

15 RUE GERANDO, PARIS — TÉL. TRUD. 15—12 — Métro BARBÈS

Ձեր հագուստներու նորոգութեան, retournage եւ արդուկելու համար ունինք արդիական արհեստանոց եւ հսկայ շոգէ-արդուկ մեքենաներ:

Ձեզի կուտանք մէկ ժամէն միւսը ձեր հին հագուստը, խիստ նոր վիճակի մէջ եւ արդուկուած, ունինք առանձնասենեակներ հանուելու եւ հագուելու համար:

ԶՐԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՖՐԱՆՍ. ԼԵԶՈՒԻ
ՕՏԱՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Ֆրանսա եկող օտարականները, չգիտնալով այս երկրին լեզուն, յաճախ կ'արգիլուին գործ գտնելէ, բաց աստի, չկարենալով ինքզինքնին արտայայտել, բոլորովին օտարացած կը զգան իրենք զիրենք, Ռաւելագոյն չափով կը զրկուին Ֆրանսացիներու հետ յարաբերութիւն մշակելէ, եւ թատրոններէն, գրադարաններէն, հրապարակախօսութիւններէն թանգարաններէն, եւայլն:

Այդ օտարականներուն օգնելու համար է որ «Le Foyer Français»ն ստեղծած է շարք մը ձրի դասընթացքներ, որոնք կ'աւանդուին անձնուէր ուսուցիչներու կողմէ: կանոնաւոր կերպով յաճախողներ, կրնան Ֆրանսերէն լեզուն սորվիլ:

Երեկոյեան ժամը 8.30ին, հետեւեալ թաղային վարժարաններուն մէջ 12, Rue Titon (11e) Métro: Reuilly — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի. 43, Rue des Poissonnieres (18e), — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի 51, Rue Ramponneau, (20e).

Բարձրագոյն դասընթացք. — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի միջին եւ նախապատրաստական դասընթացք. — Բշ. եւ Եշ. 3, Rue Ferdinand Berthoud. — երեքշաբթի եւ հինգշաբթի Rue des Hospitalières. — երկուշաբթի եւ հինգշաբթի. Boulogne. — երեքշաբթի եւ ուրբաթ. Pasteur - Moutreuil. — երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի. Rue Cujas.

Դասընթացքները պիտի սկսին Հոկտեմբեր 1ին: Ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել բոլոր ուսուցիչներուն դասընթացքի պատերուն, կեդրոնատեղի 18, Rue du Banquier, Paris (13e).

Հ. Յ. Դ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ

Այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 բիւ տը լա Ռէփիւպլիք:
կարեւոր օրակարգ, ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի լիազօրը:

Հ. Յ. Դ. ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Brébant Marseillaisի շքեղ սրահին մէջ, 146.148 Ave. de Chartreux
առնել թիւ 41, 48 եւ 53 հանրակառքերը
կը խօսին՝ ընկերներ Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ
Լ. ԳԵՒՈՆԵԱՆ եւ Հ. ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ
Զինուորական ֆանֆառ, երգ, արտասանութիւն, նուագ եւն.:
Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ

ԼԻՈՆ.— Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9.30ին
Գ. Թաղապետարանի սրահը
կը նախագահէ ընկ. Ա. ԱԲՕԵԱՆ
կը խօսի՝ Ընկ. Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ
Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն: կը մասնակցի Տէսինի «կոմիտաս» երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ Ա. Մելքոնեանի: Մանրամասնութիւնները յայնորդաբար:
Մուտքը ազատ է

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐՐԻՒԻ.— Այս կիրակի ժամը 2.30ին
կը խօսի Ընկ. Ա. ԱԲՕԵԱՆ

ՍԷՆ ՇԱՄՕՆ.— Այս կիրակի ժամը 2.30ին
կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՕՒԷԼ

ՍԷՆ ԹՒԷԹԻԷՆ.— Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Harmonie de St. Etienneի շքեղ սրահին մէջ, Ave. du Président Faure (սինէմա լուայեալի կից).
կը խօսի ընկ. Մ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Ն. Գ. Բ. — ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՁԱԿ ԷՋԵՐ ԵՒ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ
ՌՈՒԲԻՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ
(Ա. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»ՈՒ)

Հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողքով՝ մ. թէպապեեանէ, կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ:

Գինն է ֆրանսայի, Ֆրանս. գաղութներու եւ պալքաններու համար 20 ֆր. միւս երկիրները 25 ֆր. կամ 1 տոլար,

Ստանալու համար դիմել «ցառաջ»ի վարչութեան՝ Լ. Գեւոնեան՝ի 235 Fbg. St, Martin, Paris 10e.

Ուշադրութիւն Լիոնահայութեան
Մօտ օրէն կը բացուի հայկական նպարավաճառատունը
ԿԵՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ
75 Rue de BONNEL

Ա Զ Դ
Սեպտեմբեր մուրատեան վարժարանի երկրորդ տարեշրջանի վերաբացումը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ Հոկտ. 1ին:

Կանոնաւոր դասախօսութիւնները կը սկսին Հոկտ. 6ին, իսկ Հոկտ. 1—6 տեղի պիտի ունենան վերաքննութիւնները:

Նոր աշակերտներու արձանագրութիւնները կը փակուին Հոկտեմբեր 15ին: — ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

RESTAURANT & CASINO PRINKIPO
VERTANÈS MAHDJOUBIAN
24 Rue des Carmes, Paris (5) մէթրօ՝ Place Maubert
Խնամքով պատրաստուած արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ ամէն ժամ: Իրիկունները Արեւելեան նուագ:
Այցելեցէք, համոզուելու համար: Հարսնիքի, ժողովներու, հաւաքոյթներու եւայլնի համար տրամադրելի սրահ:

ՏԱՆՕԹ ԲԺԻՇԿ Տօքթ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ
որ ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս կը գտնուէր՝ Փարիզ վերադարձած է եւ հաստատուած 54 Route de Saint - Leu et Deuil, La Barre, (S. et O.).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
ՏԷՐ եւ ՏՆՕՐԷՆ՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՒՑԵԱՆ**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 4—6: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 2—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺը ամէն օր ժամը 9էն 19:

ՀԱՅԵՐՈՒԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Littré 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ուշադրութիւն
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ պահպանէ լաւ ուտելով, Ննարատ մնալ առնելու, ճաշելու վայելքն ստանալու եւ չխաբուելու համար կերակուրներու այլանդակութիւններէն պէտք է յաճախել միայն ճաշարան

COSMOPOL
20 Rue Rodier — PARIS (9)
Ըր մաքուր պատրաստութեամբ եւ անձերի սպասարկութեամբ գոհ կը ձգէ բոլոր այցելողները:
COSMOPOL միակն է որ կը գործածէ գուտ կարագ եւ Թարմ ոչխարի միս իր արեւելեան համեղ կերակուրներուն:
Արեւելեան նուագ քանոնի Նասիպի խումբին կողմէ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Միշտ ունենալու համար ապուխտի եւ երշիկի ընտիր համեղը եւ մաքուրը, դիմեցէք ուղղակի հանրածանօթ ապուխտագործ եւ ապուխտավաճառ
HAIG MARACHLIANի
Fabrique des salaisons Orientales
16 Rue des Hortensias St. Just, MARSEILLE
որ իր յարգելի յաճախորդներուն դիւրութիւն տալու համար բացած է նաեւ մասնաճիւղ մը (կայարանին մօտ) 55 Rue Petites Maries MARSEILLE.
Կ'ընդունի ապսպրանքներ ամէն երկիրներէ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ եւ կ'ուղարկէ կատարեալ ճշտապահութեամբ

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆ
Ա Ր Ա Ր Ա Տ
39 Rue de Trévise, Paris (9), մէթրօ՝ Cadet, Tél. Prov. 65-[illegible]
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:
Ննարատ եւ Թարմ ՍՈՒՐՃ
Ապրանքներուն ամէնէնլաւը՝ անմրցելի գիներով

Լ'ԻՒՆԻՕՆ. ՐԱՓԻՏ ՓՐԷՍ
Պ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ
21 Րիւ Քէսթրի 21, ՄԱՐՍԷՅԼ
Օթել Տիէօի հիւանդանոցին մօտ
Նրբաճաշակ արանց եւ կանանց համար բացած եմ նոր բարի խանութ մը, ուր կը ժաքրենք եւ կը ներկենք գլխարդեններ, փաքրել եւ արդուկել 18 ֆրանք, Այցելեցէք եւ պիտի մնաք:

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ
Եթէ կ'ուզէք բերնի համով մաքուր եւ անարատ սուրճ խմել, դիմեցէք հռչակաւոր
CAFÉ SULTANի
Ս. ԹՈՐՈՍ (Քէվախցի)
92 Rue d'Angoulème — Métro: Couronne, Tél. Ménil. 58-[illegible]
Ամենավերջին դրութեամբ մեքենաներով օժտուած վաճառատան մէջ պատրաստուած սուրճը կը գոհացնէ նէն նրբաճաշակները:
Ձոխ տեսակներ, գիները անմրցելի, փորձեցէք անգամ եւ պիտի տեսնէք տարբերութիւնը ձեր գործածած եւ պատրաստած սուրճին: կ'ընդունինք ապսպրանքներ արտասահմանէն եւ գաւառներէն, փափաքողներու կր ղրկենք գիներու ցանկը, փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:

ԱՆՀԱՏ ՄԸ ԿԸ ՓՆՏՐԷ ՁԵԶ
ՀԱՄԱՐ ՊՈՆԱՑՈՒՑԻՉ ՕՐԱԿԱՆ:
ԴԻՄԵԼ ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ, Ա. ՅԱՐԿ, 138 Rue Garidaldi, LYON.

ԵՐԲ Կ'ՈՒԶԵՔ
ձեր կօշիկները նորոգել տալ աժան յաւ եւ դիմացկուն կերպով. ԳՐԵՅԷՔ Hampsonի, 94 Bld. Rochechouart, Paris (18e). որ ձեր բնակարանէն պիտի առնէ ու նորոգուած պիտի վերադարձնէ,

ALLIANCE FRANÇAISE
101 Bld. Raspail, Paris (6e)
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ, Հոկտեմբերի մէջ կուտայ 1) Ցերեկուան դասընթացք մը, ֆրանսերէնի գործնական 15 ժամերով՝ շաբթուան մէջ, 40 դասախօսութիւններ եւ Փարիզի մէջ եւ շրջանները 10 դասախօսական պտոյտներ, գին ամիսը 100 ֆրանք: 2) գիշերային դասեր, շաբթուան բոլոր իրիկունները: Բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերէ: Չորեքշաբթիի դասերը յատկացուած են առեւտրական ֆրանսերէնի ուսուցման: Գինն՝ ամիսը 100 ֆրանք, հինգ ամիսը 350 ֆրանք: Տեղեկութեանց համար դիմել մնոյն Robert Dupouey, 101 Bld. Raspail, Paris (6e).

ՀԻԻԱՆԴՆԵՐ
Կատարեալ վստահութեամբ դիմեցէք մասնագէտ բժիշկներուն, 123 Boul. Sébastopol մէթ. Սէն Տընի, Ռէօմիւր: Վէներական ախտեր, Լերմատիզութիւն սուր եւ հինցած, անկարողութիւն, Ֆրանկախտ, արեան, մորթի հիւանդութիւններ, արեան և մէզի քննութիւն, քիթի, կոկորդի եւ ականջի ցաւեր: Դարմ. էլեկտրականութեամբ, ռէօնթկինեան եւ անդրմանիշաս. կագոյն ճառագայթներով: Խորհրդակց. ամէն օր 9-12 եւ 2-8: Կիր. 9 12: Ռուսերէն կը խօսուի:

EMPIRE Միւզիք-Հոլ՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - **MASSIS** - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H STEPHAN

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լեր մամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

ՍԻՄԻԹՆԵՐ
Անուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95-21

Կ'ուզուի գործաւոր մը դերձակութեան համար գոհացուցիչ օրականով: Դիմել Մինասեանի, Ա. յարկ, 138 Rue Garidaldi, LYON.

Հ. Ց. Դ.
Գ Ա Հ Ա Ռ

Լիոնի Պատ. միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Գրադարանի սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լեր մամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

ՍԻՄԻԹՆԵՐ
Անուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95-21

Կ'ուզուի գործաւոր մը դերձակութեան համար գոհացուցիչ օրականով: Դիմել Մինասեանի, Ա. յարկ, 138 Rue Garidaldi, LYON.

"ԴՐՕՇԱԿ,,Ի
Թիւ 303 (սեպտեմբեր)ը՝ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Բանդիտիզմ՝ խմբագրական, Ա. Ը. Ինտերնասիոնալի բանաձեւը քրտական հարցի մասին, Երկրի իրաւարձութիւնները, Քրտական ռազմաբեմից, Քրտական ապստամբութիւնը՝ կ. Սասունի, Քրտական հարցն Աշխ. Ընկվ. Ինտերնասիոնալի առաջ, Տրոցկիզմը արտասահմանում՝ վ. Վրիժակ, Թղթակցութիւններ: Գին 2.50 ֆրանք:

Հ. Ց. Դ.
Գ Ա Հ Ա Ռ

Լիոնի Պատ. միութեան ընդհ. անդամական ժողովը՝ այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8ին Գրադարանի սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 r. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մեթոտով դարմանում արանց եւ կանանց մորթի, արիւնի եւ վէներ. հիւանդութեանց (ֆրանկախտ, Լեր մամիզ.) եւ վարիսի: Մասն. լապոռաթուառ: Խղճամիտ եւ արագ խորհրդակցութ. ամէն օր 9—12, 2—8 Կիրակի 9—12.

ՍԻՄԻԹՆԵՐ
Անուան արժանի է միմիայն այն սիմիթը որ պատրաստուած է A. LA GARDE, 1 Rue St. Lazare, PARIS (9e) Nord Sud, N. D. de Lorette. Téléphone Trudaine 95-21

Կ'ուզուի գործաւոր մը դերձակութեան համար գոհացուցիչ օրականով: Դիմել Մինասեանի, Ա. յարկ, 138 Rue Garidaldi, LYON.